МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

МОВА І ПРАВО

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Дніпро, 07 жовтня 2026 року)

У двох частинах

Частина 2

Дніпро
2026

УДК 34:81´33
М 74

Схвалено Науково-методичною радою Дніпровського державного університету внутрішніх справ (протокол № 3 від 23 жовтня 2026 р.)

М 74 Мова і право : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 07 жовтня 2026 р.) / уклад. : д-р філол. наук, проф. І. В. Царьова, д-р пед. наук, проф. В. Е. Краснопольський,. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026. 438 с.

ISBN 978-617-560-154-9

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, у роботі якої взяли участь науково-педагогічні працівники Дніпровського державного університету внутрішніх справ та інших закладів вищої освіти України, представники органів публічної влади, правозахисних організацій Дніпропетровської області, а також здобувачі вищої освіти.

Тематика тез охоплює широке коло актуальних питань, пов’язаних із функціонуванням мови в правовій сфері, взаємодією мови і права, розвитком юридичної термінології та особливостями професійної правничої комунікації. Особливу увагу приділено питанням мовного забезпечення правотворчої, правозастосовної та правоохоронної діяльності, дотримання норм сучасної української літературної мови в юридичному дискурсі, точності й однозначності правничого мовлення та вдосконалення мови нормативно-правових актів. Розглянуті аспекти є актуальними для сучасного етапу розвитку української правової системи, утвердження української мови як важливого складника функціонування держави та забезпечення ефективної комунікації у сфері права. Окрему увагу приділено мовним аспектам захисту прав і свобод людини, проблемам юридичної термінології, культурі професійного мовлення правника, а також ролі мови у формуванні правосвідомості, правової культури та довіри суспільства до інституцій держави.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі й освітньому процесі закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку правників і правоохоронців, а також у законотворчості, правоохоронній та правозахисній діяльності.

Матеріали представлено в редакції авторів тез. Оргкомітет не несе відповідальності за зміст та автентичність поданих матеріалів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

д.ю.н., проф. **О. С. Юнін** *(голова)*; д.філол.наук, проф. **І. В. Царьова** *(заст. голови)*; д.пед.н., проф. **В. Е. Краснопольський,** д.філос.н., проф. **Е. К. Скиба,** к.ю.н, доц. **А. В. Самотуга**; к.філол.н., доц. **Л. В. Терещенко.**

ISBN 978-617-560-154-9

© ДДУВС, 2026
© Автори, 2026

З М І С Т

Астапова Д.
Мовно-культурна адаптація та подолання «культурного шоку» внутрішньо переміщених осіб і біженців …….. 15

Бардалим Д.
Linguistic and communicative aspects of police-public interaction as a prerequisite for strengthening public trust …….. 18

Беліогло П.
Challenges of automated translation and artificial intelligence for legal language …….. 20

Білий В.
Problems of ensuring language standards in modern legal practice ……. 22

Бондар В.
Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи …… 25

Бондаренко А.
The importance of english for international cooperation in investigative activities ……. 29

Бондаренко В.
The role of the English language in the professional training of future police officers ……... 32

Бондаренко М.
Prospects for language development in the context of global integration ……. 35

Борко Н.
Проблеми гармонізації термінології міжнародних стандартів розслідування воєнних злочинів у правовій системі України …….. 39

Борисов Н.
Особливості правничої комунікації військовослужбовців Національної гвардії України з цивільним населенням …… 44

Боровкова О.
Перспективи розвитку мов в умовах світової інтеграції …… 49

Будилін Н.
Formation and development of legal linguistics in Ukraine ……..... 52

Бунечко А.
Відтворення Law Enforcement в українському перекладі
правових текстів: функціональний критерій вибору відповідника ……. 55

Буров Д.
Intercultural competence as a result of English language teaching
in higher educational institutions during martial law in Ukraine …… 58

Буякова І.
The impact of artificial intelligence on modern language communication ……. 60

Васецька А.
The role of English in expanding international communication in Ukraine …... 63

Вербицька Д.
Мовні засоби запобігання термінологічним колізіям
у процесуальних документах Національної поліції України …… 66

Веренжак О.
Медіаосвіта молоді як превентивний інструмент протидії
вербуванню до протиправної діяльності в онлайн-середовищі …… 70

Видрич К.
The concept of plain language in justice: adaptation
of procedural documents for unhindered citizen access to law ……... 73

Воробець В.
Особливості використання англомовної фахової термінології
в українському бізнес-середовищі ……... 76

Галуза А.
The accessibility of legal language as a component
of effective communication between the police and citizens …….. 79

Гармадір Д.
English as a means of professional communication in Uikraine ……. 82

Гетьман Є.
Теоретико-правові та семантичні аспекти розуміння
поняття «екологічна безпека» ……. 84

Гнідаш М.
English as a tool for effective international communication
and operational information exchange between
the National Police of Ukraine and foreign law enforcement agencies …….. 88

Головецький М.
Лінгвістична інтерпретація цифрової комунікації
у кримінальному провадженні ……. 91

Голобородько Д.
Іноземна мова як фактор формування міжкультурної компетентності ….. 95

Голубєва М.
Особливості мовної професійно-орієнтованої
компетентності юристів …… 97

Горбач І., Стріляна А.
Судово-лінгвістична експертиза як засіб дослідження
мовної інформації у кримінальному провадженні ……...……. 102

Горбонос В.
Особливості мовлення професійно-орієнтованої
компетентності юристів ……..…… 106

Горбунов П.
Terminological features of the ecthr English-language practice
and its adaptation in national judicial practice ……..…… 109

Горланов Д.
Synonymy in legislation: problems of terminological accuracy
and legal certainty ……..…… 112

Грошев Г.
Медіаетика працівника поліції при веденні
персональних акаунтів у соціальних мережах …… 115

Губа Н.
Англійська мова як складова професійної компетентності
сучасного поліцейського ……... 119

Демченко А.
Features of the use of legal terminology in police activities:
challenges and issues of its application …… 123

Довгалюк А.
Сучасний український правопис у практиці
правоохоронних органів: стан впровадження та проблемні питання …… 125

Долгопольський М.
Issues of unifying legal terminology in modern Ukrainian legislation ……. 129

Дородних В.
Багатомовність права Європейського Союзу
як виклик для юридичної термінології …… 132

Дорошенко О.
Expanding the use of the English language
in law enforcement activities in Ukraine …….. 137

Дремова Є.
Правові аспекти в культурологічному вимірі …….. 139

Дудник Г.
Уніфікація юридичної термінології в сучасній
українській правотворчості …… 142

Дячок Я., Лисюк А., Стріляна А.
Особливості комунікативної компетентності поліцейських
у взаємодії з громадянами, які мають досвід життя в окупації …….. 145

Жуган Д.
Трансформація мови цивільного права: лінгвістичний
і доктринальний виміри сприйняття цифрових термінів …… 148

Зуб Д.
The influence of English-language media resources
on the formation of international public opinion on the events in Ukraine ….. 151

Кабанець Д.
Expanding the areas of English language use in public administration
in Ukraine within European integration process …….. 155

Камінський Є.
Problems of using English in modern legal practice …… 158

Кащук Р.
Expanding the scope of English use in Ukraine ……... 161

Кіріченко О.
Language development in the context of globalization
and integration processes …….. 165

Клименко К.
Використання психолінгвістики у досудовому розслідуванні ……... 168

Кобилинська К.
Безбар'єрна комунікація як складник професійної
компетентності поліцейського ……... 172

Колток П.
Вплив знання іноземних мов на подолання
культурних бар'єрів у міжнародному спілкуванні …….. 176

Кондюк Д.
Особливості мовної компетентності правоохоронців ……. 180

Костюк Д.
The role of a foreign language in forming
intercultural communication skills ……... 184

Коц А.
Expanding the scope of English use in Ukraine
in the context of globalization …….. 187

Кравченко В.
English language in Ukrainian society: current trends
in expanding the areas of application …… 190

Кравченко К.
English as the primary means of international communication …… 193

Красільніков В.
Foreign language as a means of international cooperation
for an investigator of the National Police of Ukraine ……... 197

Криваль Р.
Professional English as a tool for combating transnational crime …… 200

Кудрицька С.
Мова права: лінгвістична специфіка та особливості функціонування ….. 202

Кухтюк Ю.
Фемінітиви в професійному мовленні правоохоронців:
сучасні тенденції та мовні норми ……. 205

Кучинський Є.
Current issues in legal terminology …….. 208

Лакіш В.
Вплив російськомовного медіаконтенту
на мовну поведінку та мовну стійкість українців …… 211

Лапа М.
English as a means of access to the international professional
environment of Ukrainian police officers ……. 215

Левченко М.
Media education in the conditions of digital society:
current challenges and prospects …….. 218

Лещенко М.
The language of Z generation: characteristics of modern communication ….. 221

Лєтка-Шаповалова О.
Юридична англійська мова у міжнародній
правовій допомозі та екстрадиції …….. 224

Лєтка-Шаповалова О.
Здійснення спеціального досудового розслідування та
судового провадження (in absentia): проблеми забезпечення права
на захист та міжнародні стандарти …… 226

Лисенко Д.
English language proficiency of law enforcement officers
in Ukraine: legal framework and European integration …… 230

Лисюк А., Стецюк А., Горбач І.
Термінологічні помилки в протоколах процесуальних дій
та їх вплив на визнання доказів недопустимими …… 233

Лисюк Я.
Problems of deoccupping: language aspects …… 235

Литвак С.
Особливості юридичної лінгвістики ……..……... 239

Литвиненко К.
Terminological clarity in the field of public services as a prerequisite
for effective interaction between the state and citizens ……. 244

Литвиненко Р., Кулюш Д.
Digital awareness of society as a way to prevent
the spread of misinformation …….. 247

Лопатін Д.
The role of the English language in the international exchange
of law enforcement information ……. 249

Маломуж П.
Специфіка термінології вогневої підготовки
у нормативно-правових актах щодо діяльності Національної поліції …… 252

Маломуж П.
Мовна етика та комунікативні аспекти під час
проведення слідчих (розшукових) дій …… 256

Маломуж П.
Психологічні аспекти подолання мовного бар'єра під час професійного
спілкування правоохоронців з іноземними громадянами …… 260

Маляренко В.
Terminological accuracy in procedural documents of investigators
of the National Police of Ukraine ……... 264

Маншилін О.
Навчання англійської мови майбутніх офіцерів-прикордонників
у контексті міжкультурної комунікації …….. 266

Мацюк М.
Професійна трансформація змісту офіційних повідомлень НГУ
в медіазаголовках: мовні механізми та ризики викривлення …… 269

Мінченко Є.
Legal language in police communication with victims
and witnesses: modern standards …… 273

Набока Я.
Media literacy as an element of national security in the context
of information warfare …… 276

Нещадим Т.
Guilt as a mechanism of an individual's moral self-regulation ……278

Новікова А.
Мова права як засіб комунікації між державою та суспільством ……. 280

Олійник В.
Особливості використання державної мови у кадрово-діловодній
документації підприємства ……... 283

Омельченко О.
Актуальні проблеми юридичної термінології ……. 287

Омельчук І.
English language as a means of enhancing the efficiency
of international police cooperation …….. 290

Оплоченко С.
Тавтологія та плеоназми в слідчо-оперативній документації:
юридичні наслідки мовностильових девіацій …… 293

Откидач Р.
Корпоративне управління як правова категорія: окремі проблеми
законодавчого закріплення та узгодження підходів …….. 297

Павлій М.
Features of witness interrogation at the stage of pre-trial investigation:
linguistic and procedural aspects ……. 300

Паладічев М.
Роль міжнародних організацій у розбудові миру
та мирному врегулюванні військових конфліктів ……... 303

Палій А.
Доктринальне дефініювання категорії «цифрова річ»
в оновленій терміносистемі цивільного права України …….. 305

Панчишин У.
Вплив неоднозначності юридичних термінів
на правозастосовну практику ……. 309

Пата К.
The language culture of an investigator as a component
of a police officer's professional competence …….. 312

Пацула М.
Media education and media influence on the audience: the role
of the National Police of Ukraine in creating a media-safe environment ……. 316

Пікінер М.
Ukrainian language as an instrument for ensuring access to justice ……. 319

Піскун В.
Expanding the scope of English use in Ukraine …… 322

Плахотін М.
Translation transformations of socio-political realia
in contemporakry journalistic discourse …… 325

Пліхтяк Р.
Лінгвоправові аспекти диференціації мови ворожнечі, критики
та колабораціонізму в умовах правового режиму воєнного стану ……. 330

Полторак А.
Legal language in the age of digitalization: issue of accuracy
and unambiguity in legal formulations ……. 333

Ребров Є.
Police communication in the digital era …… 335

Різванова К.
Problems of translating criminal procedure terminology
from Ukrainian into English ……. 339

Різванов В.
Expansion of the spheres of application of the English language in
the National Police of Ukraine: legal and practical aspects ……. 342

Савченко К.
Медіаграмотність як засіб протидії мовно-інформаційним
маніпуляціям …… 346

Савчук І.
Проблеми юридичної техніки та двозначності мовних формулювань
у судовому розгляді трудових спорів …… 349

Свистун І.
Language learning in the context of intercultural communication …… 353

Сеничак О.
Current issues in the translation of legal terminology
in Ukrainian legislation …… 355

Слаква А.
Актуальні проблеми юридичної термінології ……. 358

Смик І.
Проблеми використання запозичених термінів у сучасній
юридичній термінології України …… 362

Сніжко С.
Legal determination of criminal law norms through the prism
of legal terminology …….. 366

Соколець Н.
Expansion of the spheres of application of English in Ukraine …… 369

Соколова К.
Роль англійської мови у професійній діяльності сучасного юриста ……. 371

Стецюк А., Лисюк А., Горбач І.
Термінологічні помилки в протоколах процесуальних дій та їх вплив на визнання доказів недопустимими ……. 374

Стріляна А., Лисюк А., Дячок Я.
Особливості комунікативної компетентності поліцейських у взаємодії з громадянами, які мають досвід життя в окупації …….. 376

Супронюк В.
Problems of using legal terminology in criminal procedural legislation of Ukraine …… 379

Тетерько А.
English as the language of international police cooperation …… 382

Тіхонов А.
Юридична техніка дефініювання критичних суб'єктів: колізії законодавства України та права ЄС …….. 384

Толмачова Ю.
Подолання мовної тривожності у професійній іншомовній підготовці майбутніх офіцерів поліції …….. 388

Тур К.
Operational communication of patrol officers with foreign tourists, diplomats and residents …… 391

Тур К.
Language proficiency requirements for civil servants and military personnel …….. 394

Федорчак Д.
Вплив англіцизмів на сучасну юридичну термінологію України …….. 397

Фіджелюк О.
The impact of legal terminology on ensuring the rights of participants in criminal proceedings …… 401

Фундук'ян Я.
Інструменти медіаграмотності у протидії інформаційним операціям: промоція українського фольклору, етно-музики та джазу серед молоді ……... 404

Халацька Л.
Роль перекладу у формуванні міжкультурної компетентності молоді …. 407

Царьова К.
Мова в цифровому просторі: де закінчується свобода слова
і починається юридична відповідальність? …….. 409

Чирва В.
Англійська мова у професійній комунікації: сучасні тенденції …… 413

Чорноус А.
Професійно орієнтоване навчання англійської мови
курсантів-прикордонників у контексті міжнародної комунікації …….. 416

Чубенко А.
Legal terminology in the context of Ukraine's European integration:
problems of adaptation and development ……. 419

Шахін Р.
Основні способи мовного впливу в тексті юридичного документа …….. 422

Шевченко Є.
Speech as a social marker: a sociolinguistic analysis
of Arthur Conan Doyle's «The adventures of Sherlock Holmes» …… 425

Шевчук Д.
Перспективи розвитку державної мови в умовах світової інтеграції …… 427

Шевчук С.
Формування національної ідентичності через медіавплив
під час воєнного стану …… 430

Шульга Д.
The impact of digitalization on the development
of modern legal technique ……. 432

Пилипчинець А.
Slang and professional jokes among law enforcement officers:
a linguistic perspective ……. 435

Діана АСТАПОВА
здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Вікторія СІКОРСЬКА
старший викладач кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ

МОВНО-КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ТА ПОДОЛАННЯ «КУЛЬТУРНОГО ШОКУ» ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ І БІЖЕНЦІВ

Масштабні соціально-політичні та воєнні потрясіння, що призвели до масових переміщень населення як усередині країни, так і за її межі, актуалізують комплексні проблеми соціальної інкорпорації осіб із релокованого середовища. Внутрішньо переміщені особи та біженці стикаються з викликами, які охоплюють трансформацію усталеного способу життя, необхідність інтеграції в нове соціокультурне середовище та подолання психоемоційних бар'єрів. Сучасні дослідження розглядають соціальну адаптацію та культурну інтеграцію як ключові об’єкти теоретичного аналізу та практичної соціальної роботи [1, с. 71]. Адаптаційний процес є складним, багаторівневим механізмом взаємодії особистості з новим соціумом, у якому мовний чинник та культурні відмінності відіграють вирішальну роль у досягненні психологічного благополуччя та соціальної стабільності.

Теоретичне осмислення процесів пристосування вимагає чіткого розмежування понять адаптації та інтеграції. Соціальна адаптація описує динамічний процес пристосування індивідуальних дій, цінностей і поведінкових паттернів особистості до вимог та норм нового соціального оточення [1, с. 67]. У той же час культурна інтеграція передбачає глибшу взаємодію, за якої людина засвоює культурні здобутки та нормативні установки прийнятної громади, зберігаючи при цьому власну культурну ідентичність [1, с. 68]. Процес психологічної адаптації дорослих осіб, які змушені були залишити свої домівки та шукати прихистку всередині країни чи за кордоном, супроводжується значною внутрішньою перебудовою та переосмисленням власного «Я» в нових реаліях [2, с. 3]. Кожен етап цього

руху вимагає мобілізації як внутрішніх психофізіологічних ресурсів особистості, так і залучення зовнішніх систем підтримки.

Центральним елементом психосоціальної перебудови вимушених мігрантів є явище культурного шоку. Культурний шок виникає внаслідок раптової втрати звичних соціальних орієнтирів, символів спілкування та повсякденних правил поведінки, що спричиняє стан дезорієнтації, тривожності й емоційного дискомфорту. Перша фаза цього стану часто має характер «медового місяця», коли переміщені особи відчувають ейфорію, полегшення від досягнення безпечного місця та оптимізм щодо майбутніх перспектив. На даному етапі умови життя здаються сприятливими, а майбутнє працевлаштування та навчання дітей видаються цілком досяжними завданнями. Проте через зіткнення із буденними труднощами, мовним бар'єром і відмінностями у звичаях первинна піднесеність поступається місцем розчаруванню, гострому відчуттю чужорідності та психологічному виснаженню [3, с. 1-2].

Тривалий культурний шок без належної корекції спроможний суттєво деорганізувати психоемоційний стан людини, гальмуючи процес повноцінного залучення до життєдіяльності громади. Виникнення бар’єрів під час мовно-культурної адаптації посилює стресовий стан, викликаючи відчуття ізольованості та втрати контролю над власною долею [2, с. 3]. У таких обставинах критично важливим стає формування й застосування дієвих практичних стратегій подолання негативних наслідків культурного шоку. Базовою передумовою успішного подолання стресу є турбота про фізичне та ментальне здоров’я, розуміння нормальності власних переживань, а також збереження повноцінного відпочинку, правильного харчування та фізичної активності. Легітимізація власних відчуттів розгубленості та дискомфорту дозволяє особистості позбутися почуття провини й закласти підґрунтя для психологічної стійкості [3, с. 1-2].

Важливим компонентом адаптаційної стратегії є активне вивчення норм, очікувань і моделей поведінки, прийнятих у новому середовищі. Розуміння мотивації та причин саме такої поведінки місцевих жителів допомагає знімати зауважені непорозуміння й знижує міжособистісну напругу. Розширення розуміння нової культури безпосередньо реалізується через опанування мови, побудову дружніх стосунків із місцевими жителями та залучення до культурного дозвілля – відвідування мистецьких заходів, знайомство з музикою та місцевими традиціями [3, с. 1-2]. Мовна компетенція виступає не лише як засіб обміну інформацією, а й як універсальний інструмент соціалізації, який дає змогу вільно орієнтуватися у правовому, медичному й побутовому просторах [1, с. 70].

Поряд із поступовою інкорпорацією у нове суспільство критичну роль відіграє збереження зв'язку із власним культурним корінням. Збереження традицій, підтримання контакту з близькими та родичами, слухання рідної музики чи приготування традиційних страв слугують психологічним якорем,

який допомагає зберегти цілісність власного «Я» та протидіяти тузі за домівкою [3, с. 2]. Поєднання належності до рідної культури із відкритістю до сприйняття нового досвіду формує конструктивний тип адаптації [2, с. 2-3]. Орієнтація на відкритість, збереження надії та усвідомлення власного попереднього досвіду подолання складних життєвих обставин додають особистості впевненості у власних силах, перетворюючи адаптаційний процес із кризового випробування на вектор особистісного зростання [3, с. 2].

Система соціальної роботи та суб'єкти державного управління мають враховувати специфіку взаємозв'язку між психологічною адаптацією, мовною інтеграцією та подоланням культурного шоку [1, с. 71]. Комплексний підхід, що поєднує мовну підготовку, психосоціальну підтримку, сприяння збереженню самобутності та створення сприятливих умов для взаємодії з громадою, що приймає, є запорукою успішної соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб і біженців.

1. Камбур А. Соціальна адаптація та культурна інтеграція як об’єкти теоретичного аналізу в соціальній роботі. Ввічливість. Humanitas. 2025. № 3. С. 66–72. URL : https://www.researchgate.net/publication/395498969_SOCIALNA_ADAPTACIA_TA_KULTURNA_INTEGRACIA_AK_OB'EKTI_TEORETICNOGO_ANALIZU_V_SOCIALNIJ_ROBOTI/link/68c86c56508ac7086f5a0eb6/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19.

2. Караджи О. Психологічна адаптація дорослих-біженців до проживання за кордоном. 2025. URL: https://www.mspc.mk.ua/index.php/journal/article/download/237/158.

3. Подолання культурного шоку. Optum. 2022. 2 с. URL : https://livewell.optum.com/pdfs/Coping%20with%20culture%20shock%20-%20Optum%20-%20Ukrainian.pdf.

Daryna BARDALYM
Student of Educational and Research
Institute of Law and Social Management
Donetsk State University
of Internal Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor, Department
of Language Training

LINGUISTIC AND COMMUNICATIVE ASPECTS OF POLICE-PUBLIC INTERACTION AS A PREREQUISITE FOR STRENGTHENING PUBLIC TRUST

In the context of building a democratic state governed by the rule of law and reforming the security sector, the issue of building public trust in law enforcement agencies takes a particular importance. The modern concept of the National Police of Ukraine is based on the principles of openness, transparency, and partnership with the public. In this context, the linguistic and communicative aspects of police officers' professional activities take on great importance, since communication is one of the key mechanisms for carrying out law enforcement functions and fostering a positive public perception of the police.

In the academic literature, a police officer's communicative competence is viewed as an integral professional characteristic that combines linguistic, sociocultural, psychological, and ethical components. It encompasses the ability to effectively convey information, establish constructive contact with citizens, respond appropriately to conflict situations, and ensure adherence to the principles of professional ethics while performing professional duties [1, p. 49]. In today's environment, police work is connected with establishing communication, persuasion, and the search for consensus.

The linguistic and communicative aspect of police interaction with the public involves the use of linguistic tools that ensure the clarity, accuracy, and accessibility of information for citizens. An important component of a police officer's professional speech is adherence to the norms of modern Ukrainian literary language, avoiding the unnecessary use of highly specialized legal terminology, and the ability to adapt the content of a message to the characteristics of a specific audience. A lack of linguistic refinement, inappropriate expressions, or a overly formal communication style can lead to misunderstandings between a police officer and a citizen, which negatively affects the level of trust in law enforcement agencies. At the same time, communicative interaction is not limited to the verbal

component alone. It also includes nonverbal means of communication, emotional intelligence, the capacity for empathy, and the ability to de-escalate conflicts. Research shows that citizens rate police performance significantly higher when officers demonstrate respect for human dignity, attentiveness to the needs of the person they are speaking with, and a willingness to provide necessary assistance [1]. Thus, the quality of communication directly influences the level of the police's legitimacy in society.

The concept of community policing, which involves the active engagement of citizens in ensuring public safety and law and order, is of particular importance. This model is based on mutual trust, open dialogue, and a constant exchange of information between the police and the community. As S. Lisun notes, trust is a fundamental principle of police-community interaction and creates the necessary conditions for the effective fulfillment of law enforcement tasks. In the absence of trust, citizens are less willing to cooperate with the police, report offenses, and participate in joint security initiatives [2, p. 173].

The National Police's public communications also play a significant role in building public trust. In today's information society, public opinion is largely shaped by the media and digital communication platforms. Timely updates to the public on police activities, prompt responses to events of public significance, and openness to dialogue help strengthen the positive image of law enforcement agencies [3]. At the same time, a lack of transparency or delays in providing information can lead to the spread of misinformation and negatively impact public trust.

An important area for improving police work is the development of communication training for future law enforcement officers. Contemporary research emphasizes the need to equip police officers with effective communication skills, conflict resolution competencies, psychological resilience, and the ability to work with diverse social groups [4, p. 186]. The successful implementation of these objectives will contribute to improving the quality of professional performance and strengthening public trust in the police institution.

Thus, the linguistic and communicative aspects of police-community interaction are an important factor in building public trust in law enforcement agencies. A high level of communicative competence, adherence to linguistic and ethical standards of professional communication, the development of partnerships with the community, and ensuring transparency in police activities create the necessary conditions for improving the effectiveness of law enforcement. That is why improving the communicative component of police training must remain one of the priority areas for the development of Ukraine's modern law enforcement system.

---

1. Короткова Ю., Протасов Д. Ефективна комунікація як чинник підвищення довіри громадян до поліції. *Наука і правоохорона*. 2025. № 4 (70). С. 48-60. DOI: 10.33270/05257004.5. URL: https://naukaipravoohorona.navs.edu.ua/index.php/naukaipravoohorona/article/view/1948 (дата звернення: 06.09.2026).

2. Лісун С. Л. Довіра як основоположний принцип взаємодії Національної поліції України з населенням. *Юридична психологія*. 2017. №2(21). С. 176-182. URL: https://elar.navs.edu.ua/items/a33b095f-587a-4084-a693-cb4046de93f2

3. Кірєєва Р. Публічні комунікації як інструмент формування довіри до Національної поліції України: кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра. Київ, 2026. URL: https://elar.navs.edu.ua/items/824a4ac2-c937-4c0e-a8c6-004bd48ac6f5

4. Мілорадова Н. Е. Комунікативний компонент підготовки працівників поліції до взаємодії з населенням в умовах постконфліктної стабілізації. *Адміністративно-правове, соціологічне та психологічне забезпечення діяльності Національної поліції України:* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 14 листоп. 2025 р.) : у 2 ч. / МВС України; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Нац. акад. прав. наук України. Вінниця : ХНУВС, 2025. Ч. ІІ. С. 185-188. URL: https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/24789

Pavlina BELIOHLO
Cadet of Faculty for the Training of Specialists for Pre-trial Investigation Bodies of National Police of Ukraine, Donetsk State University of Internal Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Language Training

CHALLENGES OF AUTOMATED TRANSLATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE FOR LEGAL LANGUAGE

The rapid development of digital technologies, particularly machine translation systems and artificial intelligence (AI), has a significant impact on the functioning of the Ukrainian language in the legal sphere. Automated tools are increasingly being used to translate legal and regulatory acts, prepare procedural documents, analyze judicial practice, and even provide preliminary consultations to participants in legal relations. At the same time, the use of such technologies in the field of law, where precision of wording and terminological unambiguity are of crucial importance, gives rise to a number of linguistic and legal problems.

The relevance of this study is determined by the fact that automated translation systems and generative AI, trained predominantly on English-language or multilingual corpora, often fail to reproduce the specific features of Ukrainian legal terminology accurately, disregard historically established traditions of domestic

legal discourse, and may cause distortions of meaning, which are unacceptable in law-enforcement practice.

The purpose of this paper is to identify the main challenges facing the Ukrainian legal language in the context of digitalization, analyze typical errors in the automated translation of legal texts, and outline promising directions for adapting language policy and legal linguistics to new technological realities.

A. Heinze analyzes the current state of legal liability for artificial intelligence errors in the legal practice of the United States, including the absence of a unified federal regulatory framework, risks associated with generative-system «hallucinations,» breaches of confidentiality, and misleading conduct. The author also proposes ways to minimize such liability for lawyers and AI developers [1]. A review of the challenges of machine translation in producing contextually appropriate translations identifies the translation of specialized terminology, particularly in the legal field, idiomatic expressions, and cultural nuances as one of the key unresolved research gaps [2].

Ukrainian researchers also address the practical aspects of applying AI within the Ukrainian legal framework. V. H. Oliukha analyzes the possibilities of using artificial intelligence systems in the legislative activities of the Verkhovna Rada of Ukraine, taking into account EU approaches, including the Artificial Intelligence Act and the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence. The author concludes that the complete transfer of the function of drafting bills to AI systems is currently premature [3]. R. O. Kabalskyi examines the prospects for applying AI in civil proceedings in Ukraine, emphasizing that even in a case considered by the Commercial Cassation Court in 2024, ChatGPT was recognized as an unreliable source of legal argumentation. This confirms the continuing relevance of the problem of terminological and substantive accuracy in generative language models used in law enforcement [4].

Thus, an analysis of available sources demonstrates that the problem of applying automated translation and artificial intelligence in Ukrainian legal discourse is complex and bears both purely linguistic aspects, such as terminological accuracy, preservation of the stylistic features of official and administrative language, and adequate reproduction of legal concepts, as well as issues of legal liability and the protection of confidential information. The studies conducted by foreign and Ukrainian scholars indicate the absence of a unified approach to resolving these problems, which creates a need for further development of specialized language models adapted to the specific features of Ukrainian legal terminology. A promising direction is the development of clear linguistic standards for automated translation systems used for legal texts, as well as the improvement of the legal and regulatory framework governing the use of artificial intelligence technologies in Ukraine’s legal sphere.

1. Heinze A. Current Atmosphere of Artificial Intelligence Liability: Implications and Best Practices for Legal Professionals and AI Providers. *Undergraduate Law Journal of Nova*

Southeastern University. 2026. Vol. 2, Iss. 1. P. 1-29. URL : https://nsuworks.nova.edu/nulj/vol2/iss1/4/.

2. Naveen P., Trojovský P. Overview and challenges of machine translation for contextually appropriate translations. *iScience*. 2024. Sep 12. № 27(10):110878. DOI: 10.1016/j.isci.2024.110878. URL : https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11465115/.

3. Олюха В. Г. Використання штучного інтелекту в законотворчій діяльності з урахуванням підходів ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 91, Ч. 1. С. 213-219. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.91.1.31. URL : https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/343479.

4. Кабальський Р. О. Перспективи модернізації цивільного судочинства засобами штучного інтелекту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 116–119. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-11/24. URL : http://www.lsej.org.ua/11_2024/26.pdf.

Valerii BILYI
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Eleonora SKYBA
Professor of the Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

PROBLEMS OF ENSURING LANGUAGE STANDARDS IN MODERN LEGAL PRACTICE

Law as a social institution functions mainly in verbal form, since it is with the help of language that legal norms are formulated, the rights and obligations of participants in legal relations are fixed, procedural documents are drawn up and judicial decisions are made. Therefore, the accuracy, logic, consistency and clarity of legal formulations directly affect the effectiveness of the implementation and protection of human rights, the stability of legal relations and the level of citizens' trust in the legal system. A legal document is not just a means of transmitting information, but an important instrument of legal regulation, and therefore its language design must comply with both the general norms of the Ukrainian literary language and the special requirements of legal technology.

The basis of language regulation in Ukraine is Article 10 of the Constitution of Ukraine, which defines Ukrainian as the state language and obliges the state to ensure its comprehensive development and functioning in all spheres of public life [1]. The features of the use of the state language in the legal sphere are detailed in the Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as

the State Language», the procedural codes of Ukraine and the Law of Ukraine «On the Judiciary and the Status of Judges» [2; 3]. The relevant provisions provide for the use of the state language in judicial proceedings, conducting court records and preparing procedural documents. At the same time, persons who do not speak or do not speak the Ukrainian language sufficiently are guaranteed the right to use the services of an interpreter, which is an important component of the right to a fair trial.

Ensuring language standards involves not only the use of the Ukrainian language as the state language, but also compliance with the established norms of its functioning. In practice, legal documents can contain Russisms, calqued constructions, unjustified foreign borrowings, terminological inaccuracies, incorrect use of paronyms and overly complex syntactic constructions. Such shortcomings at first glance may seem purely linguistic, but in the legal sphere they can affect the content of the document and its legal perception.

An important direction for improving legal language is the standardization of legal terminology. A legal term should reflect the relevant legal concept as accurately as possible and be used consistently in regulatory legal acts, court decisions and documents of law enforcement practice [4, p. 21]. Of particular importance is the avoidance of unjustified polysemy and paronymy, since words that are close in sound or meaning may have different legal meanings. Another problem is the use of terms whose meaning is not clearly defined or depends on the context.

The language of law must meet not only the requirements of lexical accuracy, but also the rules of grammar, syntax and logic. Traditionally, legal texts are characterized by the use of impersonal constructions, verbal nouns, complex sentences and other means that ensure formality and objectivity of the presentation. However, excessive use of such constructions can negatively affect the clarity of the text. This is especially true for court decisions, contracts and other documents that must be perceived not only by professional lawyers, but also by citizens.

A separate challenge is the development of Ukrainian legal terminology in the context of European integration. Ukraine is actively adapting national legislation to the law of the European Union and using the practice of international judicial institutions. In accordance with the Law of Ukraine «On the Execution of Decisions and Application of the Practice of the European Court of Human Rights», the practice of the ECHR is applied by Ukrainian courts when considering cases [5]. At the same time, the translation of European legal concepts cannot always be carried out by searching for a direct lexical equivalent, since individual concepts have a broader doctrinal and law-enforcement content.

For example, the concept of fair trial covers not only the trial itself, but also the entire system of guarantees of fair trial, including equality of parties, adversarial nature, independence and impartiality of the court and other procedural guarantees. The concept of effective remedy also has a broader meaning than the usual right to appeal, since it implies the presence of an effective legal mechanism for restoring

the violated right. Similar difficulties arise when translating the concepts of margin of appreciation and proportionality [4, p. 19].

An equally important problem is the ratio of legal accuracy and accessibility of legal language. The concept of Plain Legal Language is aimed at simplifying legal presentation without losing its legal content. Its application involves the use of understandable constructions, logical structure of the text, shorter sentences and minimizing the unjustified use of complex terms and clericalisms [6, p. 52-53]. This is of particular importance for judicial practice, because a court decision must be understandable not only to lawyers, but also to persons whose rights and interests are directly affected by it.

A new challenge for language standards has become the use of artificial intelligence in legal activities. Generative systems can be used to search for information, structure material, edit texts and prepare individual documents. However, they are capable of making both linguistic and legal errors, in particular, misinterpreting the norms of legislation, mixing legal concepts or creating references to non-existent court decisions and regulatory provisions. What is especially dangerous is that such errors can be presented grammatically correct and appear convincing [7, p. 142].

Thus, the problem of ensuring language standards in modern legal practice is complex and covers issues of state language policy, terminological standardization, legal education, European integration, accessibility of legal language and digitalization of legal activity. To solve it, it is necessary to continue work on the unification of Ukrainian legal terminology, increase the level of language and professional training of lawyers, develop the principles of plain legal language and ensure proper control over the use of artificial intelligence. As a result, legal language must remain simultaneously accurate, professional, normative and understandable to society, since it is the quality of legal speech that largely determines the quality of law enforcement and the effectiveness of the protection of human rights and freedoms.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text (дата звернення: 06.09.2026).

2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII : станом на 27 черв. 2026 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text (дата звернення: 06.09.2026).

3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII : станом на 25 черв. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text (дата звернення: 06.09.2026).

4. Борщенко В. В., Караваєва Т. Л. Мова права як інструмент інтеграції практики ЄСПЛ у національне судочинство України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2025. Т. 27, вип. 2 (41). С. 18-22. DOI: https://doi.org/10.32782/2304-1587/2025-27-2(41)-3.

5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV : станом на 2 груд. 2012 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text (дата звернення: 06.09.2026).

6. Вакуліч Я. М. Юридична лінгвістика як міждисциплінарний науковий напрям: стан, тенденції та перспективи розвитку. *Часопис Київського університету права*. 2025. № 4. С. 51-55. DOI: https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2025.7.

7. Мись Т. І. Штучний інтелект як інструмент юридичної комунікації: лінгвістично-правовий аспект. *Сучасна доктрина права* : електрон. наук. журн. 2026. № 3 (97). С. 141-144. DOI: https://doi.org/10.25313/law-2026-3-97-8.

Вікторія БОНДАР
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО,
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук

УКРАЇНСЬКА МОВА В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Українська мова сьогодні посідає важливе місце не лише у повсякденному житті, а й у професійній діяльності. Особливо це стосується юриспруденції, адже право існує переважно у формі тексту: законів, кодексів, судових рішень, договорів, заяв, позовів та інших юридичних документів. Тому для юриста недостатньо просто знати українську мову. Важливо вміти використовувати її точно, грамотно та зрозуміло, оскільки від формулювання правової норми або юридичного документа може залежати правильність його розуміння та подальшого застосування. Актуальність цієї теми зумовлена тим, що українська мова поступово зміцнює свої позиції у правовій сфері, однак проблеми юридичної термінології, мовної культури та складності юридичних текстів залишаються актуальними. Метою роботи є визначення сучасного стану української мови в юриспруденції, характеристика основних проблем її використання та окреслення перспектив подальшого розвитку.

Конституційний статус української мови створює основу для її функціонування у правовій сфері. Відповідно до статті 10 Конституції

України, державною мовою в Україні є українська мова, а держава забезпечує її всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя [1]. Це положення має безпосереднє значення для юриспруденції, оскільки діяльність органів державної влади, судів та інших правових інституцій належить до публічної сфери. Конституційний Суд України також наголошував на особливому значенні української мови як обов'язкового засобу спілкування у публічних сферах та як одного з чинників єдності держави [2].

Важливим етапом у розвитку української мови в юридичній сфері стало прийняття Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [3]. Закон визначає українську єдиною державною мовою та встановлює правила її застосування у різних сферах суспільного життя. Окремо передбачено використання державної мови у нормативних актах, судочинстві, діяльності органів правопорядку та інших сферах, які безпосередньо пов'язані з функціонуванням держави. Таким чином, українська мова в юриспруденції має не лише культурне чи комунікативне значення, а й чітко визначений правовий статус.

Особливе місце українська мова посідає у судочинстві. Судовий процес передбачає велику кількість усних та письмових юридичних текстів: позовних заяв, пояснень, протоколів, ухвал і судових рішень. Законодавство встановлює використання державної мови у судочинстві, водночас гарантує учасникам процесу можливість користуватися іншою мовою [3; 4]. Такий підхід дозволяє одночасно забезпечувати функціонування державної мови та дотримуватися права людини на доступ до правосуддя.

Не менш важливою є роль української мови у роботі адвокатів, прокурорів, нотаріусів, суддів, державних службовців та інших представників юридичної професії. Для них мова є фактично одним із головних професійних інструментів. Юрист постійно працює з текстами, у яких важливі не тільки загальний зміст, а й конкретне значення кожного слова. Наприклад, різниця між словами «може» і «повинен», «має право» і «зобов'язаний» має юридичне значення, тому недбале використання термінів може призвести до неправильного розуміння прав та обов'язків особи.

Однією з основних проблем української мови в юриспруденції є складність юридичної термінології. Правнича мова містить значну кількість спеціальних понять, без яких неможливо точно передати зміст правових норм. Водночас надмірна складність термінів або використання незрозумілих конструкцій може зробити юридичний текст практично недоступним для звичайної людини. Це особливо важливо у випадках, коли людина самостійно читає закон, судове рішення або договір і повинна зрозуміти, які саме права та обов'язки вона має.

Однією з головних вимог до сучасної юридичної мови має бути поєднання точності та зрозумілості. Юридичний текст не повинен бути спрощеним настільки, щоб втратити правовий зміст, але й не має бути

ускладненим. Якщо правова норма написана надто складно, містить довгі речення, зайві повтори або незрозумілі терміни, її сприйняття стає складнішим. У результаті людина може неправильно зрозуміти свої права або порядок їх реалізації.

Ще однією проблемою залишається вплив іншомовних, передусім російськомовних, буквальних перекладів на юридичне мовлення. У професійних текстах іноді можна зустріти конструкції, які формально зрозумілі, але не відповідають природним нормам української мови. Наприклад, замість «брати участь» використовують «приймати участь», замість «відповідно до закону» – «у відповідності до закону», замість «протягом року» – «на протязі року». Подібні помилки можуть здаватися незначними, але постійне їх використання знижує рівень мовної культури юридичного документа [6].

Проблемою є і надмірне використання канцеляризмів. У юридичній сфері офіційний стиль є необхідним, однак офіційність не повинна перетворюватися на надмірну складність. Конструкції на кшталт «з метою здійснення», «у частині забезпечення», «має місце факт» не завжди є необхідними. У багатьох випадках їх можна замінити простішими та точнішими формулюваннями. Наприклад, замість «з метою здійснення контролю» можна написати «для контролю», а замість «має місце порушення» – «є порушення» або «порушення відбулося». Це не робить юридичний текст менш професійним, навпаки, допомагає зробити його зрозумілішим.

Окремої уваги потребує проблема узгодженості юридичної термінології з нормами сучасного українського правопису. Зміни, зафіксовані в новій редакції «Українського правопису», мають бути відображені в усіх офіційних текстах, що потребує від юристів постійного оновлення знань [5].

Мовна культура юриста має значення не тільки для написання документів, а й для усного професійного спілкування. Суддя, адвокат, прокурор або слідчий повинні вміти чітко формулювати думки під час судового засідання, спілкування з клієнтами, колегами та представниками державних органів. Грамотне мовлення допомагає уникати непорозумінь і водночас формує професійний авторитет юриста. Особливо важливо вміти пояснювати складні правові поняття зрозумілою мовою, коли співрозмовник не має юридичної освіти.

На сучасному етапі значення української юридичної мови посилюється також через розвиток електронного правосуддя та цифрових державних послуг. Все більше юридичної інформації люди отримують не з паперових документів, а через вебсайти, електронні кабінети, онлайн-сервіси та цифрові документи. Тому українська мова має бути якісною не тільки в законах і судових рішеннях, а й у цифровому середовищі. Інформація, яку отримує громадянин через державний онлайн-сервіс, повинна бути зрозумілою, грамотною та однозначною.

Перспективним напрямом розвитку української мови в юриспруденції є подальше формування та стандартизація правничої термінології. В умовах постійного оновлення законодавства з'являються нові поняття, пов'язані з цифровими технологіями, захистом персональних даних, кіберпростором, штучним інтелектом, європейською інтеграцією та іншими сучасними процесами. Для української юридичної мови важливо не просто запозичувати іноземні терміни, а адаптувати їх до граматичних та лексичних особливостей нашої мови [5, с. 6].

Ще одним важливим спрямуванням є вдосконалення мовної підготовки майбутніх юристів. Вивчення української мови у закладах вищої освіти не повинно обмежуватися загальними правилами граматики. Майбутнім правникам необхідно працювати саме з юридичними текстами: законами, судовими рішеннями та договорами. Корисним є практичне завдання з редагування юридичних документів, пошуку мовних помилок та формулювання правових норм зрозумілою мовою. Такий підхід дозволить студентам краще підготуватися до реальної професійної діяльності.

Важливо також розвивати сучасні електронні словники та термінологічні ресурси для юристів. Фахівець не завжди може швидко перевірити, який варіант терміна є нормативним, особливо якщо йдеться про нове поняття. Наявність доступних онлайн-словників, баз юридичної термінології та рекомендацій з редагування могла б значно полегшити щоденну роботу правників. При цьому цифрові інструменти мають бути допоміжними, оскільки остаточне рішення щодо змісту юридичного документа повинен приймати фахівець.

Отже, сучасний стан української мови в юриспруденції можна оцінювати як такий, що активно розвивається та поступово зміцнює свої позиції. Законодавство створює необхідну правову основу для використання української мови в судочинстві, діяльності органів державної влади та інших юридичних сферах. Водночас на практиці залишаються проблеми, пов'язані з мовними помилками, надмірною складністю юридичних текстів, нестабільністю термінології та недостатньою увагою до мовної культури майбутніх правників. Розвиток української мови в юриспруденції повинен полягати не лише у формальному виконанні вимог законодавства щодо її використання. Значно важливіше, щоб українська юридична мова була точною, зрозумілою, сучасною та зручною для професійного використання. Саме тому перспективами її розвитку є вдосконалення правничої термінології, підвищення мовної підготовки юристів, редакторська робота з юридичними документами, розвиток електронних мовних ресурсів та поступове спрощення складних конструкцій без втрати їхнього правового змісту. Якісна українська мова в юриспруденції є важливою не тільки для самих юристів, а й для кожної людини, яка звертається до суду, укладає договір або намагається захистити свої права. Тому грамотна і зрозуміла юридична мова є однією з умов доступного та ефективного правосуддя.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.* URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 14.07.2021 № 1-р/2021. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.* URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-21.

3. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19.

4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.* URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1-19.

5. Український правопис / Національна академія наук України. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.

6. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради : навч. посібник. Київ : Либідь, 2011. 272 с.

Artem BONDARENKO
4-th year Cadet of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Yaroslav CHERNONKOV
Head of the Department of Language Training, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

THE IMPORTANCE OF ENGLISH FOR INTERNATIONAL COOPERATION IN INVESTIGATIVE ACTIVITIES

In the modern world, international cooperation plays an increasingly important role in determining the development and international standing of a state. The more extensive a country's international connections are, the greater its opportunities for cooperation and development. Such cooperation covers various spheres, including the economy, defense, and law enforcement. Ukraine has chosen the path of European integration, and cooperation with European and other partner states provides significant opportunities for strengthening national security and improving the effectiveness of law enforcement activities.

English plays a particularly important role in international cooperation, as it has become the primary language of international communication. In practice,

international relations may be conducted in a language agreed upon by the parties or, when representatives of several countries are involved, in English.

The relevance of this topic is determined by the increasingly latent and transnational nature of modern crime. This problem is particularly significant for Ukraine in the context of the ongoing armed aggression of the Russian Federation. The illegal trafficking of weapons, ammunition, narcotic drugs, and other dangerous items requires Ukrainian law enforcement agencies to cooperate closely with foreign partners and international organizations. Effective international cooperation therefore requires law enforcement officers, particularly investigators, to have an adequate command of English.

The use of languages in Ukraine is guaranteed by the Constitution of Ukraine and regulated by national legislation. According to the Law of Ukraine «On the National Police,» international police cooperation is based on international treaties, as well as on the constituent acts and rules of international organizations of which Ukraine is a member. Police officers may also be deployed to international organizations and foreign states as police representatives in order to coordinate cooperation within the scope of police authority. In addition, police officers may participate in international peacekeeping and security operations [1].

English proficiency is particularly important for investigators because their professional activities may involve communication with foreign nationals and representatives of foreign law enforcement agencies. Investigators may need to explain the provisions of Ukrainian criminal procedure legislation, inform participants in criminal proceedings about their procedural rights and obligations, and ensure that relevant procedural requirements are properly understood. This is especially important when dealing with suspects, detainees, witnesses, or victims who do not speak Ukrainian. Effective communication in such circumstances contributes to the protection of human rights and freedoms and helps prevent misunderstandings or violations of procedural guarantees.

An important component of English language proficiency is vocabulary acquisition. Professional vocabulary is largely represented by collocations, fixed expressions, and lexical chunks that are used to construct effective professional written and spoken discourse. Knowledge of terminology related to criminal procedure, investigative activities, and law enforcement enables future investigators to communicate more accurately and confidently in professional situations. The study of specialized vocabulary therefore contributes to the development of the communicative competence required for effective law enforcement activities [2, p. 101].

International cooperation is an important component of the activities of Ukrainian law enforcement agencies. In particular, cooperation with organizations such as INTERPOL and Europol enables Ukrainian law enforcement officers to exchange information, coordinate investigative activities, and cooperate with competent authorities of other states. Since English is widely used in international law enforcement communication, its practical knowledge is an important professional skill for investigators.

The main areas of international cooperation in combating transnational crime include:

a) implementation of state policy aimed at combating transnational crime through the development and implementation of appropriate strategies;

b) official representation of Ukraine within INTERPOL;

c) organization and facilitation of cooperation between Ukrainian police units, other state agencies, and competent authorities of foreign states in combating crime;

d) development and implementation of international law enforcement initiatives;

e) cooperation with foreign law enforcement agencies through participation in joint operations, exchange of operational information, and implementation of international security initiatives;

f) transmission of requests to competent foreign law enforcement agencies concerning investigative or other procedural actions that need to be conducted within the territory of another state;

g) coordination of the international search for suspects, accused persons, defendants, and missing persons [3, p. 49].

International cooperation in law enforcement is an essential element of the development of a democratic state governed by the rule of law. It contributes to the protection of society, the effective prevention and investigation of crime, and the strengthening of cooperation between national law enforcement institutions and their foreign counterparts.

For Ukraine, the importance of English language proficiency has increased considerably due to the country's European integration processes and growing international cooperation. One of the important legislative steps in this direction was the adoption of the Law of Ukraine «On the Use of English in Ukraine» No. 3760-IX, which establishes English as one of the languages of international communication and defines areas in which its use is regulated by law.

Therefore, English should be regarded not merely as an academic discipline for future investigators but as an important element of their professional training. A sufficient level of English proficiency enables investigators to communicate with foreign colleagues, participate in international cooperation, exchange professional information, work with international legal and procedural materials, and contribute more effectively to the investigation of transnational crime. Consequently, the development of professional English competence should be considered an important component of the professional training of future law enforcement officers.

---

1. Law of Ukraine «On the National Police». (2015). Verkhovna Rada of Ukraine. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text.

2. Медведєва В. М. (2025). *Важливість вивчення іноземної мови для працівників Національної поліції України*. Одеський державний університет внутрішніх справ. URL: https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/27433/1/Курсантський%20круглий%20стіл%20МОВА%20і%20ПРАВО%2C%204%20березня%202025.pdf.

3. Резнік К. В. (2026). Міжнародне співробітництво національних правоохоронних органів в рамках Інтерполу. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/58326/.

Varvara BONDARENKO
Cadet of Educational and Research Institute No. 1 Kharkiv National University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Vita FYLYPSKA
Associate Professor,
Department of Language Training,
Kharkiv National University of Internal Affairs; Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

THE ROLE OF THE ENGLISH LANGUAGE IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE POLICE OFFICERS

Contemporary societal transformations, alongside the expanding cooperation between Ukrainian law enforcement agencies and foreign partners, place heightened demands on the professional training of future police officers. English plays a pivotal role in this regard, as its importance continues to grow within international law enforcement collaboration, professional communication, the exchange of practical experience, and the use of relevant professional information sources.

For a police officer, English is significant not merely as a general educational subject; it has a distinctively practical, operational dimension. Language training facilitates communication with foreign nationals, officials from international law enforcement institutions, and overseas colleagues; it enables officers to work with professional documentation, access international databases, and participate in professional exchange programs. Consequently, English language instruction for cadets should focus less on the accumulation of theoretical linguistic knowledge and more on developing the ability to apply that knowledge in common operational situations.

The importance of this issue is further underscored by Ukraine’s course toward European integration and the deepening of international cooperation in law enforcement. Therefore, enhancing the foreign-language professional competence of future police officers must be viewed as a priority area in their professional training at the present stage.

In the professional training of future police officers, the English language should be viewed not merely as an academic subject, but as a vital tool for

developing professional competence. Mastering professional English fosters the development of cadets' foreign-language communicative competence and prepares them for professionally oriented communication in their future service.

Language training for future legal professionals is professionally oriented, focusing on the specialist's conduct in various situations of interpersonal and business interaction while utilizing modern interactive technologies. Foreign-language training for legal professionals entails combining professional mobility and specialized training in a specific field of knowledge or practice with the study of a foreign language. This professional foreign-language focus emphasizes the need for future specialists to apply the knowledge acquired during their studies to their professional activities through the medium of English [1, p. 289].

A significant step toward expanding the scope of English language use in Ukraine was the legislative establishment of state support for learning the language and improving proficiency levels. Under the Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine», the state mandates English language instruction across all levels of education, from preschool through higher education. Of particular importance to the professional training of future police officers is the provision requiring the study of English in higher education institutions in accordance with educational programs. Legislative regulation also provides for the improvement of educational standards in line with Council of Europe recommendations on language education, the training and professional development of teaching and academic staff, and the development of digital resources for learning English. Particular emphasis is placed on the requirement for higher education institutions and research organizations to maintain English-language versions of their official websites, thereby facilitating the integration of the Ukrainian educational and scientific community into the international information space.

Thus, the legislative expansion of opportunities for learning and using English lays the groundwork for its more active application in the professional training of future police officers. In this context, English proficiency takes on practical significance, as it enables access to international professional resources, communication with foreign colleagues, and participation in international law enforcement cooperation [2].

Modern pedagogical science offers a wide range of innovative teaching forms and methods aimed at deepening knowledge acquisition, developing critical thinking, and fostering the competencies required for professional practice. Professionally oriented foreign language training is of particular importance in the preparation of future police officers; such training must account for real-life service-related communication scenarios and the specific nature of law enforcement work. Research into foreign language teaching methodologies in police academies demonstrates the value of integrating language training with professional content, utilizing practical communicative tasks, and drawing upon international professional experience [3, pp. 176–191].

Key functions of the English language:

1. Academic discourse: facilitating access to the global body of scientific knowledge and fostering international cooperation within research projects.

2. Professional mobility: broadening horizons for specialists through participation in international events and the establishment of cross-border connections.

3. Communicative standardization: creating a unified professional environment that simplifies data exchange and eliminates linguistic barriers.

4. Capitalization of skills: enhancing a specialist's professional value and opening up new prospects for career development [4, pp. 89–91].

In summary, it is worth noting that English language learning has become an integral part of the training of Ukrainian law enforcement officers. This is driven both by the national course toward European integration and by practical needs, such as establishing international cooperation and exchanging experience. Fluency in a foreign language not only provides access to global professional resources but also ensures effective communication with foreign nationals and international colleagues. Given the state support for English language learning and its importance for the professional interaction of law enforcement personnel, the role of English within the departmental education system is becoming increasingly significant [4, pp. 89–91].

1. Підлубна О. М. Аспекти навчання іноземної мови професійного спрямування у галузі права. The 3-rd International scientific and practical conference «Development of modern science, experience and trends» (October 11–14, 2022, Boston, USA). International Science Group. 2022. С. 289–292. URL : https: 10.46299/ISG.2022.2.3.

2. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2024. № 38. Ст. 243. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/3760-20.

3. Halenko Yu., Nikolajová Kupferschmidtová E. Methods of teaching foreign languages at police academies: Ukrainian and international experience. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2022. Vol. 2, No. 1. P. 176–191. DOI: 10.31733/2786-491X-2022-1-176-191.

4. Матюшкова Т. П. Англійська мова у навчанні та професійному спілкуванні працівників правоохоронних органів України. Професійна підготовка суддів, прокурорів та працівників правоохоронних органів: національний і зарубіжний досвід : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 верес. 2019 р.). Київ, 2019. С. 89–91. URL : http://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/7056.

Marina BONDARENKO,
2-nd year Law Enforcement Student
Odesa State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Viktoria SIKORSKA,
senior lecturer
of the Department of Language Training
Odesa State University of Internal Affairs

PROSPECTS FOR LANGUAGE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF GLOBAL INTEGRATION

The processes of globalization and international integration have fundamentally changed the linguistic environment of the modern world. Economic cooperation, academic mobility, international migration, digital communication and the development of global information networks have intensified contacts between speakers of different languages. As a result, languages are developing under the simultaneous influence of local cultural traditions and global communicative needs. Language development in these conditions is therefore closely connected with social, technological and political changes.

One of the most important prospects is the further expansion of multilingualism. Global integration increases the number of situations in which people need to use more than one language: for education, employment, travel, scientific communication and professional cooperation. English has a particularly strong international position and functions as a major means of communication in science, technology, business and higher education. At the same time, the growth of English does not eliminate the importance of other languages. A multilingual model can allow international communication to coexist with the preservation of national and regional linguistic identities. [1, p. 1–2]

The future of languages will also depend on the ability of societies to maintain linguistic diversity. According to international linguistic research, languages differ considerably in the number of speakers, the amount of educational support they receive and their representation in the digital environment. Languages with smaller speaker communities may face difficulties when younger generations shift to more widely used languages. For this reason, language policy, education and cultural initiatives are important instruments for maintaining linguistic continuity and transmitting linguistic heritage between generations. [2, p. 67]

Another major factor is digitalization. Social networks, online courses, electronic dictionaries, automatic translation, speech recognition and artificial intelligence are creating new forms of language use. Digital technologies can make learning resources more accessible and can help document languages that have

previously had little presence in written or electronic form. At the same time, technological development can strengthen linguistic inequality when digital tools are concentrated around a limited number of dominant languages. [3, p. 1–2] Thus, the technological future of a language increasingly depends on the availability of digital corpora, terminology databases, educational platforms and other language technologies.

Global integration therefore creates a dual tendency: languages become more interconnected, while the need to protect linguistic diversity becomes more visible. The most sustainable perspective is not the replacement of national languages by a single global language, but the development of multilingual communication in which different languages perform complementary social, cultural and professional functions.

An especially important direction of language development is the transformation of language education. In a globally integrated society, knowledge of a foreign language is increasingly viewed not simply as an additional skill but as an element of professional and intercultural competence. Modern language education should develop the ability to understand different communicative conventions, work with authentic digital materials and adapt professional terminology to international contexts. The Common European Framework of Reference for Languages emphasizes communicative action, plurilingual competence and the ability to use language effectively in different social situations. [4, p. 30].

The professional sphere demonstrates why these changes are particularly significant. Specialists who cooperate with foreign institutions must be able to understand professional documents, exchange information and avoid misunderstandings caused by linguistic or cultural differences. This is relevant to law enforcement as well as to diplomacy, medicine, business and public administration. International cooperation in combating transnational crime, cybercrime and human trafficking requires accurate exchange of information between institutions and countries. Consequently, future law enforcement officers need both general foreign-language competence and professional terminology that corresponds to international practice.

Another prospect is the development of international standards and shared terminology. Global communication requires comparable concepts and predictable meanings, especially in science, law, technology and public administration. International organizations and educational institutions contribute to this process by developing terminology resources, language standards and recommendations for professional communication. Such standardization can facilitate cooperation, but it should not lead to the mechanical elimination of national linguistic traditions. The challenge is to achieve compatibility while preserving the conceptual and cultural features of each language.

Artificial intelligence is likely to have an increasingly visible influence on language development. Machine translation and generative language technologies

can accelerate access to information, assist language learners and provide communication support across linguistic boundaries. UNESCO has emphasized that the development of artificial intelligence should be accompanied by ethical principles, including respect for cultural and linguistic diversity. [5, p. 12] This is particularly important because automated systems may reproduce imbalances in the digital representation of languages. The future of language technologies therefore depends not only on technical progress but also on the quality and diversity of the data used to train such systems.

The spread of global digital communication also creates challenges for the quality of language. Abbreviations, informal vocabulary, rapid message exchange and algorithm-driven communication can influence spelling, syntax and stylistic norms. These changes should not automatically be considered negative: languages have always adapted to new communication environments. However, professional and academic communication requires the preservation of clarity, accuracy and appropriate stylistic standards. Language education must therefore teach users to move effectively between informal digital communication and formal professional discourse.

For Ukraine, these tendencies are particularly relevant in the context of European integration and increasing international cooperation. Foreign-language competence can expand access to European educational resources, scientific cooperation and professional networks, while the development of Ukrainian as the language of education, public communication and national cultural identity remains fundamental. A balanced approach should therefore combine openness to multilingual communication with systematic support for the Ukrainian language and other languages represented in society.

The prospects for language development are also connected with the preservation of linguistic heritage. Documentation projects, electronic archives, digital dictionaries and educational materials can help communities maintain languages that have limited institutional or technological support. International cooperation makes it possible to exchange methods, create shared databases and attract attention to endangered linguistic traditions. The digital environment is especially valuable because it can connect speakers who live in different regions and create opportunities for younger generations to encounter their heritage language in contemporary formats.

At the same time, language development should be understood as a dynamic process rather than as simple preservation. A language remains viable when it can function in new areas of life, including science, technology, education, media and professional communication. [6, p. 70] Therefore, terminology development is an important part of linguistic policy. New concepts associated with artificial intelligence, cybersecurity, biotechnology and digital services require precise terminology in national languages. The ability to express modern concepts in a language strengthens its functional capacity and reduces dependence on direct borrowing from dominant languages.

Another important perspective is the development of intercultural competence. Successful communication between linguistic communities depends not only on vocabulary and grammar but also on knowledge of cultural norms, communication styles and social expectations. Misunderstanding may arise even when the words are translated correctly. Consequently, future specialists should learn to interpret messages in their cultural context and recognize differences in professional etiquette. This approach is especially valuable for law enforcement personnel whose work may involve international partners, foreign citizens and multinational institutions.

The analysis shows that the future linguistic landscape will most likely be characterized by multilingualism, technological integration and stronger interaction between languages. Global integration can create pressure toward linguistic uniformity, but it can also provide unprecedented opportunities for cooperation and language revitalization. The decisive factor will be whether governments, educational institutions, technology developers and language communities are able to create conditions in which both international communication and linguistic diversity are supported.

In conclusion, the prospects for language development in the context of global integration are diverse and closely connected with education, digital technologies, international cooperation and cultural policy. The spread of international languages will continue, but this process does not necessarily imply the disappearance of national languages. A sustainable multilingual future requires equal attention to foreign-language competence, the development of national terminology, digital accessibility and the preservation of linguistic heritage. For Ukraine, this means combining active participation in European and global communication with consistent development of Ukrainian-language education, professional communication and digital resources. [4, p. 8] Such a balance can ensure that language remains not only a means of communication but also an important instrument of cultural identity, professional development and international cooperation.

1. Crystal, D. (2012). English as a Global Language (2nd ed.). Cambridge: *Cambridge University Press*.

2. Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume. Strasbourg: Council of Europe.

3. Ethnologue. (2021). Ethnologue: Languages of the World (24th ed.). Dallas, TX: SIL International.

4. European Commission. (2019). Key Competences for Lifelong Learning. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

5. UNESCO. (2021). Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Paris: UNESCO.

6. UNESCO. (2021). World Atlas of Languages. Paris: UNESCO.

Надія БОРКО
здобувач освіти бакалавра навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:
Ольга МАКСИМЕНКО
завідувач кафедри професійної комунікації навчально-наукового інституту Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Актуальність цього дослідження зумовлена повномасштабною збройною агресією Російської Федерації, що розпочалася 24 лютого 2022 року, та дією в Україні правового режиму воєнного стану. За таких умов особливого практичного значення набули питання документування, розслідування та кримінально-правової кваліфікації міжнародних злочинів, зокрема воєнних злочинів. Масштаб збройного конфлікту та численні порушення норм міжнародного гуманітарного права зумовлюють необхідність удосконалення національних механізмів кримінально-правового реагування, забезпечення притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності, а також формування сталої системи правових механізмів, здатної забезпечувати належне документування, розслідування та судовий розгляд таких злочинів у довгостроковій перспективі.

Особливої актуальності набуває проблема забезпечення узгодженості термінології, що використовується під час документування та розслідування воєнних злочинів. Ефективність відповідного кримінального провадження залежить не лише від правильної кримінально-правової кваліфікації конкретного діяння, а й від однакового розуміння його правової природи, обставин учинення, зв’язку зі збройним конфліктом, характеру порушеної норми міжнародного гуманітарного права та доказового значення встановлених фактів. У зв’язку з цим особливого значення набуває узгодження термінологічного апарату національного кримінального і кримінального процесуального законодавства з поняттями та підходами, сформованими міжнародним гуманітарним і міжнародним кримінальним правом.

Основу національного нормативного регулювання кримінальної відповідальності та порядку здійснення кримінального провадження становлять Кримінальний кодекс України та Кримінальний процесуальний кодекс України [1, с. 2]. Водночас для визначення змісту та основних ознак воєнних злочинів принципове значення мають положення Римського статуту Міжнародного кримінального суду, зокрема його стаття 8, яка визначає категорії діянь, що за відповідних умов становлять воєнні злочини [3]. Отже, міжнародно-правове розуміння воєнних злочинів є важливим орієнтиром для оцінки відповідності національного кримінального законодавства міжнародним стандартам та для формування належних підходів до їх розслідування.

Важливим етапом розвитку українського законодавства стала ратифікація Римського статуту Міжнародного кримінального суду Законом України від 21 серпня 2024 року № 3909-IX [4]. Подальшим кроком стало прийняття Закону України від 09 жовтня 2024 року № 4012-IX, яким внесено зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту [5]. Зазначені законодавчі зміни створили нормативне підґрунтя для подальшої гармонізації українського кримінального законодавства з міжнародними стандартами кримінальної відповідальності за міжнародні злочини.

Водночас імплементація положень Римського статуту не усуває усіх проблем їх практичного застосування. Однією з них залишається співвідношення міжнародного розуміння воєнного злочину з його кримінально-правовим закріпленням у національному законодавстві. Зокрема, виникає питання, чи забезпечує чинна конструкція статті 438 КК України повне охоплення діянь, які відповідно до міжнародного кримінального права визнаються воєнними злочинами. У науковій літературі висловлюється позиція, що положення статті 438 КК України не охоплюють повною мірою увесь спектр діянь, які міжнародне кримінальне право відносить до воєнних злочинів [8]. Це свідчить про необхідність комплексного застосування національних та міжнародно-правових критеріїв під час кваліфікації відповідних діянь.

Також проблема не обмежується питаннями кримінально-правової кваліфікації. Важливим аспектом є юридична визначеність понятійного апарату, який використовується на всіх етапах розслідування. Л. М. Демидова звертає увагу на необхідність розмежування взаємопов'язаних, але нетотожних категорій «війна», «воєнний конфлікт», «збройний конфлікт», «закони та звичаї війни» та «агресія» [6]. Їх правильне співвідношення має значення для встановлення правової природи події, визначення її зв'язку зі збройним конфліктом та подальшої кримінально-правової оцінки. Отже, проблема полягає не лише у виборі відповідної статті КК України, а й у правильному встановленні змісту міжнародно-правових категорій, на яких ґрунтується відповідна правова оцінка.

Проблема імплементації положень Римського статуту до Кримінального кодексу України досліджується В. М. Киричком, який аналізує співвідношення положень національного кримінального законодавства з відповідними нормами Римського статуту щодо воєнних злочинів, геноциду, злочинів проти людяності та злочину агресії [7]. Такий підхід дає підстави розглядати гармонізацію національного законодавства з міжнародним кримінальним правом не як одноразовий законодавчий процес, а як тривалий напрям розвитку кримінально-правової доктрини, законодавства та правозастосовної практики.

Окремого значення набуває розмежування воєнних злочинів і військових кримінальних правопорушень. Ці категорії не є тотожними: воєнні злочини характеризуються порушенням норм міжнародного гуманітарного права у зв'язку зі збройним конфліктом, тоді як військові кримінальні правопорушення посягають передусім на встановлений порядок несення або проходження військової служби [1, с. 3]. Тому сам факт вчинення діяння військовослужбовцем у період збройного конфлікту не є достатнім для визнання такого діяння воєнним злочином. Визначальним є встановлення його об'єктивних і суб'єктивних ознак, а також необхідного зв'язку зі збройним конфліктом.

Зазначене розмежування має безпосереднє значення для розслідування, оскільки правильне визначення правової природи діяння впливає на коло обставин, які підлягають встановленню, предмет доказування та методи документування. Саме тому термінологічна визначеність повинна забезпечуватися вже на початкових етапах кримінального провадження.

Окремим напрямом гармонізації є узгодження термінології, яка використовується під час безпосереднього розслідування порушень міжнародного гуманітарного права. У цьому контексті важливе значення мають Guidelines on Investigating Violations of International Humanitarian Law: Law, Policy and Good Practice, підготовлені Женевською академією міжнародного гуманітарного права і прав людини та Міжнародним комітетом Червоного Хреста. Документ містить 16 рекомендацій, що охоплюють різні аспекти розслідування – від фіксації інформації та дій на місці події до питань незалежності, неупередженості, повноти та оперативності кримінального розслідування [9]. Важливо, що ці рекомендації не встановлюють єдиної універсальної процедури для всіх держав, а формують загальну основу належної практики з урахуванням особливостей різних правових систем [9].

Для української практики це означає необхідність узгодження національної процесуальної термінології з міжнародними підходами до фіксації, оцінки та перевірки інформації про можливі порушення міжнародного гуманітарного права. Зокрема, важливого значення набувають поняття «документування», «фіксація», «розслідування», «перевірка інформації», «доказова інформація», «ідентифікація потерпілих і свідків» та інші терміни, що використовуються у практиці розслідування.

Сучасне розслідування воєнних злочинів також характеризується широким використанням цифрової інформації та матеріалів із відкритих джерел. Йдеться про фото- та відеоматеріали, супутникові знімки, публікації в соціальних мережах, геолокаційні дані, вебсторінки та інші цифрові матеріали. У зв'язку з цим особливого значення набуває Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations, який визначає міжнародні стандарти та методологічні підходи до збору, аналізу, перевірки й збереження цифрової інформації у розслідуваннях порушень міжнародного кримінального права, прав людини та міжнародного гуманітарного права [10].

Застосування цифрових джерел зумовлює необхідність чіткого використання термінів, пов'язаних із походженням інформації, її автентичністю, перевіркою, збереженням та можливістю подальшого використання у кримінальному провадженні. Тому гармонізація термінології у сфері розслідування повинна охоплювати не лише кримінально-правові поняття, а й поняття, пов'язані з процесом збору та оцінки доказової інформації.

Значення цієї проблеми посилюється в умовах воєнного стану, коли проведення окремих слідчих дій може бути об'єктивно ускладненим або відкладеним. У таких випадках зростає роль дистанційного документування, цифрових матеріалів, інформації з відкритих джерел, показань свідків, матеріалів державних органів та інших джерел. Це потребує єдиного підходу до опису, фіксації, перевірки та збереження відповідної інформації [2; 9; 10].

Гармонізація термінології у сфері розслідування воєнних злочинів має охоплювати щонайменше три взаємопов'язані рівні: нормативний, термінологічний та практичний. На нормативному рівні йдеться про узгодження національного кримінального та кримінального процесуального законодавства з міжнародно-правовими стандартами [1, с. 5]. На термінологічному рівні – про чітке визначення та розмежування понять, що характеризують воєнні злочини, збройний конфлікт, порушення міжнародного гуманітарного права, документування та доказування. На практичному рівні – про забезпечення єдності підходів до фіксації подій, збору, перевірки, збереження та оцінки доказової інформації [9, с. 10].

Аналіз нормативно-правових, наукових та методологічних джерел дає підстави виокремити декілька взаємопов'язаних проблем гармонізації термінології розслідування воєнних злочинів в Україні: необхідність узгодження національного законодавства з міжнародними стандартами; забезпечення належного співвідношення статті 438 КК України зі статтею 8 Римського статуту; визначення юридично значущого зв'язку діяння зі збройним конфліктом; забезпечення чіткості понятійного апарату; розмежування воєнних злочинів і військових кримінальних правопорушень; а також формування єдиних підходів до документування та використання цифрової інформації.

Отже, актуальність дослідження визначається не лише значною кількістю воєнних злочинів, учинених у зв’язку зі збройною агресією проти України, а й необхідністю забезпечення термінологічної та методологічної узгодженості процесу їх документування і розслідування. Подальший аналіз доцільно зосередити на співвідношенні національної та міжнародної термінології, визначенні основних ознак воєнного злочину, особливостях застосування міжнародних стандартів розслідування та встановленні критеріїв відмежування воєнних злочинів від інших кримінальних правопорушень.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14 (дата звернення: 14.09.2026).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17 (дата звернення: 14.09.2026).

3. Римський статут Міжнародного кримінального суду : міжнародний документ від 17.07.1998. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/995_588 (дата звернення: 14.09.2026).

4. Про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього : Закон України від 21.08.2024 № 3909-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3909-20 (дата звернення: 14.09.2026).

5. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв’язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього : Закон України від 09.10.2024 № 4012-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4012-20 (дата звернення: 14.09.2026).

6. Демидова Л. М. Воєнні злочини: проблеми визначення та кваліфікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Право. 2024. Т. 3, № 84. С. 278–284. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.3.42

7. Киричко В. М. Імплементація положень Римського статуту Міжнародного кримінального суду до Кримінального кодексу України: результати і перспективи. *Вісник Асоціації кримінального права України.* 2024. № 2 (22). С. 1–52. DOI : https://doi.org/10.21564/2311-9640.2024.22.315947.

8. Давиденко В. Л., Ємельянов В. П., Пахнін М. Л. Воєнні злочини. *Вісник Кримінологічної асоціації України.* 2026. № 2 (38). Ч. 2. С. 34–43. DOI : https://doi.org/10.32631/vca.2026.2.p2.04.

9. Guidelines on Investigating Violations of International Humanitarian Law: Law, Policy and Good Practice. Geneva: Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights; International Committee of the Red Cross, 2019. 67 p. URL: https://www.icrc.org/en/document/guidelines-investigating-violations-ihl-law-policy-and-good-practice.

10. OHCHR; University of California, Berkeley, Human Rights Center. Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations: A Practical Guide on the Effective Use of Digital Open Source Information in Investigating Violations of International Criminal, Human Rights and Humanitarian Law. Geneva: United Nations, 2022. URL : https://www.ohchr.org/en/publications/policy-and-methodological-publications/berkeley-protocol-digital-open-source.

Назар БОРИСОВ
здобувач вищої освіти 214 н. г.
факультету правоохоронної діяльності
Київського інституту Національної
гвардії України

Науковий керівник:
Вікторія ПОСМІТНА
професор кафедри
філології та військового перекладу
факультету державної безпеки
Київського інституту
Національної гвардії України,
кандидат філологічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВНИЧОЇ КОМУНІКАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ

Сучасна професійна діяльність військовослужбовців Національної гвардії України передбачає постійну взаємодію з цивільним населенням. Під час виконання визначених законодавством завдань військовослужбовець може бути учасником комунікативних ситуацій, у яких необхідно передати юридично значущу інформацію, сформулювати законну вимогу, пояснити правові підстави своїх дій або забезпечити належне розуміння громадянином певних правових положень. За таких умов важливим складником професійної компетентності стає здатність не лише знати та правильно застосовувати норми права, а й точно, зрозуміло та коректно передавати їх зміст у процесі безпосереднього спілкування.

Актуальність дослідження визначається необхідністю забезпечення ефективної правничої комунікації між військовослужбовцями НГУ та цивільним населенням. Особливість такої взаємодії полягає в тому, що її учасники можуть мати різний рівень правових і професійних знань. Військовослужбовець повинен володіти спеціальною термінологією та діяти в межах установлених законом повноважень, тоді як цивільний співрозмовник не обов’язково володіє відповідними юридичними знаннями. Тому професійна комунікація потребує поєднання юридичної точності з доступністю та зрозумілістю мовлення.

Мета дослідження – визначити основні особливості правничої комунікації військовослужбовців Національної гвардії України з цивільним населенням та обґрунтувати мовнокомунікативні засоби підвищення її ефективності.

Для визначення сутності досліджуваного явища важливим є поняття правничої мови. П. Рабінович і Т. Дудаш розглядають правничу мову як складне явище та виокремлюють її основні складники [1, с. 17–29]. Такий підхід дозволяє розглядати правничу комунікацію як особливу сферу професійного мовлення, у якій за допомогою мовних засобів передається юридично значуща інформація. Для військовослужбовця НГУ це має практичне значення, оскільки правова норма або встановлене повноваження в конкретній ситуації взаємодії з громадянином набувають мовного вираження. Бібліографічні відомості цієї роботи підтверджують її публікацію у Віснику Національної академії правових наук України, № 1 (88) за 2017 р., на с. 17–29.

Важливою складовою правничої мови є юридична термінологія. І. Кочан, аналізуючи правничу термінологію з лінгвістичного погляду, звертає увагу на широке коло проблем мови правничої сфери: формування та становлення юридичної термінології, точність і нормативність термінів, а також мовні особливості окремих правничих терміносистем [2, с. 112–117]. У контексті діяльності НГУ зазначені положення дозволяють стверджувати, що використання військовослужбовцем юридичних понять повинно ґрунтуватися насамперед на їх правильному розумінні та точному відтворенні.

Поглиблює розуміння цієї проблеми М. Любченко, яка здійснила загальнотеоретичне дослідження юридичної термінології, її поняття, основних рис, видів і функцій, а також значення юридичних дефініцій [3]. Для правничої комунікації військовослужбовців важливим є те, що юридичний термін передає спеціальне правове поняття. Його довільна заміна побутовим відповідником може змінити або звузити юридичний зміст повідомлення. Водночас використання професійної термінології без урахування підготовленості адресата може ускладнити розуміння повідомлення цивільною особою.

Отже, одним із центральних питань правничої комунікації вважаємо співвідношення юридичної точності і мовної доступності. Військовослужбовець, з одного боку, не повинен спотворювати зміст правових понять у процесі їх пояснення, а з іншого – професійна термінологія має використовуватися таким чином, щоб цивільний адресат міг правильно зрозуміти зміст повідомлення. Вважаємо, що здатність передати юридично складну інформацію зрозумілими мовними засобами зі збереженням її правового змісту є однією з основних характеристик правничої комунікативної компетентності військовослужбовця.

Питання комунікативної компетентності має особливе значення безпосередньо для професійної підготовки військовослужбовців НГУ. Л. Пелепейченко обґрунтовує напрями підготовки майбутніх офіцерів до здійснення соціальних комунікацій, визначає зміст відповідних компетенцій та враховує дискурсивні практики військовослужбовців НГУ [4]. Авторка

доводить, що комунікативну підготовку доцільно розглядати не як другорядний компонент професійного становлення офіцера, а як необхідну передумову його ефективної взаємодії з різними категоріями адресатів.

На основі аналізу цих досліджень можемо стверджувати, що правнича комунікативна компетентність військовослужбовця НГУ є комплексною професійною характеристикою, яка передбачає знання правових норм і юридичної термінології, здатність правильно використовувати їх у конкретних ситуаціях професійного спілкування. Вона має забезпечувати відповідність між правовим змістом повідомлення, мовною формою його вираження та можливістю правильного сприйняття цього повідомлення цивільним адресатом.

Виходячи із цього, правничу комунікацію військовослужбовців НГУ з цивільним населенням пропонуємо розглядати як професійно зумовлений процес передавання, сприйняття та роз'яснення юридично значущої інформації між військовослужбовцем як представником державної інституції та цивільною особою, який здійснюється в межах установлених законодавством повноважень і спрямований на забезпечення належного розуміння правового змісту відповідного повідомлення.

Першою особливістю такої комунікації є її правова регламентованість. Професійне мовлення військовослужбовця під час виконання службових обов'язків пов'язане з його правовим статусом і компетенцією. Це означає, що зміст юридично значущих вимог, повідомлень і роз'яснень повинен відповідати законодавству, а використовувана термінологія – точно передавати відповідні правові категорії. У такому разі мовна точність стає не лише ознакою культури професійного мовлення, але й передумовою правильного сприйняття громадянином юридичного змісту повідомлення [1, с. 17–29; 2, с. 112–117].

Другою особливістю визначаємо термінологічну точність. Юридична термінологія являє собою спеціалізовану систему, тому використання відповідних понять потребує дотримання їх нормативного змісту [2, с. 112–117; 3]. У професійному мовленні військовослужбовця особливе значення має правильне розмежування юридичних понять, оскільки слова, що можуть сприйматися як близькі у повсякденній мові, не завжди є взаємозамінними в юридичному контексті.

Водночас ефективність правничої комунікації неможливо забезпечити лише термінологічною точністю. Третьою її особливістю є доступність юридично значущої інформації. Цивільна особа не є професійним учасником правничого дискурсу, тому складні конструкції нормативно-правових актів і спеціальна лексика можуть створювати комунікативний бар'єр. Отже, професійне завдання військовослужбовця полягає не в механічному відтворенні юридичної конструкції, а в забезпеченні правильного розуміння її змісту адресатом.

Із доступністю безпосередньо пов’язана однозначність професійного мовлення. Неточне або двозначне висловлення може спричинити різне розуміння одного й того самого повідомлення. Для правничої комунікації це особливо небажано, оскільки предметом повідомлення можуть бути права, обов’язки, повноваження, заборони або встановлені правові вимоги. Дослідження юридичної термінології підтверджують особливе значення точності та нормативності термінологічних одиниць для правничої сфери [2, с. 112–117].

Наступною особливістю є аргументованість правничої комунікації. У випадках, коли характер службової ситуації передбачає можливість роз’яснення, військовослужбовець має бути здатним пояснити юридичну основу відповідного повідомлення чи вимоги. Правова аргументація дає можливість показати цивільному адресатові, що певна вимога визначається не особистим рішенням військовослужбовця, а його правовим статусом і встановленими нормами.

Важливою є також мовна коректність. У професійній ситуації військовослужбовець виступає не лише як окрема особа, а і як представник Національної гвардії України. Відповідно форма його мовленнєвої поведінки впливає на сприйняття громадянином не лише конкретного повідомлення, але й державної інституції. Чіткість, логічність, нормативність мовлення та дотримання професійної комунікативної етики створюють передумови для належного сприйняття юридично значущої інформації.

На окрему увагу заслуговує асиметричність правничої комунікації військовослужбовця і цивільного адресата. Її учасники мають різний професійний статус, різний обсяг спеціальних знань і, як правило, різний рівень володіння юридичною термінологією. Тому використання військовослужбовцем складних правничих конструкцій без урахування можливостей їх сприйняття цивільною особою може створити лише формальне, але не фактичне передавання інформації. Саме ця умова посилює значення адаптації професійного мовлення до конкретної комунікативної ситуації.

Правнича комунікація може ускладнюватися різними комунікативними бар’єрами. До них відносимо нерозуміння юридичної термінології, неоднакове тлумачення понять, недостатність інформації, надмірну складність повідомлення, емоційне напруження та відсутність належного зворотного зв’язку. Подолання цих бар’єрів потребує не спрощення юридичного змісту, а вибору таких мовних засобів, які дозволяють зберегти його точність і водночас забезпечити зрозумілість для адресата. Такий підхід узгоджується з науковим розумінням соціальної комунікації як компетентності, що потребує врахування конкретних дискурсивних практик військовослужбовців НГУ [4].

У структурі правничої комунікативної компетентності військовослужбовця НГУ виокремлюємо правовий, термінологічний, мовний,

комунікативний та аргументаційний компоненти. Правовий компонент передбачає належне знання нормативних підстав професійної діяльності; термінологічний – правильне розуміння та використання юридичних понять; мовний – уміння чітко й логічно формулювати повідомлення; комунікативний – здатність ураховувати особливості адресата; аргументаційний – уміння належним чином пояснювати правовий зміст повідомлення.

У зв'язку із цим перспективним напрямом професійної підготовки вважаємо практичне моделювання типових ситуацій правничої комунікації військовослужбовців із цивільними особами. Відповідна підготовка має бути спрямована на вироблення здатності правильно формулювати юридично значущу інформацію, пояснювати спеціальні терміни неспеціалізованому адресатові, усувати двозначність повідомлень та адаптувати спосіб викладення до конкретної комунікативної ситуації. Доцільність практично орієнтованої підготовки майбутніх офіцерів до соціальних комунікацій підтверджується і дослідженнями Л. Пелепейченко [4].

Отже, правнича комунікація військовослужбовців Національної гвардії України з цивільним населенням є специфічним видом професійної комунікації, у межах якої поєднуються правова та мовнокомунікативна компетентності. Основними її особливостями визначаємо правову регламентованість, термінологічну точність, доступність юридично значущої інформації, однозначність, аргументованість, мовну коректність та асиметричність комунікативних ролей.

Ефективність такої комунікації значною мірою залежить від здатності військовослужбовця забезпечити баланс між точністю мови права і зрозумілістю професійного повідомлення для цивільного адресата. Саме тому вдосконалення професійної підготовки військовослужбовців НГУ має передбачати формування правничої комунікативної компетентності, що дозволятиме не лише правильно розуміти юридичну інформацію, а й точно, однозначно та доступно передавати її зміст у процесі взаємодії з цивільним населенням.

---

1. Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика). *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1 (88). С. 17–29.

2. Кочан І. Правнича термінологія крізь призму лінгвістики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми української термінології*. 2014. № 791. С. 112–117.

3. Любченко М. І. *Юридична термінологія: поняття, особливості, види* : монографія. Харків : Права людини, 2015. 280 с.

4. Пелепейченко Л. М. Підготовка майбутніх офіцерів до здійснення соціальних комунікацій. *Збірник наукових праць Національної академії Національної гвардії України*. 2021. № 2 (38). DOI: 10.33405/2409-7470/2021/2/38/252162.

5. Артикуца Н. В. *Мова права і юридична термінологія* : навч. посіб. 2-ге вид., змін. і допов. Київ : Стилос, 2004. 277 с.

6. Теоретичні та практичні аспекти стратегічних комунікацій Національної гвардії України : монографія / за ред. Л. М. Пелепейченко. Харків : НА НГУ, 2017. 360 с.

7. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Відомості Верховної Ради України.* 2014. № 17. Ст. 594. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text.

Олександра БОРОВКОВА
здобувач освіти навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОВ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Процеси світової інтеграції, глобалізації та цифровізації, які стрімко набирають обертів у XXI столітті, кардинально змінюють архітектуру сучасного світу. Транскордонні міграції, розвиток єдиного інформаційного простору, інтеграція економік та інтелектуальних ресурсів людства неминуче позначаються на найважливішому інструменті людського спілкування – мові.

З одного боку, сучасна цивілізація рухається до уніфікації та створення єдиних глобальних комунікаційних мереж, де домінують мови міжнародного значення, передусім англійська, а з іншого – кожна національна мова прагне зберегти власну самобутність, унікальний код нації та функціональну повноту.

На наш погляд, головна інтрига сучасного мовознавства полягає в тому, чи зможуть національні мови вистояти під тиском глобалізаційних хвиль, чи вони поступово розчиняться в універсальному планетарному жаргоні. Для того щоб зрозуміти ці тенденції глибше, варто звернутися до праць провідних вітчизняних дослідників, які аналізують мовну динаміку у своїх наукових працях останніх років.

Сучасна соціолінгвістична парадигма розглядає мову не просто як ізольовану семіотичну систему знаків, а як складну, самоорганізовувану, відкриту соціокультурну та інфокомунікаційну мережу [1]. У XXI столітті мова перебуває в епіцентрі потужних цивілізаційних зсувів. Світова інтеграція, прагнучи до усунення економічних, митних та інформаційних

бар'єрів, створює умови для формування єдиного планетарного комунікаційного поля.

Досліджуючи феномен мовної глобалізації, Б. М. Ажнюк зазначає, що глобалізаційні процеси характеризуються подвійним впливом на лінгвосферу [2]. З одного боку, прискорюється лінгвістична уніфікація, спричинена потребою в універсальному засобі обміну інформацією між представниками різних етносів, з іншого – загострюється спротив мовній асиміляції, що виражається у зростанні мовної свідомості, відродженні етнічних мов та посиленні законодавчого захисту державних мов.

Спостерігаючи за тим, як сучасне покоління щодня контактує з міжнародним інформаційним простором, чітко простежується ця подвійність. Дуже зручно користуватися універсальними комунікаційними шаблонами, коли ми спілкуємося з однолітками з інших країн. Але виникає гостре усвідомлення того, що без збереження власного мовного фундаменту ми ризикуємо втратити свою унікальну культурну ідентичність і стати просто безликою частиною глобальної мережі.

Глобалізація створює фундаментальне протиріччя між прагматичною доцільністю уніфікованого спілкування та природною потребою людства у збереженні етнокультурної багатоманітності. У цьому контексті мова постає не лише засобом передачі відомостей, а й носієм унікальної картини світу, концептуальної системи нації, її історичної пам'яті та духовного коду [3]. Розглядаючи лінгвістичні виклики сьогодення, вчені виокремлюють явище «лінгвістичного імперіалізму» та «лінгвоциду», коли певні мови під тиском домінуючих економічних і медійних систем втрачають свої соціальні функції, витісняються з науки, освіти, державного управління і, врешті-решт, опиняються під загрозою зникнення [4].

На нашу думку, концепція «лінгвістичного імперіалізму» відчувається навіть у звичайному студентському житті, коли навчальні матеріали чи передові наукові публікації доводиться шукати винятково англійською мовою. Це створює враження, ніби національна мова поступається у сфері високих знань. Проте ми переконані, що українська мова має достатній внутрішній потенціал, щоб описувати найскладніші наукові та юридичні феномени, і наше завдання як здобувачів освіти – не піддаватися штучному знеціненню рідного слова.

Варто приділити увагу впливу світової інтеграції на внутрішню структуру національних мов (зокрема української). Він проявляється у надмірній та часто виправданій не лише прагматично, а й модифікованій іншомовній запозиченості [5]. Спостерігається масовий приплив англіцизмів у повсякденну та професійну мову, який супроводжується заміщенням питомих мовних одиниць без семантичної потреби: «локація» замість «місцевість», «кейс» замість «випадок/справа», «імпакт» замість «вплив», «меседж» замість «повідомлення», «фідбек» замість «відгук».

Аналізуючи мовлення своїх ровесників у студентському середовищі, ми спостерігаємо, що використання слів на зразок «кейс» чи «фідбек» часто є просто даниною моди або прагненням виглядати більш «сучасними». Проте коли за цим ховається банальне незнання українських відповідників, це свідчить про мовну лінь. На наш погляд, справжня мовна культура полягає у вмінні знайти точне питоме слово, а не в бездумному копіюванні іншомовного сленгу.

На основі наведеного матеріалу та викладених соціолінгвістичних тенденцій варто зробити висновок, що в XXI столітті мова опинилася в епіцентрі глибинних цивілізаційних трансформацій, де світова інтеграція, глобалізація та цифровізація виступають потужними чинниками переформатування всієї лінгвосфери, створюючи виразну двовекторну динаміку, за якої об'єктивна потреба у швидкому міжкультурному та економічному обміні стимулює прагнення до уніфікації й посилює позиції глобальної англійської мови. Але водночас цей уніфікаційний тиск породжує природний культурний спротив, стимулюючи зростання національної мовної свідомості та активізуючи процеси самозбереження етнокультурного коду нації. При цьому ключові ризики для національних мов полягають не стільки у відкритому обмеженні, як у функціональному звуженні та «доместикації», коли мова витісняється з науки й високих технологій, а також у поверховій варваризації та масовому заміщенні питомої лексики іншомовними замінниками на зразок «локація», «фідбек» чи «кейс» без семантичної потреби, що свідчить про мовну лінь та розмиває гнучке лексико-семантичне ядро мовної системи. Водночас осмислення цих процесів із позиції сучасної студентської молоді доводить, що відповіддю на загрози «лінгвістичного імперіалізму» має бути не штучна ізоляція від світу, а плекання власної мовної культури, адже українська мова володіє потужним внутрішнім, синтаксичним та термінологічним потенціалом для опису найскладніших наукових і юридичних реалій. Тому майбутнє національних мов у глобалізованому просторі залежить від поєднання послідовної державної мовної політики, розбудови цифрової інфраструктури та особистої мовної стійкості молодих фахівців, які усвідомлюють рідну мову як невід'ємну складову національної безпеки, інтелектуального суверенітету та власної професійної гідності у складі єдиної європейської та світової спільноти.

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: сучасні виклики і перспективи. Мовознавство. 2019. № 3. URL : https://ukr.movoznavstvo.knu.ua/.

2. Данилевська О. М. Мовна ситуація в школі в дзеркалі соціолінгвістики: соціолінгвістичне дослідження. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. URL : https://lib.in.ua/

3. ДСТУ 4163:2020. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2020. URL : https://hromady.org/.

4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». *Відомості Верховної Ради України*, 2019. № 21. Ст. 81. URL : https://zakon.rada.gov.ua.

5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України,* 1996. № 30. Ст. 141. URL : https://zakon.rada.gov.ua.

Nikita BUDYLIN
4-th year cadet of the Faculty
of Training of Specialists of Pre-trial
Investigation Bodies, Dnipro State
University of Internal Affairs

Eleonora SKYBA
Professor of the Department
of Language Training, Dnipro State
University of Internal Affairs

FORMATION AND DEVELOPMENT OF LEGAL LINGUISTICS IN UKRAINE

Law as a normative regulator of social relations cannot exist and function outside of linguistic matter. Language is the main tool for formulating legal norms, their interpretation, implementation and application. The quality of the linguistic design of regulatory legal acts directly affects the effectiveness of legal regulation, since vagueness, ambiguity or terminological inconsistency of legal provisions can lead to different understanding and application of the same norms. These issues have become particularly relevant in the context of the transformation of the legal system of Ukraine, the development of legislation, the strengthening of European integration processes, the digitalization of social relations and the need to ensure the proper quality of the modern legislative body.

The formation of legal linguistics as a separate scientific direction took place gradually on the basis of the interaction of legal and linguistic research. In the foreign scientific tradition, the isolation of the corresponding direction at the intersection of law and linguistics is associated, in particular, with the work of the German researcher Adalbert Podlech «Legal Linguistics» (Rechtlinguistik), published in 1976. In the Ukrainian scientific community, several approaches to the name of this field have gradually formed. The most common is the term «legal linguistics», which is used in the works of N. Artikutsa, Y. Pradid, O. Yurchuk and other researchers [1, p. 209]. Along with it, the concept of «legal linguistics» is used, whose supporters draw attention to the specific nature of the Ukrainian root «prav-», which underlies the words «law», «lawyer», «rule». Also, in scientific

literature, one can find the terms «juristic linguistics» and «linguo-legal studies», which are used to denote certain aspects of the interaction between law and language.

The subject of legal linguistics is complex, as it covers various forms and levels of interaction between language and law. Within the framework of this field, the use of language in legislation, judicial proceedings, notarial activities, legal education and other areas of legal practice is studied. An important place is occupied by the study of linguistic means of representing legal concepts and categories, starting from the lexical and morphological levels and ending with syntactic, stylistic and discursive features of legal speech. A separate direction is the study of the rules of construction and interpretation of legal texts, in particular legal technique, legislative syntax and linguistic aspects of legal hermeneutics [2, p. 272].

An important direction of legal linguistics is the study of the language of Ukrainian legislation. A legal text must meet the requirements of accuracy, logic, consistency, unambiguousness and accessibility for perception. Any linguistic defects of a regulatory act can create legal uncertainty and, as a result, cause unequal understanding and application of legal norms. Of particular importance is the correct formulation of legislative definitions, which determine the content of legal concepts. Regulatory and legal acts use various definition constructions, in particular direct definitions, inverted logical-syntactic constructions and systems of terms that are fixed at the beginning of the regulatory act.

One of the current problems of Ukrainian legislation remains terminological inconsistency. A striking example is the parallel use of the concepts of «unauthorized construction» (this is a residential building, building, structure or other real estate erected on a land plot that was not allocated for this purpose, without proper permits) in civil legislation and «unauthorized construction» (this is the construction of a residential building, building, structure or other property without proper permits, on someone else’s land plot, in violation of the intended purpose of the land) in criminal legislation. Such discrepancies can create difficulties during law enforcement and require proper terminological coordination. Special attention should be paid to cases of parallel use of the concepts of «environment» and «environment», as well as other cases when identical or similar phenomena are designated by different terms without a clear definition of their relationship. Language interference also remains a problem, in particular the use of non-normative constructions for the modern Ukrainian literary language such as «current law», «coincide», «relate», instead of the normative forms «current law», «coincide», «belong». At the same time, the development of new social relations leads to the emergence of a significant number of foreign-language terms, which requires the search for an optimal ratio between international terminological practice and the capabilities of the Ukrainian language.

The current stage of development of legal linguistics in Ukraine is largely determined by the European integration processes. Harmonization of Ukrainian legislation with the law of the European Union involves not only the approximation of normative provisions in terms of content, but also the formation of an appropriate

terminological base. The implementation of EU acts requires the search for exact Ukrainian equivalents for legal concepts that often have a specific meaning in the law of the European Union [3, p. 105]. An example is the terminology in the field of electronic trust services, personal data protection and regulation of artificial intelligence.

A separate direction of modern research is the formation of the terminology of digital law. The emergence of the concepts of «virtual asset», «electronic evidence», «electronic signature», «information and communication system» and others demonstrates the active penetration of information and communication terminology into the legal discourse. Accordingly, legal linguistics must ensure not only the linguistic correctness of such concepts, but also their semantic certainty, consistency and uniform use in different branches of legislation.

A promising direction for the development of legal linguistics is the use of corpus and computer research methods. Analysis of large arrays of regulatory and legal texts allows us to identify typical language structures, patterns of term use, collocations, duplications and contradictions in legislative terminology [4, p. 810]. The creation of digital thesauri, terminology databases and electronic corpora of legal texts can contribute to improving the quality of normative activity and ensuring the unity of legal terminology. An important reference point in this direction is the European experience of the functioning of terminological resources, in particular the IATE system (InterActive Terminology for Europe). Thus, legal linguistics in Ukraine has gone from individual studies of the interaction of language and law to a well-established interdisciplinary scientific direction, which has significant theoretical and practical significance. Its development is conditioned by the need to ensure high-quality legislative activity, effective law enforcement, proper judicial communication and accessibility of law for citizens. The further development of legal linguistics requires strengthening the role of professional legal-linguistic expertise in the preparation of regulatory legal acts, improving the methodology for analyzing legal texts, standardizing legal terminology and developing specialized dictionaries and digital terminological resources.

1. Василенко В. А. Юридична лінгвістика: співвідношення мови та права. *Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів* : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 24 трав. 2024 р.). Суми : СФ ХНУВС, 2024. С. 271-273.

2. Корнієнко О. М. Мультикультуралізм як принцип сучасного демократичного суспільства. *Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів* : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 24 трав. 2024 р.). Суми : СФ ХНУВС, 2024. С. 277-279.

3. Шевченко-Бітенська О. Юридична термінологія в умовах цифровізації права: тенденції, трансформації та європейський вимір. *Концепти, дискурс і етика комунікації: лінгвістичні, журналістські та філософські виміри* : матеріали міжкафедр. круглого столу (м. Одеса, 27 берез. 2026 р.) / упоряд. М. В. Мамич. Одеса : НУ «Одеська юридична академія», 2026. С. 103-106. DOI: https://doi.org/10.32837/11300.32787.

4. Анісімова Ю. П. Перспективи розвитку юридичної лінгвістики в Україні. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права):* матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 черв. 2022 р.). 2022. С. 808-811.

Артур БУНЕЧКО
ад'юнкт кафедри філології
та військового перекладу
факультету державної безпеки
Київського інституту
Національної гвардії України

Вікторія ГАЛАЙ
професор кафедри правового
забезпечення
та правоохоронної діяльності
факультету правоохоронної діяльності
Київського інституту
Національної гвардії України
доктор юридичних наук, професор

ВІДТВОРЕННЯ LAW ENFORCEMENT В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ПРАВОВИХ ТЕКСТІВ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КРИТЕРІЙ ВИБОРУ ВІДПОВІДНИКА

У юридичному перекладі вибір відповідника впливає на те, кого читач вважає адресатом норми та які дії вона охоплює. Це особливо помітно на прикладі англійського компонента *law enforcement*: у сполуках, що називають посадових осіб, органи та цілі діяльності, формально близькі українські варіанти можуть по-різному передавати правовий зміст. Проблема полягає у збереженні кола суб'єктів і функцій, визначених у джерелі, під час переходу до української термінології.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні функціонального критерію вибору українських відповідників сполук із *law enforcement*. Проаналізовано три випадки: коментар до статті 1 Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку ООН; пункт 1 статті 2 Директиви (ЄС) 2023/977; статтю 31 британського Закону про захист даних 2018 року [1; 2; 3]. Методика поєднує аналіз нормативного визначення зі зіставленням можливих перекладів. Для кожного випадку встановлено визначальну ознаку, запропоновано відповідник і пояснено, як альтернативний варіант може змінити зміст. Переклади та їх оцінки належать авторам.

Перший випадок стосується *law enforcement officials*. У коментарі до статті 1 Кодексу ООН визначальною є ознака «*who exercise police powers, especially the powers of arrest or detention*», тобто «які здійснюють поліцейські повноваження, особливо повноваження щодо арешту або затримання» [1, ст. 1, коментар, п. «a»]. У пункті «b» цю категорію поширено на відповідних службовців військових органів і державних сил безпеки там, де вони здійснюють поліцейські повноваження. Отже, коло осіб визначається їхніми поліцейськими повноваженнями і не залежить від назви відомства.

З огляду на цей контекст зіставлено «працівники правоохоронних органів» і «посадові особи з підтримання правопорядку». Перший варіант акцентує місце роботи; другий дозволяє зосередитися на виконуваній функції. Пропонуємо другий відповідник із поясненням про поліцейські повноваження за першої згадки. Так, читач не виключатиме відповідних представників військових організацій лише через назву їхнього відомства й не поширюватиме визначення автоматично на всіх працівників установи. Критерієм вибору тут є особисті повноваження службовця.

Другий випадок представлений сполукою *competent law enforcement authority* у Директиві (ЄС) 2023/977. Початок її визначення містить слова «*any police, customs or other authority of the Member States*», тобто «будь-який поліцейський, митний або інший орган держав-членів» [2, ст. 2, п. 1]. Уже включення митних органів показує, чому переклад «компетентний поліцейський орган» був би надто вузьким. Натомість «компетентний правоохоронний орган» зберігає ширше інституційне охоплення. Під час першого вживання його доцільно пов’язати з визначенням у Директиві, щоб читач розумів, які саме органи охоплено.

Варіант «компетентний орган» без компонента «правоохоронний» передає загальну ознаку уповноваженості, але послаблює спеціалізацію, виражену в оригіналі. Отже, для цього випадку пропонуємо повний відповідник «компетентний правоохоронний орган». Вибір визначають функції установи в межах відповідного акта, а не буквальний переклад окремого слова *authority*. Український термін «правоохоронні органи» також має нормативне вживання: Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» поєднує перелік установ із вказівкою на правозастосовні або правоохоронні функції [4, ст. 2, ч. 1, п. 1]. Це дає термінологічний орієнтир, проте коло суб’єктів у перекладі визначається англомовним джерелом.

Третій випадок стосується *law enforcement purposes*. У статті 31 британського Закону про захист даних ця сполука є назвою визначеного поняття. Його зміст розкривається через «*the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences*», тобто «запобігання, розслідування, виявлення або кримінальне переслідування кримінальних правопорушень» [3, ст. 31]. Повне визначення також охоплює виконання кримінальних

покарань, захист від загроз публічній безпеці та запобігання таким загрозам. На відміну від попередніх випадків, тут визначальною є мета дії.

Зіставлення варіантів «для потреб правоохоронних органів» і «для правоохоронних цілей» виявляє змістову відмінність: перший називає інституційного користувача, другий зберігає цільову ознаку. Пропонуємо «правоохоронні цілі» як короткий термін за умови збереження повного нормативного визначення. Практичне значення цієї відмінності пояснює британський орган із захисту даних: оброблення інформації для кадрової роботи органу може належати до загального режиму, хоча її здійснює правоохоронна установа [5]. Отже, сама належність користувача до такого органу не замінює перевірки мети оброблення.

Зіставлення трьох випадків дозволяє сформулювати спільний критерій: український відповідник має зберігати функціональну ознаку, за якою джерело включає особу, установу або дію до визначеної категорії. Для посадових осіб це наявність поліцейських повноважень; для органів це визначена актом компетенція, а для оброблення даних це його мета. Відповідно виявлено три ризики перекладу: підміну повноважень за місцем роботи, звуження кола установ до поліції та підміну мети діяльності потребами установи.

Практично перевірку відповідника доцільно починати з питання: чи охоплює українське формулювання тих самих суб’єктів і ті самі дії, що й нормативне визначення? Якщо відповідь негативна, слід уточнити назву або додати пояснення. Короткий термін можна надалі використовувати послідовно, якщо його обсяг уже встановлений. Такий підхід поєднує читабельність перекладу зі збереженням змісту правової норми.

Отже, аналіз обґрунтовує контекстуальний вибір відповідників «посадові особи з підтримання правопорядку», «компетентний правоохоронний орган» та «правоохоронні цілі». Результатом є розмежування особистих повноважень, компетенції установи й мети дії як підстав перекладацького рішення. Запропонований критерій може застосовуватися під час редагування юридичних перекладів і підготовки навчальних завдань для перекладачів. Висновки стосуються трьох розглянутих контекстів; подальша перевірка потребує ширшої вибірки.

---

1. Code of Conduct for Law Enforcement Officials : adopted by UN General Assembly Resolution 34/169 of 17 December 1979. URL: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/code-conduct-law-enforcement-officials (дата звернення: 15.09.2026).

2. Directive (EU) 2023/977 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 on the exchange of information between the law enforcement authorities of Member States and repealing Council Framework Decision 2006/960/JHA. Official Journal of the European Union. 2023. L 134. P. 1–24. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj (дата звернення: 15.09.2026).

3. Data Protection Act 2018. 2018 c. 12. Section 31. URL : https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/section/31 (дата звернення: 15.09.2026).

4. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 № 3781-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12 (дата звернення: 15.09.2026).

5. Scope and key definitions / Information Commissioner's Office. URL : https://ico.org.uk/for-organisations/law-enforcement/guide-to-le-processing/scope-and-key-definitions/ (дата звернення: 15.09.2026).

Denys BUROV
4-th year cadet of the faculty of preparation specialists for pre-trial investigation bodies National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific advisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

INTERCULTURAL COMPETENCE AS A RESULT OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS DURING MARTIAL LAW IN UKRAINE

In the context of modern globalization processes, mastery of a foreign language ceases to be only a means of transmitting information and acquires the importance of an important tool of intercultural activity. This problem is of particular importance for Ukraine, which in the context of a full-scale war is forced to simultaneously ensure the stability of the educational system, maintain international relations and deepen integration into the European and world educational space. Under such conditions, the English language acts not only as an academic discipline, but also as a means of communication of Ukrainian students with representatives of other cultures, international educational and scientific communities, foreign citizens and international organizations. Therefore, one of the important results of its study in higher education institutions should be the formation of intercultural competence of the individual.

English is on the way to becoming the first world language universal language [3, p. 101]. In the Ukrainian educational space, the importance of the English language is additionally used by regulatory changes. The Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine» defines English as one of the languages of international communication in Ukraine and provides state support for its study. The law also establishes provisions for the study of English in higher education

institutions and provides for the possibility of using English in the educational process in accordance with educational programs. Separately, English-language versions of official websites of higher education institutions and scientific institutions are provided, which contributes to the inclusion of Ukrainian education in the international information space. Intercultural competence should be considered as a complex ability of an individual to activate effective communication with representatives of another culture based on knowledge, tolerant attitude, awareness of cultural differences and readiness to adapt one's own communicative behavior to a specific situation [1, p. 109]. It includes several interrelated components: cognitive, which provides knowledge about other cultures; motivational and value, associated with openness to cultural diversity; communicative-behavioral, which provides practical application of appropriate behavior models; and reflective, which allows the ability to analyze one's own cultural experience and the results of international interaction.

The formation of intercultural competence is of particular importance in the conditions of martial law in Ukraine. The war significantly expanded the scope of international interaction of Ukrainian citizens. That is why the result of training should be integrated foreign language competence, which combines language knowledge with cultural, social and communicative skills. The student should be aware that the same language construction or behavior model can have different perceptions depending on the cultural environment. No less important is the development of tolerance and respect for cultural diversity. Learning English should contribute to overcoming prejudiced attitudes towards representatives of another culture and the formation of readiness for dialogue. In this aspect, the English teacher acts not only as a carrier of language knowledge, but also as an organizer of an intercultural educational environment. Its task is to create conditions under which a student can safely discuss cultural differences, ask questions, analyze their own stereotypes and form skills for constructive interaction.

Thus, in the conditions of martial law in Ukraine, the study of English in higher education institutions acquires strategic importance. It worsens not only the increase in the level of foreign language communicative competence, but also the formation of the ability of young people to interact with the international environment. Intercultural competence should be considered as one of the key results of foreign language education, after which it is it that ensures the student's ability to effectively use English, taking into account the cultural context. Therefore, the modern process of teaching English in higher education institutions in Ukraine should be oriented towards the formation of comprehensive intercultural competence, which includes knowledge of other cultures, openness to cultural diversity, intercultural communication skills, critical thinking and the ability to adapt one's own behavior to a specific communicative environment.

In conditions of martial law, such competence becomes especially important, due to the improvement of international academic and professional interaction, it contributes to the integration of Ukraine and the development of the readiness of

young specialists to represent Ukraine in the international environment [2, p. 67]. The regulatory consolidation of the status of English as one of the languages of international communication and the development of the English-language component of higher education provide additional prerequisites for the creation of this process.

Therefore, the study of English at a modern university should be aimed not only at language knowledge, but primarily at the formation of the ability to use it as an effective tool for intercultural dialogue, professional interaction and international representation of Ukraine.

1. Dzyuba Ya. P., M. Ye. Halchenkova, A. R. Zhukova. The use of english-language materials of cultural heritage of Ukraine and library resources for the formation of patriotic and intercultural competences of military university teachers. *University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings*, (10). 2025. P 108–114.

2. Osova O. Linguistic and didactic peculiarities of teaching foreign languages in crisis situations: the experience of Ukrainian higher education institutions. *Teaching Languages at Higher Educational Establishments at the Present Stage. Intersubject Relations*, (42). 2023. P. 62-80.

3. Dekusar G. G., Kulakovsky V. A. English as an international language of communication. Language and Law. Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference. Dnipro: DDUVS, 2022. P. 100-102.

Ilona BUIAKOVA
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Eleonora SKYBA
Professor of the Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON MODERN LANGUAGE COMMUNICATION

The rapid development of information and communication technologies and the spread of generative artificial intelligence systems (hereinafter referred to as AI) have caused significant changes in modern society, in particular in the field of speech communication. Language as a dynamic socially conditioned system actively responds to technological innovations. If in the early stages of computerization technologies were used mainly for storing and transmitting information, today natural language processing systems, neural machine translation

and large language models are directly involved in the creation, editing, translation and transformation of texts.

In modern linguistic practice, several main groups of AI language technologies can be distinguished. These include neural machine translation systems, large language models, and intelligent tools for spelling and stylistic correction. Such tools allow you to automatically translate texts, edit them, change style and tone, generate new messages, and adapt them to a specific communicative situation [1, p. 697]. As a result, the traditional structure of language interaction is changing: a person is no longer always the sole author of the text, since part of the operations for creating and processing speech is transferred to a digital system.

The impact of AI on communicative practices is controversial. On the one hand, the use of language models contributes to increasing the speed and efficiency of communication, expands translation capabilities and provides access to information regardless of language barriers. On the other hand, the active use of automated systems can contribute to the standardization of speech. Typical algorithmic models of text formation gradually spread established syntactic and lexical constructions, which potentially reduces individual variability of speech [2, p. 257]. This process is especially noticeable when using generative models to write academic, professional and official texts.

A separate phenomenon is the formation of new communicative practices associated with prompting. To obtain the desired result, the user formulates special text instructions, which gradually forms a new type of human interaction with a digital system. At the same time, automated editing can create the impression of the existence of a universal language standard, although effective communication depends not only on grammatical correctness, but also on context, communicative purpose, style and socio-cultural characteristics. Automatic translation technologies also contribute to the expansion of intercultural communication, but are not always able to adequately convey cultural connotations, phraseological units, realities and other components of nationally marked vocabulary.

The problem of the impact of AI is of particular importance for the functioning of the Ukrainian language in the digital environment. The development of technologies is accompanied by the active penetration of English-language terminology, in particular such concepts as prompt, deployment, hard skills, soft skills, AI, LLM. Some of these units are necessary to denote new concepts, however, their excessive use can create additional difficulties for Ukrainian-language communication and contribute to the displacement of specific or already established terms. At the same time, digitalization opens up significant opportunities for the development of the Ukrainian language. Electronic dictionaries, language corpora, educational platforms, translation systems and other digital resources contribute to its dissemination and functional development in new areas of social life [3, p. 76].

One of the key problems of using AI in the language sphere is the reliability of the information created. Large language models can generate grammatically

correct, but factually or semantically incorrect statements. Such phenomena, known as linguistic or informational "hallucinations", are especially dangerous in professional, scientific and legal communication. In addition, algorithms can reproduce the biases inherent in the data on which they were trained. Therefore, the use of AI requires critical control by humans. The optimal model is the Human-in-the-loop, in which artificial intelligence acts as a tool for searching, processing and generating information, and the final assessment of the content, linguistic correctness and relevance to a specific communicative situation remains with the human.

The spread of AI language systems also raises a number of legal and ethical issues related to the protection of personal data, copyright, academic integrity and transparency of the use of automated technologies. In Ukraine, an important regulatory reference point is the Concept of Artificial Intelligence Development, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 2, 2020 No. 1556-p. At the same time, the functioning of the Ukrainian language in the digital space is regulated by legislation on ensuring its functioning as a state language [4]. At the international level, European regulation of artificial intelligence is of great importance, in particular a risk-based approach aimed at ensuring the safe, transparent and responsible use of relevant technologies.

Thus, artificial intelligence has become an important factor in the transformation of modern speech communication, influencing the methods of creating, editing, translating and distributing text information. Its use provides significant advantages, in particular, increasing the speed of communication, personalizing learning, expanding access to information and overcoming language barriers. At the same time, uncritical use of AI can lead to standardization of speech, reducing authorial independence, spreading misinformation and reproducing linguistic and cultural prejudices. Therefore, a promising model of interaction is the combination of technological capabilities of artificial intelligence with human control, critical thinking and adherence to the principles of linguistic culture. In this context, AI should be considered not as a replacement for humans in speech communication, but as a tool that expands their communicative and intellectual capabilities.

1. Субота Л. А., Милик О. В., Литвин О. О. Оцінка впливу штучного інтелекту на автоматизовані лінгвістичні процеси та мовну адаптацію. *Вісник науки і освіти*. 2025. № 9 (39). С. 691-705. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-9(39)-691-705.

2. Кобзєва О. О., Жовнір О. М., Лазор Н. В. Вплив штучного інтелекту на розвиток мовної культури та перекладознавство в Україні. *Вісник науки і освіти*. 2025. № 4 (34). С. 516-532. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-4(34)-516-532.

3. Варинська А. М. Українська мовна культура в умовах цифровізації. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2026. Вип. 2 (217). С. 73-78. DOI : https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-217-10.

4. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р : станом на 29 груд. 2021 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-р#Text (дата звернення: 09.09.2026).

Alina VASETSKA
4-th year cadet of the faculty of
preparation specialists for pre-trial
investigation bodies
National Police of Ukraine,
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific advisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the
Language Training Department,
Dnipro State University of Internal Affairs

THE ROLE OF ENGLISH IN EXPANDING INTERNATIONAL COMMUNICATION IN UKRAINE

In the context of globalization, active development of international relations and strengthening of Ukraine's integration into the European and world space, knowledge of English is gaining special importance. Language is a powerful means of communicative influence. It allows us not only to describe any objects or the appearance of the external world, but also to interpret them, setting the necessary addresses for the vision of the world, managing the perceptions of objects and situations, and imposing a positive or negative assessment on them [4, p. 348]. Today, English is one of the main means of international communication, which provides the possibility of effective communication between representatives of different states, cultures, professions and social groups. For Ukraine, its role is especially important, since the country actively develops international cooperation, deepens European integration, participates in international organizations and maintains broad political, economic, scientific, educational and cultural ties with other states.

In the communicative approach to language learning, the central place in the learning process belongs to the one being taught [1, p. 140]. English is a kind of universal tool with which Ukraine can represent its interests in the international arena. Proficiency in English allows Ukrainian citizens to directly interact with foreign partners, participate in international conferences, forums, negotiations, educational programs and professional events. This contributes not only to the exchange of information, but also to the formation of a positive image of Ukraine in the world. It is especially important that the use of English allows Ukrainians to independently convey their own position to a foreign audience, without the constant need to use the services of translators.

English plays a significant role in the field of international diplomacy. Ukraine maintains diplomatic relations with a large number of states and

participates in the work of international organizations. Representatives of state bodies, diplomatic institutions and international organizations regularly use English during negotiations, meetings, international summits and the preparation of documents [2, p. 316]. A high level of English proficiency contributes to a more efficient exchange of information and allows Ukrainian representatives to more effectively protect national interests. In modern conditions, this is of particular importance for Ukraine, which needs constant international support, the development of partnerships and communication with the states of Europe, North America and other regions of the world.

No less important is the importance of English for Ukraine's European integration. Ukraine's rapprochement with the European Union involves not only political and economic cooperation, but also active interaction between citizens, state institutions, enterprises, educational institutions and public organizations. English facilitates Ukrainians' access to the European information and educational space, allows them to familiarize themselves with foreign sources, legislation, scientific publications and professional materials. At the same time, knowledge of English promotes Ukraine's participation in international projects and programs, which creates additional opportunities for the development of the state.

English is of particular importance for Ukrainian youth and students. The modern educational space is increasingly going beyond the borders of a single state. Ukrainian students have the opportunity to participate in academic mobility programs, international conferences, training courses, internships and student exchanges. A significant part of modern scientific and educational literature is presented in English. Therefore, knowledge of it expands access to world scientific achievements, new methods and professional knowledge. For Ukrainian students, it is also an opportunity to communicate with their peers from other countries and create international professional contacts that may be useful in the future.

The role of English in scientific communication is also important. English has actually become one of the main languages of modern science. A significant number of international scientific journals, research databases, conferences and professional platforms use English as the main means of communication. For Ukrainian scientists, mastering it opens up the opportunity to present their own research to an international audience, publish the results of their work in international publications and collaborate with foreign researchers. Thus, English contributes to the inclusion of Ukrainian science in the global scientific space.

It is necessary to separately note the economic aspect. In the modern business environment, English is an important tool for international trade, investment activities and business partnerships. Ukrainian entrepreneurs who speak English have more opportunities to establish contacts with foreign companies, find partners, attract investments and enter international markets. English also allows Ukrainian companies to present their goods and services to foreign consumers and participate in international exhibitions, forums and business events.

In the context of the full-scale war between Russia and Ukraine, the importance of English for international communication has become even more noticeable. Ukraine actively informs the international community about the events taking place on its territory, the consequences of the war and the needs of the population. The use of English allows information to be disseminated directly to a foreign audience, internaorganizations, journalists, politicians, scientists and public figures. Through English-language means of communication, Ukraine can quickly explain its position, counteract disinformation and form an objective understanding of events in the international information space.

English also plays an important role in the professional training of law enforcement officers. For Ukraine, which is developing international cooperation in the fight against crime, countering terrorism, cybercrime, human trafficking and other transnational offenses, knowledge of English is an important professional competence. Law enforcement officers can interact with foreign colleagues, participate in international training, use foreign professional sources and exchange experience. For investigators and other law enforcement officers, this can be of practical importance during international cooperation in criminal proceedings, information exchange and joint events.

In addition to the professional and state level, English plays a significant role in intercultural communication. Language is not only a means of transmitting information, but also a way of learning about the culture, traditions and worldview of other peoples. Knowledge of English allows Ukrainians to communicate directly with foreigners, better understand the peculiarities of other cultures and present their own culture abroad [3, p. 11]. This helps to overcome stereotypes and form closer humanitarian ties between Ukraine and other countries.

At the same time, the spread of English in Ukraine does not mean the rejection of the Ukrainian language or its reduction in importance. On the contrary, mastering English and Ukrainian allows you to simultaneously maintain national identity and be an active participant in international communication. The Ukrainian language remains the main means of internal communication and an important component of national culture, while English can serve as an additional tool for international interaction. Therefore, the development of English-language competencies should be considered not as a competition between languages, but as an expansion of the communicative capabilities of Ukrainian society.

Thus, the English language is one of the key factors in expanding Ukraine’s international communication. It provides opportunities for effective diplomatic, political, economic, scientific, educational, professional and cultural interaction. Its knowledge allows Ukrainians to be direct participants in global processes, represent Ukraine at the international level, establish partnerships and gain access to global information and professional resources. In the future, increasing the level of English proficiency among the population can become an important factor in strengthening Ukraine’s international competitiveness, deepening its European integration and strengthening the state's positions in the global communication space.

1. Kmita E. V. The role of English as a language of international communication and its importance in teaching communication in English. *Bulletin of NTUU «KPI»*. Philosophy. Psychology. Pedagogy: collection of scientific works. 2008. No. 1(22). P. 139–143.

2. Pantileenko K. S. The role of English in international communication / K. S. Pantileenko // Ensuring sustainable development of the agricultural sector of the economy: problems, priorities, prospects: collection of theses of the XIII International Scientific and Practical Internet Conference. Dnipro: DDAEU, 2022. P. 316-317.

3. Dreichuk O. V., Ilchenko O. A. Language and communication in the aspect of globalization of cultures. «Young Scientist» No. 1.1 (113.1), January, 2023, pp. 10-13.

4. Bocharova A., Dekusar G. The role of language in forming a secure environment: analysis of the impact of language strategies and manipulative communications in the conditions of martial arts. Materials of the 8th International Scientific and Practical Conference (DDUVS, 15.03.2024). Part II. International and National Security: Theoretical and Applied Aspects. P. 348-349.

Дарина ВЕРБИЦЬКА
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ

Наталія ЄЛЬНІКОВА
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук

МОВНІ ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНИМ КОЛІЗІЯМ У ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Мова процесуальних документів Національної поліції України є одним із ключових інструментів реалізації правоохоронної функції держави, оскільки саме через письмову фіксацію юридично значущої інформації оформлюються результати процесуальних дій, рішення уповноважених службових осіб та обставини, що мають доказове або організаційне значення. Процесуальний документ водночас виступає не просто формою передання інформації, а юридично значущим актом, зміст якого повинен відповідати вимогам законодавства, бути логічно послідовним, однозначним і зрозумілим для всіх учасників відповідних правовідносин. Особливе значення в цьому контексті має термінологічна точність, адже неточне або неоднакове використання юридичних понять може призвести до викривлення змісту процесуального рішення, неправильного розуміння прав та обов’язків

учасників провадження і, зрештою, негативно вплинути на законність діяльності органів поліції [1, с. 39]. Національна поліція України у своїй діяльності керується принципом верховенства права, а тому якість мовного оформлення її документів безпосередньо пов'язана із забезпеченням прав людини та належним виконанням законодавчих вимог [2].

Варто зазначити, що термінологічна колізія в процесуальному документі виникає тоді, коли одне правове поняття позначається різними словами без належної підстави, один термін використовується для позначення різних за змістом явищ або ж у документі застосовується поняття, значення якого не відповідає його законодавчій дефініції. Для правоохоронної діяльності така проблема має особливу вагу, оскільки кримінальне процесуальне законодавство використовує розгалужену систему спеціальних термінів, що мають нормативно визначений зміст. Наприклад, Кримінальний процесуальний кодекс України чітко розмежовує поняття *слідчий*, *дізнавач*, *прокурор*, *слідчий суддя*, *підозрюваний*, *обвинувачений*, *потерпілий*, *свідок*, *учасники кримінального провадження* й інші процесуальні категорії [3]. Тому заміна нормативно закріпленого терміна побутовим, професійно-жаргонним або стилістично неточним відповідником може створити небажану багатозначність і поставити під сумнів юридичну визначеність документа.

Першим і найбільш ефективним мовним засобом запобігання термінологічним колізіям є використання термінів виключно у значенні, закріпленому законодавством. Працівник поліції під час складання протоколу, постанови, рапорту, клопотання, повідомлення про підозру чи іншого процесуального документа повинен орієнтуватися передусім на термінологію відповідного нормативно-правового акта. Це особливо важливо для кримінального провадження, де навіть близькі за загальним змістом слова можуть мати принципово різні юридичні наслідки. Саме тому в процесуальних документах недоцільно довільно замінювати терміни *кримінальне правопорушення*, *кримінальний проступок*, *злочин*, *підозрюваний*, *обвинувачений*, *затриманий*, *потерпілий* тощо. Єдність термінології забезпечує відповідність документа законодавчій моделі й унеможливлює довільне розширення або звуження змісту правових категорій.

Своєю чергою другим важливим засобом є термінологічна уніфікація, тобто послідовне використання одного терміна для позначення одного й того самого правового явища в межах конкретного документа. Якщо на початку документа особа визначена як *підозрюваний*, то подальший текст не повинен без юридичних підстав називати її *обвинуваченим*, *правопорушником*, *винним* або іншою категорією, яка змінює її процесуальний статус. Така вимога має не лише лінгвістичне, а й принципове процесуально-правове значення. Мова документа повинна відображати фактичний процесуальний статус особи на відповідній стадії провадження, не допускаючи передчасного формування висновку про її винуватість. Отже, термінологічна послідовність виступає

своєрідною мовною гарантією презумпції невинуватості та дотримання процесуальних прав людини.

Третім засобом запобігання колізіям є дотримання принципу однозначності юридичного терміна. У процесуальному документі бажано використовувати такі мовні конструкції, які не допускають подвійного тлумачення. Особливо небезпечними є слова та словосполучення, які в загальновживаній мові мають одне значення, а в юридичній – інше. Юридична термінологія повинна тяжіти до точності, системності, дефінітивності та стилістичної нейтральності [4, с. 33]. Відповідно автор процесуального документа повинен уникати метафор, емоційно забарвлених висловів, оцінних характеристик і непрофесійної лексики, якщо вони не мають безпосереднього юридичного значення. Це дозволяє відокремити встановлені факти від припущень і правову оцінку від суб'єктивного ставлення посадової особи.

Важливим мовним інструментом є також точне використання дефініцій і відсилання до законодавчо визначених понять. Якщо певний термін має спеціальне нормативне визначення, його зміст не повинен довільно змінюватися автором документа. Законодавство України містить значний масив спеціальних термінів, а офіційний портал Верховної Ради України веде окрему базу «Термінологія законодавства», яка станом на вересень 2026 року містить понад 108 тисяч термінів [5]. Це свідчить про масштабність термінологічного апарату сучасного законодавства й одночасно про необхідність його стандартизованого використання у правозастосовній діяльності. Для працівника поліції звернення до нормативного визначення терміна є одним із найбільш надійних способів уникнення термінологічної помилки.

Окремий напрям становить уніфікація назв суб'єктів та органів, що беруть участь у кримінальному провадженні. Назви структурних підрозділів Національної поліції, посад, органів державної влади та процесуальних суб'єктів повинні використовуватися відповідно до їх офіційного нормативного найменування. Неприпустимим є довільне скорочення або заміна офіційної назви на побутовий відповідник, якщо це може створити сумнів щодо конкретного суб'єкта. Така вимога має особливе значення у документах, що направляються між різними органами, оскільки термінологічна неточність може призвести до неправильного визначення адресата, компетенції або повноважень відповідного органу [6, с. 63].

Суттєву роль відіграє відмова від професійного жаргону та невиправданих скорочень. У повсякденній роботі працівники поліції можуть використовувати внутрішні скорочення, професійні позначення або усталені розмовні конструкції, однак такі мовні засоби не завжди відповідають вимогам офіційного процесуального документа. Документ, який має юридичне значення, повинен бути зрозумілим не тільки його автору або працівникам конкретного підрозділу, а й прокурору, слідчому судді, адвокату,

учасникам кримінального провадження й іншим уповноваженим особам. У цьому контексті доцільно застосовувати лише загальновизнані або нормативно встановлені скорочення, а при першому використанні складного терміна – за потреби наводити його повну назву. Дослідження сучасної юридичної термінології також підтверджують тенденцію до стандартизації термінів і необхідність узгодження термінологічної системи з потребами сучасної юридичної комунікації [7, с. 168].

Отже, запобігання термінологічним колізіям у процесуальних документах Національної поліції України повинно ґрунтуватися на комплексному застосуванні мовних і юридико-технічних засобів. До основних із них належать термінологічна точність, уніфікація юридичних понять, послідовність їх використання, дотримання законодавчих дефініцій, однозначність формулювань, синтаксична структурованість, розмежування фактичних обставин і правових висновків, використання офіційних назв органів і посад, обмеження невиправданих скорочень і професійного жаргону, а також дотримання норм української літературної мови. Процесуальний документ поліції має бути не просто грамотно написаним текстом, а юридично точним засобом фіксації владного рішення або процесуальної дії. Саме тому мовна культура працівника поліції безпосередньо пов’язана з якістю правозастосування, принципом правової визначеності та гарантуванням прав людини. У цьому розумінні боротьба з термінологічними колізіями є не технічним завданням редагування тексту, а важливою складовою забезпечення законності й ефективності діяльності Національної поліції України.

1. Терела Г. В. Юридична техніка та складання процесуальних документів : навч. посіб. Полтава : ПУЕТ, 2016. 213 с.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (дата звернення: 12.09.2026).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 12.09.2026).

4. Шестакова С. О. До питання становлення української юридичної термінології. *The Scientific Heritage*. 2019. № 33. С. 30–34.

5. Термінологія законодавства. Верховна Рада України. Станом на 04.09.2026. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/termin (дата звернення: 12.09.2026).

6. Іванюта Н. В. Окремі аспекти юридичної техніки в контексті створення господарсько-процесуальних документів. *Правовий часопис Донецького університету*. 2019. № 2. С. 60–64.

7. Литвинко О. А. Феномен скорочення у сучасній англійській юридичній термінологічній підсистемі. *Нова філологія*. 2023. № 89. С. 167–171.

Олексій ВЕРЕНЖАК
курсант 2 курсу ННІ № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наталія ЄЛЬНІКОВА
завідувач кафедри гуманітарних
дисциплін та українознавства
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

МЕДІАОСВІТА МОЛОДІ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ВЕРБУВАННЮ ДО ПРОТИПРАВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ

В умовах триваючої гібридної агресії проти України кіберпростір перетворився на повноцінний плацдарм для підривної діяльності ворожих спецслужб і кримінальних угруповань. Однією з найбільш уразливих мішеней виступає молодь і підлітки, які проводять значну частину часу в соціальних мережах і месенджерах (Telegram, TikTok тощо). Останнім часом набула загрозливих масштабів практика вербування неповнолітніх для вчинення диверсій, підпалів військового транспорту, об’єктів залізничної інфраструктури, коригування вогню та поширення дезінформації під прикриттям «легкого онлайн-заробітку».

Традиційні кримінально-правові заходи реагування діють постфактум, коли правопорушення вже вчинене, а молода людина стикається з реальною кримінальною відповідальністю та зламаним майбутнім. Саме тому на перший план виходить превентивна діяльність підрозділів Національної поліції України. Медіаосвіта молоді в цьому контексті перестає бути суто педагогічною концепцією та набуває значення дієвого інструменту ранньої кримінологічної профілактики. Формування критичного мислення, навичок цифрової гігієни та вміння розпізнавати техніки психологічного маніпулювання й соціальної інженерії є стратегічною умовою мінімізації ризиків залучення підростаючого покоління до протиправних дій.

Єдиного визначення поняття «вербування» законодавство України не містить, проте за своїм змістом це поняття означає цілеспрямований процес залучення, схиляння або спонукання особи до певної діяльності шляхом переконання, психологічного впливу, маніпуляції, обіцянок матеріальної чи іншої вигоди або використання вразливого становища особи.

Одними з основних каналів вербування молоді до протиправної діяльності в онлайн-середовищі є соціальні мережі, месенджери, онлайн-ігри та тематичні форуми. Їхня поширеність серед молоді та можливість швидкої комунікації з широкою аудиторією створюють сприятливі умови для встановлення контакту з потенційними жертвами вербування.

Ключову роль у структурі сучасного комунікаційного простору відіграють соціальні платформи, серед яких домінантні позиції в українському цифровому сегменті посідають YouTube, TikTok, Facebook та Instagram. Згідно з емпіричними даними, обсяг вітчизняної аудиторії розподіляється так: YouTube охоплює близько 21,6 млн користувачів, TikTok – приблизно 17 млн, Facebook – 13,9 млн, а Instagram – орієнтовно 12 млн. Водночас платформа «Instagram» демонструє найвищу концентрацію аудиторії вікової категорії 18–24 років. Така вікова специфікація зумовлює високий рівень уразливості зазначеної когорти, перетворюючи її на пріоритетний об’єкт для деструктивного інформаційно-психологічного впливу та реалізації вербувальних практик через механізми цілеспрямованого встановлення контактів [1, с. 47–49].

Медіаосвіта відіграє важливу роль у формуванні цифрових навичок і культури цифрової безпеки, оскільки готує користувачів до критичного, усвідомленого та безпечного використання інформації та цифрових технологій. У світі, де потік інформації щодня зростає, а цифрові загрози стають дедалі складнішими, медіаосвіта є універсальним джерелом, яке допомагає не лише сприймати, а й створювати, аналізувати, оцінювати та відповідально поширювати інформацію [2, с. 12].

Важливе значення у протидії вербуванню молоді до протиправної діяльності в онлайн-середовищі має формування медіаграмотності. Відповідно до Закону України «Про медіа» медіаграмотність визначається як «навички та знання, які надають користувачам можливість ефективно і безпечно користуватися медіа-сервісами» [3]. Отже, законодавець пов’язує медіаграмотність не лише зі здатністю користуватися цифровими ресурсами, а й із безпечним їх використанням.

Оцінювання фактичного стану безпеки неповнолітніх у цифровому середовищі має бути невід’ємним складником планування та реалізації профілактичної діяльності. Важливого значення при цьому набуває проведення інформаційно-роз’яснювальної роботи з батьками та педагогічними працівниками щодо необхідності захисту дітей від негативного та криміногенного впливу інформаційного контенту, що поширюється в мережі «Інтернет». Особливу увагу доцільно приділяти існуючим можливостям фільтрації інформації, застосуванню технічних засобів обмеження доступу до небажаного контенту, а також алгоритму дій у разі виявлення на вебресурсах протиправної інформації [1, с. 183–185].

Для підвищення ефективності профілактичної роботи з неповнолітніми їхніми батьками та педагогами доцільним є створення й використання наочних

інформаційних матеріалів, присвячених забезпеченню інформаційної безпеки дітей у сімейному й освітньому середовищах. Такі матеріали мають містити відомості про основні ризики, із якими можуть зіткнутися неповнолітні під час користування мережею «Інтернет», правила безпечної поведінки в онлайн-просторі, а також практичні способи запобігання впливу криміногенної інформації. За відсутності власних інформаційних матеріалів можуть використовуватися відповідні рекомендації та пам'ятки, зокрема «Пам'ятка для батьків «Діти. Інтернет. Мобільний зв'язок»», розміщена на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України [1, с. 183–185].

Оптимізація заходів із моніторингу та детекції цифрових ресурсів із деструктивним або віково обмеженим контентом вимагає реалізації комплексної державної стратегії. Означений підхід має базуватися на модернізації превентивних механізмів, спрямованих на нівелювання криміногенного впливу кіберпростору та мінімізацію ризиків девіантної соціалізації неповнолітніх.

Медіаосвіта, що ґрунтується на розвиткові критичного мислення, умінні працювати з інформацією та відповідально її використовувати, відіграє ключову роль у підвищенні рівня цифрової безпеки суспільства. Медіаматеріали, інтерактивні формати й освітні платформи є ефективними інструментами, які допомагають розвивати вміння розпізнавати фейкові новини, шахрайські схеми та маніпуляції, а також сприяють розвитку культури цифрової гігієни [2, с. 45].

На нашу думку, критичне мислення виступає важливим елементом сучасної медіаосвіти, оскільки забезпечує здатність особи самостійно аналізувати, оцінювати й осмислювати зміст різноманітних медіаповідомлень, визначати їхню сутність і можливий вплив на суспільство. Формування критичного ставлення до медіа сприяє глибшому розумінню механізмів їхнього впливу на формування переконань, поведінкових моделей та сприйняття навколишньої дійсності [4, с. 338].

Отже, боротьба з онлайн-вербуванням молоді не може обмежуватися виключно оперативно-розшуковими заходами чи блокуванням деструктивних ресурсів; першочергову роль має відігравати усунення когнітивної вразливості самих користувачів. Розвинена медіаосвіта формує стійкий психологічний імунітет до технік маніпуляції (обіцянки анонімності, легких грошей, тиск на емоції або страх), перетворюючи потенційну жертву вербування на свідомого користувача цифрового простору. Ювенальна превенція та підрозділи кіберполіції мають інтегрувати елементи медіапросвіти в регулярну взаємодію із закладами середньої та вищої освіти, замінюючи формальні лекції на інтерактивні тренінги з розбору реальних кейсів та алгоритмів онлайн-безпеки. Ефективна протидія вербувальним кампаніям вимагає консолідації зусиль Національної поліції, Міністерства освіти і науки, громадського сектору та батьків для створення цілісної системи цифрового захисту молоді в інформаційному середовищі.

1. Безпалов Р. В. Вплив інформаційного простору мережі Інтернет на формування неправомірної поведінки неповнолітніх: кримінологічний аспект : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2026. 261 с. URL : https://lpnu.ua/sites/default/files/2026/radaphd/35733/disertaciya-bezpalov-rv.pdf (дата звернення: 08.09.2026).

2. Речембей В. Р. Формування культури цифрової безпеки засобами медіаосвіти: добірка інтерактивних матеріалів : кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра : спец. 061 – журналістика / наук. кер. І. В. Сипченко. Суми : Сумський державний університет, 2025. 45 с URL : https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f22ce5b-53aa-466c-abb8-b78dbcdac3b3/content.

3. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20/ed20221213 (дата звернення: 08.09.2026).

4. Лабенко О. В., Шакун Н. В., Заїка Т. П. Критичне мислення та медіаграмотність у цифрову епоху: виклики та можливості для української освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 12 (30). С. 331–345. URL : https://ir.stu.cn.ua/items/593a80af-401e-4416-aa59-a5b8457dadc2 (дата звернення: 08.09.2026).

Kamila VYDRYCH
Higher Education Student
of Educational and Research Institute
of Law and Social Management
Donetsk State University
of Internal Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor, Department of
Language Training

THE CONCEPT OF PLAIN LANGUAGE IN JUSTICE: ADAPTATION OF PROCEDURAL DOCUMENTS FOR UNHINDERED CITIZEN ACCESS TO LAW

Modern realities in Ukraine, brought about by the full-scale invasion, have worsened social issues and created new physical and psychological challenges for the population. In times of crisis and transition, accessibility is no longer just a technical requirement for infrastructure; it has become a vital part of the nation's resilience. Creating an inclusive space takes more than just financial resources – it requires deep shifts in public mindset. That is why we need to rethink accessibility, analyze social and economic challenges, and build effective strategies for bringing

plain language standards into court practice to make justice transparent and accessible.

Accessibility means designing products, environments, and services so people with all kinds of abilities can use them and participate equally in social life. Above all, this means giving equal access to information and justice to people with disabilities, visual, hearing, cognitive, or speech impairments, as well as veterans who suffered physical or psychological trauma in combat.

There are two main views on legal language. The first argues that laws are written for professional lawyers, so legal norms should use specialized terms that the general public doesn't necessarily understand. The second view is the exact opposite: since laws affect the lives of millions of non-lawyers, they should be written so most people can understand them, with lawyers stepping in only when help is needed to apply them [1]. The right to plain, understandable language is essential for enforcing legal certainty.

Y. I. Matvieieva highlights that a legal text reflects reality, so it must be clear and accurate for both professionals and everyday citizens. Poor linguistic quality in these texts makes complex legal concepts harder to grasp and weakens trust in the legal system as a whole [2, p. 178]. The International Organization for Standardization (ISO), together with the International Plain Language Federation (IPLF), developed the ISO 24495-1:2023 standard. It sets universal guidelines for writing clear, reader-focused documents using plain language across various fields, including law and science [3]. An international team of over 50 experts from 25 countries (including the US, Canada, Australia, the UK, and EU member states) worked on this standard to make it universal across different languages and legal systems.

In Ukraine, this concept is being applied by building these principles into national standards. Even though Article 35 of the Law of Ukraine «On Legislative Activity» requires a strict official business style with neutral vocabulary and standard grammar, it also states that terminology must be clear, concise, and unambiguous [4]. This shows that Ukrainian regulations do not oppose simplifying legal language, instead, they support making it clearer for citizens. Under the National Strategy for Creating a Barrier-Free Environment in Ukraine until 2030, accessible information means adapting official communication to Plain Language and Easy Read standards [5]. This helps ensure that government websites, court documents, and administrative services are accessible to all social groups, including people with cognitive and sensory impairments.

One of the main obstacles to using plain language in procedural documents is deep-rooted professional conservatism among lawyers and the fear of losing legal accuracy by simplifying words. Other hurdles include the lack of official state guidelines for plain language in Ukraine's court system, as well as a shortage of relevant skills among legal professionals. To adapt legal documents effectively and give citizens easier access to justice, we propose creating official guidelines to integrate the ISO 24495-1 standard [3] into Ukraine's judicial system. These

guidelines should cover how to use plain language principles when drafting court documents, including rules against archaic bureaucratic jargon, overly long sentences, and complex Latin terms. Doing this will lower the mental effort required from participants in a case and help them clearly understand their rights, duties, and the court decisions made.

In conclusion, the Plain Language concept is gradually taking root not only in international regulations and other countries' laws, but also in Ukrainian legislation. The key idea here is that legal accuracy shouldn't rely on artificially complicated text, that is a simpler language actually makes the law work better for society. Continuing to develop this area and applying its principles in daily practice will allow the state to guarantee people's constitutional right to justice, uphold legal certainty, and strengthen public trust in the legal system overall.

1. Вимоги до мови і стилю закону. Інститут громадянського суспільства, 02.03.2011. URL : https://www.csi.org.ua/activity/vymogy-do-movy-ta-stylyu-zakonu/ (дата звернення: 13.09.2026).

2. Матвєєва Ю. І. Право на просту зрозумілу мову – важлива вимога принципу правової визначеності. *Матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції «Закарпатські правові читання. Сталий розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти»* (26–27 квітня 2024 року). Львів; Торунь. Liha-Pres. С.177-180. URL : http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/download/262/7745/17516-1?inline=1 (дата звернення: 13.09.2026).

3. ISO 24495-1:2023 Plain language - Part 1: Governing principles and guidelines. European Commission. Accessible EU Resource Centre. URL : https://accessible-eu-centre.ec.europa.eu/content-corner/digital-library/iso-24495-12023-plain-language-part-1-governing-principles-and-guidelines_en (дата звернення: 13.09.2026).

4. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24 серп. 2023 р. № 3354-IX. Редакція від 19.04.2025. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text (дата звернення: 13.09.2026).

5. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2021 р. № 366-р. *Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text (дата звернення: 13.09.2026).

Владислав ВОРОБЕЦЬ
здобувач вищої освіти
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності

Науковий керівник:
Оксана ПИЛИПЕЦЬ
викладач кафедри
українознавства та міжкультурної
комунікації Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ

У сучасному українському суспільстві надзвичайно важливою постає проблема використання англомовної фахової термінології в бізнес-спілкуванні. Глобалізаційні процеси, стрімка цифровізація, розширення електронної комерції та активне входження України до міжнародного бізнес-простору спричинили активне проникнення англіцизмів у щоденний та професійний ужиток [1]. Англійська мова сьогодні виступає головною мовою міжнародного бізнесу (*lingua franca*), тому фактично диктує термінологічні стандарти в таких галузях, як інформаційні технології, маркетинг, HR-менеджмент, фінанси, стартап-індустрія та управління проєктами [9]. Розглядаючи це явище, можна побачити, що використання англіцизмів має як об’єктивно виправдані причини, так і певні ризики для комунікації.

Аналізуючи причини активного запозичення англомовних термінів, можна виокремити кілька основних чинників. Найперше – це номінативна необхідність, тобто відсутність українських аналогів для нових понятійних одиниць [3]. Розвиток новітніх технологій, цифрових платформ та інноваційних бізнес-моделей відбувається настільки швидко, що національна мова просто не встигає формувати власну академічну термінологію. Поняття потрапляють до нас разом із самими явищами та інструментами, зберігаючи свою оригінальну назву. Другий важливий фактор – це прагнення до економії мовних засобів та лаконічності [1]. Англійські терміни часто є дуже ємними й дозволяють замінити розлогі описання українською мовою лише одним словом. Наприклад, замість того щоб казати «процедура всебічної незалежної перевірки об'єкта інвестування перед укладанням угоди», фахівці вживають запозичений термін *due diligence*, а замість «процесу впровадження нового співробітника в діяльність компанії» кажуть *onboarding*. Окрім цього, вживання єдиного термінологічного апарату забезпечує міжнародне

взаєморозуміння, мінімізуючи ризики викривлення змісту під час перекладу технічної чи юридичної документації, укладання міжнародних контрактів та спілкування з іноземними партнерами. Не слід відкидати й психолінгвістичний фактор престижності, адже для багатьох компаній використання англіцизмів є елементом корпоративної культури, який підкреслює їхню сучасність та прогресивність [5].

Якщо вивчати сфери застосування цієї термінології, то найвища щільність англіцизмів спостерігається в IT-сфері, де процеси розробки та контролю якості повністю побудовані на міжнародних стандартах. Тут мова насичена такими поняттями, як *deployment, framework, code review, refactoring* чи *backlog*. Не менш активно англомовні слова використовуються в сфері управління персоналом, де ними позначають процеси адаптації (*onboarding*), звільнення (*offboarding*), оцінки специфічних навичок (*soft skills* та *hard skills*), пошуку фахівців (*headhunting*) або проявів професійного вигорання (*burnout*). Також це явище охопило маркетинг, продаж і фінансовий сектор, де більшість метрик, форм інвестування та моделей взаємодії з клієнтами мають англомовне походження, наприклад, *customer journey map, lead generation, call to action, ROI, EBITDA, cash flow* чи *bootstrapping*. Окремий шар термінології сформувався в управлінні проєктами, де панують гнучкі методології *Agile* та *Scrum*, із відповідним понятійним апаратом (*sprint, daily sync, milestone, deadline, standup*).

У ході дослідження також детально проаналізовано, як саме англомовні терміни адаптуються в українському мовному середовищі [8]. Це відбувається кількома основними шляхами. Перший – це граматична та морфологічна адаптація, коли запозичене слово повністю інтегрується в нашу мову, отримуючи українські суфікси, префікси та закінчення, через що утворюються нові дієслова чи прикметники, як-от *апдейтити, зашерити, апрувити* або *заалайнений* [7]. Другий шлях – це безпосереднє запозичення шляхом транслітерації або транскрипції, коли слово записується кирилицею зі збереженням оригінального звучання, як у випадках зі словами *стартап, фідбек, бенчмарк, аутсорсинг, кейс, факап* чи *дедлайн* [4]. Третій шлях полягає у збереженні оригінальної латинської графіки безпосередньо в українському тексті (*In-text English*), що особливо характерно для абревіатур чи стандартів, таких як *ASAP, FYI, KPI, B2B, B2C, PR* чи *HR*. Нарешті, четвертим шляхом є калькування, тобто буквальний переклад англійських виразів українськими словами із збереженням їхньої смислової структури, наприклад, *«біль клієнта»* від *customer pain point*, *«дорожня карта»* від *roadmap* або *«найкращі практики»* від *best practices*.

Попри очевидну зручність, функціональність та оперативність такого запозичення, можемо окреслити і низку серйозних проблем та ризиків, до яких призводить надмірне та бездумне використання англіцизмів [2]. Насамперед це зашумлення комунікації та виникнення так званого псевдопрофесіоналізму або новітнього офісного канцеляриту. Крім того, виникає серйозний бар'єр у

сприйнятті інформації, а саме міжгалузевий та віковий розрив. Термінологія, яка є абсолютно природною для молодіжного ІТ-стартапу чи креативної агенції, може бути геть незрозумілою для працівників традиційних виробничих підприємств, державних установ чи старшого покоління бізнес-партнерів, що створює непорозуміння під час укладання угод чи узгодження робочих процесів. Не менш важливою є й проблема мовної екології, а саме загроза поступового витіснення точних та виразних українських відповідників там, де вони є цілком доречними, наприклад, коли замість «зворотний зв'язок» вживають лише «фідбек», замість «крайній термін» – «дедлайн», а замість «практикум» чи «майстерня» – «воркшоп» [6].

Підсумовуючи дане дослідження, ключовим завданням для сучасної ділової та мовної культури в Україні є дотримання розумного балансу та принципів мовної доцільності. Англомовна термінологія є незамінним інструментом, який допомагає українському бізнесу бути частиною глобального світу, використовувати новітні технології та швидко обмінюватися інформацією. Однак вона має доповнювати українську мову лише там, де є справжня термінологічна та номінативна потреба, а не витісняти її лексичне багатство заради сліпого слідування моді. Уміння грамотно, гнучко й доречно поєднувати міжнародну фахову термінологію із нормованими засобами української мови з урахуванням комунікативної ситуації та цільової аудиторії є важливою складовою професійної та комунікативної компетентності сучасного фахівця.

1. Ажнюк Б. М. Англіцизми в сучасній українській мові: системно-функціональний аспект. *Мовознавство*. 2017. № 3. С. 3–18.

2. Архипенко Л. М. Іншомовні запозичення у мові української періодики початку XXI століття (функціонально-стилістичний аспект) : автореф. дис. канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2005. 20 с.

3. Дяков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінознавства : семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : КМ Academia, 2000. 218 с.

4. Загнітко А. П. Словник новітніх запозичень в українській мові. Вінниця : Твори, 2020. 340 с.

5. Мацюк З., Станкевич Н. Стан і перспективи розвитку української мови у сфері бізнесу та економіки. *Українська мова*. 2019. № 2. С. 45–58.

6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

7. Стишов О. А. Українська лексика кінця XX – початку XXI століття : динаміка і системність. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2005. 388 с.

8. Тараненко О. О. Сучасні тенденції до адаптації іншомовних запозичень в українській мові. *Мовознавство*. 2018. № 5. С. 12–29.

9. Шевченко Л. І. Гуманітарна семантика та проблеми термінознавства в умовах глобалізації. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2021. Вип. 42. С. 7–21.

Anya GALUZA
4-th year cadet of the Faculty of Training
Specialists for Pre-Trial Investigation
Bodies of the National Police of Ukraine,
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of Language
Training Department,
Dnipro State University of Internal Affairs

THE ACCESSIBILITY OF LEGAL LANGUAGE AS A COMPONENT OF EFFECTIVE COMMUNICATION BETWEEN THE POLICE AND CITIZENS

The interaction between the police and citizens is one of the most visible forms of communication between the state and society. Every day, police officers communicate with people in very different circumstances: during the reporting of offences, when providing assistance, conducting procedural actions, or explaining a person's rights and obligations. In many of these situations, citizens are not familiar with legal terminology and may have difficulties understanding formal legal expressions. This problem becomes particularly noticeable when a person is stressed, frightened or involved in a conflict. Therefore, the ability of a police officer to explain legal information clearly and understandably is becoming an increasingly important element of professional communication. The relevance of this issue is determined by the need to make communication with citizens not only legally correct, but also understandable, respectful and focused on the actual needs of the person.

The accessibility of legal language should not be understood as a rejection of professional terminology or as an excessive simplification of legal information. Its main purpose is to ensure that the meaning of a legal message remains accurate while being presented in a form that can be understood by its recipient. A citizen should be able to understand why a police officer is taking a particular action, what legal grounds exist for such action, what rights the person has and what can be done next. Consequently, the effectiveness of communication depends not only on whether the information has been formally provided, but also on whether the person has actually understood it. In this context, communication competence becomes an important part of the professional competence of a law enforcement officer. Research on the communication competence of law enforcement personnel emphasizes the importance of the ability to communicate information clearly and to overcome barriers that may arise during professional interaction [1].

The problem of understandable legal communication is especially important for police officers because their professional activities involve direct contact with people in unpredictable and often emotionally difficult situations. A police officer may have to communicate with a victim, witness, suspect, child, elderly person or individual experiencing severe psychological stress. Each situation requires an appropriate communication strategy. Excessively complicated sentences, unexplained legal terms or an overly formal manner of speaking may prevent a person from fully understanding what is happening. I. Kozubenko points out that communication competence is an important component of a police officer's professional activity and that communication barriers can negatively affect the achievement of professional objectives [2]. This means that the ability to choose appropriate words and explain legal information in an understandable manner should be developed as part of the professional training of future police officers.

Clear legal language is also directly connected with the level of public confidence in the police. Citizens often form their impression of a police officer not only from the final result of police intervention, but also from the way the officer communicates with them. A respectful tone, understandable explanations and the opportunity to ask questions can reduce tension and create a feeling that the person is being treated fairly. On the contrary, communication that is dominated by complicated terminology or formal expressions may create psychological distance between the police officer and the citizen. Y. Korotkova and D. Protasov, examining effective communication in the context of public trust in the police, emphasize the importance of communication for the perception of police activity by citizens [3]. Thus, accessible legal language should be viewed not simply as a linguistic issue, but also as one of the practical conditions for developing constructive relations between the police and society. Another important aspect is that effective communication cannot be based on a single model suitable for every citizen. The police encounter people with different levels of education, age, communication abilities and psychological conditions. Some individuals may require additional explanations, while others may experience difficulties because of hearing, speech, visual or cognitive barriers. For this reason, accessibility involves adapting the way information is communicated to the circumstances of a particular person. Current activities of the National Police of Ukraine demonstrate an increasing focus on professional and sensitive communication, overcoming communication barriers and ensuring respectful interaction with different groups of citizens [4]. Such an approach reflects a broader understanding of police communication, in which the citizen is not simply a recipient of information but an active participant in the communication process.

The social nature of language also explains why its accessibility is important for police work. Language does not exist separately from the society in which it is used; it develops as a means through which people establish relationships, exchange information and perform different social roles. G. G. Dekusar emphasizes the close relationship between language and society, noting that language serves as an

important means of communication between members of society and is connected with the social relations in which individuals participate [5]. Applied to police activity, this approach demonstrates that legal language should be considered not only as a system of professional terms but also as a practical instrument of interaction between a representative of the state and a member of society. Therefore, the effectiveness of legal communication depends on the ability to combine legal accuracy with linguistic clarity.

The accessibility of legal language is an important condition for effective communication between the police and citizens. Its significance goes beyond the choice of individual words or the simplification of legal terminology. Clear legal communication helps citizens understand the actions of police officers, recognize their rights and responsibilities, and participate more effectively in procedures that concern them. At the same time, understandable communication contributes to reducing conflict, overcoming communication barriers and strengthening public confidence in the police. Therefore, the professional language of a police officer should combine legal accuracy, clarity and consideration of the individual characteristics of the person receiving the information. Developing these skills during the professional training of future police officers can contribute to a more accessible, respectful and human-centred model of police communication.

1. Korotkova, Y., Protasov, D. Effective Communication as a Factor in Increasing Public Trust in the Police. 2025. No. 4(70). URL : https://naukaipravoohorona.navs.edu.ua/index.php/naukaipravoohorona/article/view/1948?utm_source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026).

2. Bilousov, A. V. Communicative Competence as a Component of Professional Competence Among Law Enforcement Officers in Ukraine. «Innovative Pedagogy.» 2024. Issue 71. Vol. 1. pp. 78–82. URL : https://dspace.univd.edu.ua/items/4fdf4035-aa5c-4058-b7eb-d91690b7e0fb?utm_source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026).

3. Ozubenko, I. V. The Communicative Component of a Police Officer's Professional Activity. Legal Psychology. 2022. No. 2 (31). URL : https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/ article/view/1535?utm_source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026).

4. Korotkova, Y., & Protasov, D. Effective communication as a factor in increasing public trust in the police. Science and Law Enforcement. 2025. No. 4 (70). p. 48–60. URL : https://naukaipravoohorona.navs.edu.ua/index.php/naukaipravoohorona/article/view/1948?utm_source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026).

5. Dekusar, G. G. The Interrelation Between Language and Society. Language and Law: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Seminar. Dnipro: Dnipro State University of Internal Affairs, 2020. pp. 31–35. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/6247?utm_source=chatgpt.com (ccessed September 9, 2026).

Diana HARMADIR
Higher education student
Dnipro State University of Internal Affairs

Iryna NIKITINA
Senior Lecturer
of Language Training Department,
Dnipro State University of Internal Affairs

ENGLISH AS A MEANS OF PROFESSIONAL COMMUNICATION IN UKRAINE

In the context of contemporary globalisation and the digital transformation of professional activity, English proficiency has become an important component of professional competence. For Ukraine, the significance of English is further reinforced by the country' integration into the European and international educational, scientific, and professional space, as well as by the growing intensity of cross-border cooperation. Competence in English provides specialists with access to international professional information and research, facilitates communication with foreign colleagues and partners, and creates opportunities for participation in international projects and professional networks. These opportunities are particularly relevant to university students and early-career professionals, whose future professional activities are increasingly conducted in multilingual and internationally oriented environments.

Within this context, professionally oriented English extends beyond general communicative competence and encompasses the ability to perform a range of discipline-specific communicative tasks. These include interpreting specialised information, using professional terminology accurately, participating in meetings and negotiations, preparing and delivering presentations, engaging in professional discussions, and producing various forms of written communication. Thus, English language proficiency should not be considered merely an additional skill acquired during higher education; rather, it constitutes an important element of professional training that contributes to graduates' communicative effectiveness, professional mobility, access to international knowledge, and ability to respond to the evolving requirements of the contemporary labour market.

The importance attached to English proficiency by Ukrainian society is also reflected in national sociological data. According to a quantitative survey conducted by the Kyiv International Institute of Sociology (KIIS) in December 2022–January 2023, 89% of respondents identified English as the foreign language that Ukrainians should necessarily learn when choosing a single foreign language. The study, which surveyed 2,009 adult residents of Ukraine, demonstrates a high level of public recognition of the importance of English language proficiency [1].

The growing importance of English is also reflected in Ukraine's European integration agenda. In 2023, the Ukrainian government launched the Future Perfect national initiative aimed at promoting English and strengthening its role as a language of international communication in Ukraine. The initiative was presented as contributing to Ukraine's European integration and to enhancing the country's competitiveness in business, science, education, innovation, and public administration [2].

It was found out that for the most part, English teachers of higher educational institutions in Ukraine use cross-cultural communication strategies at the middle level. It is noted that a third of English teachers actually do not use or do not use cross-cultural communication strategies in pedagogical practice; about half of teachers apply them periodically; about a sixth of teachers use the corresponding strategies regularly and at a high level [3].

In the context of increasing globalisation, the demand for professionals who possess foreign-language skills relevant to their specific fields of activity is steadily increasing. The study employed both qualitative and quantitative methods to analyse the results of assessing the professional competence of students preparing to become English language teachers. The formative phase of the research involved an experimental intervention based on a specially designed set of exercises developed with reference to a methodological framework implemented in England and Scotland.

The findings indicate a substantial improvement in students' professional competence across a range of components and assessment criteria. In particular, positive changes were observed in the socio-pedagogical dimension of professional activity, the socio-practical dimension, including students' English language proficiency and practical preparedness, and the socio-psychological dimension of professional activity [4].

To sum up, English proficiency has become an essential component of professional communication and development in contemporary Ukraine. It enables specialists to interact effectively with international colleagues, partners, and organisations, while providing access to professional knowledge, research, educational resources, and international career opportunities.

For Ukrainian university students, proficiency in English is particularly significant as it contributes to their readiness for future professional activities in an increasingly interconnected and internationally oriented labour market. It also facilitates their participation in international projects, academic and professional conferences, and other forms of cross-border professional cooperation. At the same time, effective professional communication requires more than linguistic proficiency alone; it also involves intercultural awareness and the ability to adapt communication practices to different cultural and professional contexts.

Therefore, professionally oriented English should be viewed not merely as an additional linguistic skill, but as an integral component of professional competence

that enhances specialists' communicative effectiveness, professional mobility, and capacity to engage successfully with the international community.

1. Future Perfect: в Україні стартує національний проєкт з популяризації англійської мови. Кабінет Міністрів України. 01.11.2023.

2. Яшник М. Рівень володіння англійською та іншими іноземними мовами в Україні: результати кількісного соціологічного дослідження, проведеного у грудні 2022 – січні 2023. Київ : Київський міжнародний інститут соціології, 2023. URL: https://www.kiis.com.ua/?cat=reports&id=1210&lang=ukr (дата звернення: 14.09.2026).

3. Новік К. І., Яциняк О. П., Пильщик С. В. Вплив крос-культурних комунікативних стратегій на викладання англійської мови в закладах вищої освіти України. Академічні візії. 2024. № 30. С. 1–12. URL : https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1019 (дата звернення: 13.09.2026).

4. Nikitina I., Ishchenko T. Artificial intelligence revolutionizing the language learning process. Academia Polonica. 2025. Т. 72. №. 5. С. 56-65.

Євгеній ГЕТЬМАН
аспірант кафедри адміністративного і кримінального права
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Науковий керівник:
Наталія ЮЗІКОВА
професор кафедри
адміністративного і кримінального
права Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара,
доктор юридичних наук, професор

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА СЕМАНТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»

Екологічна безпека є складним міждисциплінарним поняттям, що вивчається в межах гуманітарних, технічних та природничих наук. Дослідження дефініцій цього поняття є ключовим для забезпечення точності і обґрунтованості наукової розвідки.

З точки зору екологів, екологічна безпека – це стан захищеності навколишнього середовища від порушення його екологічної рівноваги [1, с. 8]. У той же час цієї дефініції недостатньо для повноцінного розуміння сутності поняття «екологічна безпека» як юридичної і кримінологічної категорії.

Філософія науки під поняттям розуміє форму мислення, в якій відображаються предмети в їх спільних суттєвих ознаках. Суттєвими є ті

ознаки, які виражають сутність предмета і без яких предмет не може існувати [2, с. 178].

Лексико-етимологічний аналіз поняття «екологічна безпека» дозволяє дійти таких висновків. Згідно з тлумачними словниками української мови, слово «екологічна» має значення: 1) стосовне до екології; 2) прикметник до «екологія»; 3) пов'язане з екологією; 4) яке відбиває стан довкілля, зумовлений ним; 5) яке відповідає нормам екології [3, с. 339; 5, с. 567–568]. Покладене в основу слово «екологія» (з грецької «λόγος» – «наука», «знання», «слово» та «οἶκος» – «оселя», «середовище») є терміном, запропонованим у 1866 році німецьким вченим Е. Геккелем (E. Haeckel) для позначення науки, яка досліджує взаємозв'язки рослин, тварин, грибів, мікроорганізмів та вірусів між собою та навколишнім середовищем [1, с. 21; 6, с. 189, 327]. Слово «безпека» розуміється як стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує [3, с. 70; 4, с. 430]. Воно утворене з прийменника «bez» і основи іменника «реса» – «турбота, клопоти», пов'язаного з дієсловом «pekti» – «піклуватися» [7, с. 163].

Таким чином, за результатами проведеного лексико-етимологічного аналізу, поняття «екологічна безпека» є станом відсутності загроз для середовища.

Незважаючи на вжиток поряд із словосполученням «environmental security» також словосполучення «ecological security», в західній науковій традиції та політичних документах саме перше набуло більшого поширення, хоч і наголошується на їхній сутнісній схожості та життєво важливому впливові на безпеку людини [8, с. 93].

Слово «environmental» значиться як стосовне до середовища, в якому живуть люди, тварини та рослини. Воно походить від слова «environment», що спочатку вживалося у розумінні сукупності умов, в яких перебуває людина або річ, а екологічного змісту набуло із 1956 року. В екологічній сфері застосовується для позначення «зовнішнього середовища, в якому живе рослина чи тварина, і яке, як правило, впливає на їхній розвиток та поведінку» та «повітря, води, мінералів, організмів та всіх інших зовнішніх чинників, що оточують певний організм і впливають на нього в будь-який момент часу». Слово «security» позначає: 1) захист особи, будівлі, організації чи країни від загроз, таких як злочинність або напади іноземних держав; 2) факт того, що навряд чи щось вийде з ладу або буде втрачено; 3) відчуття впевненості у своїй родині та стосунках. Першочергове значення – стан чи умова перебування у безпеці від загроз або шкоди. Тобто в англомовному дискурсі під поняттям «environmental security» слід розуміти захист довкілля від загроз [9; 10; 11].

З огляду на зазначене можливо констатувати відносну лексико-етимологічну подібність дефініції поняття «екологічна безпека» в українській та англійській мовах.

У нормах міжнародного права дефінієнс поняття «екологічна безпека» відсутній. Нормативне визначення в національному праві закріплене у

ст. 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII, відповідно до якої під екологічною безпекою розуміється такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей [12]. Крім того, у п. 2.2. Додатка А «Екологічні терміни» ДСТУ 2156-93 «Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення», затвердженого і введеного в дію наказом Держстандарту України від 27.12.1993 № 208, вказано, що екологічна безпека – відсутність дій, станів та процесів, які прямо чи непрямо призводять до суттєвих збитків для навколишнього середовища, населення та матеріальних об'єктів [13].

Науковцями висловлюється справедлива критика законодавчо закріпленого визначення поняття, що, на нашу думку, є характерним для переважної більшості законодавчих дефініцій через динаміку розвитку суспільних правовідносин та випереджальний поступ академічної думки у порівнянні із зарегульованою і політизованою нормотворчою процедурою [14, с. 241, 242; 15, с. 25–26; 16, с. 24; 17, с. 91].

Тож спираючись на підхід до класифікації юридичних термінів, висвітлений О. А. Лисенко [18, с. 166–167], можна навести таку характеристику нормативного поняття «екологічна безпека»: 1) за значенням – спеціально-технічне; 2) за вживанням у різних сферах спілкування – міжгалузеве; 3) за внутрішньою структурою – двокомпонентне; 4) за позамовними зв'язками лексичних одиниць – багатореферентне; 5) за семантикою – багатозначне; 6) за характером смислових відношень між лексичними одиницями – гіпонім; 7) за походженням – гібридне.

1. Словник-довідник сучасних екологічних та природоохоронних термінів / уклад.: Г. Є. Гончаренко, С. В. Совгіра. Київ : Наук. світ, 2010. 67 с.

2. Пасічник Я. А. Теоретико-методологічні основи формування знань з логіки у студентів вищої школи в процесі вивчення теми «Поняття». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія і педагогіка. 2008. № 11. С. 175–186. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/381/1/11_08_10.pdf (дата звернення: 02.09.2026).

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. В. Т. Бусел; Голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.

2. Словник української мови у 20-ти томах / Наук. керівник проєкту В. А. Широков. Київ : Наук. думка, 2013. Т. 4 : Д – Ж. 1010 с.

3. Словник української мови у 20-ти томах / Наук. керівник проєкту В. А. Широков. Київ : Наук. думка, 2010. Т. 1 : А – Б. 912 с.

4. Словник іншомовних слів / уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. Київ : Наук. думка, 2000. 680 с.

5. Етимологічний словник української мови в семи томах / ред.: І. К. Білодід, В. Т. Коломієць, О. Б. Ткаченко; Голов. ред. О. Мельничук. Київ : Наук. думка, 1982. Т. 1 : А-Г. 632 с.

6. Kostova P., Sidova D. Ecological security and environmental security – similarities and differences. *International Scientific Journal «Security & Future».* 2020. Vol. 4, no. 3. P. 91–

94. URL: https://stumejournals.com/journals/confsec/2020/3/91.full.pdf (date of access: 02.09.2026).

7. English Dictionary, Translations & Thesaurus. Cambridge Dictionary. URL : https://dictionary.cambridge.org (date of access: 02.09.2026).

8. Online Etymology Dictionary. URL : https://www.etymonline.com (date of access: 02.09.2026).

9. Definitions, Thesaurus and Translations. Collins Online Dictionary. URL : https://www.collinsdictionary.com (date of access: 02.09.2026).

10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII Законодавство України : офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text (дата звернення: 02.09.2026).

11. ДСТУ 2156-93 «Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення» : Держ. стандарт України від 27.12.1993 № 208.

12. Сабіров Р. Ф. Екологічна безпека як невід'ємна складова національної безпеки України. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка.* 2010. № 1. С. 240–245.

13. Андрейцев В. І. Право екологічної безпеки: навч. та наук.-практ. посіб. Київ: Знання-Прес, 2002. 332 с.

14. Веремієнко С. В. Поняття та ознаки екологічної безпеки. Розвиток наукових досліджень 2013 : Матеріали дев'ятої міжнар. науково-практ. конф., м. Полтава, 25–27 листоп. 2013 р. Полтава, 2013. URL: https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/1914/Поняття%20та%20ознаки%20екологічної%20безпеки%20.pdf (дата звернення: 02.09.2026).

15. Гетьман Є. С. Наукова дефініція поняття екологічної безпеки: кримінологічний аспект. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука».* Серія: «Юридичні науки». 2025. № 10. URL : https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-10-11482 (дата звернення: 02.09.2026).

16. Лисенко О. А. Юридична термінологія як система. Мова української юриспруденції : навч. посіб. Харків, 2020. С. 161–190. URL : https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/16957 (дата звернення: 02.09.2026).

Mykhailo GNIDASH
4-th year cadet of the faculty of preparation specialists for pre-trial investigation bodies National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

ENGLISH AS A TOOL FOR EFFECTIVE INTERNATIONAL COMMUNICATION AND OPERATIONAL INFORMATION EXCHANGE BETWEEN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE AND FOREIGN LAW ENFORCEMENT AGENCIES

In the context of globalization and the increasing transnational nature of criminal activity, effective international cooperation between law enforcement agencies has become an essential condition for preventing and investigating criminal offenses. Criminal groups increasingly operate across national borders, which requires police authorities to exchange operational information promptly, coordinate investigative activities, identify wanted persons, and respond effectively to transnational threats. The National Police of Ukraine cooperates with foreign law enforcement agencies and international organizations, including Interpol and Europol, within the framework of international police cooperation. Such cooperation involves the continuous exchange of professional information and therefore requires communication that is not only rapid but also accurate and unambiguous. In this context, the ability of police officers to communicate in a common international language becomes an important element of effective cooperation.

One of the most important mechanisms of such cooperation is the use of Interpol's information system. According to the Instruction approved by the Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of August 17, 2020, Ukrainian law enforcement agencies, including the National Police, use the Interpol information system for international cooperation with the Interpol General Secretariat, National Central Bureaus of foreign states, competent foreign authorities, and relevant international institutions. The system provides opportunities for the exchange of information concerning persons, documents, vehicles and other data relevant to international law enforcement activities. It also facilitates the transmission of international requests and notices. [1] Consequently, the effectiveness of such cooperation depends not only on access to information but also on the ability of

police officers to correctly understand, verify, process and communicate the information received from foreign partners.

This makes English particularly important in operational communication. During international cooperation, police officers may have to interpret foreign-language requests, prepare responses, clarify information concerning persons or criminal offenses, and communicate specialized legal, procedural and operational data. The use of appropriate terminology is especially significant because inaccurate translation or misunderstanding of professional information may affect the interpretation of operational data and, consequently, the effectiveness of investigative or preventive measures. Therefore, English should be regarded not merely as a general foreign-language skill but as a practical instrument of professional communication that enables police officers to interact effectively with foreign counterparts. Research devoted specifically to the use of English in the activities of the National Police of Ukraine also emphasizes its connection with international police cooperation and professional communication. [3]

Another important direction of international police cooperation is interaction with the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol). The Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of October 29, 2019, No. 905 establishes the procedure for sending Ukrainian police officers to Europol to perform the functions of liaison officers. According to this procedure, the task of liaison officers is to support and coordinate cooperation between the competent authorities of Ukraine, Europol and the competent authorities of EU Member States. [2] Such activities require regular professional communication, the transmission of requests and operational information, clarification of relevant circumstances, and coordination with foreign law enforcement representatives. Consequently, English proficiency becomes an important practical condition for the effective performance of liaison functions, particularly when information must be exchanged quickly and accurately.

The practical significance of English is therefore particularly evident in situations where police officers have to establish direct communication with foreign colleagues. A liaison officer or another police employee involved in international cooperation must be able not only to understand general English but also to use specialized terminology related to criminal proceedings, investigation, operational activities and law enforcement. The ability to formulate a request clearly, accurately interpret a response and convey essential information without distortion reduces the risk of communication errors. This is especially important when the exchanged information concerns wanted persons, criminal offenses, documents, vehicles or other data that may require an immediate response from foreign authorities.

The development of these competencies requires systematic professional language training. The practical English course for law enforcement officers developed at Dnipro State University of Internal Affairs, with G. Dekusar among its authors, focuses on situational speech and professional communication in contexts relevant to police activities. The course is designed to develop foreign-language

skills through specific communication situations and is recommended not only for students in law enforcement and law but also for law enforcement practitioners. [4] Such an approach is particularly valuable because it connects language learning with the practical tasks that police officers may encounter in international cooperation, including communication with foreign colleagues, preparation of professional requests, interpretation of information and discussion of operational circumstances.

Therefore, English language proficiency should be considered an integral component of the professional competence of police officers involved in international cooperation. Its practical value extends beyond ordinary communication and directly affects the speed, accuracy and reliability of operational information exchange. Systematic development of professional English skills can help Ukrainian police officers overcome language barriers, correctly interpret information received from foreign partners and effectively communicate information to competent authorities abroad. This contributes to more coordinated international cooperation, facilitates joint efforts to prevent and investigate transnational crime, and strengthens the overall effectiveness of the National Police of Ukraine in the international law enforcement environment.

1. Zozulya E. V. Normative and legal regulation of international cooperation of the National Police of Ukraine. Ukrainian police science: theory, legislation, practice. 2022. No. 1 (3). P. 151–160. URL : https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/108?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

2. Krasnopolsky V., Kovalchuk V. English in the activities of the national police of Ukraine. Rule of law: doctrine and practice in the context of modern world challenges: materials of the International Scientific-Practical Conference (Dnipro, February 29, 2024). Dnipro: DDUVS, 2024. P. 415–417. URL : http://78https//er.dduvs.edu.ua/handle/1234569/14018?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

3. Rofymenko V. V. English-language professional communication in law enforcem ent: lexical and terminological aspects. // Current issues of development of the security and defense sector (foreign experience): collection of abstracts of participants of the XXVII International Scientific and Practical Conference for students of foreign languages (Vinnytsia, April 3, 2026). Vinnytsia: KhNUVS, 2026. pp. 339–341. URL : https://dspace.univd.edu.ua/items/51041c4e-51d8-4b46-a9ef-d3f6d7448662?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

4. Dekusar G., Pakulova T., Andrasyah Isa A. Emotional intelligence in teaching the English language for future law enforcement officers. *Scientific Bulletin of the Dnipro State University of Internal Affairs.* 2024. No. 4 (131). P. 184–189. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15931?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

Михайло ГОЛОВЕЦЬКИЙ
студент 3 курсу
юридичного факультету
Національного університету
«Запорізька політехніка»

Науковий керівник:
Максим ЛЕОНЕНКО
професор кафедри «Кримінальне,
цивільне та міжнародне право».,
кандидат юридичних наук, професор

ЛІНГВІСТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Цифровізація суспільства змінює не лише форми комунікації, а й способи формування доказової інформації у кримінальному провадженні. Месенджери, соціальні мережі, електронна пошта та інші сервіси містять повідомлення, голосові записи, коментарі й публікації, які можуть відображати домовленості, взаємовідносини та інші обставини, що мають значення для кримінального провадження.

Водночас цифрове повідомлення є не тільки масивом даних, а й мовним твором, зміст якого може бути виражений прямо, опосередковано або через контекст.

КПК України не виокремлює «лінгвістичний доказ» як самостійне джерело доказів. Стаття 84 визначає процесуальними джерелами доказів показання, речові докази, документи та висновки експертів. За статтею 99 документом є, зокрема, матеріальний об’єкт із зафіксованими письмовими знаками, звуком або зображенням, а до таких матеріалів прямо віднесено комп’ютерні дані [1].

Отже, цифрова переписка набуває доказового значення не через сам факт її наявності, а за умови належного отримання, фіксації, збереження та можливості встановити її зміст і зв’язок із предметом доказування.

На нашу думку, для правильної юридичної інтерпретації цифрового повідомлення необхідно розрізняти три взаємопов’язані площини: технічну, процесуальну та лінгвістичну. Технічна стосується походження, цілісності, часу створення та способу вилучення даних; процесуальна – дотримання вимог КПК; лінгвістична – семантики, контексту, прагматичних характеристик, стилістичних особливостей та, за наявності підстав, авторських мовних ознак. Помилкою є очікування, що один вид дослідження автоматично вирішить усі ці питання.

Саме мовний рівень часто визначає, що фактично «говорить» цифровий доказ. На відміну від офіційного документа, цифровий діалог може містити сленг, скорочення, жаргон, метафори, іронію, сарказм, емодзі та інші контекстозалежні засоби. Тому буквальне прочитання окремої фрази не завжди відтворює її комунікативний зміст. Наприклад, вислів «усе готово, як домовлялися» сам по собі є неповним. Його зміст може бути зрозумілим лише з попередніх і наступних реплік. Лінгвістичний аналіз у такому разі встановлює зміст мовної конструкції в конкретному контексті, але не доводить автоматично, що описані дії були фактично здійснені.

Особливого значення набуває проблема контексту. Якщо з багатогодинної переписки вилучити одну коротку репліку, її зміст може суттєво змінитися. Тому цифровий діалог доцільно розглядати як послідовну комунікативну систему, а не як набір ізольованих повідомлень. Це особливо важливо щодо слів із кількома значеннями, локального сленгу та професійної лексики. Так само емодзі не мають універсального юридичного значення: їх інтерпретація залежить від структури діалогу, попередніх повідомлень та характеру взаємодії між співрозмовниками.

Окремо слід розмежовувати авторство і зміст. Наявність номера телефону, імені профілю або облікового запису ще не означає безсумнівного авторства конкретної особи. Авторознавче дослідження може встановлювати індивідуальні мовні ознаки, тоді як семантико-текстуальна експертиза досліджує об’єктивний зміст тексту, його фрагментів, висловлювань і слів із урахуванням соціального контексту [4]. Водночас висновок лінгвіста не повинен підміняти технічне встановлення походження даних чи судову оцінку доказів.

Процесуальна сторона питання також має принципове значення. КПК передбачає можливість фіксації комп’ютерних даних та їх копій, а статті 104–105 регламентують зміст протоколу й додатків до нього; стаття 237 допускає відображення під час огляду комп’ютерних даних інформації у формі, придатній для сприйняття, зокрема за допомогою фотозйомки, відеозапису або запису екрана [1].

Отже, скриншот може бути способом відображення інформації, але питання його доказового значення пов’язане з тим, як встановлено джерело даних, чи збережено контекст і чи є можливість перевірити цілісність цифрового об’єкта.

Сучасна практика підтверджує необхідність такого комплексного підходу. Рада Європи у 2026 році наголошує на значенні збереження електронних даних, метаданих, хеш-значень, фіксації можливих змін та документування ланцюга зберігання електронних доказів [6]. Для України це питання має особливу практичну вагу: у межах проєкту CyberUA міжнародні партнери та українські правоохоронні й судові інституції посилюють спроможність щодо належного поводження з електронними доказами у

кримінальних провадженнях [7]. Паралельно розвивається і практика лінгвістичного дослідження цифрових мовленнєвих матеріалів.

Показовим є сучасний приклад із судової практики. У вироку Салтівського районного суду міста Харкова від 28 серпня 2026 року у справі № 643/2993/23 висновок судової лінгвістичної експертизи був визнаний допустимим, однак суд окремо підкреслив, що допустимість висновку не означає автоматичної достовірності та достатності для висновку про винуватість. Його доказове значення оцінювалося у сукупності з іншими матеріалами, зокрема змістом публікацій, обставинами їх розміщення та даними, отриманими під час огляду мобільного телефона [8]. Така позиція демонструє правильне місце лінгвістики в доказуванні: вона уточнює мовний зміст, але не замінює суд.

Цікавою є проблема непрямої комунікації. Умовна фраза «зроби, як тоді, ти знаєш» поза контекстом майже не має визначеного змісту. У повному діалозі вона може набувати конкретного смислового навантаження. Проте навіть встановлення такого змісту не означає автоматичного доведення фактичної реалізації відповідної домовленості.

Отже, треба розрізняти щонайменше два питання: що мовно повідомив автор і який факт у реальному світі відбувся. Перше може бути предметом лінгвістичного дослідження, друге потребує підтвердження сукупністю доказів.

Ще складнішим є аналіз іронії, сарказму та інших непрямих мовленнєвих актів. Формально нейтральна чи позитивна фраза може в конкретній ситуації виконувати іншу комунікативну функцію. Тому в юридико-лінгвістичному аналізі доцільно враховувати не тільки словникове значення, а й прагматику – функцію висловлювання у конкретній взаємодії. Саме тут особливо важливим стає повний контекст цифрової комунікації та відмова від механічного ототожнення окремого слова або символу з готовим юридичним висновком.

На нашу думку, перспективним є чіткіше розмежування компетенції технічного спеціаліста, експерта-лінгвіста та суду. Технічне дослідження має бути спрямоване на походження, цілісність, метадані та можливі зміни цифрової інформації; лінгвістичне – на семантичний, синтаксичний, стилістичний, прагматичний і, у відповідних межах, авторознавчий аналіз; суд – на остаточну оцінку належності, допустимості, достовірності та достатності доказів. Такий розподіл зменшує ризик як технічного спрощення мовних питань, так і перетворення експертного висновку на готове рішення щодо винуватості.

Отже, цифрове повідомлення доцільно сприймати одночасно як носій електронних даних і як мовний акт, який використовується під час доказування у кримінальному провадженні. Його належна юридична оцінка потребує комплексного поєднання процесуального, технічного та лінгвістичного підходів. Найбільшою проблемою залишається не сам факт

існування цифрової переписки, а правильне встановлення її джерела, цілісності, авторства та реального мовного змісту.

Саме тому юридична лінгвістика може стати важливим інструментом забезпечення точності кримінального доказування – за умови чіткого дотримання меж її компетенції [4; 5].

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 10.09.2026).

2. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12 (дата звернення: 10.09.2026).

3. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій... : наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. Поточна редакція від 30.10.2024. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/z0705-98 (дата звернення: 10.09.2026).

4. Лінгвістична експертиза мовлення. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз : офіційний вебсайт. URL : https://kndise.gov.ua/expertise/linguistic-examination-of-speech (дата звернення: 10.09.2026).

5. Браїлко Ю. І., Кисла Н. В. Межі компетенції судового експерта в проведенні лінгвістичних досліджень із питань установлення мовленнєвих актів глорифікації. Криміналістика і судова експертиза. 2026. № 71. С. 519–531. DOI : https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.34.

6. Electronic Evidence of War Crimes. Council of Europe. 2026. URL : https://www.coe.int/uk/web/electronic-evidence-of-war-crimes/about (дата звернення: 10.09.2026).

7. CyberUA: Посилення спроможності щодо електронних доказів воєнних злочинів та грубих порушень прав людини в Україні. Офіс Ради Європи в Україні. 2026. URL: https://www.coe.int/uk/web/kyiv/cyberua (дата звернення: 10.09.2026).

8. Вирок Салтівського районного суду міста Харкова від 28.08.2026 у справі № 643/2993/23. URL : https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/139299816/ (дата звернення: 10.09.2026).

Діана ГОЛОБОРОДЬКО
здобувач вищої освіти
3-го курсу факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції
України Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник :
Володимир КРАСНОПОЛЬСЬКИЙ
професор кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Вивчення мов у контексті міжкультурної комунікації слід розглядати не лише як процес засвоєння лексики, граматики та фонетики, а як формування здатності ефективно взаємодіяти з представниками інших культур. Мова відображає історичний досвід народу, його цінності, соціальні норми, моделі поведінки та способи осмислення дійсності. Тому навіть граматично правильне висловлювання може виявитися комунікативно невдалим, якщо воно не відповідає культурним правилам конкретного суспільства. Наприклад, пряме формулювання прохання в одній культурі сприймається як ознака чіткості й упевненості, а в іншій – як грубість або неповага. Отже, результативність іншомовного спілкування залежить від поєднання мовної компетентності зі знанням культурного контексту, норм етикету, комунікативних ролей і прийнятних способів вираження емоцій.

Одним із ключових завдань мовної освіти є формування міжкультурної комунікативної компетентності, яка охоплює мовний, соціолінгвістичний, прагматичний і культурний складники. Мовний складник передбачає знання словникового запасу та граматичних конструкцій; соціолінгвістичний – уміння добирати мовні засоби відповідно до статусу співрозмовника, ситуації та характеру відносин; прагматичний – здатність правильно розуміти мету висловлювання, підтекст, іронію та непрямі мовленнєві акти. Культурний складник забезпечує розуміння традицій, символів, стереотипів, табу і моделей повсякденної поведінки. Аналіз цих компонентів показує, що володіння мовою не можна оцінювати винятково за точністю мовлення: важливо також визначати, чи здатна людина встановити контакт, запобігти непорозумінню, пояснити власну позицію та адаптувати поведінку до особливостей міжкультурної ситуації [1, с. 10].

Особливу роль у міжкультурній комунікації відіграють відмінності між мовними картинами світу. Представники різних культур можуть по-різному сприймати час, особистий простір, соціальну ієрархію, ввічливість, відповідальність та допустимий рівень емоційності. Ці відмінності відображаються у формах звертання, фразеологізмах, метафорах, жартах, прислів'ях і способах побудови діалогу. Значні труднощі виникають під час перекладу безеквівалентної лексики, реалій, ідіом та висловлювань, значення яких залежить від культурної пам'яті спільноти. Дослівний переклад у таких випадках може спотворювати зміст або викликати небажані асоціації. Тому вивчення мови повинно передбачати зіставлення культур, аналіз автентичних комунікативних ситуацій та розвиток уміння інтерпретувати висловлювання з урахуванням контексту, а не лише їхнього буквального значення [3, с. 368].

Ефективна методика навчання мов у міжкультурному контексті має ґрунтуватися на використанні автентичних матеріалів, рольових ігор, дискусій, проєктної роботи та аналізу критичних комунікативних випадків. Автентичні відео, публікації, подкасти, листування та діалоги дають змогу побачити, як носії мови використовують мовні засоби в реальних життєвих обставинах. Рольове моделювання сприяє відпрацюванню поведінки під час знайомства, переговорів, навчання, подорожей або професійного спілкування. Важливим є й критичний аналіз культурних стереотипів, оскільки спрощені уявлення про інші народи можуть перешкоджати діалогу та призводити до упередженого оцінювання співрозмовника. Цифрові технології розширюють можливості безпосередньої взаємодії з представниками інших культур, однак водночас потребують розвитку медіаграмотності, толерантності та здатності перевіряти інформацію [2, с. 16].

Основними проблемами вивчення мов у контексті міжкультурної комунікації є зосередження навчання переважно на граматиці та лексиці, недостатнє використання автентичних матеріалів, обмежені можливості спілкування з носіями мови, вплив культурних стереотипів і слабка підготовленість здобувачів освіти до розуміння невербальних сигналів, гумору, підтексту та норм мовленнєвого етикету. Унаслідок цього людина може володіти мовними правилами, але відчувати труднощі в реальній комунікації або неправильно інтерпретувати наміри співрозмовника. Для розв'язання зазначених проблем необхідно посилити культурологічну складову мовної освіти, застосовувати комунікативні методики, рольові ігри, аналіз практичних ситуацій, міжнародні онлайн-проєкти та безпосереднє спілкування з представниками інших культур. Важливими напрямами також є підвищення міжкультурної компетентності викладачів, розвиток критичного мислення, формування толерантності та створення безпечного освітнього середовища, у якому культурні відмінності розглядаються не як перешкода, а як ресурс для взаємного пізнання і продуктивного діалогу [4, с. 66].

Отже, вивчення мов у контексті міжкультурної комунікації є комплексним освітнім процесом, спрямованим на розвиток не лише

мовленнєвих навичок, а й культурної чутливості, емпатії, критичного мислення та готовності до діалогу. Його результатом має бути особистість, здатна сприймати культурні відмінності без упередження, пояснювати власні норми поведінки та знаходити спільні способи взаємодії. Водночас міжкультурна компетентність не означає відмови від власної культурної ідентичності або механічного наслідування чужих моделей. Вона передбачає усвідомлення власної культурної позиції, повагу до інших традицій і вміння гнучко поводитися в різних комунікативних умовах. Саме такий підхід перетворює іноземну мову з навчального предмета на дієвий інструмент міжнародного співробітництва, академічної мобільності та мирного співіснування культур.

1. Ігнатова О. Розвиток навичок ефективної міжкультурної комунікації. *Journal of Cross-Cultural Education.* 2024. С. 7-13.
2. Солодка А. Міжнародний досвід з формування полікультурної особистості в процесі міжкультурної комунікації. *International Science Journal of Education & Linguistics* 4.2. 2025. С. 9-18.
3. Царьова І. В. Вивчення мов у контексті міжкультурної комунікації. Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції (22 травня 2025 року). 2025. С. 368.
4. Ігнатова О. Європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems 68. 2023. С. 60-67.

Маргарита ГОЛУБЄВА
здобувач навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук,

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЮРИСТІВ

Мова – це один із основних засобів професійної діяльності юриста, тому що значна частина роботи пов’язана із створенням, аналізом та інтерпретацією правових текстів, а також із професійною комунікацією.

Закони, договори, заяви, судові рішення та інші документи потребують точного й зрозумілого формулювання інформації. До того ж юрист постійно спілкується з клієнтами, суддями, представниками державних органів та колегами. Тому якість його усного й писемного мовлення безпосередньо впливає на ефективність професійної комунікації. Володіння українською мовою для юриста не обмежується дотриманням орфографічних і граматичних норм. Важливим є вміння добирати мовні засоби відповідно до ситуації, правильно використовувати юридичну термінологію, логічно та переконливо формулювати свою позицію, створювати точні й однозначні тексти та доступно пояснювати складну інформацію з правових документів. Таким чином, мовна професійно орієнтована компетентність виступає невід'ємною складовою загальної професійної компетентності юриста.

Використання української мови у професійній діяльності юриста має також нормативне підґрунтя. Відповідно до статті 10 Конституції України, державною мовою в Україні є українська мова, а держава забезпечує її функціонування в усіх сферах суспільного життя. Порядок застосування державної мови, зокрема у діяльності органів державної влади та судочинстві, визначає Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Дотримання мовних норм у професійному мовленні забезпечується також Українським правописом, який кодифікує орфографічні, словозмінні та пунктуаційні норми сучасної української мови. З 28 березня 2026 року чинним є стандарт державної мови «Український правопис», обов'язковий для застосування у відповідних сферах суспільного життя.

Ця проблема є актуальною тому, що недостатній рівень мовної компетентності може негативно впливати на якість професійної комунікації та сприйняття юриста як фахівця. Метою роботи є визначення основних особливостей мовної професійно-орієнтованої компетентності юриста, характеристика її складових та з'ясування її значення для ефективної професійної діяльності.

Мовна компетентність – це сукупність знань про систему мови, її фонетичні, лексичні, граматичні, орфографічні норми та правила використання в різних сферах суспільного життя. Її основу становлять знання про систему мови та закономірності її функціонування.

Ступінь дотримання мовних норм на практиці є показником культури мовлення. Для професійної діяльності недостатньо лише знати правила української мови, важливо грамотно їх використовувати на практиці.

Важливою складовою цієї компетентності є вміння працювати з правовими текстами. Воно передбачає аналіз і правильне тлумачення нормативно-правових актів для встановлення волі законодавця, а також складання процесуальних документів із дотриманням вимог офіційно-

ділового стилю та логічної послідовності. На комплексний характер професійної підготовки юриста звертає увагу В. А. Василенко, зазначаючи, що майбутні юристи повинні знати «не лише чинне законодавство та акти правозастосування, а й норми моралі, релігії, культури, мови, тобто зміст усіх регуляторів, що існують у суспільстві» [4, с. 163]. Мова в такому випадку виступає не додатковою навичкою, а одним із засобів повноцінної реалізації професійних знань та взаємодії з іншими учасниками правовідносин. Саме тому здатність грамотно формулювати, пояснювати та інтерпретувати правову інформацію має розглядатися як невід'ємна частина професійної підготовки юриста.

Центральне місце у професійному мовленні посідає здатність точно й переконливо сформулювати та захистити свою правову позицію. Переконливість мовлення досягається завдяки чіткій структурованості, обґрунтованості аргументів та посиланням на відповідні норми права. Характеризуючи специфіку професійної діяльності юриста**,** В. А. Василенко, характеризуючи специфіку професійної діяльності юриста, наголошує на необхідності володіти знаннями й уміннями, які дають змогу не лише розуміти тонкощі правової діяльності, а й «ефективно взаємодіяти й контактувати з людьми» [4, с. 164]. Це положення особливо важливе для розуміння мовної компетентності правника, адже саме мовлення є основним засобом реалізації професійної комунікації. При цьому ефективність мовлення визначається не лише його правильністю, а й здатністю донести необхідну інформацію до конкретного адресата та досягти поставленої професійної мети.

Окрім цього, фахова діяльність вимагає гнучкості спілкування. У взаємодії з колегами, суддями чи прокурорами мовлення юриста є максимально формалізованим. Водночас під час консультування громадян виникає потреба пояснювати складну правову інформацію доступною для людини мовою.

Недостатня мовна грамотність створює бар'єр між правником та учасниками правовідносин. Вона свідчить про низький рівень фахової культури, знижує довіру до юриста як до спеціаліста й підвищує ризик виникнення помилок під час оформлення юридично значущих документів. Кожна правова категорія має чітко визначений обсяг і зміст. Неточне вживання чи заміщення юридичних термінів повсякденною лексикою спотворює зміст нормативно-правового акта або процесуального документа.

Письмова форма – обов'язкова ознака офіційно-ділового та наукового стилів, наприклад: протоколи, акти, меморандуми тощо існують лише у письмовій формі, тому тут увага надається і формуванню орфографічної грамотності правників, і вмінню укладати різного роду фахову документацію. Документи потребують не лише юридично правильного змісту, а й

грамотного мовного оформлення. Як зазначає Н. В. Руколянська, «у писемному мовленні лексика добирається з більшою увагою» [5, с. 14]. Для юриста це має особливе значення, оскільки неточний вибір слова або неправильне формулювання може змінити сприйняття правової інформації.

Писемна грамотність передбачає дотримання орфографічних, граматичних і пунктуаційних норм, правильне використання юридичної термінології, а також логічну й послідовну побудову тексту. При цьому грамотність юридичного документа не повинна зводитися лише до відсутності мовних помилок. Важливо, щоб кожне положення було чітко сформульоване, відповідало його змісту та не допускало подвійного тлумачення. Особливо це важливо для документів, які мають юридичні наслідки та можуть використовуватися як підстава для прийняття правових рішень.

Н. В. Руколянська наголошує, що оволодіння культурою фахового мовлення є «обов'язковою частиною здобуття вищої юридичної освіти і успішної професійної діяльності» [5, с. 15-16]. Отже, писемна грамотність юриста безпосередньо пов'язана з якістю його професійної роботи та довірою до нього як до фахівця.

Окреме місце в мовній професійно орієнтованій компетентності юриста посідає володіння юридичною термінологією. Правові поняття та норми не можуть бути повноцінно зрозумілими без точного мовного оформлення, оскільки саме через мову вони набувають конкретного змісту. В. В. Лазарєв наголошує, що «головною функцією мови права є правильне й чітке формування змісту правових норм, уникнення його широкого розуміння й точного тлумачення» [6, с. 196]. На нашу думку, це особливо важливо саме для юридичної термінології, адже кожен правовий термін має не просто називати певне явище, а передавати конкретне юридичне поняття. Якщо юрист використовує термін неточно або замінює його приблизним за значенням словом, це може призвести до неправильного розуміння правової норми. Крім того, точність термінології необхідна не лише під час складання нормативно-правових та процесуальних документів, а й під час усного професійного спілкування. Водночас знання термінів передбачає не механічне запам'ятовування їх значень, а розуміння того, у якому контексті та з якою метою вони повинні використовуватися. Саме тому здатність точно й доречно застосовувати юридичну термінологію можна вважати одним із показників професійної мовної компетентності юриста.

Мовна професійно орієнтована компетентність є невід'ємною складовою професійної підготовки юриста, оскільки мова використовується практично на кожному етапі його діяльності. Вона охоплює не лише знання мовних норм, а й уміння застосовувати їх відповідно до професійної ситуації, працювати з правовими текстами, використовувати юридичну термінологію,

логічно та переконливо формулювати правову позицію й доступно пояснювати правову інформацію.

Особливого значення набуває точність мовлення, адже неправильне формулювання або неточне використання юридичного терміна може вплинути на розуміння правової норми чи зміст юридичного документа. Водночас професійне мовлення юриста має бути не лише правильним, а й зрозумілим для конкретного адресата. Це вимагає від правника вміння адаптувати своє мовлення до ситуації та рівня підготовки співрозмовника.

Отже, високий рівень мовної компетентності безпосередньо пов’язаний із якістю професійної діяльності юриста. Уміння грамотно працювати з мовою дає змогу правнику точніше формулювати правові позиції, ефективніше взаємодіяти з учасниками правовідносин та забезпечувати належне розуміння правової інформації. Тому формування мовної професійно орієнтованої компетентності має бути невід’ємною частиною підготовки майбутніх юристів.

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII.
3. Український правопис : стандарт державної мови, затверджений рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 1 березня 2026 р. № 47.
4. Василенко В. А. Формування лінгвоправової комунікативної компетенції майбутніх юристів у системі освітніх стандартів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2014. № 1 (35). С. 162–169.
5. Руколянська Н. В. Культура фахового мовлення як складова професійної діяльності юриста. *Принципи дидактики в контексті філософсько-правових конструкцій : матеріали круглого столу*. Дніпропетровськ : ДДУВС, 2016. С. 12–16.
6. Лазарєв В. В. Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації. *Нове українське право*. 2021. Вип. 3. С. 194–197. DOI: 10.51989/NUL.2021.3.28. Сторінка статті та DOI.

Ірина ГОРБАЧ
курсант 3 курсу навчально-наукового інституту № 1,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
рядовий поліції

Анастасія СТРІЛЯНА
курсант 3 курсу навчально-наукового інституту № 1,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
рядовий поліції

Науковий керівник:
Олена МАКАРОВА
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістики та судової експертології навчально-наукового інституту № 1,
майор поліції,
Харківський національний університет внутрішніх справ

СУДОВО-ЛІНГВІСТИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ЗАСІБ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У сучасному кримінальному провадженні дедалі більшого значення набуває використання спеціальних знань для дослідження інформації, яка не завжди може бути належним чином оцінена виключно засобами юридичного аналізу. Особливе місце у цьому процесі посідає мовна інформація, оскільки значна частина доказового матеріалу існує у формі письмових документів, повідомлень, електронного листування, публікацій у мережі Інтернет, аудіозаписів розмов та інших мовленнєвих повідомлень. У таких випадках важливим інструментом встановлення фактичних обставин кримінального правопорушення виступає судово-лінгвістична експертиза, яка дає змогу досліджувати мовні особливості тексту, його зміст, семантичне навантаження та комунікативну спрямованість [1, с. 531].

Правову основу використання експертизи у кримінальному провадженні становлять положення Кримінального процесуального кодексу

України та Закону України «Про судову експертизу». Відповідно до кримінального процесуального законодавства експертом є особа, яка володіє спеціальними знаннями та залучається для проведення дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини кримінального правопорушення. Висновок експерта є процесуальним джерелом доказів і повинен ґрунтуватися на проведеному дослідженні та відповідати межам спеціальних знань експерта [2].

Варто зазначити, що науковці розглядають судову лінгвістичну експертизу як спеціальне дослідження мовленнєвої діяльності, що базується на положеннях сучасної лінгвістики та суміжних галузей знань. Л. Свиридова наголошує на розвитку авторознавчого та семантико-текстуального напрямів лінгвістичної експертизи, що дає можливість досліджувати як індивідуальні особливості мовлення, так і змістовні характеристики відповідних текстів [1, с. 533].

Одним із центральних напрямів судово-лінгвістичної експертизи є семантико-текстуальне дослідження. Його сутність полягає у встановленні змісту понять, значення слів і словосполучень, характеру інформації, що міститься у тексті або висловлюванні, а також особливостей його стилістичного та смислового оформлення [3]. При цьому дослідження повинно здійснюватися з урахуванням контексту, оскільки ізольоване вилучення окремої фрази може істотно змінити її фактичне смислове навантаження. Такий підхід має особливе значення для кримінальних проваджень, у яких юридично значуща інформація може бути виражена не прямо, а за допомогою метафор, евфемізмів, жаргонізмів, натяків або інших непрямих мовних конструкцій.

Судово-лінгвістичне дослідження може охоплювати широкий спектр об'єктів. До них належать письмові тексти, електронні повідомлення, публікації в соціальних мережах, документи, аудіозаписи усного мовлення та їх текстові відтворення, окремі висловлювання, слова, словосполучення, написи та інші мовленнєві продукти [3]. При дослідженні усного мовлення важливе значення має якість його фіксації та наявність достовірної стенограми, оскільки спотворення або неповнота текстового відтворення можуть вплинути на результати експертного дослідження. Отже, якість вихідного матеріалу безпосередньо впливає на обґрунтованість та достовірність висновку експерта.

Особливого значення судово-лінгвістична експертиза набуває під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням інформаційного простору. Зокрема, сучасна експертна практика охоплює дослідження висловлювань щодо виправдовування або глорифікації учасників збройної агресії, пропагандистських матеріалів, маніпулятивних технологій, розпалювання ворожнечі та інших форм суспільно небезпечної мовленнєвої діяльності [4, с. 305]. При цьому у таких провадженнях експерт-лінгвіст може встановлювати наявність у тексті відповідних мовних ознак,

характер інформації, її семантичне навантаження та комунікативну спрямованість, однак не повинен підміняти собою слідчого, прокурора чи суд у питанні правової кваліфікації діяння [5, с. 301].

Разом з тим проблема меж компетенції експерта є однією з найбільш принципових у сучасній судово-лінгвістичній практиці. Експерт повинен досліджувати саме мовні факти та робити висновки на основі спеціальних знань, не вирішуючи питань права. Особливо чітко ця проблема проявляється під час дослідження висловлювань, які потенційно можуть містити ознаки кримінального правопорушення. Ю. Браїлко та Н. Кисла наголошують на необхідності чіткого розмежування лінгвістичного встановлення факту та його юридичної оцінки, оскільки саме суд визначає правові наслідки встановлених обставин [6, с. 525].

У свою чергу, окремий напрям становить дослідження мовлення осіб, пов'язаних із кримінальним середовищем. Використання спеціальної жаргонної лексики, арго, кодованих висловлювань та специфічних мовленнєвих конструкцій може істотно ускладнювати правильне розуміння змісту комунікації. Дослідження 2025 року демонструють практичну значущість семантико-текстуальної експертизи під час розслідування кримінальних правопорушень, учинених представниками злочинних спільнот, оскільки лінгвістичний аналіз дозволяє виявляти специфічні мовленнєві маркери та особливості комунікативної поведінки [7, с. 464].

Перспективним напрямом розвитку судово-лінгвістичної експертизи є її адаптація до цифрового середовища. Сучасні кримінальні провадження дедалі частіше містять великі масиви текстових та аудіовізуальних матеріалів, що потребують системного опрацювання. Це актуалізує застосування цифрових інструментів аналізу тексту, автоматизованого пошуку мовних закономірностей, корпусних технологій та інших методів, однак використання таких засобів не повинно замінювати професійне експертне дослідження. Навпаки, технології мають розглядатися як допоміжний інструмент, який підвищує ефективність аналізу та дозволяє експертові працювати зі значними обсягами інформації.

Таким чином, судово-лінгвістична експертиза є важливим засобом використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. Її значення полягає у можливості науково обґрунтовано досліджувати мовну інформацію, встановлювати змістовні, семантичні, стилістичні та комунікативні характеристики текстів і висловлювань, які мають доказове значення. Особливої актуальності цей вид експертизи набуває в умовах цифровізації кримінального процесу, поширення інформації через соціальні мережі та месенджери, а також зростання кількості кримінальних проваджень, у яких мовна діяльність безпосередньо пов’язана з предметом доказування. На нашу думку, подальше вдосконалення судово-лінгвістичної експертизи має здійснюватися за декількома взаємопов’язаними напрямами. Насамперед необхідним є подальший розвиток методичного забезпечення експертної

діяльності, уніфікація підходів до дослідження цифрового мовлення та вдосконалення критеріїв оцінювання експертних висновків. Не менш важливим є забезпечення чіткого розмежування компетенції експерта-лінгвіста та суб'єктів, уповноважених здійснювати правову оцінку доказів. У результаті судово-лінгвістична експертиза може розглядатися не лише як допоміжний інструмент дослідження тексту, а як самостійний ефективний напрям використання спеціальних знань, здатний істотно підвищити якість доказування у кримінальному провадженні.

1. Свиридова Л. Теоретичні засади судової лінгвістичної експертизи. *Криміналістика і судова експертиза*. 2021. № 66. С. 528–542. DOI : 10.33994/kndise.2021.66.50. URL : https://digest.kndise.gov.ua/index.php/KISE/article/view/kndise.2021.66.50 (дата звернення: 07.09.2026).

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 07.09.2026).

3. Про внесення змін до Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2021 № 2770/5. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-21 (дата звернення: 07.09.2026).

4. Браїлко Ю. І., Кисла Н. В. Проблемні аспекти лінгвістичних досліджень у кримінальних провадженнях стосовно глорифікації учасників збройної агресії російської федерації проти України. *Криміналістика і судова експертиза*. 2023. № 68. С. 302–312. DOI: 10.33994/kndise.2023.68.30. URL : https://digest.kndise.gov.ua/index.php/KISE/article/view/212 (дата звернення: 07.09.2026).

5. Загнітко А. Семантико-текстуальна експертиза сучасних пропагандистських текстів: новітні підходи. *Криміналістика і судова експертиза*. 2024. № 69. С. 298–305. DOI : 10.33994/kndise.2024.69.28. URL: https://digest.kndise.gov.ua/index.php/KISE/article/view/133 (дата звернення: 07.09.2026).

6. Браїлко Ю. І., Кисла Н. В. Межі компетенції судового експерта в проведенні лінгвістичних досліджень із питань установлення мовленнєвих актів глорифікації. *Криміналістика і судова експертиза*. 2026. № 71. С. 519–531. DOI : 10.33994/kndise.2026.71.34. URL: https://digest.kndise.gov.ua/index.php/KISE/article/ (дата звернення: 07.09.2026).

7. Долинківська С. А., Алдошина Д. О., Спатар І. М. Специфіка проведення семантико-текстуальної експертизи щодо кримінальних правопорушень, учинених представниками злочинної спільноти. *Криміналістика і судова експертиза.* 2025. № 70. С. 458–471. DOI: 10.33994/kndise.2025.70.34. URL: https://digest.kndise.gov.ua/index.php/KISE/article/view/65 (дата звернення: 07.09.2026).

Валерія ГОРБОНОС
здобувач освіти навчально-наукового
інституту права та тінноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЮРИСТІВ

Особливості мовлення професійно орієнтованої компетентності юристів визначається багатьма характеристиками. Насамперед – це система знань, навичок та вмінь, які визначають здатність юриста використовувати мову у своїй діяльності на професійному рівні. У юриспруденції мовлення – це не лише засіб комунікації з людьми, воно стає правовою системою, оскільки навіть неправильно вжитий термін або поняття може призвести до порушення прав людини або навіть до неправильного судового рішення. Основним показником фаховості юриста є саме точність та вміння правильно вживати мову у професійній діяльності. Юридична мова має надзвичайно специфічні поняття, які, в свою чергу, мають чіткий зміст, що визначений у нормативно-правових актах. Компетентний фахівець має професійно та розумно вживати терміни. Це вимагає від юриста глибокого володіння різних понять, а також комунікативних навичок, адже те, що в побуті може бути подібним, у суді буде мати різні наслідки.

Іншою характерною ознакою професійності є саме логічність та те, як юрист подає виклад. Мовлення у юриспруденції – це побудова доволі серйозного ланцюжка аргументів, а також лише перевірених фактів. Думки у юриста мають бути послідовними, а також взаємопов’язаними, щоб під час усної відповіді, розмови, або навіть виступу в суді правильно і чітко надати інформацію. Робота фахівця пов’язана з постійним аналізом різної інформації, документів, фактів, аргументів, але якщо юрист подає всю необхідну інформацію без точного та логічного мислення чи послідовності, то іншому учаснику буде складно зрозуміти у чому ж саме полягає та чи інша позиція. Логіка може слугувати у причинно-наслідкових зв’язках. Юристу часто потрібно розібратися в тій чи іншій ситуації, зрозуміти причину виникнення певної дії, розвиток подій, а згодом і наслідок. Логічне мислення допомагає

краще орієнтуватися та полегшує сприйняття різної інформації. Фахівець має добре уміти визначати різні факти, подробиці та деталі, а також подавати їх у певному порядку, бо якщо змішувати у мовлення інші зайві подробиці чи думки, то саме головна інформація може загубитися.

Саме в офіційно-діловому стилі юридичне мовлення дає основний рівень мовленнєвих знань для юриста. Це мова, у якій активно використовуються стійкі мовні терміни. Саме цей стиль свідчить про професіоналізм та грамотність юриста, без зайвих епітетів, метафор, які можуть відволікати від суті справи.

Варто дотримуватися усіх норм сучасної української мови, це стосується написання документів з дотриманням правил «Українського правопису», які затверджено у 2019 році. Варто пам'ятати про риторичну майстерність та культуру спілкування: вміти правильно переконувати, особливо це стосується адвокатів та прокурорів, слід дотримуватися ввічливості з клієнтом, а також поваги як до клієнта, так і до суду, який в цілому формує авторитет всієї правової частини і юриста.

Юридичний документ – це письмовий акт, який складається згідно з правовими вимогами та містить правову інформацію (підтвердження прав, обов'язків або підтведження юридичних фактів, подій чи дій, що спричинюють виникнення певних прав та обов'язків). Він є письмовим актом, який встановлює, розвиває, зміцнює чи припиняє певні правовідносини або фіксує юридично значущі факти й дії [2, с. 17].

Саме таким чином ця компетентність юриста поєднує в собі всі знання з особливою правовою підготовкою, яка й грунтується на законах та логіці. Юристу необхідно правильно висловлювати свої думки, навчитися логічно пояснювати та відповідати на складні правові питання. Юриспруденція – це комунікативна професія, тому юристам треба вміти вести діалог та переконувати співрозмовника. Правник не може допускати будь-якої двозначності, вживати професійні терміни, грамотно формулювати речення, бути послідовним і логічним, спиратися не лише на особисту думку, а й на факти та докази, адже це відіграє теж велику роль. Наприклад, якщо юрист робить свій певний висновок, то він обов'язково має пояснити іншим сторонам, чому він дійшов саме до цього підсумку.

Не менш важливим є те, що юрист зобов'язаний вміти змінювати спосіб подання інформації залежно від ситуації та мети спілкування із співрозмовником, зберігаючи спокій і повагу. Окрему роль відіграє ясність. Інша сторона, яка звертається до юриста, має зрозуміти, що саме відбувається з її справою, та що вона може зробити. Юрист в цій ситуації не повинен ускладнювати ситуацію, уміти правильно використовувати інтонацію, темп самого мовлення, паузи, а найголовніше – уважно слухати іншу людину, не перебивати та відповідати на всі запитання. Навіть якщо виникла конфліктна ситуація, він має залишатися максимально спокійним, відстоюючи свою

позицію аргументовано. Саме від культури мовлення залежить довіра людини до юриста.

Важливу роль відіграє вимога об'єктивності юриста. Він має розмежовувати факти та власно поставлені оцінки правильно. Це дуже важливо саме під час аналізу правової ситуації, варто визначити обставини, які сприяли виникненню тієї чи іншої ситуації. Якщо ж використовувати негативні, емоційні висловлювання, то потім це може негативно вплинути на сприйняття професійності фахівця. Варто звернути увагу також і на використання різних абревіатур, правильне їх скорочення, що вживаються за певною послідовністю і саме відповідно до встановлених правил і використання різних термінів. Якщо в одному документі певне поняття буде називатися різними словами, ще й без пояснення, то це може призвести до непорозуміння. Тож треба надавати лише перевірену інформацію, у жодному разі не можна будувати ту чи іншу позицію на недостовірних припущеннях або відомостях. Якщо юрист вміє робити аналіз будь-якої інформації, то таким чином він уникає різних помилок та робить більш обґрунтовані висновки. Фахівець має володіти навичками публічного виступу, гарною манерою говорити, чітко надавати інформацію.

Отже, особливості мовлення професійно орієнтованої компетентності юристів полягають у точності, логічності, грамотності, аргументованості, структурованості тощо. Для майбутнього юриста мовлення є не лише засобом спілкування, а й важливим професійним інструментом. Тому розвиток мовленнєвої компетентності має бути невід'ємною частиною професійної підготовки кожного фахівця.

1. Український правопис. 2019. Київ: НАН України, інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. С. 21

2. Царьова І.В. Юридичне документознавство, навчальний посібник. Міністерство внутрішніх справ України. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро. 2017. С. 17.

Pavlo HORBUNOV
3rd-year cadet of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Yaroslav CHERNONKOV
Head of the Language Training Department Donetsk State University of Internal Affairs, PhD in Pedagogy, Associate Professor

TERMINOLOGICAL FEATURES OF THE ECtHR ENGLISH-LANGUAGE PRACTICE AND ITS ADAPTATION IN NATIONAL JUDICIAL PRACTICE

According to Article 17 of the Law of Ukraine «On the Execution of Judgments and Application of the Case-Law of the European Court of Human Rights,» Ukrainian national courts apply the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (hereinafter – the Convention) and the case-law of the European Court of Human Rights (hereinafter – the ECtHR) as a source of law [1]. Under Rule 34 of the Rules of Court, the official languages of the Strasbourg Court are English and French.

Consequently, the legal text of the Convention and the extensive body of jurisprudence generated in Strasbourg operate within specific conceptual and linguistic frameworks inherent in these international legal languages.

In this context, an important legal and linguistic issue arises within domestic jurisprudence: the need for authentic legal interpretation, translation accuracy, and the systematic legal assimilation of English-language ECtHR terminology into national judicial proceedings.

The challenge extends far beyond mechanical translation; it involves deep conceptual integration between distinct legal traditions and requires the harmonization of Common Law conceptual models with the continental Romano-Germanic tradition of Ukraine.

The fundamental specificity of the Strasbourg Court's English-language discourse lies in the application of the doctrine of «autonomous concepts» (notions autonomes).

As emphasized by D. Harris, M. O'Boyle, and C. Warbrick, legal concepts embedded in the Convention possess an independent legal meaning, operating irrespective of their formal classification, statutory definition, or qualification under the domestic legislation of the High Contracting Parties [4, p. 201].

The primary function of autonomous interpretation is teleological: it prevents Contracting States from evading their international obligations under the Convention simply by reclassifying legal categories within their internal legal systems.

A classic illustration of autonomous interpretation is the legal category of «criminal charge» (accusation en matière pénale) under Article 6 of the Convention. In the landmark case *Engel and Others v. the Netherlands,* the ECtHR formulated the authoritative «Engel criteria»: (1) the formal legal classification of the offence under domestic law; (2) the intrinsic nature and character of the offence; and (3) the degree of severity of the potential penalty that the person concerned risks incurring [3, para. 82].

Under these criteria, the protective scope of a "criminal charge" extends far beyond formal national criminal procedure, encompassing administrative infractions, tax surcharges, customs penalties, and certain serious disciplinary proceedings.

Other crucial English-language autonomous terms developed in ECtHR jurisprudence include:

«Civil rights and obligations» – a concept encompassing not only classic private-law relationships, such as contracts, torts, and property disputes, but also public-law disputes, including administrative decisions regarding professional licensing, civil service employment, or environmental rights [4, p. 215].

«Possessions» (biens) under Article 1 of Protocol No. 1 – a concept covering not merely physical tangible property, but a broad spectrum of proprietary interests, including shares, arbitration awards, intellectual property rights, business goodwill (clientèle), statutory pensions, licenses, and "legitimate expectations" (espérances légitimes) [4, p. 850].

«Fair trial» – an umbrella concept encompassing a comprehensive system of procedural guarantees, including the principle of «equality of arms» (égalité des armes), the right to an adversarial procedure, the privilege against self-incrimination, and the principle of a «tribunal established by law».

«Prescribed by law» / «in accordance with the law» – statutory expressions requiring not merely formal legislative enactment, but adherence to qualitative standards of legal certainty, accessibility, non-arbitrariness, and foresee ability of legal norms, as established in *Sunday Times v. the United Kingdom (No. 1)* [5, para. 49].

Linguistic and conceptual challenges of transposition into national law.

The primary difficulty in adapting ECtHR terminology within the Ukrainian legal system stems from the necessity of harmonizing concepts developed largely within the Common Law tradition, which heavily informs the ECtHR's English discourse, with the codificational logic of the Romano-Germanic system of Ukraine. As emphasized by O. V. Ohienko, inaccurate, uncritical, or overly literal translation of English legal terms risks distorting the core substance of international human rights guarantees during law enforcement in domestic courts [2, p. 144].

Furthermore, O. V. Hryshko highlights that linguistic asymmetry between Legal English and legal Ukrainian often leads to semantic narrowing or widening of

key human rights categories [6, p. 212]. For instance, translating the term «law» solely as «закон» (statutory act) fails to capture the broader Convention meaning of «law,» which may include judge-made precedent, unwritten legal principles, administrative regulations, and constitutional norms. Similarly, the concept of «lawfulness» encompasses both procedural compliance and substantive requirements of legality.

An analysis of modern Ukrainian judicial practice demonstrates a gradual and qualitative resolution of this linguistic and conceptual barrier. The Supreme Court, including the Grand Chamber, increasingly incorporates original English legal terms in parentheses alongside their official or contextually adapted Ukrainian counterparts within judicial rulings:

«margin of appreciation» – межа розсуду (розсудливості) держави;

«pressing social need» – нагальна суспільна потреба;

«proportionality» / «fair balance» – пропорційність / справедливий баланс;

«legitimate expectation» – легітимні (законні) сподівання;

«fourth instance doctrine» – доктрина «четвертої інстанції»;

«subsidiarity» – принцип субсидіарності;

«quality of law» – якість закону (права).

This dual-language formatting methodology helps prevent semantic ambiguity, ensures conceptual precision when applying Strasbourg precedents, and establishes an authentic legal dialogue between Ukrainian courts and the ECtHR.

Achieving full alignment between domestic judicial reasoning and Strasbourg legal standards requires systematic organizational and educational measures:

1. Creation of Standardized Official Glossaries. Establishing a unified, officially sanctioned legal glossary of ECtHR autonomous concepts and English legal terms under the auspices of the Supreme Court and the National School of Judges of Ukraine.

2. Enhanced Legal English Education. Updating academic curricula for law students and continuing judicial education programmes to emphasize Legal English, legislative drafting, comparative law, and Strasbourg legal methodology.

3. Translation Quality Audit. Conducting periodic legal and linguistic audits of official Ukrainian translations of ECtHR judgments published on state portals to eliminate terminology discrepancies and inaccuracies.

The adaptation of the ECtHR's English-language terminology into Ukrainian judicial practice is a multi-layered linguistic and legal process that requires moving beyond literal translation toward conceptual interpretation.

Understanding the doctrine of autonomous concepts and correctly applying Strasbourg terminology enables Ukrainian judges to safeguard fundamental rights in full alignment with international legal standards.

---

1. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*.

2006. № 30. Ст. 260. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15 (дата звернення: 10.09.2026).

2. Огієнко О. В. Автономні концепти Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у практиці ЄСПЛ. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2025. Вип. 5, т. 3. С. 142–147. URL : https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/12/APP_05_2025_part-3.pdf (дата звернення: 10.09.2026).

3. Engel and Others v. The Netherlands : Judgment of the European Court of Human Rights of 8 June 1976. Application no. 5100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72. HUDOC Database. URL : https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57479 (accessed: 10.09.2026).

4. Harris D., O'Boyle M., Warbrick C. Law of the European Convention on Human Rights. 4-th ed. Oxford : *Oxford University Press*, 2018. 1024 p. URL : https://academic.oup.com/book/25891 (accessed: 10.09.2026).

5. Sunday Times v. The United Kingdom (No. 1) : Judgment of the European Court of Human Rights of 26 April 1979. Application no. 6538/74. HUDOC Database. URL : https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57584 (accessed: 10.09.2026).

6. Гришко О. В. Особливості перекладу англомовних юридичних термінів у практиці ЄСПЛ. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. Вип. 81, т. 2. С. 210–215. URL : https://share.google/GMPQGRFJOe4sbSMCo (дата звернення: 10.09.2026).

Dmytro GORLANOV,
4-th year cadet of the Faculty
of Training of Specialists of Pre-trial
Investigation Bodies, Dnipro State
University of Internal Affairs

Scientific Superviser:
Eleonora SKYBA,
professor of the Department
of Language Training, Dnipro State
University of Internal Affairs

SYNONYMY IN LEGISLATION: PROBLEMS OF TERMINOLOGICAL ACCURACY AND LEGAL CERTAINTY

The principle of the rule of law and its integral element - the principle of legal certainty: provide that legal prescriptions must be clear, understandable, consistent and predictable in law enforcement. These requirements are particularly important in the field of legal terminology, because it is with the help of legal terms that the legislator establishes the content of legal concepts, determines the rights and obligations of the participants in legal relations, and establishes the legal consequences of the relevant behavior. Therefore, the accuracy and consistency of deadlines is one of the main prerequisites of quality legislation. In contrast to artistic, journalistic or colloquial speech, where the use of synonyms can perform a

stylistic function, in a normative text unjustified synonymy can create ambiguity of legal prescriptions and create difficulties during their interpretation and application.

In legal language, it is important to observe the principle of terminological unambiguity, according to which one legal concept must be denoted by an established term, and one term within the limits of a specific normative legal act must be used in one meaning [1, c. 252]. At the same time, the legislation of Ukraine is characterized by the presence of various manifestations of terminological variability. Some of them have the character of true synonymy, while others are so-called pseudo-synonymy, when lexemes that are close in commonly used meaning acquire an independent legal meaning in law. In this regard, the mechanical replacement of one term by another may lead to a change in the content of the legal norm.

An illustrative example is the distinction between the concepts of «term» and «term», enshrined in Article 251 of the Civil Code of Ukraine [2]. The legislator defines a term as a certain period of time, with the occurrence of which an action or event of legal significance is associated, while a term is defined as a certain moment in time, with the onset of which a relevant legal action or event is associated. Thus, these concepts cannot be used as arbitrary synonyms, as they have different legal meanings. A similar situation is observed in criminal law regarding the concepts of «restriction of will» and «deprivation of will». They indicate different types of criminal punishments and provide for different types of restrictions on the rights and freedoms of the convicted person. Therefore, replacing one concept with another is not only a linguistic inaccuracy, but can lead to a misunderstanding of the content of the criminal law norm.

A separate problem is inter-branch terminological variability, in which different language constructions are used to denote similar or virtually identical legal phenomena in different normative legal acts. An example can be the relationship between the concepts of «self-initiated construction» and «unauthorized construction», which are used, respectively, in civil and criminal legislation. Such a terminological difference in itself does not always indicate a legal conflict, since each branch of law can form its own system of concepts. However, in the absence of a clear legislative demarcation of the relevant categories, this creates prerequisites for their unequal understanding by courts, state authorities and other law enforcement subjects [3, c. 260-261].

It is also problematic to use terms that are similar in meaning within the framework of one regulatory legal act. For example, in criminal procedural legislation, such characteristics as «substantial» and «substantial» may be used without a clear regulatory definition of the criteria for their distinction [1, c. 251]. In such a case, the question arises whether the legislator has in mind a different degree of legal significance of the respective violations, or whether it is only a matter of stylistic variability. Such uncertainty can complicate the activity of the law enforcer, as it requires additional interpretation of the legal norm and actually expands the boundaries of judicial discretion.

An important aspect is also the problem of language interference and the use of tracing structures. In modern Ukrainian legislation, the legal language is gradually being standardized and language constructions that do not meet the modern norms of the Ukrainian literary language are being eliminated. In particular, preference should be given to the normative constructions «to come into force», «to enact», «to coincide» instead of copied or undesirable counterparts. Improving the legislative language in this aspect has not only linguistic, but also legal significance, because a clear and unambiguous formulation of normative prescriptions is a necessary condition for their correct perception and implementation.

The problem of terminological consistency is particularly relevant in the context of Ukraine's European integration. The harmonization of national legislation with the law of the European Union involves the active introduction of new legal concepts and terms. At the same time, the mechanical borrowing of foreign language constructions without their proper conceptual and terminological coordination with the Ukrainian legal system can cause the appearance of doublet concepts and unequal understanding of legal categories [4, с. 140-141]. Therefore, the adaptation of European legal terminology should be carried out taking into account not only the literal meaning of the relevant terms, but also their content, functional purpose and place in the relevant legal system.

The terminological inconsistency of legislation directly affects the implementation of the principle of legal certainty. The use of different terms to denote the same phenomenon may create reasonable doubts among legal entities as to whether they are identical legal categories or whether the legislator deliberately establishes a certain difference between them. At the same time, the use of the same term to denote different concepts can lead to the opposite problem – confusion of legal categories. As a result, there are prerequisites for unequal interpretation of legislation, conflicting judicial practice and an increase in the number of legal disputes.

Therefore, synonymy in legislation is not only a linguistic, but also a technical and legal problem, which is directly related to the quality of regulatory and legal regulation. Excessive and unjustified terminological variability can weaken the system of legislation, complicate its interpretation and negatively affect the predictability of law enforcement. In order to minimize such risks, it is necessary to ensure proper linguistic, terminological and legal-technical expertise of draft laws, unify legal terminology in interrelated legal acts, harmonize definitions between branches of legislation and systematically eliminate unjustified terminological doublets. An important direction is also the formation of unified standards of Ukrainian legal terminology, which will contribute to the improvement of the quality of legislation, ensuring its internal consistency and more fully implementing the principle of the rule of law.

1. Кучер Ю. С. Синонімія в кримінально-процесуальному законодавстві як виклик принципу правової визначеності / наук. кер. О. І. Саско. *Правове життя: сучасний стан*

та перспективи розвитку : зб. тез наук. доп. XX Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (м. Луцьк, 2 трав. 2025 р.). 2025. С. 249-253.

2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 5 серп. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення: 07.09.2026).

3. Артикуца Н. В. Мовно-термінологічні проблеми сучасного законодавства України. *Термінологічний вісник*. 2021. Вип. 6. С. 253-269.

4. Лисенко О. А. Лінгвістичні аспекти юридичної термінології сучасного законодавства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2022. Вип. 14 (82). С. 139-142. DOI: https://doi.org/10.25264/2519-2558-2022-14(82)-139-142.

Герман ГРОШЕВ
курсант 2 курсу ННІ № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наталія ЄЛЬНІКОВА
завідувач кафедри гуманітарних
дисциплін та українознавства
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

МЕДІАЕТИКА ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ ПРИ ВЕДЕННІ ПЕРСОНАЛЬНИХ АКАУНТІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Трансформація сучасного комунікаційного простору перетворила соціальні мережі на ключовий майданчик формування публічного іміджу інституцій сектору безпеки й оборони. Для працівника Національної поліції України персональний акаунт перестає бути суто приватною сферою: через високий рівень суспільного запиту на відкритість і водночас критичну чутливість професії будь-яка активність правоохоронця сприймається громадянами крізь призму його посадового статусу.

В умовах воєнного стану та тривалого протистояння гібридним загрозам питання медіагігієни та медіаетики набуває значення складника національної безпеки. Необачна публікація фото- чи відеоматеріалів, розголошення службових відомостей, використання ненормативної лексики, дискредитаційний контент або демонстрація девіантних моделей поведінки в мережі не лише завдають шкоди особистій репутації поліцейського, але й підривають рівень довіри до правоохоронної системи загалом. Для курсанта вищого навчального закладу зі специфічними умовами навчання

усвідомлення цих меж є невіддільною частиною професійної соціалізації, адже формування високої медіакультури та відповідальної комунікативної поведінки має відбуватися ще на етапі підготовки майбутніх офіцерів.

Реалізація поліцейським права на свободу вираження поглядів органічно корелює з імперативним обов'язком дотримання прав і свобод інших осіб. Хоча статті 32 та 34 Конституції України гарантують захист приватного життя й свободу слова, вони прямо передбачають легітимні законодавчі обмеження щодо обігу та поширення інформації [1, ст. 32, 34]. Зокрема, відповідно до статті 10 Закону України «Про Національну поліцію», на правоохоронців покладено заборону публічно демонструвати власне ставлення до політичних партій під час виконання службових обов'язків, а також використовувати службове становище в політичних цілях [2, ст. 10]. Деонтологічні вимоги щодо поваги до людської гідності, неупередженості та нерозголошення конфіденційних відомостей додатково закріплені в Правилах етичної поведінки поліцейських [3, розд. II]. Водночас формальна вказівка на персональний статус акаунта чи сторінки в соціальних мережах не нівелює обов'язковості дотримання зазначених професійно-етичних і правових стандартів.

Як зазначають науковиці О. Мердова й І. Умрихіна, низка етичних вимог поширюється і на позаслужбову поведінку поліцейського [4, с. 117]. У соціальних мережах значення має не лише те, що автор хотів сказати, а й те, як його слова сприймають читачі. Згадка про посаду або світлина в однострої посилює зв'язок допису зі службою. Р. Стюарт пов'язує поєднання особистої та професійної присутності в соцмережах із репутаційними й безпековими ризиками [5]. Застереження «це моя особиста думка» може пояснити статус повідомлення, проте не виправдовує образ чи розголошення захищених відомостей.

Особливої обережності потребують публікації про службові події. На фото документа, у відео із затриманим або в описі слідчої дії можуть міститися відомості про потерпілих, свідків чи підозрюваних. За статтею 222 КПК України відомості досудового розслідування дозволено розголошувати лише з письмового дозволу слідчого або прокурора й у визначеному ними обсязі [6, ст. 222]. Приховати обличчя іноді недостатньо: людину можна впізнати за голосом, адресою чи деталями події. Так само неприпустимо називати затриманого злочинцем до набрання законної сили обвинувальним вироком, оскільки це суперечить презумпції невинуватості [1, ст. 62]. Описуючи подію, поліцейський має розрізняти встановлені факти та припущення, не надаючи власним висновкам значення судового рішення.

Навіть фактологічно верифікована інформація може кваліфікуватися як етично неприйнятна внаслідок деструктивної модальності її репрезентації. Зокрема, саркастичний супровід медіаматеріалів за участю постраждалих нівелює людську гідність, тоді як уживання пейоративної лексики, погроз або дискримінаційних генералізацій ставить під сумнів об'єктивність і

неупередженість суб'єкта висловлювання. Комплексний аналіз передбачає оцінку семантичної конвергенції візуального та вербального компонентів. Хоча зображення особи у форменому одязі саме по собі не містить ознак девіації, текстовий контекст, невербальна поведінка чи фіксація небезпечного поводження зі зброєю здатні докорінно трансформувати смислове навантаження матеріалу, зумовлюючи потребу в правовій і деонтологічній експертизі. Окремої обачності вимагає ретрансляція вторинного контенту: дисемінація чужих повідомлень здебільшого інтерпретується реципієнтами як солідаризація з трансльованою позицією, що покладає на поширювача субсидіарну відповідальність.

Перед оприлюдненням будь-яких відомостей у публічному просторі особа зобов’язана верифікувати їхню достовірність, перевірити наявність правових підстав для поширення й унеможливити деанонімізацію третіх осіб або розголошення персональних даних. Інформаційне висвітлення службової діяльності належить виключно до компетенції уповноважених підрозділів комунікації. На персональних сторінках дозволяється лише репост уже верифікованих офіційних повідомлень із суворим дотриманням режиму секретності та без додавання службових деталей з обмеженим доступом. Технічні параметри приватності облікового запису не гарантують захисту від несанкціонованого копіювання чи витоку матеріалів. У разі допущення фактологічної неточності її необхідно невідкладно та публічно спростувати. Комунікація у відповідь на критичні зауваження повинна базуватися на нормах професійної етики, аргументації по суті та неприпустимості переходу на особистості.

Дослідниця Е. Мамедова запропонувала конкретизувати принципи розміщення поліцейськими інформації в соцмережах і розробити методичні рекомендації [7, с. 127–128]. Для щоденного користування доречною була б коротка пам’ятка з прикладами публікацій, поясненням спірних ситуацій і порядком звернення за консультацією. Під час навчання варто розбирати, зокрема, випадки, коли правдиву інформацію подано у принизливій формі. При цьому кількість негативних реакцій не може бути єдиною підставою для оцінки поведінки поліцейського. Визначальними мають залишатися зміст допису, його зв’язок зі службою та конкретні наслідки поширення.

Отже, персональний акаунт поліцейського в соціальних мережах виконує функцію публічного каналу комунікації, де межа між особистим вираженням і службовою ідентичністю є значною мірою розмитою. Кожен допис, коментар, реакція чи візуальний матеріал правоохоронця транслюють ціннісні орієнтири всієї поліцейської інституції. Дотримання професійної медіаетики вимагає від працівника поліції суворого балансу між реалізацією права на свободу вираження поглядів і виконанням статутних вимог: забезпечення інформаційної безпеки (нерозголошення даних з обмеженим доступом, локацій, тактичних прийомів), дотримання правил мовної та комунікативної культури, політичної нейтральності й толерантності.

Медіаграмотність та етична поведінка в цифровому середовищі повинні розглядатися як обов'язкові професійні компетентності майбутнього поліцейського. Їхнє системне впровадження в освітній процес курсантів через розбір практичних кейсів комунікаційних ризиків, правил кібергігієни та стандартів професійної етики є запорукою мінімізації репутаційних криз і зміцнення суспільної довіри до поліції.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text (дата звернення: 08.09.2026).

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2015. № 40-41. Ст. 379. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text (дата звернення: 08.09.2026).

3. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських : наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179. *Офіційний вісник України.* 2017. № 2. Ст. 55. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text (дата звернення: 08.09.2026).

4. Мердова О. М., Умрихіна І. О. Правила етичної поведінки поліцейських: формально-юридичні аспекти. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 1 (90). С. 115–121. DOI : https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-90-115-121 дата звернення: 07.09.2026).

5. Stuart R. D. Social Media: Establishing Criteria for Law Enforcement Use. *FBI Law Enforcement Bulletin*. 2013. 5 February. URL: https://leb.fbi.gov/articles/featured-articles/social-media-establishing-criteria-for-law-enforcement-use (дата звернення: 07.09.2026).

6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, 11-12, 13. Ст. 88. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text (дата звернення: 08.09.2026).

7. Мамедова Е. А. Соціальні мережі та кібербезпека патрульної поліції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2020. № 48. С. 125–128. DOI : https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.48.28. (дата звернення: 07.09.2026).

Назарій ГУБА
здобувач освіти 3-го курсу факультет підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Володимир КРАСНОПОЛЬСЬКИЙ
професор кафедри мовної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ,
доктор педагогічних наук, професор

АНГЛІЙСЬКА МОВА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

При підготовці тез для доповіді визначено за мету дослідити значення іншомовної комунікативної компетентності у професійній діяльності сучасного поліцейського. Обґрунтовано необхідність переходу від загального вивчення англійської мови до професійно орієнтованої моделі *English for Police Purposes*, спрямованої на формування практичних мовних навичок, необхідних під час взаємодії з іноземними громадянами, міжнародними правоохоронними структурами та іноземними колегами. Проаналізовано нормативні засади професійної підготовки поліцейських в Україні та запропоновано практичні напрями вдосконалення іншомовної підготовки майбутніх працівників поліції.

Сучасна правоохоронна діяльність дедалі більше виходить за межі виключно національного правового та інформаційного простору. Транскордонна злочинність, міжнародне співробітництво правоохоронних органів, переміщення значної кількості іноземних громадян, участь українських поліцейських у міжнародних навчаннях та професійних заходах зумовлюють необхідність належного рівня іншомовної комунікативної компетентності.

У цьому контексті англійська мова перестає бути виключно загальноосвітнім компонентом підготовки фахівця. Вона набуває ознак професійного інструменту, використання якого може безпосередньо впливати на якість виконання поліцейським службових завдань.

Актуальність проблеми підтверджується і нормативним регулюванням професійної підготовки поліцейських. Відповідно до ст. 72 Закону України «Про Національну поліцію», професійне навчання поліцейських включає спеціальну професійну підготовку, підготовку у закладах вищої освіти із

специфічними умовами навчання, післядипломну освіту та службову підготовку [1]. При цьому службова підготовка безпосередньо пов'язується із закріпленням та оновленням знань, умінь і навичок з урахуванням специфіки оперативно-службової діяльності [1].

Отже, основною науково-практичною проблемою є невідповідність між потребою сучасного поліцейського використовувати англійську мову у конкретних професійних ситуаціях та традиційною орієнтацією мовної підготовки переважно на загальномовні знання.

На нашу думку, перспективною моделлю вирішення зазначеної проблеми є впровадження концепції English for Police Purposes (EPP) – професійно орієнтованої англійської мови для правоохоронної діяльності. Такий підхід передбачає формування не лише граматичної чи лексичної компетентності, а й здатності застосовувати англійську мову для виконання конкретних професійних завдань.

Подібний підхід уже використовується у міжнародній освітній практиці. Зокрема, дослідження потреб працівників поліції показують, що необхідність володіння англійською мовою залежить від характеру професійної діяльності та спеціалізації поліцейського. Водночас дослідники обґрунтовують можливість формування спільного базового курсу англійської мови для поліцейських, який охоплював би найбільш поширені професійні мовні ситуації [2].

Показовим є досвід розроблення спеціалізованих курсів *English for Police*. Дослідження Helen Basturkmen демонструє, що професійний курс англійської для поліцейських доцільно створювати на основі аналізу реальних мовних ситуацій, характерних для поліцейської діяльності, зокрема професійних звітів, інтерв'ю та повсякденної службової комунікації [3].

Цю позицію підтверджують і сучасні дослідження потреб працівників поліції. Наприклад, дослідження поліцейських-стажерів у Малайзії показало, що англійська мова була необхідною для виконання службових завдань та комунікації з англомовними громадянами. Серед проблем було визначено недостатнє знання професійної термінології та недостатню впевненість під час усного спілкування [4].

Для України питання має додаткове значення. Національна поліція вже використовує професійно орієнтовану англійську мову у програмах професійної підготовки. Наприклад, в одній з оприлюднених освітніх програм Національної поліції передбачено дисципліну «Англійська мова за професійним спрямуванням», результатом опанування якої визначено здатність спілкуватися англійською мовою з професійних питань, використовувати професійний тезаурус, працювати з англомовними текстами та здійснювати переклад професійно орієнтованих матеріалів [5].

Водночас, на нашу думку, перспективним напрямом є подальше поглиблення практичної складової такої підготовки. Доцільним є включення

до освітніх програм ситуаційних вправ, рольових сценаріїв та моделювання службових ситуацій англійською мовою.

Наприклад, курсант може отримувати завдання не просто перекласти текст, а виконати роль поліцейського під час спілкування з іноземним громадянином, провести первинне опитування, повідомити про права особи, зорієнтувати іноземця щодо подальших процесуальних дій або здійснити комунікацію з іноземним правоохоронцем.

Такий підхід дозволяє поєднати мовну підготовку з кримінальним правом, кримінальним процесом, криміналістикою, тактико-спеціальною та службовою підготовкою. Фактично йдеться про перехід від моделі «англійська як окрема навчальна дисципліна» до моделі «англійська як інструмент виконання професійних функцій поліцейського».

Особливої актуальності це набуває в умовах поглиблення міжнародної взаємодії України. Поліцейський, який володіє професійною англійською мовою, отримує можливість безпосередньо комунікувати з іноземними колегами, використовувати англомовні професійні ресурси та брати участь у міжнародних навчальних і професійних заходах.

Важливість професійно орієнтованої іншомовної підготовки підтверджується і сучасними дослідженнями українських науковців. У наукових працях наголошується, що формування іншомовної компетентності майбутніх юристів та працівників правоохоронних органів потребує врахування специфіки їхньої майбутньої професійної діяльності, практичної спрямованості навчання та розвитку здатності використовувати іноземну мову в реальних професійних ситуаціях [6]. Окремої уваги заслуговує досвід використання можливостей CEPOL у підготовці фахівців правоохоронної сфери, що засвідчує перспективність інтеграції професійної іншомовної підготовки з міжнародними стандартами та практикою європейської поліцейської освіти [7; 8]. Зазначене дає підстави вважати, що подальше вдосконалення мовної підготовки майбутніх поліцейських має здійснюватися не лише шляхом збільшення обсягу мовного матеріалу, а насамперед через наближення змісту навчання до реальних професійних комунікативних потреб та міжнародного формату правоохоронної взаємодії.

Отже, англійська мова в сучасній поліцейській діяльності повинна розглядатися не лише як елемент загальної освіти, а як практичний інструмент професійної діяльності та міжнародної правоохоронної взаємодії. Чинне законодавство України вже передбачає багаторівневу систему професійного навчання поліцейських, а освітні програми Національної поліції містять професійно орієнтовану англійську мову [1; 5].

Перспективним напрямом подальшого вдосконалення є перехід до моделі English for Police Purposes, заснованої на аналізі реальних професійних потреб поліцейських. Її практична реалізація може передбачати інтеграцію англійської мови з криміналістичною, кримінально-процесуальною, тактичною та службовою підготовкою.

Таким чином, рівень володіння англійською мовою доцільно оцінювати не лише через знання лексики та граматики, а передусім через здатність поліцейського ефективно використовувати мову для виконання конкретних професійних завдань. Саме такий підхід дозволить перетворити англійську мову з окремої навчальної дисципліни на реальний компонент професійної компетентності поліцейського.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIIIURL:т https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-viii (дата звернення: 09.09.2026).

2. Abo Mosallem E. English for police officers in Egypt. *The ESP Journal*. 1984. Vol. 3, Issue 2. P. 171–181. DOI: 10.1016/0272-2380(84)90028-3.

3. Basturkmen H. English for the Police. In: *Developing Courses in English for Specific Purposes*. London : Palgrave Macmillan, 2010. P. 71–87. DOI: 10.1057/9780230290518_5.

5. Zakaria Z. S., Abdul Aziz A. Police's Voice: A Need Analysis of ESP for Police Trainees in Malaysia. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13, No. 8.

6. Національна поліція України. Освітня програма первинної професійної підготовки поліцейських. URL : https://univd.edu.ua/files/d8_1_level_police/opp_pravo_polit_26.pdf (дата звернення: 09.09.2026).

7. Krasnopolskyi, V., Khairulina, N., Tyshakova, L., Dubova, H., Huliak, T., & Pinkovska, M. (2023). Formation of foreign language competence of future lawyers/law enforcement officers: Contemporary challenges. *Multidisciplinary Science Journal*, *5*, 2023ss0503. DOI : https://doi.org/10.31893/multiscience.2023ss0503.

8. Holoborodko, D., Krasnopolskyi, V. CEPOL's contribution to ESP training in police education. Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 8-th International scientific and practical conference «*Academic research by scientists in the field of modern technologies»*. Milan, Italy. October 21-24, 2025. International Science Group. P. 89-93.

9. Holoborodko, D., Krasnopolskyi, V. CEPOL's contribution to ESP training in police education. Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 8-th International scientific and practical conference *«Academic research by scientists in the field of modern technologies»*. Milan, Italy. October 21-24, 2025. International Science Group. P. 89-93.

Анастасія ДЕМЧЕНКО
курсант факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції
України Донецького державного
університету внутрішніх справ

Консультант з мови:
Ірина СНІСАРЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
кандидат філологічних наук

FEATURES OF THE USE OF LEGAL TERMINOLOGY IN POLICE ACTIVITIES: CHALLENGES AND ISSUES OF ITS APPLICATION

Legal terminology is a system of specialized lexical units and word combinations used within the legal sphere to provide precise definitions of legal concepts, phenomena, processes, legislative and regulatory acts, and legal procedures [1, p. 38-40]. Its formation began alongside the emergence of the earliest legal norms and institutions of statehood, driven by the need to unambiguously define rules of conduct, rights, obligations, and measures of legal liability. The origins of legal terminology can be traced to the earliest sources of law, including the Code of Hammurabi, the Twelve Tables, the Laws of Manu, the Ruska Pravda, and the Sachsenspiegel, which laid the foundation for the development of fundamental legal concepts and legal constructs. These sources gradually systematized definitions concerning property rights, the classification of offenses, systems of punishment, contractual relations, family law, and inheritance [2].

Legal terminology is an integral component of the professional activities of officers of the National Police of Ukraine, as a significant part of their work involves the application of legal norms. When preparing official and procedural documents, making legally significant decisions, documenting offenses, conducting procedural actions, and communicating with participants in criminal proceedings, police officers constantly employ legal concepts. Law enforcement officers are required to strictly comply with the Constitution and applicable legislation while performing their official duties professionally and in accordance with established requirements [3]

Police terminology is characterized by its sector-specific and comprehensive nature. In professional communication, law enforcement officers use terminology drawn from criminal, criminal procedural, administrative, civil, and other branches of law, as well as specialized terms specific to police work. In contemporary academic research, Ukrainian police terminology is regarded as a distinct sectoral terminological system that is closely associated with the specific nature of police officers' professional activities [4, p. 408-409].

The precise use of legal terminology is of critical importance. In police activities, errors in the use of legal terms may result not only in linguistic inaccuracies but also in an incorrect legal assessment of a situation. In particular, when documenting criminal offenses, it is essential to clearly distinguish between the concepts of «suspect», «accused», «victim», «witness», and «detainee», as well as to use accurately the terminology describing procedural actions and decisions. Therefore, legal terminology should be used strictly in accordance with its legally established meaning.

Another important feature is the standardized nature of professional police communication. In legislative and regulatory acts, as well as in official documentation, legal terms should be used consistently and unambiguously. The official legislative portal of Ukraine provides a specialized terminology system in which definitions of legal concepts are unified to ensure consistency in their interpretation and application in law enforcement practice. Precision, unambiguity, and standardization of legal terminology are of particular importance in police activities. The correct use of legal terms is essential when preparing official and procedural documents, making legally significant decisions, and engaging in professional communication [5, p. 154-169].

Police terminology must be consistent with the applicable legislation, as the inaccurate or distorted use of legal concepts may result in ambiguous interpretation of legal provisions, which, in turn, can lead to errors in their application. The unification of police terminology involves the standardization and systematization of concepts used in the professional activities of law enforcement officers. At the same time, the police terminological system encompasses highly specialized official, legal, military, and medical terms. The use of legal terminology in police work is accompanied by a number of challenges arising from its polysemy, the lack of adequate standardization, and the complexity of interpreting certain legal concepts [6, p. 7-10]. The incorrect use of legal terms creates risks of misinterpreting legal provisions and may result in errors in procedural documents and in the adoption of legally significant decisions. Moreover, the excessive complexity of professional terminology can hinder communication with citizens, making it difficult to provide clear explanations of their rights and obligations.

1. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: ТОВ «Видавництво права людини», 2015. 280 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2bd6b930-b712-41a1-995a-7a16ffedc7e1/content (дата звернення: 22.08.2026).

2. Юридична термінологія: поняття, види термінів, умови раціонального використання термінології [Електронний ресурс]: 2013. URL: https://studgurtok.ucoz.ua/load/kursovi_roboti/juridichna_terminologija_ponjattja_vidi_terminiv_umovi_racionalnogo_vikoristannja_terminologiji/6-1-0-62 (дата звернення: 22.08.2026).

3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (дата звернення: 22.08.2026).

4. Удовіченко Л. Г. «Словник сучасного поліцейського» як інструмент професійної діяльності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 408-415. DOI : https://doi.org/10.31733/2078-3566-2024-1-408-415.

5. Царьова І. Уніфікація поліцейської термінології. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 4. С. 168–173. DOI : https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-4-24.

6. Горобець Н. О. Проблеми використання юридичної термінології в законодавстві України. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* Серія: Юридичні науки. 2016. Вип. 1, Т. 1. С. 7-10. URL : https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/18337.

Артем ДОВГАЛЮК
курсант 2 курсу ННІ № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наталія ЄЛЬНІКОВА
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС У ПРАКТИЦІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ: СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Дотримання стандартів державної мови в правоохоронній діяльності становить один із базових елементів забезпечення законності, верховенства права й охорони прав і свобод людини. Процесуальна діяльність слідчих, дізнавачів, співробітників оперативних підрозділів і патрульної поліції супроводжується безперервним створенням юридичних актів, протоколів, постанов, рапортів та обвинувальних актів, зміст яких повинен відповідати вимогам однозначності, лаконічності та суворої формальної точності. Будь-яка двозначність формулювань, орфографічна помилка чи синтаксична недбалість у процесуальному документі може стати підставою для затягування досудового розслідування, виникнення процесуальних колізій або оскарження допустимості доказів стороною захисту в судовому засіданні, що й зумовлює актуальність цього дослідження.

Нормативною основою сучасного етапу реформування правописних норм стала постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 437 «Питання українського правопису», якою було схвалено нову редакцію

стандарту [4]. Для курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які готуються до служби в Національній поліції України й інших правоохоронних інституціях, володіння сучасною правописною нормою є фундаментальним складником фахової компетентності. Формування навичок бездоганного складання службової документації та здійснення професійної комунікації забезпечує правову визначеність текстів, підвищує рівень довіри суспільства до правоохоронних органів і мінімізує корупційні й процедурні ризики під час правозастосування.

Теоретико-методологічні засади функціонування мови в юридичній діяльності досліджуються в межах юридичної лінгвістики – міждисциплінарної галузі знань, покликаної вирішувати завдання кодифікації, уніфікації, тлумачення та правового захисту мовних одиниць у професійній сфері. Фундатором української школи юридичної лінгвістики є Ю. Прадід, який у своїх дослідженнях визначив специфіку юридичного тексту як особливого комунікативного феномену, де лінгвістична норма безпосередньо впливає на правову дійсність [3]. Сучасні вчені приділяють значну увагу текстовій культурі у кримінальному провадженні. Дослідники юридичної лінгвістики справедливо акцентують на тому, що процесуальний акт вимагає граничної нейтральності та суворої верифікованості кожного терміна, зазначаючи, що процесуальний документ не є місцем для емоційних сплесків, суб'єктивізму чи довільних авторських стилістичних експериментів. У наукових розвідках К. Городенської всебічно аналізуються процеси термінотворення, граматичної структуризації матеріалів досудового розслідування, а також ризики штучного перенасичення документів формами, які не мають усталеного правового закріплення [1]. Мовна культура майбутнього офіцера розглядається не просто як індивідуальна гуманітарна риса, а як якість особистості, що вимагає точного використання мовних засобів у межах відповідного стилю, запобігаючи девальвації змісту процесуальних дій [2].

Перехідний процес імплементації Українського правопису 2019 року в діяльність органів сектору безпеки стикається з комплексом взаємопов'язаних системних викликів організаційного, нормотворчого та технічного характеру. Першою значною проблемою є технологічна та структурна інерція електронних баз даних і відомчого документообігу. Переважна більшість процесуальних рішень формується на основі уніфікованих бланків, інтегрованих в автоматизовані робочі місця Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) та Системи електронного документообігу МВС України (СЕДО). Значна частина програмних шаблонів реєстрів була розроблена за правилами правопису 1992 року. Практичний працівник поліції, формуючи витяг із ЄРДР, резолютивну частину підозри чи стандартизовані статистичні картки, не має технічної можливості корегувати попередньо запрограмовані системні реквізити, графи та автоматичні формулювання (наприклад, дефісні написання іншомовних термінів чи назви посад). Це зумовлює механічне

відтворення застарілої орфографічної норми та формує внутрішню суперечність між обов'язком дотримання чинного стандарту мови та жорсткою конфігурацією відомчого програмного забезпечення.

Другим проблемним вузлом є органічна суперечність між правописною варіативністю та процесуальним імперативом правової визначеності. Сучасний правопис закріпив низку паралельних форм уживання іншомовних запозичень і закінчень іменників, прагнучи примирити різні традиції українського правотворення. Проте юридична лінгвістика доводить, що процесуальне право не терпить поліваріантності: текст закону чи обвинувального акта повинен мати абсолютну когнітивну однозначність. Поява в матеріалах одного й того самого кримінального провадження формулювань на кшталт *незалежності* та *незалежности*, *аудиторія* та *авдиторія*, *кафедра* та *катедра* розмиває стилістичну єдність доказової бази й може трактуватися учасниками судового процесу як відхилення від ділового стандарту. Практика слідства та судочинства впевнено вимагає конвенційного використання найбільш усталених, нейтральних мовних формул.

Третім викликом є нормативна колізія в сфері кадрового діловодства та класифікації професій. Попри наявність Наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18 серпня 2020 року № 1574, який дозволив за потреби адаптувати найменування посад за жіночим родом під час внесення записів до трудової книжки, Національний класифікатор професій ДК 003:2010 містить базові найменування посад слідчо-оперативного блоку виключно в чоловічому роді (*слідчий, дізнавач, оперуповноважений, інспектор-криміналіст*). У наказах про особовий склад, штатно-посадових книгах, контрактах про проходження служби та матеріалах службових розслідувань правоохоронні органи змушені використовувати формулювання штатного розпису без змін, оскільки довільна модифікація назви посади створює ризики юридичних претензій при призначенні пенсій за вислугу років, наданні статусу учасника бойових дій або виплаті грошового забезпечення.

Четвертим чинником виступає гострий дефіцит фахових лінгво-юридичних посібників і словників нового правописного стандарту, адаптованих безпосередньо до оперативно-розшукової, криміналістичної та слідчої діяльності. Загальноакадемічні словники не охоплюють специфічної юридичної термінології, криміналістичних найменувань зброї, боєприпасів, слідів злочину та нових видів високотехнологічних протиправних діянь. Це змушує дізнавачів і слідчих обирати написання складних термінів інтуїтивно, що нерідко призводить до прикрих помилок у документах, що направляються до суду.

Отже, завершення п'ятирічного перехідного періоду в травні 2024 року та судове підтвердження обов'язковості Українського правопису 2019 року Верховним Судом закріпили безальтернативність застосування нового правописного стандарту в усіх сферах функціонування правоохоронної

системи України. Для майбутнього офіцера поліції володіння нормами сучасної української літературної мови постає дієвим інструментом забезпечення прав людини, захисту публічного порядку та процесуальної бездоганності досудового розслідування. Впровадження правописних новацій у слідчо-оперативну практику повинно спиратися на чітке розмежування імперативних і факультативних норм. Зміни, що мають безальтернативний орфографічний характер, мають бути беззастережно реалізовані у кожному процесуальному та службовому тексті. Водночас у питаннях творення фемінітивів і використання варіантних форм юридична мова вимагає суворого підпорядкування мовної інновації положенням спеціального законодавства: спеціальні звання поліції, закріплені в статті 80 Закону України «Про Національну поліцію», не підлягають штучній фемінізації в офіційно-процесуальних рішеннях, зберігаючи функцію універсального правового статусу особи.

1. Городенська К. Проблеми української термінології в контексті змін до «Українського правопису». *Термінологічний вісник*. Київ. 2021. С. 5–18.

2. Магац В. Культура мовлення – успіх у професійній діяльності правознавців. *Мова і право: лінгвістичний аспект розуміння, тлумачення та застосування права*: матеріали міжвузівського круглого столу (04 березня 2025 року). Одеса: ОДУВС, 2025. С. 91–94.

3. Прадід Ю. Ф. Юридична лінгвістика в Україні: здобутки і перспективи. *Мовознавство*. 2011. № 2. С. 31–37.

4. Український правопис / Українська національна комісія з питань правопису. Київ : Наукова думка, 2019. 282 с. URL : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.pravopys-2019.pdf (дата звернення: 10.09.2026).

Mykyta DOLHOPOLSKYI
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Superviser:
Eleonora SKYBA
Professor of Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

ISSUES OF UNIFYING LEGAL TERMINOLOGY IN MODERN UKRAINIAN LEGISLATION

The language of law is a vital instrument for formulating and expressing legal norms, and legal terminology forms the foundation of legislative texts. Through legal terms, the legislator enshrines legal concepts, defines the rights and obligations of participants in legal relations, and establishes prohibitions, permissions, and other rules of conduct. Consequently, the quality of legal regulation depends largely on the clarity, consistency, and unambiguity with which the relevant provisions are formulated. Inaccuracies in legal terminology can lead to divergent interpretations of legal norms, complicate their application, and create conditions for legal conflicts.

In this context, the unification of legal terminology (defined as a systematic effort to ensure uniformity and consistency in the use of legal terms within legislation) assumes particular importance. The primary objective of such unification is to establish a clear correspondence between a legal concept and its verbal designation. The optimal approach is one in which a single legal concept is designated by a single term, and each term is used with an established meaning. However, this rule should not be interpreted in absolute terms, as in certain branches of law, the same term may acquire a specialized meaning depending on the subject matter of legal regulation. In such instances, it is essential that the relevant specificities be clearly defined by legislation [1, pp. 38–39].

The issue of unification is directly linked to the principle of legal certainty, a key element of the rule of law. Legislation must be sufficiently clear and predictable to enable individuals to understand the nature of their rights and obligations and to foresee the legal consequences of their actions. Consequently, the use of vague, contradictory, or inconsistently applied terms in legal acts adversely affects not only the quality of legislative drafting but also the effective protection of human rights.

Contemporary Ukrainian legislation is characterized by numerous terminological issues. One such issue is polysemy; it means the use of a single term

to denote concepts with different meanings. This situation is particularly problematic when the varying meanings of a term are not explicitly defined in the law. Another common issue is synonymy, where a single legal concept is designated by multiple words or phrases [2, pp. 75–76]. While the use of synonyms enriches ordinary language, in legislative texts it can have negative consequences, as it may give rise to the assumption that a substantive legal distinction exists between the terms.

The absence of statutory definitions for certain legal categories remains a significant issue. When introducing a new concept, the legislator must ensure it is properly defined in law or establish a clear link to the existing conceptual framework. Failure to do so leaves the term's meaning to be determined through interpretation, which can lead to divergent understandings of the legal norm among courts, public authorities, and other law-enforcement entities. This situation is particularly hazardous in the realms of criminal and administrative law, where the scope of an individual's legal liability depends directly on the precision of legal wording.

The use of foreign terms and the literal translation (calquing) of legal concepts also warrant special attention. The growth of international cooperation and Ukraine's active integration into the European legal space naturally give rise to new concepts [3, p. 172]. However, the mechanical adoption of a foreign term into Ukrainian legislation does not always ensure semantic equivalence. The borrowing process requires consideration not only of linguistic form but also of the concept's legal substance, its place within the legislative framework, and the specific characteristics of the national legal system. Otherwise, a situation may arise where terms that appear similar actually denote legal phenomena with different meanings.

Terminological precision takes on particular importance under martial law. Legislation governing national security, defence, temporarily occupied territories, war crimes, and liability for encroachments on Ukraine's territorial integrity requires the utmost clarity of concepts. A telling example in this regard is the legislative use of the term "territory of Ukraine temporarily occupied by the Russian Federation" [3, p. 167]. Its use carries not only descriptive but also significant legal weight, as it reflects Ukraine's position regarding the preservation of state sovereignty over the territories in question. Consequently, replacing established legislative terminology with arbitrary or politically charged phrasing could create risks of ambiguity regarding the legal status of these territories.

The issue of unification is equally relevant in the context of European integration processes. Harmonizing Ukrainian legislation with European Union law entails not merely the formal transposition of EU legal provisions into national law but also the alignment of conceptual and terminological frameworks [4, p. 114]. Terms that are identical or similar in form may carry different meanings in Ukrainian law and European Union law. Therefore, the legislative adaptation process must ensure conceptual consistency among legal concepts rather than merely linguistic. This necessitates the development the science of legal

terminology, the creation of specialized terminology databases, and the conduct of comparative legal analysis.

The adoption of the Law of Ukraine "On Law-Making Activity," which establishes general requirements for the drafting of regulatory legal acts and for legislative drafting techniques, marked a significant step toward improving law-making processes [5]. Codifying these rules creates a regulatory foundation for ensuring consistency in the legislation's conceptual framework. At the same time, the effectiveness of such provisions depends on their practical implementation, the systematic review of existing regulatory legal acts, and the proper expert assessment of draft laws.

Thus, the unification of legal terminology is a prerequisite for the functioning of an effective, clear, and predictable legal system. Instances of terminological inconsistency, polysemy, synonymy, and a lack of precise definitions within Ukrainian legislation can negatively affect law enforcement and the realization of the principle of legal certainty. Further legislative improvement must entail the systematization of legal terminology, the refinement of legislative drafting rules, the development of electronic terminology resources, and the strengthening of linguistic and legal expert assessments. Only through the consistent use of clear and harmonized legal terms can the high quality of modern Ukrainian legislation and its effective integration into the European legal space be ensured.

1. Клещенко Н. О. Уніфікація юридичної термінології як крок до упорядкування законодавства. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 4. С. 38-41.

2. Лазарєв В. В. Концептуалізація юридичної термінології: необхідність прозорого термінологічного підходу. *Право і безпека*. 2022. № 1 (84). С. 73-80. DOI : https://doi.org/10.32631/pb.2022.1.08.

3. Оніщенко Н. М., Сунєгін С. О. Термінологічна визначеність як складова державно-правового розвитку: питання уніфікації. *Грааль науки*. 2023. № 24. С. 164-173. DOI : https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.026.

4. Шестакова С. О. Правова термінологія і проблеми її впорядкування. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. 2017. Т. 263. С. 110-116.

5. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX: станом на 19 квіт. 2025 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text (дата звернення: 07.09.2026).

Вікторія ДОРОДНИХ
Жешувський університет
(Республіка Польща) Факультет права і адміністрації,
студентка 3 курсу

Науковий керівник:
Віктор ДОРОДНИХ
Жешувський університет
(Республіка Польща)
Філологічний факультет,
викладач англійської мови

БАГАТОМОВНІСТЬ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Європейський Союз є унікальним правовим, політичним, економічним і ціннісним утворенням, що поєднує спільний правовий простір, інституційну систему та принципи поваги до прав людини, демократії й верховенства права. Станом на 1 січня 2026 року до Європейського Союзу входять 27 держав-членів, а чисельність населення ЄС становить приблизно 450 млн осіб [1; 2]. Такий масштаб, мовне й культурне різноманіття населення зумовлюють особливе значення принципу багатомовності у функціонуванні правової системи ЄС.

Мовна система Європейського Союзу формувалася поступово разом із процесом його розширення. У 1958 році офіційними мовами тодішніх Європейських Співтовариств були французька, німецька, італійська та нідерландська. Після приєднання Данії, Ірландії та Великої Британії у 1973 році до них додалися англійська та данська мови. У 1981 році після вступу Греції офіційною стала грецька мова, а у 1986 році, з приєднанням Іспанії та Португалії, – іспанська та португальська. У 1995 році перелік поповнили фінська та шведська мови.

Найбільше розширення мовної системи відбулося у 2004 році, коли до ЄС приєдналися десять нових держав, а офіційними стали чеська, естонська, угорська, латвійська, литовська, мальтійська, польська, словацька та словенська мови. У 2007 році до переліку додалися болгарська, румунська та ірландська мови. Після вступу Хорватії у 2013 році хорватська стала двадцять четвертою офіційною мовою Європейського Союзу.

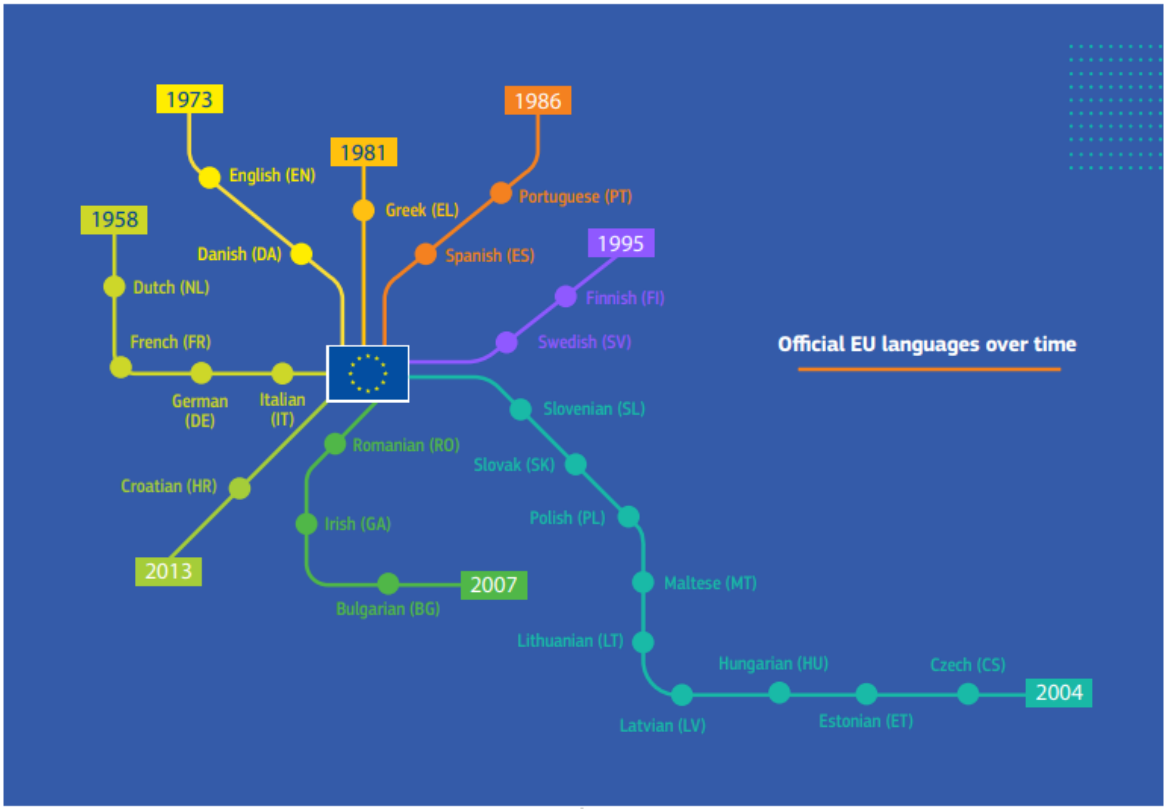

Рис. 1. Хронологія офіційних мов ЄС за роком прийняття

Джерело: State of the Union. URL : https://translation.ec.europa.eu/languages-eu-why-multilingualism-matters/linguistic-diversity-eu_en (дата звернення: 2.09.2026).

Отже, якщо у 1958 році офіційних мов було лише чотири, то сьогодні їх кількість становить 24, що відображає як процес розширення ЄС, так і його прагнення зберігати мовне різноманіття та рівність держав-членів [3]. Нормативно-правові акти ЄС публікуються всіма офіційними мовами, а громадяни мають право звертатися до інституцій Союзу однією з них та отримувати відповідь тією самою мовою.

Такий підхід має велике демократичне значення, оскільки забезпечує громадянам держав-членів доступ до права зрозумілою для них мовою. Водночас багатомовність породжує специфічну юридичну проблему: одна й та сама правова норма повинна мати однаковий юридичний зміст у всіх мовних версіях. Тому переклад законодавства Європейського Союзу не може розглядатися виключно як мовна діяльність. Він безпосередньо пов’язаний із правильним розумінням і застосуванням права.

Метою цього дослідження є визначення основних проблем юридичної термінології, що виникають унаслідок багатомовного характеру права Європейського Союзу, а також аналіз на прикладі окремих англійських і польських юридичних термінів того, чому буквальна мовна еквівалентність не завжди означає тотожність їхнього правового змісту.

Слід відзначити, що принцип багатомовності супроводжує європейську інтеграцію від самого початку заснування ЄС. Його правову основу заклав Регламент № 1 від 15 квітня 1958 р., яким було визначено офіційні та робочі мови європейських інституцій [4]. Характерною рисою мовного режиму ЄС є відсутність єдиної привілейованої «оригінальної» версії нормативного акта: усі офіційні мовні тексти мають однакове юридичне значення і повинні враховуватися під час тлумачення норм права Союзу.

Суд Європейського Союзу підкреслює рівнозначність усіх мовних версій правових актів. Водночас юридичні терміни формуються в межах конкретних правових систем, тому зовні подібні мовні відповідники можуть мати різний зміст. Отже, переклад права ЄС вимагає передачі не лише слова, а й відповідного правового поняття.

Ця проблема чітко простежується у практиці Суду Європейського Союзу. Особливе значення для розуміння багатомовності має справа CILFIT and Others, 283/81. Суд підкреслив, що право ЄС створюється кількома мовами і різні мовні версії є однаково автентичними. Крім того, Суд звернув увагу на те, що право Європейського Союзу використовує власну термінологію, а правові поняття ЄС не обов’язково мають те саме значення, що відповідні поняття в законодавстві держав-членів [5].

Цей підхід Суд зберігає і в сучасній практиці. У справі Consorzio Italian Management, C-561/19 Суд повторив, що положення права Союзу мають тлумачитися та застосовуватися однаково з урахуванням різних мовних версій, а юридичні поняття права ЄС можуть мати автономне значення, відмінне від значення термінів національного права [6].

Отже, для юридичної термінології ЄС характерне явище так званих автономних понять. Їхній зміст визначається не законодавством окремої держави-члена, а правом Європейського Союзу та практикою Суду ЄС.

Найбільш показовим прикладом вищевказаного є пара «worker» (англ.) – «pracownik» (пол.). Англійському терміну «worker» в польському тексті ст. 45 Договору про функціонування Європейського Союзу відповідає поняття «pracownik» [7]. На перший погляд, «worker» і «pracownik» є очевидними еквівалентами. Однак їхнє юридичне значення не можна автоматично визначати через польське трудове законодавство. У праві Європейського Союзу поняття «worker» має автономний характер. Суд ЄС визначає його за об'єктивними критеріями: особа протягом певного часу виконує послуги для іншої особи та під її керівництвом, отримуючи за це винагороду [7]. Суд також наголошує, що це поняття не повинно тлумачитися вузько.

Тобто термін «pracownik» у польській версії права ЄС не слід автоматично ототожнювати виключно з особою, яка має статус працівника відповідно до польського Kodeksu pracy. Для застосування права ЄС визначальними є критерії, вироблені Судом Європейського Союзу.

Це має практичне значення, оскільки особа, яка не відповідає традиційному розумінню працівника в національному праві, за певних

обставин може бути визнана «worker» для цілей права ЄС; отже, пара «worker» – «pracownik» показує, що правильний мовний відповідник не завжди означає повну тотожність юридичного змісту, який у праві Європейського Союзу визначається насамперед автономними критеріями права ЄС, а не лише національним законодавством.

Іншим цікавим прикладом є пара «undertaking» (англ.) – «przedsiębiorstwo» (пол.). Великий словник польської мови визначає: «przedsiębiorstwo – це господарська одиниця, офіційно зареєстрована та така, що займається виробництвом і продажем певної продукції або наданням певних послуг» [8]. У польському юридичному або економічному дискурсі «przedsiębiorstwo» асоціюється з підприємством як певним організаційним або майновим утворенням. Натомість у конкурентному праві Європейського Союзу поняття «undertaking» має значно більш функціональний характер – в контексті конкурентного права, по-перше, поняття підприємства охоплює кожного суб'єкта господарювання, який здійснює економічну діяльність, незалежно від правового статусу суб'єкта господарювання та способу його фінансування, а по-друге, що працевлаштування є економічною діяльністю [9].

Отже, для визначення, чи є певний суб'єкт «undertaking», вирішальним є не те, яку юридичну форму він має, а характер діяльності, яку він здійснює. Це може стосуватися не лише типової комерційної компанії, але за певних умов і інших організацій чи суб'єктів.

Обидва приклади засвідчують, що проблема юридичної термінології полягає не лише у пошуку мовного відповідника, а передусім у збереженні тотожного правового змісту поняття. Це особливо важливо тоді, коли різні мовні версії нормативного акта формулюють норму не цілком однаково, адже жодна з офіційних мов ЄС, зокрема англійська, не має вищого юридичного статусу порівняно з іншими. Значну роль у забезпеченні належної якості юридичної термінології виконують юристи-лінгвісти інституцій ЄС. Їхня робота суттєво відрізняється від звичайного перекладу, адже потребує одночасно високого рівня мовної компетенції та юридичної освіти.

Для уніфікації термінології інституції ЄС користуються також базою Interactive Terminology for Europe (IATE), яка містить терміни, що використовуються в різних сферах діяльності Європейського Союзу. Така база дозволяє перекладачам, юристам та іншим фахівцям перевіряти відповідники понять різними офіційними мовами, але навіть найрозвиненіші термінологічні бази не можуть повністю усунути проблему еквівалентності. Причиною є те, що юридичне поняття завжди функціонує у певному нормативному контексті, одне й те саме слово може мати різний зміст залежно від галузі права, конкретного нормативного акта або практики Суду ЄС.

Особливо актуальною ця проблема стає у зв'язку зі швидким розвитком нових сфер регулювання – цифровізація, штучний інтелект, цифрові послуги, кібербезпека, захист персональних даних тощо спричиняють появу нових юридичних термінів, що потребують не лише створення нормативного

визначення, але й забезпечення їх зрозумілого та максимально еквівалентного відтворення всіма офіційними мовами.

Отже, багатомовність права ЄС є невід'ємною рисою права ЄС і водночас одним із ключових викликів для юридичної термінології. Громадяни ЄС повинні мати можливість ознайомлюватися зі своїми правами та обов'язками мовою своєї держави, тому правова система ЄС постійно балансує між мовним різноманіттям і єдністю права. Для польських юристів це має особливе значення, адже після вступу Польщі до ЄС польська правова мова стала повноправною мовною версією права ЄС, однак окремі терміни мають автономне європейське значення, яке не завжди збігається з їх розумінням у національному праві. Тому головним завданням є не абсолютна мовна тотожність, а забезпечення правової та функціональної еквівалентності всіх мовних версій.

У контексті нашого дослідження як перспективний напрям подальших розвідок доцільно розглядати стан української юридичної термінології та нормативно-правової бази в контексті майбутнього вступу України до Європейського Союзу. Особливої уваги потребуватиме питання узгодження українських правових понять із автономною термінологією права ЄС та забезпечення їхньої змістової, а не лише буквальної відповідності офіційним мовним версіям acquis communautaire.

---

1. European Union. Key facts and figures on the European Union. URL : https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/facts-and-figures-european-union_en?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 1.09.2026).
2. Eurostat. *EU population continued to grow in 2025*. 10 July 2026. URL : https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20260710-3?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 1.09.2026).
3. State of the Union. European Union. *Languages, multilingualism, language rules*. European Union, 2026. URL : https://translation.ec.europa.eu/languages-eu-why-multilingualism-matters/linguistic-diversity-eu_en (дата звернення: 2.09.2026).
4. Council Regulation No 1 of 15 April 1958 determining the languages to be used by the European Economic Community. URL : https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1958/1(1)/oj/eng (дата звернення: 2.09.2026).
5. Judgment of the Court of 6 October 1982, Srl CILFIT and Lanificio di Gavardo SpA v Ministry of Health, Case 283/81, ECLI:EU:C:1982:335. URL : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61981CJ0283.
6. Judgment of the Court (Grand Chamber) of 6 October 2021, Consorzio Italian Management and Catania Multiservizi SpA v Rete Ferroviaria Italiana SpA, Case C-561/19, ECLI:EU:C:2021:799. URL : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:62019CJ0561 (дата звернення: 4.09.2026).
7. Art. 45. – [Swoboda przepływu pracowników] – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Rzym.1957.03.25. URL : https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/traktat-o-funkcjonowaniu-unii-europejskiej-rzym-1957-03-25-17099384/art-45 (дата звернення: 12.09.2026).
8. Wielki Słownik Języka Polskiego. Przedsiębiorstwo. URL : https://wsjp.pl/haslo/podglad/4247/przedsiebiorstwo (дата звернення: 13.09.2026).

9. Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 23 April 1991, *Klaus Höfner and Fritz Elser v Macrotron GmbH*, Case C-41/90, ECLI:EU:C:1991:161, para. 21. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=ecli%3AECLI%3AEU%3AC%3A1991%3A161&utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 13.09.2026).

Oleksandr DOROSHENKO
cadet of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Oksana BALANAIEVA
associate professor of Language Training Department of Donetsk State University of Internal Affairs, PhD in Philology, associate professor

EXPANDING THE USE OF THE ENGLISH LANGUAGE IN LAW ENFORCEMENT ACTIVITIES IN UKRAINE

Ukraine's European integration course and the need for cooperation with international partners amid the full-scale war have resulted in a qualitatively new demand for English-language proficiency among law enforcement personnel. The adoption of the Law of Ukraine «On the Use of English in Ukraine» of 4 June 2024 No. 3760-IX, which designates English as a language of international communication, has established at the legislative level the mandatory requirement to possess English-language proficiency for certain categories of public officials, including officers serving under contract. The issue of expanding the use of English in law enforcement activities has become particularly relevant due to the need for professional communication with foreign partners, participation in international search and peacekeeping operations, as well as the processing of documents and equipment received from partner states.

The regulatory framework for language training of law enforcement personnel is established by a set of legal acts, including the aforementioned Law No. 3760-IX, the Law of Ukraine «On the National Police,» as well as departmental programmes of professional (in-service) training, which provide for the study of a foreign language as an integral component of professional training. At the same time, the existing regulatory framework is predominantly general in nature: the legislator identifies the categories of positions for which proficiency in English is mandatory, including civil servants of categories «A», «B», and «C» senior officials of local state administrations, and officers serving under contract, but does not establish unified qualification standards for language training specifically for police officers, investigators, prosecutors and other law enforcement actors whose

professional activities increasingly involve working with foreign-language documentation and foreign nationals [1].

The practical challenges associated with expanding the use of English in the law enforcement sphere are primarily related to the uneven level of language proficiency among personnel. Higher education institutions within the Ministry of Internal Affairs provide basic language training; however, such training is largely focused on general-purpose vocabulary rather than the specialized legal and police terminology required for drafting procedural documents in English, communicating with foreign experts, or participating in international information exchange. Another significant problem is the insufficient financial and methodological support for professional development courses, as well as the absence of a unified system for assessing professional language proficiency, such as a specialized police-oriented equivalent of internationally recognized language examinations. This situation complicates both the selection of candidates for international cooperation and the planning of career development for law enforcement personnel [2, p. 163].

Therefore, the effective expansion of the use of English in Ukraine's law enforcement sector requires the development of departmental standards for professionally oriented language training of police officers, investigators and other law enforcement personnel, harmonized with the general requirements of Law No. 3760-IX. It would be appropriate to introduce mandatory testing of Legal English proficiency for positions involving international cooperation, expand internships and joint training programmes with foreign partners, and develop bilingual glossaries of procedural terminology. A comprehensive approach to language training would contribute to improving the quality of international legal assistance, facilitating the more effective implementation of EU standards in law enforcement activities, and strengthening the state's defence capabilities.

1. Про застосування англійської мови в Україні : Закон України від 4 червня 2024 року № 3760-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20.

2. Крашеніннікова Т. В. Специфіка викладання мовних дисциплін для правоохоронців. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 42 (95). С. 161–167. URL : https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?2_S21P03=VTYP%3D&2_S21STR=ASP&C21COM=S&I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&S21CNR=1000&S21FMT=asp_brief&S21REF=10&S21STN=412001&Z21ID.

Єлізавета ДРЕМОВА
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук

ПРАВОВІ АСПЕКТИ В КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ

Право виступає важливою складовою організації суспільного життя, проте його функції не зводяться до встановлення правил поведінки. Юридичні норми діють у конкретному культурному та соціальному середовищі, тому ставлення до них формується під впливом суспільних уявлень, цінностей і рівня правової свідомості. За допомогою права держава визначає та закріплює підходи до свободи, рівності, справедливості, відповідальності й гідності особи.

Культурологічне осмислення права передбачає його розгляд як явища, безпосередньо пов’язаного з людиною та суспільством. Норми набувають реального змісту лише під час їх виконання громадянами, застосування державними установами та реалізації у повсякденних відносинах. Через це результативність законодавства визначається не тільки його змістом, а й тим, наскільки люди визнають правові правила обґрунтованими та необхідними.

Однією з ключових характеристик такого взаємозв’язку є правова культура. Вона охоплює знання про право, ставлення до юридичних норм, усвідомлення власних прав та обов’язків, а також готовність діяти відповідно до закону й використовувати передбачені ним способи захисту [1, с. 23–28]. Отже, правова культура забезпечує перехід від формального існування норми до її практичного втілення.

На становлення правової культури впливають різні середовища: сім’я, система освіти, професійна діяльність, інформаційний простір, державні установи та особистий досвід. Важливим є не лише обсяг отриманих юридичних знань, а й досвід їх використання. Якщо людина стикається з незрозумілими процедурами або не знає, як скористатися своїм правом, це може послаблювати її довіру до правової системи. Тому правова освіта повинна мати практичну спрямованість. Засвоєння термінів і положень

законодавства саме по собі не забезпечує належної правової поведінки. Важливо навчати людину знаходити необхідну норму, розуміти її зміст, визначати можливі способи захисту та діяти в межах законодавства.

Окреме місце у правовій культурі посідає мова. Вона є основним інструментом створення та передачі нормативної інформації: саме мовою оформлюються закони, судові рішення, офіційні документи й повідомлення. Конституція України закріплює українську мову як державну, а Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначає особливості її використання у публічній сфері [2; 3].

Юридична мова виконує не тільки інформаційну, а й культурну функцію. За допомогою правових текстів держава комунікує з населенням та демонструє ставлення до прав і свобод людини. Якщо юридична інформація викладена доступно, громадянину простіше зрозуміти свої можливості та обов'язки. Натомість надмірна складність формулювань може ускладнювати доступ до права.

Практичне значення зв'язку права і культури особливо добре простежується у роботі правоохоронних органів. Представник поліції або іншого правоохоронного органу часто спілкується з людиною в конфліктній чи емоційно напруженій ситуації. Тому професійність передбачає не тільки знання законодавства, а й уміння коректно спілкуватися, пояснювати підстави своїх дій та дотримуватися професійної етики.

Для громадянина саме така безпосередня взаємодія нерідко стає основою оцінки роботи держави. Навіть законні дії можуть сприйматися негативно, якщо вони супроводжуються грубістю або незрозумілими поясненнями. Водночас спокійна комунікація, повага та чітке обґрунтування вимог сприяють формуванню довіри. Отже, професійна культура правоохоронця є одним із практичних способів реалізації принципу поваги до людини.

Важливою складовою цього підходу є людська гідність. У правовідносинах особа не повинна розглядатися лише як об'єкт процедури чи носій певного статусу. Державні органи мають враховувати її права та свободи, а їхні представники – усвідомлювати відповідальність за власну поведінку. Водночас від громадян очікується дотримання законодавства та використання законних механізмів для вирішення спорів.

Сучасні умови цифровізації змінюють способи отримання правової інформації. Електронні ресурси, державні онлайн-сервіси та соціальні мережі дозволяють швидко поширювати юридичні відомості. Проте разом із доступністю зростає проблема достовірності інформації. Помилкові або неперевірені поради здатні сформувати неправильне уявлення про права та порядок їх реалізації.

Особливі вимоги до правової культури ставляться перед майбутніми правниками. Юридична освіта має формувати не лише професійні знання, а й відповідальне ставлення до людини, етичні принципи, навички комунікації та

здатність критично оцінювати правові ситуації. Для майбутніх правоохоронців це особливо важливо, оскільки їхня діяльність безпосередньо пов'язана із забезпеченням законності та прав людини.

Правоохоронець фактично бере участь у формуванні суспільного уявлення про державу. Його рішення, манера поведінки та спілкування можуть як зміцнювати довіру до права, так і послаблювати її. Тому професійна компетентність повинна поєднуватися з культурою спілкування, етичністю та повагою до гідності кожного громадянина.

Таким чином, культурологічний вимір права охоплює правову свідомість, суспільні цінності, мову, освіту, професійну етику та реальну поведінку людей. Правові норми не існують ізольовано: вони впливають на суспільні моделі поведінки, а культура, своєю чергою, визначає готовність громадян сприймати та виконувати закон.

Підвищення правової культури не може зводитися до постійного збільшення кількості юридичної інформації. Значно важливішими є її доступність, усвідомлення та здатність застосовувати отримані знання на практиці. Особливу відповідальність у цьому процесі несуть державні й правоохоронні органи, адже саме їхня діяльність демонструє громадянам реальне значення законності та поваги до прав людини.

Отже, людиноцентричний підхід має бути важливою основою сучасної правової культури. Професійність і дотримання законності повинні поєднуватися з етичною поведінкою та зрозумілою комунікацією. За таких умов право сприйматиметься не тільки як сукупність обов'язкових норм, а як механізм узгодження суспільних відносин, захисту людини та забезпечення справедливого суспільного порядку.

---

1. Годун Н. Ю. Правова культура: дефініція поняття. *Наше право*. 2015. № 1. С. 23–28.

2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. Ст. 141.

3. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 21. Ст. 81.

Ганна ДУДНИК
здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тетяна ІЩЕНКО
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

УНІФІКАЦІЯ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОТВОРЧОСТІ

Уніфікація юридичної термінології в сучасній українській правотворчості становить системний процес узгодження правових понять, їхніх визначень і мовних позначень, спрямований на забезпечення внутрішньої несуперечності законодавства та передбачуваності його застосування. Її зміст охоплює усунення невиправданої синонімії, подолання неоднозначності термінів, упорядкування законодавчих дефініцій і встановлення послідовних зв'язків між поняттями різних нормативно-правових актів. Теоретично доцільно розмежовувати юридичне поняття як узагальнене відображення істотних ознак правового явища, термін як його мовне позначення та дефініцію як нормативне або доктринальне розкриття змісту цього поняття.

Значення термінологічної узгодженості безпосередньо пов'язане з юридичною визначеністю: Конституційний Суд України у своїх правових позиціях відносить до її складових чіткість, зрозумілість і однозначність норм права, а також можливість особи передбачати юридичні наслідки власної поведінки. Відповідно термінологічна невпорядкованість створює передумови для розбіжностей у тлумаченні прав та обов'язків, неоднакового вирішення подібних справ і надмірного розсуду органів публічної влади.

Важливим нормативним орієнтиром термінологічного впорядкування є Закон України «Про правотворчу діяльність» від 24 серпня 2023 року № 3354-IX. Стаття 35 цього Закону передбачає викладення нормативно-правових актів державною мовою відповідно до стандартів української правничої термінології та українського правопису, а також узгодження використаних термінів із термінологією Конституції України, законів та актів вищої юридичної сили. Вона встановлює вимоги стислості, лексичної правильності, однозначності й зрозумілості термінів та передбачає створення Єдиного

глосарія правових термінів. Аналізуючи ці положення, необхідно враховувати передбачене прикінцевими положеннями розмежування набрання Законом чинності та введення його в дію: загальне введення в дію відкладено на один рік після припинення або скасування воєнного стану, з установленими винятками [1].

Основна методологічна проблема уніфікації полягає у визначенні меж між термінологічною єдністю та обґрунтованою диференціацією правових понять. Механічне зведення близьких за звучанням термінів до одного позначення здатне приховати відмінності у правовому статусі суб'єктів, підставах виникнення обов'язків або умовах юридичної відповідальності. Показовим є розмежування потенційного та реального конфлікту інтересів у статті 1 Закону України «Про запобігання корупції». Як пояснює НАЗК, потенційний конфлікт пов'язаний із наявністю приватного інтересу у сфері службових чи представницьких повноважень, який може вплинути на об'єктивність особи, тоді як реальний передбачає суперечність між приватним інтересом і відповідними повноваженнями, що впливає на прийняття рішення або вчинення дій [2, с. 10]. Наведене розмежування засвідчує, що подібність словесної конструкції не означає тотожності юридичного змісту. Завдання уніфікації в такому випадку полягає у стабільному відтворенні кожного поняття, чіткому визначенні його ознак і недопущенні довільної взаємозаміни. Аналогічний підхід необхідний щодо галузевих дефініцій: відмінність допустима, якщо вона випливає з предмета регулювання та супроводжується визначенням сфери застосування. Натомість використання формули «для цілей цього Закону» само собою не усуває проблему, якщо акт регулює відносини, тісно пов'язані з іншими законами, але не пояснює співвідношення відповідних понять. Тому термінологічна експертиза має перевіряти не лише словесну форму визначення, а й його обсяг, істотні ознаки та наслідки застосування [3].

Окремого значення уніфікація набуває під час наближення українського законодавства до права Європейського Союзу, коли необхідно забезпечити відповідність між національними правовими категоріями та поняттями, сформованими в іншій нормативній системі. У цьому процесі доцільно виходити з функціонального аналізу терміна: з'ясовувати, які відносини він охоплює, які права й обов'язки пов'язуються з ним та яке місце він посідає у відповідному механізмі регулювання. Самої лексичної подібності недостатньо, оскільки буквальний переклад може звузити або розширити зміст поняття. Наприклад, під час опрацювання англомовної категорії «accountability» необхідно перевіряти, чи йдеться про підзвітність, обов'язок пояснювати рішення, контроль за діяльністю або юридичну відповідальність, адже автоматичне використання одного українського відповідника в усіх контекстах створює ризик змістового спотворення. Методологічно обґрунтованим видається створення термінологічних карток, які містили б іншомовне позначення, український відповідник, визначення, джерело, сферу

застосування та пояснення відмінностей від суміжних категорій. Такий підхід дозволив би поєднати точність відтворення європейських правових конструкцій із послідовністю української юридичної мови. Водночас запозичення нового терміна повинно супроводжуватися перевіркою того, чи не існує у національному законодавстві поняття з аналогічним змістом, оскільки необґрунтоване дублювання ускладнює системне тлумачення та збільшує кількість формально різних позначень одного правового явища [4].

Удосконалення термінологічної уніфікації в українській правотворчості доцільно здійснювати шляхом поєднання нормативних вимог, фахової експертизи та цифрових засобів аналізу законодавства. Передусім пропонується включати до підготовки законопроєкту термінологічний аудит, у межах якого встановлювалися б наявні визначення ключових понять, виявлялися суперечності між ними та обґрунтовувалася необхідність запровадження нових дефініцій. Після внесення суттєвих поправок такий аудит слід повторювати, оскільки зміна окремого формулювання може порушити понятійну узгодженість усього акта. Електронний глосарій доцільно розвивати як систему зв’язків між термінами, нормативними джерелами, редакціями положень і сферами їх застосування. Принципово важливо зберігати історію змін визначень, адже юридична оцінка минулих правовідносин може потребувати звернення до попереднього змісту поняття. Автоматизовані засоби можуть допомагати виявляти різні визначення одного терміна, непослідовне використання скорочень або появу невизначених категорій, проте висновок про юридичну тотожність понять потребує фахової оцінки. Заміна термінів у чинних актах також має супроводжуватися аналізом впливу на права, обов’язки та процедури, оскільки формально редакційне уточнення здатне змінити обсяг регулювання.

1. Лазарев В. Праксеологічні виміри функціонування правничої термінології. *Ehrlich’s Journal*. 2026. С. 42–47.

2. Добрянська Н. В. Роль правової доктрини в сучасному правотворчому процесі: науковий вплив на формування норм права. *Київський часопис права*. 2025. С. 9–15.

3. Лазарєв В. В. Сучасний науковий дискурс щодо розуміння поняття «правнича термінологія». *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Право 1.92. 2025. С. 107–112.

4. Степаненко Н. В. Особливості використання спеціалізованої термінології під час формалізації норм права в контексті юридичної техніки. *Аналітично-порівняльне правознавство.* Електронне наукове фахове видання. 2025. Вип. 4. Ч. 1., С. 141–146.

Ярослав ДЯЧОК
здобувач вищої освіти 3 курсу
навчально-наукового інституту № 1,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
рядовий поліції

Артьом ЛИСЮК
здобувач вищої освіти 3 курсу
навчально-наукового інституту № 1,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
капрал поліції

Анастасія СТРІЛЯНА
здобувач вищої освіти 3 курсу
навчально-наукового інституту № 1,
Харківський національний
університет внутрішніх справ,
рядовий поліції

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ВЗАЄМОДІЇ З ГРОМАДЯНАМИ, ЯКІ МАЮТЬ ДОСВІД ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ

Взаємодія поліцейських з громадянами, які пережили досвід життя в умовах окупації, становить унікальний і надзвичайно складний виклик для системи правоохоронних органів. Цей досвід, пов’язаний із систематичним фізичним та психологічним насильством, постійною загрозою, втратою соціальних зв’язків та глибокою недовірою до будь-яких структур влади, формує у населення особливий психоемоційний стан, який безпосередньо впливає на комунікативний процес.

Ефективна комунікативна компетентність поліцейського в цьому контексті виходить за рамки стандартних професійних навичок; вона стає критичним інструментом для відновлення довіри до української держави, забезпечення правопорядку та сприяння соціально-психологічній реабілітації.

Аналізуючи особистісний компонент комунікативної компетентності, як правило, виділяють спрямованість суб’єкта на спілкування, комунікативні здібності, мотиваційну складову, ціннісне ставлення до професійного спілкування, комплекс особистих якостей [1].

Громадяни, що перебували в окупації, часто мають ознаки посттравматичного стресового розладу (ПТСР), підвищену тривожність і

гіперготовність до небезпеки. Їхня поведінка у спілкуванні з поліцейським може бути непередбачуваною. Це може проявлятися як у формі замкнутості, підозрілості, відмови від співпраці, так і у формі немотивованої агресії чи плачу. Такі чинники, як перебування в прифронтовій зоні з постійними ракетними та артилерійськими обстрілами, бомбовими ударами, перебування в окупації, значно підвищують уразливість наших співгромадян, сприяють поширенню психічних розладів, спричинені утратою почуття безпеки внаслідок вразливості практично всієї території країни до ракетних обстрілів та атак БпЛА; переміщення в інші регіони або країни й пов’язані з цим утрата роботи й звичного, комфортного середовища; побутові негаразди; фінансові труднощі; соціальна ізоляція; невпевненість у майбутньому і тривога за рідних та близьких. За результатами соціологічного опитування, проведеного у вересні 2022 року, 72 % українців вказують на війну з росією як основну причину стресу та тривоги [2].

Саме тому поліцейський у формі (яка візуально схожа на форму представників окупаційних структур, що чинили злочини) початково сприймається не як захисник, а як потенційне джерело нової загрози. Це вимагає від правоохоронця усвідомлення цього травматичного фону і постійного контролю за власною невербальною та вербальною поведінкою.

Велику роль у роботі працівника правоохоронних органів відіграють безпосередньо мовлення та його стиль. Тембр, інтонація, чіткість мовлення – це фактори, які психологічно діють на співбесідника, викликають у нього повагу, симпатію або, навпаки, негативно забарвлені емоційні переживання [3].

Поліцейський має бути здатним керувати власними емоціями і зберігати спокійний, впевнений, але не загрозливий тон голосу, незалежно від емоційної реакції співрозмовника. Важливо усвідомлювати, що агресія чи паніка громадянина є наслідком травми, а не особистою образою. Неприпустиме використання сарказму, іронії, підвищеного тону чи перехід на особистості. Психологічна стійкість дозволяє не піддатися на емоційне зараження і залишатися професіоналом.

Базові комунікативні навички мають бути посилені високим рівнем чутливості та емпатії. Поліцейський повинен активно слухати, демонструючи повну увагу і не перериваючи співрозмовника. Необхідно виявляти повагу та не засуджувати, навіть якщо інформація здається нелогічною чи суперечливою на перший погляд. Забезпечення зворотного зв'язку («Я правильно зрозумів, що...») допомагає не лише уточнити інформацію, але й демонструє зацікавленість і повагу до слів потерпілого, сприяючи відновленню довіри.

Комунікація повинна бути максимально прозорою, чіткою та зрозумілою. Поліцейський зобов'язаний зрозуміло викладати власні думки, уникаючи професійного жаргону та складних юридичних формулювань. При виникненні конфлікту або емоційної напруги ключовим завданням стає

деескалація. Це досягається спокійним і впевненим тоном, орієнтацією виключно на факти, а не емоції, та рішучим, але ввічливим зупиненням «перепалок» чи агресивних вигуків. Мета – знизити емоційний рівень і перевести розмову в конструктивне русло.

Невербальні сигнали мають першочергове значення. Засоби невербального спілкування поділяються на: а) паралінгвістичні (акустичні або звукові, тобто пов’язані з промовою – інтонація, гучність, тембр, тон, ритм, висота звуку, мовні паузи та їх локалізація в тексті); б) екстралінгвістичні, тобто не пов’язані з промовою засоби комунікації – сміх, плач, кашель, зітхання, скрегіт зубів, «шмигання» носом тощо; в) тактильно-кінестетичні (фізичний вплив – ведення сліпого за руку, контактний танець та ін; такесика – потиск руки, ляскання по плечу); г) ольфакторні (приємні і неприємні запахи навколишнього середовища); д) кінетичні (погляд, рухи, пози) [4]. Поліцейський повинен підтримувати спокійний зоровий контакт та демонструвати відкриту позу тіла, уникаючи схрещених рук, що можуть бути сприйняті як бар'єр чи агресія. Важливим є мистецтво встановлення психологічного контакту з перших секунд взаємодії, що досягається ввічливим представленням, поясненням своїх дій та увагою до індивідуальних особливостей співрозмовника.

Отже, комунікативна компетентність поліцейських на деокупованих територіях є критичною умовою для успіху місії. Вона вимагає глибокого розуміння психології травми, здатності до саморегуляції та використання травмо-інформованого підходу у спілкуванні. Навички активного слухання, емпатії, прозорості та деескалації не просто підвищують ефективність розслідувань, але й виконують соціально-психологічну функцію, сприяючи відновленню довіри громадян до державних інститутів та відчуття безпеки. Таким чином, комунікативна компетентність перетворює поліцейського на ключову фігуру у процесі відновлення соціальної справедливості та стійкості суспільства.

1. Новикова О. А., Пономаренко Е. В. Особливості комунікативної компетентності працівників поліції. *Підготовка фахівців системи професійної юридичної освіти в навчальних закладах зі специфічними умовами навчання.* DOI :10.32366/2523-4269-2018-64-3-164-168 (дата звернення: 17.10.2025).

2. Глущук, А., Кандибал, А., & Оданельчук, Н. (2024). Посттравматичний стресовий розлад, як наслідок війни у військовослужбовців та цивільних. *Вісник Національного університету оборони України*, *82*(6), 19–25. DOI : https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-82-6-19-25 (дата звернення: 17.10.2025).

3. Макеєва О. М., Єфременюк І. П., Комунікативна компетентність працівників правоохоронних органів. *Юридичний вісник 3 (68) 2023.* DOI : 10.18372/2307-9061.68.17975 (дата звернення: 17.10.2025).

4. Заболотна Т. Невербальні та вербальні компоненти спілкування як засоби вираження емоцій. *Мовознавство. Літературознавство.* DOI : https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-29 (дата звернення: 17.10.2025).

Дар'я ЖУГАН
здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Інна КОЗУБАЙ
старший викладач
кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА: ЛІНГВІСТИЧНИЙ І ДОКТРИНАЛЬНИЙ ВИМІРИ СПРИЙНЯТТЯ ЦИФРОВИХ ТЕРМІНІВ

Цифровізація суспільних відносин зумовлює істотну трансформацію понятійно-термінологічного апарату цивільного права. Поява нових об'єктів та форм взаємодії у цифровому середовищі потребує не лише їх нормативного закріплення, а й належнного мовного оформлення відповідних правових понять. У цьому контексті особливого значення набуває співвідношення між мовною формою юридичного терміна, його нормативним змістом та доктринальним тлумаченням. Сучасне цивільне законодавство України вже засвідчує таку трансформацію, зокрема шляхом закріплення категорії «цифрова річ», а також понять «цифровий контент», «цифрова послуга» та «цифрове середовище». Водночас поява нової термінології актуалізує питання її однозначності, системної узгодженості та відповідності традиційним цивільно-правовим категоріям.

Мова права є не лише засобом зовнішнього вираження правових норм, а й важливим інструментом формування та закріплення юридичних понять. Юридична термінологія забезпечує точність і однозначність нормативного регулювання, оскільки саме через терміни правові поняття набувають визначеної мовної форми. Відповідно зміна системи правових понять неминуче впливає і на термінологічний апарат права. Особливості мови права безпосередньо пов'язані з функціонуванням юридичної термінології, а якість нормативного регулювання залежить, зокрема, від чіткості мовного оформлення правових положень. У цифровому середовищі ця проблема набуває особливого значення, оскільки значна частина нової правової термінології формується на перетині юридичної та технологічної мов. Такі поняття, як «цифрова річ», «цифровий контент», «цифрова послуга», «віртуальний актив» і називають нові явища, і визначають спосіб їх включення до системи цивільно-правових категорій. Тому запровадження нового терміна само собою не забезпечує належного правового регулювання:

необхідним є узгодження його мовної форми з нормативним змістом та місцем відповідного поняття у системі цивільного права [1].

Показовим у цьому контексті є закріплення в цивільному законодавстві категорії «цифрова річ». Чинна редакція Цивільного кодексу України передбачає, що цифровою річчю є благо, створене та таке, що існує виключно у цифровому середовищі і має майнову цінність. До цифрових речей закон відносить, зокрема, віртуальні активи, цифровий контент та інші блага, щодо яких застосовуються положення відповідної статті. Отже, законодавець використовує традиційне цивільно-правове поняття «річ» для позначення об'єктів, які не мають матеріальної форми, що свідчить про адаптацію усталеної юридичної термінології до нових форм існування майнових благ [2]. Водночас така термінологічна конструкція не є однозначною з доктринального погляду. Досліджуючи законодавчу модель цифрової речі, необхідне визначення її місця в системі об'єктів цивільних прав та особливостей правового режиму. Саме використання терміна «річ» щодо цифрового блага вказує на прагнення законодавця поширити на нього відповідний цивільно-правовий режим, однак водночас породжує питання щодо співвідношення цифрових речей із традиційним розумінням речі як об'єкта матеріального світу [3]. Отже, у випадку «цифрової речі» мовна форма терміна безпосередньо пов'язана з його юридичним змістом. Слово «цифрова» вказує на особливе середовище існування об'єкта, тоді як слово «річ» відсилає до вже сформованої цивілістичної конструкції та її правового режиму. Саме тому сприйняття такого терміна не може обмежуватися його буквальним значенням: для правильного розуміння необхідно враховувати нормативний контекст і доктринальне обґрунтування його місця у системі цивільного права.

Окремого розгляду потребує поняття «віртуальний актив», яке демонструє складність сприйняття цифрової термінології на доктринальному рівні. У науковій літературі відсутній єдиний підхід до визначення його правової природи: віртуальні активи розглядаються як різновид майна, об'єкт майнових прав або самостійна категорія цифрових об'єктів – «цифрова річ». Окрема увага на те, що така невизначеність у кваліфікації цифрових активів ускладнює їх ефективне правове регулювання та захист прав учасників цивільних правовідносин. Науковці обґрунтовують необхідність узгодженого підходу до визначення місця віртуальних активів у системі об'єктів цивільних прав, оскільки саме від їх правової кваліфікації залежить можливість застосування відповідних цивільно-правових конструкцій [4].

Цей приклад демонструє, що проблема цифрової термінології виходить за межі суто мовного питання. Назва певного цифрового об'єкта фактично задає напрям його подальшого юридичного осмислення: використання традиційних цивілістичних категорій – «річ», «майно», «майнове право» – створює передумови для застосування вже сформованих правових конструкцій, водночас цифрова специфіка такого об'єкта може вимагати їх

переосмислення. Отже, трансформація мови цивільного права полягає не лише у появі нових термінів, а й у зміні змістового навантаження вже усталених юридичних понять.

Важливою ознакою сучасної трансформації цивільно-правової термінології є формування взаємопов'язаного комплексу цифрових понять. Зокрема, Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги» закріплює такі терміни, як «цифровий контент», «цифрова послуга», «цифрове середовище», «товар з цифровими елементами», а також поняття «сумісність», «інтероперабельність», «інтеграція» та «функціональність». При цьому законодавець не лише вводить нові терміни, а й встановлює між ними змістові зв'язки: цифровий контент визначається як дані, що створюються та надаються у цифровій формі, цифрова послуга – як послуга, пов'язана зі створенням, обробкою, зберіганням, поширенням або доступом до даних у цифровій формі, а цифрове середовище охоплює технічні та програмні засоби, що забезпечують доступ до них. Такий підхід свідчить про поступовий перехід від використання поодиноких цифрових термінів до формування цілісної термінологічної системи. Водночас значна частина відповідних понять походить із технологічної сфери та набуває в законодавстві спеціального юридичного значення. Наприклад, поняття «інтероперабельність» у технологічному контексті характеризує здатність різних систем взаємодіяти між собою, тоді як у законі воно отримує нормативно визначений зміст стосовно цифрового контенту та цифрових послуг. Отже, використання технологічного терміна в юридичному тексті потребує його змістового узгодження з категоріями права, оскільки загальновживане або професійно-технічне розуміння такого поняття не завжди збігається з його юридичним значенням [5].

З наведеного вбачається, що сприйняття цифрової термінології у цивільному праві залежить від поєднання декількох чинників: мовної зрозумілості терміна, його нормативної визначеності та доктринальної узгодженості. Саме тому запозичення термінів із технологічної сфери не може обмежуватися їх механічним перенесенням до законодавства. Після включення до правового тексту такий термін набуває спеціального юридичного змісту, який має бути узгоджений із системою вже сформованих цивільно-правових понять. Наукові дослідження цифрової речі та віртуальних активів підтверджують, що питання термінології безпосередньо пов'язані з проблемою юридичної кваліфікації нових об'єктів цивільних прав.

Трансформацію мови цивільного права в умовах цифровізації доцільно розглядати не лише як процес поповнення юридичного словника новими термінами, а як зміну понятійно-термінологічної системи цивільного права. Цифрові терміни повинні забезпечувати не тільки позначення нових явищ, а й чітке визначення їх правового змісту та місця в системі цивільно-правових категорій. У цьому аспекті ефективність сучасної цивільно-правової термінології залежить від узгодженості трьох складових: мовної форми,

нормативного змісту та доктринального тлумачення. Саме їх взаємозв'язок є необхідною передумовою однозначного сприйняття цифрових термінів і забезпечення правової визначеності у цифровізованому цивільному обороті.

1. Лазарєв В. В. Мова права і юридична термінологія: особливості співвідношення. Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25 лют. 2022 р.). Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 207–209.

2. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. База даних «Законодавство України».

3. Калаур І., Зайцева-Калаур І. Цифрова річ як об'єкт цивільних прав: законодавча модель правового режиму та доктринальні тенденції. *Цивілістична платформа.* 2025. № 1 (4). С. 6–18. DOI: 10.69724/2786-8834-2025-4-1-6-18.

4. Болдирева В. М., Іващенко П. А. Віртуальні активи як об'єкти цивільних прав: проблема кваліфікації між майном, майновими правами та «цифровою річчю». *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2026. № 1, ч. 1. С. 165–170. DOI: 10.24144/2788-6018.2026.01.1.26.

5. Про цифровий контент та цифрові послуги : Закон України від 10.08.2023 № 3321-IX. База даних «Законодавство України».

Daria ZUB
4-th year cadet, Faculty of Training Specialists for Pre-trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer,
Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs

THE INFLUENCE OF ENGLISH-LANGUAGE MEDIA RESOURCES ON THE FORMATION OF INTERNATIONAL PUBLIC OPINION ON THE EVENTS IN UKRAINE

The modern international legal order and the global security system are undergoing fundamental transformations under the influence of full-scale armed aggression against Ukraine. Simultaneously with the hot phase of hostilities on land, in the air, at sea and in cyberspace, a fierce information war is being waged, where the main prize is international public opinion. It is the consciousness of citizens of

foreign countries, their electoral preferences and value orientations that form the political foundation on which the governments of partner countries make decisions on providing Ukraine with military-technical, financial, and humanitarian assistance, introducing sanctions restrictions against the aggressor state, and bringing the perpetrators to international legal responsibility. In this global communication process, the leading place is occupied by English-language media resources, which play the role of a universal translator of information, since English is the international language of global politics, science, technology and journalism (Lingua Franca). English-language media do not simply relay facts from the battlefield, but carry out their deep interpretation, establish cause-and-effect relationships, encode meanings and create dominant narratives, which directly affects the formation of the worldview of both ordinary citizens and global political elites.

The process of forming international public opinion regarding Ukraine in the English-language discourse is implemented through several key media frames. The first is the frame of military aggression and unprovoked invasion, which interprets events through the prism of a violation of the fundamental principles of international law, the UN Charter and the sovereignty of an independent state. The second is the humanitarian frame, aimed at highlighting the suffering of the civilian population, the forced displacement of millions of refugees, the destruction of civilian infrastructure and the facts of war crimes (in particular, the events in Bucha, Irpen, Mariupol, Kharkiv, Kherson). The third is the geopolitical and values frame, which positions the struggle in Ukraine as a confrontation between democracy and authoritarianism, between the civilized world and aggressive revisionism. The fourth is the economic frame, which focuses on the global consequences of the war, such as the food crisis in the countries of the Global South, energy inflation in Europe and fluctuations in global financial markets [1]. The English-speaking media space is heterogeneous in its structure, target audience and editorial policy, but it is it that forms the primary vector of information waves that are subsequently picked up by the national media of other countries. Several levels of influence can be distinguished in this system.

The first level is made up of global news agencies (Reuters, Associated Press, Agence France-Presse English edition), which provide primary operational information, photo and video materials to thousands of editorial teams around the world. The standards of objectivity, neutrality and speed of these agencies set the basic tone of the news agenda. The second level is the leading international television broadcasters and digital networks (CNN, BBC World News, Sky News, CNBC, Al Jazeera English). They provide continuous live coverage of events, reports from the front line and analytical inclusions of experts, creating for the viewer the effect of direct presence and emotional involvement. The third level is made up of high-quality print and electronic press (The New York Times, The Washington Post, The Financial Times, The Guardian, The Economist, The Wall Street Journal, Politico, Foreign Affairs) [2]. These publications shape analytical

discourse, offer in-depth long-reads, journalistic investigations and editorial columns that are directly read by politicians, diplomats, military analysts and business representatives. In most cases, media messages reinforce rather than change audience beliefs and behavior. Other circumstances of our life - socio-demographic characteristics, values, group attitudes, «opinion leaders», etc. – are responsible for the formation of a certain picture of the world in us, and the media only strengthen this picture of the world [3, p. 60].

At the initial stage of the full-scale invasion (February-March 2022), the English-language media field was characterized by a high level of emotional tension, shock and unprecedented consolidation around Ukraine. The slogans «Stand with Ukraine», live broadcasts from Kyiv and other cities under fire, created a powerful wave of empathy among Western society. Journalists of English-language media played a critical role in destroying the myth of the «second army of the world» and demonstrating the resilience of the Ukrainian people and the Armed Forces of Ukraine. This information wave pushed Western governments to quickly make decisions on providing the first packages of lethal weapons and excluding Russian banks from the SWIFT system.

Subsequently, during 2023–2024, the media discourse underwent complication and diversification. On the one hand, the English-speaking media developed highly professional standards for documenting war crimes. Investigations by publications such as The New York Times, Associated Press (in particular, materials from the besieged Mariupol) and visual analysts Bellingcat provided the international community with undeniable video and photo evidence of the atrocities of the aggressor, which became the basis for opening proceedings in the International Criminal Court and issuing arrest warrants for the top leadership of the Russian Federation. On the other hand, there was a risk of media fatigue, when the long-term nature of the exhausting war required journalists to find new angles for presenting information.

In the period 2025–2026, the English-speaking media space faced the problems of internal political polarization in Western countries, where the Ukrainian issue often became the subject of inter-party discussions (in particular, during the election races in the USA and EU countries). In analytical publications, the share of pragmatic and sometimes skeptical assessments of the resource capabilities of the parties, the effectiveness of sanctions and the prospects for a diplomatic settlement increased. In these conditions, the English-speaking media began to pay more attention to issues of the defense-industrial complex, logistics, mobilization processes, as well as a long-term strategy for deterring aggression. The main destructive narratives that hostile forces are trying to promote through the English-speaking space are: attempts to shift the blame from the aggressor by shifting responsibility to «NATO expansion»; discrediting military aid through false accusations of corruption or misuse of weapons; the spread of nuclear blackmail to intimidate Western voters; denial of the facts of war crimes or their distortion in the context of a «staged» event.

Effective counteraction to these threats from the English-speaking media segment is ensured by the development of the fact-checking institute (Fact-checking organizations, such as EUvsDisinfo, StopFake, AP Fact Check, BBC Reality Check). High-quality English-speaking media are increasingly using investigations based on open data (OSINT – Open Source Intelligence), involving satellite imagery, geolocation of video recordings and digital analysis to refute the aggressor's fakes.

In parallel, Ukraine has significantly expanded its own capabilities in the field of English-speaking strategic communications. The creation of English-language multimedia platforms (United24, The Kyiv Independent, Ukrainska Pravda in English), active communication work of the Office of the President of Ukraine, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Defense and the Center for Strategic Communications and Information Security allow us to promptly convey the verified position of Ukraine directly to the English-speaking audience. Of particular importance is the use of modern digital platforms (X/Twitter, Telegram, YouTube, TikTok), where English-language accounts of Ukrainian officials, military personnel, volunteers and civilians create a direct horizontal connection with millions of subscribers around the world.

Thus, English-language media resources are a decisive factor in the process of forming, transforming and maintaining international public opinion regarding the events in Ukraine. Thanks to the application of the theories of agenda and framing, the world media not only inform society about the course of military operations, but also construct the moral, ethical and geopolitical context of the perception of the Russian-Ukrainian war. Ensuring a high level of attention to Ukraine by English-language media, professional interaction with foreign journalists, revealing the facts of war crimes, and promoting Ukrainian analytical narratives are strategic tasks for maintaining international solidarity.

1. Albota S. Linguistic representation of Ukraine in English-language media discourse: a corpus-assisted approach. Computational Linguistics Workshop at 8th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (CoLInS-2024), April 12–13, 2024, Lviv, Ukraine. URL : https://ceur-ws.org/Vol-3722/paper14.pdf (date of application: 06.09.2026).

2. Sergienko M. The Influence of the English Slang on the Modern Ukrainian Language. URL : https://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/578 (date of application: 06.09.2026).

3. Dekusar G. The influence of the media on the audience: absolute or relative? Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (DDUVS, 17.10.2023). P. 60-62.

Daria KABANETS
Higher Education Student
of Educational and Research Institute of
Law and Social Management,
Donetsk State University of Internal
Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor, Department of
Language Training

EXPANDING THE AREAS OF ENGLISH LANGUAGE USE IN PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE WITHIN EUROPEAN INTEGRATION PROCESS

European integration of Ukraine involves not only the adaptation of legislation and institutions to European standards but also the development of a new culture of professional communication in the field of public administration. Ukrainian civil servants and representatives of local self-government bodies increasingly interact with representatives of European Union institutions, international organizations, foreign states, and international projects. Under these conditions, knowledge of English is becoming strategically important.

English has become one of the key means of international professional communication. For Ukraine, this is particularly relevant due to the need to deepen cooperation with the European Union, attract international technical assistance, implement joint programmes and projects, as well as rebuild and modernize the state. At the same time, the use of English in Ukrainian public administration is not yet systematic across all areas.

Therefore, it is important to examine the areas in which its use can be expanded and to determine the role of language competence in the professional activities of public servants [1].

Issues of language policy, professional foreign-language competence, and Ukraine's European integration are studied by scholars from various fields. Considerable attention is paid to civil service reform, improving the professional competence of civil servants, and developing a modern public administration system. A separate area of research concerns the role of English in international communication, education, science, and professional activities.

At the same time, the comprehensive expansion of English language use specifically in the field of public administration in Ukraine remains a promising area for further academic research [2].

Therefore, the purpose of this article is to identify the main areas in which the use of English in Ukrainian public administration can be expanded and to substantiate its importance for ensuring the effective European integration of the state.

One of the key factors contributing to the expansion of English language use in public administration is the deepening of international cooperation. Representatives of public authorities regularly participate in international conferences, negotiations, working groups, training programmes, and professional exchanges. A significant part of such communication is conducted in English [1].

Knowledge of English enables public servants to communicate directly with foreign partners, participate in international events without constant reliance on interpreters, obtain information promptly, and represent Ukraine's interests more effectively. This contributes not only to faster communication but also to strengthening the agency of Ukrainian representatives in the international environment.

As B. Balan notes in his study, «English is the basis for international cooperation due to its role in science, education, technology, tourism, finance, and mathematics, as all these fields require a universal language for exchanging knowledge and ideas» [1].

An important area of English language use is work with international and European regulatory documents. European integration requires continuous familiarization with documents, recommendations, analytical materials, and the practices of EU Member States. Proficiency in English enables civil servants to work with primary sources, which is particularly important for an accurate understanding of the content of such documents [2, p. 12].

In addition, Article 5 of the Law of Ukraine «On the Use of English in Ukraine» defines English as one of the languages of international communication and provides for its use in the activities of public authorities and local self-government bodies. This creates a legal basis for expanding professional communication in English in the field of public administration [3].

Another area is the attraction and implementation of international technical assistance. Ukraine cooperates with international organizations, foundations, and foreign states in the areas of public administration reform, infrastructure reconstruction, community development, digitalization, and other fields. The preparation of project applications, participation in international competitions, correspondence with donors, and preparation of reports often require the use of English [3].

English is also becoming particularly important in public diplomacy and international communication. Representatives of public authorities have the opportunity to communicate information about Ukraine, its reforms, needs, and achievements directly to foreign audiences. Official websites of public authorities, social media, and information campaigns in English contribute to shaping Ukraine's positive international image [4]. A notable example of the practical expansion of

English-language communication by public authorities is the holding of English-language briefings by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine for representatives of foreign media [5].

The use of English in local self-government is also important. Territorial communities are increasingly cooperating with international partners, foreign sister cities, international foundations, and organizations.

Therefore, English proficiency among employees of local self-government bodies can contribute to attracting additional resources for community development, implementing infrastructure projects, and establishing long-term partnerships [2].

At the same time, expanding the use of English should not mean displacing the Ukrainian language from public administration. Article 2, Part 3 of the Law of Ukraine «On the Use of English in Ukraine» expressly states that its provisions are not intended to restrict the scope of functioning and use of Ukrainian as the state language. On the contrary, it is advisable to develop a bilingual model of professional competence in which Ukrainian remains the primary language of public institutions, while English is used as an important instrument of international communication and professional development [3].

A promising area is the development of specialized language training programmes for civil servants. Such programmes should focus not only on general English language learning but, above all, on professional vocabulary related to public administration, European law, international relations, public policy, project management, and international negotiations [2].

Thus, English is gradually moving from the category of an additional professional skill to that of an important instrument for the functioning of modern public administration. The expansion of English language use in Ukrainian public administration is a natural consequence of European integration and the strengthening of the state’s international interaction.

English creates additional opportunities for professional communication, access to international experience, attracting funding and technical assistance, participation in international projects, and improving the professional competence of public servants.

The main areas for expanding its use include international cooperation, work with European documents, implementation of international projects, public diplomacy, digitalization, professional training, and the international activities of local self-government bodies [1].

Further development of this area requires systematic language training for civil servants, the creation of professionally oriented educational programmes, and expanded opportunities for Ukrainian public servants to participate in international educational and professional programmes [2].

Therefore, in contemporary Ukrainian public administration, English should be regarded not merely as a means of communication but as an instrument for integrating Ukraine into the European administrative space. Its effective use can

enhance the openness, professionalism, and international competitiveness of Ukrainian public institutions.

1. Балан Б. М. Принципи публічного адміністрування використання англійської мови в Україні. *Право та державне управління.* 2023. № 1. С. 51-56. DOI : https://doi.org/10.32840/pdu.2023.1.8. URL : https://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2023/8.pdf.

2. Заярна І. Encancement of English-language training for Ukrainian civil cervants in the context of European integraton. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. 2024. № 2(20). С. 12-15. DOI : https://doi.org/10.17721/2616-9193.2024/20-2/12. С. 12–15.

3. Про застосування англійської мови в Україні. Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX. Редакція від 01.01.2025. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#top (дата звернення: 08.09.2026).

4. Public diplomacy is a tool for building Ukraine's resilience to hybrid threats and an effective way to promote positive image abroad. *Міністерство закордонних справ України.* 2021. URL : https://mfa.gov.ua/en/news/public-diplomacy-tool-building-ukraines-resilience-hybrid-threats-and-effective-way-promote-positive-image-abroad?utm_source (дата звернення: 08.09.2026).

5. Стенограма брифінгу речника МЗС України Георгія Тихого від 17.09.2024 (англійською мовою). *Міністерство закордонних справ України.* URL : https://mfa.gov.ua/pres-centr/stenogrami-brifingiv/stenograma-brifingu-rechnika-mzs-ukrayini-georgiya-tihogo-vid-17092024-anglijskoyu-movoyu?utm_source (дата звернення: 08.09.2026).

Yehor KAMINSKIY
2nd-year cadet of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Yaroslav CHERNONKOV
Head of the Language Training Department Donetsk State University of Internal Affairs, PhD in Pedagogy, Associate Professor

PROBLEMS OF USING ENGLISH IN MODERN LEGAL PRACTICE

Globalization of legal relations, the growth of cross-border commercial transactions, and Ukraine's continuing European integration have made English an increasingly important working language of international legal communication. Ukrainian lawyers are increasingly required to draft and review contracts, participate in international arbitration, communicate with foreign counterparts, and work with European Union legal acts and other international legal instruments. This development has revealed a number of linguistic and conceptual problems at the

intersection of English and legal practice that deserve closer academic and professional attention.

The first and most persistent problem is the conceptual incongruity between different legal systems. Ukraine's legal system belongs to the continental European (civil law) tradition, whereas a substantial part of international legal English reflects concepts developed within Anglo-American common law. As a result, some English legal terms do not have direct Ukrainian equivalents because the legal institutions they denote may differ substantially or may not exist in the same form in Ukrainian law [3]. Terms such as «trust», «discovery» and «consideration» for example, cannot always be translated adequately through simple word-for-word substitution. Their interpretation requires an understanding of the underlying legal institution and the legal system in which it operates.

Closely related to conceptual incongruity are terminological polysemy and synonymy. Legal terms may acquire different meanings depending on the branch of law, the relevant legal system, and the context in which they occur. This multiplicity increases the risk of misinterpretation, especially for lawyers and translators working in a second language [2]. Synonymy may create an additional difficulty because several English expressions can refer to closely related or functionally overlapping legal concepts, while their precise meanings may depend on drafting conventions and jurisdiction.

A further obstacle is the highly formal register characteristic of traditional legal English. Latin expressions, legal doublets such as «null and void,» archaic vocabulary, nominalizations, and complex syntactic structures are still encountered in many legal documents. Such features can make legal texts difficult to understand even for educated native speakers without legal training [1]. For Ukrainian legal professionals, who acquire legal English as an additional professional competence, this stylistic complexity creates a double challenge: they must understand both the substantive legal content and the linguistic conventions in which that content is expressed.

Another important difficulty concerns the relationship between legal English and plain-language principles. Contemporary legal drafting increasingly seeks greater clarity, precision, and accessibility. However, lawyers working with international documents may encounter a mixture of traditional legal formulae and more modern plain-language formulations. Therefore, professional competence in legal English requires not only memorization of terminology but also the ability to recognize register, identify unnecessary complexity, and choose an appropriate linguistic form for a particular legal purpose.

These difficulties have direct practical consequences. Errors in the translation or interpretation of legal terminology may affect the drafting of international contracts, the interpretation of contractual clauses, the qualification of legal relationships under a chosen governing law, and the accuracy of submissions in international arbitration. Similar challenges arise in the translation and implementation of European Union acquis into Ukrainian, where terminological

consistency is essential for the accurate approximation of national legislation to EU law [3]. Inconsistent translations of the same EU concept across different legal instruments may create uncertainty and complicate legal interpretation and enforcement.

The problem is particularly relevant for Ukrainian law enforcement and legal professionals who increasingly encounter international cooperation, foreign-language documentation, cross-border investigations, international legal assistance, and communication with representatives of foreign institutions. In such contexts, insufficient command of legal English may become not merely a linguistic inconvenience but a practical professional risk. The ability to distinguish between ordinary English and legally significant terminology is therefore an essential component of contemporary professional training.

Overcoming these problems requires action at several levels. First, legal education in Ukraine should provide systematic instruction in legal English as a specialized form of professional communication rather than treating it exclusively as an extension of general English. Future lawyers and law enforcement officers need to acquire not only terminology but also an understanding of comparative legal concepts, genre conventions, and pragmatic differences between legal systems.

Second, bilingual and multilingual legal glossaries should be developed and continuously updated in accordance with authoritative terminology and official EU translation resources. Such resources can help reduce terminological inconsistency and support more accurate professional communication [3]. However, glossaries should be used as analytical tools rather than as substitutes for contextual interpretation, since the appropriate translation of a legal term may depend on the relevant legal system and communicative situation.

Third, closer cooperation between linguists, translators, lawyers, and legal scholars is necessary. As Prieto Ramos points out, legal terminology and phraseology often require solutions that take into account inter-systemic differences and multilingual harmonization rather than relying on literal translation [2]. Interdisciplinary cooperation can therefore help identify functional equivalents and reduce distortions of legal meaning.

Finally, future legal professionals should develop practical skills through authentic legal documents, case studies, simulated negotiations, contract analysis, legal correspondence, and translation tasks. Such activities can connect linguistic knowledge with professional decision-making and help learners recognize the consequences that an apparently minor terminological or syntactic error may have in a legal context.

In conclusion, the use of English in modern legal practice presents Ukrainian legal professionals with challenges that go far beyond ordinary foreign-language acquisition. Conceptual differences between legal systems, polysemy and synonymy in legal terminology, the formal and sometimes archaic register of traditional legal English, the requirements of plain-language communication, and the practical demands of EU legal approximation all require targeted attention.

Addressing these problems through specialized legal English education, systematic terminology management, authentic professional practice, and interdisciplinary cooperation is essential for improving the accuracy, clarity, and reliability of legal communication in Ukraine's increasingly international legal environment.

1. Ronka, E. O. (2016). Difficulties in translating legal texts: The interaction between terminology and translation. *Studies in Social Sciences and Humanities*, 4(2), 94–104. URL : https://ideas.repec.org/a/rss/jnljsh/v4i2p4.html.

2. Prieto Ramos, F. (2021). Translating legal terminology and phraseology: Between inter-systemic incongruity and multilingual harmonization. *Perspectives*, 29(2), 175–183. URL : https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0907676X.2021.1849940.

3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (n.d.). EU accession glossary: Manual on EU acquis translation into Ukrainian. URL : https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/integration/eu-accession-glossary/.

Ruslan KASCHUK
Cadet of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific advisor:
Oksana BALANAIEVA
Associate Professor of Language Training Department of Donetsk State University of Internal Affairs,
PhD in Philology, Associate Professor

EXPANDING THE SCOPE OF ENGLISH USE IN UKRAINE

The expansion of the use of English in Ukraine is one of the important directions of the country's contemporary language, educational, and sociocultural policy. Over the past decades, English has gradually moved beyond its traditional role as a school subject and has become an important tool for international communication, professional activity, academic exchange, digital interaction, and cultural integration. This process has become particularly significant in the context of Ukraine's European and Euro-Atlantic integration, the intensification of international cooperation, and the development of the digital environment. An important step in this direction was the adoption of the Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine» on June 4, 2024, No. 3760-IX. The Law recognizes English as one of the languages of international communication in Ukraine [1].

At the same time, the legal recognition of the expanded role of English does not imply the displacement of Ukrainian as the state language. The use of English is regulated within the existing framework of Ukrainian language legislation and is

intended to complement, rather than replace, the use of the state language [1]. Therefore, the expansion of English should be regarded as an extension of citizens' linguistic and communicative opportunities rather than as the substitution of one language for another. The Ministry of Education and Science of Ukraine associates the strengthening of the role of English with European integration, the development of education and science, business, and international cooperation.

One of the main areas in which the use of English is expanding is education. The Law provides for the study of English at different levels of education, from preschool to higher education. It also expands opportunities for learning and, in certain cases, using English in the educational process [1]. This approach corresponds to current educational trends, as knowledge of English provides access to international educational resources, online courses, electronic libraries, and professional information. For example, a student with a good command of English can independently use foreign-language educational materials, participate in international academic mobility programmes, and communicate with students and lecturers from other countries.

English is becoming particularly important in higher education and research. Ukrainian universities are increasingly integrating into the international educational and research environment, where English is widely used as a language of international academic communication. The Law provides for English-language versions of the official websites of higher education institutions and research institutions, containing relevant information about their activities [1]. For example, an international student or researcher should be able to obtain information in English about the educational programmes of a Ukrainian university, its research areas, academic staff, and study conditions. Such measures contribute to the international visibility and openness of Ukrainian educational and research institutions.

English also provides Ukrainian researchers with greater access to the global academic community. A significant proportion of academic publications, international conferences, grant programmes, and research projects operate in English. A representative example is the study by O. Vashchuk and V. Lemeshchenko-Lagoda, published in the journal *Acta Humanitatis*, which analyses legislative changes and the challenges associated with implementing the new policy on English in Ukrainian education [2]. The authors emphasize that the legislative expansion of the role of English alone does not guarantee successful implementation. Appropriate teacher training, methodological support, and suitable conditions for the practical use of the language are also necessary [2].

Another important area is the digital environment. A considerable amount of digital, technological, professional, and academic content is available primarily in English. Consequently, knowledge of English is becoming an important tool for self-directed learning and professional development. For example, a Ukrainian programmer, engineer, or student can use English-language technical documentation, international professional platforms, and online courses without having to wait for relevant information to be translated. The Law also contains

provisions aimed at supporting the creation and dissemination of resources for learning English [1]. Consequently, in a digital society, English performs not only a communicative function but also important educational and professional functions.

The use of English is also expanding in the professional sphere. In the context of globalization and Ukraine's increasing international engagement, Ukrainian professionals increasingly interact with international companies, foreign clients, and partners. This is particularly characteristic of such fields as information technology, science, education, economics, management, and international relations. Accordingly, English is becoming an important professional competence. The Law establishes English-language proficiency requirements for certain categories of positions, including certain positions in the civil service and managerial positions in state-owned enterprises, research institutions, and higher education institutions [1]. Some of these requirements are subject to transitional implementation periods. For positions involving international cooperation, proficiency in English may be an essential tool of everyday professional communication.

The role of English is also expanding in public administration and international cooperation. Ukraine actively cooperates with the European Union, NATO, international organizations, and foreign states. In this context, English is widely used in negotiations, international meetings, professional correspondence, the preparation of documents, and the implementation of joint projects. The Law provides for the assessment of English proficiency in accordance with international standards, in particular the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), while STANAG 6001 is relevant for certain categories of positions [1]. This demonstrates the orientation of Ukraine's language policy towards internationally recognized approaches to assessing language proficiency.

A specific example of the practical use of English in the public sector concerns the crossing of the state border. The Law provides that, when foreigners and stateless persons who do not speak the state language cross the state border, border, customs, and other types of control are conducted in English or, where necessary, in another language acceptable to the parties [1]. This provision is of practical importance for foreign citizens, as it enables them to receive necessary information and complete relevant procedures without being required to know Ukrainian.

Another important example concerns emergency services. The Law provides that emergency calls from foreigners and stateless persons who do not speak the state language are received in English or, where necessary, in another language acceptable to the parties [1]. In such situations, an employee's knowledge of English may be of critical importance because it enables the circumstances of an incident to be clarified quickly and the necessary assistance to be provided. Thus, English can facilitate foreigners' access not only to information but also to essential public services.

English also plays an important role in the cultural sphere. The Law provides for the possibility of presenting information about cultural, artistic, and entertainment events in English alongside Ukrainian [1]. For example, during an international exhibition at a Ukrainian museum, information about exhibits may be provided in both languages, making the cultural experience more accessible to foreign visitors. English-language programmes and information materials for international festivals, exhibitions, concerts, and other cultural events can also contribute to presenting Ukraine to an international audience. In this context, English serves as an instrument of cultural diplomacy.

Tourism is another sphere in which the use of English is expanding. For foreign visitors, access to information about tourist attractions in a language they understand is particularly important. Ukrainian legislation therefore provides for the use of English in information and orientation materials related to tourism [1]. A practical example would be tourist signage in the historic centre of a city, where, alongside the Ukrainian name of a landmark, its English name and a brief description are provided. Such measures can contribute to promoting Ukraine's cultural heritage and increasing the accessibility of tourist destinations for international visitors.

The transport sector is closely connected with tourism and international mobility. At airports, seaports and river ports, railway stations, and bus stations serving significant numbers of foreign passengers, the availability of information in English facilitates access to transport services [1]. For example, a foreign passenger should be able to understand information in English about check-in, boarding, departure gates, or changes in departure times.

Healthcare is another important area addressed by the legislation. English proficiency is increasingly relevant for Ukrainian healthcare professionals because it facilitates access to international medical literature, professional guidelines, conferences, and professional development opportunities. At the same time, communication in English may be important when medical assistance is provided to foreign citizens. The Law contains specific provisions concerning the use of English in healthcare, demonstrating its relevance to another important area of public life [1].

Overall, current trends demonstrate that English in Ukraine is gradually transforming from primarily an academic subject into a multifunctional instrument of social interaction. Legislative changes provide a legal framework for this process, while the Ministry of Education and Science of Ukraine regards English as an important factor in European integration and in strengthening Ukraine's international competitiveness.

At the same time, the expansion of English should take place with due regard for the special status of the Ukrainian language. Strengthening the role of English should not result in the displacement of Ukrainian from areas where the use of the state language is legally required. An appropriate model for Ukraine is multilingualism, in which Ukrainian remains the principal language of public life

and state administration, while English provides additional opportunities for international communication, education, research, and professional cooperation. Such a combination of national linguistic resilience and openness to the international environment corresponds to the contemporary needs of Ukrainian society.

In the future, knowledge of English should become not merely a formal requirement but a genuine tool for education, professional development, academic communication, and international cooperation. This process should proceed alongside the strengthening of Ukrainian as the state language, enabling Ukraine to combine the preservation of its national linguistic identity with openness to the international community.

1. Про застосування англійської мови в Україні : Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/3760-20.

2. Vashchuk O., Lemeshchenko-Lagoda V. Enhancing the Status of English in Ukrainian Education: Between Policy and Implementation Realities. *Acta Humanitatis.* 2025. Vol. 3, No. 1. P. 70–91. DOI: 10.5709/ah-03.01.2025-04. URL : https://actahumanitatis.com/index.php/journal/article/view/25.

Olena KIRICHENKO
4-th year cadet of the Faculty
of Training of Specialists
of Pre-trial Investigation Bodies,
Dnipro State University of Internal
Affairs

Eleonora SKYBA
Professor of the Department of Language
Training, Dnipro State University of
Internal Affairs

LANGUAGE DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND INTEGRATION PROCESSES

Globalization and integration processes are one of the determining factors of social development of the 21st century, as they cover the economic, political, informational, technological and cultural spheres. Their impact directly affects the functioning and development of languages, changing the nature of intercultural communication, the linguistic behaviour of society and the structure of national languages. The constant expansion of international contacts, the development of digital technologies, migration processes and the activation of information

exchange contribute to a significant increase in the intensity of linguistic interaction. In modern conditions, language performs a dual function: on the one hand, it is a means of international communication and integration, and on the other, it is an important factor in preserving national identity, cultural heritage and historical memory. In the scientific literature, globalization processes are viewed differently. Some researchers focus on the trends of linguistic unification and the strengthening of the positions of several global languages, others on the preservation of linguistic diversity and the development of multilingualism. It is obvious that the modern linguistic situation cannot be reduced only to the gradual displacement of some languages by others. Globalization creates a complex system of interaction between the local and the global, as a result of which languages not only borrow foreign language elements, but also adapt them in accordance with their own structural and cultural features [1, p. 37]. That is why modern linguistic development is characterized by simultaneous processes of integration, differentiation, borrowing and linguistic adaptation.One of the most noticeable consequences of globalization is the spread of English as the leading lingua franca. Its international status was formed under the influence of historical, economic, political and technological factors and was especially strengthened due to the development of science, international business, digital technologies and the Internet [2, p. 12].

English has become an important means of professional, scientific, diplomatic and educational communication. At the same time, its global spread does not mean the complete displacement of other languages. On the contrary, the modern language situation is characterized by the development of multilingualism, the emergence of mixed language forms and the emergence of new communicative varieties. Under the influence of the digital environment, English is also undergoing transformations: new abbreviations, terms, professional jargons and language models appear, which quickly spread in other languages. Globalization processes also cause significant changes in the internal structure of national languages. The intensive development of information technologies, international trade, science, medicine, economics and the socio-political sphere leads to the emergence of new concepts and, accordingly, the need for their linguistic nomination. This is manifested in the spread of foreign borrowings, the activation of word-forming processes, the formation of complex words, abbreviations, neologisms and terminological constructions [3, p. 41-42]. The lexical composition of languages is changing especially dynamically, since it is the vocabulary that reacts most quickly to social and technological changes. At the same time, borrowed elements undergo a process of phonetic, grammatical and semantic adaptation, as a result of which they become part of the national language system. The Ukrainian language in this context demonstrates significant potential for development and adaptation to new communicative needs. New lexical units related to digitalization, information technologies, economics, media, international relations, and socio-political processes are actively being formed in it. Such word-formation models as the formation of terms using foreign language components, word compounding,

abbreviation, and derivation are spreading. At the same time, the issue of the ratio of linguistic innovation and adherence to the literary norm remains relevant. Uncontrolled use of foreign language terms in the presence of understandable Ukrainian equivalents can complicate communication, create terminological ambiguity, and negatively affect the consistency of language practice.

Globalization and integration processes are of particular importance for Ukraine, since language policy in modern conditions is closely related to issues of state sovereignty, national security, cultural identity and European integration. The Ukrainian language as the state language performs not only a communicative but also a consolidating function, ensuring the unity of the public and state space. Its establishment in education, public administration, culture, media and other spheres is an important prerequisite for preserving national identity. At the same time, the development of Ukraine's international relations necessitates the need to increase the level of proficiency in foreign languages, primarily English, which provides access to the international scientific, educational and professional environment.

The European integration of Ukraine should not be considered a threat to the Ukrainian language. On the contrary, integration processes create opportunities for its development and representation in the international space. An important task is to form a model of multilingualism, in which knowledge of foreign languages expands the possibilities of international communication, but does not lead to a weakening of the position of the state language [4, p. 4-5]. In this aspect, the language policy of the state acquires special importance, which should combine support for the Ukrainian language with providing opportunities for studying foreign languages and developing intercultural dialogue.

Thus, the development of languages in the context of globalization and integration processes is characterized by a complex interaction of tendencies towards linguistic unification and the preservation of linguistic diversity. Globalization stimulates the spread of international languages, activates the processes of borrowing and the formation of new vocabulary, while contributing to the emergence of new forms of multilingualism and intercultural communication. For Ukraine, it is strategically important to ensure a balance between openness to the world communication space and the preservation of its own linguistic and cultural identity. The optimal model is one in which strengthening the status of the Ukrainian language as the state language is combined with the active study of English and other foreign languages. Such an approach makes it possible not only to preserve national identity, but also to ensure the full participation of Ukraine in the world scientific, economic, cultural and information space.

1. Чабак Л. І. Англійська мова в контексті економічних глобалізаційних процесів. *Соціальні трансформації у кризовий період* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 2017 р.). 2017. С. 37-39.

2. Дрейчук О. В., Ільченко О. А. Мова та комунікація в аспекті глобалізації культур. *Молодий вчений*. 2023. № 1.1 (113.1). С. 10-13. DOI : https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-113.1-3.

3. Ліпич В. М. Морфологічні інновації в українській мові в контексті глобалізації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Т. 35 (74), № 1, ч. 1. С. 41-45. DOI : https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.1/07.

4. Панасенко Є. О. Проблеми формування державної мовної політики України в контексті європейської інтеграції. *Вісник Полтавського державного аграрного університету. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Вип. 1. С. 4-7. DOI: https://doi.org/10.32782/pdau.pma.2024.1.1.

Кіра КЛИМЕНКО
студентка Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Ольга ПОДЛІСЕЦЬКА
доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛІНГВІСТИКИ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Методи психолінгвістичної науки мають досить широке поле використання, у тому числі і в правових сферах. Ми хочемо зосередити увагу на застосуванні цих методів під час слідчих та розшукових заходів, що проводяться органами Національної поліції України під час досудового розслідування.

Розслідування злочинів потребує комплексної психолого-лінгвістичної (семантико-текстуальної) експертизи. Психологія вивчає мотиви, свідомість і процеси мовлення, тоді як лінгвістика аналізує об'єктивний зміст і структуру тексту. Психолінгвістика та психосемантика об'єднують ці підходи, досліджуючи мовлення через призму психіки. У криміналістиці вони допомагають аналізувати мовленнєву взаємодію на допиті, розпізнавати неправдиві свідчення, ідентифікувати особу за текстом (стать, вік, статус) та виявляти імпліцитний, або прихований, зміст. Оскільки мовлення відображає психічний стан людини, воно є надійним інструментом діагностики особистості автора [1, с. 267-268].

Через писемне та усне мовлення людина передає не тільки фактичний зміст повідомлення, але також і власні емоційні та психологічні стани, що зумовлюється нерозривністю функцій психіки, до яких входять і мовлення, й емоції.

Досвід експертів Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз Служби безпеки України

підтверджує, що для повного та всебічного виконання завдань доцільно поєднувати психологію та лінгвістику в межах комплексної психолого-лінгвістичної експертизи [1, с. 271].

Психолого-лінгвістична експертиза доводить свою ефективність у юридичній практиці, виступаючи як підґрунтя для висунення підозри особам, що роблять публічні заяви загрозливого для держави змісту; надсилають погрози стосовно життя та безпеки іншим особам, а також для виявлення схильностей до терористичної, протиправної або суїцидальної поведінки. Предметом дослідження психолого-лінгвістичної експертизи є результати усного та писемного мовлення, що можуть бути здійснені як однією особою, так і групою осіб. Також якщо у власність до органів правопорядку потрапить текст, який потенційно може містити загрозу для основ національної безпеки, психолінгвістична експертиза здатна не тільки підтвердити чи спростувати наявність загрози, але і допомогти встановити певні риси автора(ів).

Авторознавча експертиза вирішує питання щодо кількості авторів тексту, ідентифікації конкретного автора, тотожності анонімних текстів. Вона також визначає соціально-демографічні характеристики автора (вік, стать, професія, освіта) та виявляє лінгвістичні ознаки свідомого заклику до війни [2, с. 321].

За особливостями щодо використання певних слів, речень, приказок, термінів граматичних конструкцій можливо приблизно визначити регіон походження, рідну мову, напрям професії, рівень освіти, вік та стать завдяки теоретичному та практичному вивченню патернів мовленнєвої діяльності авторів з певними характеристиками.

У юридичній практиці іноді є необхідність встановити чи є обвинувачена особа підлеглою чи має вищий статус в угрупованні з метою уточнення звинувачення в суді. Для цього також може бути використана психолінгвістика за умови наявності матеріалів не вдаваних розмов між підозрюваними.

Серед ознак ієрархічно вищого статусу слід звернути увагу на такі: 1) комунікативний акт наказу/розпорядження/настанови/вимоги; 2) комунікативний акт заборони; 3) чітко окреслений, послідовний інструктаж підлеглих щодо виконання завдань, їх послідовності, пріоритетності тощо; 4) звертання до співрозмовника(ів) з уживанням займенника «ти» або зі зневагою; 5) комунікативний акт контролю виконання підлеглими завдань, проханням прозвітувати/доповісти; 6) комунікативний акт дозволу на прохання або пропозицію підлеглих [4, с. 227].

Тобто людина з вищим статусом в угрупованні буде поводитися та говорити більш вільно, менше задумуючись стосовно підбору слів, та може робити прямий наголос на своєму статусі при видачі наказів.

Натомість серед ознак ієрархічно нижчого статусу наявні такі: 1) демонстрація готовності виконувати накази; 2) презентація готовності або обіцянка дотримуватись заборони; 3) звіт підлеглих перед керівником щодо

виконаних або невиконаних завдань; 4) звертання до співрозмовника з використанням форми ввічливості; 5) комунікативний акт прохання або запиту дозволу в керівника [4, с. 227].

Тому людина з нижчим статусом в угрупованні буде обережно підбирати слова, говорити більш скуто, з елементами пояснення поведінки та виправдовування.

Окрім визначення особи та її статусу психолінгвістика ще може бути використана при допиті/опитуванні. Особливої користі вона набуває при застосуванні в сфері ювенальної юстиції, але з дорослими підозрюваними також може бути використана достатньо ефективно.

Як приклад методів психолінгвістики, що можуть бути використані під час допиту, хочемо навести один з маркерів, що може допомогти розпізнати брехню під час проведення допиту/опитування.

Готуючи неправдиві свідчення, фігурант часто відчуває труднощі з формулюванням версії захисту. При цьому він штучно використовує терміни, які не притаманні його повсякденному мовленню чи звичному злочинному середовищу [6, с. 7].

Хоча прямого зв'язку між мовою та зовнішністю немає, мовлення відображає риси характеру, наприклад, сором'язливість. За мовними паузами та зовнішністю слідчий може зробити висновки про вік чи фізичний стан особи [5, с. 1122].

Певні мовленнєві маркери вказують на ті чи інші риси характеру, зовнішності особи. При розслідуванні експерт може не тільки встановити прямі причинно-наслідкові зв’язки між мовленнєвою діяльністю та психофізіологічними особливостями людини, але й ще за допомогою побудови логічних ланцюжків висунути припущення стосовно можливої зовнішності автора тексту при наявності необхідних умов.

Важливим є аналіз голосу (тембр, гучність, висота), що дозволяє виявити фізичний і психоемоційний стан людини (хвилювання, депресія, роздратування, радість). Ці дані допомагають визначати правдивість свідчень [3, с. 66-67].

Психолінгвістика відрізняється від простої лінгвістики першочергово тим, що вона враховує не тільки вербальні знаки, але також і невербальні, що дає ширший спектр для виявлення певних схильностей та особливостей особистості. Але при цьому варто враховувати, що в особистому спілкуванні ми передаємо абсолютну більшість інформації саме через невербальну комунікацію.

Знання екстралінгвістики допомагає слідчому трактувати невербальну поведінку: 1) оцінка (почісування підборіддя); 2) впевненість (пальці «куполом»); 3) знервованість (постукування пальцями); 4) самоконтроль (руки за спиною); 5) очікування (потирання долонь); 6) заперечення (схрещені руки); 7) приваблення (руки до грудей); 8) домінування (виставлені великі пальці); 9) нещирість (прикривання рота, погляд, що бігає) [5, с. 1123].

Проте не завжди в експерта-психолінгвіста є можливість проаналізувати невербальну частину мовлення, бо умови сьогодення роблять більш належними експертизи саме письмового мовлення.

У сучасних умовах однією з найпоширеніших є текстуальна експертиза усного та писемного мовлення [7, с. 47].

Також актуальність визначається і збільшенням самого предмету дослідження та збільшенням серйозності намірів та наслідків, що криються за матеріалами небезпечного характеру.

Окрім ефективності використання психолінгвістичної експертизи ми також хочемо звернути увагу на існуючих проблемах, що можуть заважати роботі експерта при проведенні аналізу матеріалів справи.

Проблемою є надання експерту вирваних із контексту фрагментів. Для встановлення об'єктивного змісту експерт повинен досліджувати повний текст розмови чи листування, оскільки кожне слово має значення [7, с. 48-49].

Правоохоронці можуть не розуміти особливості проведення психолінгвістичної експертизи та нагальність аналізу саме всього тексту чи розмови, а не тільки окремих їх фрагментів.

Отже, підсумовуючи, ми хочемо зазначити, що психолінгвістика разом з усіма її багатосторонніми методами, які зачіпають психологію та лінгвістику, має дуже розгалужений спектр використання у сфері права. Поруч з вже випробуваними на практиці методами ця наука також має значний потенціал розвитку та введення новітніх методик у юридичну практику.

---

1. Чечіль Ю. О., Сербіненко О. Л., Ярош А. О. Актуальність та проблемні питання проведення психологічної та семантико-текстуальної експертиз, що призначаються до експертних установ у рамках кримінальних проваджень щодо розслідування злочинів в умовах збройної агресії РФ. Криміналістика та судова експертиза у XXI столітті : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Київ, 30 трав. 2024 р.) / відп. упоряд.: К. М. Ковальов, Д. П. Гуріна, О. П. Воробйова, Н. С. Житник, О. П. Чміленко. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2024. С. 263–266.

2. Борухов Д. О. Особливості призначення та проведення судових експертиз під час розслідування пропаганди війни. *Київський часопис права.* 2025. № 3. DOI : https://doi.org/10.32782/klj/2025.3.45.

3. Гумовська І. М. Судова психолінгвістика та обробка лінгвістичної інформації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія».* Серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 2(70), черв. С. 65–67.

4. Фролова А. О. Встановлення мовних ознак ієрархічно вищого та ієрархічно нижчого статусів в організації (групі, середовищі) у судовій лінгвістичній експертизі. Криміналістика та судова експертиза у XXI столітті : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Київ, 30 трав. 2024 р.) / відп. упоряд.: К. М. Ковальов, Д. П. Гуріна, О. П. Воробйова, Н. С. Житник, О. П. Чміленко. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2024. С. 225–228.

5. Юхно О. О. Теоретичні та практичні аспекти використання мовних і психологічних знань при обранні тактики проведення слідчих дій. *Форум права.* 2012. № 1. С. 1120–1124.

6. Бабакін В. М. Запровадження методів психолінгвістики щодо протидії злочинам, скоєними молоддю. Мова і право : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, 27 жовт.

2021 р., Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ / за заг. ред. А. В. Колесник, І. В. Царьової. Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 7–9.

7. Босак І. А. Роль семантико-текстуальної експертизи під час розслідування кримінальних правопорушень в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України. Криміналістика та судова експертиза у XXI столітті : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Київ, 30 трав. 2024 р.) / відп. упоряд.: К. М. Ковальов, Д. П. Гуріна, О. П. Воробйова, Н. С. Житник, О. П. Чміленко. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2024. С. 47–49.

Кристіна КОБИЛИНСЬКА
здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:
Ольга МАКСИМЕНКО
завідувач кафедри професійної комунікації навчально-наукового інституту Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

БЕЗБАР'ЄРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

В умовах повномасштабної війни зростання кількості ветеранів, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб та громадян у стані психоемоційної травматизації, здатність поліцейського здійснювати ефективну, етичну та доступну комунікацію набуває характеру базової професійної якості, що обумовлює необхідність осмислення безбар'єрної комунікації як елементу структури професійної компетентності поліцейського.

Актуальність теми зумовлена трансформаційними процесами в державній політиці України та в діяльності Національної поліції як органу, орієнтованого на служіння суспільству. Законом України «Про Національну поліцію» закріплено принцип здійснення поліцейської діяльності у тісній взаємодії з населенням на засадах партнерства [1]. У квітні 2021 року на виконання Указу Президента України схвалено Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, яка визначає інформаційну, суспільну, фізичну, цифрову, освітню та економічну безбар'єрність як наскрізні принципи державної політики [2].

Безбар'єрність як державна політика передбачає формування підходу, за якого кожна особа незалежно від віку, стану здоров'я, функціональних порушень чи мовних особливостей має вільний доступ до всіх сфер життя, включно з отриманням поліцейських послуг [3]. Інформаційна безбар'єрність, яка визначена одним із шести напрямів Національної стратегії, полягає у створенні умов, за яких особи незалежно від функціональних порушень чи комунікативних можливостей мають доступ до інформації в різних форматах з урахуванням їхніх потреб [4]. У методичних рекомендаціях НАДС безбар'єрна комунікація визначається як складова роботи публічного службовця, що охоплює вміння коректно спілкуватися з громадянами з інвалідністю, застосовувати просту мову та альтернативні засоби комунікації [5]. У поліцейській діяльності безбар'єрну комунікацію доцільно визначати як здатність поліцейського встановлювати ефективний, етичний і психологічно безпечний контакт із будь-якою особою незалежно від її комунікативних, сенсорних, вікових чи психоемоційних особливостей, забезпечуючи рівний доступ до поліцейських послуг і дотримання гідності співрозмовника.

Нормативну основу безбар'єрної комунікації в діяльності поліції становить комплекс актів різної юридичної сили. На конституційному рівні гарантується рівність прав і свобод людини. На міжнародному рівні Україна ратифікувала Конвенцію про права осіб з інвалідністю, що визначає доступність і комунікацію складовими реалізації прав цієї категорії громадян. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21.03.1991 № 875-XII закладає засади соціального захисту та створення умов для участі осіб з інвалідністю в суспільному житті, зокрема у взаємодії з органами влади [6]. Профільним актом є Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII, зокрема, стаття 11 встановлює взаємодію поліції з населенням на засадах партнерства, а стаття 89 передбачає спільні з громадськістю проєкти, що є правовою основою залучення поліції до безбар'єрних інціатив [1]. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р схвалено Національну стратегію із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, відповідно до якої безбар'єрність стає наскрізним принципом державної політики й включається до програм усіх органів влади, зокрема і системи МВС [2]. Для виконання стратегії МВС реалізує програми підвищення кваліфікації особового складу з питань комунікації з людьми з інвалідністю, етики спілкування, взаємодії з ветеранами та організовує курси української жестової мови [7]. НАДС погодило (наказ від 03.04.2025 № 44-25) програму підвищення кваліфікації «Інклюзивне спілкування. Українська жестова мова», застосовну й для персоналу поліції [8]. Проєкт державного стандарту професійної освіти за професією «Поліцейський» (МОН) відносить «Комунікативну компетентність» до обов'язкових результатів первинної підготовки поліцейських [9].

Отже, професійна компетентність поліцейського розглядається як інтегративне утворення, що має комунікативний та особистісний критерії: перший визначає рівень сформованості вмінь здійснювати ефективне спілкування з різними категоріями осіб і створювати психологічно сприятливу атмосферу взаємодії, другий – сформованість професійно важливих якостей і мотивації до служби [10]. Безбар'єрна комунікація постає ускладненим виявом комунікативного критерію, оскільки передбачає адаптацію форми й засобів спілкування до потреб конкретного співрозмовника. До її змістових елементів належать: 1) правові знання щодо статусу осіб з інвалідністю, ветеранів, дітей, іноземців та інших вразливих категорій; 2) навички застосування альтернативних засобів спілкування (елементи жестової мови, письмове спілкування, проста мова, технічні засоби перекладу); 3) психологічна готовність до комунікації з особами у стані посттравматичного стресу; 4) етична складова – відсутність стереотипів, повага до гідності особи; 5) обізнаність із принципами універсального дизайну послуг. Дослідники соціально-комунікативної компетентності майбутніх офіцерів наголошують, що її ключовими характеристиками є повага та прийняття, а сама компетентність пов'язана зі знаннями й навичками конструктивного спілкування та орієнтування в ситуаціях професійної взаємодії [11], що безпосередньо корелює зі змістом безбар'єрної комунікації.

Практична реалізація безбар'єрної комунікації охоплює кілька напрямів. Навчальний напрям – проведення для працівників МВС курсів з етики спілкування з людьми з інвалідністю, основ жестової мови та взаємодії з ветеранськими організаціями як одного з пріоритетів безбар'єрної трансформації міністерства [7]. Технологічно-комунікаційний напрям передбачає застосування альтернативних форматів звернення до поліції (текстові, звернення) для осіб з порушеннями слуху; емпіричне дослідження тактичних особливостей такої комунікації засвідчило, що застосування поліцейським елементів жестової мови під час контакту з особою, яка нею володіє, суттєво підвищує оперативність реагування порівняно з письмовим спілкуванням [12]. Інституційний напрям – адаптація приміщень органів поліції до потреб маломобільних груп та включення принципів безбар'єрності до внутрішніх політик МВС [7]. Напрям партнерської взаємодії з громадськістю, юридичною основою якого є стаття 89 Закону «Про Національну поліцію», передбачає спільні з громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю проєкти з підвищення доступності поліцейських послуг [1].

Попри наявність нормативної бази, реалізація безбар'єрної комунікації в діяльності поліції характеризується такими проблемами: відсутністю уніфікованого професійного стандарту, який визначав би кваліфікаційні вимоги до рівня сформованості цієї компетентності; фрагментарністю володіння особовим складом основами жестової мови та практиками спілкування з особами з психічними й інтелектуальними порушеннями. Напрямами вдосконалення можуть бути: включення окремого модуля з

безбар’єрної комунікації до програми первинної підготовки за державним стандартом професії «Поліцейський» [9]; запровадження періодичних сертифікованих курсів за зразком програми, погодженої НАДС [8]; розроблення методичних рекомендацій та індикаторів оцінки якості такої комунікації в системі МВС; поглиблення співпраці з громадськими об’єднаннями осіб з інвалідністю в межах партнерської моделі статті 89 Закону «Про Національну поліцію» [1].

Отже, безбар'єрна комунікація є невід’ємною складовою сучасної професійної компетентності поліцейського, що виникає на перетині державної політики безбар’єрності, законодавчо закріпленого принципу партнерської взаємодії поліції з населенням та педагогічних вимог до комунікативної й особистісної підготовленості правоохоронця. Нормативну основу цього явища становлять Закон України «Про Національну поліцію», Національна стратегія із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року, законодавство про соціальний захист осіб з інвалідністю та підзаконні акти МВС і НАДС щодо професійного навчання. Подальший розвиток цієї компетентності потребує стандартизації навчальних вимог, системного моніторингу та розширення партнерства поліції з громадянським суспільством, що відповідає завданню – підвищення рівня довіри населення до Національної поліції України.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (дата звернення: 18.09.2026).

2. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80 (дата звернення: 18.09.2026).

3. Безбар’єрність як державна політика: кожному українцю вільний доступ до всіх сфер життя. Житомирська обласна військова адміністрація. URL : https://oda.zht.gov.ua/news/bezbar-yernist-yak-derzhavna-polityka-kozhnomu-ukrayintsyu-vilnyj-dostup-do-vsih-sfer-zhyttya/ (дата звернення: 18.09.2026).

4. План заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні. Національне агентство України з питань державної служби. URL : https://nads.gov.ua/news/ukhvaleno-plan-zakhodiv-z-realizatsii-natsionalnoi-stratehii-iz-stvorennia-bezbariernoho-prostoru-v-ukraini (дата звернення: 18.09.2026).

5. Безбар’єрність на публічній службі: стислі рекомендації. Національне агентство України з питань державної служби. URL: https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/DIYALNIST/UPRAVLINJA%20PERSONALOM/Analitika%20ta%20doslidgenja/Bariers-free-Manual-1.pdf (дата звернення: 18.09.2026).

6. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12 (дата звернення: 18.09.2026).

7. Безбар’єрність: як МВС змінює підхід до фізичної доступності та послуг. Міністерство внутрішніх справ України. URL : https://mvs.gov.ua/news/bezbarjernist-iak-mvs-zminiuje-pidxid-do-fizicnoyi-dostupnosti-ta-poslug (дата звернення: 18.09.2026).

8. Інклюзивне спілкування. Українська жестова мова: короткострокова програма підвищення кваліфікації (погоджено наказом НАДС від 03.04.2025 № 44-25).

URL : https://pdp.nacs.gov.ua/courses/inkliuzyvne-spilkuvannia-ukrainska-zhestova-mova (дата звернення: 18.09.2026).

9. Проєкт державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Поліцейський». Міністерство освіти і науки України. URL : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2023/12/28/HO-proyekt.Derzh.stand.5162-Politseyskyy.za%20spetsializatsiyamy-28.12.2023.pdf (дата звернення: 18.09.2026).

10. Голопич І. Методика підготовки майбутніх поліцейських до професійного спілкування у вищих закладах зі специфічними умовами навчання. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2020. Вип. 19, № 4. С. 102–114. DOI : https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v19i4.260.

11. Квітка А. Соціально-комунікативна компетентність майбутніх офіцерів як предмет наукових досліджень. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2021. Вип. 23, № 4. С. 169–182. DOI: https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v23i4.606.

12. Тактичні особливості комунікації поліцейських із людьми, які мають порушення слуху. ResearchGate. URL : https://www.researchgate.net/publication/399694124_Takticni_osoblivosti_komunikacii_policejskih_iz_ludmi_aki_maut_porusenna_sluhu (дата звернення: 18.09.2026).

Павло КОЛТОК
здобувач вищої освіти ІІ курсу
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Анжела ПОСОХОВА
доцент кафедри мовної підготовки
Львівського державного університету
внутрішніх справ
кандидат філологічних наук, доцент,

ВПЛИВ ЗНАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ПОДОЛАННЯ КУЛЬТУРНИХ БАР'ЄРІВ У МІЖНАРОДНОМУ СПІЛКУВАННІ

У сучасних умовах глобалізації міжнародне спілкування набуває дедалі більшого значення, оскільки люди з різних країн активно взаємодіють у професійній, освітній, економічній та культурній сферах. Однією з основних перешкод такої взаємодії є культурні бар'єри, що виникають через відмінності у мові, традиціях, цінностях, нормах поведінки та особливостях світогляду. Знання іноземних мов дозволяє не лише правильно передавати та сприймати інформацію, а й краще розуміти культурні особливості представників інших народів. Вивчення мови сприяє розвитку толерантності, відкритості до інших культур і здатності ефективно взаємодіяти з людьми різного культурного походження. Тому дослідження впливу

знання іноземних мов на подолання культурних бар’єрів є актуальним і важливим для забезпечення ефективного міжнародного спілкування.

Констатуємо той факт, що в умовах сучасності суттєвою складовою більшості новітніх професій, чи це ІТ-сфера, юриспруденція, підприємницька діяльність, чи навіть, актуальна для українців військова справа, є знання іноземних мов, міжнародна співпраця, пов’язана із відрядженнями у різні країни Європи та світу загалом. Тому є очевидним, що ці знання є ключовим та невід'ємним аспектом подолання культурних та мовних бар’єрів у міжнародному спілкуванні та співпраці.

Головним питанням у подоланні мовних та культурних бар'єрів є саме вивчення основного матеріалу та практики спілкування. Роздумуючи на дану тему та аналізуючи власний досвід і наукові праці, ми можемо з упевненістю погодитись з думкою авторів міжнародного наукового журналу "Грааль науки", у якому йдеться про те, що однією з основних причин мовного бар'єру є психологічна невпевненість реципієнта, боязнь зробити помилку, почуття дискомфорту при спілкуванні іноземною мовою. Потрібно створювати такі умови, за яких студент був би суб’єктом навчальної діяльності, її активним учасником і творцем, в яких розкривалися б потенційні внутрішні можливості його особистості, щоб він/вона психологічно розслаблялися і розмовляли спонтанно на ту чи іншу тему. Якщо такі умови та особистісно-орієнтований підхід будуть дотримані, відповідно частину проблем, що викликають мовний бар’єр, буде вирішено [4].

Психологічний бар’єр – це та проблема, з якою зіштовхуються студенти під час навчання. Він виникає непомітно та суб’єктивно. Часто не відчувається самою людиною, але сприймається оточенням. І причини цього можуть бути різні, а саме: соціальні, політичні, релігійні та професійні відмінності, які призводять до неоднозначної інтерпретації тих чи інших понять процесу комунікації. Виділимо такі види психологічних бар’єрів: бар’єр «побоювання» контакту з людиною, бар'єр «розуміння», міжкультурний бар’єр та «бар’єр говоріння». Найпоширеніший – бар'єр «страху» контакту з іншою людиною. Зазвичай такий бар'єр властивий студентам, які мають труднощі в спілкуванні, з низьким рівнем комунікабельності загалом. Бар'єр «розуміння» виникає тоді, коли студент починає боятися, що не зможе правильно зрозуміти викладача, який говорить іноземною мовою. Найбільше лякає необхідність перепитувати чи просити говорити повільніше. Цей вид бар'єру часто гальмує процес комунікації та призводить до того, що студенти хочуть зрозуміти співрозмовника з першого разу, а в результаті взагалі перестають слухати того, хто говорить. Міжкультурний бар’єр – це такий вид психологічного бар'єру, коли студент не хоче враховувати культурні традиції країни-носія мови, що вивчається. Ще один поширений вид бар’єру – це «бар'єр говоріння», який виявляється в тому, що студент розуміє, що йому кажуть, але не відповідає співрозмовнику, тому що вважає, що його словниковий запас недостатній для вираження думки або боїться сказати щось не так, зробити помилку і стати об'єктом для глузування [4, с. 427].

Після багатьох десятків років досліджень, вивчення та практики різні науковці, які працювали та працюють у цій сфері, розробили дієві шляхи та методи успішного

вивчення іноземної мови. Цінну інформацію щодо даної тематики висвітлили автори праці "Мотиваційні аспекти вивчення англійської мови", в якій, зокрема, зазначено: "З точки зору психології, людина схильна повторювати дії, які призводять до позитивних результатів. У свою чергу, позитивний результат посилює бажання повторювати певні дії. У контексті вивчення англійської мови це може бути успішно складений тест, можливість підтримати розмову іноземною мовою або розуміння іноземного тексту без перекладу. Такі досягнення формують внутрішню мотивацію, що особливо важливо для стійкого освітнього процесу" [1]. Говорячи про викладання англійської, науковці поділяють результати на три групи: короткострокові: вивчені слова, правильно побудовані речення, успішне виконання простого завдання; середньострокові: успішно пройдений рівень (наприклад, A2 або B1), участь у діалозі з носієм мови або з людиною, яка знає мову значно краще за здобувача; довгострокові: складання міжнародних іспитів (TOEFL, IELTS), успішний виступ на конференції, влаштування на роботу, що вимагає знання мови. Утім, незалежно від рівня знань здобувачів, важливо, щоб викладач вибудовував процес навчання таким чином, щоб вони бачили свої здобутки на всіх етапах. Для забезпечення стійкої мотивації, заснованої на результаті, можна також адаптувати навчальний процес під особливості групи та конкретних здобувачів.

При вивченні іноземних мов для практичного спілкування важливо ознайомлюватися та вивчати культуру та звичаї їх носіїв. А. І. Морська, О. О. Паршикова та А. П. Максименко у свої науковій роботі «Методика навчання іноземних мов і культур» пишуть, що міжкультурна комунікація – це процес вербального і невербального спілкування між комунікантами, носіями різних культур і мов в умовах міжкультурного спілкування. Його учасники, з одного боку, використовують свій лінгвокультурний досвід і свої національно-культурні традиції і звички, а з іншого, намагаються врахувати інший мовний код, інші звичаї і традиції, інші норми соціальної поведінки, розуміючи при цьому чужорідність останніх. Врахування досягнень міжкультурної комунікації зумовило певні зміни в розумінні процесів оволодіння ІМ і відповідно навчання ІМ [2, с. 33-34].

Сучасна методика пропонує достатню кількість дієвих способів та вправ для підвищення рівня вимови та уміння підтримувати і розвивати діалог. «Навчальна вправа «Міні-презентація» здатна перетворити заняття на цікаве спілкування, стимулювати бажання студентів мислити, вільно висловлюватись, самостійно працювати з автентичними англомовними джерелами. Але для ефективності такої вправи необхідно використовувати знання з психології навчання та соціальної психології, щоб не створити в групі конфліктної ситуації, і у спілкуванні студентів між собою, і у спілкуванні з викладачем. Група студентів являє собою певну соціальну одиницю з притаманними їй сформованими переконаннями і розподіленими соціальними ролями. Викладач повинен вміти майстерно керувати веденням дискусії в групі» – цілком обгрунтовано стверджує автор статті «Вдосконалення навичок говоріння англійською мовою у вищій школі» [3, с. 6-7].

Якщо говорити про власний досвід, то навчаючись у військовому ліцеї імені Героїв Крут, я підвищив свій рівень знань та комунікації з англійської мови, адже

там мене навчили переборювати свої емоційні переживання та спілкуватися розмовною англійською з безпосередніми носіями. Помічним фактором була участь у конференціях та заходах гостей з Великої Британії та США, а також подорожі країнами Європи, де я міг відпрацьовувати свої навички спілкування на побутові та професійні теми. Навчання у Львівському державному університеті внутрішніх справ також дає гарну можливість удосконалити свої знання та навички спілкування завдяки участі у засіданнях розмовного клубу, на які запрошуються носії мови як онлайн, так і офлайн, а також у міжнародних конференціях, що проводяться в університеті та за його межами.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що вплив знання іноземних мов на подолання культурних бар'єрів у міжнародному спілкуванні складає левову частку у міжнародній співпраці та комунікації. Завдяки великій виконаній роботі кожна людина може не лише навчитись володіти іноземною мовою на розмовному та граматичному рівнях, а й досліджувати різні світові культури. Головним аспектом у цьому питанні є бажання, мотивація та психологічна стійкість для подолання своїх внутрішніх страхів до спілкування.

1. Ключник Р. М., Щолокова Г.В., Чухно Т. В., Чернявська О. К., Комліченко А. А. Мотиваційні аспекти вивчення англійської мови. *Академічні візії.* Вип. 39. 2025. 8 с. URL : https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1641.

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

3. Сапон-Аблязова Л. В. Вдосконалення навичок говоріння англійською мовою у вищій школі. *Педагогічна Академія: наукові записки.* Вип.7. 2024. 20 с. DOI : https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.21.

4. Тулюлюк К. В., Камінська О. І., Слухенська Р. В. Психологічні бар'єри при вивченні іноземної мови студентами у немовному ВНЗ. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. Вип. № 26, 2023. С. 425-429. DOI : https://doi.org/10.36074/grail-of-science.14.04.2023.075.

Дар'я КОНДЮК
здобувач освіти навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ

У сучасному українському суспільстві питання мовної культури набуває особливого значення, оскільки якість офіційного мовлення впливає не лише на зрозумілість інформації, а й на рівень довіри громадян до державних установ. Особливо важливим це є для правоохоронної сфери, адже діяльність працівника правопорядку безпосередньо пов'язана з використанням слова. У професійному спілкуванні кожне слово може мати певне юридичне значення, тому висловлювання повинні бути точними, однозначними та відповідати мовним нормам. Професійно орієнтована мовна компетентність правоохоронця є комплексним поняттям, яке охоплює знання мовних норм, володіння юридичною термінологією та вміння використовувати набуті знання у різних ситуаціях службової діяльності, зокрема у складних та екстремальних умовах [1, с. 45]. Формування правової держави передбачає не тільки належне виконання правоохоронцями своїх службових обов'язків, а й високий рівень їхньої комунікативної культури. Від того, наскільки грамотно та коректно працівник спілкується з громадянами, значною мірою залежить сприйняття всієї правоохоронної системи. Незважаючи на позитивні зміни після прийняття законодавчих норм щодо функціонування державної мови, у деяких службових документах, наказах, листах, положеннях і звітах досі можна зустріти елементи змішаного мовлення. Використання суржику негативно впливає на точність документів, їхню зрозумілість та професійний авторитет. Саме тому метою цієї роботи є визначення значення мовної компетентності правоохоронця, пояснення несумісності суржику з нормами офіційно-ділового стилю, а також окреслення основних напрямів удосконалення професійного мовлення на основі конституційних положень, законодавства та сучасних вимог до діловодства.

Мовна компетентність працівника правоохоронних органів має складну та багатогранну структуру. Вона включає не лише знання української мови, а й юридичні та психологічні аспекти професійної діяльності. У її складі можна виділити теоретичний, діяльнісний та ціннісно-мотиваційний компоненти. Теоретична складова передбачає знання лексичних і граматичних норм української мови, розуміння особливостей юридичної термінології, а також уміння правильно використовувати правові поняття та визначення. Діяльнісний компонент пов'язаний із практичним застосуванням отриманих знань. Правоохоронець повинен уміти грамотно складати службові та процесуальні документи, вести професійний діалог, виступати перед аудиторією та правильно будувати комунікацію під час конфліктних або кризових ситуацій. Особливого значення набуває здатність використовувати мовні засоби для вербальної деескалації конфлікту, тобто зменшення рівня напруження без негайного застосування фізичної сили. Ціннісно-мотиваційна складова проявляється у свідомому ставленні працівника до культури професійного мовлення, дотриманні етичних норм та розумінні відповідальності за власні слова. Важливу роль у формуванні таких умінь відіграє навчальна дисципліна «Українська мова професійного спрямування», яка надає практичні навички щодо створення нормативних професійних текстів.

Важливою частиною професійного мовлення правоохоронця є робота з документами та процесуальними матеріалами. Письмове мовлення працівників поліції повинно відповідати вимогам офіційно-ділового стилю. Під час підготовки рапортів, протоколів, постанов, обвинувальних актів та інших документів необхідні достатній рівень мовної підготовки та правильне використання юридичної термінології. Для такого стилю характерні точність, об'єктивність, стандартизованість та відсутність зайвої емоційності. Особливо важливо уникати будь-якої двозначності, адже неправильне слово або неточне формулювання в процесуальному документі може вплинути на його зміст і подальше тлумачення. Навіть незначна мовна помилка у процесуальних матеріалах може створити підстави для виникнення спірних питань щодо правильності оформлення документа або правомірності певних дій. Саме тому термінологія службових документів має відповідати законодавству, кодексам та відповідним інструкціям [2, с. 48]. Для забезпечення єдності професійного мовлення використовуються усталені мовні конструкції, зокрема «керуючись статтею», «встановив у ході розслідування», «на підставі викладеного» та інші подібні конструкції. Їх застосування допомагає зробити документи зрозумілими, послідовними та однаково сприйнятними для всіх учасників правовідносин.

Водночас професійна діяльність правоохоронця не обмежується складанням офіційних документів. Значна частина його роботи пов'язана з безпосереднім спілкуванням із людьми. Працівник поліції щодня взаємодіє з громадянами різного віку, соціального становища, характеру та

психологічного стану. Тому професіоналізм полягає також у здатності правильно добирати форму та спосіб спілкування залежно від конкретної ситуації та співрозмовника. Під час роботи з потерпілими та свідками особливо важливими є тактовність, уважність і вміння проявляти емпатію. Надмірно формальне або сухе мовлення може ускладнити встановлення контакту з людиною, яка перебуває у стресовому стані. У таких випадках правоохоронець має використовувати спокійні інтонації, зрозумілі формулювання та психологічно комфортну манеру спілкування. Це допомагає людині заспокоїтися та більш чітко повідомити інформацію про подію. Однією з проблем професійного мовлення залишається використання суржику. Його можна розглядати не лише як звичайне змішування елементів різних мов, а як сукупність ненормативних лексичних, граматичних та синтаксичних конструкцій, які можуть проникати в офіційне мовлення. У службових документах та професійному спілкуванні можна зустріти такі помилкові вислови, як «на протязі» замість нормативного «протягом», «приймати участь» замість «брати участь», «по причині» замість «через». Неправильним також є використання слова «вірний» у значенні «правильний» у відповідному контексті.

Спілкування з правопорушниками має свої особливості. У таких ситуаціях мовлення правоохоронця повинно бути впевненим, чітким та відповідати вимогам закону. Формулювання мають демонструвати законність вимог працівника, його професійну підготовленість і здатність контролювати ситуацію [4, с. 205]. Водночас неприпустимими є як надмірна фамільярність, так і неконтрольована агресія. Подібна поведінка може негативно вплинути на авторитет правоохоронця та ускладнити виконання ним службових завдань. Для працівників правоохоронних органів також важливим є розуміння особливостей професійного та кримінального сленгу. Під час оперативної роботи правоохоронець може стикатися з мовленням різних соціальних груп, у якому певні слова або вислови мають приховане чи специфічне значення. Працівник повинен уміти правильно зрозуміти таку інформацію, однак під час оформлення службових матеріалів її необхідно передавати нормативною юридичною мовою. Отримані під час спілкування відомості мають бути чітко та грамотно зафіксовані в офіційних документах. Отже, культура мовлення є одним із показників професійної компетентності та зрілості правоохоронця.

Окремої уваги потребує мовна поведінка працівника під час кризових та екстремальних ситуацій. Затримання небезпечних правопорушників, припинення масових заворушень або робота безпосередньо на місці події часто відбуваються за умов обмеженого часу, значного психологічного напруження та потенційної небезпеки для життя і здоров’я. У таких обставинах мовна компетентність проявляється у здатності контролювати власні емоції, не допускати імпульсивних висловлювань і формулювати думки максимально чітко. Одним із важливих інструментів у таких ситуаціях

є вербальна деескалація. Правильно підібрані слова та спокійна манера спілкування можуть допомогти знизити рівень конфлікту й у деяких випадках уникнути застосування фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї [3, с. 115]. Здатність переконати особу припинити протиправні дії за допомогою слова є важливою складовою професійної майстерності правоохоронця. Ефективність такого спілкування залежить не лише від змісту сказаного, а й від того, як саме воно вимовляється. Значення мають тембр голосу, швидкість мовлення, інтонація, чіткість вимови та паузи. Спокійний і рівний голос, виразна артикуляція та правильно використані паузи дозволяють правоохоронцю зберігати контроль над ситуацією, демонструвати впевненість і водночас не переходити до крику, образ чи зайвої агресії.

Сучасні суспільні процеси висувають перед правоохоронною системою нові вимоги. Глобалізація, міжнародна співпраця та активний розвиток цифрових технологій зумовлюють необхідність постійного вдосконалення професійної мовної підготовки працівників. Важливим напрямом є також розвиток іншомовної компетентності правоохоронців, яка необхідна для спілкування з іноземними громадянами, співпраці з міжнародними організаціями, участі у спільних операціях та ознайомлення із зарубіжним досвідом правоохоронної діяльності [5, с. 91]. Особливого значення іншомовна підготовка набуває в умовах міжнародної взаємодії, зокрема під час співпраці з Інтерполом та Європолом, участі в міжнародних миротворчих заходах і координації спільних дій із представниками інших держав. Знання іноземних мов дозволяє працівникам ефективніше обмінюватися інформацією та використовувати професійні напрацювання інших країн. Не менш важливим викликом є поширення кіберзлочинності. Розвиток інтернет-комунікації створює нові форми правопорушень, а тому правоохоронці повинні розуміти особливості спілкування у цифровому середовищі, знати основну мережеву термінологію та вміти правильно документувати правопорушення, які відбуваються в інформаційному просторі. Незважаючи на появу нових форм комунікації, вимоги до офіційного мовлення залишаються незмінними: воно має бути грамотним, точним, зрозумілим і відповідати нормам української літературної мови.

Таким чином, професійно орієнтована мовна компетентність правоохоронця є значно ширшим поняттям, ніж просто знання правил української мови. Вона є важливою складовою професійної підготовки та практичним інструментом, який допомагає працівникові правоохоронних органів ефективно виконувати службові завдання, забезпечувати законність і взаємодіяти з громадянами. Така компетентність поєднує мовні, правові, психологічні та соціокультурні знання й уміння. Формування мовної компетентності повинно відбуватися систематично ще під час навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання та продовжуватися протягом професійної діяльності. Постійне вдосконалення культури

мовлення, знання юридичної термінології, уміння вести професійний діалог і правильно оформлювати документи сприяють підвищенню професійного рівня правоохоронця. Грамотне та відповідальне використання української мови допомагає формувати позитивний імідж правоохоронних органів і зміцнювати довіру громадян до них.

1. Ковальчук І. В. Професійна мовнокомунікативна компетентність майбутніх правоохоронців: теорія та практика формування : монографія. Київ : Наш час, 2021. 320 с.

2. Sybila O. M. Юридична лінгвістика та особливості офіційно-ділового мовлення працівників Національної поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2023. № 2. С. 45–52.

3. Мартинюк Т. О., Шевченко В. М. Психолінгвістичні особливості вербальної деескалації конфліктів у діяльності патрульної поліції. *Право і безпека.* 2024. Т. 91, № 1. С. 112–121.

4. Кравченко Н. П. Культура фахового мовлення поліцейського як інструмент формування довіри суспільства. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2022. Вип. 98. С. 201–210.

5. Гриценко С. В. Іншомовна компетентність правоохоронців у контексті євроінтеграційних процесів та міжнародного співробітництва. *Юридична наука.* 2025. № 3. С. 89–96.

Danylo KOSTYUK
4-th year cadet of the Faculty
of Training of Specialists of Pre-trial
Investigation Bodies, Dnipro State
University of Internal Affairs

Scientific Superviser:
Eleonora SKYBA
Professor of the Department
of Language Training,
Dnipro State University
of Internal Affairs

THE ROLE OF A FOREIGN LANGUAGE IN FORMING INTERCULTURAL COMMUNICATION SKILLS

In the conditions of modern globalization, increased international cooperation, academic and professional mobility, as well as the rapid development of information and communication technologies, contacts between representatives of different cultures have become an integral part of social life. A person increasingly interacts with representatives of other linguistic and cultural communities in the process of learning, professional activity, scientific exchange

and everyday communication. Under such conditions, knowledge of a foreign language becomes important not only as a practical means of communication, but also as an important factor in the formation of intercultural competence and the ability to constructive dialogue.

Intercultural communication is a complex process of interaction between representatives of different cultures, within which information, values, views and models of behaviour are exchanged. Its effectiveness cannot be determined solely by the level of mastery of grammar or vocabulary of a foreign language. To achieve mutual understanding, it is necessary to take into account the social roles of the communication participants, the peculiarities of cultural norms, the rules of speech etiquette, the nature of the situation and non-verbal means of communication [1, p. 192]. That is why modern foreign language teaching should include not only the formation of language competence, but also familiarization with the culture of the people whose language is being studied. The close relationship between language and culture means that learning a foreign language actually involves familiarization with a different system of perception and understanding of the surrounding world. Language reflects the historical experience of the people, their traditions, values, social relations and features of everyday behaviour. Therefore, words or expressions that are the same in form in different languages may have different cultural connotations or be used in different communicative situations [2, p. 25]. Mastering a foreign language helps a person realize the existence of different ways of interpreting reality and gradually overcome the limitations of their own cultural experience.

An important component of intercultural communicative competence is a person's attitude towards representatives of other cultures. It is primarily about openness, tolerance, respect for cultural differences, readiness to accept other views and the ability to refuse stereotypical evaluation. Learning a foreign language creates favorable conditions for the development of such qualities, as it involves direct familiarization with other cultural models [3, с. 62]. A person gets the opportunity not only to learn language structures, but also to analyze the reasons for differences in behavior, ways of expressing thoughts and building social relationships.

Sociolinguistic competence is of particular importance in this context. It involves the ability to use language tools in accordance with the social status of the interlocutor, the purpose and conditions of communication. For example, forms of address, level of formality, choice of vocabulary and ways of expressing a request or disagreement can differ significantly in different cultures [4, с. 557-558]. A speaker who only knows grammatically correct language but does not take such features into account may inadvertently create a communication barrier or cause his own utterance to be misunderstood. Therefore, effective communication involves not only knowing what to say, but also understanding when, to whom and in what way it is appropriate to say it.

Non-verbal components of communication are equally important. Gestures, facial expressions, intonation, eye contact, pauses, and physical distance between interlocutors can have different meanings depending on the cultural environment. Behaviour that is perceived as polite or interested in one culture may be viewed as overly familiar or even disrespectful in another. Therefore, when learning a foreign language, it is advisable to develop the ability to analyse not only speech, but also the general communicative context.

The process of intercultural interaction is often accompanied by various barriers. Language barriers include insufficient vocabulary, difficulties in perceiving authentic speech, ignorance of professional or colloquial vocabulary, as well as literal transfer of language constructions of the native language. Sociocultural barriers arise as a result of differences in rules of conduct, etiquette, traditions and social norms. At the same time, psychological factors play a significant role: fear of making mistakes, lack of confidence in one's own language abilities, prejudices and stereotypes about representatives of other cultures. Overcoming such barriers is a necessary condition for effective intercultural interaction.

In modern educational practice, the formation of relevant skills is ensured by the use of communicative and activity-based learning methods. An important place is occupied by role-playing games, discussions, simulation of intercultural situations, work with authentic texts, video materials and other information resources. Such methods allow students not only to learn language material, but also to practically apply it in situations close to real communication. Modelling situations in which participants must take into account cultural differences, find compromise solutions and explain their own position is especially effective.

Self-reflection also plays an important role. A person learning a foreign language should be aware that his own cultural norms are not universal. The ability to critically evaluate one's own stereotypes, ask clarifying questions and try to understand the motives of the interlocutor's behaviour contributes to reducing the number of conflict situations. In this aspect, a foreign language acts as a kind of mediator between cultures, as it creates the possibility of direct contact and knowledge of another value system.

Therefore, a foreign language is an important means of forming intercultural communication skills, as it provides not only the opportunity to transfer information, but also contributes to the knowledge of other cultures, the development of tolerance, empathy and flexibility of thinking. Effective command of a foreign language involves understanding the socio-cultural context, norms of speech behavior and non-verbal means of communication. Therefore, modern foreign language education should be aimed at the comprehensive formation of linguistic and intercultural competence, which is a necessary prerequisite for successful professional activity and constructive human interaction in a modern multicultural society.

1. Прус Н. О., Зінченко О. А., Лембік С. О. Роль міжкультурної комунікації у формуванні професійної мовної компетентності. *Вчені записки*

ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2025. Т. 36 (75), № 1, ч. 2. С. 191-196. DOI : https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.1.2/30.

2. Бойчук В. С. Потенціал уроків іноземної мови як площини формування міжкультурної компетентності підлітків. *Освіта та педагогічна наука*. 2024. № 3 (187). С. 24-37. DO : https://doi.org/10.12958/2227-2747-2024-3(187)-24-37.

3. Ігнатова О. М. Європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2023. Вип. 68. С. 60-67. DOI : https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-68-60-67.

4. Кошарна Н. В. Роль іншомовної соціолінгвістичної складової у формуванні міжкультурної компетентності підлітків на уроках англійської мови. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2025. № 9 (55). С. 553-565. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-9(55)-552-565.

Alyona KOTS
4-th year cadet, Faculty of Training Specialists for Pre-trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

EXPANDING THE SCOPE OF ENGLISH USE IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

The processes of globalization, the active development of international relations, digital technologies, education, science and economic cooperation contribute to the constant expansion of the scope of English use in Ukraine. In the modern world, English has ceased to be exclusively a foreign language studied in educational institutions, and is gradually turning into an important tool of professional, scientific, cultural and international communication. For Ukraine, this process is of particular importance, since the state is actively integrating into the European and world space, developing international partnerships and striving to ensure more active participation of its citizens in global processes.

Globalization necessitates constant interaction between representatives of different states, cultures and professional environments. In this process, English serves as one of the main means of international communication [1, p. 106]. Its widespread use is explained by the fact that a significant part of international

communications, scientific research, business negotiations, digital resources and professional information is carried out in English. Accordingly, its mastery becomes an important condition for gaining access to the global information space and effective interaction with foreign partners.

One of the main areas of expanding the use of English in Ukraine is education. Traditionally, English is taught as a foreign language in schools, vocational and higher education institutions. However, today its role is much broader. English is used to access international educational platforms, training courses, electronic libraries, scientific publications and academic mobility programs. Ukrainian students are given the opportunity to study under international programs, participate in conferences, seminars and educational projects, which requires a sufficient level of English proficiency. Thus, English becomes not only a subject of study, but also a tool for obtaining new knowledge.

The use of English in the field of science is expanding especially rapidly. Modern scientific communication is largely international in nature, and English is one of the main languages of scientific publications and international research. Ukrainian scientists who speak English have the opportunity to familiarize themselves with current foreign research, collaborate with international scientific institutions, participate in international conferences and present the results of their own research to the world scientific community. This contributes to the integration of Ukrainian science into the world scientific space and increases the possibilities of international knowledge exchange.

An important area of spreading English is economics and business. Globalization leads to the fact that Ukrainian enterprises increasingly interact with foreign companies, clients and investors. English is used during business negotiations, concluding international contracts, preparing presentations, conducting professional correspondence and participating in international exhibitions and forums. For business representatives, knowledge of English can be a competitive advantage, as it expands the possibilities of entering international markets and establishing business contacts with foreign partners.

Separate attention should be paid to the digital environment and information technologies. A significant part of the information on the Internet is presented in English. Many software products, professional platforms, technical documentation, online services and educational resources are created or primarily distributed in English. For Ukrainian users, knowledge of English allows them to access information without waiting for translation, use international digital services and work more effectively with modern technologies. This is especially important for specialists in the field of information technology, cybersecurity, programming and digital business.

The use of English is also expanding in public administration and international activities of Ukraine. European integration and the development of international cooperation require civil servants to be able to communicate effectively with foreign representatives. English is used during international negotiations, conferences,

working meetings, and the preparation and processing of international documents. The appropriate level of language proficiency by civil servants contributes to increasing the effectiveness of international interaction and allows Ukraine to more actively represent its interests in the international arena.

The expansion of the use of English is of particular importance in the law enforcement sphere. Modern crime is increasingly becoming transnational, which necessitates international cooperation between law enforcement agencies. This includes combating organized crime, human trafficking, drug trafficking, cybercrime, terrorism, and other offenses that may have an international dimension [2]. English allows law enforcement participate in international training, use professional information resources and carry out effective exchange of experience. For future lawyers and law enforcement officers, knowledge of English therefore becomes an important component of professional competence.

Another area is tourism and international travel. Increased population mobility contributes to a more active use of English in communication between tourists, hotel employees, transport companies, catering establishments and tourist organizations. English is often used as a common language between people who do not have a common native language. For Ukrainians, its knowledge makes it easier to stay abroad, communicate with foreigners and obtain the necessary information while traveling.

The concept of professional communicative competence is multifaceted and includes several competencies [4, p. 37]. Another important area is the cultural and media sphere. Ukrainian musicians, filmmakers, writers, journalists and representatives of other creative professions get the opportunity to distribute their works among an international audience. The use of English in social networks, on international platforms and in the media space allows Ukrainian authors to communicate directly with foreign users. This contributes to the popularization of Ukrainian culture, history and modern life of Ukraine abroad.

Along with the positive consequences of expanding the areas of use of the English language, certain challenges also arise. One of them is the need to maintain the proper status and widespread use of the Ukrainian language as the state language. The spread of English should not lead to the displacement of Ukrainian from the national, cultural or educational space. The optimal approach is the formation of a multilingual society in which the Ukrainian language remains the basis of national identity, and English performs an important function of international communication [3, p. 153]. Proficiency in several languages allows citizens to simultaneously maintain their own cultural identity and be active participants in the global society.

Thus, globalization is one of the main factors in expanding the areas of use of the English language in Ukraine. Today it is used not only in the educational process, but also in science, business, public administration, law enforcement, information technologies, culture, media, tourism and international cooperation. Further improvement of the level of English language proficiency among the population can contribute to the expansion of international contacts, the increase of competitiveness

of Ukrainian specialists, the development of science and economy, as well as the deepening of Ukraine's European integration. Thus, English in modern Ukraine is gradually transforming from a traditional educational subject into an important tool for professional development, international interaction and full participation of the state in the globalized world.

1. Bazilyak N.O., Kukharska L.V., Hamerska I.I. «The impact of globalization on the english language: lexical and grammatical changes as a result of interlingual interaction». «Bulletin of Science and Education (Series «Philology», Series «Pedagogy», Series «Sociology», Series «Culture and Art», Series «History and Archaeology»)»: journal. No. 2(32) 2025. P. 105-112.

2. The language of global communication: why English conquered the whole world. URL : https://www.education.ua/blog/48411/ (date of application: 02.09.2026).

3. Pokotylo P. H. Perspectives of english as the second language in Ukraine for bilingual education at high school with use of interactive technologies. *Academic Studies.* Series «Pedagogy», Vol. 4, Part 2, 2021. P. 152-156.

4. Vynogradska E., Dekusar G. The relevance of language learning in the contest of intercultural communication. Youth and World Cooperation: Materials of the V All-Ukrainian English-Language Scientific-Practical Conference of Higher Education Applicants. Dnipro: DDUVS, 2023. P. 36-38.

Vladuslav KRAVCHENKO
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Superviser:
Eleonora SKYBA
Professor of the Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

ENGLISH LANGUAGE IN UKRAINIAN SOCIETY: CURRENT TRENDS IN EXPANDING THE AREAS OF APPLICATION

Contemporary geopolitical, sociocultural, economic, and technological processes have led to a significant increase in the role of the English language as the primary medium of international communication. In a globalized society, it serves as a lingua franca, facilitating interaction among people from diverse nations, cultures, and professional backgrounds. Its prevalence is particularly evident in the fields of science, education, international politics, economics, information technology, and digital communications.

In recent years, English language proficiency has acquired not only educational and professional significance for Ukraine but also strategic importance. This became particularly evident following the onset of the Russian Federation's full-scale armed aggression, which significantly intensified Ukraine's international contacts, its European and Euro-Atlantic integration, and its military, economic, and humanitarian cooperation with foreign nations. Under these circumstances, English has become a vital tool for international interaction and for representing Ukraine's interests on the global stage.

A significant milestone in the institutional formalization of the English language was the adoption of the Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine» (No. 3813-IX, dated June 4, 2024) [1]. The Law designated English as one of the languages of international communication in Ukraine and established the legal framework for its use in specific areas of public life. In particular, it mandates English proficiency requirements for certain categories of civil servants, prosecutors, military officers, and other officials whose work involves international cooperation. At the same time, opportunities for using English are expanding within public authorities, education, culture, healthcare, transport, and other sectors.

English language proficiency is becoming increasingly important within the public administration system. Ukraine’s European integration entails the active participation of civil servants in international negotiations, professional events, experience-sharing programs, and the implementation of joint projects. Consequently, English language skills serve not merely as a means of communication but as a prerequisite for accessing international regulatory documents, professional information, and best practices from abroad [2, p. 42]. In light of this, professional development programs for civil servants are being developed to foster professionally oriented foreign language competence.

The education system plays a vital role in the dissemination of the English language. Its study is being progressively strengthened at all levels of the educational process – from preschool and general secondary education to higher education institutions. University education is increasingly focused on equipping students with the ability to work with English-language sources and to participate in international educational programs and academic exchanges. English is of particular importance for research activities, given that a significant portion of contemporary scientific research is published in English [3, p. 48]. Proficiency in the language expands opportunities for Ukrainian researchers to engage in the international scientific community and publish their findings in international journals.

The digital environment represents a distinct area where the use of the English language is expanding. Social media, video platforms, and other digital resources enable Ukrainian journalists, scholars, civic activists, and state institutions to communicate directly with an international audience. Creating English-language content has become a vital tool for strategic communication, disseminating

information about Ukraine, and countering Russian disinformation. At the same time, online courses, mobile applications, and digital educational platforms have significantly broadened opportunities for independent English language learning.

Increased contact between the Ukrainian and English languages also influences the development of Ukrainian vocabulary. Anglicisms are actively entering the terminology of information technology, economics, management, sports, culture, and the media. Loanwords adapt to the grammatical and word-formation systems of the Ukrainian language, fostering the emergence of new derivative forms [4, pp. 93–94]. A notable example is the spread of feminine forms denoting professions and activities – such as «bloherka» (female blogger), «dyzainerka» (female designer), «menedzherka» (female manager), and «dilerka» (female dealer). This process reflects both the word-formation capabilities of the Ukrainian language and societal changes regarding the professional representation of women.

At the same time, English language proficiency across Ukrainian society remains uneven. Disparities exist based on age, place of residence, education level, and access to language resources. Higher levels of language competence are predominantly found among young people and residents of large cities. Key challenges include unequal access to quality language education, a lack of opportunities for practical English usage, and the need to modernize teaching methodologies. Addressing these issues requires developing language infrastructure within local communities, training qualified teachers, and more widely adopting communicative and practice-oriented teaching methods.

Thus, in contemporary Ukrainian society, English is gradually evolving from a primarily individual professional skill into a vital societal and institutional resource. Expanding its use in public administration, education, science, international cooperation, digital communications, and the economy aligns with Ukraine’s strategic course toward European and Euro-Atlantic integration. Concurrently, the spread of English must proceed in tandem with the strengthening of Ukrainian as the sole state language. Further development of an effective language policy and an accessible system of foreign language education will facilitate enhanced international communication for Ukraine and its integration into the global educational, scientific, economic, and information spheres.

1. Про застосування англійської мови в Україні : Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX : станом на 1 січ. 2025 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text (дата звернення: 09.09.2026).

2. Панасенко Є. О. Англійська мова як геополітичний феномен у контексті сприйняття публічними управлінцями в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Т. 35 (74), № 4, ч. 2. С. 42-46. URL : https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.4.2/07.

3. Максимова А. Я. Роль держави в поширенні англійської мови в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34 (73), № 5. С. 46-50. URL : https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.5/08.

4. Танчик О. Вплив англійської мови на процеси фемінізації в сучасній українській мові. *Студентський філологічний вісник*. 2023. Вип. 6. С. 91-95.

Kateryna KRAVCHENKO
Cadet, Donetsk State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Olena MAMONOVA
Associate Professor, Department of Language Training, Donetsk State University of Internal Affairs, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

ENGLISH AS THE PRIMARY MEANS OF INTERNATIONAL COMMUNICATION

In the modern globalized world, effective communication between states and peoples is one of the essential conditions for international cooperation. Political, economic, security, scientific, and cultural processes are increasingly less confined by the borders of individual countries. Representatives of various nations regularly participate in international conferences, diplomatic negotiations, meetings of international organizations, joint projects, and other forms of interstate interaction. Under such circumstances, there arises an objective need for a common means of communication. One of the languages that performs this function most extensively is English. In academic literature, this phenomenon is referred to as English as a Lingua Franca (ELF) . This term denotes the use of English by people whose native languages differ, using English as a common means of communication. Importantly, in this situation, English is not necessarily the native language of any participant. Its primary function is not to demonstrate flawless command of a particular national variety of English but to ensure mutual understanding among participants in international interactions [1, p. 30-31]. The spread of English as an international language has a complex nature. Its current status has been shaped by historical, political, and economic processes; however, today it is primarily supported by the scale of international interaction. English is used in international politics and diplomacy, international law, business, science, education, information technology, and other fields. Thus, it has ceased to be solely the language of English-speaking countries and has become an important tool of communication among representatives of different states [1, p. 30-31].

English acquires particular significance in diplomacy. Diplomatic activity by its nature implies constant interaction among representatives of different states, each of which has its own official or national language. In bilateral relations, the issue of linguistic interaction can be resolved through translators or agreements on the use of a specific language. However, in multilateral diplomacy, where dozens of states participate simultaneously, the constant use of translation from each language into all others becomes extremely complex and resource-consuming. Therefore, the use of a common language significantly simplifies international communication. Researchers of English as a lingua franca note that using a common language is one of the practical ways to ensure diplomatic interaction, especially in a multilateral environment where participants have various first languages. Historically, different languages have served the function of diplomatic lingua franca – including Aramaic, Persian, Arabic, and French. However, in the modern world, the most widespread language for such international diplomatic communication is English [2, p. 75-76]. At the same time, diplomatic communication places special demands on language. In diplomacy, not only grammatical correctness or a wide vocabulary matter but also accuracy, neutrality, and cultural sensitivity of expressions. Incorrectly formulated phrases during international negotiations may be misunderstood by the other party, potentially affecting the course of negotiations. Therefore, English in diplomacy is not merely a tool for transmitting information but an instrument for shaping positions, conducting negotiations, seeking compromises, and maintaining international dialogue.

It is particularly interesting that participants in diplomatic communication often use English as a non-native language for both parties. In such cases, the main focus is not on imitating native English speakers but on the ability to adapt speech so it is understandable for the other participant. Studies of international meetings with representatives from different countries show that successful communication in English as a lingua franca largely depends on participants' ability to cooperate, clarify meanings, and adapt their speech to the language level of their interlocutor [1, p. 30-31, 34-36]

Equally significant is the role of English in the activities of international organizations. These organizations create an environment where representatives of dozens of countries must regularly interact. For example, the North Atlantic Treaty Organization (NATO) has used English and French as its official languages since its establishment. This was explicitly stated in NATO’s 1949 official communique, which declared English and French as the official languages of the entire organization [3]. The functioning of English in NATO demonstrates that language matters not only for diplomatic protocol but also for practical coordination among states. NATO unites countries with different languages, cultures, and national traditions. Their representatives must collaborate in political, military, security, and administrative spheres. Accordingly, having a common linguistic tool facilitates prompt information exchange and the development of coordinated decisions. The use of English in international organizations also demonstrates its importance as a

language of professional communication. State representatives use it during official meetings, negotiations, document preparation, presentations, consultations, and international work sessions. Thus, English ensures communication not only among politicians but also among experts, diplomats, lawyers, military personnel, economists, scientists, and other professional groups.

It is also important to note that English has become a crucial tool for interstate cooperation. Modern cooperation covers a wide range of areas: from economics and trade to combating international crime, cybersecurity, environmental protection, science, education, and healthcare. In this context, English functions as a sort of communicative bridge. A striking example is the activity of ASEAN, where English is designated as the sole working language of the organization despite significant linguistic and cultural diversity among its member states. Researchers emphasize that this model demonstrates the practical value of English as a lingua franca: it allows representatives of states with different national languages to conduct joint diplomatic and political activities [2, p. 75-78]. However, the spread of English does not mean that other languages lose their importance. On the contrary, modern international communication should be based on the principle of linguistic and cultural diversity. English functions as a common tool but should not automatically be perceived as a replacement for national languages. ELF research highlights the communicative function of English and the need to consider the diversity of its users [1, p. 31-33].

For Ukraine, the role of English as a language of international communication has special significance. Ukraine actively interacts with European countries and international organizations, participates in international programs and projects, and develops cooperation in security and defense, science, education, economy, and culture. In this context, a significant step was the adoption of the Law of Ukraine "On the Use of the English Language in Ukraine" dated June 4, 2024, No. 3760-IX. The law explicitly defines English as one of the languages of international communication in Ukraine. Moreover, among the goals of legislative regulation are the activation of European and Euro-Atlantic integration processes of Ukraine, enhancement of the country’s international image, and its competitiveness [4]. Particularly important is that the law provides for the use of English in the activities of state authorities and local self-government bodies. Specifically, according to Article 5, state and local authorities accept for consideration official documents of foreign states and international organizations written in English, following requirements for translation into the state language, unless otherwise established by law or international agreement [4]. The ability of civil servants to command English enables faster processing of such information, participation in international meetings, and more effective representation of Ukraine’s interests.

The importance of English particularly grows due to Ukraine's European and Euro-Atlantic integration. Full participation in the international environment requires not only formally being a party to international treaties or a member of international organizations but also the ability of the country's representatives to

communicate directly with foreign partners, comprehend international documentation, and take part in professional discussions. Therefore, English language knowledge is gradually becoming a professional competence required for many specialties related to international activity. This especially applies to diplomats, civil servants, lawyers, military personnel, law enforcement officers, scientists, teachers, and specialists involved in international projects. At the same time, the Ukrainian approach is not about replacing the Ukrainian language with English but about expanding international communication opportunities.

The Law of Ukraine clearly defines English as one of the languages of international communication, while Ukrainian retains its status as the state language. Hence, it concerns a functional complement: Ukrainian provides internal state and public communication, while English expands Ukraine's opportunities in the external international environment [4].

1. Barančicová J., Zerzová J. English as a lingua franca used at international meetings. *Journal of Language and Cultural Education.* 2015. Vol. 3, No. 3. P. 30–51. URL : https://www.researchgate.net/publication/282661949_English_as_a_lingua_franca_used_at_international_meetings.

2. Kirkpatrick A., Subhan S., Walkinshaw I. English as a lingua franca in East and Southeast Asia: Implications for diplomatic and intercultural communication. In: Friedrich P. (ed.). English for Diplomatic Purposes. Bristol: Multilingual Matters, 2016. P. 75–93. URL : https://www.researchgate.net/publication/303990237_English_as_a_lingua_franca_in_East_and_Southeast_Asia_Implications_for_diplomatic_and_intercultural_communication.

3. NATO. Final Communiqué. 17 September 1949. Офіційний документ НАТО. URL : https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/1949/09/17/final-communique.

4. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX. Чинна редакція. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-IX?utm_source#Text.

Valeriy KRASILNIKOV
4-rd year cadet
Faculty of Training Specialists
for Pre-Trial Investigation Bodies
National Police of Ukraine
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the Department
of Language Training
Dnipro State University of Internal Affairs

FOREIGN LANGUAGE AS A MEANS OF INTERNATIONAL COOPERATION FOR AN INVESTIGATOR OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

The expansion of cross-border collaboration among law enforcement bodies has turned foreign language skills into an increasingly vital part of an investigator's professional toolkit. This is especially significant when looking into transnational crimes, where clear communication with foreign citizens, officials from other countries' police forces, and global organizations can be crucial. As a result, for an investigator within the National Police of Ukraine, knowing a foreign language goes beyond simple conversation it serves as a key professional instrument that supports international partnerships and the sharing of critical information..

The significance of foreign language skills for law enforcement personnel is also highlighted by G. G. Dekusar and K. Lahun. These scholars note that fluency in English fosters the growth of international collaboration and constitutes a crucial element of professional interaction among police officers. They stress the necessity of job-specific foreign language education, given that officers may face circumstances involving communication with individuals from other countries and the utilization of foreign-language sources in their line of duty. [5].

In the era of globalization and the expanding cross-border character of crime, investigators are increasingly confronted with scenarios that demand collaboration beyond Ukraine's borders. This cooperation may involve sharing intelligence with foreign counterparts, handling international requests, taking part in joint investigative operations, and dealing with foreign legal and procedural documents. As a result, investigators require not just a basic command of foreign languages but also the capacity to employ specialized legal terminology and convey information clearly and precisely in professional contexts. [1].

This skill is especially critical when an officer is dealing directly with foreign nationals – whether they are victims, witnesses, suspects, or refugees. Language

obstacles can make it harder to gather information, clarify important details, and create a productive line of communication. Being able to speak a foreign language minimizes confusion, supports professional engagement, and helps ensure that the rights of individuals involved in criminal proceedings are properly safeguarded. For this reason, scholars highlight the importance of foreign language skills in police work with foreigners and refugees, especially in situations where clear communication is essential for carrying out police responsibilities effectively.[3].

Another important aspect is the increasing institutional importance of English-language training for Ukrainian law enforcement personnel. Recent legislative and academic developments indicate that English proficiency is gradually becoming an important professional requirement within the security and law enforcement sector. In particular, Yu. V. Pyrozhkova and M. O. Larkin emphasize the importance of developing practical models of English-language training that enable law enforcement officers to apply their language skills directly in their professional activities [2]. For investigators, this may involve communicating with foreign colleagues, preparing and interpreting international documents, exchanging information, and participating in cross-border investigative cooperation.

The practical importance of foreign language skills is directly tied to the advancement of international police collaboration. When investigating crimes that cross national borders, investigators may need to request information from relevant authorities in other countries, share operational intelligence, or take part in joint investigative efforts. In these situations, being able to precisely grasp professional content and communicate clearly with partners abroad can enhance both the effectiveness and speed of investigative procedures. The growth of international police cooperation inside the European Union further highlights the need to raise professional benchmarks and reinforce the specialized training of law enforcement staff. [4].

At the same time, the success of foreign language instruction is closely tied to its practical application. Investigators must be given opportunities to build their language skills through professional contexts, including interviewing foreign nationals, interacting with international colleagues, analyzing documents in a foreign language, drafting cross-border correspondence, and sharing investigative data. This type of training enables them to overcome language barriers and prepares them for real-world professional scenarios that could occur during criminal investigations. [2; 5].

The development of foreign language competence is particularly relevant in the context of Ukraine’s European integration and the expansion of international law enforcement cooperation. Improving the language skills of investigators can facilitate the exchange of professional experience and information, strengthen cooperation with foreign agencies, and support the implementation of common approaches to combating transnational crime. Thus, foreign language proficiency

should be viewed not as an additional qualification, but as an important element of the modern investigator's professional readiness [2; 4].

Therefore, foreign language instruction ought to integrate foundational language skills with specialized legal terms, professional interaction, and real-world investigative scenarios. This method would enable investigators to employ a foreign language not merely as a tool for conversation but as a valuable professional asset in both preventing and probing transnational crimes. Within this framework, fostering foreign language proficiency aids in enhancing international collaboration and promotes the ongoing integration of Ukraine's National Police into the European and global law enforcement community.

1. Zozulia, Y. V. "Regulatory and Legal Framework for International Cooperation of the National Police of Ukraine." *Ukrainian Police Studies: Theory, Legislation, Practice*. 2022. No. 1. Pp. 151–160. URL : https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/108?utm_source=chatgpt.com (accessed August 16, 2026).

2. Pyrozhkova, Y. V., & Larkin, M. O. "English-Language Training of Law Enforcement Personnel in the Context of the Law of Ukraine «On the Use of English in Ukraine': Organizational Models and Financial and Legal Support." *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*. 2025. Part 3. Pp. 360–366. URL : https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/342164?utm_source=chatgpt.com (accessed August 16, 2026).

3. Pribytkova, N. O., & Horbach, N. L. «The Role of Foreign Languages in the Work of Police Units in Interaction with Foreign Nationals and Refugees». *Crime and Counteraction to It in the Conditions of War and in the Post-War Perspective: An Interdisciplinary Panorama*: Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference (Vinnytsia, April 7, 2026). Vinnytsia: KhNUIA, 2026. Pp. 243–245. URL : https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/fa1e443a-6aba-42fa-8640-b850e9b5f642?utm_source=chatgpt.com (accessed August 17, 2026).

4. Biriukov, R. M. «Evolution of Doctrinal Approaches to International Police Cooperation within the European Union». *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*. 2024. URL : https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/316053?utm_source=chatgpt.com (accessed August 17, 2026).

5. Dekusar, G., & Lahun, K. «The Role of Motivation in Learning a Foreign Language by Future Law Officers». *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2022. Special Issue No. 1. Pp. 336–342. URL : https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/11673/1/52.pdf (accessed August 18, 2026).

Roman KRYVAL
4-thyear Cadet of the Faculty for Training Specialist for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR,
Senior Lecturer of the Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs

PROFESSIONAL ENGLISH AS A TOOL FOR COMBATING TRANSNATIONAL CRIME

The globalization of criminal activity has significantly changed the requirements for modern law enforcement cooperation. Criminal offences are increasingly connected with activities carried out in several countries, while offenders can use digital technologies, international financial systems and cross-border communication to organize and conceal illegal activities. As a result, effective prevention and investigation of transnational crime cannot be limited to the efforts of one state. For the National Police of Ukraine, cooperation with foreign law enforcement agencies and international organizations requires not only appropriate legal and organizational mechanisms, but also the ability of police officers to communicate effectively in a foreign language. In this context, professional English becomes an important practical component of police competence, particularly when information has to be exchanged quickly and accurately with international partners.

The growing importance of English in the professional activities of Ukrainian police officers is also reflected in national legislation. The Law of Ukraine “On the Use of English in Ukraine” recognizes English as one of the languages of international communication in Ukraine and establishes the legal framework for expanding its use in public spheres. The Law also provides for English-language requirements for certain positions within the National Police of Ukraine. This approach demonstrates that English proficiency is gradually moving beyond the sphere of general education and becoming an element of professional qualification for specific categories of police personnel [1].

One of the areas where this competence has direct practical value is international information exchange. The National Police of Ukraine uses the INTERPOL information system to cooperate with the INTERPOL General Secretariat, National Central Bureaus of other countries and competent foreign authorities. The relevant regulatory framework provides for the exchange of

information and the transmission of international requests and notifications concerning persons, objects and events. Such cooperation requires information to be understood and transmitted without ambiguity, since inaccuracies in professional communication may complicate the interpretation of data and reduce the effectiveness of interaction between law enforcement institutions. Therefore, knowledge of professional English, including specialized legal and operational terminology, can facilitate more accurate communication within international police cooperation [2].

The practical importance of language competence becomes even more apparent in cooperation aimed at combating organized crime that operates across national borders. INTERPOL and Europol provide important mechanisms for exchanging information, coordinating law enforcement efforts and supporting cooperation between national authorities. In the Ukrainian context, these mechanisms are particularly relevant because criminal networks increasingly make use of digital technologies and international connections.

Consequently, police officers involved in international cooperation may need to communicate with foreign counterparts, interpret professional information, formulate requests and participate in joint activities. The effectiveness of such communication depends not only on knowledge of general English but also on the ability to use professional terminology accurately and appropriately in a law enforcement context [3].

For this reason, the development of English-language competence should be integrated into the professional training of future and current police officers. It is important that language education should not be limited to learning vocabulary or grammatical structures separately from professional practice.

Training based on realistic occupational situations can prepare officers for communication that may occur during international cooperation. Research by G. Dekusar, T. Pakulova and A. Andrasyah Isy emphasizes the importance of communication-oriented approaches in English-language training for future law enforcement professionals. The use of interactive methods and professionally relevant situations can contribute to the development of communication skills, confidence and the ability to apply language knowledge in practical contexts [4].

Thus, professional English should be regarded as more than an additional qualification of a police officer. In the context of transnational crime, it can function as a practical instrument that facilitates communication, information exchange and coordination between Ukrainian and foreign law enforcement agencies.

The development of specialized English-language competence can contribute to reducing communication barriers, improving the accuracy of international information exchange and increasing the readiness of National Police officers to participate in joint investigations and other forms of international cooperation.

Therefore, expanding the use of professional English in police education and practice is a relevant direction for strengthening Ukraine’s capacity to respond to contemporary transnational criminal threats.

1. Zozulya E. V. Normative and legal regulation of international cooperation of the National Police of Ukraine. Ukrainian police science: theory, legislation, practice. 2022. No. 1 (3). P. 151–160. URL : https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/108?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

2. Krasnopolsky V., Kovalchuk V. English in the activities of the national police of Ukraine. Rule of law: doctrine and practice in the context of modern world challenges: materials of the International Scientific-Practical Conference (Dnipro, February 29, 2024). Dnipro: DDUVS, 2024. P. 415–417. URL : http://78https//er.dduvs.edu.ua/handle/1234569/14018?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

3. Rofymenko V. V. English-language professional communication in law enforcem ent: lexical and terminological aspects. // Current issues of development of the security and defense sector (foreign experience): collection of abstracts of participants of the XXVII International Scientific and Practical Conference for students of foreign languages (Vinnytsia, April 3, 2026). Vinnytsia: KhNUVS, 2026. pp. 339–341. URL : https://dspace.univd.edu.ua/items/51041c4e-51d8-4b46-a9ef-d3f6d7448662?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

4. Dekusar G., Pakulova T., Andrasyah Isa A. Emotional intelligence in teaching the English language for future law enforcement officers. *Scientific Bulletin of the Dnipro State University of Internal Affairs.* 2024. No. 4 (131). P. 184–189. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15931?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

Софія КУДРИЦЬКА
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровськогодержавного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тетяна ІЩЕНКО
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

МОВА ПРАВА: ЛІНГВІСТИЧНА СПЕЦИФІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Мова права є важливим засобом існування, вираження та реалізації права. Вона використовується для формулювання правових норм, створення нормативно-правових актів, судових рішень, договорів та інших юридичних документів. Поняття мови права є складним і багатогранним, оскільки охоплює не лише юридичну термінологію, а й особливості правової граматики, стилістики та професійного використання мовних засобів. У

науковій літературі розмежовуються поняття «правова мова» та «правнича мова». «Правовий» означає такий, що стосується права, тоді як «правничий» пов'язаний із діяльністю правника. Відповідно правнича мова розглядається як мова, яку правник використовує у своїй професійній діяльності. Актуальність дослідження мови права зумовлена необхідністю забезпечення точності юридичних формулювань, правильного розуміння правових норм та ефективного застосування законодавства.

Мова права є спеціалізованим різновидом мовної діяльності, пов'язаним із функціонуванням права та юридичною професійною діяльністю. У структурі правничої мови можна виділити такі основні складники, як лексичний склад, правова термінологія, правові дефініції, граматика та правова стилістика. Особливе місце посідає юридична термінологія, оскільки саме за допомогою термінів позначаються правові поняття та категорії. Юридичний термін повинен бути пов'язаний із певним правовим поняттям і використовуватися відповідно до його змісту. Послідовність використання термінів має важливе значення для правильного розуміння правового тексту [1]. Важливим елементом мови права є правова дефініція, тобто словесне визначення певного правового поняття. За допомогою дефініцій законодавець встановлює зміст понять, які використовуються у нормативно-правових актах.

У сучасній правничій практиці використовуються декілька підходів для дослідження мови права. Одним з них є мовознавчий підхід. У його межах правнича мова розглядається крізь призму функціональних стилів та особливостей використання мовних засобів [1]. З мовознавчого погляду юридична мова переважно пов'язується з офіційно-діловим стилем, зокрема із законодавчим, дипломатичним та адміністративно-канцелярським підстилями [2]. Іншим є правознавчий підхід, відповідно до якого дослідження мови права не обмежується лише офіційно-діловим стилем. Воно охоплює мову правотворчості, правозастосування, правореалізації, правотлумачення та юридичної науки [3]. Такий підхід дає змогу розглядати мову права не лише як систему мовних засобів, а як інструмент здійснення різних видів юридичної діяльності. Логіко-семантичний підхід зосереджується на співвідношенні мовного вираження правової норми та її змісту. Особливе значення в цьому разі має правильне визначення змісту юридичних понять і термінів. Герменевтичний підхід пов'язаний із проблемою розуміння та тлумачення правових текстів [2]. Значення правової норми має встановлюватися з урахуванням не лише окремих слів, а й контексту та системних зв'язків правового тексту. Комунікативний підхід дає можливість розглядати право як особливу форму соціальної комунікації. За допомогою юридичної мови законодавець передає адресатам певні правила поведінки, права та обов'язки.

Юридична термінологія є одним із центральних компонентів мови права. Терміни забезпечують точне позначення правових понять та сприяють системності юридичної мови. Саме тому важливими вимогами до юридичної термінології є точність, визначеність, системність та послідовність

використання. Особливого значення набувають правові дефініції. Вони сприяють встановленню чіткого змісту юридичних понять та зменшенню можливості їх неоднозначного розуміння. Проблема термінологічної узгодженості має безпосереднє значення для якості законодавства, оскільки різне використання одного й того самого терміна може ускладнювати правозастосування.

Правова стилістика характеризує особливості використання мовних засобів у різних сферах юридичної діяльності. У законодавчих текстах важливими є точність, логічність, послідовність та уніфікованість мовного оформлення. Для юридичних документів характерне використання стандартизованих мовних конструкцій, що забезпечують однаковість оформлення та полегшують сприйняття правової інформації. Водночас правнича мова не обмежується лише мовою нормативно-правових актів. Вона охоплює також мову договорів, заяв, скарг, судових документів та інших юридичних текстів.

Однією з важливих вимог до сучасної мови права є її зрозумілість. Правові норми повинні бути сформульовані таким чином, щоб їх зміст можна було правильно встановити та застосувати. Надмірно складні мовні конструкції, неоднозначні терміни або суперечливе використання понять можуть негативно впливати на сприйняття та реалізацію правових норм. Тому сучасне розуміння мови права передбачає необхідність поєднання юридичної точності з доступністю правової інформації. Доступність юридичної мови особливо важлива для громадян, які не мають спеціальної юридичної освіти, але повинні мати можливість ознайомитися зі своїми правами та обов'язками.

Сучасна мова права розвивається разом із суспільством та правовою системою. Поява нових правових явищ зумовлює формування нових юридичних понять і термінів. Важливим сучасним напрямом є цифровізація юридичної діяльності. Електронні документи, цифрові реєстри, електронне судочинство та інші технології висувають нові вимоги до структури та однозначності правової інформації. Для України особливого значення набуває розвиток української юридичної термінології та її узгодження з європейською правовою термінологією. При цьому запозичення іноземних термінів має здійснюватися з урахуванням особливостей української правової системи та змісту відповідних правових понять.

Отже, мова права є складним явищем, яке поєднує мовні та юридичні характеристики. Сучасні підходи до її розуміння включають мовознавчий, правознавчий, логіко-семантичний, герменевтичний та комунікативний підходи. Особливе значення мають точність юридичної термінології, правильність правових дефініцій, логічність та зрозумілість юридичних текстів. Удосконалення мови права сприяє підвищенню якості законодавства, ефективності правозастосування та доступності права для громадян. Таким чином, сучасне розуміння мови права повинно ґрунтуватися на поєднанні

юридичної точності, мовної грамотності, логічності, системності та доступності правової інформації.

1. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія : навч. посіб. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. 2-ге вид., змін. і допов. Київ : Стилос, 2004. 277 с.

2. Дудаш Т. І. Юридична мова : посібник-практикум. Львів : Видавничий центр юридичного факультету, 2013. 80 с.

3. Рабінович П. М., Дудаш Т. І. Правнича мова: основні складники (загальнотеоретична характеристика). *Вісник Національної академії правових наук України.* 2017. № 1 (88). С. 17–29.

Юлія КУХТЮК
курсант 302-го взводу навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Олена СИТЬКО
завідувач кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

ФЕМІНІТИВИ В ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ ПРАВООХОРОНЦІВ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА МОВНІ НОРМИ

Використання фемінітивів у професійному мовленні правоохоронців є важливою складовою сучасного реформування правоохоронної системи України, оскільки мова є не лише засобом комунікації, а й інструментом утвердження гендерної рівності в професіях, які тривалий час вважалися традиційно чоловічими. Нормативно-правовим підґрунтям для активізації процесів словотвору та використання назв жіночого роду на позначення професій, посад та спеціальностей став Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704-VIII, який закріпив обов’язковість застосування державної мови в усіх сферах публічного життя, зокрема у діяльності органів правопорядку, діловодстві та офіційному документообігу [1]. Законодавчі вимоги щодо дотримання мовних норм у публічно-правовій сфері збіглися в часі із затвердженням нової редакції Українського правопису 2019 року, що офіційно повернула та

нормативно впорядкувала словотвірні моделі формування фемінітивів за допомогою суфіксів -к-, -иц-(я), -ин-(я), -ес- та інших.

У правоохоронній діяльності, де діловий та офіційно-діловий супровід відіграють вирішальну роль у забезпеченні законності та процесуальної точності, вживання фемінітивів має певні специфічні особливості. Якщо в публічних виступах, інтерв'ю, пресрелізах та усній професійній комунікації використання слів на зразок «поліцейська», «слідча», «детективка», «інспекторка», «прокурорка» чи «експертка» є повністю унормованим і сприяє подоланню стереотипів, то в офіційно-документальній сфері спостерігається співіснування двох тенденцій. З одного боку, Класифікатор професій ДК 003:2010 та Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18.08.2020 № 1574 дозволили за потреби адаптувати назви посад та професій для осіб жіночої статі при внесенні записів до штатного розпису, кадрової документації та трудових книжок. З іншого боку, у процесуальних документах (протоколах, обвинувальних актах, ухвалах, обвинувальних висновках) зберігається усталена традиція вживання офіційних назв посад у формі чоловічого роду як граматично узагальненої назви посадової особи чи суб'єкта правовідносин, що зумовлено прагненням уніфікації та запобігання двозначностям при інтерпретації норм права.

Дослідження функціонування слів жіночого роду в масовій комунікації та суміжних професійних сферах свідчать про прискорення процесів адаптації фемінітивів у повсякденну мовну практику. Зокрема, науковці зазначають, що медіапростір виступає основними каталізатором і майданчиком для популяризації новотворів, де суфіксальний спосіб творення фемінітивів є найбільш продуктивним і природним для системи української мови [2, с. 91]. Для професійного мовлення органів правопорядку це означає, що сфера усної та публічної комунікації правоохоронців гнучкіше реагує на суспільні запити, інтегруючи фемінітиви без шкоди для змісту повідомлень, оскільки «використання фемінітивів сприймається як маркер сучасності, демонополізації «чоловічих» професій та дотримання європейських стандартів рівних прав і можливостей» [2, с. 92].

Разом із тим лексико-семантичний аналіз професійного лексикону правоохоронних органів указує на наявність певних застережень та нормативно-стилістичних обмежень, які вимагають високої мовної грамотності та дотримання вимог чинного законодавства. Науковці наголошують, що «у професійному мовленні використання фемінітивів має бути чітко збалансованим між вимогами суворого офіційно-ділового стилю та природними тенденціями розвитку мови, аби уникнути штучного творення слів із негативним конотаційним відтінком чи порушенням синтаксичних зв'язків у реченні» [3, с. 284]. Окремі назви військових та спеціальних звань або офіційних посадових категорій у Національній поліції, Службі безпеки України, Державній прикордонній службі чи Державному бюро розслідувань (наприклад, «лейтенант», «капітан», «майор», «генерал», «оперативний

уповноважений») на нинішньому етапі не мають загальноприйнятих словотвірних парадигм у жіночому роді, тому при підготовці строгих офіційних та процесуальних паперів узгодження граматичних форм здійснюється за допомогою дієслів минулого часу або прикметників у жіночому роді при збереженні іменника чоловічого роду (наприклад: «старший лейтенант поліції Олена Іваненко повідомила»).

Таким чином, сучасний стан використання фемінітивів у професійному мовленні правоохоронців характеризується поступовим подоланням консервативних стереотипів та приведенням мовної практики у відповідність до законів України та правописних норм. Удосконалення мовної культури працівників органів правопорядку передбачає чітке розмежування сфер застосування: активне та вільне вживання фемінітивів у публічній, комунікативній, профілактичній та навчально-науковій діяльності поруч із зваженим, юридично вивіреним підходом до оформлення офіційно-ділових та процесуальних документів. Подальша гармонізація відомчих нормативних актів, інструкцій із діловодства та судової практики сприятиме остаточному утвердженню фемінітивів як повноправної норми професійної мови українських правоохоронців.

1. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/2704-19.

2. Кочукова Н. І., Бодра І. А. Функціонування фемінітивів у мові українських інтернет-видань. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка*. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. 2019. № 12. С. 90–93. URL : https://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2019/NV_2019_12/20.pdf.

3. Оверчук О. Б., Майборода І. Р. Лексико-семантичні особливості використання фемінітивів у професійному мовленні. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*. 2020. С. 283–285. URL : https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6f5a9b34-e0ed-4f8e-a2ea-ff387fb9ecb7/content.

Yevhenii KUCHYNSKYI
3-rd year cadet інституту підготовки
Faculty of Specialists Training for
Pre-trial Investigation Units Odesa State
University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Kateryna DRAPALIUK
Senior Lecturer of Language Training Unit
Odesa State University of Internal Affairs

CURRENT ISSUES IN LEGAL TERMINOLOGY

The language of law is a key element of a constitutional state and its proper application in the legislative lawmaking process requires the use of accurate, consistent and accessible legal terms. Harmonization of linguistic standards and the development of a unified system of concepts contribute to the improvement of legal texts and enhance the effectiveness of lawmaking activities [1, p. 193].

As an important component of the general language system, legal vocabulary operates in accordance with established linguistic norms while also being characterized by flexibility and context-dependent meaning. The accurate use of legal expressions in official documents requires compliance with record-keeping rules, the norms of the Ukrainian literary language and relevant legal requirements as these factors directly affect the content and legal force of a document [2, pp. 667–668].

Legal concepts and terminology constitute the foundation of legal communication, ensuring the accuracy, logical coherence and consistency of interpreting normative provisions. Legal terms may be classified according to the field and purpose of their use; however, polysemy may complicate the application of law. Systematization of terminology, clear delineation of conceptual boundaries and consideration of the legal context contribute to improving the quality of legislation and the effectiveness of legal regulation particularly in the field of human rights protection [3, p. 75].

Ukraine's integration into the global legal space has resulted in the active use of English-language legal vocabulary, including such concepts as *due diligence* (належна перевірка) та *compliance* (комплаєнс). The absence of established Ukrainian equivalents and inaccuracies in translation may lead to conceptual ambiguity and complicate the application of legal norms. An additional challenge is the incorporation of foreign legal concepts without due regard for the specific features of the national legal system.

Ukrainian legal vocabulary contains archaic formulations that require updating in accordance with contemporary human rights standards. Excessive formalism may hinder the understanding of legal texts while inconsistent definitions

of related concepts may result in legal conflicts. The absence of unified standards for legal terminology creates difficulties for legal professionals, interpreters and scholars. Inaccuracies in the translation of international legal instruments particularly with regard to the principle of the *rule of law* may lead to distortions of the substance of Ukraine's international obligations.

These problems negatively affect legal certainty, transparency and public trust. Addressing them requires the unification of terminology, professional linguistic expertise and cooperation between legal and linguistic specialists [4, pp. 19–20].

Digitalization and rapid technological development have led to the emergence of new areas of legal regulation including cyber law, artificial intelligence and digital platforms thereby necessitating the updating and expansion of legal terminology. Terminology also plays an important role in shaping legal consciousness while its development is influenced by globalization, linguistic change and the increasing internationalization of law. Further development of the terminological system should correspond to contemporary legal and technological processes while maintaining clarity, consistency and precision of legal concepts [5, pp. 10–11].

The linguistic aspect of law-making encompasses the unification of legal vocabulary, the selection of appropriate linguistic equivalents, the compilation of specialized dictionaries and the linguistic examination of draft legislation. These areas remain highly relevant and require systematic cooperation among legal professionals, linguists, legal theorists and practitioners. Interdisciplinary and international cooperation contributes to the development of legal linguistics and the establishment of common approaches to legal terminology, particularly in the context of information conflicts and cross-border threats [6, p. 225].

Thus, contemporary legal terminology constitutes an important foundation for the effective functioning of the legal system. The principal challenges include ambiguity in legal formulations, the absence of unified standards, translation errors, the incorporation of foreign concepts, outdated terminology, and the emergence of new concepts under the influence of digitalization. Addressing these challenges requires the unification of terminology, linguistic expertise and continuous cooperation between legal and linguistic professionals. Such measures will contribute to strengthening legal certainty, improving the quality of legislation and enhancing the effectiveness of law enforcement.

1. Overchuk, O. (2023). Deiaki aspekty vyvchennia suchasnoi ukrainskoi yurydychnoi terminolohii [Some Aspects of the Study of Contemporary Ukrainian Legal Terminology]. In *Mova i pravo: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.* [Language and Law: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference] (Dnipro, October 17, 2023), edited by O. V. Maksymenko and I. V. Tsariova. Dnipro: DDUVS, 2023, pp. 193–194.

2. Savchuk, A. P., & Pertseva, V. A. (2024). Osoblyvosti vykorystannia yurydychnoi terminolohii v dokumentakh [Specific Features of the Use of Legal Terminology in Documents]. In *Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchenykh, kursantiv ta*

studentiv: tezy dop. Vseukr. nauk.-prakt. konf. [Current Issues of Contemporary Science in the Research of Young Scholars, Cadets, and Students: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference] (Vinnytsia, June 21, 2024). Ministry of Internal Affairs of Ukraine; Kharkiv National University of Internal Affairs; National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kharkiv: KhNUVS, 2024, pp. 666–668.

3. Lazariev, V. V. (2022). Kontseptualizatsiia yurydychnoi terminolohii: neobkhidnist prozorogo terminolohichnoho pidkhodu [Conceptualization of Legal Terminology: The Need for a Transparent Terminological Approach]. *Pravo i bezpeka* [Law and Safety], no. 1 (84), pp. 73–80.

4. Marunych, I. I. (2024). Yurydychna terminolohiia: aktualni problemy, kontseptualni vyklyky ta napriamy modernizatsii [Legal Terminology: Current Issues, Conceptual Challenges, and Areas for Modernization]. In *Ukrainska mova v yurysprudentsii: stan, problemy, perspektyvy: materialy nauk.-prakt. konf.* [The Ukrainian Language in Jurisprudence: Current State, Problems, and Prospects: Proceedings of the Scientific and Practical Conference] (Kyiv, October 31, 2024). Kyiv, 2024, pp. 18–22.

5. Lazariev, V. V. (2026). Aksiolohichni vymiry funktsionuvannia pravnychoi terminolohii [Axiological Dimensions of the Functioning of Legal Terminology]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs* [Ukrainian Political and Legal Discourse], no. 23, pp. 1–14.

6. Hirenko, S. P., Overchuk, O. B., & Pertseva, V. A. (2023). Linhvistychni aspekty prava: problemy ta perspektyvy [Linguistic Aspects of Law: Problems and Prospects]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav* [Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs], no. 3 (102), part 1, pp. 218–227.

Вікторія ЛАКІШ
здобувач вищої освіти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Науковий керівник:
Оксана ПИЛИПЕЦЬ
викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОМОВНОГО МЕДІАКОНТЕНТУ НА МОВНУ ПОВЕДІНКУ ТА МОВНУ СТІЙКІСТЬ УКРАЇНЦІВ

В умовах сьогодення мова є важливим складником суспільного життя, національної ідентичності особистості та інформаційної безпеки. Її роль особливо посилюється в умовах війни, коли інформаційний простір стає одним із напрямів боротьби за свідомість людей. Більшу частку інформації українці отримують через телебачення, соціальні мережі, відеоплатформи та інші медіа, тому мовне середовище цих ресурсів безпосередньо впливає на повсякденну комунікацію. Регулярне споживання контенту певною мовою може сприяти закріпленню відповідних мовних звичок, моделей спілкування та ставлення до самої мови. У зв'язку з цим російськомовний медіаконтент залишається фактором, що впливає на мовну поведінку українців і на їхню готовність послідовно використовувати українську мову в різних сферах життя. Особливого значення набуває здатність людини критично сприймати інформацію, розуміти механізми медіавпливу та свідомо обирати інформаційне середовище.

Мовна поведінка людини формується під впливом багатьох аспектів, серед яких важливе місце займає звичне мовне середовище. Якщо людина постійно переглядає відео, слухає музику, читає новини або ж спілкується в соціальних мережах російською мовою, вона регулярно стикається з відповідними словами, висловами, інтонаціями та моделями комунікації. Часте повторення таких елементів сприяє їхньому закріпленню у свідомості та може переносити їх із медіапростору в повсякденне мовлення. Особливо це стосується молоді, яка значну частину свого інформаційного та культурного життя проводить у цифровому середовищі. Таким чином, медіа не лише відображає мовні звички суспільства, а й підтримує або ж змінює їх.

Вплив російськомовного контенту не обмежується лише частим використанням російської мови. Важливішим є те, які сенси, оцінки та уявлення передаються за допомогою цієї мови. Мова – це інструмент для

формування сприйняття реальності, тому за її допомогою можна не тільки повідомляти факти, а й певним чином інтерпретувати їх. Маніпулятивний вплив може здійснюватися через вибір окремих слів, замовчування певних обставин, емоційне забарвлення повідомлень, перекручування фактів, підміну понять або подання лише тієї частини інформації, яка відповідає потрібній інтерпретації. У результаті аудиторія може сприймати не саму подію, а вже сформоване ставлення до неї [3].

Одним із поширених способів мовного маніпулювання є заміна понять. Нейтральне або ж позитивно забарвлене слово може використовуватися замість поняття, яке викликає негативні емоції. Через постійне повторення така заміна поступово стає звичною і може почати сприйматися як нормальна форма опису подій. Показовим прикладом є використання вислову «спеціальна військова операція» замість слова «війна». Подібна заміна не просто змінює лексику повідомлення, а й впливає на емоційне сприйняття самої події. Людина, яка регулярно перебуває в такому інформаційному середовищі, може поступово звикати до певної системи понять і відтворювати її у власному мовленні [3].

Російськомовний медіаконтент може також впливати на ставлення українців до власної мовної ідентичності. Одним із поширених способів такого впливу є представлення російської мови як невід'ємної частини українського суспільства, від якої нібито неможливо або непотрібно відмовлятися. При цьому використання російської може пояснюватися історичними чи культурними особливостями окремих регіонів. Подібна аргументація створює враження, що перехід на українську мову є не природним процесом зміни мовної поведінки, а спробою обмежити або витіснити певну частину суспільства. У результаті людина може сприймати використання української як вимогу, тиск або навіть загрозу власній ідентичності, а не як свідомий вибір [2].

Окрему проблему становить формування негативного ставлення до людей, які послідовно використовують українську мову та підтримують її поширення. У медійному просторі можуть створюватися образи надмірно агресивних, радикальних або нетерпимих прихильників української мови. Такий підхід змінює акцент: замість обговорення самої мовної політики увага переноситься на особисті якості людей, які виступають за розширення використання української. Через це у частини аудиторії може виникати психологічне відчуття, що активне використання української мови здатне спричинити конфлікт або осуд. Це, своєю чергою, може підтримувати мовну пасивність і небажання людини змінювати усталені мовні звички [2].

Важливим механізмом медіавпливу є емоційність подачі інформації. Повідомлення, які містять сильні емоційні оцінки, образливу лексику, сарказм або залякування, можуть привертати більше уваги та сильніше впливати на реакції аудиторії. У російськомовному інформаційному середовищі окремі суспільні проблеми можуть подаватися через драматизацію, перебільшення та

наголошення на негативних сценаріях. У результаті людина не просто отримує інформацію, а одночасно отримує підказку щодо того, як саме до неї потрібно ставитися. Такий спосіб комунікації зменшує простір для самостійної оцінки фактів і може посилювати недовіру, роздратування або відчуття безвиході [2].

Російський інформаційний вплив часто використовує вже наявні в суспільстві проблеми та суперечності. Для поширення певних наративів не обов'язково створювати проблему штучно – достатньо перебільшити її значення, подати окремий випадок як загальну тенденцію або позбавити подію необхідного контексту. Особливо ефективним це може бути щодо чутливих тем, пов'язаних із мовою, національною ідентичністю, війною, переселенцями, військовими та державною політикою. Через постійне повторення подібних повідомлень окремі проблемні ситуації можуть сприйматися як доказ загальної неспроможності держави або суспільства [3; 4].

Вплив такого контенту може позначатися і на суспільній згуртованості. Якщо різні групи населення систематично представлені як ворогуючі, байдужі одна до одної або такі, що мають несумісні інтереси, це посилює внутрішнє протистояння. У мовному питанні подібне протиставлення може проявлятися через поділ людей на «україномовних» і «російськомовних» із наданням цим групам певних негативних характеристик. Мова тоді перестає сприйматися лише як засіб спілкування і стає маркером, через який людину намагаються віднести до певної соціальної або політичної групи. Такий підхід може створювати додаткові конфлікти та ускладнювати природний процес переходу людей на українську мову [2; 4].

Водночас не можна стверджувати, що саме споживання російськомовного контенту автоматично визначає мовну поведінку людини. Вплив медіа залежить від частоти споживання, змісту матеріалів, віку, особистого досвіду, соціального оточення та рівня критичного мислення. Одна людина може регулярно переглядати російськомовний контент, але при цьому послідовно використовувати українську мову у власному житті та критично ставитися до отриманої інформації. Інша, навпаки, може поступово переймати не лише мовні конструкції, а й певні способи оцінювання подій. Тому основною проблемою є не сама наявність російської мови в інформаційному просторі, а некритичне та систематичне споживання контенту, який може містити маніпулятивні повідомлення.

Мовна стійкість у цьому контексті означає здатність людини зберігати власну мовну позицію та використовувати українську мову незалежно від тиску інформаційного середовища. Вона передбачає не лише знання української мови, а й психологічну готовність послуговуватися нею в різних життєвих ситуаціях. Важливо, щоб українська мова була присутня не тільки в офіційному спілкуванні, а й у розважальному контенті, соціальних мережах, кінематографі, музиці, блогах, відеоіграх та інших формах сучасної культури. Чим різноманітнішим є україномовний медіапростір, тим легше людині підтримувати українську як звичну мову щоденного споживання інформації.

Зміцнення мовної стійкості безпосередньо пов’язане з розвитком медіаграмотності. Людина повинна вміти помічати, коли інформація подається однобічно, коли емоційні вислови замінюють аргументи, коли окремий випадок видається за загальну закономірність або коли важливий контекст навмисно замовчується. Не менш важливо звертати увагу на саму лексику повідомлень, оскільки окремі слова можуть формувати певне ставлення до описуваних подій. Усвідомлення механізмів мовної маніпуляції допомагає не переносити нав’язані медіа оцінки на власне мовлення та світогляд [3].

В умовах інформаційної війни мовна стійкість набуває значення не лише особистої, а й суспільної якості. Мова може використовуватися для створення певних образів держави, суспільства та його окремих груп, а також для формування ставлення до важливих історичних і політичних подій. Через медіа такі образи можуть багаторазово повторюватися, закріплюватися в колективній свідомості та впливати на суспільне сприйняття реальності. Саме тому мовна стійкість пов’язана з інформаційною безпекою: здатність суспільства критично сприймати мовні та медійні впливи зменшує можливість маніпулювання громадською думкою [3; 4].

Отже, російськомовний медіаконтент може впливати на мовну поведінку українців на кількох рівнях: через формування мовних звичок, закріплення певної лексики, створення позитивного або негативного ставлення до української мови, поширення маніпулятивних способів інтерпретації подій та формування образів різних суспільних груп. Найбільшу небезпеку становить не саме використання російської мови в медіа, а поєднання мовного впливу з маніпуляцією, емоційним тиском і нав’язуванням певної картини світу. У таких умовах мовна стійкість українців залежить від усвідомленого вибору інформаційного середовища, розвитку критичного мислення, медіаграмотності та розширення якісного українськомовного контенту. Збереження й активне використання української мови в медійному та цифровому просторі сприяють не лише утвердженню національної ідентичності, а й формуванню суспільства, здатного протистояти інформаційним і психологічним впливам.

---

1. Бурковський Г. П. Проникнення російського впливу в українські медіа: цілі, засоби та шляхи протидії. URL : https://detector.media/propahanda_vplyvy/article/144709/2019-02-08-pronyknennya-rosiyskogo-vplyvu-v-ukrainski-media-tsili-zasoby-ta-shlyakhy-rotydii/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 14.09.2026).

2. Виткалов С., Виткалов В. Євроінтеграційні процеси в сучасній Україні в час війни: освітній і культурно-мистецький вимір. Рівне, 2024.

3. Дида К. Мовні маніпуляції в контексті гібридної війни: роль кінематографа у формуванні ідеологічних наративів. *Мова – кордон національної безпеки* : ЗБ. ТЕЗ ДОП. ІІІ ВСЕУКР. НАУКОВО-ПРАКТ. КОНФ. Львів, 2025.

4. Мова маніпуляцій: які образи вразливих суспільних груп формують російськомовні телеграм-канали. *ОПОРА – Громадянська мережа – вибори в Україні –*

Election in Ukraine. URL: https://oporaua.org/viyna/mova-manipulyaciy-25774?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 14.09.2026).

5. Ренчка І. Є. Мовна поведінка та мовна стійкість українців в умовах російсько-української війни (за романом Тамари Горіха Зерня «Доця»). Українська мова. 2020. № 3. С. 75–91. DOI : https://doi.org/10.15407/ukrmova2020.03.075.

Marat LAPA
3-rd year cadet of the Faculty for Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs

ENGLISH AS A MEANS OF ACCESS TO THE INTERNATIONAL PROFESSIONAL ENVIRONMENT OF UKRAINIAN POLICE OFFICERS

The development of international cooperation in the law enforcement sphere is changing the professional requirements for police officers in Ukraine. The National Police of Ukraine increasingly interacts with foreign police institutions and international organizations, participates in international training, exchanges operational information, and contributes to joint activities aimed at combating cross-border crime. In this environment, professional competence can no longer be limited to knowledge of national legislation and investigative procedures. The ability to communicate in English provides police officers with additional opportunities to access international professional information, understand foreign investigative practices, and establish direct communication with international partners. Therefore, English language proficiency is becoming an increasingly relevant element of modern police training.

The importance of English, however, should not be reduced to a formal educational requirement. Its professional value is determined by the situations in which police officers may actually need to use it. These include communication with foreign citizens, interaction with foreign law enforcement officers, participation in international training programmes, preparation and exchange of professional information, and cooperation in investigations involving several countries. For investigators in particular, such skills can be important when working with foreign-language documents, communicating with international partners, or obtaining information relevant to criminal proceedings. Consequently, English should be

approached as a practical professional instrument rather than simply as an academic subject.

An important foundation for this approach is the development of professional foreign-language competence during the training of future law enforcement officers. Modern police education requires students to develop not only legal and procedural knowledge but also the ability to communicate effectively in professional situations. The textbook *Crime and Investigation* emphasizes the importance of developing foreign-language professional communicative competence among future law enforcement personnel and focuses on the practical use of English in situations connected with police activities [1]. This approach is particularly relevant because professional English for police officers differs from general language learning: it requires knowledge of specialized terminology, the ability to understand professional texts, and the capacity to communicate clearly in situations related to investigation, public safety, and law enforcement.

The development of professional communication skills is closely connected with the broader concept of communicative competence. A. V. Bilousov considers professional communicative competence an important characteristic of future police officers because it combines communication knowledge, skills, abilities, professional motivation, and qualities necessary for effective interaction [2]. In the context of foreign-language training, this means that knowing English vocabulary and grammar alone is insufficient. A police officer should also be able to use the language purposefully: ask and clarify questions, explain procedural matters, exchange information, negotiate, and establish effective professional contact. Thus, English language training should be integrated with the real communicative tasks that police officers may encounter during their service.

The practical relevance of these skills becomes particularly clear when considering the current international activities of the National Police of Ukraine. Cooperation with Europol and other international partners involves the exchange of professional information, discussion of common security challenges, coordination of law enforcement activities, and sharing of experience. For example, representatives of the National Police participated in a Europol meeting in 2025 devoted to emerging security challenges, criminal trends, and common priorities for law enforcement cooperation. Such interaction demonstrates that Ukrainian police officers increasingly operate within a professional environment in which communication with foreign colleagues is a regular component of institutional cooperation.

English is also important at the level of everyday professional interaction. Police officers may encounter foreign citizens during preventive activities, investigations, border-related situations, or other circumstances requiring direct communication. In such cases, the ability to communicate in English can help an officer obtain relevant information, provide explanations, clarify the circumstances of an incident, and establish effective contact with a person who does not speak Ukrainian. Therefore, professional English training should be based on realistic

police situations rather than limited to theoretical knowledge. The development of communication skills through practical scenarios can make language preparation more closely connected with the actual needs of police service [3].

Another important dimension is access to international professional knowledge. A significant amount of contemporary law enforcement information, including training materials, analytical publications, methodological recommendations, and information about international investigative practices, is available in English. For Ukrainian police officers, the ability to work directly with such materials reduces dependence on translations and allows them to obtain professional information from international sources more quickly. This is especially important in areas that develop rapidly, such as cybercrime, digital investigations, organized transnational crime, and the documentation of war-related crimes.

The relevance of English proficiency is further demonstrated by the growing participation of Ukrainian police officers in international training and professional events. According to the National Police of Ukraine's 2025 activity report, police personnel participated in numerous CEPOL events, including both international trips and online professional training.

Such opportunities allow Ukrainian officers to exchange experience with foreign colleagues and become familiar with European approaches to policing. In this context, English proficiency can determine how effectively an officer participates in professional discussions, understands training materials, asks questions, and transfers acquired knowledge into Ukrainian law enforcement practice.

The significance of language skills becomes even more apparent in investigations involving transnational criminal activity. Modern criminal networks frequently operate across several jurisdictions, which requires law enforcement agencies to exchange information and coordinate investigative measures. Recent international operations involving Ukrainian and European law enforcement agencies demonstrate the practical nature of such cooperation: investigators may exchange operational intelligence, coordinate investigative actions, and use international analytical support.

For Ukrainian investigators, the ability to communicate in English can therefore facilitate participation in this professional environment and provide more direct access to international investigative cooperation.

Thus, English language proficiency should be viewed as an element of the professional capacity of the modern Ukrainian police officer. Its significance extends from communication with foreign citizens to participation in international training, access to professional information, cooperation with Europol and other international institutions, and involvement in investigations that cross national borders. The development of practical English skills can therefore contribute not only to the professional growth of individual officers but also to the broader integration of the National Police of Ukraine into the European and international law enforcement environment.

1. Gorbach, N. L., Bilousov, A. V., and Bortnik, Y. M. Crime and Investigation: An English Language Textbook for Higher Education Students. Vinnytsia: Kharkiv National University of Internal Affairs, 2025. 105 p.

2. Bilousov, A. V. The Development of Professional and Communicative Competence in Future Employees of the National Police's Preventive Operations Units During Professional Training: Dissertation. Vinnytsia: Kharkiv National University of Internal Affairs, 2025. 416 pp.

3. Dekusar G., Lahun K. The role of motivation in learning a foreign language by future law officers. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.* 2022. Special Issue № 1 (120). С. 336–342.

Maksym LEVCHENKO
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Superviser:
Eleonora SKYBA
Professor of Language Training Department,
Dnipro State University of Internal Affairs

MEDIA EDUCATION IN THE CONDITIONS OF DIGITAL SOCIETY: CURRENT CHALLENGES AND PROSPECTS

In the context of the rapid development of digital technologies, algorithmization of the information space and the spread of generative artificial intelligence, modern society is undergoing significant transformation. These processes necessitate an increase in the level of media and information literacy of the population, since the digital environment simultaneously creates new opportunities for obtaining and distributing information and generates risks of disinformation, manipulation and information attacks. An important international reference point in this area has become the «Global Digital Treaty», adopted within the framework of the UN «Pact for the Future» in 2024, which defines the directions of global digital cooperation, artificial intelligence management, data protection and the development of media and information literacy [1].

For Ukraine, the issue of media education is of particular importance in the context of full-scale armed aggression and systemic information and psychological influence. In such circumstances, media education is not only a component of the educational process, but also an important means of forming information resilience, critical thinking and responsible digital behavior of citizens.

The theoretical and methodological foundations of media education have been formed under the influence of international and national regulatory documents. A significant contribution to its development is made by UNESCO, which emphasizes the need for critical perception of information, awareness that media content is not neutral, as well as the development of a person's ability to independently create an information product [2, p. 49]. European approaches are represented, in particular, by the DigComp 2.2 digital competence framework. In Ukraine, the Law of Ukraine «On Education», the Law of Ukraine «On Media», the Information Security Strategy of Ukraine, the framework of digital competence of citizens and teachers, as well as the Concept of the Implementation of Media Education in Ukraine are of great importance [3; 4]. They identify the need to develop digital skills, critically evaluate information, and build resilience to destructive informational influences.

Media literacy is considered as a complex human ability to navigate the information environment, analyze media texts, recognize manipulative technologies and responsibly create one's own content. The modern understanding of media literacy should be considered as a combination of information literacy, which involves searching, verifying and selecting information, media literacy as the ability to analyze media discourse and detect manipulation, and digital literacy associated with the use of technologies and digital tools.

The digitalization of society at the same time creates a number of challenges for media education. One of the most relevant is the spread of generative artificial intelligence, which simplifies the creation of synthetic content, in particular fake images, videos and texts. An additional problem is the functioning of algorithmic recommendations, "information bubbles" and echo chambers, which can increase the polarization of society and cognitive biases [5, p. 108]. Information and psychological operations, disinformation, cyber threats and social engineering remain particularly dangerous for Ukraine. At the same time, excessive consumption of digital content and insufficient digital awareness of certain age groups also create additional social and psychological risks.

Effective media education should take into account the age and educational characteristics of learners. At the level of preschool and primary education, the main attention should be paid to media hygiene, the safe use of digital devices, the development of emotional intelligence and the formation of primary skills for distinguishing between true and fictional information. In basic and specialized secondary education, it is advisable to strengthen visual analysis of media content, fact-checking skills, digital debates and research media projects. Professional, specialist pre-university and higher education should focus on the analysis of professional information risks, academic integrity, work with digital data, network analysis of sources and critical use of artificial intelligence. For adults, important areas are overcoming the digital divide, combating fraud and increasing information resilience.

The formation of critical thinking requires a combination of cognitive, technological and socio-emotional components. It is not only about the ability to

recognize manipulation, but also about mastering the tools for verifying information, creating content responsibly, and being aware of its possible impact on other people. Therefore, media education should function as a continuous system, integrated into the educational process at its various levels.

An integrated model of digital media education that combines security, worldview, and economic contexts is promising. The security component involves countering disinformation, information and psychological operations, phishing, and other digital threats. The worldview component is aimed at developing critical thinking, democratic values, responsible digital citizenship, and social unity. The economic component is associated with the use of digital technologies and artificial intelligence for professional development and increasing competitiveness. The unifying basis of such a model should be a human-centric approach and digital humanism, in which technologies are considered primarily as a tool for the development of the individual and society.

Further development of media education in Ukraine involves improving regulatory and legal support, institutionalizing the training of media educators and media psychologists, integrating digital and infomedia competencies, and disseminating the concept of digital citizenship. These areas are particularly relevant in the context of post-war reconstruction, digital transformation of the state and the need to ensure information security of society.

Thus, media education in the conditions of a digital society is turning into a comprehensive area that encompasses information, media and digital literacy, critical thinking and responsible use of modern technologies. For Ukraine, its development is of strategic importance, as it contributes to the formation of citizens' resilience to disinformation, manipulation and other information threats. The effectiveness of media education depends on its systemic integration at all levels of education, provision with appropriate digital tools and the establishment of a human-centered model of digital development.

1. Pact for the Future : Outcome document of the Summit of the Future / United Nations. New York : UN, 2024. 56 p. URL : https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sotf-pact_for_the_future_adopted.pdf (дата звернення: 09.09.2026).

2. Василенко О. В. Медіаінформаційна грамотність та медіаосвіта як сучасні світові тенденції. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2024. Вип. 2 (26). С. 45-55. DOI : https://doi.org/10.35387/od.2(26).2024.45-55.

3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : станом на 31 лип. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 09.09.2026).

4. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX : станом на 13 черв. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text (дата звернення: 09.09.2026).

5. Найдьонова Л. А., Найдьонов М. І. Концепція цифрової медіаосвіти: обґрунтування необхідності змін в умовах тривалої війни. *Проблеми політичної психології*. 2024. Вип. 15 (29). С. 96-127. DOI : https://doi.org/10.33120/popp-Vol15-Year2024-154.

Maksym LESHCHENKO
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Superviser:
Eleonora SKYBA,
Professor of Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

THE LANGUAGE OF GENERATION Z: CHARACTERISTICS OF MODERN COMMUNICATION

The rapid development of information and communication technologies, the globalization of the media landscape, and sociocultural transformations have fostered the emergence of a new type of communicative personality. Generation Z—or «Zoomers», comprising those born roughly between the late 1990s and the early 2000s—is the first generation to come of age amidst the ubiquity of digital technologies, social media, and mobile communications. This has significantly influenced not only how information is acquired and transmitted but also the nature of young people's linguistic behaviour. For members of Generation Z, language serves not merely as a means of communication but also as a crucial sociolinguistic marker reflecting group affiliation, emotional state, values, and modes of self-presentation.

The concept of a generation as a sociocultural category is linked to the theory of William Strauss and Neil Howe, which defines a generation as a group of people born during a similar historical period who were shaped by comparable societal events and behavioural patterns. Unlike previous generations, members of Gen Z interact with digital platforms, messaging apps, and multimedia content from an early age [1, pp. 94–95]. In this context, Margaret Mead’s concept of "prefigurative culture" is particularly relevant; it posits that young people can acquire communicative and technological experiences that older generations did not possess. This often leads to a communicative gap between different age groups.

The characteristics of the digital environment directly influence the communication patterns of Generation Z. One defining feature is the drive for maximum brevity and speed in information transmission. The sheer volume of information stimuli fosters a fragmented perception of content; consequently, messages often take on a form that is concise, dynamic, and visually rich. Digital communication makes extensive use of abbreviations, acronyms, emojis, stickers, memes, and other multimodal elements or "polycode" means in which verbal and

non-verbal information function simultaneously [2, p. 117]. Accordingly, contemporary communication is increasingly characterized not merely by a textual structure but by a multimodal one..

Youth slang is a key component of Generation Z's speech. It constitutes a dynamic system of lexical units that responds rapidly to social, cultural, and technological changes. Common methods of forming slang terms include abbreviation, clipping, the phonetic adaptation of foreign forms, metaphorization, and semantic reinterpretation. English-language terms such as *BTW* (by the way), *GOAT* (greatest of all time), *cringe*, *slay*, *rizz*, *ghosting*, *no cap*, and others are actively used in digital communication [3, p. 12]. Within the Ukrainian-speaking environment, these terms may adapt to the native linguistic system and combine with indigenous or previously adopted youth slang forms.

Slang performs a number of important communicative functions. Above all, it fosters group identity and distinguishes between "insiders" and "outsiders," enabling members of a specific social group to demonstrate shared interests and communicative experiences. At the same time, slang terms possess significant expressive and emotional potential, as they allow for the rapid conveyance of evaluations, attitudes, or emotional states. Irony, sarcasm, and wordplay can also serve a protective function, helping young people maintain psychological distance from difficult or conflict-ridden situations.

Social networks and short-form video platforms (particularly TikTok and Instagram Reels) play a pivotal role in shaping the linguistic trends of Generation Z. The digital media environment facilitates the rapid spread of new words, expressions, memes, and linguistic patterns. The algorithmic nature of content dissemination allows specific lexical items to quickly gain widespread currency among young people, only to lose their relevance just as rapidly [4, p. 113]. At the same time, digital platforms accelerate the internationalization of youth speech, fostering the active integration of English and other foreign-language elements into Ukrainian communication.

In Ukrainian society, the linguistic behaviour of Generation Z has undergone further transformations under the impact of the full-scale war. A significant development has been the strengthening of the Ukrainian language's role as a vehicle for national self-identification, cultural resilience, and decolonization. For a substantial number of young people, choosing the Ukrainian language has become not merely a communicative practice but also an expression of their civic stance. Concurrently, there has been increased engagement with Ukrainian cultural products, including contemporary literature, music, and media content. Language has also emerged as a means of processing the experience of war, loss, and trauma, as well as fostering solidarity and societal resilience.

State language policy is a key factor in the transformation of the linguistic environment. The Law of Ukraine "On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language" mandated the use of the state language in a range of socially significant spheres, including education, public administration, customer

service, and the media [5]. Legislative provisions regarding education also foster the development of academic and professional Ukrainian-language proficiency among the younger generation. Consequently, the language practices of today's youth are shaped by the simultaneous influence of global digital trends and the national linguistic-cultural environment.

The specific speech patterns of Generation Z necessitate an appropriate adaptation of communication within educational and professional settings. Interactive learning methods, micro-learning, information visualization, and a blend of traditional and digital communication modes are proving effective. At the same time, youth slang should not be viewed solely as a negative phenomenon or a threat to linguistic norms. Studying it offers insight into the mechanisms of linguistic dynamics, as well as processes of borrowing, semantic evolution, and the emergence of new communicative practices. A crucial task is to cultivate in young people the ability to consciously distinguish between informal digital speech and the standard language required for academic, professional, and official communication.

Thus, the language of Generation Z is a complex and dynamic sociolinguistic phenomenon that reflects the characteristics of contemporary digital culture. Its defining features include conciseness, multimodal communication, high expressiveness, and the active use of slang, foreign loanwords, and wordplay. In the Ukrainian context, these processes are complemented by the strengthening role of the Ukrainian language as a factor of national identity and civic agency. Studying the language of Generation Z offers insight into modern mechanisms of linguistic evolution and helps identify effective models of intergenerational communication within a digital society.

1. Куриляк В., Козурак А. Аналітика потреб «покоління Z» в умовах міжкультурних трансформацій. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2022. Вип. 43. С. 93-102. DOI : https://doi.org/10.30970/PPS.2022.43.12.

2. Валюкевич Т. В., Бірюкова Д. В., Левчик Н. С. Лінгвостилістичні особливості англійського сленгу серед покоління Z. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2025. № 3 (33). С. 112-123. DOI : https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-112-123.

3. Голованич А. Молодіжний сленг покоління Z як лінгвістичний феномен сучасної англійської мови / наук. керівн. Н. В. Єфремова. *Сучасні лінгвістичні парадигми: структурний, когнітивний та культурологічний виміри* : матеріали конф. (м. Тернопіль, 2026 р.). Тернопіль, 2026. С. 10-12. URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/42081/1/2_Holovanych.pdf (дата звернення: 09.09.2026).

4. Палац Т. «Мова швидких платформ»: як TikTok та Reels формують сленг покоління Z / наук. керівн. Г. Вишневська. *Актуальні питання сучасної філології і журналістики* : матеріали конф. (м. Тернопіль, 2025 р.) 2025. С. 112-114. URL : http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/38236/1/41_Palats.pdf (дата звернення: 09.09.2026).

5. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII : станом на 27 черв. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text (дата звернення: 09.09.2026).

Олександра ЛЄТКА-ШАПОВАЛОВА
курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного Університету внутрішніх справ

Тетяна ПАКУЛОВА
старший викладач кафедри мовної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ

ЮРИДИЧНА АНГЛІЙСЬКА МОВА У МІЖНАРОДНІЙ ПРАВОВІЙ ДОПОМОЗІ ТА ЕКСТРАДИЦІЇ

Важливість англійської мови в сучасному світі на даний момент досить велика. Зовсім недавно вона була для нас іноземною мовою, а сьогодні вона є міжнародною. У всіх країнах світу вивченню англійської мови надають величезне значення, до того ж вона є офіційною державною мовою. Переоцінити значення і роль англійської в сучасному світі неможливо, оскільки він охоплює як загальні сфери людської діяльності, так і локальні, до яких можна віднести різні науки. Зокрема, англійська мова є важливою і для юриспруденції. Саме англійською складається значна частина міжнародних договорів, контрактів, судових рішень і нормативних документів. Однак слід зауважити, що юридична англійська мова, або Legal English, суттєво відрізняється від повсякденної англійської та становить серйозну складність для сприйняття людьми, які не мали відповідної підготовки.

На важливість англомовної компетентності звертають увагу Калинюк Н. В. та Лемешко О. В. На думку дослідниць «без належного термінологічного апарату неможливе адекватне розуміння складної архітектури права, зокрема у сфері міжнародного публічного та приватного права, а також європейського права» [1, с. 970].

Проте сучасні науковці у своїх роботах, такі як: Пеліван О. К. [2], Савчук Т. С. [3], Лутак Б. В. [4] та інші, все частіше стали звертати увагу на те, що під час перекладу однієї мови іншою виникає неузгодженість правових термінів, виникають труднощі в процесі міжнародних розслідувань. Однією з причин таких труднощів є специфіка самої юридичної англійської мови. Вона формувалась протягом багатьох століть під впливом латинської та французької мов, що пояснює наявність великої кількості архаїзмів та складних конструкцій.

Як зазначає О. К. Пеліван, точність перекладу юридичної термінології має безпосереднє значення для правильного здійснення правових процедур у міжнародній практиці [2, с. 265]. На нашу думку, особливої уваги потребує термінологія, пов'язана з екстрадицією. У документах використовуються поняття extradition request, requested person, requesting state, requested state, provisional arrest, extraditable offence, double criminality, surrender та інші. Частина цих термінів не має повністю тотожних відповідників у національному законодавстві різних держав. Як зазначає Пеліван О.К в англо-американській системі екстрадиція здійснюється на основі специфічних угод, що визначають політичні або юридичні виключення, в інших же країнах це може відбуватися у менш формалізованій формі [2, с. 265].

Окремою проблемою є переклад назв процесуальних документів. Наприклад, українські поняття «повідомлення про підозру», «ухвала слідчого судді», «обвинувальний акт» або «запобіжний захід» не завжди мають прямі відповідники в англомовній правовій термінології. Наразі буквального перекладу часто недостатньо. Переклад може передавати значення окремого слова, але не його процесуальне значення. Відтак, у таких випадках доцільно використовувати функціональний переклад або додаткове коротке пояснення правового змісту відповідного поняття.

Під час підготовки документів також необхідно враховувати вимоги міжнародних договорів, на підставі яких здійснюється правова допомога або екстрадиція. Термінологія запиту має відповідати формулюванням, використаним у відповідній конвенції, двосторонньому договорі або іншому міжнародному акті.

Важливе значення має і правильне оформлення власних назв, дат, номерів кримінальних проваджень, посилань на статті законодавства та персональних даних. Навіть різне написання прізвища у двох документах уже може створити проблему під час встановлення особи. Неточно зазначена стаття закону також може вплинути на розгляд запиту, наприклад, під час визначення подвійної кримінальності діяння.

Отже, юридична англійська мова потребує не лише загального знання англійської, а й розуміння спеціальної правничої термінології та особливостей різних правових систем. Найбільші труднощі виникають під час перекладу термінів, що не мають повних відповідників у національному законодавстві. Неточний переклад назв процесуальних документів, правових понять або персональних даних може призвести до неправильного тлумачення змісту документа.

---

1. Калинюк Н. В., Лемешко О. В. Англомовна юридична компетентність військових: сучасні виклики та шляхи оптимізації підготовки у ВВНЗ. *Актуальні питання у сучасній науці.* № 6(36). 2025. С. 966-977. URL : https://dspace.nadpsu.edu.ua/handle/123456789/5344.

2. Пеліван О. К. Англійська мова у правоохоронній діяльності: термінологія, комунікація, міжнародна практика. English in law enforcement: terminology, communication,

international practice. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 40 Том 2. 2025. С. 263. URL : https://www.zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/40/part_2/40-2_2025.pdf#page=263 .

2. Савчук Т. С. Англійська юридична мова: труднощі, з якими стикаються перекладачі. *Наукові записки.* Серія: філологічні науки. №. 209. 2024. С. 322-327. URL : https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/447.

3. Лутак Б. В. Основні труднощі у галузі перекладу юридичних текстів. *Молодий вчений*. 2023. С. 70-72. URL : https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/ conference/catalog/download/ 65/1046/2169-1.

Олександра
ЛЄТКА-ШАПОВАЛОВА
курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового озслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Андрій ЗАХАРКО
доцент кафедри Кримінального процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук,
підполковник поліції

ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ (IN ABSENTIA): ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Сучасні умови функціонування кримінальної юстиції України характеризуються необхідністю одночасного забезпечення ефективності кримінального провадження та дотримання фундаментальних прав і свобод людини. Особливої актуальності ця проблема набула в умовах збройної агресії проти України, коли значна кількість осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні кримінальних правопорушень, перебувають на тимчасово окупованих територіях України, на території держави-агресора або іншим чином ухиляються від участі у кримінальному провадженні. За таких обставин важливим процесуальним механізмом виступає спеціальне кримінальне провадження in absentia, тобто кримінальне провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого. Його призначення полягає у

забезпеченні можливості здійснення кримінального переслідування та судового розгляду щодо особи, яка фактично недоступна для органів кримінальної юстиції, без створення ситуації безкарності виключно через її перебування поза межами юрисдикції України.

Водночас особливий порядок кримінального провадження не має перетворюватися на механізм спрощеного засудження особи. Його застосування допустиме лише за умови дотримання фундаментальних процесуальних гарантій, передусім права на захист, права бути поінформованим про характер і причини висунутого обвинувачення, права брати участь у розгляді справи та права на ефективний перегляд судового рішення.

Кримінальний процесуальний кодекс України регламентує спеціальне досудове розслідування положеннями глави 24-1, а спеціальне судове провадження – ст. 323 та іншими нормами КПК України. Його застосування має винятковий характер і можливе лише за наявності визначених законом підстав та відповідного судового контролю [1]. Такий підхід покликаний забезпечити баланс між інтересом держави у здійсненні правосуддя та необхідністю дотримання фундаментальних прав особи. Водночас in absentia не повинно розглядатися як спрощена процедура притягнення особи до кримінальної відповідальності. Її застосування об’єктивно обмежує безпосередню участь підозрюваного чи обвинуваченого у процесі, що створює підвищені ризики порушення права на захист. Тому особливого значення набувають належне повідомлення особи про кримінальне провадження, забезпечення професійної участі захисника, можливість подавати докази та клопотання, оскаржувати процесуальні рішення і переглядати судове рішення у випадках, передбачених законом [2, с. 171].

Разом з тим, науковці звертають увагу, що однією з ключових проблем спеціального кримінального провадження є встановлення факту належного повідомлення особи. Сам факт її відсутності не може автоматично свідчити про добровільну відмову від участі у судовому розгляді. Держава повинна вжити розумних і доступних заходів для забезпечення обізнаності особи про провадження та можливість реалізації права на захист [2, с. 173]. Тому важливим є не лише формальне виконання передбачених КПК способів повідомлення, а й оцінка їх реальної ефективності.

На нашу думку, особливу роль у провадженні in absentia відіграє захисник. Його участь має бути реальною та активною, оскільки саме захисник забезпечує представлення інтересів відсутнього обвинуваченого. Верховний Суд наголошує, що суд зобов’язаний створити захиснику належні умови для реалізації процесуальних прав, а пасивна участь адвоката, яка проявляється, зокрема, у незаявленні необхідних клопотань, відсутності узгодженої позиції захисту та фактичному погодженні з діями сторони обвинувачення, може свідчити про порушення права на захист [3].

Також зазначимо, що важливе значення має і судова практика щодо належного повідомлення. У постанові від 25 січня 2023 року у справі № 225/1957/21 Верховний Суд зазначив, що здійснення спеціального провадження не порушує вимог закону, якщо суд та орган досудового розслідування вжили передбачених і додаткових заходів для інформування особи, зокрема шляхом публікації відповідних повідомлень та направлення інформації на електронну пошту [4].

Зокрема, міжнародні стандарти здійснення in absentia сформовані насамперед практикою Європейського суду з прав людини. Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантує кожному право на справедливий суд. ЄСПЛ допускає можливість розгляду справи за відсутності обвинуваченого, однак така процедура повинна супроводжуватися достатніми гарантіями його процесуальних прав. Особливого значення набувають питання обізнаності особи про провадження, добровільності її відмови від участі та можливості отримати новий розгляд справи за певних обставин, що знаходить свій прояв в практиці ЄСПЛ [5]. Відтак, Верховний Суд також наголошує на необхідності врахування міжнародних стандартів під час застосування процедури in absentia. Зокрема, суди беруть до уваги практику ЄСПЛ та міжнародні рекомендації щодо критеріїв розгляду справ за відсутності обвинуваченого [6].

Наразі особливої актуальності ця проблема набула у справах щодо воєнних злочинів. Значна кількість таких проваджень здійснюється за відсутності обвинувачених, які перебувають на території держави-агресора або на тимчасово окупованих територіях. Верховний Суд підкреслює, що навіть у таких категоріях справ особлива увага повинна приділятися дотриманню основоположних засад кримінального провадження та справедливості судового розгляду [7].

Таким чином, спеціальне досудове розслідування та спеціальне судове провадження in absentia є необхідним процесуальним механізмом сучасної кримінальної юстиції України, особливо в умовах збройної агресії рф, тимчасової окупації частини території України та перебування підозрюваних і обвинувачених поза межами фактичної юрисдикції держави. Водночас винятковий характер цієї процедури зумовлює підвищені вимоги до забезпечення прав особи. Ключовими гарантіями повинні виступати належне повідомлення про кримінальне провадження, судовий контроль за застосуванням спеціальної процедури, обов’язкова та ефективна участь захисника, реальна можливість оскарження процесуальних рішень та наявність механізму перегляду судового рішення у випадках істотного порушення права на захист.

Міжнародні стандарти, сформовані практикою ЄСПЛ, свідчать, що провадження in absentia фактично не суперечить праву на справедливий суд, однак його допустимість безпосередньо залежить від того, наскільки держава забезпечила реальні та ефективні гарантії захисту особи. Українське

законодавство загалом відповідає цій концепції, однак практика його застосування потребує подальшого вдосконалення. Особливо важливим є недопущення формального підходу, за якого участь призначеного захисника автоматично визнається достатньою гарантією права на захист. Захист має бути не номінальним, а професійним, активним і спрямованим на реальне відстоювання інтересів відсутньої особи.

Саме такий підхід дозволить забезпечити необхідний баланс між принципом невідворотності кримінальної відповідальності та фундаментальним правом кожної особи на справедливий суд.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 04.09.2026).

2. Таран О. В., Шумейко Д. О. Деякі проблеми спеціального кримінального провадження (in absentia) в Україні. *Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е. О. Дідоренка*. 2024. № 2. С. 168–177. DOI : https://doi.org/10.33766/2786-9156.106.2.168-177. URL : https://luhbulletin.dnuvs.ukr.education/index.php/main/article/view/225 (дата звернення: 04.09.2026).

3. Забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: актуальна практика Верховного Суду. URL : https://www.supreme.court.gov.ua/press/news/1339794/ (дата звернення: 04.09.2026).

4. Постанова Верховного Суду від 25.01.2023 у справі № 225/1957/21. URL : https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1482530/ (дата звернення: 04.09.2026).

5. Sejdovic v. Italy, no. 56581/00, judgment of 1 March 2006. European Court of Human Rights. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ (дата звернення: 04.09.2026).

6. Процедура in absentia в правовій системі України: голова ККС ВС та судді ВС взяли участь в експертному обговоренні. 26.11.2024. URL : https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1708504/ (дата звернення: 04.09.2026).

7. ККС ВС розглянув перше кримінальне провадження щодо порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 КК України). 29.02.2024. URL : https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1565349/ (дата звернення: 04.09.2026).

Danylo LYSENKO
2-nd year cadet Scientific Educational Institute of Specialists Training for Criminal Police Units of National Police of Ukraine Odesa State University of Internal Affairs

Scientific advisor:
Kateryna DRAPALIUK
Senior Lecturer Language Training Department Odesa State University of Internal Affairs

ENGLISH LANGUAGE PROFICIENCY OF LAW ENFORCEMENT OFFICERS IN UKRAINE: LEGAL FRAMEWORK AND EUROPEAN INTEGRATION

Under the martial law Ukraine continues its development and consolidation in the international arena, adhering to the course of European integration striving to become a member state of the European Union (hereinafter referred to as the EU). European integration is the process of bringing Ukraine closer to the European Union both in terms of legislation and in terms of the rules and customs that exist within society. This course is a natural consequence of Ukraine's independence. Its origins lie in the history of our people and in the recognition of the right to live in a democratic, economically developed and socially oriented country. Its purpose is to create, through large-scale internal transformations, the conditions necessary for joining the community of developed European nations [3].

To ensure comprehensive, effective and rapid integration of EU legislation, regulations and practices it is necessary to create conditions under which the Ukrainian people can fully adapt to these changes. At the stage of intensive cooperation, the most important factor influencing further progress is the ability to fully understand one another which is achieved through communication in the language spoken all over the world, namely English. Therefore, the initiative of the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine to prepare a bill establishing a special status for the English language in Ukraine as a language of international communication is particularly relevant. This document envisages the promotion of the English language in Ukraine and significantly expands the scope of its use. English is acquiring mandatory status in certain public spheres of social life related to international communication [4]. Accordingly, the purpose of the Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine» is to facilitate the use of English as one of the languages of international communication throughout Ukraine in the public spheres of social life specified by this Law [2].

The growing importance of the English language institution plays a significant role for a number of executive state authorities, particularly for the National Police of Ukraine which is a public authority whose officers interact daily with civilians of various nationalities and cooperate with foreign partners in carrying out the tasks assigned to the National Police.

According to the above-mentioned law, junior, senior and supervisory and staff officers of the National Police of Ukraine, officers holding command positions in other law enforcement agencies and officers holding command positions in the civil protection service, the list of such positions being determined by the Cabinet of Ministers of Ukraine, are required to muster English language proficiency [2]. This provision is entirely logical within the framework of European integration policy as it is aimed at optimizing international cooperation, facilitating the prompt exchange of information with law enforcement agencies of European Union member states and relevant international organizations. Furthermore, this decision will contribute to the implementation of European standards in the functioning of the National Police of Ukraine.

English language proficiency among National Police officers has become critically important in the context of modern globalization and the increasing need for international cooperation. First and foremost, knowledge of English provides law enforcement personnel with direct access to a wide range of international expertise and best practices in the field of law enforcement. The analysis of research studies, training materials and reports published by foreign colleagues enables domestic specialists to familiarize themselves with new investigative methods, preventive strategies and modern technologies in combating crime that have already been successfully implemented in other countries. Such access to information is invaluable for continuous professional development and adaptation to the evolving challenges posed by offenders. English language proficiency among police officers also directly contributes to enhancing the overall effectiveness of international police cooperation. A strong command of the language enables officers to actively participate in international conferences, training programs and joint operations conducted with partner countries.

A vivid example of successful cooperation is the large-scale operation «GLOBAL CHAIN» which took place across five continents under the coordination of Europol, Frontex, and INTERPOL. The purpose of the operation was to identify and disrupt the activities of organized criminal groups involved in human trafficking as well as to protect victims from various forms of exploitation. The operation primarily focused on combating sexual and labor exploitation, forced begging and the involvement of individuals in criminal activities. Ukrainian law enforcement officers actively participated in this operation. Officers of the Migration Police, together with investigators documented crimes related to human trafficking. In particular, in the Vinnytsia region, two individuals were exposed for organizing the labor exploitation of 13 persons with disabilities in a rehabilitation center. In Kyiv, the activities of a criminal group whose members recruited and exploited vulnerable

individuals by taking advantage of their vulnerable condition were brought to an end. As a result of the measures taken, 12 victims were rescued and provided with the necessary assistance.

The Migration Police continue to cooperate with international partners to expose criminal networks, combat human trafficking and protect victims [5].

Thus, police officers' proficiency in the English language plays a decisive role in ensuring both internal and national security, the effective functioning of the law enforcement system and the maintenance of effective international cooperation in the field of law enforcement.

1. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. No. 30. Art. 141. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.

2. On the Use of the English Language in Ukraine: Law of Ukraine No. 3760-IX of June 4, 2024. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2024. No. 38. Art. 243. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text.

3. European Integration: Web Portal. Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration, Cabinet of Ministers of Ukraine. URL : https://eu-ua.kmu.gov.ua/integration/.

4. Frantsuz-Yakovets, T. A., & Pavlusenko, O. V. (2024). The Institution of the English Language in Ukraine: Historical and Legal Dimension. *Juridical Scientific and Electronic Journal*, (1), 27–30. URL : https://lbku.krok.edu.ua/index.php/legal-bulletin/article/view/360/324.

5. National Police of Ukraine: Official Web Portal. More than One Thousand Detainees in 59 Countries: Migration Police Participated in an International Anti-Human Trafficking Operation. URL : https://npu.gov.ua/news/ponad-tysiachu-zatrymanykh-u-59-krainakh-mihratsiina-politsiia-doluchylasia-do-mizhnarodnoi-operatsii-z-protydii-torhivli-liudmy.

Артьом ЛИСЮК
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ
Анжела СТЕЦЮК
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ
Ірина ГОРБАЧ
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віта ФИЛИПСЬКА
доцент кафедри мовної підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ПОМИЛКИ В ПРОТОКОЛАХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВИЗНАННЯ ДОКАЗІВ НЕДОПУСТИМИМИ

Забезпечення законності та об’єктивності досудового розслідування безпосередньо залежить від якості процесуального фіксування перебігу та результатів слідчих (розшукових) дій. Протокол процесуальної дії виступає основним джерелом доказів у кримінальному провадженні, а отже, до його форми та змісту висуваються підвищені вимоги юридичної техніки та дотримання мовних стандартів. У практичній діяльності правоохоронних органів нерідко виникають ситуації, коли уповноважені службові особи під час складання протоколів припускаються термінологічних помилок, вживають неточні, двозначні або побутові вирази замість нормативно визначених юридичних категорій. Такі мовні дефекти виходять за межі суто граматичних чи стилістичних огріхів, оскільки вони здатні викривити суть процесуальної дії та істотно вплинути на оцінку належності й допустимості отриманих доказів у суді.

До термінологічних помилок належить використання некоректних або наближених термінів замість нормативно встановлених [1, с. 247]. Типологія термінологічних помилок у протоколах слідчих дій є досить різноманітною, проте найбільш поширеною є заміна легальних юридичних термінів побутовою чи професійно-жаргонною лексикою. Наприклад, під час проведення огляду місця події чи обшуку замість законодавчо закріпленого поняття «вилучено» у протоколах нерідко зазначають «вилучено на відповідальне зберігання», «конфісковано» або «забрано», що створює

процесуальну невизначеність щодо правового статусу майна. Так само некоректне позначення вилучених технічних засобів або цифрових носіїв інформації призводить до сумнівів щодо ідентичності вилучених об'єктів під час проведення судових експертиз або розгляду справи по суті.

Особливу процесуальну небезпеку становлять термінологічні помилки, пов'язані з описом дій учасників та перебігу слідчої дії. Застосування оціночних або нечітких дієслівних форм, неточна фіксація процесуального статусу присутніх осіб порушує імперативні вимоги Кримінального процесуального кодексу України [2] (далі – КПК України) щодо формалізації процесуальних дій. Судова практика виходить з того, що якщо у протоколі некоректно відображено фактичні дані через термінологічні викривлення, це унеможливлює точне встановлення обставин, за яких було отримано доказ. У результаті виникають підстави для застосування концепції істотного порушення прав людини та норм КПК України, що тягне за собою визнання відповідного протоколу та вилучених на його підставі речових доказів недопустимими відповідно до ст.ст. 86 та 87 КПК України [2].

Суттєвим дефектом мови процесуальних документів є також некоректне вживання спеціальної технічної, медичної або forensic-термінології під час опису слідів злочину. Описуючи сліди папілярних узорів, сліди вибуху чи характер тілесних ушкоджень, слідчий не повинен підміняти висновки експерта власними передчасними судженнями, проте зобов'язаний застосовувати єдину верифіковану термінологію для опису первинних ознак об'єкта. Уживання довільних або некоректних найменувань створює підстави для сторони захисту піддавати сумніву ланцюжок збереження речових доказів та стверджувати про можливу підміну чи фальсифікацію матеріалів розслідування, оскільки вилучений об'єкт за документальним описом не відповідає об’єкту, наданому на експертизу.

Зокрема, поширеною практикою залишається використання росіянізмів, штампів та некоректних перекладів юридичних конструкцій, що спричиняє двозначність сприйняття змісту документу. Принцип правової визначеності як складова елемента верховенства права вимагає, щоб кожен процесуальний документ був сформульований чітко, однозначно та зрозуміло. Наявність суперечливих термінологічних зворотів у протоколі створює можливість для їх подвійного тлумачення, що за правилом in dubio pro reo (усі сумніви тлумачаться на користь обвинуваченого) інтерпретується судом на користь сторони захисту та може призвести до нівелювання усієї доказової бази [3, с. 94].

Підсумовуючи викладене, підкреслимо, що термінологічна точність мови процесуальних документів є не просто вимогою мовної грамотності, а важливим гарантом дотримання процесуальних прав учасників кримінального провадження та збереження доказової цінності матеріалів розслідування. Термінологічні помилки в протоколах процесуальних дій створюють істотні ризики визнання доказів недопустимими, що нівелює результати проведеної слідчої роботи. Для усунення зазначеного негативного

чинника необхідним є систематичне підвищення рівня юридично-лінгвістичної підготовки службових осіб досудового розслідування, запровадження стандартизованих глосаріїв процесуальних термінів та неухильне дотримання правил юридичної техніки під час складання підсумкових документів.

1. Кісельова А. А., Мамич М. В., Шевченко-Бітенська О. В. Мовна компетентність працівників правоохоронних органів як чинник ефективності юридичної комунікації (на матеріалі української та англійської мов). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського.* 2025. Том 36 (75) № 5. С. 246-251. DOI : https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.5.1/39.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.

3. Васильєв С. В. Стандарти доказування у процесуальному праві України: галузева умовність та новітні ознаки. *Problems of Legality*. 2025. Issue 170. С. 82-101. DOI : https://doi.org/10.21564/2414-990X.170.335161.

Yaroslav LYSIUK
4-th year cadet of the Faculty of Training of Specialists of Pre-trial Investigation Bodies, Dnipro State University of Internal Affairs

Eleonora SKYBA
Professor of the Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

PROBLEMS OF DEOCCUPPING: LANGUAGE ASPECTS

The Russian-Ukrainian war has shown that language is not only a means of communication, but also an important factor in national security, self-identification, and state unity. In temporarily occupied territories, the invading country systematically uses language policy as one of the tools for changing the identity of the population, as a means of its information control, and as a means of integrating the captured territories into its own political and cultural space [1; 2].

After de-occupation, the issue of language will become one of the important directions of state policy regarding the reintegration of the liberated territories. The problem is not only in restoring the functioning of the Ukrainian language in state authorities, education or the cultural sphere. It will be necessary to overcome the consequences of prolonged Russification, restore the Ukrainian information and educational environment, ensure the linguistic adaptation of the population and at the same time prevent discrimination on the basis of language.

The relevance of the linguistic aspect of de-occupation is also due to the fact that the language policy of the aggressor country directly affects the formation of identity. As N. V. Leonova notes, the practice of linguocide in temporarily occupied territories is associated with the systematic suppression of the Ukrainian language and the weakening of its identification function, which, in turn, negatively affects national self-consciousness [1].

The constitutional basis of the language policy of Ukraine is Article 10 of the Constitution of Ukraine, according to which the state language is Ukrainian. The state ensures its comprehensive development and functioning in all spheres of public life throughout the territory of Ukraine. At the same time, the Constitution guarantees the free development, use and protection of Russian and other languages of national minorities of Ukraine [3].

Thus, the Ukrainian model of language policy involves a combination of two interrelated principles: ensuring the full functioning of the Ukrainian language as the state language and guaranteeing the linguistic rights of citizens. This approach is of particular importance for de-occupied territories, where the language issue can be sensitive due to the long-term impact of Russian occupation policies.

In the occupied territories, the Russian Federation applies a different model. Russian is gradually established as the main language of education, administrative activities and public space, while Ukrainian is being displaced from these areas. Human Rights Watch has documented practices of forced Russification of the education system in the occupied territories of Ukraine, including the replacement of Ukrainian curricula and materials with Russian ones.

Scholars define such processes through the concept of linguocide and emphasize that the restriction of the functioning of the Ukrainian language in the occupied territories is not isolated, but systemic. Language restrictions are associated with a broader process of assimilation and the weakening of national solidarity [1].

Thus, the language policy of the occupying power should be considered not only as a cultural or educational problem. It is a component of the policy of changing social identity and is of direct importance for the national security of Ukraine.

Important for understanding the language problems of de-occupation is the concept of language security. I. V. Tsareva, studying the formation of a language security environment in war conditions, connects language policy with national self-awareness, state interests and the stability of society, noting that in conditions of full-scale war, the language environment acquires special security significance, since the information and cultural influence of the aggressor state is aimed not only at the spread of certain narratives, but also at changing the value orientations of the population [2].

For the process of de-occupation, this provision is of fundamental importance. If the occupying power has been forming a Russian-language information and educational environment for a long time, then after the liberation of the territory it is necessary not only to cancel the relevant administrative

decisions, but also to create conditions for the restoration of the Ukrainian language space.

At the same time, I. V. Tsaryova draws attention to the need to form a language environment in which the use of the Ukrainian language will be natural and motivated. This involves the development of Ukrainian-language services, cultural products, information space and other areas of public life [2].

Applying this approach to the de-occupied territories allows us to assert that language reintegration should not be limited to administrative requirements. The Ukrainian language should be associated with the opportunity for citizens to receive a quality education, use state services, work, gain professional fulfillment and participate in cultural life. Therefore, language security in the conditions of deoccupation should be understood as the ability of the state to ensure the stable functioning of the Ukrainian language and the Ukrainian information and cultural environment, while simultaneously counteracting the consequences of prolonged Russification.

It is also necessary to pay attention to one of the most difficult problems after de-occupation – the restoration of the Ukrainian education system. Education is the sphere through which it is possible to exert a long-term influence on the linguistic behaviour and self-identification of the younger generation.

The Russian occupation authorities use education to spread their own curricula, the Russian language, and the corresponding interpretation of historical and political events. Human Rights Watch has documented cases of forced Russification of the school system in the occupied territories, including the introduction of Russian curricula and the removal of Ukrainian educational materials.

The situation in Crimea is particularly illustrative. According to the Representation of the President of Ukraine in the Autonomous Republic of Crimea, the number of schoolchildren studying in Ukrainian has sharply decreased after the occupation. While in the 2013–2014 school year 12,694 students, or 7.2% of schoolchildren, studied in Ukrainian, in the 2022–2023 school year there were only 197 students, or about 0.1%.

Such changes demonstrate the systemic nature of the displacement of the Ukrainian language from the educational space. Accordingly, after de-occupation it is not enough to simply formally restore the Ukrainian language of instruction. A comprehensive program of linguistic and educational adaptation is needed.

The Law of Ukraine «On Education» defines the state language as the main language of the educational process and at the same time provides for the possibility of using the languages of indigenous peoples and national minorities in accordance with the legislation. For the de-occupied territories, this means the need to create adaptation programs for students who have been studying for a long time according to Russian educational standards. It is advisable to conduct additional classes in the Ukrainian language, provide psychological support for children, train teachers and create special educational materials.

It is also important to consider that language adaptation should not be a one-time event. Students who have been studying in Russian for a long time may have different levels of proficiency in Ukrainian, so the education system must provide an individual approach.

A separate challenge is the everyday use of Russian by the population of the de-occupied territories. Prolonged occupation may lead to the fact that Russian will remain the language of everyday communication even after the restoration of Ukrainian control. In this case, it is necessary to clearly distinguish between the use of Russian in the private sphere and the functioning of the state language in the public sphere. The Constitution of Ukraine guarantees the free development, use and protection of Russian and other languages [3]. At the same time, the Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language» establishes Ukrainian as the sole state language and defines the spheres of its mandatory use.

Language policy after de-occupation should not be based on the principle of punishing a person for his \ her language habits. Its goal should be to create conditions for the full use of the Ukrainian language in public life.

It is important that the Ukrainian language becomes not only legally mandatory, but also actually accessible. If the state requires a citizen to use the Ukrainian language, it must at the same time ensure the opportunity to use it qualitatively.

For the de-occupied territories, this process may be of particular importance. The return of the Ukrainian language should be accompanied by the formation of positive motivation for its use and the awareness of its role as an element of a common civic identity.

Therefore, an effective language policy after de-occupation should be based on a combination of state, security and human rights approaches. Its goal should not be to punish the population for the consequences of the occupation, but to create conditions under which the Ukrainian language will become the natural language of education, professional activity, public administration, culture and public communication. It is this approach that is capable of ensuring the long-term linguistic and social reintegration of the de-occupied territories.

1. Леонова Н. Українська мова, 2021–2022 роки. Лінгвоцид на тимчасово окупованих територіях держави Україна. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Спец. вип. № 2 (121). С. 170–177. DOI : https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-6-170-177.

2. Царьова І. В. Формування мовного безпекового середовища в сучасних умовах ведення війни. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 15 берез. 2024 р.) : у 2 ч. Дніпро : ДДУВС, 2024. Ч. 2. С. 697–698. DOI : https://doi.org/10.31733/15-03-2024/2/697-698.

3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр (дата звернення: 04.09.2026).

4. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. *База даних «Законодавство України»* / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/2704-19 (дата звернення: 04.09.2026).

Станіслав ЛИТВАК
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Право функціонує через мову, оскільки правова норма набуває регулятивного значення лише після її словесного закріплення. Закон, договір, судове рішення, процесуальний документ є водночас юридичними актами й текстами, у яких значення слова, синтаксична конструкція та логічний зв’язок між частинами висловлення безпосередньо впливають на зміст правового припису. На перетині цих двох площин сформувалася юридична лінгвістика як міждисциплінарний напрям, що досліджує закономірності функціонування мови у правовій сфері [2].

Специфіка юридичної лінгвістики визначається подвійною природою її об’єкта. Для мовознавства юридичний текст є особливим різновидом професійного мовлення, який можна аналізувати на лексичному, семантичному, граматичному, стилістичному та прагматичному рівнях. У праві цей самий текст виступає носієм юридично значущої інформації, здатної встановлювати права, обов’язки, заборони, дозволи та процедури. Через це мовна неточність у нормативному акті має значно серйозніші наслідки, ніж невдале слововживання у звичайному спілкуванні. Вона може розширити або звузити зміст норми, спричинити різні способи її тлумачення, створити розбіжність між нормативним задумом і фактичним словесним вираженням [4].

У науковому обігу поряд із поняттям «юридична лінгвістика» функціонують назви «правнича лінгвістика», «лінгвістика права», «юрислінгвістика». Їх співіснування пов’язане з різним окресленням предметного поля дисципліни. Сучасні дослідники визначають правничу

лінгвістику як напрям, що сформувався на перетині юриспруденції та філології та охоплює мовне забезпечення правотворчих, правотлумачних і правозастосовних процесів [2]. Ширше розуміння предмета включає мову законодавства, юридичну термінологію, професійний правовий дискурс, створення та інтерпретацію юридичних текстів, мовні особливості судової комунікації та лінгвістичну експертизу. Сучасна юрислінгвістика поступово виходить за межі вузького дослідження юридичної лексики, зосереджуючись на тому, як право створює, закріплює та передає зміст за допомогою мовних засобів [6].

Міждисциплінарний характер цієї галузі особливо помітний у ситуаціях, коли суто мовознавчого або виключно юридичного підходу недостатньо. Значення слова в нормі права не завжди можна встановити лише за академічним тлумачним словником. Необхідно враховувати його місце в конкретному нормативному акті, співвідношення з іншими термінами, галузеву належність документа та спеціальне визначення, якщо його закріпив законодавець. Так само граматично правильне речення може виявитися невдалим для правового регулювання, якщо синтаксична будова допускає кілька логічно можливих способів прочитання. Юридична лінгвістика в такому разі допомагає встановити мовну причину неоднозначності та оцінити точність передавання нормативного змісту [3].

Однією з визначальних властивостей юридичної мови є точність. Проте точний правовий текст не обов’язково має бути складним для сприйняття. Надлишок спеціальної лексики, громіздкі речення, невиправдані віддієслівні конструкції та перевантаження одного положення кількома смисловими умовами створюють перешкоди для розуміння норми. У цьому виявляється одна з центральних проблем юридичної комунікації: текст повинен забезпечувати фахову визначеність і водночас залишатися зрозумілим своєму адресатові. Закон пишеться професійною мовою, але його дія поширюється не лише на юристів. Тому доступність правового тексту є не спрощенням юридичного змісту, а умовою ефективної комунікації між державою та особою [4].

Особливе місце в юридичній лінгвістиці належить термінології. Правовий термін фіксує поняття, включене до системи відповідної галузі права, тому довільна синонімічна заміна може змінити зміст висловлення. Терміни «правочин», «дієздатність», «підсудність», «позов», «спадщина» мають установлене професійне наповнення, яке не можна повністю відтворити побутовим відповідником. Водночас абсолютної ізольованості юридичної лексики від загальної мови не існує. Слова «особа», «річ», «воля», «представник», «захист» функціонують і в повсякденному мовленні, але в правовому контексті набувають спеціалізованого змісту. В. Лазарєв звертає увагу на тісний зв’язок мови права та юридичної термінології, оскільки саме термінологічна система забезпечує понятєву визначеність правового регулювання [3].

Неоднозначність юридичного тексту може виникати не лише на рівні окремого слова. Її джерелом стає порядок слів, зв'язок означення з означуваним компонентом, використання сполучників «і» та «або», займенникові заміни, перелік однорідних членів, розташування уточнювальних конструкцій. Наприклад, формула «документи та відомості про майно, отримані у встановленому порядку» допускає питання, чи характеристика «отримані у встановленому порядку» стосується лише відомостей, чи всього переліку. Для побутового висловлення така невизначеність часто усувається ситуацією спілкування. Нормативний текст має мінімізувати залежність від здогадування адресата. Юридико-лінгвістичний аналіз тому охоплює не лише лексику, але й синтаксичну організацію правового припису.

Іншою характерною рисою мови права є стандартизованість. Повторюваність певних формул, конструкцій і моделей у юридичних документах виконує функціональне завдання: зменшує можливість довільної інтерпретації та підтримує сталість професійної комунікації. Проте стандартизація не повинна перетворюватися на механічне накопичення канцелярських конструкцій. Формули, що не додають правового змісту, ускладнюють текст і збільшують дистанцію між нормативним повідомленням та його адресатом. Якість юридичної мови визначається не кількістю характерних для офіційно-ділового стилю зворотів, а тим, наскільки кожен мовний компонент працює на точне вираження правової норми.

Окремим напрямом юридичної лінгвістики є дослідження правового дискурсу. Право реалізується не лише у нормативному тексті, але й у комунікації між судом і учасниками процесу, адвокатом і клієнтом, слідчим та учасниками кримінального провадження, органом влади й громадянином. У таких ситуаціях значення має не лише буквальний зміст висловлення, але й його комунікативна мета, контекст, статус учасників, спосіб постановки запитань та мовне вираження аргументації. Юридична лінгвістика через це виходить за межі аналізу словника права та працює з мовою як інструментом реальної юридичної взаємодії [7].

Найвиразніше прикладний потенціал цього напряму виявляється у лінгвістичній експертизі. Об'єктом експертного дослідження можуть бути письмові та усні висловлювання, публікації, повідомлення, документи й інші мовні матеріали, зміст яких набуває значення для юридичного провадження. Сучасна судова лінгвістична експертиза охоплює авторознавчі та семантико-текстуальні дослідження, що передбачають застосування спеціальних мовознавчих знань до аналізу юридично значущого мовного матеріалу [5]. Межа компетенції лінгвіста при цьому має принципове значення. Експерт може встановлювати семантику висловлення, характер мовленнєвого акту, способи вираження оцінки чи спонукання, аналізувати контекст і мовні показники комунікативного наміру, однак юридична кваліфікація встановлених обставин належить до компетенції правозастосовного органу.

Лінгвістична експертиза має значення не лише для дослідження висловлювань у межах судового провадження. Мовна якість законопроєкту безпосередньо пов’язана з можливістю його однозначного розуміння після набуття нормативним актом чинності. Ю. Бугайко, досліджуючи правове регулювання лінгвістичної експертизи законопроєктів в Україні, вказує на наявність проблем у нормативному та організаційному забезпеченні цього механізму [1]. Це дозволяє розглядати юридичну лінгвістику не лише як засіб аналізу вже створеного тексту, але і як інструмент попередження мовних дефектів правового регулювання.

Сучасний розвиток юридичної лінгвістики пов’язаний зі зміною самого середовища правової комунікації. Значна частина суспільно значущого мовлення перемістилася в цифровий простір: соціальні мережі, месенджери, електронні документи, коментарі та публічні онлайн-дискусії. Для юридико-лінгвістичного аналізу це означає роботу з текстами, у яких словесний компонент може поєднуватися із зображенням, емодзі, гіперпосиланням, реакцією користувача або попередньою реплікою. Значення короткого повідомлення іноді неможливо коректно встановити без урахування комунікативного ланцюга, у якому воно з’явилося. Через це предмет юридичної лінгвістики закономірно розширюється разом зі зміною способів створення і поширення юридично значущої інформації [6].

Не менш актуальним є питання зрозумілості мови права. Юридична точність і доступність не є взаємовиключними вимогами. Якщо громадянин формально має певне право, але текст, що визначає механізм його реалізації, побудований так, що без спеціальної підготовки його складно зрозуміти, виникає комунікативний бар’єр між нормою та її адресатом. Ефективність правового тексту залежить не тільки від юридичної коректності формулювання, а й від можливості адекватно зрозуміти закладену в ньому інформацію. Сучасні дослідження мови права підтверджують, що її спеціалізованість не повинна автоматично означати недоступність для непрофесійного адресата [4].

Відтак, практичне значення юридичної лінгвістики для майбутнього правника. Професійне володіння мовою в юридичній діяльності не зводиться до грамотного письма. Юрист повинен бачити смислову різницю між близькими формулюваннями, розпізнавати потенційну неоднозначність, правильно використовувати терміни, будувати аргументацію та прогнозувати, як текст буде сприйнятий адресатом. Мовна компетентність фактично стає складником юридичної компетентності, оскільки значна частина професійних рішень юриста створюється, обґрунтовується та фіксується саме через текст.

Отже, юридична лінгвістика сформувалася на перетині мовознавства і права, однак її предмет не зводиться до механічного поєднання методів двох наук. Вона досліджує мову в ситуаціях, де особливості словесного вираження безпосередньо впливають на формування, передавання, тлумачення та реалізацію правового змісту. Її специфіку визначають підвищені вимоги до

точності юридичного тексту, системний характер термінології, необхідність мінімізації смислової та синтаксичної неоднозначності, стандартизованість професійного мовлення та особлива роль контексту.

Аналіз показує, що якість юридичної мови не можна оцінювати лише за критерієм формальної правильності. Граматично бездоганне положення може залишатися юридично невдалим, якщо допускає суперечливе прочитання, а надмірно складний професійний текст може створювати бар'єр між правовою нормою та її адресатом. Точність і зрозумілість у цьому контексті є взаємопов'язаними характеристиками якісної правової комунікації.

Прикладне значення юридичної лінгвістики особливо проявляється в аналізі юридичних документів, професійного дискурсу та проведенні лінгвістичних експертиз. Розвиток цифрової комунікації розширює коло її об'єктів і посилює потребу в аналізі не ізольованого висловлення, а цілісного контексту його функціонування. Для правника юридико-лінгвістична компетентність є практичним професійним інструментом, який дозволяє точніше формулювати правову позицію, виявляти мовні ризики в документах і забезпечувати зрозумілість юридично значущої комунікації.

1. Бугайко Ю. О. Проблеми правового регулювання і практики реалізації механізмів лінгвістичної експертизи законопроєктів в Україні. *Юридична Україна*. 2021. № 5 (221). С. 14–24. DOI : 10.37749/2308-9636-2021-5(221)-2.

2. Гребенюк А. В. Правнича лінгвістика: поняття, мета, функції та завдання. *Вісник кримінального судочинства*. 2020. № 3–4. С. 160–167. DOI : 10.17721/2413-5372.2020.3-4/160-167.

3. Лазарєв В. В. Мова права і юридична термінологія: особливості співвідношення. *Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 25 лютого 2022 р.* Дніпро : ДДУВС, 2022. С. 207–209.

4. Лазарєв В. В. Поняття «юридична мова»: сучасні наукові інтерпретації. *Нове українське право*. 2021. Вип. 3. DOI : 10.51989/NUL.2021.3.28.

5. Свиридова Л. В. Теоретичні засади судової лінгвістичної експертизи. *Криміналістика і судова експертиза*. 2021. Вип. 66. С. 528–542. DOI : 10.33994/kndise.2021.66.50.

6. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Юрислінгвістика в епіцентрі західної науки: проблеми і перспективи. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2022. Вип. 44. С. 28–47. DOI : 10.17721/APULTP.2022.44.28-47.

7. Galdia M. Foundations of pragmatic legal linguistics. *Comparative Legilinguistics*. 2022. Vol. 51. P. 241–278. DOI : 10.14746/cl.51.2022.11.

Карина ЛИТВИНЕНКО
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Право» Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту Донецького державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Олена БУЛГАКОВА
завідувач кафедри державно-правових дисциплін Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент

TERMINOLOGICAL CLARITY IN THE FIELD OF PUBLIC SERVICES AS A PREREQUISITE FOR EFFECTIVE INTERACTION BETWEEN THE STATE AND CITIZENS

The development of a service-oriented, digital, and citizen-centric state in Ukraine directly depends on the quality of the regulatory framework governing the relations between public administration and individuals. Legal terminology plays a pivotal role in this process, as it is through legal terms that the legislator enshrines the content of rights, obligations, and procedures utilized by citizens when applying for public and administrative services. Terminological certainty is one of the fundamental requirements of legal drafting, which entails clarity, unambiguity, and stability of a term's meaning within the relevant terminological system. The relevance of this topic is driven by the fact that the sphere of public service delivery within the system of administrative legal relations is in a state of active formation; however, there is a lack of clear regulation regarding the concepts of «state service», «municipal service,» «public service», «administrative service» and «managerial service» [5, pp. 280–282]. Insufficient terminological certainty in this area creates practical difficulties for both service providers and citizen recipients in perceiving the qualitative characteristics of existing public service models.

A legal term, as a word or phrase expressing a legal concept, requires a clear, unambiguous, and stable definition within the legal terminological system. The typical requirements imposed on legislative terms include precision, the presence of a definition, systematicity, a tendency toward unambiguity, and stability of meaning. It is precisely the violation of the unambiguity requirement that constitutes a typical problem in the terminology of the public services sphere, when closely related concepts are used by the legislator without clear differentiation [5, p. 279].

The foundational act in this sphere is the Law of Ukraine «On Administrative Services,» which defines an administrative service as the result of the exercise of public authority powers by an administrative service provider upon the application of a natural or legal person, aimed at the acquisition, modification, or termination of the rights and/or obligations of such a person in accordance with the law [2, Part 1, Art. 1]. Conversely, the Law of Ukraine «On Specifics of Providing Public (Electronic Public) Services» employs a broader concept of a public service as a legally or socially significant action of a public service provider performed upon the application (request, petition) of a person or without it, as a result of which a person acquires, modifies, or terminates rights and/or obligations, or receives material or non-material benefits [3, Clause 6, Part 1, Art. 1].

A comparative analysis of the provided definitions substantiates the assertion that an administrative service is a variety of a public service; however, the criteria for their differentiation (the range of service providers, grounds for initiation, nature of the result) are formulated inconsistently across various statutory acts [5, p. 282]. A telling example is the Law of Ukraine «On the Provision of Public (Electronic Public) Services Regarding the Declaration and Registration of Place of Residence in Ukraine,» in which the same service is referred to as a public service in some articles and as an administrative service in others. This is a direct manifestation of terminological uncertainty and the conflation of concepts with distinct legal meanings [4].

The practical consequences of such uncertainty manifest primarily in the sphere of citizens' rights protection. If an existing legal term does not allow for the unambiguous determination of which type of service a specific action of a public authority entity belongs to, it complicates the determination of the applicable appeal procedure, service delivery timelines, grounds for refusal, and the amount of the administrative fee.

This contradicts the very idea of a service-oriented state enshrined in Article 3 of the Constitution of Ukraine, according to which the affirmation and ensuring of human rights and freedoms are the primary duty of the state [1, Art. 3], and therefore requires maximum transparency and predictability of legal regulation.

In this context, terminological certainty fulfills not only a purely linguistic but also a functional and guaranty role. A clearlPy defined legal term enables a citizen to foresee the legal consequences of applying to a government authority in advance, and allows an official to apply the norm uniformly regardless of subjective interpretation. That is why the requirement of precision and the presence of a definition is regarded as a necessary condition for the realization of the principle of legal certainty—one of the fundamental tenets of the rule of law.

In our opinion, overcoming terminological imbalance in the sphere of public services requires: first, the adoption of a unified list of basic definitions («public service,» «administrative service,» «state service») within a single specialized act; second, bringing sectoral laws [2; 3; 4] into compliance with these definitions

through a systematic review of terminology; and third, the application of unified methodological approaches to legal drafting when preparing bills in this sphere.

Thus, terminological certainty in the sphere of public services is not a formal but a substantive condition for effective interaction between the state and the citizen. The clarity and unambiguity of the relevant concepts directly impact the predictability of administrative procedures, the individual's trust in public administration, and the quality of their rights protection. Further scientific research in this direction should focus on developing a unified terminological apparatus for the public services sphere based on European Union standards.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. Ст. 141. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text.

2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України.* 2013. № 32. Ст. 409. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text.

3. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг : Закон України від 15.07.2021 № 1689-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text.

4. Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні : Закон України від 05.11.2021 № 1871-IX. *Офіційний вісник України.* 2021. № 94. Ст. 6047. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1871-IX#Text.

5. Соловйова О. М. Адміністративні та публічні послуги як віддзеркалення сервісної функції публічної адміністрації. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2022. № 7. С. 279–283. URL : http://www.lsej.org.ua/7_2022/65.pdf.

Roman LYTVYNENKO
cadet of the Educational and Scientific Institute № 4 Kharkiv National University of Internal Affairs

Denys KULIUSH
cadet of the educational and scientific institute №4 Kharkiv National University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Yuriy ONISHCHENKO
Deputy Director of the Educational and Scientific Institute № 4, Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor Kharkiv National University of Internal Affairs

DIGITAL AWARENESS OF SOCIETY AS A WAY TO PREVENT THE SPREAD OF MISINFORMATION

Today's information space should be considered one of the main parts of society, which is responsible for a number of functions that have become quite necessary, in particular, ensuring communication between people, as well as creating and transmitting information.

This allows users to obtain a variety of information depending on the requests received and gives impetus to the development of personal skills. Despite the great opportunities provided by the information space, there is a possibility of the spread of distorted or modified information, which can negatively affect certain areas of activity or certain groups of persons.

Dissemination of misinformation represents the process of disseminating distorted, distorted or intentionally altered information that has been oversimplified, resulting in a change in the moral, psychological and emotional state of society or forming motivation to commit acts with subsequent negative consequences [3, p. 51-52].

When spreading in space, disinformation is supported by unreliable sources and emotional coloring, which in the final version acts as a catalyst for psychological indignation [5, p. 87; 2, p. 183]. This is accompanied by a massive discussion of relevant information, which contributes to the further dissemination of false information and the deepening of the situation, which is capable of causing the emergence of an internal conflict in society [1, p. 100-101].

In connection with the spread of false information, there is a need to find methods to counter the spread of disinformation. As an element of countering and preventing such threats, digital awareness is one of the main elements of society's security and stable functioning of the information space. It consists in the safe use of digital systems in compliance with the rules of cyber hygiene, the use of analytical thinking and reliable protection systems.

The formation of digital awareness contributes to the development of interrelated skills, such as media literacy, fact-checking, and the development of critical analysis of information sources for the presence of facts of distortion or distortion, which as a result enables users to consciously assess the reliability of the received information.

Thus, in his research, Hryvnak emphasizes the need to develop medical literacy for a more correct perception of information [4, p.81].

Educational programs within the framework of non-formal (information) education are gaining popularity to spread society's awareness of media literacy and security in the information space. Among the most popular platforms should be noted Action.Education, Prometheus, which provide appropriate educational programs for obtaining basic knowledge of cyber hygiene, media literacy, identification of unreliable information, as well as other skills necessary for safe use of the network [5, p.89].

In addition to educational platforms, there are relevant media projects in which the main task is to analyze information for reliability (fact-checking), namely the – Center for Combating Disinformation, which actively protects the Ukrainian information space from the spread of disinformation and prevents attempts at manipulation. As a result, the above-mentioned aspects provide a comprehensive media character for citizens, which allows the development of this direction of security [4, p. 57].

The given aspects provide comprehensive support of an educational and media nature for citizens, which contributes to the development of this direction of security. Despite a fairly effective protection model, the first general drawback of this model is lack of awareness among citizens. Despite the spread of media literacy in the information space, a large part of citizens tend to ignore the relevant rules and become victims of disinformation, without checking the sources of information for the reliability of the given information.

Therefore, the conducted research made it possible to consider in detail the general concept of disinformation, its characteristic features, as well as its impact on society and the information space. The issue of countering the spread of disinformation was considered, namely: popularization of digital awareness methods, in particular media literacy and cyber hygiene, through educational programs of non-formal (information) education, as well as through the activities of state institutions aimed at analyzing the reliability of information (fact-checking). Further research will be aimed at developing methods of countering disinformation

by considering the advantages and disadvantages of each method of digital awareness.

1. Ivantsov, V. Combating disinformation and propaganda in the conditions of war: the role of media and social networks/Ivantsov Volodymyr, Bakhmat Volodymyr//Security situation in Ukraine in the conditions of war: state, threats, directions of ensuring security: coll. theses All-Ukrainian. of science and practice conf. (m. Kyiv, September 27, 2024) / Ministry of Internal Affairs of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine, National Institute of Internal Affairs of Ukraine, NDL criminol. research and prob. crime prevention. Vinnytsia : WORKS, 2024. P. 100-104.

2. Litvinchuk I. S. Disinformation in social networks: countermeasures algorithms. *Theory and history of social communications.* 2023. Volume 34 (73) № 1. S. 181-186.

3. Bryzhko V. M., Dzyoban O. P. Disinformation as a factor of consciousness manipulation information and Law. 2023. № 2 (45). S. 50-63.

4. Hryvnak B., Lopushynskyi I., Sapizhak I. Disinformation as a threat to the national security of Ukraine in the conditions of the undeclared Russian-Ukrainian war. *Scientific Bulletin of the Vinnytsia Academy of Continuing Education.* 2024. Rel. 1. C. 53-63.

5. Ratushna. T. (2025). Fakes and disinformation in social networks during the war: risks for Ukrainian society. *Scientific and theoretical almanac Grani*, 28(3), 84–91. URL : https://doi.org/10.15421/172573.

Dmytro LOPATIN
4-th year Cadet of the Faculty
of Training Specialists
for Pre-Trial Investigation Bodies
of the National Police of Ukraine,
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR,
Senior Lecturer of the Department
of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs

THE ROLE OF THE ENGLISH LANGUAGE IN THE INTERNATIONAL EXCHANGE OF LAW ENFORCEMENT INFORMATION

The expansion of international law enforcement cooperation has significantly increased the importance of rapid and accurate information exchange between police institutions of different countries. Criminal activity is increasingly characterized by a transnational nature, while evidence, offenders, financial transactions and other elements of criminal activity may be connected with several jurisdictions at the same time. Under these circumstances, effective investigation cannot always be limited to the resources of one state. Cooperation with foreign law

enforcement agencies and international organizations therefore becomes an important element of preventing and investigating criminal offences. For Ukraine, this issue is particularly relevant because the National Police of Ukraine is developing cooperation with international partners and participating in mechanisms aimed at exchanging operational and investigative information.

An important condition for such cooperation is the ability of police officers to overcome language barriers. International interaction may involve communication with foreign colleagues, preparation and interpretation of professional materials, participation in meetings and training activities, as well as the exchange of information concerning criminal investigations.

Pribytkova and Horbach emphasize that foreign language competence is particularly important for police officers who interact with foreigners and refugees, as it helps reduce communication barriers, improve the effectiveness of professional interaction and strengthen trust [1]. This demonstrates that language competence should be viewed as part of professional preparation rather than as an additional skill unrelated to police duties.

Among foreign languages, English has a particularly important position in international professional communication. Its practical value for law enforcement officers is determined by the need to communicate with foreign partners, participate in international educational programmes, work with professional information and understand materials prepared by international institutions.

Some modern scientists, namely Dekusar G. and Lahun K., strongly emphasize that English should be studied by future law enforcement officers with consideration of their professional needs and note its importance for the development of international cooperation [4]. Consequently, the effectiveness of English language training depends not only on the ability to speak and write correctly, but also on the ability to apply language knowledge in situations that correspond to real police activities.

The practical significance of English becomes especially evident when law enforcement information is exchanged between different jurisdictions. Such cooperation may include the transfer of information, documents and other materials required for criminal proceedings and investigative activities.

As Zubenko points out, international cooperation in criminal proceedings involves interaction between competent Ukrainian authorities, foreign institutions and international organizations, including Europol and Interpol [2]. In this context, insufficient language competence may complicate the understanding of requests, documents or other professional information, whereas adequate knowledge of English can facilitate direct communication and reduce the risk of misunderstanding during international cooperation.

However, effective information exchange requires more than general knowledge of English. Police communication has its own terminology, professional expressions and established patterns of interaction that must be understood accurately. Bychkova's study of police discourse in Ukrainian, English and German

demonstrates the importance of terminological precision, consistent communication practices and the adaptation of Ukrainian professional discourse to international standards [3]. For Ukrainian police officers, this means that English training should include vocabulary related to criminal investigations, operational activities, evidence, procedural actions and international cooperation. The ability to correctly understand and use such terminology can directly influence the accuracy of professional communication.

The importance of language competence is also connected with the professional development of police personnel. International training programmes, professional meetings and joint activities provide Ukrainian officers with opportunities to exchange investigative experience and become familiar with approaches used by foreign law enforcement institutions. Participation in such activities requires officers not only to possess professional knowledge but also to be able to communicate that knowledge in an international environment. Therefore, English proficiency expands the professional opportunities of police officers and allows them to become active participants in international cooperation rather than merely recipients of information.

In this regard, English should be understood as a practical component of the professional competence of a modern Ukrainian police officer. Its importance is not limited to everyday communication or the study of foreign-language materials. Knowledge of English can facilitate the exchange of operational and investigative information, participation in international training, communication with foreign colleagues and access to professional experience developed by law enforcement institutions of other countries. At the same time, effective use of English requires knowledge of specialized terminology and an understanding of the specific communicative situations encountered in police work.

Thus, the growing internationalization of criminal activity makes effective communication between Ukrainian and foreign law enforcement institutions increasingly important. English can serve as a common professional medium that helps police officers exchange information, understand specialized materials, communicate with international partners and participate in joint professional activities.

The relevance of this issue for Ukraine is particularly high due to the continuing development of international police cooperation and the growing need to exchange information with foreign partners. Therefore, improving the English language competence of National Police officers should be considered an important element of modern professional training. Such preparation should focus not only on general language knowledge but also on professional terminology, investigative communication and the practical situations in which international law enforcement cooperation takes place.

---

1. Pribytkova, N. O., Horbach, N. L. The Role of Foreign Languages in the Work of Police Units in Interaction with Foreigners and Refugees. Crime and the Fight Against It in

Wartime and from a Postwar Perspective: An Interdisciplinary Overview. Vinnytsia, 2026. P. 243–245.

2. Zubenko, S. E. The Concept and Legal Foundations of International Cooperation. *Donbas Law Review*. 2024. No. 4 (89). P. 8–15

3. Bychkova O. O. Linguocultural Transformations of Police Discourse in the European Communicative Space (Based on English, German and Ukrainian). *Scientific Research Issues*. 2026. № 42. P.39-42

4. Dekusar G., Lahun K. The Role of Motivation in Learning a Foreign Language by Future Law Officers. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2022. Special Issue № 1 (120). P. 336–342

Поліна МАЛОМУЖ
курсант четвертого курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Національної поліції України
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Андрій ЖБАНЧИК
Завідувач кафедри вогневої підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

СПЕЦИФІКА ТЕРМІНОЛОГІЇ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Вогнева підготовка є важливою складовою професійної підготовки працівників Національної поліції України, оскільки безпосередньо пов’язана зі здатністю поліцейського безпечно поводитися з вогнепальною зброєю, правильно оцінювати службову ситуацію та приймати законні рішення щодо її застосування. Її значення зумовлене тим, що вогнепальна зброя є одним із найбільш небезпечних засобів, які можуть використовуватися поліцейським під час виконання службових повноважень. Тому нормативне регулювання цієї сфери потребує не лише чітких правил поведінки, але й максимально точної спеціальної термінології.

Варто зазначити, що правову основу використання вогнепальної зброї поліцейськими становить Закон України «Про Національну поліцію». Саме цей Закон визначає загальні засади застосування поліцейських заходів примусу та встановлює спеціальні правила застосування вогнепальної зброї. Відповідно до статті 46 Закону застосування вогнепальної зброї є найбільш

суворим заходом примусу [1]. Таке законодавче формулювання має принципове значення, оскільки підкреслює винятковий характер використання зброї порівняно з іншими поліцейськими заходами. Водночас термінологія Закону України «Про Національну поліцію» не обмежується самим поняттям «вогнепальна зброя». Закон оперує поняттями «застосування вогнепальної зброї», «використання вогнепальної зброї», «носіння», «зберігання», «приведення зброї у готовність», «збройний опір», «збройний напад», «попередження про застосування зброї» та іншими категоріями [1]. Кожне з них має власне правове значення, а тому їх ототожнення є неприпустимим.

Особливо важливим є розмежування понять «застосування» та «використання» вогнепальної зброї. У юридичному розумінні застосування зброї пов'язується із безпосереднім здійсненням заходу примусу за наявності визначених законом підстав. Натомість використання зброї може мати інше функціональне призначення. Закон передбачає, зокрема, можливість використання зброї для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, а також для знешкодження тварини, яка становить загрозу життю чи здоров'ю людини [1]. Таким чином, термінологічне розмежування забезпечує можливість правильної юридичної оцінки дій поліцейського.

Зокрема, не менш важливим є поняття «вогнева підготовка». Його нормативне визначення міститься у Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженому наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26 січня 2016 року № 50 [2]. Відповідно до цього нормативного акта вогнева підготовка являє собою комплекс заходів, спрямованих на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування та використання, удосконалення навичок безпечного поводження зі зброєю, а також формування навичок швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час та в русі [2].

Наведене визначення дозволяє зробити висновок, що поняття вогневої підготовки має комплексний характер. Воно охоплює не тільки технічну здатність поліцейського здійснювати стрільбу, а й правову та безпекову складові. Поліцейський повинен знати матеріальну частину зброї, правила її застосування і використання, дотримуватися заходів безпеки та одночасно володіти практичними навичками стрільби [2]. Отже, вогнева підготовка є не просто навчанням стрільбі, а системою професійних знань і практичних навичок, необхідних для безпечного та правомірного виконання службових завдань. Показово, що в Положенні № 50 поняття «вогнева підготовка» функціонує у взаємозв'язку з поняттям «службова підготовка». Остання розглядається як система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності [2].

Наразі особливого значення набуває термін «заходи безпеки при поводженні зі зброєю». Його зміст деталізується в Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, затвердженій наказом Міністерства внутрішніх справ України від 1 лютого 2016 року № 70 [3]. Чинна редакція цієї Інструкції враховує зміни, внесені у 2026 році, що свідчить про актуалізацію нормативних вимог відповідно до сучасних умов діяльності поліції. Відповідно до зазначеної Інструкції система заходів безпеки спрямована на забезпечення особистої безпеки поліцейських, недопущення загибелі, поранення та травмування поліцейських й інших осіб під час поводження зі зброєю [3]. До того ж, вимоги Інструкції поширюються на всіх поліцейських відповідних органів та установ Національної поліції.

Термін «поводження зі зброєю» має значно ширше значення, аніж безпосереднє здійснення пострілу. Він охоплює комплекс дій поліцейського, пов'язаних із отриманням, носінням, зберіганням, перевіркою, використанням та здачею зброї. Саме тому нормативна термінологія у цій сфері повинна сприйматися як система взаємопов'язаних понять, а не як окремий перелік спеціальних слів. Інструкція № 70 також передбачає обов'язковість знання поліцейським матеріальної частини виданої зброї, правил та порядку її застосування і використання, а також заходів безпеки при поводженні з нею [3]. Таким чином, нормативне регулювання фактично формує три взаємопов'язані рівні професійної компетентності. Перший полягає у знанні зброї, другий – у знанні правових підстав її застосування та використання, третій – у практичному дотриманні правил безпеки.

Окремої уваги заслуговує термін «приведення вогнепальної зброї у готовність». Закон України «Про Національну поліцію» допускає можливість приведення поліцейським вогнепальної зброї у готовність, якщо він вважає, що в конкретній обстановці можуть виникнути підстави для її застосування [1]. Адже сама готовність зброї до застосування не означає автоматичного її застосування. Саме ця термінологічна межа має важливе значення для правової оцінки дій поліцейського. Водночас законодавство передбачає особливі випадки застосування зброї без попередження. Серед відповідних термінів використовуються поняття «збройний напад», «збройний опір», «раптовий напад», «загроза життю чи здоров'ю», а також інші юридично значущі категорії [1]. У цьому контексті термінологія виконує не лише інформаційну, а й гарантійну функцію, оскільки встановлює межі допустимої поведінки поліцейського.

Важливо зазначити, що термінологія вогневої підготовки має міждисциплінарний характер. Вона поєднує положення адміністративного права, поліцейського права, кримінального права, криміналістики, тактики, психології та спеціальної фізичної підготовки. Наприклад, поняття «збройний опір» має передусім юридичне значення, тоді як «вправа зі стрільби» належить до професійно-технічної сфери, а «психологічна готовність» характеризує психофізіологічну здатність поліцейського діяти в умовах небезпеки. Саме

тому сучасний поліцейський повинен не просто знати терміни, а розуміти їх нормативний зміст. У професійній діяльності недостатньо знати, як технічно здійснити постріл. Необхідно також розуміти, чи має поліцейський право на відповідну дію, чи існують передбачені законом підстави, чи є застосування зброї необхідним і пропорційним конкретній ситуації [1].

На наше переконання, особливе значення це питання набуває в умовах підвищених ризиків для працівників Національної поліції. Зміна характеру загроз, поширення безпілотних літальних апаратів, збільшення кількості ситуацій із використанням зброї та необхідність реагування на збройні напади зумовлюють постійне вдосконалення нормативного регулювання. Відповідно, професійна термінологія повинна залишатися динамічною, але водночас достатньо визначеною для однозначного застосування. Наразі наголосимо, що точність термінології має безпосередній зв'язок із принципом законності діяльності поліції. Якщо нормативний акт використовує чітко визначені поняття, поліцейський отримує зрозумілий алгоритм поведінки, а громадянин – можливість передбачити межі державного примусу. Саме тому термінологічна визначеність у сфері вогнепальної зброї є однією з важливих гарантій дотримання прав людини.

Таким чином, можемо зробити узагальнення, що специфіка термінології вогневої підготовки у нормативно-правових актах щодо діяльності Національної поліції полягає в її комплексності, спеціалізованості та безпосередньому зв'язку з питаннями законності й безпеки. Поняття «вогнева підготовка», «вогнепальна зброя», «застосування», «використання», «приведення у готовність», «поводження зі зброєю», «заходи безпеки», «збройний опір» та «збройний напад» формують цілісну систему професійно-правової термінології. Науково-практичне значення цієї системи полягає в тому, що вона забезпечує поєднання трьох фундаментальних складових діяльності поліцейського – професійної майстерності, правомірності та безпеки.

Зокрема, поліцейський, який володіє зброєю, повинен одночасно знати її технічні характеристики, володіти практичними навичками та чітко розуміти юридичні межі її застосування. Саме таке поєднання і становить сучасний зміст вогневої підготовки працівника Національної поліції України.

---

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-viii (дата звернення: 01.09.2026).
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16 (дата звернення: 01.09.2026).
3. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю : Наказ МВС України від 01.02.2016 № 70. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/z0250-16 (дата звернення: 01.09.2026).

Поліна МАЛОМУЖ
курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Андрій ЗАХАРКО
доцент кафедри кримінального процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

МОВНА ЕТИКА ТА КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Мова у кримінальному провадженні є не просто засобом передавання інформації між його учасниками. Вона виступає своєрідним процесуальним інструментом, за допомогою якого держава повідомляє особі про підозру, роз'яснює її права та обов'язки, отримує показання, фіксує результати слідчих (розшукових) дій та забезпечує можливість реалізації права на захист. Саме тому питання мовної етики та комунікативної поведінки під час досудового розслідування необхідно розглядати не як другорядну складову професійної діяльності слідчого, а як важливу гарантію законності кримінального провадження.

Варто зазначити, що базовою нормативною основою у цьому питанні є стаття 29 Кримінального процесуального кодексу України, що має назву «Мова, якою здійснюється кримінальне провадження» [1]. Її положення фактично формують баланс між необхідністю здійснення кримінального провадження державною мовою та обов'язком держави забезпечити реальну можливість участі у процесі осіб, які цією мовою не володіють або володіють нею недостатньо. Частина перша статті 29 КПК України встановлює загальне правило, відповідно до якого кримінальне провадження здійснюється державною мовою, а сторона обвинувачення, слідчий суддя та суд складають процесуальні документи державною мовою [1]. Така вимога має цілком закономірне значення. Українська мова як державна повинна забезпечувати єдність офіційного кримінального процесу, однаковість процесуальної документації та можливість належного контролю за діяльністю органів досудового розслідування і суду. Водночас державна мова кримінального провадження не повинна перетворюватися на мовну перешкоду для реалізації

прав людини. Саме тому друга частина статті 29 КПК України передбачає особливе правило щодо повідомлення про підозру [1].

Однак, недостатньо просто вручити особі текст повідомлення про підозру. Необхідно забезпечити його фактичне розуміння. Саме тут проявляється взаємозв'язок юридичної та мовної етики. Правоохоронець повинен усвідомлювати, що юридична термінологія, яка є звичною для фахівця, може бути абсолютно незрозумілою для пересічної людини, особливо якщо вона ще й викладається мовою, якою особа володіє недостатньо. Тому слідчий, прокурор та інші учасники кримінального провадження повинні не лише формально виконувати вимоги закону, але й забезпечувати ефективність комунікації. Професійна мова не має перетворюватися на демонстрацію владної переваги. Особливо це проявляється під час проведення допиту. Наразі важливим є положення частини третьої статті 29 КПК України. Закон прямо зобов'язує слідчого суддю, суд, прокурора та слідчого забезпечувати учасникам кримінального провадження, які не володіють або недостатньо володіють державною мовою, право давати показання, заявляти клопотання і подавати скарги, виступати рідною або іншою мовою, якою вони володіють, користуючись у разі необхідності послугами перекладача [1].

Таким чином, право користуватися іншою мовою є не проявом поблажливості з боку держави, а процесуальною гарантією. Особа не повинна опинятися у менш вигідному становищі лише через те, що не володіє українською мовою на рівні, необхідному для повноцінної участі у кримінальному провадженні. Науковці обґрунтовано пов'язують участь перекладача із забезпеченням засади мови кримінального провадження та можливістю особи реально реалізовувати свої процесуальні права [2, с. 717].

Важливо підкреслити, що перекладач у кримінальному провадженні не є просто технічним посередником між слідчим та учасником процесу. Його діяльність має безпосередній вплив на якість реалізації процесуальних прав особи. Стаття 68 КПК України передбачає залучення перекладача у разі необхідності перекладу пояснень, показань або документів, а також визначає його права та обов'язки. Перекладач повинен здійснювати повний і правильний переклад. Він має право ставити запитання для уточнення перекладу, знайомитися з протоколами процесуальних дій, у яких брав участь, та подавати до них зауваження [1]. Це означає, що законодавець визнає переклад самостійною професійною діяльністю, від точності якої може залежати законність результатів процесуальної дії.

Особливої уваги заслуговує проблема перекладу під час допиту. Якщо перекладач неправильно передає зміст запитання або відповіді, змінює емоційне забарвлення висловлювання чи допускає пропуск важливих деталей, протокол допиту може не відповідати тому, що фактично повідомила особа. Тому якість перекладу повинна оцінюватися не лише з точки зору граматичної правильності, а передусім з точки зору збереження юридичного та фактичного змісту висловлювань. Наукові дослідження інституту перекладача у

кримінальному процесі звертають увагу на його значення як гарантії справедливого судочинства та необхідність належного визначення його процесуального статусу [3, с. 163]. Відтак проблема мовної етики виходить далеко за межі звичайних правил ввічливого спілкування. Вона стає частиною механізму забезпечення справедливості.

Показовою у цьому контексті є практика Європейського суду з прав людини у справі «Камасінскі проти Австрії» (Kamasinski v. Austria). Суд розглядав питання права особи, яка не володіла мовою судочинства, на безоплатну допомогу перекладача. ЄСПЛ зазначив, що гарантія, передбачена пунктом 3(e) статті 6 Конвенції, стосується не лише усних виступів у суді, а й документів та досудового провадження. Суд наголосив, що особа повинна отримати переклад або усний переклад тих документів і заяв у провадженні, які необхідно розуміти для забезпечення справедливого судового розгляду [4].

Відтак, це увиразнює такий підхід у справі «Байтар проти Туреччини» (Baytar v. Turkey). ЄСПЛ звернув увагу на значення допомоги перекладача вже на стадії досудового розслідування. Суд вважає, що право на перекладача може мати значення ще до судового розгляду, зокрема під час процесуальних дій на етапі розслідування [5]. Така позиція має принципове значення для розуміння статті 29 КПК України, оскільки підтверджує, що мовні гарантії повинні діяти не лише в суді, а й під час діяльності слідчого та прокурора.

Показовим є і підхід національної судової практики. У матеріалах узагальнення судової практики щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого та прокурора наголошувалося на тому, що частина третя статті 29 КПК України забезпечує учасникам провадження, які не володіють або недостатньо володіють державною мовою, право давати показання, заявляти клопотання, подавати скарги та виступати рідною або іншою мовою із залученням перекладача за необхідності [6].

Таким чином, мовна етика та комунікативні аспекти під час проведення слідчих (розшукових) дій мають не лише психологічне чи професійно-етичне значення, а й безпосередній процесуально-правовий вимір. Стаття 29 КПК України створює фундамент для забезпечення мовної доступності кримінального провадження, поєднуючи принцип здійснення процесу державною мовою з гарантіями для осіб, які не володіють нею або володіють недостатньо. Її справжня цінність проявляється у тому, що вона не дозволяє перетворити мову на інструмент процесуальної нерівності. Якість кримінального провадження значною мірою визначається якістю комунікації. Там, де слово використовується професійно, коректно та зрозуміло, зменшується ризик конфліктів, помилкового сприйняття інформації та порушення процесуальних прав. Якщо наразі мовна комунікація ігнорується, навіть формально законна процесуальна дія може втратити свою правову та доказову переконливість. Тому дотримання статті 29 КПК України повинно розглядатися як невід’ємна частина професійної культури сучасного

правоохоронця та одна з практичних передумов справедливого кримінального судочинства.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України; Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 01.09.2026).

2. Кузик Т. М. Участь перекладача у кримінальному процесі як гарантія забезпечення принципу мови судочинства. *Актуальні проблеми держави і права.* 2012. Вип. 67. С. 714–721. URL : https://dspace.onua.edu.ua/items/2c0068c0-7a90-47c0-889a-577da03aacde (дата звернення: 01.09.2026).

3. Рогальська В. В. Право на переклад в контексті забезпечення справедливого судочинства: проблемні питання реалізації. *Актуальні проблеми діяльності органів досудового розслідування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Дніпро, 7 черв. 2019 р*. Дніпро : ДДУВС, 2019. С. 161–164. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/4698 (дата звернення: 01.09.2026).

4. Kamasinski v. Austria, no. 9783/82, judgment of 19 December 1989. European Court of Human Rights. HUDOC. URL : https://hudoc.echr.coe.int/app /conversion/docx/html/body?id=001-57614&library=ECHR (дата звернення: 01.09.2026).

5. Baytar v. Turkey, no. 45440/04, judgment of 14 October 2014. European Court of Human Rights. HUDOC. URL : https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-147607 (дата звернення: 01.09.2026).

6. Узагальнення судової практики оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування у порядку Кримінального процесуального кодексу України : Апеляційний суд міста Києва від 01.06.2013. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003705-13 (дата звернення: 01.09.2026).

Поліна МАЛОМУЖ
курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий курівник:
Тетяна ПАКУЛОВА
Старший викладач кафедри мовної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ МОВНОГО БАР'ЄРА ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ПРАВООХОРОНЦІВ З ІНОЗЕМНИМИ ГРОМАДЯНАМИ

Професійне спілкування правоохоронця з людиною завжди має особливе значення, оскільки від якості комунікації нерідко залежить не лише результат конкретної службової ситуації, а й рівень довіри громадянина до держави загалом. Особливо складним такий процес стає тоді, коли учасники комунікації належать до різних мовних і культурних середовищ. У такій ситуації звичайна відмінність у способах висловлення думок може перетворитися на серйозну перешкоду для встановлення взаєморозуміння. Мовний бар'єр у професійній діяльності правоохоронця тому доцільно розглядати не лише як проблему недостатнього знання іноземної мови, а як складне психологічне та комунікативне явище.

Зазначимо, що в науковій літературі професійне спілкування правоохоронців розглядається як специфічний вид комунікативної діяльності, що характеризується особливою метою, нормативною регламентованістю та необхідністю встановлення психологічного контакту з різними категоріями громадян [1, с. 483]. Мовний бар'єр у цьому контексті виникає тоді, коли відмінності у володінні мовою унеможливлюють або істотно ускладнюють адекватне передавання та сприйняття інформації. Однак його психологічний вимір значно ширший. Людина може формально знати певну кількість слів іноземною мовою, але в умовах стресу втрачати здатність швидко формулювати думки або розуміти складні юридичні формулювання. Особливо це характерно для ситуацій затримання, допиту, перевірки документів, повідомлення про правопорушення чи необхідності надати пояснення.Таким чином, мовний бар'єр часто посилюється емоційним станом особи. Страх, тривога, розгубленість, відчуття небезпеки та невизначеність можуть істотно

знижувати здатність людини сприймати інформацію. Для іноземця така ситуація може бути ще складнішою, оскільки до психологічного напруження додається незнання мови та незвичність правового середовища. Саме тому правоохоронець повинен уміти розрізняти ситуацію, коли людина не хоче відповідати на запитання, і ситуацію, коли вона об'єктивно не може належним чином зрозуміти поставлене запитання.

На нашу думку, особливу роль у подоланні мовного бар'єра відіграє психологічний контакт. Його формування починається не з першого змістовного запитання, а з поведінки правоохоронця. Спокійний тон, чітка артикуляція, доброзичливий, але професійний стиль, відсутність демонстративної зверхності та готовність повторити незрозумілу інформацію можуть суттєво знизити напруження. У такій ситуації комунікація перестає сприйматися іноземцем як загроза та поступово набуває характеру конструктивної взаємодії.

Дослідження професійного спілкування поліцейських підтверджують, що комунікативні бар'єри можуть безпосередньо впливати на ефективність виконання службових завдань, а розвиток комунікативної компетентності є важливою складовою професійної підготовки правоохоронця [2, с. 125]. Це особливо важливо у спілкуванні з іноземцями, оскільки правоохоронець повинен одночасно контролювати зміст власного висловлювання, оцінювати реакцію співрозмовника та враховувати можливі культурні відмінності. При цьому, необхідно пам'ятати, що мова є не лише інструментом передачі інформації, а й елементом культури. Одна й та сама поведінка може мати різне значення в різних суспільствах. Жести, дистанція між співрозмовниками, прямий погляд, інтонація, спосіб звертання до старших або представників влади можуть сприйматися неоднаково. Тому мовний бар'єр часто супроводжується культурним бар'єром.

Наразі європейський досвід підтверджує необхідність формування міжкультурної компетентності правоохоронців. У практиці європейських міст реалізовувалися спеціальні програми, спрямовані на підвищення міжкультурної компетентності поліцейських та покращення взаємодії з мігрантськими спільнотами. В окремих випадках правоохоронцям пропонувалися мовні курси, а також навчання, спрямоване на розуміння культурних особливостей різних груп населення [3, с. 645]. Водночас володіння іноземною мовою не повинно зводитися до механічного запам'ятовування великої кількості слів. Для правоохоронця особливого значення набуває професійно орієнтована іншомовна комунікація. Йдеться про здатність використовувати іноземну мову саме у типових службових ситуаціях. Це можуть бути перевірка документів, встановлення особи, повідомлення про права, надання інструкцій, виклик екстрених служб, опитування свідка, пояснення порядку подальших дій або комунікація під час надзвичайної ситуації. Дослідження іншомовної підготовки правоохоронців

підкреслюють необхідність формування саме професійної комунікативної компетентності [4, с. 77].

Одним із найбільш ефективних психологічних засобів подолання мовного бар'єра є використання простих та однозначних мовних конструкцій. У службовій комунікації небажано перевантажувати іноземного громадянина складними юридичними термінами, довгими реченнями або абстрактними формулюваннями. Якщо необхідно повідомити важливу інформацію, її доцільно поділити на короткі логічні частини та після цього переконатися, що особа правильно її зрозуміла. Не менш важливо контролювати темп мовлення. Надто швидка мова ускладнює сприйняття навіть тоді, коли співрозмовник загалом володіє відповідною мовою. У стресовій ситуації ця проблема посилюється. Тому правоохоронцю варто говорити спокійно, чітко, без надмірного підвищення голосу та без демонстрації роздратування через необхідність повторити сказане. Окремої уваги заслуговує невербальна комунікація.

Зокрема, професійна етика правоохоронця вимагає особливої коректності під час спілкування з іноземцями. Належна поведінка працівника правоохоронного органу має сприяти довірі до державних інституцій та демонструвати повагу до людської гідності. У нормативних рекомендаціях щодо поведінки працівників органів внутрішніх справ України окремо наголошувалося на особливостях спілкування з іноземцями та особами без громадянства [5].

Разом з тим, особливої уваги потребують випадки, коли мовний бар'єр неможливо подолати силами самого правоохоронця. У таких ситуаціях важливу роль відіграє перекладач. Його участь повинна забезпечувати не просто буквальний переклад слів, а максимально точне передавання змісту комунікації. Міжнародні рекомендації звертають увагу на необхідність ретельного вибору перекладача, оскільки спільне походження або знання тієї самої мови ще не гарантують відсутності культурних та соціальних непорозумінь [6]. Психологічно важливо, щоб перекладач не ставав третьою стороною конфлікту. Його завдання полягає у забезпеченні комунікації, а не у формуванні позиції будь-якого учасника.

Отже, психологічні аспекти подолання мовного бар'єра під час професійного спілкування правоохоронців з іноземними громадянами мають комплексний характер. Йдеться одночасно про мовну компетентність, психологічну готовність, емоційний самоконтроль, міжкультурну чутливість, професійну етику та вміння використовувати допоміжні засоби комунікації. Мовний бар'єр не можна подолати лише збільшенням словникового запасу правоохоронця. Необхідно формувати здатність розуміти психологічний стан людини, враховувати культурний контекст її поведінки та створювати умови, за яких комунікація стає зрозумілою для обох сторін. Справжня комунікативна компетентність проявляється не тоді, коли правоохоронець говорить бездоганною іноземною мовою, а тоді, коли він здатний забезпечити

взаєморозуміння навіть у складних умовах мовної та культурної відмінності. Саме такий підхід дозволяє перетворити комунікацію з потенційного джерела конфлікту на інструмент професійної взаємодії, довіри та ефективного виконання правоохоронних завдань.

1. Туринська О. Є. Психологічні особливості професійного спілкування працівників правоохоронних органів. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія психологічна*. 2012. Вип. 2(2). С. 480-490. URL : https://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/psychology/article/view/436 (дата звернення: 01.09.2026).

2. Козубенко І. В. Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського. Юридична психологія. 2022. № 2(31) С. 122-129 URL : https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/view/1535 (дата звернення: 01.09.2026).

3. Колесник Н. М., Голопич І. М. Бар'єри у професійному спілкуванні поліцейських. *Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів.* Харків : ХНУВС, 2024. С. 645–646. URL : https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/22523 (дата звернення: 01.09.2026).

4. Іванова І. Л., Коршенко А. Є. Професійно орієнтована іншомовна комунікація правоохоронців. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі : зб. наук. пр. XIV Міжнар. наук. конф*. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 9 (17), ч. 1. С. 76–79. URL : https://dspace.univd.edu.ua/items/6f8df2ed-440e-4eb9-9e16-423ed424f8b0 (дата звернення: 01.09.2026).

5. Про затвердження Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України : наказ МВС України від 22.02.2012 № 155. URL : https://iplex.com.ua/doc.php?code=z0628-12 (дата звернення: 01.09.2026).

6. United Nations Office on Drugs and Crime. Toolkit to Combat Smuggling of Migrants. Vienna : United Nations, 2011. URL : https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit_Smuggling_of_Migrants/10-50895_Tool7_ebook.pdf (дата звернення: 01.09.2026).

Volodymyr MALIARENKO,
4-rd year cadet
Dnipro State University
of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR,
Senior Lecturer of the Department of
Language Training
Dnipro State University
of Internal Affairs

TERMINOLOGICAL ACCURACY IN PROCEDURAL DOCUMENTS OF INVESTIGATORS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

In criminal proceedings, the accuracy of legal terminology is an essential requirement for the proper preparation of procedural documents by investigators of the National Police of Ukraine. Such documents record legally significant decisions, actions, and circumstances of criminal proceedings; therefore, the language used in them must be clear, precise, and consistent with the terminology established by Ukrainian legislation. The use of inaccurate or ambiguous legal terms may complicate the interpretation of a document and make it more difficult for participants in criminal proceedings to properly understand the decisions and actions reflected in it.

This issue is particularly important in the work of investigators, who prepare various procedural documents during the pre-trial investigation, including resolutions, protocols, motions, reports, and other documents provided for by criminal procedural legislation. Each of these documents has specific requirements concerning its form and content. Therefore, the investigator must not only correctly establish and describe the factual circumstances of a criminal offense but also use legal terminology in accordance with its precise procedural meaning.

One of the main problems affecting terminological accuracy is the use of different terms to describe the same or similar procedural actions. This problem may lead to inconsistencies in the interpretation and application of criminal procedural provisions. A. V. Kovalenko found that the procedure for initiating a forensic examination is referred to by at least nine different terms established in legislation. According to the researcher, such terminological inconsistency contradicts the principle of legal certainty and may lead to confusion in law enforcement practice [3].

The problem of terminological inconsistency is not limited to the terminology used to describe forensic examinations. Research into the conceptual and terminological system of criminal proceedings demonstrates the existence of

discrepancies between the terminology used in the Criminal Procedure Code of Ukraine and other legislative acts. The use of different terms for identical or related legal concepts may create difficulties in determining their precise meaning and, consequently, negatively affect legal certainty and the consistent application of legal provisions [1].

For this reason, terminological accuracy must be ensured through strict compliance with the requirements of criminal procedural legislation. Article 110 of the Criminal Procedure Code of Ukraine establishes that procedural decisions of an investigator, inquirer, or prosecutor are issued in the form of a resolution. Such a resolution consists of an introductory, reasoning, and operative part, while the reasoning part must indicate the circumstances constituting the grounds for the decision, its reasons, and the relevant provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine [2]. Thus, the statutory requirements concerning the structure and content of procedural decisions also demonstrate the importance of precise and consistent legal wording.

The correct use of terminology is particularly important when an investigator describes the factual circumstances of criminal proceedings and the procedural status of its participants. Legal concepts such as «suspect,» «accused,» «victim,» «witness,» «procedural action,» and «investigative (search) action» have a specific procedural meaning. Their incorrect use may result in an inaccurate description of the legal status of a person or the nature of a particular procedural action. Therefore, each legal term used in a procedural document should correspond to the meaning established by criminal procedural legislation.

Terminological accuracy is also closely connected with the general requirements of legal language. G. G. Decusar, in her study of the incorporation of foreign words into regulatory and legal vocabulary, addresses issues concerning the functioning of legal terminology and the development of normative legal vocabulary [4]. In the context of investigative activities, this linguistic aspect is also relevant, since procedural documents require precise, clear, and unambiguous formulations that correspond to the established meaning of legal concepts.

Therefore, terminological accuracy in the procedural documents of investigators is not merely a linguistic requirement but an important element of proper legal practice. Consistent use of legally established terms contributes to the clarity of procedural decisions, legal certainty, protection of participants' rights, and effectiveness of pre-trial investigations.

---

1 Kovalenko A. V. Problems of the conceptual and terminological apparatus of the procedure for initiating forensic examination in criminal proceedings. Bulletin of the Kharkiv National University of Internal Affairs. 2024. No. 1 (104). P. 176–187. URL : researchgate.net/publication/379840222_Problems_of_the_conceptual_and_terminological_apparatus_of_the_procedure_for_initiating_forensic_examination_in_criminal_proceedings?utm_source=chatgpt.com (accessed 06.09.2026).

2 Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 13.04.2012 No. 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (access date: 07.09.2026).

3 Kovalenko A. V. Problems of the conceptual and terminological apparatus of the procedure for initiating a judicial examination in criminal proceedings. *Bulletin of the Kharkiv National University of Internal Affairs.* 2024. No. 1 (104). P. 176–187. URL : https://visnyk.univd.edu.ua/index.php/VNUAF/article/view/707?utm_source=chatgpt.com (access date: 07.09.2026).

4 Dekusar G. G. The problem of borrowing foreign words in the normative and legal vocabulary // Language and law: materials of the All-Ukrainian scientific and practical seminar Dnipro: DDUVS, 2019. pp. 20–23. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/3768?utm_source=chatgpt.com (access date: 07.09.2026).

Олексій МАНШИЛІН
курсант, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Науковий керівник:
Ольга БАБІЧ
старший викладач кафедри іноземних мов Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького кандидат педагогічних наук, доцент

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасні умови професійної діяльності майбутніх офіцерів-прикордонників зумовлюють необхідність якісної іншомовної підготовки. Виконання службових обов’язків передбачає постійну взаємодію з іноземними громадянами, представниками інших держав та міжнародних організацій. У такому контексті англійська мова є не лише навчальною дисципліною, а й важливим засобом професійної та міжкультурної комунікації. Тому процес її вивчення курсантами має бути орієнтований не тільки на засвоєння лексико-граматичного матеріалу, а й на формування здатності ефективно спілкуватися з представниками інших культур.

Поняття міжкультурної комунікації тісно пов’язане з особливостями взаємодії представників різних мовних і культурних спільнот. Ф. С. Бацевич розглядає міжкультурну комунікацію як особливий тип комунікативної взаємодії, у якому важливе значення мають мовні, культурні та соціальні чинники [1]. Для майбутнього офіцера-прикордонника це має особливу

практичну значущість, оскільки професійне спілкування часто відбувається в ситуаціях, коли учасники комунікації належать до різних культур.

Відповідно, навчання англійської мови курсантів доцільно будувати на засадах діалогу культур. О. А. Ковтун, О. В. Ковтун та Н. В. Ігнатенко підкреслюють значення міжкультурної комунікації у формуванні соціокультурної компетенції під час вивчення іноземної мови. Дослідники пов'язують ефективне оволодіння іноземною мовою з розумінням культурного простору та здатністю взаємодіяти з представниками інших культур [2].

З огляду на специфіку підготовки курсантів-прикордонників, зазначений підхід передбачає включення до навчального процесу ситуацій професійної міжкультурної взаємодії. Наприклад, доцільно моделювати ситуації проведення прикордонного контролю іноземного громадянина, надання інформації іноземцю, з'ясування мети його подорожі, розв'язання проблемної ситуації під час перетинання державного кордону, проведення службових переговорів або взаємодії з іноземними колегами. Такі вправи дозволяють поєднати мовну підготовку з професійним контекстом.

Особливого значення набуває розвиток навичок міжкультурної комунікації. Т. А. Радченко зазначає, що вивчення англійської мови має бути пов'язане з формуванням готовності до міжмовної та міжкультурної взаємодії. Дослідниця наголошує на актуальності цієї проблематики в умовах поглиблення міжнародних контактів та інтеграційних процесів [3]. Для курсантів-прикордонників така готовність є складовою професійної компетентності, адже їхня майбутня діяльність безпосередньо пов'язана з комунікацією з представниками різних культур.

Важливим методичним принципом у цьому процесі є комунікативна спрямованість навчання. Т. Олинець та О. Довгань наголошують, що сучасне навчання іноземної мови має бути спрямоване на формування комунікативної компетентності, а граматичні знання повинні використовуватися як засіб реалізації іншомовної мовленнєвої діяльності, а не як самоціль [4]. Автори виділяють серед важливих характеристик комунікативного підходу ситуативність, функціональність, інтерактивність, індивідуалізацію та орієнтацію на реальне спілкування.

Застосування цього підходу у підготовці курсантів передбачає створення навчальних ситуацій, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності. Замість механічного заучування окремих лексичних одиниць доцільно пропонувати курсантам завдання, у яких нова лексика використовується для досягнення певної комунікативної мети. Наприклад, вивчення лексики за темою «Border Control» може завершуватися рольовою грою, у якій один курсант виконує роль прикордонника, а інший – іноземного громадянина. Ускладнення ситуації шляхом додавання проблемних обставин дає можливість формувати навички спонтанного мовлення та професійної взаємодії.

Не менш важливою є робота з культурними відмінностями. Курсант повинен усвідомлювати, що одна й та сама комунікативна ситуація може реалізовуватися представниками різних культур по-різному. Відмінності можуть стосуватися форм звертання, мовленнєвого етикету, способів висловлення прохання чи незгоди, дистанції між співрозмовниками та використання невербальних засобів. Тому під час занять з англійської мови доцільно не лише відпрацьовувати мовні конструкції, а й обговорювати культурний контекст їх використання.

Перспективним є використання автентичних матеріалів англійською мовою. Робота з діалогами, відеоматеріалами, інформаційними повідомленнями та іншими матеріалами, що відображають реальні ситуації спілкування, сприяє формуванню здатності розуміти мовлення в природному контексті. Водночас автентичні матеріали можуть використовуватися як основа для рольових ігор, дискусій, ситуативних вправ та професійно-орієнтованих завдань.

Отже, навчання англійської мови курсантів-прикордонників у контексті міжкультурної комунікації має ґрунтуватися на поєднанні мовної, комунікативної, соціокультурної та професійної складових. Ефективність такого навчання забезпечується використанням комунікативного підходу, моделюванням професійних ситуацій, рольовими вправами, роботою з автентичними матеріалами та цілеспрямованим формуванням міжкультурної компетентності. У результаті англійська мова стає для майбутнього офіцера-прикордонника не лише предметом вивчення, а практичним інструментом професійної діяльності та ефективної взаємодії з представниками інших культур.

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.

2. Ковтун О. А., Ковтун О. В., Ігнатенко Н. В. Міжкультурна комунікація як складова формування соціокультурної компетенції студента під час навчання іноземній мові в системі вищої освіти. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.* 2019. № 2. С. 236–239. DOI : https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2019.177527.

3. Радченко Т. А. Розвиток навичок міжкультурної комунікації в студентів-перекладачів у процесі вивчення англійської мови. Південний архів (філологічні науки). 2019. № 79. DOI : https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2019-79-14.

4. Олинець Т. В., Довгань О. С. Комунікативний підхід у навчанні граматики здобувачів вищої освіти на заняттях з англійської мови. Acta Paedagogica Volynienses. 2023. № 4. С. 68–73. DOI : https://doi.org/10.32782/apv/2023.4.11.

Микола МАЦЮК
здобувач вищої освіти 214 н. г.
факультету правоохоронної діяльності
Київського інституту Національної
гвардії України.

Науковий керівник:
Вікторія ПОСМІТНА
професор кафедри філології та
військового перекладу факультету
державної безпеки Київського
інституту Національної гвардії України,
кандидат філологічних наук, доцент

ПРОФЕСІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗМІСТУ ОФІЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ НГУ В МЕДІАЗАГОЛОВКАХ: МОВНІ МЕХАНІЗМИ ТА РИЗИКИ ВИКРИВЛЕННЯ

В умовах воєнного стану точність публічної комунікації військових формувань набуває особливого значення. Офіційні повідомлення Національної гвардії України інформують суспільство про діяльність військовослужбовців, виконання покладених на них завдань і взаємодію з громадянами. Поширення повідомлень через медіа передбачає редакційне опрацювання: скорочення тексту, добирання цитат, зміну послідовності викладу та створення заголовка. Унаслідок цього постає питання збереження змісту першоджерела, оскільки навіть формально правильне відтворення окремих слів не завжди забезпечує точне передавання повідомлення загалом.

Заголовок пропонує початкове розуміння події та визначає, на які її характеристики слід звернути увагу. Саме тому його відповідність першоджерелу потрібно оцінювати не лише за наявністю фактичних помилок, а й за збереженням контексту, меж узагальнення, ступеня достовірності. Для повідомлень про НГУ це пов’язано з коректним представленням діяльності структури, з розмежуванням офіційної позиції й редакційної інтерпретації.

Мета дослідження – визначити мовні механізми трансформації офіційних повідомлень НГУ в медіазаголовках, запропонувати критерії розмежування змістово коректного скорочення і викривлення інформації.

У роботі застосовано аналіз наукових джерел і моделювання комунікативних ситуацій. Наведені приклади сконструйовано для пояснення можливих змістових змін; вони не є цитатами з публікацій НГУ або медіа.

Проблематика дослідження тематично пов’язана з роботою В. Посмітної, про комунікативні стратегії та тактики дискурсу медіа в аспекті потенційної загрози деструктивного мовного впливу [1]. Для визначення

критеріїв якості комунікації важливою є також її стаття про чинники ефективності мовного впливу на колективну свідомість військовослужбовців. Авторка розглядає інформативність, достовірність, перевіреність інформації та відкритість впливу, пов'язуючи якість повідомлення з довірою до комунікатора [2, с. 346–347]. У нашому дослідженні ці положення є основою для оцінювання того, які властивості повідомлення необхідно зберігати в редакційному опрацюванні.

Безпосередньо заголовкові стратегії досліджують Н. Шульська, Н. Костусяк, Н. Римар. На матеріалі регіональних онлайн-медіа автори розглядають функції заголовків, особливості клікбейту та засоби привернення уваги [3]. Роль точності заголовка підтверджує експериментальне дослідження U. Ecker і співавторів: оманливі заголовки можуть впливати на запам'ятовування інформації та висновки читачів [4]. Водночас ці результати не є свідченням наявності викривлень у конкретних публікаціях про НГУ, а обґрунтовують доцільність їх окремого дослідження.

Трансформацію змісту розуміємо як зміни у представленні події під час переходу від розгорнутого офіційного повідомлення до заголовка. Не кожна трансформація є викривленням: редакція може скоротити текст, спростити складні конструкції, виділити суспільно значущий аспект. Межа допустимого проходить там, де нове формулювання починає приписувати першоджерелу твердження, яких воно не містить, або створювати враження, несумісне з його змістом.

Першим механізмом потенційного викривлення є **вилучення істотних уточнень**. До них відносимо позначення часу, місця, кола учасників і характеру події. Наприклад, умовне повідомлення «У межах навчання гвардійці відпрацювали взаємодію з екстреними службами» після скорочення до «Гвардійці залучили екстрені служби» втрачає вказівку на навчальний характер заходу. Заголовок може бути сприйнятий як повідомлення про реальну надзвичайну подію. Отже, редакційне скорочення має зберігати ті компоненти, без яких змінюється тип описуваної ситуації.

Другий механізм – **зміна модальності**, тобто способу вираження можливості, наміру, припущення або впевненості. Умовні формулювання «розглядається можливість проведення заходу», «заплановано проведення заходу» та «захід проведено» позначають різні стани справ. Їх взаємозаміна трасформує фактичний зміст. Якщо повідомлення про можливість проведення відкритої зустрічі перетворюється на заголовок «НГУ проведе зустріч», читач отримує вищий рівень визначеності, ніж допускає першоджерело. Тому слова, що вказують на попередність або ймовірність інформації, не можна автоматично вважати другорядними.

Третій механізм пов'язаний із **розширенням меж узагальнення**. Інформація про окремий підрозділ, захід, висловлювання одного представника може бути подана як характеристика всього військового формування. Наприклад, із повідомлення «В одному з підрозділів апробують новий формат

занять» не випливає твердження «НГУ змінила систему підготовки». У другому формулюванні локальний досвід перетворюється на загальноінституційне рішення. Для уникнення такої підміни необхідно зіставляти обсяг твердження в заголовку з обсягом інформації, підтвердженої першоджерелом.

Четвертий механізм – **порушення атрибуції висловлювання**, тобто неточне визначення того, кому належить певна думка. У публікації можуть одночасно бути представлені офіційне повідомлення, коментар журналіста та оцінка стороннього експерта. Перенесення останньої в заголовок без зазначення авторства створює ризик її сприйняття як позиції НГУ. Особливої уваги потребує вибіркове цитування: вилучення заперечення, умови або пояснювальної частини здатне істотно змінити зміст висловлювання.

П’ятий механізм полягає в **додаванні оцінної лексики та припущень про причини події**. Формулювання на зразок «скандальний», «сенсаційний» або «неочікуваний» задають певний спосіб сприйняття ще до ознайомлення з текстом. Окремого аналізу потребують дієслова «визнав», «виправдався», «приховав», які можуть додавати оцінку комунікативної поведінки. Їх уживання має спиратися на зміст матеріалу. Так само послідовність двох подій не дає достатніх підстав стверджувати, що одна стала причиною іншої.

Професійно-етичні критерії оцінювання зазначених трансформацій містить Кодекс етики українського журналіста. Пункт 6 передбачає перевірку повідомлень, зокрема отриманих від пресслужб. Пункт 8 поширює вимогу збереження змісту на редакційну обробку та заголовки. Пункт 9 установлює необхідність розмежування фактів, суджень і припущень [5, пп. 6, 8, 9]. Ці положення дозволяють оцінювати редакційне опрацювання за його відповідністю перевіреним даним. Але критичність публікації не є ознакою викривлення: предметом аналізу має бути точність конкретної інформації.

Для практичного дослідження пропонуємо зіставляти офіційне повідомлення і медіазаголовок за п’ятьма параметрами: збереження суб’єкта й дії; відповідність часу та контексту; відтворення ступеня достовірності; коректність авторства висловлень; наявність доданих оцінок або причинних пояснень. За результатами порівняння можна розрізняти змістово коректне скорочення, зміну акценту без суперечності першоджерелу та викривлення. Такий підхід допоможе уникнути ототожнення будь-якого редакційного переформулювання з маніпуляцією.

Важливо також ураховувати межі висновків. Самої невідповідності між повідомленням і заголовком недостатньо, щоб установити навмисність дій редакції. Причинами можуть бути поспішне скорочення, неправильне розуміння термінів або використання додаткових відомостей, яких немає в офіційному тексті. Тому повноцінний аналіз має охоплювати основний текст медіапублікації, час її появи, посилання на джерела та подальші уточнення. Офіційне повідомлення при цьому є джерелом для зіставлення, але не звільняє журналіста від перевірки наведених у ньому фактів.

Отже, трансформація офіційних повідомлень НГУ в медіазаголовках потребує оцінювання не лише лексичних змін, а й збереження контексту, модальності та меж твердження. Запропоновані критерії дають змогу відокремлювати допустиме скорочення від змістових підмін. Практична цінність такого підходу полягає в можливості його застосування під час редакційної перевірки та навчання медіаграмотності. Перспективою подальшого дослідження є перевірка цих критеріїв на визначеній вибірці реальних повідомлень НГУ та пов’язаних із ними медіапублікацій.

1. Посмітна В. В. Комунікативні стратегії та тактики мас-медійного дискурсу в аспекті потенційної загрози деструктивного мовного впливу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2019. Вип. 39. Т. 3. С. 123–126.

2. Посмітна В. В. Чинники ефективності мовного впливу на колективну свідомість військовослужбовців. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2025. Вип. 2 (213). С. 345–350. DOI : 10.32782/2522-4077-2025-213-50.

3. Шульська Н. М., Костусяк Н. М., Римар Н. Ю. Комунікативно-логічні стратегії творення заголовків у сучасних онлайнових ЗМІ (на прикладі регіональних видань). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 3. С. 250–256. DOI : 10.32838/2710-4656/2021.4-3/41.

4. Ecker U. K. H., Lewandowsky S., Chang E. P., Pillai R. The effects of subtle misinformation in news headlines. *Journal of Experimental Psychology: Applied*. 2014. Vol. 20, No. 4. P. 323–335. DOI : 10.1037/xap0000028.

5. Кодекс етики українського журналіста. Комісія з журналістської етики. URL : https://cje.org.ua/ethics-codex/ (дата звернення: 14.09.2026).

Yehor MINCHENKO
4rd-year cadet
Dnipro State University
of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the Department of Language Training
Dnipro State University of Internal Affairs

LEGAL LANGUAGE IN POLICE COMMUNICATION WITH VICTIMS AND WITNESSES: MODERN STANDARDS

Communication between police officers and victims or witnesses is a significant part of the work of the National Police of Ukraine, particularly in the context of criminal proceedings. Direct interaction with participants often provides essential information for determining the circumstances of a criminal offense. For this reason, the effectiveness of communication depends not only on the officer's professional knowledge but also on the ability to clearly convey legal information and correctly formulate questions. Legal language should be accurate and unambiguous while remaining understandable to people without specialized legal education. The use of overly complex terminology, unclear expressions, or improperly worded questions can cause misunderstandings, complicate the communication process, and reduce the quality of the information provided by victims and witnesses.

These requirements acquire particular procedural importance during interrogations conducted in accordance with Article 224 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. This provision establishes the procedure for conducting an interrogation and requires the participant to be informed of their procedural rights and obligations. In addition, Article 68 of the Code regulates the participation of an interpreter in criminal proceedings when linguistic assistance is necessary to ensure the proper understanding of procedural actions. Therefore, the language used by a police officer during interrogation should combine legal accuracy, clarity, and accessibility while ensuring compliance with the procedural guarantees afforded to victims and witnesses [1].

From a practical perspective, effective communication requires a police officer to adapt the manner of questioning and explanation to the particular participant in the proceedings. Questions should be concise and clearly structured, while legal terms should be used only when they are necessary and understandable to the person concerned. This is especially relevant when informing individuals

about their procedural rights, conducting an interrogation, or documenting their statements. Clear communication helps prevent incorrect interpretation of questions and contributes to obtaining more complete and reliable information. At the same time, the officer should maintain an objective manner of communication and avoid wording that may influence the person's answers or create a sense of coercion. In this regard, the ability to communicate effectively should be regarded as an essential professional skill rather than merely a matter of linguistic competence. I. Kozubenko also points out that developed communication skills are an important component of police professionalism, while communication difficulties can interfere with the proper performance of professional duties [2].

Professional communication in law enforcement should be viewed as a broader skill than simply knowing and correctly applying legal terminology. It also involves the ability to choose suitable forms of expression, build a working relationship with different people, manage challenging situations, and keep communication focused on achieving a constructive result. O. M. Makeieva and I. P. Efremeniuk identify communicative competence as an important element of professional development in law enforcement and highlight the importance of establishing contact, adapting communication to specific circumstances, handling conflict situations, and maintaining effective dialogue. This is particularly relevant when police officers interact with victims and witnesses, as their personal characteristics and emotional state may require different approaches to communication [3].

The psychological state of a victim or witness should also be taken into account during professional communication. People involved in criminal proceedings may be under significant emotional pressure, which can influence their concentration, perception of questions, and willingness to provide information. Therefore, a police officer should communicate in a calm, respectful, and tactful manner, adapting the form of interaction to the circumstances and condition of the individual. At the same time, sensitivity should not undermine the objectivity or procedural impartiality of the officer. A. V. Bocharova and H. H. Dekusar draw attention to the role of language in establishing a safe communicative environment and emphasize that empathy expressed in communication can contribute to better cooperation between the police officer and the participant in the proceedings [4]. Thus, effective legal communication requires not only compliance with legal standards but also an appropriate consideration of the psychological and emotional aspects of human interaction.

In conclusion, effective legal communication should be regarded as an important part of the professional activities of the National Police of Ukraine. Its quality depends not only on the correct use of legal terminology but also on the ability of a police officer to communicate information clearly, objectively, and in a form that can be easily understood by victims and witnesses. Particular attention should be paid to maintaining respectful communication and preventing linguistic

formulations that may cause misunderstanding or place psychological pressure on the participant.

The ability to combine legal accuracy with clear and appropriate communication can directly contribute to the effectiveness of procedural actions and the quality of information obtained during criminal proceedings. Therefore, the development of communication skills should become an integral element of police professional training. In modern conditions, a police officer who is able not only to apply the law but also to explain it in an understandable and respectful manner can contribute to stronger cooperation with victims and witnesses and, consequently, to greater public confidence in the National Police of Ukraine.

1. Criminal Procedure Code of Ukraine: Code of Ukraine; Law, Code of 13.04.2012 No. 4651-VI. Database «Legislation of Ukraine» / Verkhovna Rada of Ukraine. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text (access date: 06.09.2026).

2. Kozubenko I. Communicative component of the professional activity of a police officer. Legal Psychology. 2022. Vol. 31, No. 2. Pp. 122–129. DOI : 10.33270/03223102.122. URL : https://psychped.navs.edu.ua/index.php/psychped/article/view/1535 (access date: 06.09.2026).

3. Makeeva O. M., Efremenyuk I. P. Communicative competence of law enforcement officers. Legal Bulletin. *Air and Space Law*. 2023. No. 3(68). P. 66–72. URL : https://er.kai.edu.ua/items/93faf779-4e5d-459b-9abd-993da93ec19b (access date: 06.09.2026).

4. Bocharova A. V., Dekusar G. G. The role of language in the formation of a safe environment: analysis of the influence of language strategies and manipulative communications in martial law. International and national security: theoretical and applied aspects: materials of the VIII International Scientific and Practical Conference (Dnipro, March 15, 2024). Dnipro: DDUVS, 2024. Part II. P. 348–349. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/14195 (access date: 06.09.2026).

Yanina NABOKA
student Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Iryna SNISARENKO
PhD of Philology
Associate Professor of the Department of Language Training

MEDIA LITERACY AS AN ELEMENT OF NATIONAL SECURITY IN THE CONTEXT OF INFORMATION WARFARE

In the modern context of hybrid aggression and information warfare, media literacy serves as a vital component of national security by enabling citizens to identify and resist hostile cognitive manipulations. Fostering critical thinking and information hygiene across society ultimately safeguards public stability, strengthens democratic institutions, and protects the state's strategic sovereignty.

In today's world, the information space is a key aspect of geopolitical confrontation, within which linguistic tools and cognitive technologies serve as strategic weapons. The russian-Ukrainian war has highlighted an urgent need to analyze the discourse of aggression, as manipulative strategies directly impact national security and social stability [1]. This situation takes on particular significance in Ukraine in the context of the events since 2014, as the country finds itself in a state of hybrid war that combines elements of open military intervention with clearly targeted and aggressive information warfare. The technologies for manipulating public consciousness, specifically employed by the aggressor country, are implemented precisely in cyberspace and significantly distort the information available to our country's citizens.

The rapid and widespread use of information technologies adds elements of informational and psychological danger to the media and virtual space. In this context, the only means of achieving informational and psychological security and personal well-being is to foster media literacy – the ability to consciously filter and process information in cyberspace and the media – and, on this basis, to make psychologically sound decisions that are not susceptible to manipulative influences from the aggressor state or other cyber threats. Therefore, the issue of studying the characteristics of an individual's media literacy in the context of ensuring informational and psychological security in the conditions of hybrid warfare is undoubtedly relevant and requires a solution [2].

In this context, the destructive informational and psychological propaganda from russia towards Ukraine is very important for the society to be «intelligent, in other words, to be informationally literate and educated, able to distinguish between

lies and manipulation of truth and truth. Because of distortion of facts and historical events, hostile propaganda creates an unfavorable ground for the formation of anti-Ukrainian consciousness in people, which then can be skillfully managed and manipulated. Being media-literate in today's world means being able to consciously perceive and critically interpret information, store it wisely, distinguish reality from its virtual simulation, and share information with others – including expressing oneself and communicating through media [4].

Public opinion under the influence of manipulative technologies and special information attacks is distorted, which obviously does not benefit the people themselves and the Ukrainian state as a whole. The society is especially active youth. Young people are the most progressive, sensitive and decisive social stratum. Therefore, it is extremely important that, among other things, they know exactly the truth, they were able to distinguish between the myth and the truth, between manipulation and reality, between fairy and truth, they could navigate the information space in the process of «consuming» information [3].

Fostering media literacy and critical thinking serves as an effective means to ensure information and psychological security, enabling citizens to consciously filter content and make psychologically sound decisions. Special attention must be devoted to building a media culture among young people, the most active and receptive segment of society, empowering them to effectively counter cyber threats and myths in today's media landscape.

1. Максименко О., Пилипенко В. Інформаційна війна в сучасному дискурсі: загрози національній безпеці та медіаграмотність як стратегічний елемент захисту. *Наука і правоохорона*. 2026. Вип.2(72). С.140-149. DOI : 10.33270/05267202.15. URL : https://doi.org/10.33270/05267202.15 (дата звернення: 08.09.2026).

2. Заріцька Н. М. Медіаграмотність у контексті забезпечення інформаційно-психологічної безпеки в умовах гібридної війни: результати теоретичного аналізу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. № 4. С. 150-154. URL : https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.4.29 (дата звернення: 08.09.2026).

3. Нерсесян Г. Медіаграмотність молоді – запорука протидії інформаційній агресії. *Інвестиції: практика та досвід.* № 6. 2018. С. 56-60. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2018/14.pdf

4. Ласкова-Ярмоленко А.О., Слинькова Т.В. *Медіаграмотність в системі освіти: вимоги сучасності у сфері соціальної комунікації. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи.* № 1(32). С. 100-105. ISSN 2413-4139. URL : http://pi.iod.gov.ua/images/pdf/2024_1/13.pdf (дата звернення: 08.09.2026)

Tymofii NESHCHADYM
4-th year student of the University
of Customs and Finance

Scientific supervisor:
Arthur MARGULOV
professor of the Department
of International Relations University
of Customs and Finance

GUILT AS A MECHANISM OF AN INDIVIDUAL'S MORAL SELF-REGULATION

The relevance of the study stems from the fact that the feeling of guilt is a significant emotional-moral phenomenon that influences human behavior, self-esteem, and interpersonal relationships. Such feelings arise when an individual realizes that their actions, words, or inaction do not align with their own moral principles, social norms, or the expectations of others. In contemporary society, the issue of guilt has gained particular importance due to high social demands, the need for constant adaptation, and a significant information load.

The aim of the study is to define the essence of guilt, its primary functions, and its role in the process of an individual's moral self-regulation. A sense of guilt develops during the process of socialization. Influenced by family, education, culture, and their social environment, an individual internalizes specific norms and values, which they subsequently use to evaluate their own behavior. If a person believes they have violated a norm or harmed another individual, an emotional reaction in the form of guilt arises.

Guilt can serve regulatory, motivational, and social functions. Its regulatory function consists in helping a person control their behavior and align it with moral norms. The motivational function manifests as a desire to rectify a mistake, apologize, or make amends for harm caused. The social function involves maintaining interpersonal trust and fostering adherence to societal norms.

A constructive sense of guilt can be an important factor in personal development. Upon realizing a mistake, a person has the opportunity to analyze their behavior, understand its consequences, and draw appropriate conclusions. In this case, guilt is not limited to a negative emotional experience but becomes a stimulus for positive change. At the same time, it is necessary to distinguish between feelings of guilt and destructive self-blame. Constructive guilt relates to a specific action: a person realizes they have done something wrong and seeks to make amends. Destructive self-blame, conversely, shifts the negative judgment from the action to the person themselves. Instead of the thought «I did something wrong,» a

conviction arises that «there is something wrong with me» or «I am a bad person.» Prolonged exposure to this state can negatively affect self-esteem and emotional well-being.

The social environment plays a significant role in the development of feelings of guilt. Excessively high expectations from family, society, or one's professional circle can create a persistent sense of falling short. Social media acts as an additional factor, as people frequently compare their own lives with the idealized images of others' success. This can give rise to unwarranted guilt over what the individual perceives as insufficient achievements. Responsibility is a crucial component of constructively experiencing guilt. One must be able to define the boundaries of one's own responsibility and distinguish between situations within one's control and circumstances beyond one's influence. If the responsibility is warranted, it is necessary to acknowledge the mistake and, whenever possible, rectify its consequences. Subsequently, it is important to accept the experience and let go of constant self-punishment.

Responsibility is a crucial component of constructively experiencing guilt. One must be able to define the boundaries of one's own responsibility and distinguish between situations within one's control and circumstances beyond one's influence. If the responsibility is warranted, it is necessary to acknowledge the mistake and, whenever possible, rectify its consequences. Subsequently, it is important to accept the experience and let go of constant self-punishment.

Thus, the feeling of guilt is a complex psychological and sociology-moral phenomenon that plays a significant role in the self-regulation of an individual's behavior. Its constructive form helps a person recognize mistakes, accept responsibility, rectify the negative consequences of their actions, and develop empathy. At the same time, excessive or unfounded self-blame can have negative effects on self-esteem and psychological balance.

Therefore, it is important to cultivate a healthy attitude toward guilt – one in which an individual acknowledges responsibility where it truly exists but does not allow a specific mistake to become a negative judgment of their entire personality. In this context, the feeling of guilt can serve not only as a mechanism of moral control but also as a means for personal growth and self-improvement.

1. Baumeister R. F., Stillwell A. M., Heatherton T. F. Guilt: An interpersonal approach. Psychological Bulletin. 1994. Vol. 115, No. 2. P. 243–267. DOI : 10.1037/0033-2909.115.2.243.2. Tangney J. P., Dearing R. L. Shame and Guilt. New York : Guilford Press, 2002. 272 p.

2. Lewis H. B. Shame and Guilt in Neurosis. New York : International Universities Press, 1971. 525 p.

3. Tangney J. P., Stuewig J., Mashek D. J. Moral emotions and moral behavior. *Annual Review of Psychology.* 2007. Vol. 58. P. 345–372.

Анастасія НОВІКОВА
здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти Дніпровського
державного університету внутрішніх
справ

Науковий керівник:
Тетяна ІЩЕНКО
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

МОВА ПРАВА ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ДЕРЖАВОЮ ТА СУСПІЛЬСТВОМ

У сучасному суспільстві мова права відіграє важливу роль у взаємодії держави та громадян. Саме за допомогою правових норм, офіційних документів, рішень органів влади та різних інформаційних матеріалів людина отримує відомості про свої права, обов'язки та правила поведінки. Тому юридичний текст має бути не тільки правильним з правової точки зору, а й зрозумілим для того, кому він адресований. Якщо людина не може правильно зрозуміти зміст певної норми, формальне існування правової інформації ще не означає, що вона справді може нею скористатися.

Основою мовної комунікації у правовій сфері є конституційний статус української мови. Відповідно до статті 10 Конституції України державною мовою в Україні є українська мова [3]. Держава, у свою чергу, забезпечує її всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя . Це стосується і діяльності органів державної влади, і взаємодії цих органів із громадянами. Таким чином, українська мова є не просто засобом спілкування, а важливою складовою функціонування держави та її правової системи.

Більш детально питання використання української мови визначає Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [4]. У ньому встановлено особливості застосування державної мови, зокрема у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування . Для громадянина це означає, що значна частина офіційної інформації, з якою він стикається під час взаємодії з державою, подається українською мовою. Водночас важливим залишається не лише те, якою мовою надається інформація, а й те, наскільки легко її можна зрозуміти.

Саме тому мова права тісно пов'язана з юридичною лінгвістикою. Цей напрям досліджує особливості використання мови у правовій сфері, юридичну термінологію та взаємозв'язок між мовою і правом. Н. В. Артикуца

звертає увагу на важливість системного вивчення мови права та юридичної термінології [1]. Для майбутнього правника це має практичне значення, оскільки неправильне або неточне використання термінів може впливати на розуміння правового документа.

Однією з основних вимог до юридичної мови є точність. У праві навіть незначна зміна формулювання іноді може вплинути на його сприйняття. Тому юридичні терміни повинні використовуватися послідовно, а зміст правових положень – формулюватися так, щоб не створювати зайвих можливостей для неоднозначного тлумачення. Важливими також є логічність викладу, послідовність думок та чітка структура документа.

На якість юридичної мови безпосередньо впливає процес створення нормативно-правових актів. Закон України «Про правотворчу діяльність» регулює питання, пов’язані з плануванням, розробленням і прийняттям нормативно-правових актів, а також із правовим моніторингом [5]. Тому мовне оформлення майбутнього нормативного акта має враховуватися ще на етапі його підготовки. Якщо текст спочатку побудований нечітко або містить суперечливі формулювання, подальше застосування такої норми може створити труднощі як для правників, так і для звичайних громадян.

Окремо варто звернути увагу на зміни, які відбуваються під впливом цифровізації. Сьогодні людина часто отримує правову інформацію не безпосередньо від працівника державного органу, а через сайт установи, електронний сервіс або інший онлайн-ресурс. Через це вимоги до подання інформації стають ще вищими. Громадянину потрібно швидко зрозуміти, чи стосується його конкретне правило, які права або обов’язки воно передбачає і що саме він має зробити.

На нашу думку, тут виникає певний баланс. Юридична мова не може бути повністю замінена простою побутовою мовою, адже правові документи потребують точних термінів і чітких формулювань. Проте надмірна складність також є проблемою. Довгі речення, велика кількість спеціальних термінів, складні конструкції та зайве дублювання можуть зробити навіть важливу інформацію практично недоступною для людини, яка не має юридичної освіти.

Тому зрозумілість юридичного тексту варто розглядати не як спрощення права, а як один зі способів його ефективного донесення до суспільства. Якщо правова норма сформульована точно, але її практично неможливо зрозуміти без допомоги спеціаліста, комунікативна функція мови права значною мірою втрачається. Особливо це важливо у випадках, коли йдеться про отримання адміністративних або інших публічних послуг, реалізацію соціальних прав чи виконання встановлених законом обов’язків.

Питання ролі мови у праві розглядається і в сучасних дослідженнях юридичної лінгвістики. В. А. Василенко акцентує увагу на мовних засобах формулювання юридичних ідей, законодавчій техніці та необхідності лінгвістичного опрацювання нормативних документів [2]. Це свідчить про те,

що мовна сторона права не є другорядною. Від того, наскільки вдало сформульовано нормативне положення, залежить його подальше сприйняття та застосування.

Покращити комунікацію між державою і громадянами можна за допомогою кількох практичних заходів. Насамперед ідеться про послідовне використання юридичних термінів, чітку структуру нормативних актів, уникнення непотрібного дублювання та зрозуміле оформлення інформаційних матеріалів. Якщо певне правове положення є складним для сприйняття, його можна додатково пояснювати у доступній формі. При цьому таке пояснення не повинно змінювати зміст самої правової норми.

Важливу роль відіграють і люди, які безпосередньо представляють державу у спілкуванні з громадянами. Працівник державного органу або правник повинен не тільки знати законодавство, а й уміти пояснити його положення іншій людині. На практиці це може суттєво впливати на те, наскільки громадянин розуміє свої права та знає, як ними скористатися. Зрозуміле пояснення складного правового питання також допомагає зменшити непорозуміння між людиною та державною установою.

Таким чином, мова права виконує значно ширшу функцію, ніж просте оформлення законів та інших нормативних документів. Через неї держава встановлює правила, визначає права та обов’язки громадян і повідомляє про юридично важливі рішення. Одночасно саме через мову людина отримує можливість зрозуміти, що передбачає закон і як його положення стосуються особисто її.

Отже, ефективна правова комунікація повинна ґрунтуватися на поєднанні точності та зрозумілості. Юридичний текст має залишатися професійним і юридично коректним, але водночас не повинен бути складнішим, ніж цього потребує його зміст. Особливо актуальним це стає в умовах цифровізації, коли взаємодія громадянина з державою дедалі частіше відбувається в онлайн-форматі. Удосконалення мови права та способів подання правової інформації може сприяти тому, щоб громадяни не просто мали доступ до законодавства, а й реально могли ним користуватися.

1. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія : навч. посіб. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. 2-ге вид., змін. і допов. Київ : Стилос, 2004. 277 с.

2. Василенко В. А. Юридична лінгвістика: співвідношення мови та права. Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 24 трав. 2024 р.). Суми : СФ ХНУВС, 2024. С. 271–273.

3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.

4. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII.

5. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX.

Вероніка ОЛІЙНИК
здобувачка вищої освіти 2 курсу
Навчально-наукового інституту права,
психології та безпекознавства
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Роксолана БУТИНСЬКА
професор кафедри
цивільно-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права
та правоохоронної діяльності
кандидат юридичних наук, доцент
Львівського державного університету
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ У КАДРОВО-ДІЛОВОДНІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування української мови як державної є важливою передумовою належної організації управлінської діяльності підприємств, установ та організацій. Особливого значення це питання набуває у сфері кадрового діловодства, оскільки кадрові документи безпосередньо пов’язані з оформленням трудових відносин, підтвердженням професійної діяльності працівників, реалізацією їхніх трудових прав і виконанням роботодавцем передбачених законодавством обов’язків. Відповідно до Конституції України українська мова має статус державної, а її застосування у визначених законом сферах суспільного життя є обов’язковим [1]. Такий статус передбачає використання української мови не лише у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а й у тих сферах, у яких законодавством прямо встановлено відповідні мовні вимоги.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює порядок функціонування української мови як державної, є Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Нормами цього Закону визначено обов’язковість застосування української мови у публічній сфері, зокрема під час підготовки офіційних документів, актів та ведення діловодства [2]. Важливим є і те, що локальні акти підприємств, установ та організацій державної й комунальної форми власності повинні оформлюватися державною мовою.

Кадрове діловодство доцільно розглядати як самостійний напрям управлінської діяльності, що охоплює створення, оформлення, реєстрацію,

облік, використання та зберігання документів, пов’язаних із персоналом. До цієї групи належать накази з кадрових питань, заяви працівників, особові картки, посадові інструкції, трудові договори, контракти, документи щодо прийняття на роботу, переведення, надання відпусток, заохочення, притягнення до дисциплінарної відповідальності та припинення трудових відносин.

Специфіка кадрово-діловодної документації полягає у тому, що вона виконує не лише організаційну, а й правову функцію. Зміст відповідного документа може бути підставою для виникнення, зміни або припинення трудових правовідносин. Саме тому мовне оформлення кадрових документів повинно бути точним, логічним, однозначним і відповідати нормам сучасної української літературної мови.

Використання державної мови у кадровій документації сприяє формуванню єдиної системи офіційної комунікації на підприємстві. Уніфіковане мовне оформлення документів зменшує ризик неправильного або неоднозначного тлумачення їхнього змісту, полегшує ведення кадрового обліку, а також забезпечує можливість належного використання документів під час перевірок, вирішення трудових спорів чи передавання матеріалів на архівне зберігання.

Важливим аспектом є правильне використання професійної термінології. Тексти кадрових документів повинні характеризуватися чіткістю, лаконічністю та юридичною коректністю. Недоцільним є використання розмовних висловів, невиправданих іншомовних запозичень, калькованих конструкцій і двозначних формулювань, які можуть ускладнювати розуміння змісту документа.

У кадрових наказах доцільно застосовувати усталені мовні конструкції, зокрема: «прийняти на роботу», «перевести на посаду», «надати щорічну відпустку», «звільнити з посади», «покласти виконання обов’язків». Використання нормативних формулювань забезпечує не лише належний рівень ділової мови, а й точність змісту управлінського рішення. Окремої уваги потребує правильність оформлення персональних даних працівників, зокрема прізвищ, імен, по батькові та інших власних назв. Неточності у таких відомостях можуть спричинити проблеми під час підтвердження трудового стажу, оформлення соціальних виплат, реалізації трудових гарантій чи використання документа в юридичних процедурах. Тому кадрові працівники повинні перевіряти особові дані відповідно до офіційних документів працівника.

Важливе місце посідає використання державної мови у локальних нормативних документах підприємства. До таких документів належать правила внутрішнього трудового розпорядку, положення про структурні підрозділи, посадові інструкції, положення про оплату праці, преміювання, захист персональних даних та інші внутрішні акти. Для державних і

комунальних підприємств законодавство встановлює обов'язковість застосування державної мови у таких документах.

Нормативною основою організації діловодства є також Правила організації діловодства та архівного зберігання документів, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18 червня 2015 року № 1000/5. Вони визначають загальні вимоги до створення, оформлення, обліку, систематизації та зберігання управлінської документації на підприємствах, в установах і організаціях, у тому числі документів з кадрових питань [3].

При підготовці організаційно-розпорядчих документів важливим є дотримання вимог ДСТУ 4163:2020. Цей стандарт регламентує порядок оформлення реквізитів документів, зокрема дат, заголовків, підписів, відміток, назв структурних підрозділів та інших елементів. Використання уніфікованих вимог сприяє стандартизації документаційного забезпечення діяльності підприємства. Особливого значення набуває мовне оформлення посадових інструкцій. У таких документах визначаються основні функції працівника, його права, обов'язки, відповідальність та порядок взаємодії з іншими структурними підрозділами. Формулювання повинні бути конкретними та виключати можливість різного тлумачення. Доцільно застосовувати дієслова, які точно передають характер професійної діяльності: «організовує», «здійснює», «контролює», «забезпечує», «готує», «подає», «відповідає».

Важливою складовою кадрового документообігу є заяви працівників. Незважаючи на простоту структури, вони повинні бути складені чітко, лаконічно та грамотно. У заяві необхідно правильно вказати адресата, відомості про заявника, зміст прохання, дату та підпис, а за потреби — перелік доданих документів. Значну роль у кадровому діловодстві відіграють накази. Саме вони закріплюють управлінські рішення роботодавця, пов'язані з трудовою діяльністю працівників. Тому в текстах наказів особливо важливо правильно зазначати назви посад, структурних підрозділів, дати, правові підстави та інші обов'язкові відомості.

Сучасні тенденції розвитку кадрового діловодства пов'язані з активним упровадженням електронного документообігу. Проте електронна форма документа не скасовує вимог до правильності використання державної мови. Електронні кадрові документи повинні відповідати тим самим вимогам щодо змісту, точності формулювань і правової коректності, що й паперові.

Однією з практичних проблем залишається використання застарілих шаблонів документів. Частина таких форм може містити мовні конструкції, що виникли внаслідок буквального перекладу з російської мови або не відповідають сучасним нормам української літературної мови. Тому підприємствам доцільно регулярно переглядати внутрішні шаблони документів та оновлювати їх відповідно до чинного законодавства й сучасних мовних стандартів.

Іншою проблемою є відсутність єдиного підходу до написання назв посад, структурних підрозділів, професійних термінів і скорочень. Якщо в

різних документах використовуються різні варіанти назв, це може призводити до непослідовності у кадровому обліку. Саме тому на підприємстві доцільно запроваджувати уніфіковані правила використання професійної лексики та найменувань. Важливим чинником якості кадрової документації є мовна компетентність працівників кадрових служб. Вони повинні володіти нормами українського правопису, знати особливості офіційно-ділового стилю, правильно застосовувати професійну термінологію та орієнтуватися у нормативних вимогах до оформлення документації.

З цією метою доцільним є проведення внутрішнього навчання, підготовка методичних рекомендацій та створення уніфікованих зразків документів. Це дозволяє мінімізувати кількість мовних і технічних помилок та підвищити рівень організації кадрового діловодства. Використання державної мови в кадрово-діловодній документації не варто розглядати виключно як формальну вимогу законодавства. Воно є важливою складовою правової визначеності, внутрішньої корпоративної культури та ефективного управління. Документ, укладений відповідно до норм сучасної української мови, є зрозумілим для працівника, роботодавця, контролюючих органів та інших учасників правовідносин.

На нашу думку, вдосконалення кадрового діловодства має передбачати регулярне оновлення внутрішньої документації, проведення мовного контролю, удосконалення професійної підготовки працівників та активне впровадження електронних систем документообігу. Водночас цифровізація документаційних процесів не повинна знижувати вимоги до мовної та юридичної якості документів.

Таким чином, застосування української мови у кадрово-діловодній документації є необхідною умовою належної організації діяльності підприємства. Дотримання вимог мовного законодавства, норм офіційно-ділового стилю та правил оформлення документів сприяє правовій визначеності кадрових рішень, захисту трудових прав працівників і формуванню єдиного інформаційно-документаційного простору.

Отже, державна мова у кадровому діловодстві виконує одночасно комунікативну, правову, організаційну та стандартизаційну функції. Її грамотне використання є невід’ємною складовою професійної діяльності кадрових служб, оскільки від якості мовного оформлення документів значною мірою залежить достовірність інформації, послідовність управлінських рішень та належне документальне забезпечення трудових відносин.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.

2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.

3. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях : наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5.

4. ДСТУ 4163:2020. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів.

5. Про Національний архівний фонд та архівні установи : Закон України від 24.12.1993 № 3814-XII

Орина ОМЕЛЬЧЕНКО
здобувачка Навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник
Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки,
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат філологічних наук

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Юридична термінологія є найдавнішим шаром лексики української мови, що сягає ще дописемних часів, коли право існувало у формі звичаїв та традицій. Норми звичаєвого права зафіксовані у перших юридичних писемних пам'ятках періоду Київської Русі: договорах руських з греками 907, 911 і 944 рр., Правді Руській та інших документах князівського законодавства. Ці документи надають нам, як зазначав І. Франко в «Нарисі історії українсько-руської літератури до 1890 р.», найстаріші зразки актового мовлення і юридичної термінології дохристиянської Русі X століття. Сьогодні правова термінологія залишається однією з найважливіших галузевих систем, оскільки кожна сфера науки й практики потребує оптимізації. Для юриспруденції це особливо актуально через глибинні соціальні трансформації в Україні, які прискорили розвиток законотворчості [1, с. 1]

Аналіз використання юридичних термінів у законодавстві має важливе значення, а сама терміносистема сучасної української літературної мови відрізняється такими рисами:

1. Інтернаціоналізація та запозичення: переважна більшість юридичних термінів – запозичені слова, тобто інтернаціоналізми. Наприклад, з латинської мови – а*лібі, архів, агент, адвокат, референдум, акцепт, юриспруденція*; з грецької мови – *дактилоскопія, амністія*; з французької мови запозичені такі терміні, як *анкета, арбітраж, паспорт* тощо.

2. Питома лексика: поряд із запозиченням активну роль відіграють власне українські слова – *допит, злочин, свідок, позивач, позов, відповідач, очевидець.*

3. Спеціалізація та юридичне значення: лексика правової сфери містить слова та словосполучення з чітким правовим змістом – *обшук, правник, хабарник, злочинець, суд, суддя, викривальний доказ, документальний доказ.*

4. Віддієслівні іменники: часто використовуються специфічні форми, невластиві побутовому мовленню – *притягнення, призупинення, обвинувачення.*

5. Багатозначність і конкретизація: загальновживані багатозначні слова в юриспруденції набувають вузького спеціального значення (*пом'якшити* – зробити покарання менш суворим; *стаття* – частина тексту документа; *організатор* – ініціатор злочину; *епізод* – частина злочинних дій) [2, с. 393].

Сучасні труднощі правової термінології значної мірою зумовлені наслідками радянських нормотворчих традицій. У той період закріплення офіційних дефініцій у законах не вважалося обов'язковою практикою (зокрема, Житловий кодекс УРСР не розкривав змісту дефініцій *житло, житлове приміщення, житловий будинок,* хоча вони досі є основою для нормативної бази. Подібна модель функціонувала завдяки стабільності загального правового механізму: законодавець закріплював лише фундаментальні категорії, теорія розробляла термінологічний апарат у правосвідомості, а судова практика (зокрема роз'яснення Пленуму Верховного Суду) деталізувала значення слів. Призупинена державна система формувала відповідну юриспруденцію, та слугувала інструментом утримання ладу, проте це призвело до відриву законодавства від суспільних запитів та вимог часу. Сьогодні ситуація із законодавчим масивом зазнала суттєвих змін. Законодавство тривалого перехідного періоду характеризується відсутністю цілісної політичної еліти, частою зміною псевдоеліт, задоволенням вузькопартійних інтересів у державній політиці та відсутністю системності при створенні галузевих актів (що яскраво ілюструє проблема узгодженості Цивільного та Господарського кодексів України).

Загальноприйнятим шляхом забезпечення єдиного тлумачення правових понять є укладання спеціалізованих юридичних словників. Вони створені усувати розбіжності між термінами та офіційно роз'яснювати законодавчо неврегульовані поняття.

Дослідження проблем правової термінології має принципове значення та потребує подальшої наукової розробки рекомендацій щодо систематизації терміносистеми в законах України. Наразі накопиченого теоретичного й практичного доробку цілком достатньо, щоб розпочати комплексне оновлення та гармонізацію юридичної лексики.

По-перше, для практичного втілення цієї мети необхідно забезпечити обов'язкову мовно-термінологічну експертизу: усі проєкти нормативно-правових актів мають проходити реальну (а не формальну) перевірку. До

складу експертних груп повинні залучатися фахівці різних напрямків, зокрема мовознавці та правознавці.

По-друге, необхідно створити системну державну політику: інтеграційні прагнення та задекларовані реформи вимагають рішучих дій замість декларацій. Необхідно впровадити єдину державну політику щодо затримання стандартизованих вимог термінотворення та встановити персональну відповідальність осіб, які розробляють і ухвалюють нормативні акти. Лише такий підхід дасть змогу узгодити вітчизняне законодавство, запобігти глибокій кризі у правотворчості та сформувати несуперечливий й цілісний юридичний термінологічний комплекс України.

Здійснений аналіз засвідчує, що юридична термінологія є найдавнішим і найважливішим пластом лексики української мови, який пройшов шлях від традицій звичаєвого права до сучасної розгалуженої терміносистеми. Вона поєднує в собі як запозичені інтернаціоналізми, так і питомі українські слова, вирізняючись високим ступенем спеціалізації, вживанням слів у вузькому правовому значенні та широким використанням функціональних віддієслівних іменників. Водночас, сучасний стан правової термінології в Україні виявляє низку суттєвих проблем, зумовлених як застарілою радянською спадщиною, так і динамічною, але часто неузгодженою та безсистемною нормотворчістю останніх років. Наявність застарілих норм поруч із нестабільним новим законодавством призводить до виникнення правових прогалин та різночитань.

---

1. Матвієнко Є. І. Актуальні проблеми юридичної термінології. Київ. 2017. С. 2 – 3.
2. Хохрякова Л. Юридична термінологія та проблеми її вивчення на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у ВНЗ/Лариса Хохрякова. *Вісник маріупольського державного гуманітарного університету.* Маріуполь. 2009. №2. С. 402.

Ivan OMELCHUK
4-th year cadet Dnipro State University
of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department
of Language Training,
Dnipro State University
of Internal Affairs

ENGLISH LANGUAGE AS A MEANS OF ENHANCING THE EFFICIENCY OF INTERNATIONAL POLICE COOPERATION

In the context of globalization and the growing interaction between law enforcement agencies from different countries, foreign language proficiency, particularly English, is becoming an increasingly important component of professional competence. For the National Police of Ukraine, this issue is especially relevant due to the expansion of cooperation with foreign law enforcement agencies, international organizations and security sector partners. Effective international police cooperation requires the rapid exchange of information, coordination of joint activities, sharing of professional experience and concerted efforts to combat cross-border and transnational crime. Therefore, English serves not only as a means of intercultural communication but also as an important professional instrument that facilitates effective interaction between Ukrainian police officers and their foreign counterparts.

The practical importance of English proficiency is reflected in the professional activities of the National Police of Ukraine. The ability to communicate in English enables police officers to establish direct contact with foreign colleagues, participate in international events and training programmes, exchange professional knowledge and use international information resources. At the same time, insufficient language proficiency may create communication barriers, delay the exchange of information and increase the risk of misunderstanding during professional interaction. Consequently, the development of English-language competence contributes to more efficient communication and strengthens the ability of Ukrainian police officers to perform professional tasks in an international environment [1]. The importance of English in the activities of the National Police is also associated with the need to ensure effective professional communication with foreign partners and to support Ukraine’s participation in international law enforcement cooperation. In this regard, foreign language proficiency should be considered an integral element of the professional development of police officers [2].

The importance of English becomes particularly evident when police officers exchange operational and investigative information with foreign counterparts. Such communication may concern suspects, victims, witnesses, criminal networks, investigative measures, procedural actions and other information relevant to criminal proceedings. The ability to convey such information accurately and promptly helps reduce communication barriers and facilitates coordinated responses to criminal threats. This is especially significant in investigations involving transnational crime, cybercrime, human trafficking and other offences that extend beyond the jurisdiction of one state. Thus, English proficiency can contribute to faster information exchange and more effective coordination of investigative and operational activities between law enforcement agencies.

Another important aspect of effective international police cooperation is the ability to use specialized legal and professional terminology correctly. Professional communication in law enforcement involves terms related to criminal offences, evidence, investigative and procedural activities, legal status of participants in criminal proceedings and the organization of police institutions. Incorrect interpretation or inappropriate use of such terminology may result in misunderstanding and negatively affect the effectiveness of cooperation. Recent research on English-language professional communication in law enforcement emphasizes the importance of mastering procedural, forensic, offence-related and status-related terminology, as well as the need to consider differences between national legal systems [3]. Therefore, the development of specialized professional vocabulary should be an essential component of English-language training for police officers engaged in international cooperation.

English proficiency also provides Ukrainian police officers with broader access to international professional knowledge and contemporary law enforcement practices. A considerable amount of professional literature, methodological materials, research publications, training programmes and recommendations developed by international organizations and foreign law enforcement institutions is available in English. The ability to work directly with such materials allows police officers to become familiar with foreign approaches to crime prevention, investigation, public security and police management. It also creates opportunities for the exchange of professional experience and the adaptation of effective international practices to the Ukrainian law enforcement context.

At the same time, the effectiveness of international police cooperation depends not only on the level of vocabulary and grammatical knowledge but also on the overall quality of professional communication. English-language training for future law enforcement officers should therefore develop the ability to communicate effectively, cooperate in a team, demonstrate empathy and maintain confidence in stressful professional situations. The integration of interactive methods and professionally oriented situations into English-language education can contribute to the development of the communicative and socio-emotional competencies required for interaction in multicultural professional environments [4]. Such training is

particularly important for future police officers, who may be required to communicate with foreign colleagues, participate in international training activities and perform professional tasks in situations involving increased psychological and communicative pressure.

Therefore, English should be regarded not merely as a foreign language studied within police education, but as a practical professional tool that directly contributes to the effectiveness of international police cooperation. Its proper use facilitates the exchange of operational and investigative information, improves professional communication, enables accurate use of specialized terminology and provides access to international experience and professional resources. At the same time, systematic English-language training of future and current National Police officers can strengthen their communicative, professional and socio-emotional competencies. In the context of Ukraine's increasing integration into the international law enforcement community, improving English-language competence is an important prerequisite for effective cooperation with foreign partners, coordinated responses to transnational crime and further development of the professional capacity of the National Police of Ukraine.

1. Zozulya E. V. Normative and legal regulation of international cooperation of the National Police of Ukraine. *Ukrainian police science: theory, legislation, practice.* 2022. No. 1 (3). P. 151–160. URL : https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/108?utm _source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

2. Krasnopolsky V., Kovalchuk V. English in the activities of the national police of Ukraine. Rule of law: doctrine and practice in the context of modern world challenges: materials of the International Scientific-Practical Conference (Dnipro, February 29, 2024). Dnipro: DDUVS, 2024. P. 415–417. URL : http://78https//er.dduvs.edu.ua/handle/1234569/14018?utm _source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

3. Rofymenko V. V. English-language professional communication in law enforcem ent: lexical and terminological aspects. // Current issues of development of the security and defense sector (foreign experience): collection of abstracts of participants of the XXVII International Scientific and Practical Conference for students of foreign languages (Vinnytsia, April 3, 2026). Vinnytsia: KhNUVS, 2026. pp. 339–341. URL : https://dspace.univd.edu.ua/items/51041c4e-51d8-4b46-a9ef-d3f6d7448662?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026)

4. Dekusar G., Pakulova T., Andrasyah Isa A. Emotional intelligence in teaching the English language for future law enforcement officers. *Scientific Bulletin of the Dnipro State University of Internal Affairs.* 2024. No. 4 (131). P. 184–189. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15931?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026)

Софія ОПЛОЧЕНКО
курсант 2 курсу ННІ № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наталія ЄЛЬНІКОВА
завідувач кафедри гуманітарних
дисциплін та українознавства
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

ТАВТОЛОГІЯ ТА ПЛЕОНАЗМИ В СЛІДЧО-ОПЕРАТИВНІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ: ЮРИДИЧНІ НАСЛІДКИ МОВНОСТИЛЬОВИХ ДЕВІАЦІЙ

Точність та однозначність юридичного тексту виступають фундаментальною гарантією забезпечення прав учасників кримінального провадження і законності процесуальних рішень. Слідчо-оперативна документація фіксує юридичні факти, де будь-яка мовна похибка трансформується з філологічного огріху в процесуальний ризик. Попри вимоги офіційно-ділового стилю щодо стислості й однозначності, практика досудового розслідування рясніє канцеляризмами, серед яких системними є тавтології та плеоназми (*справжні факти*, *кивнув головою*, *повернутися назад*, *незаконна контрабанда*, *перехресний допит між сторонами* тощо). Актуальність теми зумовлена тим, що подібні мовностильові девіації не просто засмічують мову кримінального процесу, а розмивають зміст суттєвих обставин справи, породжують неоднозначне тлумачення протоколів і створюють штучні лазівки для сторони захисту. В умовах посилення стандартів доказування за КПК України та прискіпливого судового контролю над допустимістю доказів, текстова недбалість слідчого чи дізнавача може стати формальною підставою для визнання протоколу слідчої дії недопустимим доказом або призвести до повернення обвинувального акта через його невідповідність вимогам процесуальної форми.

Одними з найпоширеніших виявів мовної надмірності є тавтологія та плеоназм. Тавтологія виявляється у невмотивованому повторенні того самого слова, спільнокореневих слів або тотожного змісту в межах висловлення; плеоназм виникає тоді, коли один компонент словосполучення дублює значення, уже виражене іншим компонентом. У художньому чи розмовному мовленні повтор може виконувати експресивну функцію, однак у професійному документі його оцінюють насамперед із позицій точності,

доречності й однозначності викладу. Офіційно-діловий стиль передбачає стандартизованість, логічність, стриманість і чітку організацію інформації [2, с. 6–7].

Для слідчо-оперативної документації небезпечна не будь-яка повторюваність сама по собі, а та, що створює смисловий «шум». Наприклад, конструкції *особисто власноруч*, *основна суть*, *спільна взаємодія*, *повторно ще раз*, *попереднє планування* не додають нового змісту. У нейтральному контексті їх доцільно редагувати відповідно як *власноруч*, *суть*, *взаємодія*, *повторно*, *планування*. Така заміна не збіднює висловлення, а робить його точнішим і компактнішим. Водночас кожну конструкцію потрібно оцінювати в контексті: слово не слід вилучати механічно, якщо воно справді виконує уточнювальну або розмежувальну функцію.

Складніший випадок виникає тоді, коли надмірність маскується під уточнення. Наприклад, конструкція *добровільно за власною згодою* може сприйматися як подвійне вираження одного волевиявлення, а сполука *виявлено та фактично встановлено* – як називання двох різних етапів, якщо автор не пояснює різниці між ними. У професійному тексті читач не повинен здогадуватися, чи повторене слово уточнює попереднє, чи вводить нову ознаку. Якщо смислова відмінність справді є важливою, її потрібно сформулювати прямо; якщо відмінності немає, дублювання варто усунути. Саме неоднозначність, а не сам факт повтору, створює основний комунікативний ризик.

Мовностильові девіації у службовій документації доцільно диференціювати за трьома послідовними рівнями деструктивного впливу. Стилістичний рівень характеризується надмірною композиційною перевантаженістю та втратою лаконічності, що істотно знижує ергономіку сприйняття тексту. Семантичний рівень полягає у виникненні змістової поліваріантності через тавтологічні конструкції чи надлишкові словосполучення, що унеможливлює точну фіксацію змісту. Професійно-комунікативний рівень виражається в порушенні оперативності й однозначності встановлення хронології подій, суб’єктного складу чи загальної логіки процесуального викладу адресатом.

Саме на професійно-комунікативному етапі мовна похибка трансформується у юридично значущий дефект, оскільки формує передумови для деформованого тлумачення первинних даних. Зазначене явище не тягне за собою імперативного визнання документа недійсним, проте зумовлює суттєві ризики для його доказової точності, верифікації та правозастосовної інтерпретації.

У цьому дослідженні принцип мовної економії використано як практичний критерій редагування: кожна мовна одиниця має виконувати необхідну функцію. Якщо слово не уточнює факт, не визначає ознаку, не встановлює зв’язок і не допомагає адресатові зрозуміти повідомлення, його доцільність варто перевірити. Водночас економність не означає механічного

скорочення: точність має перевагу над стислістю. Нормативність пунктуації визначається розділом V чинного «Українського правопису» [1, с. 174–175], а професійне мовлення додатково потребує термінологічної послідовності.

Показовим є редагування речень, у яких тавтологія виникає через механічне поєднання шаблонів. Наприклад, *Під час проведення перевірки було проведено огляд* доцільно замінити на *Під час перевірки здійснено огляд* або, залежно від контексту, просто *Проведено огляд*. Речення *Працівники спільно взаємодіяли між собою* можна скоротити до *Працівники взаємодіяли*. Формулу *особа особисто повідомила* варто замінити на *особа повідомила*, якщо акцент на безпосередності не має окремої функції. Така редактура не є косметичною: вона усуває штучну громіздкість і повертає реченню чіткий смисловий центр.

Окремим джерелом плеонастичних і громіздких конструкцій є надмірна канцеляризація. Прагнення надати тексту «офіційності» іноді породжує сполуки на зразок *здійснювати проведення перевірки*, *здійснювати виконання заходів*, *проводити здійснення контролю*. Значно природніше й точніше: *проводити перевірку*, *виконувати заходи*, *здійснювати контроль* або, коли контекст дозволяє, *перевіряти* й *контролювати*. Водночас офіційно-діловому стилю властиві стандартизовані конструкції та розщеплені присудки; формулювання мають бути точними й не допускати двозначності [2, с. 6–7].

Важливим є й термінологічний аспект. У спеціальному тексті небажано чергувати кілька близьких слів лише задля уникнення повтору, якщо вони позначають різні поняття. У звичайному стилі синонімічна варіативність вважається перевагою, але в професійному документі необдумана заміна терміна може змінити відтінок значення. Тому боротьба з тавтологією не повинна перетворюватися на механічне «полювання на повтори». Якщо повтор терміна забезпечує точність і тотожність поняття, він є виправданим. Редагувати слід не сам факт повторення, а невмотивоване дублювання змісту.

Отже, критерій якісного професійного тексту полягає не в абсолютній відсутності повторів, а у функціональності кожного повтору. Можна сформулювати просте правило: термінологічний повтор допустимий, якщо зберігає однозначність; смисловий повтор небажаний, якщо не додає нової інформації. Це розмежування особливо корисне для курсантів, адже дозволяє поєднати вимогу мовної економії з вимогою термінологічної точності.

Додатковим орієнтиром для професійного документування є ДСТУ 4163:2020, який установлює вимоги до оформлення організаційно-розпорядчих документів і загалом закріплює стандартизований підхід до службового письма [3, пп. 1.1–1.2]. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» установлює державну мову як робочу мову діяльності органів державної влади та як мову їхнього діловодства і документообігу [4, ч. 1 ст. 12; ч. 1 ст. 13]. У сукупності з нормами літературної мови це формує професійну вимогу: службовий текст має бути

не лише українськомовним формально, а й нормативним, точним та зрозумілим.

Отже, тавтологія та плеоназм в слідчо-оперативних документах здебільшого виникають унаслідок зловживання шаблонами, низького рівня лінгво-юридичної підготовки уповноважених осіб і помилкового переконання, що лексична надлишковість посилює переконливість або офіційність викладу. Викривлення правової кваліфікації: вживання плеоназмів за участю спеціальних термінів здатне змінювати зміст обвинувачення або створювати конкуренцію норм. Неточність у фіксації ходу чи результатів процесуальної дії внаслідок мовної надлишковості стає підґрунтям для сумнівів у достовірності протоколу під час судового розгляду. Двозначність формулювань змушує суд викликати та допитувати слідчих або понятих виключно для інтерпретації змісту документа, нівелюючи процесуальну економію.

1. Український правопис / Національна академія наук України. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.

2. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови : підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.

3. ДСТУ 4163:2020. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів : вид. офіц. На заміну ДСТУ 4163:2003 ; чинний від 2021-09-01. Київ : УкрНДНЦ, 2021. 37 с.

4. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/2704-19 (дата звернення: 09.09.2026).

Руслана ОТКИДАЧ
здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,

Науковий керівник:
Владислав САКСОНОВ
доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін Навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ТА УЗГОДЖЕННЯ ПІДХОДІВ

Стабільність та ефективність діяльності господарських товариств значною мірою залежать від належної організації корпоративного управління. Попри широке використання цього поняття в законодавстві та науковій літературі, його зміст не є уніфікованим: законодавчі акти закріплюють різні визначення залежно від сфери регулювання, а в юридичній доктрині корпоративне управління розглядається як правова, організаційна або управлінська категорія. На наше переконання, це зумовлює потребу уточнення його сутності та змісту саме як правової категорії.

Чинне законодавство містить легальні визначення корпоративного управління у низці актів. Зокрема в п. 7 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» корпоративне управління визначається як система відносин між учасниками, органами управління юридичної особи та іншими заінтересованими особами, яка забезпечує існування та функціонування організаційної структури та механізмів, через які визначаються цілі юридичної особи, способи їх досягнення, а також здійснюються виконання та моніторинг виконання таких цілей [1].

Схожий підхід закріплено у Законі України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», в якому корпоративне управління визначено як систему відносин між учасниками, органами управління юридичної особи та іншими заінтересованими особами, що забезпечує визначення цілей надавача фінансових послуг, способів їх досягнення, виконання та моніторинг таких

цілей, а також розподіл повноважень і відповідальності між органами управління та порядок прийняття ними рішень [2]. Це визначення безпосередньо пов'язане зі специфікою діяльності надавачів фінансових послуг.

Більш широке розуміння цієї категорії відображене у Принципах корпоративного управління, затверджених рішенням НКЦПФР від 22.07.2014 № 955 [3]. У них корпоративне управління розглядається не тільки через відносини між інвесторами та менеджментом, а й через урахування законних інтересів та взаємодію з іншими заінтересованими особами, зокрема працівниками, споживачами, кредиторами, державою та громадськістю.

Головна проблема полягає у відсутності загального визначення корпоративного управління в базовому приватноправовому законодавстві. Цивільний кодекс України та спеціальні закони про окремі організаційно-правові форми товариств не містять відповідної норми-дефініції, хоча регулюють структуру, компетенцію та порядок діяльності органів товариств.

Оновлення корпоративного законодавства прогалини не усунуло. Закон України «Про акціонерні товариства» [4] закріпив однорівневу та дворівневу структури управління, але не містить загальної дефініції корпоративного управління. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [5] аналогічно регулює систему органів товариства та їх компетенцію, не визначаючи корпоративне управління як окрему правову категорію. Закон України від 22.02.2024 № 3587-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління» [6] розширив регулювання корпоративного управління юридичних осіб за участю держави, проте також не сформував загального приватноправового підходу до його визначення.

Наведені зміни, на наше переконання, свідчать про відсутність єдиного підходу до нормативного визначення корпоративного управління. Окремі законодавчі акти регулюють структуру органів, їх компетенцію, порядок прийняття рішень, звітність та відповідальність, однак не формують узгодженого понятійного апарату. Б. В. Шуба та Р. Г. Щокін, характеризуючи сучасний стан корпоративного управління в Україні, також звертають увагу на недосконаліть його правового регулювання, недостатню прозорість корпоративних відносин та проблеми захисту прав інвесторів [7, с. 152]. На нашу думку, це зумовлює потребу у формуванні єдиного законодавчого підходу до визначення змісту корпоративного управління та його основних елементів.

На необхідність подальшого удосконалення та узгодження корпоративного законодавства вказують і О. Зозуляк та Ю. Парута, пов'язуючи сучасні тенденції його розвитку, зокрема, з розвитком положень ЦК України, уніфікацією із законодавством ЄС та зближенням підходів до регулювання управлінських відносин у різних видах товариств [8, с. 116].

Отже, аналіз законодавства та наукових підходів свідчить, що корпоративне управління отримало нормативне визначення в окремих сферах, однак відповідні положення відрізняються за змістом і сферою застосування та не формують єдиного загального підходу до цієї категорії. У законодавчих дефініціях корпоративне управління розкривається через систему відносин між учасниками та органами юридичної особи, визначення цілей і способів їх досягнення, розподіл повноважень і відповідальності, прийняття управлінських рішень, їх виконання та контролю. На нашу думку, сукупність цих елементів має становити основу загального правового розуміння корпоративного управління.

Вважаємо доцільним визначати корпоративне управління як врегульовану нормами права, установчими та локальними актами систему відносин між учасниками юридичної особи та її органами щодо формування, прийняття, реалізації управлінських рішень і контролю за їх виконанням. Таке розуміння дає змогу відмежувати корпоративне управління від окремого суб'єктивного права учасника на участь в управлінні товариством, оскільки останнє є лише одним із правових засобів участі у відповідній системі управлінських відносин.

З огляду на вищезазначене, більш доцільним вбачається формування дворівневої моделі нормативного регулювання корпоративного управління: закріплення його основних понять, принципів та базових елементів на рівні рамкового законодавчого акта з подальшою конкретизацією у спеціальних нормативно-правових актах, що регулюють діяльність окремих видів юридичних осіб та відповідних сфер господарювання. Такий підхід дозволив би поєднати єдність понятійного апарату з необхідною диференціацією правового регулювання, не створюючи потреби у відтворенні різних за змістом дефініцій корпоративного управління в кожному спеціальному законі.

---

1. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків : Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text.

2. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text.

3. Про затвердження Принципів корпоративного управління : Рішення НКЦПФР від 22.07.2014 № 955. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14#n13.

4. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text.

5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління : Закон України від 22.02.2024 № 3587-IX. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3587-20#Text.

7. Шуба Б. В., Щокін Р. Г. Корпоративне управління в господарських товариствах: сучасний стан та шляхи вдосконалення. Київський часопис права. 2025. № 2. С. 152–158. DOI : https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.19.

8. Зозуляк О., Парута Ю. Теоретико-правові аспекти визначення тенденцій розвитку корпоративного управління в Україні. *Art of Justice*. 2025. Вип. 1 (32). С. 112-118. DOI : https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.112-118.

Maksym PAVLIY
4-th year cadet
Dnipro State University
of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer,
Department of Language Training, Dnipro
State University of Internal Affairs

FEATURES OF WITNESS INTERROGATION AT THE STAGE OF PRE-TRIAL INVESTIGATION: LINGUISTIC AND PROCEDURAL ASPECTS

Building a solid criminal case in Ukraine relies heavily on what happens before the trial even starts. Physical evidence is important, of course: fingerprints and digital logs win cases. But the core of almost every successful pre-trial investigation comes down to human memory. We need eyewitnesses who saw the crime happen to tell us exactly what they saw. Getting that testimony, however, is never a simple mechanical process. An interrogation is a collision of two different worlds: on one side, the strict, unforgiving rules of the criminal code; on the other, a stressed, unpredictable human being speaking in everyday, spontaneous language. The investigator sits in the middle of this collision, navigating the complex psychology of the person across the table while making sure every word fits into a rigid legal framework.

Before questioning about a specific crime can begin, the legal ground rules must be established. This is where constitutional rights come into play immediately. Any citizen brought into a police station is likely nervous and needs to know their legal boundaries before saying a word. According to part 1 of Article 63 of the Constitution of Ukraine [1, 15], no individual is legally required to testify against themselves or their close family members. This rule is not a polite suggestion – it is

a democratic safeguard. Simply reading it aloud from a printed page is poor police practice. An investigator must break down the formal legal language and explain the right in clear, accessible words so the witness truly understands they are protected from self-incrimination. If a frightened witness does not fully understand their rights, the entire interrogation rests on a flawed, unlawful foundation.

Once these basic rights are understood, the physical setting of the interrogation must follow strict legal procedure. The law dictates the environment in order to protect the evidence. Under part 1 of Article 224 of the Criminal Procedure Code of Ukraine [2, 112], witnesses must be interrogated at the pre-trial investigation location or another mutually agreed place, and every witness must be questioned separately. This physical separation is practically vital: if two witnesses are placed in the same room, their memories begin to blend together, and one person's confident statement can override another's uncertain recollection. Keeping witnesses isolated prevents their accounts from being artificially synchronised and protects the individual truth of what each person actually observed.

Extracting that truth requires more than asking basic questions – it requires actively listening to how people speak. Modern investigative work draws heavily on behavioural science and applied linguistics; preparing for a serious interview means being ready to analyse speech patterns in real time. As detailed in the linguistic and procedural studies by H. H. Dekusar [3, 45], an investigator must actively analyse a witness's verbal behaviour and select communication tactics based on how tense or conflicting the situation feels. Is the witness stuttering? Are they using passive constructions to distance themselves from a violent event? A detective needs sharp linguistic intuition to distinguish a suspect who is deliberately lying from a victim who is simply confused because of trauma – the specific words a person chooses often reveal the truth faster than their direct answers.

This raises one of the central daily challenges for an investigator: the gap between everyday speech and legal terminology. Ordinary people do not speak in the language of the criminal code; they use slang, imprecise synonyms, and vague descriptions, while the law demands precision. This is the problem of polysemy in everyday police work. A witness may describe a chaotic incident using highly emotional, imprecise words, and the investigator must translate that account into a structured, legally binding protocol. The danger here is real: if a detective forcefully paraphrases a witness's words to fit a legal template, the meaning of the testimony may be distorted, effectively creating artificial evidence. To avoid this, the investigator must continually adapt their own language, meeting the witness at their linguistic comfort level while still extracting the legally precise facts required for the prosecution.

Sometimes the barrier to communication is not vocabulary but fear. Cases involving organised crime, extortion, or serious violent offences often involve terrified witnesses. When a person believes their life or the lives of their family members are in danger, their willingness to speak drops sharply. The state provides specific legal tools for such situations. Under point «a» of part 1 of Article 7 of the

Law of Ukraine «On Ensuring the Safety of Persons Participating in Criminal Proceedings» [4, 4], protective measures – including personal security and the physical protection of a witness's home or property – may be applied. Once witnesses understand that such mechanisms are in place, their psychological resistance eases and they become more willing to speak. This legal safety net is often the only way to obtain testimony from people targeted by dangerous criminal groups.

However carefully an interrogation is conducted, the written protocol remains an incomplete record. A typed transcript cannot show a court that a witness was hesitant, distressed, or sarcastic while answering. Because of this limitation, methods of recording evidence are changing. As argued in recent domestic procedural literature [5, 215], continuous audio and video recording of interrogations is essential to protecting the integrity of the process, as it neutralises unfounded claims of improper psychological pressure on a witness.

A video recording also preserves the authentic linguistic context of every statement. When investigators rely solely on a written summary, their own understanding acts as a filter – they condense narratives, omit hesitations, and unintentionally smooth the phrasing into something more «professional». A verbatim audio-visual record ensures the witness's own vocabulary remains untouched, preventing unintentional distortion of the facts during drafting of the protocol, and allowing the court to hear the exact words spoken by the person who witnessed the crime.

Ultimately, conducting a witness interrogation is one of the most complex and unpredictable tasks in modern police work. An investigator cannot function as a legal script-reader; the role demands a constant balancing act — pursuing the truth, respecting constitutional guarantees without fail, and maintaining control over the flow of communication [6, 178]. This balance is precisely what makes pre-trial investigation effective: understanding procedural rules, reading the psychological cues of the person being questioned, and using modern technical means to secure the evidence. If Ukraine's National Police is to meet European standards of justice, the linguistic and psychological dimensions of interrogation must be treated with the same rigor as the criminal code itself.

1. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine from 28.06.1996 No. 254k/96-VR. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr (accessed 08.09.2026).

2. Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine from 13.04.2012 No. 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (accessed 08.09.2026).

3. Dekusar H. H. Legal linguistics in the context of pre-trial investigation: communicative tactics of interrogation. *Linguistic and legal studies.* 2024. Vol. 2. P. 40-49.

4. On Ensuring the Safety of Persons Participating in Criminal Proceedings: Law of Ukraine from 24.03.1993 No. 3182-XII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3182-12 (accessed 08.09.2026).

5. Tertyshnyk V. M. Criminal procedural law of Ukraine: textbook. Kyiv : Alerta, 2021. 500 p.

6. Loboiko L. M. Criminal process of Ukraine: textbook. Kyiv : Istyna, 2020. 432 p.

Максим ПАЛАДІЧЕВ
студент Дніпровського університету
митної справи та фінансів

Науковий керівник:
Артур МАРГУЛОВ
професор кафедри міжнародних
відносин Дніпровського університету
митної справи та фінансів,
доктор історичних наук

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗБУДОВІ МИРУ ТА МИРНОМУ ВРЕГУЛЮВАННІ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ

Міжнародні організації виконують важливу функцію в становленні миру [1], глобальної безпеки та врегулюванні збройних конфліктів. Можна виділити такі організації як: Організація Об'єднаних Націй, Організація Північноатлантичного договору та Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Мета цих організацій – це захист прав людини, запобігання війн та мирне врегулювання конфліктів між країнами. Але, дивлячись на історію міжнародних відносин, можна побачити що, реакція міжнародних організацій на конфлікти між державами відрізняється: інколи застосовуються миротворчі операції, активні дипломатичні протести та санкції, а інколи все обмежується резолюціями, закликами та заявами. Це питання викликає інтерес та є актуальним, дивлячись на зростання кількості війн та їх трансформацію у всьому світі останнім часом. Згідно зі звітами UCDP [5], у 2024 році по усьому світу налічувалося 61 діючий військовий конфлікт, що становить один із найвищих рівнів напруги, зафіксованих відтоді, як закінчилася Друга світова війна. Основні причини такої різної реакції на конфлікти полягають у політичних інтересах держав-членів, складних механізмах ухвалення рішень а також у впливі геополітичних факторів.

Політичні інтереси держав-членів напряму впливають на характер та швидкість реагування міжнародних інституцій. Ухвалення рішень у межах Організації Об'єднаних Націй здійснюється державами, а не якоюсь умовною «світовою спільнотою».

Кожна країна керується власними пріоритетами у сфері безпеки, економіки та геополітики. Домінуюча держава може докорінно змінити формат рішення або навіть блокувати його, якщо конфлікт зачіпає її стратегічні інтереси. Це можна помітити у роботі Ради Безпеки ООН, де право вето постійних членів фактично паралізує будь-яку ініціативу [4] щодо запровадження примусових заходів. Як наслідок, організація виголошує декларації, навіть коли конфлікт або ситуація вимагає негайного втручання.

Обмеження, накладені статутними нормами, також звужують простір для рішучих дій. Статут ООН встановлює чіткі регламенти для використання санкцій або військової сили. Миротворча операція повинна бути розгорнута лише після відповідної резолюції уповноваженого органу та визначеного мандату [3]. Без цього направлення військових підрозділів буде розцінене як порушення міжнародного права. До того ж, класична модель миротворчості вимагає згоди всіх сторін конфлікту на розміщення місії. За відсутності такої згоди міжнародні структури не мають законних підстав для розгортання своїх сил на території певної країни.

Окремим аспектом є обмеженість за своєю суттю миротворчих місій [2]. Дослідження у цій галузі наголошують, що їхня головна мета полягає у стримуванні подальшої ескалації та формуванні умов для врегулювання, а не у веденні повноцінних бойових дій чи силовому нав'язуванні миру. Місії охоплюють моніторинг припинення вогню, контроль за розведенням військ, надання гуманітарної допомоги та забезпечення захисту цивільного населення.

Такий характер операцій не передбачає широкомасштабного силового втручання, отже, їхній вплив часто поступовий і повністю залежить від готовності протиборчих сторін виконувати досягнуті домовленості. Згідно з даними, отриманими від провідних світових аналітичних установ, із більш ніж двох тисяч мирних договорів, підписаних після 1990 року, лише незначна кількість забезпечила довготривалу стабільність, демонструючи, наскільки важко перетворити паперові зобов'язання на фактичне налагодження миру.

Слід також брати до уваги матеріально-технічний аспект. Міжнародні організації не володіють власним постійним військом; вони формують його коштом добровільних внесків від держав-членів. Якщо країни відмовляються надавати війська, фінансування чи технічну підтримку, обсяг операції неминуче скорочується. Це безпосередньо відображається на її успішності. Подібна залежність характерна також для таких регіональних угруповань, наприклад, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, діяльність яких переважно обмежується механізмами спостереження та консультацій.

Конфлікти сьогодення додатково ускладнюють загальну картину. Вони часто є гібридними, поєднуючи регулярні та нерегулярні формування, інформаційну боротьбу та кібератаки. Існуючі міжнародно-правові інструменти були розроблені в інших історичних реаліях і не завжди ефективно реагують на такі форми протиборства. Це призводить до того, що відповідь міжнародних організацій може не встигати за швидкістю розвитку подій.

Отже, вибір між активною інтервенцією та лише вербальними заявами обумовлений комплексом чинників: співвідношенням політичних сил, дотриманням процедурних вимог, наявністю фінансових і матеріальних ресурсів, а також специфікою самого конфлікту. Аналіз цих складових дає підстави стверджувати, що ефективність міжнародних інституцій залежить не

лише від проголошених цілей, але й від готовності держав забезпечити фактичну підтримку ухваленим рішенням.

1. Бруз В. С. ООН і врегулювання міжнародних конфліктів: навч. посіб. Київ : Либідь, 2005. 111 с.

2. Кресін О. В., Савчук К. О., Проценко І. М. Міжнародно-правові засади миротворчої діяльності міжнародних регіональних організацій. Київ : Норма права, 2019. 212 с.

3. Про участь України в міжнародних миротворчих операціях: Закон України від 23 квітня 1999 р. № 613-XIV.

4. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26 червня 1945 р.

5. Uppsala Conflict Data Program. Armed Conflict Trends Report 2024. Uppsala: Uppsala University, 2024.

Анастасія ПАЛІЙ
здобувачка вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Інна КОЗУБАЙ
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ДОКТРИНАЛЬНЕ ДЕФІНІЮВАННЯ КАТЕГОРІЇ «ЦИФРОВА РІЧ» В ОНОВЛЕНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Розвиток цифрових технологій безпосередньо впливає на цивільні правовідносини. Сьогодні майнову цінність можуть мати і традиційні матеріальні речі, і об'єкти, які створюються та існують у цифровому середовищі. Віртуальні активи, цифровий контент та інші цифрові блага дедалі активніше залучаються до цивільного обороту. У зв'язку з цим для цивільного права важливим є визнання та визначення місця у системі об'єктів цивільних прав та з'ясування змісту нової для законодавства категорії «цифрова річ». Це питання має не лише цивілістичний, а й термінологічний вимір, оскільки точність тлумачення нового терміна безпосередньо впливає на його правозастосовне розуміння.

Законодавче закріплення цієї категорії відбулося шляхом доповнення Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) ст. 179-1 «Поняття цифрової речі». Відповідно до ч. 1 цієї статті цифровою річчю є благо, що створюється

та існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність. До цифрових речей віднесено віртуальні активи, цифровий контент та інші блага, які відповідають зазначеним ознакам [1]. Отже, законодавець не обмежив цифрову річ одним конкретним видом об'єкта, а використав узагальнюючу конструкцію. Водночас саме використання у цій конструкції слова «річ» викликає наукову дискусію. За ст. 179 ЦК України річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки [1]. Цифрова річ, навпаки, існує виключно у цифровому середовищі. Тому постає питання: чи слід розглядати її як новий різновид речі у традиційному розумінні, чи поняття «цифрова річ» виконує іншу функцію в оновленій терміносистемі цивільного права.

І. Калаур та І. Зайцева-Калаур звертають увагу саме на цю проблему. Науковці вважають, що використання категорії «річ» у словосполученні «цифрова річ» має умовний характер і не потребує пошуку нових критеріїв класифікації традиційних речей. На їхню думку, такий законодавчий прийом насамперед дає можливість поширювати на цифрову річ відповідний правовий режим [2, с. 14]. Така позиція видається переконливою, оскільки дозволяє пояснити, чому законодавець використав уже відомий цивільному праву термін щодо об'єкта, який не має матеріальної форми.

Це підтверджується і змістом ч. 2 ст. 179-1 ЦК України. У ній передбачено, що «до цифрових речей застосовуються положення цього Кодексу про речі, якщо інше не встановлено цим Кодексом, законом або не випливає із сутності цифрової речі» [1]. Отже, законодавець не встановлює повної тотожності між матеріальною та цифровою річчю.

Питання сутності цифрової речі детально досліджують А. Сліпченко та С. Сліпченко. Автори зазначають, що за цифровою формою можуть існувати різні за своєю юридичною природою об'єкти: результати інтелектуальної діяльності, інформація, майнові права, безготівкові гроші, цінні папери тощо [3, с. 92]. При цьому цифрове середовище створює нову форму існування таких благ, але не обов'язково змінює їх юридичну сутність [3, с. 93–94].

Інший важливий аспект розкриває Є. Мічурін. Дослідник звертає увагу на специфічний спосіб фактичного панування над цифровою річчю. Доступ до цифрового блага може здійснюватися через автентифікацію та авторизацію за допомогою логіна, пароля або інших засобів ідентифікації, передбачених електронною системою [4, с. 324]. На відміну від матеріальної речі, тут можливість особи користуватися об'єктом значною мірою залежить від технічного доступу до нього.

Є. Мічурін також підкреслює, що цифрову річ не слід спрощено сприймати як звичайну матеріальну річ, перенесену у цифровий простір. Цифрові та матеріальні об'єкти відрізняються і формою, і властивостями, субстанцією та правовими наслідками окремих подій. Наприклад, пошкодження пристрою, на якому відображалася цифрова річ, не обов'язково означає припинення існування самої цифрової речі [4, с. 326].

Окреме значення має ознака майнової цінності. Вона прямо закріплена у ст. 179-1 ЦК України [1] та дає можливість відмежувати цифрову річ від будь-якої інформації або сукупності електронних даних. Сам факт існування певного файла чи запису у цифровому середовищі ще не робить його цифровою річчю у цивільно-правовому розумінні. Відповідне благо повинно мати майнову цінність та бути здатним виступати об'єктом цивільних прав.

Р. Майданик розглядає цифрову річ насамперед як майно та аналізує її оборотоздатність. Автор пов'язує формування цифрового майнового права з функціональним підходом, за якого враховується юридична сутність відповідного цифрового блага [5, с. 19]. Науковець зазначає, що цифрові речі є майном, якщо вони мають майнову цінність, можуть відчужуватися або іншим способом переходити від однієї особи до іншої, а також якщо на них може бути звернено стягнення кредиторами [5, с. 21]. Такий підхід дозволяє оцінювати цифровий об'єкт і за формою його існування, і за тією функцією, яку він виконує у конкретних цивільних правовідносинах.

Термінологічний вимір цієї проблеми також заслуговує на окрему увагу. Словосполучення «цифрова річ» побудоване за наявною в ЦК України словотвірною моделлю прикметниково-іменникових термінів на позначення різновидів речей (рухома річ, нерухома річ, споживна річ, неспоживна річ), що дозволяє розглядати нову категорію як логічне продовження усталеної класифікаційної парадигми законодавчої термінології, а не довільне запозичення. Водночас саме слово «річ» у цьому словосполученні набуває значення, відмінного від первинного, закріпленого у ст. 179 ЦК України, – це приклад семантичного розширення терміна за функціональною, а не субстанціональною ознакою: об'єкт зберігає статус самостійного блага цивільного обороту, хоча й втрачає матеріальну форму. У зарубіжній правовій термінології для подібних об'єктів частіше вживаються терміни «digital asset» або «virtual property», які прямо акцентують на майновій, а не речовій природі об'єкта. Обраний українським законодавцем словотвірний прийом «цифрова + річ» свідчить про прагнення забезпечити термінологічну наступність і полегшити застосування вже сформованого понятійного апарату речового права до нових цифрових об'єктів.

Тому, саме поєднання законодавчих ознак із функціональним підходом найбільш послідовно пояснює місце цифрової речі серед об'єктів цивільних прав. Цифрову річ не варто розглядати лише як електронний аналог матеріальної речі. Водночас немає підстав повністю відмовлятися від застосування до неї положень про речі, якщо це допускає сутність конкретного цифрового блага. Вирішальним має бути не саме використання слова «річ», а те, які права можуть виникати щодо відповідного об'єкта та яким чином вони здійснюються і захищаються.

Узагальнюючи проаналізовані законодавчі та доктринальні позиції, до основних ознак цифрової речі можна віднести цифрове середовище її існування, майнову цінність та здатність виступати об'єктом цивільних прав;

здійснення відповідних прав має особливості, зумовлені способом доступу до об’єкта.

При цьому цифрову річ необхідно відрізняти від цифрового відображення матеріального об’єкта. Наприклад, електронна копія паперового документа сама по собі не перетворює матеріальний документ на цифрову річ. У такому випадку цифрова форма є способом фіксації або відображення інформації. Для цифрової речі цифрове середовище є безпосереднім середовищем її створення та існування. Таке розмежування допомагає уникнути надто широкого тлумачення категорії «цифрова річ».

При доктринальному визначенні категорії «цифрова річ» недостатньо враховувати лише цифрову форму та майнову цінність. Не менш важливо, щоб відповідне благо могло самостійно виступати об’єктом цивільних прав. Тому цифрову річ можна розуміти як самостійне майнове благо, яке створюється та існує виключно у цифровому середовищі, має майнову цінність, може бути об’єктом цивільних прав, а здійснення та захист прав щодо нього відбуваються з урахуванням особливостей його цифрової природи.

Закріплення категорії «цифрова річ» у ЦК України стало закономірною реакцією цивільного законодавства на розвиток відносин у цифровому середовищі. Водночас використання терміна «річ» не означає повного ототожнення цифрових благ із предметами матеріального світу. При визначенні правового режиму цифрової речі важливо враховувати не лише цифрову форму її існування, а й майнову цінність, юридичну сутність та функціональне призначення конкретного блага. Такий підхід дає змогу застосовувати усталені конструкції цивільного права з урахуванням особливостей сучасного цифрового обороту. Термінологічно категорія «цифрова річ» продовжує наявну класифікаційну модель речового права, водночас наповнюючи традиційний термін новим, функціонально зумовленим змістом.

---

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення: 05.09.2026).

2. Калаур І., Зайцева-Калаур І. Цифрова річ як об’єкт цивільних прав: законодавча модель правового режиму та доктринальні тенденції. *Цивілістична платформа*. 2025. № 1 (4). С. 6–18.

3. Сліпченко А., Сліпченко С. Визначення юридично значущої сутності цифрової речі в цивільному праві України. *Форум права.* 2024. № 1 (78). С. 88–96.

4. Мічурін Є. О. Цифрова річ та інші цифрові блага як об’єкти цивільних прав. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Право. 2025. Вип. 88, ч. 1. С. 323–327.

5. Майданик Р. А. Цифрова річ як майно та її оборотоздатність. *Цивілістична платформа.* 2025. № 1 (4). С. 19–59.

Устина ПАНЧИШИН
здобувачка вищої освіти 2 курсу
Навчально-наукового інституту права,
психології та безпекознавства
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Роксолана БУТИНСЬКА
професор кафедри
цивільно-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права
та правоохоронної діяльності
Львівського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ВПЛИВ НЕОДНОЗНАЧНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ НА ПРАВОЗАСТОСОВНУ ПРАКТИКУ

Неоднозначність юридичних термінів безпосередньо впливає на якість правозастосування, оскільки різне розуміння змісту одного й того самого поняття може спричиняти відмінне тлумачення правових норм судами, правоохоронними та іншими державними органами. Недостатня визначеність термінології створює передумови для суперечливих рішень, ускладнює формування єдиного підходу до застосування законодавства та може негативно позначатися на реалізації прав і законних інтересів осіб. Дослідження впливу неоднозначності юридичних термінів дає змогу визначити причини термінологічної невизначеності та окреслити способи підвищення точності й узгодженості правозастосовної діяльності.

Мовні особливості тексту закону є фактором, що зумовлює неоднозначність його розуміння. Використання широких або оціночних понять, складних конструкцій чи термінів, які можуть мати різні значення у правовій та загальновживаній лексиці, створює потенційну можливість для різних варіантів тлумачення. Це особливо актуально для норм, що регулюють права та обов’язки суб’єктів, де будь-яка неточність може суттєво вплинути на правозастосовну практику [2, с. 62].

Значну увагу дослідники приділяють проблемі правової визначеності, яка тісно пов’язана з юридичною технікою. Невідповідність термінології, дублювання правових норм та відсутність чітких методологічних стандартів ускладнюють правозастосовну діяльність. В Україні існує тенденція до надмірної кількості нормативних актів, які нерідко суперечать один одному

або мають різні тлумачення. Це призводить до ситуацій, коли один і той самий правовий випадок може розглядатися по-різному залежно від того, які правові акти застосовує суд або адміністративний орган [3, с. 143].

Суб'єктивний чинник також відіграє визначальну роль у процесі інтерпретації правових норм, оскільки різні правові школи пропонують відмінні методологічні підходи до розуміння права. Суддівський активізм, коли суди виходять за межі буквального тлумачення і формують власні правові позиції, може сприяти як вдосконаленню правозастосування, так і створенню правової невизначеності у випадках, коли судові рішення мають істотні розбіжності. У різних юрисдикціях існують випадки, коли одна й та сама правова норма трактувалася судами по-різному, що призводило до правової невизначеності та необхідності втручання вищих судових органів для уніфікації практики. Особливо часто така ситуація виникає в адміністративному, кримінальному та цивільному процесах, де правозастосування залежить від конкретних обставин справи, а норми мають оціночний характер.

У конституційному судочинстві неоднозначне тлумачення норм права може стати підставою для перегляду законодавчих положень. Наприклад, судові справи, що стосуються тлумачення прав і свобод людини, нерідко містять розбіжності у трактуванні норм міжнародного права та національного законодавства. У кримінальному праві різне розуміння законодавчих формулювань призводить до проблем із кваліфікацією діянь, особливо у випадках, коли закон містить нечіткі визначення злочинних дій або допускає кілька варіантів їхнього трактування. Це може призвести до ситуацій, коли одна й та сама дія кваліфікується судами по-різному, що порушує принцип правової визначеності. У таких випадках Верховний Суд або Конституційний Суд змушені втручатися для формування єдиної практики, але навіть після їхніх рішень дискусії у правозастосовній сфері не завжди припиняються.

У цивільному праві проблеми тлумачення часто виникають при застосуванні норм, що регулюють договірні відносини. Різне розуміння формулювань договорів та їх відповідності законодавчим вимогам нерідко стає причиною спорів між сторонами. У таких випадках суди змушені аналізувати як буквальний зміст правових норм, так і їхню мету, що створює можливість для суб'єктивного підходу в правозастосуванні [2, с. 62].

Полісемія (багатозначність слів) у праві створює додаткові труднощі. Деякі юридичні терміни можуть мати кілька значень залежно від контексту. Наприклад, слово «закон» може означати як нормативний акт, так і загальний принцип права. Крім того, деякі правові формулювання можуть бути неоднозначними, що призводить до різного тлумачення норм права. Це може стати причиною судових суперечок, правових колізій і необхідності додаткового роз'яснення положень закону через судові рішення або офіційні коментарі. Окрім офіційної термінології, у правоохоронних органах та судовій системі існує неофіційний юридичний жаргон, який використовується між

професіоналами. Наприклад: «розводити справу» – штучно ускладнювати розгляд справи, «процесуальний цирк» – ситуація, коли сторона зловживає правами в судовому процесі, «пом'якшуючі обставини» можуть жартома називати «знижкою на вирок».

Такий сленг може бути незрозумілим для пересічних громадян і сприяти певній віддаленості юридичної спільноти від суспільства. Юридична мова має низку особливостей, які роблять її складною для сприйняття. Спеціалізована термінологія, архаїзми, латинізми, формальний стиль, складні синтаксичні конструкції та можливість неоднозначного тлумачення ускладнюють доступність правової інформації для населення. Як слушно зауважує М. Афанасьєва, застосування простої, ясної та зрозумілої мови в юридичному документі є проявом поваги до людини й вимогою сучасного демократичного суспільства, адже кожен має право розуміти свої права, а зрозумілість актів суб'єктів владних повноважень є безпосереднім виявом принципу верховенства права [1, с. 4]. З огляду на це, щоб підвищити зрозумілість юридичних текстів, необхідно спрощувати формулювання правових норм, уникати надмірного використання застарілих конструкцій та адаптувати закони до мовних стандартів, зрозумілих громадянам. Важливим є розвиток юридичної лінгвістики та правового перекладу, які допоможуть зробити законодавство більш доступним для суспільства [4, с. 132].

Українська юридична терміносистема розвивається за рахунок запозичень з інших мов. Перекладачі можуть створювати національні терміни з міжнародних термінів. Щоб правильно зрозуміти термін, перекладач повинен знати основи термінотворення, а також розуміти вплив латинської та грецької мов на словотвір юридичних термінів [5, с. 69].

Отже, неоднозначність юридичних термінів здатна суттєво ускладнювати правозастосовну діяльність, спричиняючи різне тлумачення правових норм та неоднакове вирішення подібних за змістом справ. Точність і однозначність юридичної термінології є важливою умовою забезпечення правової визначеності, передбачуваності рішень та однакового застосування законодавства. На нашу думку, подолання термінологічної неоднозначності не може обмежуватися суто редакційним удосконаленням окремих норм – воно потребує системного підходу, який поєднував би уніфікацію юридичної термінології на рівні правотворчості, ведення єдиного термінологічного глосарію для нормопроєктувальників та послідовне впровадження вимог простої і зрозумілої мови, про які йшлося вище. Вважаємо, що саме поєднання чіткості юридичної техніки з орієнтацією на доступність тексту для пересічного адресата здатне мінімізувати простір для суб'єктивного тлумачення та зміцнити довіру суспільства до права. Усунення термінологічних суперечностей потребує чіткого формулювання правових понять, узгодженості їх використання в нормативних актах і вироблення сталих підходів до їх тлумачення, що сприятиме підвищенню якості

правозастосування та більш ефективному захисту прав і законних інтересів осіб.

1. Афанасьєва М. В. Проста мова юридичних документів як вимога верховенства права: міжнародний та національний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2024. № 70. С. 4–8. URL : https://doi.org/10.32782/2307-1745.2024.70.1 (дата звернення: 08.09.2026).

2. Борисенко С. І. Проблема неоднозначного тлумачення правових норм: причини та шляхи подолання. *Право і суспільство.* 2025. С. 59–65. URL : https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/2_2025/12.pdf (дата звернення: 08.09.2026).

3. Кулініч О. О. Методологічні аспекти юридичної техніки у правотворчості та правозастосування. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2025. С. 142–146. URL : http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/332859 (дата звернення: 08.09.2026).

4. Ситько О. М., Пренько Я. О. Юридична термінологія та її вплив на правозастосування: лінгвістичний аналіз правових текстів. *Записки з романо-германської філології.* 2024. С. 129–140. URL : http://rgnotes.onu.edu.ua/article/view/323943 (дата звернення: 08.09.2026).

5. Солодка А. Особливості перекладу юридичних термінів. *International science journal of education & linguistics.* 2023. С. 68–74. URL : https://isg-journal.com/isjel/article/view/459 (дата звернення: 08.09.2026).

Kyrylo PATA
4-th year cadet
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

THE LANGUAGE CULTURE OF AN INVESTIGATOR AS A COMPONENT OF A POLICE OFFICER'S PROFESSIONAL COMPETENCE

The effective performance of the National Police of Ukraine requires its personnel to possess not only a strong knowledge of law and professional skills but also a high level of professional communication. This is particularly important for investigators, whose professional activities involve constant interaction with victims, witnesses, suspects, defense lawyers, prosecutors, and other participants in criminal proceedings. In this context, the ability to express thoughts clearly,

accurately, appropriately, and comprehensibly should be regarded as an essential component of the professional competence of a police officer.

An investigator's linguistic competence involves not only compliance with the norms of contemporary Ukrainian literary language but also the ability to use legal terminology appropriately, formulate questions logically, present information accurately, and adapt speech to the specific circumstances of professional interaction. During a pre-trial investigation, language serves as one of the principal means of obtaining, recording, and communicating information. Accordingly, the quality of procedural actions and the accuracy of relevant documentation largely depend on the investigator's ability to use language correctly and effectively.

Language proficiency is an important component of a police officer's professional toolkit because it contributes to the effective performance of official duties, facilitates constructive interaction with citizens and other participants in legal relations, and supports a positive perception of law enforcement institutions. For investigators, this aspect is particularly significant because their professional activities involve continuous communication and the preparation of procedural documents. Therefore, a sufficient level of language proficiency should be considered an integral part of professional training and competence [1].

The linguistic aspect of professional competence is closely connected with the communicative competence of a police officer. Communicative competence includes not only the ability to speak correctly but also the capacity to establish constructive interaction, listen attentively, formulate questions appropriately, and communicate information in a manner understandable to the addressee. As T. A. Ogarenko notes, effective performance of professional tasks by police officers requires developed knowledge and skills in the sphere of communication, which constitutes an important component of the professional characteristics of a law enforcement officer [2]. For an investigator, communicative competence is especially important during procedural activities, where the effectiveness of communication may directly influence the completeness and accuracy of information obtained during criminal proceedings.

The importance of Ukrainian language proficiency is also reflected at the legislative level. Knowledge of the Ukrainian language is not merely a component of the general culture of a police officer but also constitutes an established requirement for persons entering police service. According to Article 49 of the Law of Ukraine «On the National Police,» candidates for police service must have a command of the Ukrainian language at the level established by law [3]. This legislative requirement confirms that language competence is an essential element of professional suitability and should be continuously developed throughout the professional career of a police officer.

An important component of an investigator's linguistic competence is the precise and appropriate use of professional and legal terminology. Police activity involves a specialized vocabulary that includes legal terms, professional expressions, and nomenclature. Their proper differentiation and accurate application

contribute to the standardization of professional discourse, improve the precision of communication, and enhance the effectiveness of law enforcement activities [4]. For an investigator, this is particularly important when conducting procedural actions and preparing official documents, including reports, resolutions, protocols, motions, and other procedural materials.

The correct use of terminology is especially significant because inaccurate, ambiguous, or inappropriate terms may distort the meaning of procedural information and create difficulties in its interpretation by other participants in criminal proceedings. At the same time, professional terminology should be combined with clear and comprehensible language. An investigator must be able to explain procedural information to persons who may have different levels of legal knowledge. Consequently, professional communication should combine legal precision with accessibility, particularly during interactions with victims, witnesses, suspects, and other participants in criminal proceedings.

The balance between professional precision and linguistic clarity is also important because excessive use of complicated terminology or unjustified foreign-language expressions may create additional barriers to understanding legal information. H. H. Dekusar emphasizes the importance of clarity in legal language, stating that the text of a law «should be so simple and transparent that it is understandable to its direct addressee – the citizen» [5, p. 21]. Although the investigator's professional communication requires the use of specialized legal terminology, such terminology should be used only when necessary and in accordance with its established meaning. Thus, the investigator should be able to preserve the professional accuracy of legal communication while avoiding unnecessary linguistic complexity.

Another important area in which the investigator's language culture is manifested is the preparation of procedural documents. Protocols, resolutions, reports, motions, and other documents must be characterized by accuracy, logical consistency, clarity, and unambiguous wording. A linguistic error or inappropriate use of a legal term may affect the interpretation of a procedural document and, in certain circumstances, complicate the proper exercise of procedural rights by participants in criminal proceedings. Therefore, the investigator's ability to formulate procedural information clearly and accurately is an important professional skill that directly contributes to the quality of pre-trial investigation.

Conclusion. Thus, the language culture of an investigator should be regarded as an integral component of the professional competence of a police officer. It encompasses knowledge of the norms of the Ukrainian literary language, accurate use of legal terminology, developed communicative skills, logical formulation of questions and statements, and the ability to present procedural information clearly and accessibly. The importance of these skills is determined both by the practical nature of investigative activities and by the legislative requirement concerning proficiency in the Ukrainian language. A high level of linguistic culture enables investigators to communicate effectively with participants in criminal proceedings,

properly conduct procedural actions, and prepare accurate and comprehensible procedural documents. Therefore, improving the linguistic and communicative competence of investigators should be considered an important direction in the professional training of National Police officers and one of the conditions for ensuring the quality, legality, and effectiveness of pre-trial investigations.

1. Yelnikova, N. I., Shtogrina, A. I. Language literacy as a key component of the professional competence of a police officer // Current problems of modern science in the research of young scientists, cadets and students: theses of the additional All-Ukrainian scientific-practical conference (Vinnytsia, May 16, 2025). Vinnytsia: KhNUVS, 2025. P. 643–646. URL : https://dspace.univd.edu.ua/items/33d3599c-935f-4a8b-a645-506f029e6a56?utm_source=chatgpt.com (accessed 08.09.2026).

2. Ogarenko, T. A. Communicative competence as a component of the general culture of a law enforcement officer. Ukrainian police science: theory, legislation, practice. 2024. No. 1. P. 44–47 URL : https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/172?utm_source=chatgpt.com (access date 08.09.2026).

3. On the National Police: Law of Ukraine dated 02.07.2015 No. 580-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-viii?utm_source=chatgpt.com#Text (access date 08.09.2026).

4. Udovichenko, L. G. Professionalism and Nomenclature in the Police Lexicon of the Modern Ukrainian Language. *Linguistic Bulletin (Movoznavchyi Visnyk)*. 2025. No. 38. URL : https://ling-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/5434?utm_source=chatgpt.com (access date 09/08/2026).

5. Dekusar, G. G. The problem of borrowing foreign words in the normative-legal vocabulary / G. G. Dekusar // Language and law: materials of the All-Ukrainian scientific-practical seminar (Dnipro, November 6, 2019). Dnipro: DDUVS, 2019, pp. 20–23. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/3768?utm_source=chatgpt.com (access date 09/08/2026).

Maksym PATSULA
3-rd year cadet
Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the Department of Language Training,
Dnipro State University of Internal Affairs

MEDIA EDUCATION AND MEDIA INFLUENCE ON THE AUDIENCE: THE ROLE OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN CREATING A MEDIA-SAFE ENVIRONMENT

The relevance of media education is determined by the growing role of digital communication in contemporary society. Information is no longer received only through traditional media, as social networks, online platforms and messaging services have become important sources of news, opinions and public discussions. This transformation has made communication faster and more accessible, but it has also increased the risk of encountering disinformation, propaganda, fabricated stories and manipulative messages. Under these circumstances, the ability to question information, verify its source and understand the purpose behind its dissemination has become an important component of information security. Media education therefore acquires a practical significance, as it helps individuals develop critical thinking and make more informed decisions in an increasingly complex information environment.

The influence of media on the audience is not, however, uniform or predictable. The same message can be perceived differently depending on a person's previous knowledge, social environment, personal beliefs and other factors that shape the interpretation of information. G. Dekusar draws attention to the fact that media influence on the audience cannot be considered absolute, since it is affected by different mediating factors, including opinion leaders and the social context in which information is received [1]. This perspective is particularly important in the digital environment, where users are exposed to a large amount of information every day. Consequently, media education should focus not only on identifying false information but also on understanding how media messages can influence attitudes, emotions and behaviour.

For Ukraine, the issue has gained particular importance because the information environment is developing under the conditions of war and continuous hostile information influence. Information concerning public safety, state

institutions and socially significant events can spread within minutes, while its original meaning may be changed through selective presentation, emotional language or deliberate manipulation. Law enforcement agencies are especially sensitive to such processes because information about their activities directly affects how citizens perceive their effectiveness and reliability. V. Nikolaienko emphasizes that traditional media and social networks can either strengthen the image of law enforcement agencies or contribute to its deterioration and the loss of public trust [2]. Thus, media influence becomes not only a social or communication issue but also an important factor in the relationship between the police and the public.

The National Police of Ukraine operates within this information environment and must respond to both the opportunities and risks created by modern media. On the one hand, digital platforms provide the police with an effective means of communicating with citizens, explaining events and disseminating verified information. On the other hand, false publications or deliberately distorted narratives concerning police activities can spread rapidly and influence public opinion before accurate information reaches the audience. This makes effective communication an important element of modern police activity. The police therefore need to communicate in a way that is timely, understandable and trustworthy, while also taking into account the speed and specific characteristics of digital information exchange.

The problem becomes even more serious when social networks are used as instruments of coordinated information and psychological influence. False messages, emotionally charged publications and artificially created narratives may be designed to provoke fear, distrust or social tension. D. Hryhorchuk and K. Chyshko emphasize that information and psychological operations in social networks can influence public opinion and create significant threats to information security. At the same time, the authors highlight the role of law enforcement agencies, including the National Police and Cyberpolice, in identifying and counteracting such information threats [3]. This demonstrates that modern policing increasingly has an informational dimension: police officers need not only professional knowledge concerning crime prevention and investigation but also an understanding of the mechanisms through which information can be manipulated and used against society.

One of the most effective ways to reduce the impact of such threats is the development of media literacy among the population. Media literacy enables individuals to evaluate the credibility of information, compare different sources, recognize manipulative techniques and avoid spreading questionable content. Its importance becomes especially visible during periods of crisis, when emotionally charged information can encourage people to react before verifying its accuracy. O. Dzhafarova and D. Zinchenko identify media literacy, together with modern communication and technological approaches, as an important direction in the police response to propaganda and disinformation under martial law [4]. Therefore, preventive work with citizens should be viewed as a complementary part of law

enforcement activity, capable of reducing society's vulnerability to harmful information influence.

The development of a media-safe environment also requires the National Police to strengthen its own information and communication capabilities. Monitoring public information, identifying potentially manipulative narratives, providing timely explanations and maintaining active communication through official digital platforms can help prevent the spread of unreliable information. At the same time, police communication should not be limited to reacting to already existing information crises. It should also contribute to the formation of responsible information behaviour among citizens. Research on media literacy in Ukraine under conditions of hybrid warfare demonstrates the importance of combining critical thinking, verification skills, educational initiatives and institutional support in strengthening society's information resilience This approach makes media education not simply an educational task but also a practical component of public security.

The growing use of artificial intelligence creates an additional challenge for both citizens and law enforcement agencies. Deepfake videos, synthetic images, manipulated audio and automatically generated texts can make fabricated information appear increasingly convincing. As a result, traditional approaches to identifying unreliable content may no longer be sufficient. The National Police must therefore continue developing digital analytical capabilities, improving the professional preparation of personnel and cooperating with relevant institutions in detecting information threats. At the same time, citizens should be encouraged to verify information before reacting to or sharing it, particularly when it concerns public safety, law enforcement activities or national security.

Consequently, the creation of a media-safe environment requires a combination of public media education and effective communication by law enforcement agencies. The National Police of Ukraine can play an important role in this process by providing reliable information, counteracting disinformation, developing citizens' media literacy and using modern technological tools to identify information threats. Such an approach allows the police to move from simply responding to harmful information towards preventing its negative consequences. Strengthening the media competence of society together with transparent and responsible police communication can contribute to greater resistance to manipulation, reduce the spread of disinformation and strengthen public trust in the National Police of Ukraine.

1. Tsareva I. V. Media Coverage of Police Actions: Lexical and Stylistic Features. *Scientific Bulletin of Dnipro State University of Internal Affairs.* 2025. No. 3 (136). pp. 206–212. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/16829?utm_ source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026)

2. Rigorchuk D. S., and Chishko, K. O. «The Impact of Information and Psychological Operations on Social Media on Public Opinion: The Role of Ukraine’s Law Enforcement Agencies.» *Man, Law, State: Legal and Socio-Psychological Dimensions*. 2026. Vol. 1, No. 1.

pp. 94–98 URL : https://gocsri.com/index.php/HLS-LSPD/uk/article/view/63?utm_source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026).

3. Jafarova O. V., & Zinchenko, D. A. Innovative Approaches in the Work of the Ukrainian Police Against Propaganda and Disinformation During Martial Law. Current Issues in Law Enforcement Under Martial Law. 2024. pp. 471–474 URL : https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/0671b8b7-dba5-402e-88de-6724c20b8439?utm_source=chatgpt.com (accessed September 9, 2026).

4. Dekusar G. G. The Media's Influence on the Audience: Absolute or Relative? / Language and Law: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Dnipro, Oct. 17, 2023). Dnipro: Dnipro State University of Internal Affairs, 2023. pp. 60–62 URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/ 12636?utm_source=chatgpt.cm (accessed September 9, 2026).

Maksym PIKINER
3-rd year cadet Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer of the Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

UKRAINIAN LANGUAGE AS AN INSTRUMENT FOR ENSURING ACCESS TO JUSTICE

In a democratic society, effective access to justice is a fundamental condition for the protection and realization of human rights and freedoms. In this context, the Ukrainian language plays an important role as the state language used in the legal and judicial sphere. It serves as a key means of professional communication, facilitating interaction among judges, law enforcement officers, legal practitioners, and other participants in legal proceedings. The use of clear, accurate, consistent, and comprehensible legal language is particularly important because it enables individuals to understand their procedural rights and obligations, as well as the legal consequences of judicial decisions.

The importance of accessible legal communication has become particularly relevant in the context of ongoing social changes and the rapid development of digital technologies. The digitalization of judicial procedures and the increasing availability of legal information through electronic platforms require legal documents to be formulated in a clear and user-oriented manner. Citizens increasingly obtain information about their rights and obligations through electronic resources, court websites, digital services, and other online platforms. Therefore, the accessibility of legal information depends not only on its availability but also on the

language in which it is presented. Excessively complicated terminology, unclear wording, and overly complex linguistic constructions may prevent individuals from properly understanding legal information and may consequently create additional obstacles to the effective exercise of their right to justice.

Within the legal sphere, the Ukrainian language performs not only a communicative function but also serves as an important instrument for the effective implementation of legal norms. It is used to formulate legislative provisions, interpret legal rules, and facilitate communication between public authorities and citizens. Therefore, legal language should meet high standards of accuracy, clarity, consistency, and legal certainty. The ability of individuals to understand legal information and exercise their rights largely depends on the clear and comprehensible wording of legislation and official legal documents [1]. This issue is especially significant in judicial proceedings, where unclear or ambiguous language may make it difficult for participants to understand their procedural rights and obligations and may limit their effective participation in the administration of justice.

One of the main challenges to the accessibility of legal communication is the excessive use of complicated and highly specialized terminology. Professional legal terminology is necessary because it allows legal concepts to be expressed precisely and consistently. At the same time, excessive or inappropriate use of specialized terms may make legislative and procedural documents difficult to understand for persons who do not have legal education. Inaccurate or ambiguous terminology may also lead to different interpretations of the same legal provision, which negatively affects legal certainty and the uniform application of the law. Therefore, legal terminology should be used consistently and in accordance with its established meaning, while unnecessary complexity should be avoided [2].

The problem becomes even more apparent when legal texts contain an excessive number of foreign terms or complicated linguistic constructions. In this regard, H. H. Dekusar emphasizes the importance of ensuring that legal provisions are understandable to their direct addressees. According to the researcher, «the text of the law should be so simple and transparent that it is understandable to its direct addressee – the citizen» [3]. This position demonstrates that legal language should not be aimed exclusively at specialists. Since laws and judicial decisions directly affect citizens, their content should be presented in a manner that allows an ordinary person to understand the relevant rights, obligations, restrictions, and legal consequences. Thus, linguistic clarity should be regarded as an important element of legal certainty and accessibility of justice.

Another important aspect is the clarity of judicial and procedural documents. Citizens should be able to understand not only the formal content of a court decision but also the reasoning behind it and its practical consequences. A logically structured and comprehensible judicial decision allows participants in proceedings to understand the position of the court, assess the grounds for the decision, and determine what further procedural steps or legal remedies may be available to them.

Consequently, the quality of judicial communication directly influences the practical ability of individuals to exercise their procedural rights.

The accessibility of justice therefore depends not only on the existence of effective legal mechanisms but also on the ability of citizens to understand the language through which these mechanisms are implemented. Clear Ukrainian legal language facilitates communication between courts, law enforcement authorities, legal professionals, and citizens, while excessive complexity may create an additional linguistic barrier to the exercise of rights. Particular attention should therefore be paid to the preparation of legislative, judicial, and procedural documents, ensuring that professional legal precision is combined with linguistic clarity and accessibility [1; 2].

Conclusion. Thus, the Ukrainian language should be considered not merely as a formal means of conducting legal proceedings but as an important practical instrument for ensuring access to justice. Its clarity, accuracy, consistency, and accessibility directly influence the ability of citizens to understand legal information, exercise their procedural rights, fulfill their obligations, and effectively use available legal remedies. At the same time, the use of professional terminology remains necessary for maintaining the precision of legal communication, but it should not result in excessive linguistic complexity. The balance between professional accuracy and accessibility of legal language is therefore an important condition for effective justice. In this context, improving the clarity of legislation, judicial decisions, and procedural documents, as well as reducing unjustified use of complicated and foreign terminology, can contribute to strengthening legal certainty, public confidence in the justice system, and the effective protection of human rights.

1. Vasylenko V. A. Legal linguistics: the relationship between language and law. Legal science and state formation in Ukraine in the context of integration processes: materials of the 15th International Scientific and Practical Conference (Sumy, May 24, 2024). Sumy: SF KhNUVS, 2024. P. 271–273. URL : https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/b826ab77-e7e1-4330-9d74-91287bc56caa?utm_source=chatgpt.com (accessed 08.09.2026).

2. Kalynyuk S. S. Terminological and conceptual apparatus of state legislation: international and national aspect. Analytical and comparative law. 2022. No. 3. P. 296–301. URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/7bf0533c-6ede-4157-a1d1-8b698f8dcc41?utm_source= chatgpt.com (accessed 08.09.2026).

3. Dekusar G. G. The problem of borrowing foreign words in the normative and legal vocabulary. Language and law: materials of the All-Ukrainian scientific and practical seminar. Dnipro: DDUVS, 2019. pp. 20–23 URL : https://er.dduvs.edu.ua/bitstream /123456789/3768/1/3.pdf (access date 06.09.2026).

Viktor PISKUN
4-th year cadet Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Tetiana PAKULOVA
Senior Lecturer
of the Language Training Department
Dnipro State University of Internal Affairs

EXPANDING THE SCOPE OF ENGLISH USE IN UKRAINE

Today, English is the primary language of international communication, science, business, culture, technology in general, and digital technology in particular. Among other languages, the importance of English in the world and in Ukraine is constantly growing. In the context of globalization, European integration, and the development of international cooperation, knowledge of English is an important component of citizens' professional and personal development. For Ukraine, expanding the scope of English language use is one of the factors in strengthening international ties and enhancing the country's competitiveness on the world stage. Knowledge of English opens up new opportunities for citizens in terms of education, professional development, international cooperation, and representing Ukraine on the world stage.

One of the main reasons for the active spread of the English language is Ukraine's aspiration to integrate into the European and global communities. Cooperation with international organizations, foreign partners, investors, and diplomatic missions is impossible without knowledge of English. This has become particularly relevant since Ukraine obtained EU candidate status, as international interaction encompasses an ever-wider range of areas in public policy, the economy, education, and security.

The most dynamic area for the spread of the English language is the education system. In Ukraine, English language instruction begins as early as the first grade of elementary school. Higher education institutions are introducing English-language degree programs, and certain courses are taught in English. Ukrainian students have the opportunity to participate in international academic mobility programs, and the practice of international exchanges is expanding. There are opportunities for internships and participation in programs such as Erasmus+ and Horizon Europe. Contemporary scientific literature, research publications, and educational platforms are available in English, making proficiency in the language an essential tool for acquiring up-to-date knowledge.

The scope of English use in public administration has expanded significantly. The official websites of nearly all government agencies have English-language

versions, international documents are prepared in two languages, and for certain categories of civil servants, knowledge of English is a professional requirement. This allows Ukraine to be represented more effectively on the international stage and to collaborate with foreign partners.

The importance of English for Ukrainian business is particularly notable. Companies operating in international markets use it to draft contracts, conduct negotiations, work with technical documentation, and communicate with clients. The most striking example is the IT sector, where English is the language of the professional environment. At the same time, English is actively used in marketing, finance, logistics, the agricultural sector, and more. This helps attract investment and foster the development of international trade.

English plays a significant role in scientific research and medicine. Here, English is the language of scientific research and publications, international scientific conferences, and collaboration with foreign colleagues. Knowledge of English enables professionals to work with international clinical guidelines, modern treatment protocols, and the latest research, which positively impacts the quality of medical care.

The use of English is noticeably expanding in the fields of tourism, culture, and public spaces. In major cities, bilingual information signs are being installed; museums offer English-language tours; restaurants provide menus in English; and cultural events are geared toward an international audience. This contributes to the development of tourism and the promotion of Ukrainian culture among foreigners.

The digitalization of society plays a distinct role in expanding the scope of English usage. Most modern software products, online courses, professional platforms, and technical documentation are created in English. Knowledge of the language allows Ukrainians to master new technologies more quickly, work remotely for international companies, and gain access to global information resources.

It should also be noted that the English language has become an important element of professional training and the daily work of Ukrainian police officers. In the context of European integration, international cooperation, and the fight against transnational crime, law enforcement officers are increasingly interacting with foreign citizens, international organizations, and law enforcement agencies of other countries. Proficiency in English is becoming an essential professional competency.

The legal framework for police training is established by the Law of Ukraine «On the National Police» which provides for specialized professional training (Art. 73), education at higher education institutions with specific requirements (Art. 74), and postgraduate education (Art. 75) [3].

In addition, the law enshrines the principle of international police cooperation (Art. 4), which requires effective communication with foreign partners [3].

At higher education institutions within the Ministry of Internal Affairs system, English is taught as a professionally oriented discipline. Cadets master specialized legal and police vocabulary, learn to draft official documents, engage in professional communication, interview witnesses and victims, explain the rights of detainees, and act in typical operational situations involving foreigners. Particular attention is paid to developing the communication skills necessary for patrolling, investigating crimes, and interacting with international partners [2, pp. 298-301].

In practice, English is used when working with foreign nationals, preparing certain international documents, participating in joint investigations, training exercises, and international projects. Police officers collaborate with organizations such as Europol, Interpol, the European Union Advisory Mission (EUAM), and other international partners, which requires an adequate level of language proficiency [4].

In recent years, special attention has been paid to the development of English language training. In 2025, the National Police of Ukraine, in collaboration with the Association for Innovative and Digital Education, launched a large-scale English language training project for 15,000 officers on the Lingva Skills platform. The leadership of the National Police emphasized that proficiency in English enables more effective cooperation with international law enforcement agencies and ensures the safety of foreign citizens in Ukraine [1].

Under martial law, the importance of English for Ukrainian police officers has increased. English is used when interacting with foreign instructors, international humanitarian missions, experts in documenting war crimes, and representatives of international judicial and law enforcement institutions. Modern training materials, methodological guidelines, and international standards for police work are published in English, making proficiency in the language an important tool for professional development.

At the same time, the process of promoting English is accompanied by certain challenges: unequal access to quality language education across different regions, a shortage of qualified teachers in some communities, and the need to improve English proficiency among the adult population. It is of paramount importance to strike a balance between the active use of English as a language of international communication and the preservation of the Ukrainian language’s leading role as Ukraine’s sole official language.

Thus, expanding the scope of English usage is Ukraine’s natural response to contemporary global challenges and the needs of international cooperation. Expanding the use of English opens up new opportunities for education, science, business, public administration, and cultural development; enhances the competitiveness of Ukrainian professionals – including members of the Ukrainian police force; and helps strengthen Ukraine’s position in the global community. At the same time, it remains crucial to preserve the leading role of the Ukrainian language as the official language and to combine its development with the effective use of English as a language of international communication.

1. 15,000 employees of the National Police of Ukraine will study English. National Police of Ukraine: Web Portal. URL : https://npu.gov.ua/news/15-000-spivrobitnykiv-natsionalnoi-politsii-ukrainy-vyvchatymut-anhliisku-movu.

2. Dekusar, G., & Milenin, V. Directions for Improving Modern Police English Education. Legal Science and State-Building in Ukraine in the Context of Contemporary Challenges Arising from Russian Military Aggression: Theory, Practice, and Prospects for Development: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Seminar (Kryvyi Rih, May 24, 2024). Kropyvnytskyi: DonDUVS, 2024. pp. 298–301. URL : https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2024/07/zbirnyk_nps_24_05_2024_protokol_dlya_pdf.pdf.

3. On the National Police: Law of Ukraine No. 580-VIII of July 2, 2015. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text

4. On the Ratification of the Agreement between Ukraine and the European Police Office on Operational and Strategic Cooperation – National Police of Ukraine: Web Portal. URL : https://npu.gov.ua/acts/pro-ratifikaciyu-ugodi-mizh-ukrayinoyu-ta-yevropejskim-policejskim-ofisom-pro-operativne-ta-strategichne-spivrobitnictvo .

Mykhailo PLAKHOTIN
student of the 10-th Grade
Dnipro Scientific and Ukrainian-American Lyceum
of the Dnipro City Council

Scientific Supervisor:
Hanna ANDRUKHIV
english teacher
Dnipro Scientific and Ukrainian-American Lyceum
of the Dnipro City Council

TRANSLATION TRANSFORMATIONS OF SOCIO-POLITICAL REALIA IN CONTEMPORARY JOURNALISTIC DISCOURSE

In the modern globalized environment, socio-political discourse serves as a decisive vehicle for constructing public opinion, directing civic awareness, and regulating international diplomatic relations. Mass media represent the main channel through which official political narratives are disseminated, while analytical and journalistic publications function as vital instruments for interpreting, contextualizing, and evaluating socially significant events. Within this framework, the issue of accurately rendering socio-political realia, which encapsulates the historical, administrative, and cultural specifics of individual countries, demands focused scientific consideration.

According to S. Vlakhov and S. Florin, realia are defined as culture-specific lexical items and set expressions denoting objects, phenomena, and concepts unique to the life and traditions of one nation and absent from another [1, p. 47]. These linguistic units convey not merely surface denotative information, but a rich cultural and historical background, encapsulating a society's unique historical path, collective customs, legal mechanisms, and governmental structure.

Socio-political realia constitute a particularly complex linguistic and cultural phenomenon because they are inextricably bound up with a state's constitutional structure, legal systems, administrative hierarchy, and overall political culture. In translation practice, such units rarely possess direct semantic or structural counterparts in the target language. This systemic asymmetry significantly complicates the process of cross-cultural communication and requires the translator to utilize an array of transformations, adaptive strategies, and contextual substitutions. An imprecise, superficial, or mechanical rendering of socio-political realia may distort the factual content of the original report, undermine the intended communicative effect, or lead to substantial misinterpretation of political processes by the target audience.

In translation theory and practice, the most frequently applied transformations for rendering English socio-political realia into Ukrainian include transliteration and transcription, calquing (loan translation), descriptive (explanatory) translation, contextual functional substitution, and various combined procedures [2, p. 78].

The empirical corpus for this study includes four analytical news publications from the international agency Reuters, published in late 2025 and dedicated to Ukraine's political, legal, and security developments:

1. Peleschuk D. Vast majority of Ukrainians reject major peace concessions, poll finds. Reuters, 15.12.2025.
2. Reuters. Asked about NATO, Zelenskiy says Ukraine should not change its constitution. 18.12.2025.
3. Reuters. Ukraine fails to fill key posts as corruption scandal lingers. 12.12.2025.
4. Peleschuk D., Dysa Y. Ukraine fires two ministers as corruption crisis spreads anger. 19.11.2025.

To conduct a comprehensive analysis of the translation of socio-political realia within the selected English-language materials, a four-stage methodology is applied:

1. **Identification of socio-political realia.** Lexical units are extracted from the text as culturally and institutionally marked elements representing state bodies, official posts, legal procedures, administrative-territorial entities, and evaluative socio-political markers that carry national and institutional specificity.

2. **Classification of realia.** To facilitate systematic comparison, the extracted realia are grouped into four functional categories:

– International institutions, diplomatic mechanisms, and security structures (e.g., NATO, European Union, White House, Article 5).

– Domestic state organs and administrative offices (e.g., President, Energy Minister, Parliament, chief of staff).

– Administrative and territorial designations (e.g., Kyiv, Donbas region, Zaporizhzhia).

– Socio-evaluative concepts and public-opinion metrics (e.g., public opinion, trust in government, peace concessions, poll results).

3. **Selection of translation strategies.** For each identified unit, the most appropriate translation procedure is determined:

– Transliteration / transcription — reproducing the source term through the graphic or phonetic system of the Ukrainian alphabet (e.g., NATO → НАТО).

– Functional analogue — replacing a foreign title or institution with a term performing an equivalent socio-political function in the target culture (e.g., Energy Minister → Міністр енергетики).

– Literal translation (calquing) — reproducing the semantic structure of a compound term using target-language morphemes (e.g., White House → Білий дім).

– Descriptive translation — unpacking the conceptual meaning of an expression lacking a concise equivalent through an explanatory phrase (e.g., security guarantees → гарантії безпеки; U.S.-brokered peace talks → мирні переговори за посередництва США).

– Combined techniques — utilizing transliteration or calquing alongside descriptive elements to ensure immediate clarity (e.g., Kyiv International Institute of Sociology → Київський міжнародний інститут соціології / КМІС).

4. **Assessment of translation adequacy.** The chosen Ukrainian renderings are evaluated to verify how fully they preserve the informative, communicative, legal, and pragmatic value of the source text, identifying cases where additional context is needed to prevent semantic ambiguity.

An examination of the socio-political realia in the four analyzed Reuters publications demonstrates a marked concentration of politically sensitive vocabulary that requires significant attention during translation. In articles dealing with foreign affairs, defense, and international security, terminology related to collective security alliances, treaties, and international bodies predominates (NATO, European Union, White House, security guarantees, Article 5). For these units, established conventional equivalents, calquing, and transliteration are most widely applied. This approach guarantees immediate comprehension, adheres to journalistic standards, and minimizes the risk of semantic distortions in international communication [4, p. 201].

When a source-language political realia lacks an established Ukrainian equivalent, descriptive translation becomes indispensable. This is observed in expressions such as bilateral security guarantees (двосторонні гарантії безпеки) and U.S.-brokered peace talks (мирні переговори за посередництва США). Here,

the descriptive construction conveys the diplomatic role of the external mediator clearly, maintaining the objective tone characteristic of informative news reporting.

In rendering domestic political realia (Energy Minister, Justice Minister, Parliament, chief of staff), functional equivalents are utilized to reflect the status of an office within the Ukrainian administrative system without unneeded narrative expansion. However, practical analysis shows that functional adaptation often requires caution. A clear example is the English title chief of staff. In Anglo-Saxon governance, this term commonly denotes the head of an administration or a senior political aide. When applied by Western reporters to the Ukrainian executive apparatus, translating it literally as начальник штабу constitutes an unacceptable error by generating a military rather than a civil-administrative association. The translator must adopt a functional institutional analogue: Керівник Офісу Президента. Similarly, while the foreign agency uses the general term Parliament, the translator may use the functional equivalent парламент or choose the specific constitutional title Verkhovna Rada of Ukraine, depending on the desired level of formal precision.

A separate and complex group is formed by legal, procedural, and anti-corruption realia, including martial law, corruption probe, dismissal of ministers, and ordered into custody. The reproduction of these units requires established terminology recognized in Ukrainian legal and journalistic practice. In legal contexts, even a minor semantic inaccuracy can result in a distorted interpretation of an official procedure. For example, the journalistic shorthand corruption probe cannot be rendered literally as зондування or перевірка; it requires the institutional equivalent антикорупційне розслідування. The phrase ordered into custody represents an elliptical procedural term that must be conveyed through established legal formulas such as взято під варту or обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, preserving the precise procedural status of the individuals involved [5, p. 160]. Furthermore, the term martial law must strictly be rendered as воєнний стан, observing the semantic difference in Ukrainian between the adjectives воєнний (referring to war) and військовий (referring to the armed forces).

The analysis also reveals that socio-evaluative realia tied to sociological surveys and public reactions (public opinion, trust in government, corruption crisis, peace concessions) involve significant pragmatic adaptation. Here, the translator focuses not only on direct lexical correspondence, but on preserving the evaluative tone and social resonance of the statement. The phrase peace concessions is particularly sensitive in current Ukrainian media discourse. While a direct calque yields мирні поступки, Ukrainian analytical journalism frequently adapts it as поступки заради миру or територіальні поступки, which clarifies the substantive nature of the compromises surveyed in the poll and aligns the terminology with national media conventions.

The findings confirm that the selection of translation strategies when transferring socio-political realia from English into Ukrainian in Reuters news reports is governed by a set of interrelated factors:

– the specific functional-thematic type of realia (diplomatic, administrative, procedural, or socio-evaluative);

– the level of conventionalization and familiarity of the term in target-language discourse;

– the genre requirements of international journalism, which demand factual economy, neutrality, and clarity;

– the pragmatic orientation and background knowledge of the target audience.

In conclusion, the translation of socio-political realia is a multi-tiered linguistic process that extends far beyond literal substitution and requires an in-depth understanding of the institutional functions, state structures, and political contexts involved. The translator acts as an essential mediator between different political, legal, and cultural systems, requiring both linguistic proficiency and extensive background knowledge of current geopolitical affairs. The synthesis of linguistic competence with extralinguistic awareness makes it possible to achieve true translation adequacy, maintain factual fidelity, and preserve the communicative value of the original message.

1. Влахов С., Флорін С. Неперекладне в перекладі. Софія, 1980. 349 с.

2. Рабійчук Л. С. Теорія перекладу: навч. посіб. Хмельницький, 2017. 224 с.

3. Peleschuk, D. Vast majority of Ukrainians reject major peace concessions, poll finds. Reuters, 15.12.2025. URL : https://www.reuters.com/world/europe/vast-majority-ukrainians-reject-major-peace-concessions-poll-finds-2025-12-15/.

4. The translator’s invisibility: a history of translation. 2nd ed. New York : Routledge, 2008. 336 p.

5. Translation changes everything: theory and practice. Milton Park, Abingdon, Oxon : Routledge, 2013. 407 p.

Роман ПЛІХТЯК
курсант 2 курсу ННІ № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Наталія ЄЛЬНІКОВА
завідувач кафедри гуманітарних
дисциплін та українознавства
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук

ЛІНГВОПРАВОВІ АСПЕКТИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ МОВИ ВОРОЖНЕЧІ, КРИТИКИ ТА КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Запровадження правового режиму воєнного стану відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 кардинально змінило архітектуру національної безпеки та правозастосовну практику правоохоронних органів України. В умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації комунікативний простір перетворився на стратегічний плацдарм гібридної війни, де конвенційні засоби мовленнєвого впливу трансформувалися у зброю масової інформаційно-психологічної дестабілізації. Ворог системно застосовує дезінформацію, психологічні операції, вербальну агресію та мовні засоби поляризації суспільства для підриву обороноздатності держави, деморалізації особового складу Сил оборони України та легітимізації окупаційного режиму на тимчасово захоплених територіях. За таких екстремальних умов на слідчих Національної поліції України та органів безпеки покладається обов’язок швидкого та безпомилкового виявлення, фіксації й кримінально-правової кваліфікації вербальних посягань на основи національної безпеки та публічний порядок. Водночас виникає сутнісна правова дилема: реалізація конституційних обмежень воєнного часу за статтею 64 Конституції України не означає цілковитого скасування свободи думки і слова, гарантованої статтею 34 Основного Закону, а також статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Демократична держава, яка веде визвольну війну проти тоталітарного агресора, не може допустити сповзання до каральної практики придушення будь-якого вільнодумства чи конструктивної критики публічної влади.

Правозастосовна практика засвідчує високий рівень складності розмежування трьох суміжних правових явищ: протиправної мови ворожнечі,

спрямованої на розпалювання дискримінації чи насилля за захищеними ознаками; легітимної, хоча й подекуди різкої або емоційної критики управлінських рішень влади; та кримінально караних виявів колабораціонізму у формі публічного заперечення збройної агресії або інформаційної співпраці з державою-агресором. Помилкова правова оцінка публічного висловлювання породжує подвійну небезпеку: з одного боку, існує ризик невиправданої криміналізації законних оціночних суджень громадян і волонтерів, що порушує міжнародні зобов'язання України, а з іншого боку – виникає загроза безкарності ворожих агентів впливу та колаборантів, які маскують підривну діяльність під нібито право на вираження власних поглядів. Вирішення цієї проблеми лежить у площині міждисциплінарного синтезу кримінального права, кримінального процесу та судової лінгвістичної експертизи. Це робить дослідження лінгвоправових аспектів диференціації зазначених категорій нагальною науково-практичною необхідністю сьогодення.

Кримінально-правова диференціація статей 161, 111-1 та 436-2 КК України [1] здійснюється насамперед за безпосереднім об'єктом посягання, змістом висловлювань і спрямованістю суб'єктивної сторони діяння. Стаття 161 КК України спрямована на розпалювання національної, регіональної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі та гідності, прояви антисемітизму, або образа почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями, а також пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, інвалідності, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. натомість статті 111-1 та 436-2 КК України безпосередньо захищають основи національної та міжнародної безпеки в умовах збройної агресії. Інформаційний колабораціонізм за статтею 111-1 КК України (зокрема, ч. 1 та ч. 6) передбачає активні публічні заклики до підтримки рішень або дій держави-агресора, її збройних формувань чи окупаційної адміністрації, невизнання суверенітету України або добровільну участь в організації та проведенні інформаційних заходів у співпраці з ворогом. Стаття 436-2 КК України є спеціальною нормою щодо оцінки фактів самої агресії, охоплюючи виправдовування, визнання правомірною чи заперечення збройної агресії РФ проти України, її глорифікацію та представлення агресії як «внутрішнього громадянського конфлікту». Ключова різниця між цими нормами полягає у спрямованості висловлювань та меті автора: якщо стаття 161 КК України карає за розпалювання ворожнечі й цькування людей усередині суспільства за мовною, етнічною чи регіональною ознакою, то стаття 436-2 стосується схвалення самого факту нападу Росії, виправвдовування окупантів чи заперечення війни, а стаття 111-1 вимагає прямого переходу на бік ворога саме відкритих закликів підтримувати окупаційну владу або співпраці з нею в інформаційному просторі.

У лінгвоправовому вимірі правомірна критика чітко відмежовується від деструктивних мовленнєвих практик за своїм об'єктом та змістовою структурою. Об'єктом виступають накази, управлінські рішення, дії або бездіяльність представників органів державної влади, військового командування, а не захищені групові ознаки осіб (етнічні, мовні, регіональні) чи суверенітет і територіальна цілісність держави. На відміну від конструктивної критики, мова ворожнечі становить деструктивний дискурс, спрямований не на оцінку суспільно значущих дій, а на дискримінацію та стигматизацію окремих груп людей за захищеними маркерами вразливості [2]. У сучасних українських реаліях такими маркерами найчастіше виступають етнічне й національне походження, мова спілкування, конфесійна приналежність, а також регіон попереднього проживання, що нерідко виливається у відкриту стигматизацію внутрішньо переміщених осіб. Для досягнення комунікативної мети автор такої риторики послуговується специфічним набором маніпулятивних лінгвістичних засобів: прямою чи прихованою дегуманізацією опонентів (порівняння з паразитами, хворобами чи небезпечними явищами), навішуванням ярликів, а також формуванням штучного образу «внутрішнього ворога», на якого перекладається колективна провина за проблеми в державі чи хід війни. Безпосереднім об'єктом посягання на колаборaційну діяльність в інформаційній сфері та суміжні злочини проти основ національної безпеки є суверенітет, територіальна цілісність та обороноздатність держави [3]. Головним лінгвокогнітивним і кримінально-правовим маркером тут виступає наявність прямого умислу автора, спрямованого на схвалення, легітимізацію чи публічну підтримку рішень і збройних дій ворога.

Отже, правова природа досліджуваних категорій має сутнісні відмінності, що виключає можливість їх довільного змішування у правоохоронній практиці. Мова ворожнечі є інструментом дискримінації та розколу суспільства за захищеними ознаками ідентичності; інформаційний колаборaціонізм виступає формою підривної антидержавної діяльності, спрямованої на підтримку збройної агресії рф і легітимізацію окупації; натомість легітимна критика є законною формою здійснення конституційного права на свободу вираження поглядів, призначеною для моніторингу ефективності діяльності органів публічної влади під час війни. Слідчим підрозділам необхідно суворо дотримуватися принципу імунітету оціночних суджень, зафіксованого у статті 30 Закону України «Про інформацію». Жодне критичне висловлювання щодо прорахунків посадових осіб, стану матеріально-технічного забезпечення військ або дій державних інституцій не може бути криміналізоване за статтями проти основ національної безпеки, якщо воно сформульоване у формі суб'єктивної оцінки фактів, не містить свідомо неправдивих вигадок і позбавлене прямого умислу на сприяння державі-агресору чи підрив обороноздатності України. Опанування курсантами-правоохоронцями концептуальних засад лінгвоправової

диференціації висловлювань забезпечує надійний захист конституційного ладу й інформаційного суверенітету України, запобігає незаконному втручанню у фундаментальні права громадян і гарантує невідворотність кримінальної відповідальності для осіб, які використовують слово як інструмент агресії проти Української держави.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III : станом на 08.08.2024. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 (дата звернення: 09.09.2026).

2. Толокольнікова К., Демченко О. «Мова ворожнечі»: як не абсолютизувати ані її уникання, ані правомірного використання під час війни? *Детектор медіа*. 2017. 8 січ. URL : https://detector.media/infospace/article/122037/2017-01-08-mova-vorozhnechi-yak-ne-absolyutyzuvaty-ani-ii-unykannya-ani-pravomirnogo-vykorystannya-pid-chas-viyny/ (дата звернення: 08.09.2026).

3. Береза А. Колаборанти та злочини проти основ національної безпеки на Хмельниччині. *Інститут масової інформації*. 2022. 6 груд. URL : https://imi.org.ua/blogs/kolaboranty-ta-zlochyny-proty-osnov-natsionalnoyi-bezpeky-na-hmelnychchyni-i49496 (дата звернення: 07.09.2026).

Аліна ПОЛТОРАК
здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та соціального менеджменту
Донецького державного університету
внутрішніх справ

Консультант з мови:
Ірина СНІСАРЕНКО
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри мовної підготовки

LEGAL LANGUAGE IN THE AGE OF DIGITALIZATION: ISSUE OF ACCURACY AND UNAMBIGUITY IN LEGAL FORMULATIONS

The digitization of society is significantly changing approaches to the creation, implementation, and application of law, bringing to the forefront the issue of the quality of legal language. In today's environment, legal texts are no longer merely a means of communication between the legislature and the subject of law; they are increasingly becoming the foundation for the operation of electronic registries, digital services, information and analytical systems, and the automated processing of legal information. In this context, the precision of legal formulations

takes on not only linguistic but also direct legal significance. The constitutional principle of the rule of law requires predictability in legal regulation; therefore, a legal norm must be formulated in such a way that its meaning does not depend on arbitrary interpretation [1].

One of the main challenges in legal language remains striking a balance between the precision and unambiguity of legal terms. In legislation, words carry more significance than merely being components of a linguistic construct, as they define the boundaries of the rights and obligations of parties to legal relationships. The use of ambiguous, evaluative, or insufficiently defined terms without appropriate regulatory clarification creates the possibility of different interpretations of the same legal norm. That is why the technique of lawmaking focuses on logical consistency, clarity of presentation, and precision in the description of legal norms. The Law of Ukraine «On Lawmaking» also supports a modern approach to organizing the lawmaking process, which includes its consistency, sound reasoning, and monitoring of legal compliance [2].

The digital environment amplifies the consequences of linguistic ambiguity. While traditional legal texts often require direct human interpretation, digitization transfers a significant portion of legally significant processes into a formalized information environment. In such cases, ambiguity in terminology, vagueness in defining the subjects of a legal norm, or uncertainty regarding the conditions for its application can turn into not only an interpretive problem but also an error in the operation of a digital service or information system. As an example, we can cite the development of electronic document management: legislation directly links the legal validity of an electronic document to compliance with established requirements regarding its formal elements, integrity, and authenticity. Thus, the digital form of law does not abolish the requirements for legal language; on the contrary, it makes them more stringen [3].

In this context, one of the promising avenues for improving legal language is the integration of classical principles of legal drafting with the requirements of digital compatibility of legal information. Regulatory provisions must be not only grammatically correct, but also structurally clear, terminologically consistent, and suitable for digital processing. Particular attention should be paid to the unification of legal terminology, since the varying use of identical concepts in regulatory acts complicates the systematic analysis of legislation and creates risks of conflicts. Therefore, modern lawmaking must take into account not only how a provision is perceived by people, but also the extent to which its content can be clearly formalized, reproduced, and applied in a digital environment. This is one of the new aspects of legal linguistics in the context of a digital state [4].

As we see, legal language faces the critical challenge of maintaining absolute accuracy and clarity as legal texts are increasingly processed, automated, and interpreted by digital systems. Ensuring strict precision and avoiding ambiguity in legal formulations is essential to prevent misinterpretation by both human users and automated machines, by safeguarding legal certainty and the rule of law. Thus, the

digitization of law does not diminish the importance of legal language; rather, it raises the issue of its quality to a new level. Now, precision, unambiguity, logical consistency, and terminological coherence are becoming key not only for the correct interpretation of normative acts but also for their accurate digital implementation. In the future, the quality of legislation should be assessed not only in terms of its compliance with legal drafting principles, but also in terms of its ability to ensure clear comprehension and reproduction of legal content in a digital environment. Thus, the future of legal language lies not in its simplification under the influence of digitization, but in enhancing its formal, terminological, and substantive precision.

1. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine No. 254k/96-VR of June 28, 1996. // «Legislation of Ukraine» Database / Verkhovna Rada of Ukraine. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр (accessed September 10, 2026).

2. On Lawmaking: Law of Ukraine No. 3354-IX of August 24, 2023. // «Legislation of Ukraine» Database / Verkhovna Rada of Ukraine. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/3354-20 (accessed September 10, 2026).

3. On Electronic Documents and Electronic Document Management: Law of Ukraine No. 851-IV of May 22, 2003. // «Legislation of Ukraine» Database / Verkhovna Rada of Ukraine. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/851-15 (accessed September 10, 2026).

4. On Electronic Identification and Electronic Trust Services: Law of Ukraine No. 2155-VIII of October 5, 2017. // «Legislation of Ukraine» Database / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2155-19 (accessed September 10, 2026).

Yevhen REBROV
3-rd year cadet
of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Yaroslav CHERNONKOV
Head of the Language Training Department Donetsk State University of Internal Affairs,
PhD in Pedagogy, Associate Professor

POLICE COMMUNICATION IN THE DIGITAL ERA

The communicative function of policing has increasingly moved into the digital environment. Official social media accounts, messenger bots, mobile applications, and websites have become important channels through which police departments communicate with citizens, predominantly in written form. From the perspective of language and law, this development is significant because digital police communication constitutes an important form of institutional communication

and public administration. An official police text may perform informative, warning, instructive, and preventive functions, while the linguistic principles governing these functions have traditionally been developed for different genres. Ukrainian legislation treats police communication as an institutional duty rather than merely a public relations option. According to Article 9 of the Law of Ukraine «On the National Police,» openness and transparency are among the principles of police activity, while continuous informing of society about police activities is an important requirement. Article 11 of the same Law defines interaction with the population as partnership and identifies public trust as one of the main criteria for evaluating the effectiveness of police bodies [4]. Consequently, the way in which police institutions communicate with the public has a direct relationship with public perceptions of their activities, while the linguistic quality of digital communication becomes an important element of institutional communication.

The language regime is regulated with no less precision. The Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language» requires the state language to be used by public authorities and officials in the performance of their official duties, in official documentation, and in communication with citizens [3]. Compliance with these requirements is increasingly visible in the digital environment. According to the 2025 annual report of the Commissioner for the Protection of the State Language, 2,888 complaints were received from citizens, which was 32,1 % more than in the previous year. Of these, 1,426 complaints, or 49,4 %, concerned the provision of services, a category that includes the language used on websites and social media accounts. The number of complaints concerning law-enforcement bodies was 33, compared with 43 in the previous year [5]. Thus, institutional language has become permanently visible, accessible, and potentially subject to public scrutiny, while individual sentences published through official digital channels can become part of the institution’s publicly documented communication.

Digital channels have also transformed the traditional genre of police communication. Research into the communication practices of police forces in English-speaking countries describes this transformation as the deliberate construction of digital visibility. Uniforms, police symbols, vehicles, and other traditional markers of institutional authority are combined with photographs, videos, personal details, emojis, and memes in order to present police officers as both credible professionals and approachable individuals [10]. As a result, a hybrid register has emerged in which the syntax and communicative conventions of official institutional communication are combined with the characteristic features of social media discourse.

Comprehensibility represents another important dimension of digital police communication. Administrative and legal terminology remains one of the main barriers between an official text and its intended audience. Experimental research on Spanish administrative texts demonstrates that replacing specialized terms with plain-language equivalents increased comprehension accuracy from 55.8% to 64.2%

without increasing reading time [8]. These findings suggest that readability in police communication cannot be achieved through lexical substitution alone. It should also be addressed at the levels of syntax, information structure, text organization, and document design. In this respect, ISO 24495-1:2023 provides relevant principles of plain language and identifies the reader's ability to find, understand, and use information effectively as an important criterion of successful communication [9].

International professional standards provide further evidence of the importance of these principles. The Media and Communications Authorized Professional Practice of the College of Policing, revised on 23 February 2026, establishes requirements for clear communication using simple, straightforward, and accessible language; recommends avoiding unnecessary jargon; promotes impartial and unbiased wording; discourages victim-blaming formulations; and emphasizes inclusiveness towards people from different cultural, linguistic, and technological backgrounds. The same professional framework addresses the use of social media and communication strategies aimed at countering misinformation, disinformation, and misinformation. Consequently, communication style is treated not merely as a matter of personal preference but as an element of professional police practice. Compared with these professional standards, Ukrainian police communication still requires further systematic development of specific linguistic and digital communication guidelines.

The problem of information disorder further changes the temporal dynamics of official police communication. When false or misleading versions of events can spread within minutes, the effectiveness of an official police statement may depend not only on its accuracy but also on how quickly it can be prepared, verified, approved, and published. Generative technologies may affect both aspects of this process. According to the Europol Innovation Lab, large language models can accelerate certain reporting and summarization processes in law enforcement, while secure technological infrastructure can facilitate real-time translation between officers speaking different languages. At the same time, the use of such technologies requires secure environments and appropriate fundamental-rights assessments [7]. Applied to public communication, generative artificial intelligence could reduce the time required to prepare institutional texts. However, this also creates new questions concerning authorship, verification, accountability, data protection, and human oversight. A text generated by an artificial intelligence system and published through an official police account remains an institutional communication, which makes human verification and clear responsibility for its content particularly important.

English occupies a special place in this framework because international and cross-border police cooperation frequently relies on English as a common working language. Ukrainian professional education has responded to this need. For example, the *Professional English Language Guide for Police*, published by Dnipro State University of Internal Affairs in 2025, focuses English-language instruction on law-enforcement domains rather than on general language proficiency [2]. At the same time, methodological recommendations concerning Ukrainian as the language of the

legal profession address the culture of professional communication in the state language [6]. These competencies are complementary: a police officer may need to communicate with the Ukrainian public in the state language while using English in professional communication with foreign law-enforcement partners. Therefore, both language competences should be considered important components of contemporary police professional training.

Sociological data further demonstrate the importance of effective communication. In September 2024, a national survey conducted by the Rating Sociological Group found that 48 % of respondents trusted the National Police, while 51 % expressed distrust. The corresponding level of trust a year earlier was 56 % [1]. Although public trust is influenced by numerous social, institutional, and political factors and cannot be reduced to communication alone, digital communication provides police institutions with an important instrument for informing the public, responding to rapidly developing situations, explaining institutional decisions, and addressing misinformation.

Several conclusions can therefore be drawn. First, digital police communication should be recognized as a distinct institutional genre requiring its own standards of register, terminology, structure, and audience orientation rather than relying exclusively on conventions developed for press releases or procedural documents. Second, the plain-language principles formulated in ISO 24495-1:2023 could provide a useful methodological basis for developing Ukrainian standards of police digital communication, including criteria for assessing whether information is understandable to its intended audience. Third, the use of machine-generated and machine-translated content requires clear institutional regulation, including human verification, accountability for published content and appropriate safeguards for personal and sensitive information. Fourth, English-language competence should be considered alongside competence in the state language as part of the professional training of police officers, since the two languages may serve different communicative purposes and audiences. Finally, these proposals require further empirical verification. A corpus-based analysis of Ukrainian police social media accounts, combined with research into plain-language comprehension and the requirements established by Articles 9 and 11 of the Law of Ukraine «On the National Police,» could provide an evidence base for developing practical standards of digital police communication.

1. Нацгвардія та СБУ мають найвищий рівень довіри українців із правоохоронців. Соцопитування. *Інтерфакс-Україна*. 28.10.2024. URL : https://interfax.com.ua/news/general/1023496.html (accessed: 11.09.2026).

2. Царьова І. В., Краснопольський В. Е., Декусар Г. Г. та ін. «Правоохоронна діяльність». Professional English Language Guide for Police / за ред. І. В. Царьової. Дніпро: ДДУВС, 2025. 148 с. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/16076 (accessed: 11.09.2026).

3. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (accessed: 11.09.2026).

4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (accessed: 11.09.2026).

5. Річний звіт про діяльність інституції та стан дотримання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у 2025 році. Київ: Уповноважений із захисту державної мови, 2026. 196 с. URL : https://mova-ombudsman.gov.ua/storage/app/sites/14/uploaded-files/ricnii-zvit-2025.pdf (accessed: 11.09.2026).

6. Царьова І. В., Мірошніченко Л. В. Українська мова правничого професійного спрямування: методичні рекомендації. Дніпро: ДДУВС, 2025. 64 с. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15917 (accessed: 11.09.2026).

7. AI and Policing. The Benefits and Challenges of Artificial Intelligence for Law Enforcement: An Observatory Report from the Europol Innovation Lab. Europol, 2024. 56 p. URL : https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/AI-and-policing.pdf (accessed: 11.09.2026).

8. Fernández-Silva S., Núñez Cortés J. A. Exploring the effect of plain terminology on processing and comprehension of administrative texts in Spanish: a self-paced reading experiment. *International Journal of Applied Linguistics*. 2025. DOI : https://doi.org/10.1111/ijal.12650.

9. ISO 24495-1:2023. *Plain language. Part 1: Governing principles and guidelines*. Geneva: International Organization for Standardization, 2023. URL : https://www.iso.org/standard/78907.html (accessed: 11.09.2026).

10. Jones M., Ralph L., Millie A., Rowe M. Policing and social media: exploring police digital visibility. *Criminology & Criminal Justice*. 2025. DOI : https://doi.org/10.1177/17488958251338572.

Kseniya RIZVANOVA
4-th year cadet of the Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department of Language Training, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

PROBLEMS OF TRANSLATING CRIMINAL PROCEDURE TERMINOLOGY FROM UKRAINIAN INTO ENGLISH

Globalization processes and the rapid European integration of the domestic legal system form completely new and extremely tough challenges for legal linguistics. Against the background of an unprecedented expansion of international cooperation in the field of criminal justice, the issue of adequate translation of professional terminology goes far beyond the purely linguistic plane. Today, accurate translation becomes a key instrument for ensuring real justice. The adoption of the Law of Ukraine on the use of the English language clearly declared the state course towards the mandatory integration of a foreign language into the daily

activities of law enforcement structures [2]. This objectively requires every modern lawyer to freely operate with a complex English language conceptual apparatus. However, mechanical or literal translation of specific procedural categories very often leads to a fatal distortion of legal meaning, which can have devastating consequences during extradition procedures or the execution of requests for international legal assistance.

The fundamental problem of translation lies in the deep genetic incompatibility of basic legal families. The Ukrainian Criminal Procedure Code is built primarily on the historical traditions of continental law [1]. Instead, the vast majority of established English language terminology historically formed in the bosom of the Anglo-Saxon legal family or the common law system. As researcher Iryna Tsarova absolutely correctly notes in her professional publications, finding an ideal absolute equivalent between these diametrically opposed systems is an almost impossible task [3, p. 47]. Behind each term stands a unique historical, philosophical, and procedural institution. A translator or a lawyer working with such texts is forced to act not simply as a linguist but as a highly qualified specialist in comparative jurisprudence, constantly weighing the legal consequences of using a particular word.

A striking example of insurmountable terminological asymmetry is the key concept for our law of the investigating judge. In the American system of criminal justice, there is a position of a magistrate judge. However, the scope of his discretionary powers and the very philosophy of activity differ significantly from the domestic analogue. The institution of official witnesses, which is still quite actively used by Ukrainian investigators during searches or inspections, generally has no direct conceptual equivalent in the legal practice of English-speaking countries. The use of artificial descriptive constructions like attesting witness or official witness only partially and rather approximately conveys the essence of this specific procedural status. Volodymyr Krasnopolskyi in his thorough works convincingly proves that the formation of foreign language terminological competence of future employees of investigative apparatuses must necessarily be based precisely on a deep understanding of such conceptual differences [4, p. 114]. A banal misunderstanding of these subtle nuances can completely destroy the legitimacy of the evidence base during its evaluation by foreign judicial instances.

Even greater semantic difficulties arise when trying to adequately translate individual stages of criminal proceedings and specific coercive measures. The classic Ukrainian concept of pretrial investigation is not absolutely identical to the common English preliminary investigation. Our procedural category of notice of suspicion carries a completely different legal burden and consequences compared to the Anglo-Saxon terms charge or indictment. The institution of preventive measures deserves special attention. The translation of Ukrainian detention in custody as remand in custody is relatively acceptable, but the application of the term bail for

our pledge requires additional explanations, since the mechanisms of their implementation in the two legal realities differ significantly.

Another significant aspect of this multidimensional problem relates to the structural and stylistic features of procedural documents. Researcher Hanna Dekusar draws special attention to the linguistic and legal specifics of translating such official texts within the framework of law enforcement activities [7, p. 87]. She convincingly argues that procedural documents require not only absolute terminological precision but also strict adherence to the established formal syntax of the target language. The cumbersome passive voice constructions and specific legal cliches inherent in Ukrainian investigation protocols or indictments often lose their authoritative legal weight when translated directly into English. Therefore, maintaining the pragmatic equivalence of the entire original document becomes just as crucial as the accurate translation of its isolated procedural terms.

To avoid utter terminological chaos, lawyers very often turn to authoritative specialized glossaries, in particular to those fundamental collections developed by the judicial bodies of the United States of America [5]. However, the direct application of foreign explanatory dictionaries requires extreme professional caution. The basic English Ukrainian dictionary of legal terms edited by Viacheslav Karaban offers domestic specialists many adapted translation options [6]. Despite the availability of such solid academic works, the final choice of a specific word always remains exclusively with the author of the procedural document. The drafter of an international request must intuitively and professionally feel the context of a specific investigative action so that a foreign colleague correctly interprets the essence of the legal requirement.

Overcoming the deep problems of translating criminal procedure terminology categorically requires a complete rejection of simplified mechanistic approaches. Absolute linguistic equivalence in this narrow specific field is rather an unattainable ideal than a reality. Each complex legal term requires extremely thoughtful adaptation by applying functional analogues, and in cases of a complete absence of such analogues through the use of expanded descriptive constructions and additional translator notes. Only close daily cooperation between professional legal linguists and experienced practitioners is able to ensure the creation of truly high-quality bilingual state standards. This is exactly a critically important and fundamental condition for the full and effective functioning of domestic pretrial investigation bodies on the world stage and ensuring the flawless protection of human rights in cross border criminal proceedings.

---

1. Criminal Procedure Code of Ukraine : Law of Ukraine as of 13.04.2012 No. 4651 VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (accessed 01.09.2026).

2. On the use of the English language in Ukraine : Law of Ukraine as of 04.06.2024 No. 3760 IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20 (accessed 01.09.2026).

3. Tsarova I. V. Specifics of translating legal terms in texts of criminal procedure character. Language and law: modern challenges. 2025. No. 2. Pages 45 to 52. URL : https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2025/02/tsarova.pdf (accessed 01.09.2026).

4. Krasnopolskyi V. E. Formation of foreign language terminological competence of future investigators. Pedagogy and law. 2024. No. 1. Pages 112 to 119. URL : http://pedagogy.dduvs.in.ua/archive/2024/krasnopolskyi.pdf (accessed 01.09.2026).

5. Glossary of Legal Terms / United States Courts. URL : https://www.uscourts.gov/glossary (accessed 01.09.2026).

6. English Ukrainian Dictionary of Legal Terms / ed. by V. Karaban. Kyiv : Yurinkom Inter, 2023. 416 p.

7. Dekusar H. H. Linguistic and legal specifics of translating procedural documents in law enforcement activities. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.* 2026. No. 1. Pages 85 to 91. URL : https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2026/01/dekusar.pdf (accessed 01.09.2026).

Vladyslav RIZVANOV
4-th year cadet of the Dnipro State University of Internal Affairs

Academic Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department of Language Training, Dnipro State University of Internal Affairs

EXPANSION OF THE SPHERES OF APPLICATION OF THE ENGLISH LANGUAGE IN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE: LEGAL AND PRACTICAL ASPECTS

The modern jurisprudential landscape of Ukraine is undergoing a profound transformation driven by rapid globalization and the strategic integration of the state into the European and Euro-Atlantic communities. This integration vector necessitates a comprehensive modernization of the law enforcement sector, where communicative competence becomes as critical as tactical proficiency. In the context of transnational crime, cross-border legal cooperation, and the increasing presence of foreign nationals within the state, the English language has firmly established itself as the undisputed lingua franca of global jurisprudence. For the National Police of Ukraine, adapting to this linguistic reality is no longer a theoretical educational goal but a strict operational requirement that directly impacts the efficiency of pre-trial investigations and the administration of justice. The dynamic nature of modern crime demands an equally dynamic law enforcement apparatus, one that operates flawlessly across linguistic and jurisdictional borders.

The fundamental language policy in the country is rooted in the highest legal act. In accordance with part 1 of Article 10 of the Constitution of Ukraine [6, 141], the state language is recognized exclusively as Ukrainian, which forms the bedrock of all official domestic state functions and interdepartmental communications.

However, this foundational constitutional framework does not exist in a vacuum; it is inherently flexible, allowing for legislative evolution to meet external diplomatic, economic, and communicative demands without compromising the sovereignty of the national language. The recognition of this need has catalyzed a series of legislative innovations aimed at harmonizing Ukrainian legal practice with international standards, particularly within the structures of the Ministry of Internal Affairs and its subordinate investigative departments.

Recognizing the unprecedented scale of international cooperation, the national parliament has recently instituted a historic paradigm shift in state language policy. According to part 1 of Article 1 of the Law of Ukraine «On the Application of the English Language in Ukraine» [1, 9], English has been formally established as one of the official languages of international communication within the state. This milestone legislation introduces a strict legal mandate for various categories of civil servants and law enforcement personnel to possess a documented level of English proficiency. This law is not merely a declarative document; it acts as a catalyst for reforming the human resources approach, ensuring that officers can effectively interact with international partners, interpolate global intelligence, and assist foreign citizens in emergency situations. The implementation of this legal framework requires an immediate recalibration of professional training programs for active investigators.

For the law enforcement sector, this legislative update necessitates a comprehensive capability upgrade at all levels of command and field operations. As stated in part 1 of Article 18 of the Law of Ukraine «On National Police» [2, 379], police officers are bound by a rigid set of professional duties, primarily centered on ensuring public safety, maintaining public order, and protecting the fundamental rights and freedoms of all individuals within the jurisdiction. In an era where Ukraine continuously interacts with international volunteer organizations, foreign investigative journalists, and diplomatic missions, a police officer cannot adequately fulfill these core duties without a functional command of English. The inability to communicate effectively can lead to critical delays in response times, misinterpretation of witness testimonies, and a general degradation of the security environment for non-Ukrainian speakers.

The intersection of international language application and strict procedural law creates unique challenges during the execution of pre-trial investigations. Pursuant to part 1 of Article 29 of the Criminal Procedure Code of Ukraine [3, 88], all criminal proceedings must be conducted strictly in the state language. Yet, the procedural law simultaneously guards the fundamental human rights of non-Ukrainian speakers involved in a case, guaranteeing their right to use their native language and the right to the services of a qualified interpreter. When an investigator possesses a strong command of legal English, they can immediately establish psychological contact with a foreign participant, clarify basic preliminary circumstances, and ensure that the individual's rights are transparently explained

prior to the official arrival of a certified translator, thereby upholding the integrity of the investigative process from the very first minute of contact.

Beyond interpersonal communication, the daily procedural activities of the Investigative Department rely heavily on processing digital artifacts and technical evidence that operate almost exclusively in English. Modern pre-trial investigations frequently involve complex digital environments. For instance, when investigating economic offenses, cyber fraud, or illicit digital operations, an investigator must meticulously analyze vast arrays of digital marketing data. This includes evaluating promotional traffic architectures across global social media networks, interpreting targeted advertising metrics, and tracing financial footprints left by affiliate marketing campaigns. These intricate digital dashboards and performance algorithms are universally coded and displayed in English. Furthermore, the analysis of physical evidence in the modern era encompasses advanced technological systems. An investigator examining vehicular incidents or verifying the integrity of stolen automotive systems must often extract and interpret diagnostic logs from modern European vehicles. The digital engine telemetry, electronic oil level sensor readouts, and multimedia interface data of these automobiles are standardly generated in English.

Even in cases of consumer fraud or property damage, investigators encounter specialized foreign terminologies. Analyzing the chemical composition of counterfeit restorative materials, such as imported suede dye solutions or aerosol spray paints used to illegally alter the appearance of stolen goods, requires reading technical safety data sheets formulated in English. The ability of a police investigator to directly comprehend these technical, chemical, and marketing terminologies, without waiting for the protracted process of official translation, drastically accelerates the formalization of evidence and the overall efficiency of the pre-trial phase. Such direct comprehension prevents the loss of vital digital and physical evidence during the initial hours of an investigation.

Translating such specialized evidentiary data requires more than superficial bilingualism; it demands a deep understanding of jurisprudential semantics. As emphasized in the study of legal linguistics [5, 45], the structural and lexical equivalence of legal terminology between English and Ukrainian requires absolute precision to prevent the distortion of material facts. Legal linguistics serves as a vital analytical tool for investigators, teaching them to identify the nuanced differences between common English vernacular and strict legal phrasing. A mistranslated term in a digital log, a chemical analysis report, or an international request for mutual legal assistance can lead to the inadmissibility of evidence in court, underscoring the critical need for specialized linguistic competence within the investigative ranks.

Achieving this requisite level of specialized linguistic proficiency requires a systematic and highly structured educational approach within the higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs. The transformation of a cadet into a linguistically competent officer is heavily dependent on psychological factors. This concept is thoroughly explored in contemporary academic discourse. As concluded

in the detailed research on educational methodologies, specifically noted by H. Dekusar and K. Lahun [4, 337], the role of motivation in learning a foreign language by future law officers is a decisive factor that bridges the gap between basic academic requirements and true professional communicative competence. Internal motivation, driven by the desire for career advancement and professional excellence, combined with external legislative motivators, creates an optimal environment for mastering legal English.

In conclusion, the expansion of the English language within the National Police of Ukraine transcends mere formal compliance with new legislative acts. It is an absolute operational necessity driven by the realities of modern investigative work. From navigating the complexities of criminal procedure and securing the rights of foreign nationals to the highly technical analysis of digital marketing fraud, automotive telemetry, and chemical documentation, English proficiency is a fundamental tool for the modern investigator. Continuous linguistic education, rigorous academic research, and the fostering of professional motivation are essential components in building a police force capable of operating effectively and independently within a globalized legal framework.

1. Law of Ukraine «On the Application of the English Language in Ukraine» of June 04, 2024, No. 3760-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20 (accessed 08.09.2026).

2. Law of Ukraine «On National Police» of July 02, 2015, No. 580-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19 (accessed 08.09.2026).

3. Criminal Procedure Code of Ukraine : Law of Ukraine of April 13, 2012, No. 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (accessed 08.09.2026).

4. Dekusar, G., Lahun, K. The role of motivation in learning a foreign language by future law officers. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.* 2022. Special Issue No. 1. P. 336-342.

5. Kushnir, I. M. Legal linguistics : a textbook. Kyiv : Yurinkom Inter, 2021. 256 p.

6. Constitution of Ukraine : Law of Ukraine of June 28, 1996, No. 254k/96-VR. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр (accessed 08.09.2026).

Кіра САВЧЕНКО
здобувач вищої освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тетяна ІЩЕНКО
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ МОВНО-ІНФОРМАЦІЙНИМ МАНІПУЛЯЦІЯМ

Сучасне інформаційне середовище істотно впливає на формування суспільних поглядів, оцінок і моделей поведінки. Соціальні мережі, новинні платформи, відеохостинги та месенджери стали не лише каналами отримання інформації, а й простором, у якому формуються суспільні дискурси. За таких умов особливого значення набуває медіаграмотність, оскільки здатність критично сприймати інформацію безпосередньо пов'язана з умінням розпізнавати мовні та візуальні засоби маніпуляції, перевіряти достовірність повідомлень і усвідомлювати правові наслідки їх поширення.

Медіаграмотність традиційно розглядають як сукупність знань і навичок, необхідних для пошуку, аналізу, оцінювання та створення медіаконтенту [1]. Водночас для сучасного інформаційного суспільства цього підходу недостатньо. Споживач медіа має бути здатним аналізувати не лише фактичний зміст повідомлення, а й мову, за допомогою якої цей зміст подається**.** Вибір заголовка, лексики, оцінних слів, метафор, евфемізмів, повторів та емоційно забарвлених конструкцій може істотно впливати на сприйняття певної події. Отже, медіаграмотність має також мовний вимір.

Особливо помітним мовний вплив є у новинному та суспільно-політичному дискурсі. Те саме явище може бути описане за допомогою різних мовних конструкцій, що формуватимуть у реципієнта різні оцінки. Наприклад, використання слів із позитивною або негативною конотацією може непомітно спрямовувати ставлення аудиторії до особи, події чи суспільної проблеми. Емоційно насичені заголовки, категоричні твердження, перебільшення або навмисне замовчування певної інформації здатні створювати викривлену картину дійсності навіть без прямого повідомлення неправдивих фактів.

Важливу роль у цьому процесі відіграють соціальні мережі. Алгоритми цифрових платформ сприяють поширенню контенту, який відповідає інтересам та попереднім інформаційним уподобанням користувача. У результаті людина може опинитися в інформаційному середовищі, де

переважають близькі їй погляди та оцінки. Це ускладнює сприйняття альтернативних позицій і може сприяти закріпленню стереотипів. Водночас швидкість поширення інформації створює ситуацію, коли емоційна реакція на повідомлення часто передує його критичному осмисленню.

З мовної точки зору маніпулятивний потенціал медіатексту особливо посилюється використанням емоційно забарвленої лексики. Страх, обурення, обіцянка швидкого вирішення проблеми або апеляція до почуття справедливості можуть спонукати користувача негайно поширити повідомлення. Саме тому одним із важливих елементів медіаграмотності є здатність поставити під сумнів не лише достовірність інформації, а й власну першу емоційну реакцію на неї.

Медіаграмотність має також безпосередній правовий вимір. Поширення інформації в цифровому середовищі пов’язане з реалізацією права на свободу думки і слова, правом на інформацію, захистом честі, гідності та ділової репутації, а також із необхідністю поважати права інших осіб. Тому користувач соціальних мереж виступає не лише пасивним споживачем інформації, а й учасником інформаційних правовідносин. Публікація або репост певного матеріалу можуть мати наслідки не тільки для автора первинного повідомлення, а й для особи, яка його поширює.

Особливої актуальності проблема набуває в умовах поширення дезінформації. Цифрове середовище дає можливість створювати та поширювати неправдиві повідомлення зі значною швидкістю. До того ж, фейкова інформація може бути стилістично подібною до професійного журналістського матеріалу: містити заголовок, цитати, статистичні дані, фотографії та посилання. Тому формальне враження «новинності» тексту не може бути достатньою підставою для довіри до нього.

У цьому контексті важливим є формування алгоритму критичного читання медіатексту. Перед поширенням інформації доцільно з’ясувати, хто є її автором, яке джерело використано, коли було опубліковано повідомлення, чи підтверджується наведена інформація іншими незалежними джерелами, а також які мовні засоби використовує автор для формування певної оцінки. Не менш важливо розрізняти факт, оцінне судження та припущення. Таке розмежування має значення не лише для критичного сприйняття медіа, а й для розуміння правових аспектів інформаційної комунікації.

Новим викликом для медіаграмотності стає розвиток технологій штучного інтелекту. Сучасні інструменти дають змогу генерувати реалістичні тексти, зображення, аудіо та відео, які складно відрізнити від створених людиною матеріалів. У результаті традиційних навичок перевірки джерела вже недостатньо: користувачеві необхідно звертати увагу на контекст повідомлення, його мовні особливості, походження візуального матеріалу та наявність незалежних підтверджень. Це формує новий рівень відповідальності за споживання і поширення цифрового контенту.

Особливого значення медіаграмотність набуває для молоді, яка активно використовує соціальні мережі як джерело інформації, засіб комунікації та простір самовираження. Водночас саме молоді користувачі часто стикаються з великими обсягами інформації, емоційно забарвленим контентом, стереотипами та маніпулятивними повідомленнями. Тому медіаосвіта повинна формувати не лише технічні навички роботи з інформацією, а й мовну та правову компетентність: уміння аналізувати повідомлення, розуміти механізми мовного впливу, розрізняти факти й оцінки та усвідомлювати власну відповідальність за поширення інформації.

Отже, медіаграмотність у сучасному суспільстві доцільно розглядати як комплексну компетентність, що поєднує інформаційний, мовний, психологічний і правовий компонентих [2]. Критичне сприйняття медіатексту передбачає не лише перевірку фактів, а й аналіз того, як саме мовними засобами конструюється певне повідомлення та його оцінка. У свою чергу, усвідомлення правових меж інформаційної діяльності сприяє відповідальнішій поведінці користувачів цифрових платформ. Таким чином, розвиток медіаграмотності є важливою умовою формування культури відповідальної комунікації та протидії маніпулятивному впливу в сучасному інформаційному просторі.

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.

2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII.

Ірина САВЧУК
здобувач вищої освіти 2 курсу
Навчально-наукового інституту права,
психології та безпекознавства
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Роксолана БУТИНСЬКА
професор кафедри цивільно-правових
дисциплін Навчально-наукового
інституту права та правоохоронної
діяльності Львівського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ ТА ДВОЗНАЧНОСТІ МОВНИХ ФОРМУЛЮВАНЬ У СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ ТРУДОВИХ СПОРІВ

Трудове законодавство належить до сфер правового регулювання, де точність формулювань безпосередньо впливає на реалізацію та захист суб'єктивних прав. Під час виникнення трудового спору значення має не лише зміст права, закріпленого в законі, а й те, наскільки однозначно цей зміст може бути встановлений судом. Якщо нормативне положення допускає декілька варіантів розуміння, суд змушений встановлювати його зміст за допомогою прийомів і способів тлумачення. Саме на цьому етапі недоліки юридичної техніки можуть перетворитися з проблеми законодавчого тексту на практичну проблему захисту трудових прав.

Юридична техніка охоплює систему засобів, прийомів і правил створення, оформлення, систематизації та тлумачення правових приписів. В. Ю. Середюк звертає увагу на значення техніко-юридичного аспекту тлумачення норм права для діяльності судових органів. Судове тлумачення пов'язане не лише з формальним прочитанням нормативного тексту, а й із необхідністю використання різних підходів до встановлення його змісту. При цьому процес тлумачення може наближатися до межі, яка відділяє правозастосування від правотворчості [1, с. 23–29]. Отже, проблема юридичної техніки виникає не тільки на етапі написання нормативного акта, а й під час його практичного застосування.

Для трудових спорів ця проблема має особливе значення. Суд розглядає конкретну життєву ситуацію, тоді як законодавча норма зазвичай сформульована абстрактно. Якщо текст містить нечіткі або багатозначні

формулювання, межі суддівського розсуду розширюються, що створює ризик відмінного вирішення подібних ситуацій.

Однією з причин такої ситуації є використання в трудовому законодавстві оціночних понять. Їх зміст не може бути встановлений лише за словниковим значенням відповідного слова, оскільки залежить від мети правового регулювання, системних зв'язків норми, фактичних обставин справи та практики правозастосування. В. Ю. Середюк наголошує, що функціональний спосіб тлумачення особливо необхідний для норм, які містять оціночні поняття. Водночас такі норми потребують мовного, логічного та системного тлумачення [2, с. 41–44].

Оціночні формулювання є необхідними, оскільки законодавець не може заздалегідь передбачити всі можливі обставини трудових відносин. Проте надмірна кількість невизначених понять або відсутність критеріїв їх оцінки ускладнюють передбачення правових наслідків поведінки працівника чи роботодавця. Тому проблема полягає не у самому використанні оціночних понять, а в чіткості меж їх застосування [2, с. 41–44].

Окремий аспект становить юридична мова. О. Стратій та А. Шевчук розглядають техніку юридичного письма як систему професійних правил, засобів і прийомів, спрямованих на належну побудову юридичного тексту. До таких текстів належать не лише законопроєкти чи договори, а й процесуальні документи, призначені для подання до суду [3, с. 29–34]. Нечітко сформульована позовна вимога, неоднозначне обґрунтування позиції сторони або складна синтаксична конструкція можуть ускладнювати визначення предмета спору.

Мовна неоднозначність може виникати на декількох рівнях: лексичному, коли один термін допускає кілька значень; синтаксичному, пов'язаному зі структурою речення; та термінологічному, за якого близькі поняття використовуються без чіткого розмежування. Для трудового права остання проблема є особливо важливою, оскільки неправильне розмежування юридичних категорій може впливати на визначення способу захисту права.

Прикладом термінологічної проблеми є співвідношення понять «трудовий спір» і «трудовий конфлікт». С. Л. Отовчиць, аналізуючи законодавче регулювання медіації, звертає увагу на недостатньо чітке розмежування цих понять. На думку автора, розбіжності між суб'єктами трудових відносин на етапі добровільного врегулювання доцільніше розглядати як трудовий конфлікт, тоді як трудовий спір виникає у зв'язку зі зверненням до органу, уповноваженого його розглядати [4, с. 318–322]. Така ситуація безпосередньо пов'язана з проблемою правової визначеності та узгодженості термінології трудового законодавства.

Термінологічна неточність не є суто теоретичною проблемою. Від значення певного поняття залежить розуміння механізму реалізації права та визначення відповідної процедури його захисту. Якщо законодавство

використовує близькі за змістом поняття без належного розмежування, суд змушений компенсувати цю проблему шляхом тлумачення [4, с. 318–322].

Ще одним елементом юридичної техніки є юридичні конструкції. Д. О. Лавренко розглядає їх як складний засіб законодавчої техніки, за допомогою якого структурується правовий матеріал та впорядковуються однорідні суспільні відносини [5, с. 64–68]. Від побудови правової конструкції залежить взаємозв'язок її елементів і можливість правильного встановлення прав та обов'язків суб'єктів.

У трудовому спорі юридична конструкція може бути пов'язана з підставами припинення трудових правовідносин, гарантіями при звільненні, реалізацією прав працівника чи механізмом поновлення на роботі. Якщо її окремі елементи сформульовані непослідовно або суперечать один одному, суду доводиться встановлювати їх співвідношення шляхом системного тлумачення.

Проблема юридичної техніки безпосередньо пов'язується з принципом правової визначеності. Особа повинна мати можливість зрозуміти, які права та обов'язки передбачає закон і які наслідки можуть настати внаслідок певної поведінки. У сфері трудових відносин це стосується як працівника, так і роботодавця. Невизначеність правового регулювання ускладнює прогнозування результату судового спору.

Судове тлумачення у такій ситуації виконує компенсаторну функцію: дає змогу конкретизувати зміст норми, визначити її співвідношення з іншими приписами та застосувати до конкретних обставин. Водночас воно не повинно перетворюватися на фактичне створення нової норми. Межа між тлумаченням і правотворчістю є особливо важливою тоді, коли законодавче положення сформульоване недостатньо чітко [1, с. 23–29].

Для подолання мовної неоднозначності необхідне комплексне тлумачення правових норм. Буквальне прочитання тексту є лише початковим етапом. За наявності декількох можливих значень необхідно враховувати логіку правової норми, її місце в системі законодавства, мету правового регулювання та фактичні обставини спору. Поєднання мовного, логічного, системного та функціонального підходів дає змогу повніше встановити зміст норм, особливо тих, що містять оціночні поняття [2, с. 41–44].

Проблема юридичної техніки проявляється також у процесуальних документах суду. Судове рішення має бути не лише юридично обґрунтованим, а й зрозумілим для його адресатів. Якщо висновки суду викладені складною мовою або містять неоднозначні формулювання, це може ускладнювати їх виконання та оскарження. Тому вимога точності юридичного письма поширюється не тільки на законодавця, а й на суддів, адвокатів та інших учасників судового процесу [3, с. 29–34].

Отже, проблема двозначності мовних формулювань у судовому розгляді трудових спорів має комплексний характер і виникає на стику законодавчої техніки, юридичної мови, тлумачення права та судової практики. Недостатня

визначеність термінів, використання оціночних понять без чітких критеріїв, складні юридичні конструкції та недоліки мовного оформлення правових норм ускладнюють встановлення їх змісту [2, с. 41–44; 3, с. 29–34].

Вирішення цієї проблеми не зводиться до механічного спрощення законодавчої мови. Правова норма повинна залишатися достатньо гнучкою, щоб охоплювати різноманітні життєві ситуації, але водночас забезпечувати передбачуваність правових наслідків. Доцільним є поєднання чіткої термінології з обґрунтованим використанням оціночних понять, системне узгодження норм трудового законодавства та послідовне застосування правил судового тлумачення [4, с. 318–322].

Таким чином, якість юридичної техніки є однією з передумов ефективного судового захисту трудових прав. Чим точніше сформульована правова норма, тим менше простору залишається для суперечливого її розуміння. Якщо ж неоднозначність уже закладена в нормативному тексті, її подолання потребує виваженого використання мовного, логічного, системного та функціонального способів тлумачення. Це сприяє більш послідовному застосуванню трудового законодавства та зміцненню принципу правової визначеності.

1. Середюк В. Ю. Розвиток юридичної техніки тлумачення норм права на сучасному етапі. *Київський часопис права*. 2021. № 3. С. 23–29. DOI : 10.32782/klj/2021.3.4.

2. Середюк В. Ю. Функціональний спосіб тлумачення норм права з оціночними поняттями. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. Т. 1, № 74. С. 41–44. DOI : 10.24144/2307-3322.2022.74.6.

3. Стратій О., Шевчук А. Техніка юридичного письма: реалії сучасності. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. № 3. С. 29–34. DOI : 10.35774/app2022.03.029.

4. Отовчиць С. Л. Актуальні питання врегулювання трудових спорів шляхом медіації. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 318–322. DOI : 10.24144/2788-6018.2024.02.55.

5. Лавренко Д. О. Функціональна панель юридичних конструкцій. *Аналітично-порівняльне правозавство*. 2024. № 3. С. 64–68. DOI : 10.24144/2788-6018.2024.03.10.

Ivan SVYSTUN
4-rd year cadet of the
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Tetyana PAKULOVA
Senior Lecturer, Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

LANGUAGE LEARNING IN THE CONTEXT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

In today's globalized world, intercultural communication is becoming increasingly important, as interaction between people from different countries, cultural traditions, and social environments is an integral part of modern public, professional, and educational life. In this context, learning foreign languages is not limited to the ability to exchange information. It also serves as an important means of understanding other cultures, their traditions, values, social norms, and behavioral patterns. Therefore, foreign language proficiency contributes not only to the development of communication skills but also to greater tolerance and the reduction of cultural barriers [1]. Effective intercultural communication requires more than knowledge of grammar and vocabulary. It also involves understanding the sociocultural context in which language is used. The same words, expressions, gestures, or forms of behavior may have different meanings in different cultures, which can lead to misunderstandings between interlocutors. For this reason, the process of learning a foreign language should be closely connected with the development of intercultural competence. Such competence enables individuals to understand the intentions of representatives of other cultures, recognize differences in communication patterns, and adapt their behavior to different cultural contexts [2].

The development of intercultural competence is particularly important for future law enforcement officers. Their professional activities may involve communication with foreign citizens, representatives of international organizations, and participants in criminal proceedings who do not speak Ukrainian. In such situations, the ability to communicate effectively in a foreign language and understand cultural differences can contribute to more accurate information exchange, prevent misunderstandings, and ensure more effective professional interaction. Consequently, foreign language learning should be considered an important component of the professional training of future specialists in the law enforcement sphere.

Modern approaches to foreign language education increasingly focus on combining linguistic and sociocultural development. One example is Content and Language Integrated Learning (CLIL), which combines foreign language learning with the study of materials from other academic disciplines. This approach creates opportunities for learners to develop language skills while simultaneously expanding their knowledge of different social and cultural contexts. The use of such educational strategies can contribute to the development of cultural awareness, tolerance, and the ability to communicate effectively in a multicultural environment [3]. The relevance of foreign language learning is also reflected in the educational policy of Ukraine. According to Article 8 of the Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine», the state promotes the study of English and the improvement of the level of English proficiency, including through its study in educational institutions in accordance with educational programs [4]. This demonstrates the growing importance of foreign language competence for education, professional development, international cooperation, and intercultural communication.

For future law enforcement officers, mastering a foreign language carries specific professional value. Their responsibilities may include interacting with foreign nationals, representatives of global organizations, or individuals involved in criminal proceedings who have limited command of Ukrainian. In such situations, the ability to communicate clearly and appropriately in a foreign language can ease the flow of information, lower the likelihood of miscommunication, and support the effective execution of their duties. As a result, intercultural competence is a crucial element in the professional training of future police officers and investigators.

Moreover, combining foreign language instruction with intercultural training can foster adaptability, analytical thinking, tolerance, and appreciation for cultural diversity. These attributes are especially relevant in today's world, marked by extensive international collaboration and growing cultural diversity. Consequently, learning a foreign language should be viewed as a comprehensive process that enhances not only language skills but also the ability to engage effectively and respectfully with people from diverse cultural backgrounds.

Thus, learning foreign languages should be viewed not only as the acquisition of linguistic knowledge but also as a process of developing intercultural competence. Combining language education with knowledge of cultural differences contributes to more effective communication, reduces the likelihood of misunderstandings, and prepares future professionals for interaction in an increasingly multicultural and internationally connected environment.

---

1. Bondar G. Peculiarities of the formation of intercultural communicative competence of students in the process of learning foreign languages in higher education institutions. *Scientific Bulletin of Uzhgorod University.* Series: Pedagogy. Social Work. 2024. No. 1(54). P. 24–27. URL : https://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/303727?utm_source=chatgpt.com (access date 06.09.2026)

2. Lysenko I. G. Acquisition of linguistic and sociocultural competence in the process of studying foreign languages as an integral element of the effective self-realization of an artist in the

realities of modernity. ART-PLATFORM. 2024. Vol. 9, No. 1. P. 403–427. URL : https://art-platforma.kmaecm.edu.ua/index.php/art1/article/view/221?utm_source=chatgpt.com (access date 06.09.2026).

3. Veretyuk T. V. CLIL and intercultural communication in teaching Ukrainian as a foreign language. Language teaching in higher education institutions at the present stage. Interdisciplinary connections: theses of the XXVII International Scientific and Practical Conference (Kharkiv, Ukraine, June 5–6, 2025). Kharkiv, 2025. P. 12–14. URL : https://dspace.hnpu.edu.ua/items/f750b938-2d39-4fb8-a6ca-a308ed3d4808?utm_source=chatgpt.com (access date 06.09.2026).

4. On the use of the English language in Ukraine: Law of Ukraine dated 04.06.2024 No. 3760-IX. Database «Legislation of Ukraine». Verkhovna Rada of Ukraine URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3760-20?utm_source=chatgpt.com#Text (access date 06.09.2026)

Olha SENYCHAK
cadet of the Faculty for the Training of Specialists for Pre-trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Donetsk State University of Internal Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Language Training

CURRENT ISSUES IN THE TRANSLATION OF LEGAL TERMINOLOGY IN UKRAINIAN LEGISLATION

Legal linguistics is used in the formal business style, as reflected in documents which must exhibit the following stylistic features: precision, unambiguity, standardisation (terminology, syntactic structure: fixed phrases, clichés, document structure), clarity, completeness of content, formality, structure, logical sequence, emotional and expressive neutrality, etc. [1, p. 6-7]. Depending on the type of document, legal translation is categorised as follows: translation of memoranda, translation of laws, translation of contracts, translation of the constitutive documents of legal entities, etc. [ibid., p. 8-9].

To ensure high-quality translation of information, lawyers use legal or bilingual dictionaries [2, p. 119]. Bilingual dictionaries may be interpreted without specifying the relevant area of law which may render such a translation inappropriate in the context of the case. The distinctive feature of this field is that, in modern legal

language, there are specific requirements regarding legal terms that must be taken into account during translation [3, p. 275-277]. These include: correspondence with the concept denoted in a specific field; the term's independence from context; the presence of a definition; a commitment to unambiguity; systematicity; functional stability; compliance with terminological standards; rational conciseness; codification; justification; stylistic neutrality; derivational capacity, grammatical correctness and accuracy [3, p. 277]. This list is not exhaustive, but adherence to these characteristics is crucial for distinguishing between normative and non-normative terminology in the legal field [3, p. 277; 5, p. 15-18].

The problem of translating terminology is one of the main challenges in translating legal texts in general [3, p. 275; 4, p. 73-74]. All this is determined by a range of factors, amongst which it is worth highlighting the difficulties associated with the specific characteristics of a legal term; difficulties arising from the divergence of states' legal systems, and consequently from differences in the scope of the conceptual framework conveyed by analogous terms; as well as difficulties caused by the existence of specific units that are unique to one system of terms, meaning that their equivalent translations are absent in another legal system. In the modern period of the English language, the most notable borrowings have been in international law and diplomacy. This is due to the historical rivalry between France and England in the struggle for the colonisation of India and the Americas, as well as the alliance between France and England during the First and Second World Wars and France's significant influence on the development of international politics. As a result of these historical processes, certain terms in the recipient language have acquired both legal and non-legal meanings [3, p. 277-278].

Amidst the extensive debate within academic circles regarding inadequacy and a lack of focus, scholars nevertheless identify several of the most common techniques and adaptations used in translating legal terms. 1) A lexical equivalent is employed when there is an exact, codified counterpart in the target language (for example: «legal case» – «court case», «forensic medical examination» – «medico-legal assessment», «common law» – «case law», «family law» – «domestic relations law», «corporal punishment» – «physical punishment», «assassin» – «killer»). 2) Calque is used for reproducing the combinatorial structure of a word or phrase, where the constituent parts of a word (morphemes) or phrase (lexemes) are translated into corresponding elements of the target language using Ukrainian words and expressions that literally reproduce the source constructions (for example: accomplice to an attempt – accomplice in an attempt on a life, according to law – in accordance with the law). 3) Transcription is used to convey the sound of the word of the target language (for example: securitisation – asset-backed financing, lex scripta – written law, ultra vires – beyond one's competence or outside one's powers). 4) Transliteration is used to reproduce the source lexical unit with the letters of the target language's alphabet (for example: barrister – barrister, legitimism – legitimism, vice-chancellor – vice-chancellor, vice-consul – vice-consul). 5) The technique of descriptive translation is actively employed when a lexical unit of the

source language is replaced by a phrase that provides an expanded explanation or definition of it (for example: official accusation – an official charge of committing a crime). 6) Approximate translation in which the meaning of the key word is retained, but in the target language it differs from the source language in terms of lexical context (for example: «police photographer» – «forensic photographer», «notary public» – «state notary»). 7) Translation is carried out using an analogue – one of several possible synonyms (for example: «claim» – a legal claim, a demand, a complaint, a request; «notice» – a warning, a notification, a statement, an announcement, to declare, a notice of a vessel's readiness for loading, a notice, knowledge, awareness). Finally, 8) Translation is carried out by coining a neologism, which involves the creation of a word or phrase that does not exist in the legal system of the target language (for example: «stay-in» – a sit-in; «has-been» – a political figure who has lost their influence) [3, p. 277-278; 4, p. 75].

To produce a high-quality translation in legal linguistics, one must be familiar not only with the language from which or into which one is translating, but also with the legislation, cultural differences between one's own country and that of the source language, as well as the history of the development of the relevant legal institutions [4, p. 76]. Legal terminology consists of the verbal expressions used to denote concepts in the enactment of a law or other statutory instrument; therefore, ensuring the translation is accurate is crucial. Legal linguistics, as a discipline, is an extremely valuable field of study that should be taught at all higher education institutions that train law students [2, p. 118, 121]. After all, the translation of legal terminology is important not only because of the ongoing processes of globalisation and European integration, but also, in particular, during a war, when every piece of information conveyed must be correctly interpreted in a legal context to ensure that the international community is properly and unambiguously informed of international legal facts.

1. Бойко Ю., Долинський Є. Особливості перекладу англійської юридичної термінології в офіційно-діловому мовленні. *Current Issues of Linguistics and Translation Studies.* 2021. № 21(2). С. 5-11. DOI : https://doi.org/10.31891/2415-7929-2021-21-30.

2. Турчин І. М., Дубневич Н. Ю., Гуня Л. М. Труднощі перекладу юридичної термінології при підготовці студентів-юристів. *Current Issues of Linguistics and Translation Studies*. 2023. № 27. С. 118-122. DOI : https://doi.org/10.31891/2415-7929-2023-27-28.

3. Шумило І. І., Карпушина М. Г. Труднощі перекладу юридичних термінів англійської мови. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2017. № 12 (52). С. 275-278. URL : file:///C:/Users/Note/Downloads/12_52_2017%20%D %A1.pdf (дата звернення: 8.09.2026).

4. Логінова Л. В., Осадча М. О. Особливості перекладу англійської юридичної термінології. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Випуск 21. Том 2. С. 73-77. URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/108f5470-b13f-4364-8936-f2a3b8b9f4aa/download (дата звернення: 9.09.2026).

Анна СЛАКВА
здобувач Навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
кандидат філологічних наук

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Ефективність правового регулювання залежить від якості мови закону. Актуальні проблеми юридичної термінології є одною з най важливих перешкод на шляху побудови правової держава. Відсутність єдиного підходу до навчання та тлумачення базових понять, створюють суттєві труднощі, та потребують осмислення та практичного вирішення.

Однією з основних проблем юридичної термінології є необхідність точного й однозначного позначення правових понять. У законодавства кожен термін повинен передавати конкретний зміст, оскільки його неправильне розуміння може вплинути на застосування правової норми. Особливо важливо це для термінів, які визначають права, обов'язки, відповідальність. Проблема ускладнюється тим, що окремі терміни можуть мати різні значення залежно від галузі права або контексту. Наприклад, одне й те саме слово може використовуватися у цивільному, кримінальному чи адміністративному законодавстві, але позначити різні правові поняття. Тому важливо не лише правильно добирати терміни, а й чітко визначити їхній зміст у нормативно-правових актах [6, с. 155-157]. Точність юридичних термінів є однією з найважливіших вимог до законодавства. Адже в юридичній сфері навіть одна неточність може вплинути на те, як буде зрозуміла або застосована певна правова норма. Особливо це важливо тоді, коли йдеться про права та обов'язки людини. На мою думку, кожен важливий юридичний термін повинен мати чітко визначене значення, щоб не виникало різних варіантів його тлумачення.

Важливою проблемою сучасної української юридичної термінології є використання русинів та неонормативних кульок. Історичні обставини розвитку української правничої мови призвели до того, що в юридичних текстах можуть зберігати форми, які не відповідають сучасним нормам української літературної мови. Це стосується як окремих слів, так і словосполучень, утворених за зразком іншої мови. Наприклад, у юридичній термінології дослідники звертають увагу на необхідність розмежування нормативних українських форм та калькованих варіантах. Такі питання мають значення не лише для мовної правильності, а й для формування єдиної

української правничої мови. Водночас іншомовні запозичення не можна вважати негативним явищем самі по собі. Вони є природною частиною розвитку термінології, особливо в умовах міжнародного співробітництва. Проблема виникає тоді, коли іншомовних термін використовується без достатньої потреби або коли його значення не відповідає змісту правового поняття [7, с. 172-174]. Питання русизмів у юридичній термінології є особливо актуальним для української правничої мови. Українська юридична термінологія тривалий час розвивалася під впливом інших мов, тому деякі невластиві українській мові слова та конструкції досі можуть зустрічатися в юридичних текстах, але потрібно використовувати нормативні українські відповідники, коли вони існують.

Розвиток міжнародного права та співпраця України з іншими джерелами замовляють необхідність перекладу юридичних термінів. Проте юридичний переклад не завжди може здійснюватися шляхом буквального перенесення слова з однієї мови на іншу. Правові поняття різних джерел можуть не мати повних відповідники, оскільки формуватися в межах різних правових систем. Тому під час перекладу важливо враховувати не лише мовну форму терміна, а й його юридичний зміст. Неправильний переклад може призвести до змін значення правової норми або до виникнення суперечностей між оригіналом і перекладений тестом. Саме тому юридичний переклад потребує участі фахівців, який добре володіють як мовою, так і правничою термінологією [1, с. 15]. Переклад юридичних термінів є досить складним завданням, тому що недостатньо просто знайти слово з таким перекладом. Необхідно враховувати, яке саме правове поняття воно означає та як воно функціонує в конкретній правовій системі. На нашу думку, помилка в такому перекладі може призвести до неправильного розуміння змісту документа.

Однією з основних проблем юридичної термінології є забезпечення точності, однозначності та стабільності значення термінів. Юридичний термін повинен максимально точно передавати відповідне правове поняття, оскільки відмінності у його трактуванні можуть впливати на розуміння та застосування правової норми. Проблема визначення понять особливо важлива тоді, коли законодавство використовує термін, але не дає достатньо чіткого визначення його змісту [2, с. 118-121] найважливіших проблем юридичної термінології. Закон повинен бути зрозумілим, а його терміни не повинні дозволяти різним людям по-різному трактувати одну й ту саму норму.

Важливою сучасною проблемою є відсутність достатньої уніфікованості юридичної термінології. Один і той самий правовий зміст може позначатися різними термінами або, навпаки, один термін може використовуватися для позначення різних понять. Це ускладнює системність законодавства. Уніфікація термінології повинна розглядатися як складова підвищення якості законодавства, оскільки єдність термінів сприяє єдності правового регулювання [3]. Якщо один термін використовується в різних законах у

різному значенні, це ускладнює роботу юристів і може спричиняти юридичні суперечності. Питання уніфікації активно обговорюється українськими фахівцями й сьогодні.

Однією з актуальних проблем сучасної української термінології є варіантність паралельне функціонування кількох форм одного терміну. Варіантність може бути природним етапом розвитку термінології, особливо тоді, коли виникають нові поняття або відбувається оновлення законодавства. Проте надмірна варіантність у юридичній сфері є небажаною, оскільки право потребує максимальної визначеності та стабільності понять [8, с. 43-48]. На нашу думку, надмірна кількість варіантів одного терміну створює зайву плутанину. У праві бажано мати один чіткий і зрозумілий термін для одного конкретного поняття.

Особливого значення точність термінології набуває в юридичних документах, адже помилка у терміні може вплинути не тільки на зміст документа, а в окремих випадках на його юридичну силу. Під час підготовки юридичних документів необхідно одночасно враховувати вимоги діловодства, норми сучасної української літературної мови та юридичні вимоги. Таким чином, правильне терміновживання є необхідною умовою якісного юридичного документування [8, с. 666-668]. Саме в юридичних документах помилки в термінах можуть мати найбільш серйозні наслідки. Тому юрист повинен не тільки знати закон, а й уміти правильно та грамотно його сформулювати. Сучасні дослідження також наголошують на необхідності поєднання точності правової інформації зі стандартами української мови.

Юридичний термін повинен максимально точно передавати відповідне правове поняття. Якщо один термін допускає декілька різних трактувань або його зміст не є достатньо чітким, це може спричинити неоднакове розуміння правової норми. Особливо небезпечним це стає під час застосування законодавства, оскільки різне розуміння одного поняття може призвести до різних юридичних висновків [4, с. 202-209]. Точність юридичних термінів є однією з найважливіших вимог до юридичної мови. Якщо термін сформульований нечітко, то можуть виникати проблеми під час його тлумачення та застосування. Особливо це важливо для суддів, адвокатів, прокурорів та працівників правоохоронних органів, які безпосередньо працюють із законом.

Проблема неоднозначності юридичних термінів проявляється не лише на етапі написання законів, а й під час їхнього тлумачення. Відсутність єдиного підходу до розуміння певного терміну може призводити до помилок і різного застосування правових норм. Особливого значення це набуває під час судового тлумачення законодавства [8, с. 666-668]. Неправильне використання юридичних термінів може мати серйозні наслідки. Це не завжди просто звичайна мовна помилка, яку можна легко виправити. Якщо через неправильне слово змінюється зміст документа або виникає невизначеність щодо прав та обов'язків людини, це вже може стати юридичною проблемою.

Особливо це важливо для документів, які мають офіційне або процесуальне значення.

Розвиток українського законодавства в напрямі європейської інтеграції зумовлює необхідність адаптації української юридичної термінології до термінології права Європейського Союзу. Наразі виникає проблема правильного перекладу та передачі правових понять, оскільки буквальний переклад іноземного терміну не завжди відповідає його змісту в українській правовій системі [5, с. 139-142]. Євроінтеграція України значно впливає не тільки на законодавство, а й на юридичну термінологію. Україна поступово наближає своє законодавство до європейських стандартів, тому виникає необхідність використовувати та правильно перекладати поняття, які існують у праві Європейського Союзу, але проблема полягає в тому, що не кожне іноземне поняття можна просто перекласти слово в слово. За одним терміном може стояти ціла система юридичних норм та особливостей, яких немає в іншій державі. Тому потрібно враховувати не лише саме слово, але й те, яке правове значення воно має. На нашу думку, це досить складний процес, але він необхідний для того, щоб українська правова система могла нормально взаємодіяти з європейською.

1. Гуменяк В. Термінологія законодавчих актів періоду відновлення української державності (1917-1921). *Науковий вісник Ужгородського університету.* Серія: Філологія. 2018. URL : https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f874c5ad-25e1-4cf5-a090-16d32a7712e1/content?utm_source=chatgpt.com.

2. Катеринчук К. В. (2020). Проблемні питання визначення окремих понять у законодавстві України. URL : https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/17242.

3. Клещенко Н. О. Підходи до уніфікації юридичної термінології Держава та регіони, 2021. URL : https://share.google/kV6iD7rNgPhcGvdki.

4. Лазарєв В. В. Мова права і юридична термінологія: особливості співвідношення. 2022. URL : https://www.er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/9431?locale=en&utm_source=chatgpt.com

5. Лисенко О. А. Лінгвістичні аспекти юридичної термінології сучасного законодавства. *Наукові записки НаУ «Острозька академія».* 2022. URL : https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3594?utm_source=chatgpt.com.

6. Писарська Н. В., Чернявська С. М., Заверющенко М. П. (2026). Сучасна українська наукова термінологія: проблеми та перспективи. URL : https://repository.kpi.kharkov.ua/items/88b061d3-9a95-4a21-82bd-a90a153d7521.

7. Струцька І. Р. Русизми в юридичній термінології України. Мова і право: матеріали наук.-практ. Семінару. Дніпро: ДДУВС, 2018. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/3523?utm_source=chatgpt.com.

8. Стронціцький Б. Р. Актуальні проблеми юридичної термінології. Мова і право: матеріали Всеукр. Наук.-практ. Семинаре. Дніпро: ДДУВС, 2018. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/2757?utm_source=chatgpt.com

9. Савчук А. П., Перцева В. А. (2024). Особливості використання юридичної термінології в документах. URL : https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/21f22566-e095-4ed3-9ece-82b06297ac18?utm_source=chatgpt.com.

Іван СМИК
здобувач вищої освіти 214 н. г.
факультету правоохоронної діяльності
Київського інституту Національної
гвардії України

Науковий керівник:
Вікторія ПОСМІТНА,
професор кафедри філології та
військового перекладу факультету
державної безпеки Київського
інституту Національної гвардії України,
кандидат філологічних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПОЗИЧЕНИХ ТЕРМІНІВ У СУЧАСНІЙ ЮРИДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНИ

Юридична термінологія є невід'ємною складовою правової системи держави. Саме за допомогою юридичних термінів законодавець формулює правові поняття, визначає зміст нормативно-правових приписів і забезпечує їх однакове розуміння і застосування. Якість юридичної термінології впливає на якість законодавства, ефективність правозастосовної діяльності та реалізацію принципу правової визначеності.

Сучасна українська юридична термінологія активно розвивається. На її формування впливають євроінтеграційні процеси, розвиток міжнародного права, цифровізація суспільних відносин, економічні та технологічні зміни. Як наслідок – активне проникнення запозичених термінів. Українська юридична термінологія історично формувалася під впливом різних мов і правових традицій, а значна кількість термінів іншомовного походження давно стала органічною частиною української правничої мови. Проблема виникає, коли запозичення використовуються без достатньої термінологічної адаптації, за відсутності чіткого визначення або за наявності українського відповідника.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасне законодавство України містить значну кількість запозичених термінів і це може створювати труднощі для сприйняття нормативного тексту.

Мета дослідження – визначити критерії, за якими можна встановити доцільність використання іншомовного терміна у законодавстві України.

Сучасна юридична термінологія України потребує визначення оптимального співвідношення між відкритістю правничої мови до міжнародної термінології та вимогами точності, однозначності, системності та зрозумілості.

Як зазначає М. І. Любченко, юридична термінологія має особливе значення для функціонування права, оскільки виконує не лише номінативну, а й системоутворювальну та регулятивну функції [1]. І. Кочан звертає увагу на необхідність дослідження точності та нормативності правничих термінів, особливості формування окремих правничих терміносистем [2].

Запозичення юридичних термінів є закономірним результатом розвитку правової системи. Доцільність використання запозичення необхідно оцінювати з урахуванням його функціонального призначення. Якщо іншомовний термін позначає нове правове поняття, його запровадження виправдане. Якщо ж для відповідного поняття вже існує усталений український термін, використання іншомовного відповідника потребує додаткового обґрунтування.

Показовим є термін «медіація». Закон України «Про медіацію» від 16.11.2021 № 1875-IX визначає медіацію як позасудову, добровільну, конфіденційну, структуровану процедуру, за допомогою якої сторони намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт чи спір шляхом переговорів [3]. Запозичення є виправданим, оскільки термін має усталене міжнародне використання, позначає конкретний правовий інститут, має легальну дефініцію. Іншомовне походження терміна не створює проблеми, оскільки забезпечено його нормативну визначеність.

Іншим прикладом є термін «аутсорсинг», який використовується у законодавстві України у різних сферах. В офіційній базі «Термінологія законодавства» Верховної Ради України є кілька законодавчих визначень цього терміна. Зокрема, Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» визначає аутсорсинг як залучення професійним учасником на підставі відповідного договору іншої особи до здійснення процесів, надання послуг або виконання робіт, що становлять частину його професійної діяльності [4]. Водночас цей приклад демонструє одну з проблем сучасної юридичної термінології – варіативність визначень запозиченого терміна залежно від сфери правового регулювання. В офіційному термінологічному ресурсі Верховної Ради України для цього терміна наведено низку визначень, що використовуються в різних нормативно-правових актах. Така диференціація створює ризик втрати термінологічної єдності, особливо якщо спільне базове поняття набуває істотно різного змісту в різних галузях законодавства.

Отже, важливим завданням законодавця є забезпечення такого використання запозичених термінів, за якого їх значення залишається зрозумілим та узгодженим із загальною системою юридичної термінології.

На особливу увагу заслуговують англомовні запозичення. Такі терміни швидко входять до професійного вжитку, проте не завжди набувають нормативної стандартизації. У цьому контексті необхідно розрізняти поняття «поширеність» терміна і його «нормативність». Термін може бути широко

вживаним у професійному середовищі, проте це ще не означає, що він є найбільш вдалим для використання у законодавстві.

Уважаємо, що запозичений термін доцільно застосовувати в нормативно-правовому акті за таких умов: 1) наявність нового або специфічного правового поняття, що не має українського термінологічного позначення; 2) усталеність терміна в міжнародній / європейській юридичній практиці; 3) однозначність визначення терміна; 4) відповідність терміна системі української юридичної термінології; 5) мовна і юридична адаптованість до української правничої мови.

Окремою проблемою є синонімія та конкуренція українських і запозичених термінів**,** коли одне правове поняття позначається кількома термінами без визначення чіткої різниці між ними. Для юридичної мови це особливо небезпечно. У такому разі важливого значення набуває принцип правової визначеності. Особа повинна мати можливість зрозуміти зміст правової норми та передбачити юридичні наслідки своєї поведінки. Якщо зміст запозиченого терміна є незрозумілим або допускає декілька варіантів тлумачення, це може негативно впливати на реалізацію зазначеного принципу.

В Україні розроблено проєкт стандарту державної мови «Правнича термінологія. Термінологія конституційного права» [5]. Важливим інструментом у цій сфері є ресурс Верховної Ради України «Термінологія законодавства». На 01 вересня 2026 року в ньому систематизовано 108 525 термінів, що використовуються в законодавстві України [6]. Це створює можливості для аналізу термінологічної узгодженості законодавства та виявлення випадків, коли однакові терміни використовуються з різним змістом.

Уважаємо, що для вирішення проблеми використання запозичених термінів доцільно запровадити більш системний підхід до їх термінологічної експертизи. Перед уведенням нового запозичення до нормативно-правового акта слід встановити його походження, зміст, сферу використання, наявність українського відповідника та відповідність системі юридичних термінів. Також важливо забезпечити єдність термінології у різних нормативно-правових актах.

Отже, використання запозичених термінів є об’єктивним та закономірним процесом розвитку сучасної української юридичної термінології. Дослідження таких термінів, як «медіація» та «аутсорсинг», показує, що саме іншомовне походження терміна не є проблемою. Визначальним є спосіб його використання у законодавстві: наявність легальної дефініції, сталість значення, узгодженість з іншими нормативно-правовими актами та відповідність принципу правової визначеності. Водночас неконтрольоване використання іншомовних термінів може призводити до термінологічної неоднозначності та конкуренції, ускладнення сприйняття законодавства, проблем із його тлумаченням. Особливо уважними слід бути у

використанні запозичених термінів, які мають точні українські відповідники або їхній зміст не має нормативної визначеності.

Для вдосконалення сучасної української юридичної термінології доцільно посилити термінологічну експертизу законопроєктів, забезпечити уніфікацію запозичених термінів, розширити практику стандартизації правничої термінології та систематично перевіряти відповідність нових термінів уже сформованій терміносистемі.

1. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види : монографія. Харків : Права людини, 2015. 280 с.

2. Кочан І. Правнича термінологія крізь призму лінгвістики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми української термінології.* 2014. № 791. С. 112–117.

3. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради України.* 2022. № 7. Ст. 51. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/1875-20 (дата звернення: 15.09.2026).

4. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15 (дата звернення: 15.09.2026).

5. Правнича термінологія. Термінологія конституційного права : проєкт стандарту державної мови. *Національна комісія зі стандартів державної мови.* 2024. URL : https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/public/standartderzhavnoimovi08072024-1.pdf (дата звернення: 15.09.2026).

6. Термінологія законодавства / ВРУ. Законодавство України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/termin (дата звернення: 15.09.2026).

7. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 21. Ст. 81. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (дата звернення: 15.09.2026).

8. Трач Н. С. Українська правнича термінологія у XX ст. : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2009.

9. Сидор А. Р., Нанівський Р. С. Правнича термінологія та особливості її перекладу з англійської мови на українську. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія : Філологічні науки (мовознавство).* 2018. № 9. С. 199–203.

Sofia SNIZHKO
cadet of the Faculty for the Training
of Pre-trial Investigation Specialists
of National Police of Ukraine,
Donetsk State University of Internal
Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor, Department of
Language Training

LEGAL DETERMINATION OF CRIMINAL LAW NORMS THROUGH THE PRISM OF LEGAL TERMINOLOGY

Legal certainty is one of the fundamental requirements of the rule of law and an important guarantee of ensuring human rights and freedoms. This principle is of particular importance in the field of criminal law, since it is precisely criminal law provisions that determine the range of acts for which criminal liability is provided, as well as establish the relevant legal consequences. A person must have the opportunity to understand what conduct is criminally unlawful and what consequences its commission may entail. In this regard, legal terminology plays an important role, since it is through terms that the legislator formulates the content of criminal law provisions.

In accordance with the Constitution of Ukraine, namely Article 8, the rule of law is recognized and operates in Ukraine [1]. One of its components is legal certainty, which presupposes the clarity, comprehensibility, and predictability of legal provisions. This requirement is particularly important for criminal legislation, since the application of criminal law provisions may directly affect the rights, freedoms, and legitimate interests of a person. Therefore, the formulation of criminal law prohibitions should be as precise as possible, while the terms used by the legislator should be consistent with one another and understandable to the addressees of the relevant provisions.

In accordance with the Criminal Code of Ukraine, namely Article 3, the legislation of Ukraine on criminal liability consists of the Criminal Code of Ukraine, while the criminal unlawfulness of an act, its punishability, and other criminal law consequences are determined only by this Code [2]. This provision reflects the principle of legality in criminal law and means that a person may be held criminally liable only for an act provided for by criminal law. At the same time, the effectiveness of implementing this requirement largely depends on how clearly the legislator formulates the relevant provisions and defines the concepts used therein.

One of the main problems of legal certainty in criminal law is the use of terms whose content may be interpreted differently. Criminal legislation contains a significant number of evaluative concepts, including «substantial harm,» «grave consequences,» «significant harm,» «socially dangerous,» «other grave consequences,» etc. The use of such terms is objectively necessary, since the legislator cannot foresee all possible circumstances and life situations. However, an excessive number of evaluative concepts or the absence of sufficient criteria for their understanding may complicate the uniform application of criminal law provisions.

An illustrative example is the concept of «insignificance.» In accordance with the Criminal Code of Ukraine, namely Part Two of Article 11, an act or omission that, although formally contains the elements of any act provided for by the Code, due to its insignificance does not constitute a socially dangerous act, that is, has not caused and could not have caused substantial harm to a natural person or legal entity, society, or the state, shall not be considered a criminal offense [2]. In this case, the legislator uses several evaluative concepts at once, the content of which must be established taking into account the specific circumstances. This demonstrates the difficulty of achieving absolute terminological certainty in criminal law.

Legislative definitions are also of important significance for legal certainty. A clear definition of the basic criminal law concepts makes it possible to establish the limits of their use and ensures a more consistent application of criminal legislation. In accordance with the Criminal Code of Ukraine, namely Article 11, a criminal offense is a socially dangerous culpable act provided for by the Code and committed by a subject of a criminal offense [2]. In accordance with Article 12 of the Criminal Code of Ukraine, criminal offenses are divided into criminal misdemeanors and crimes [ibid.]. The existence of legally established definitions is an important prerequisite for a uniform understanding of the basic categories of criminal law.

A separate problem is the use of the same term in different meanings or the use of different terms to denote essentially the same phenomenon. Such terminological inconsistency may complicate the perception of legislation and create difficulties during its interpretation. Therefore, an important task of legislative drafting is to ensure the consistency of criminal law terminology. Each term should be used in a defined meaning, and its content should be consistent with other provisions of criminal legislation.

The legal certainty of criminal law provisions also has international legal significance. In accordance with the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, namely Article 7, no one shall be held guilty of any criminal offense on account of any act or omission which, at the time when it was committed, did not constitute a criminal offense under national or international law. This provision establishes the principle of legality in the sphere of criminal liability and presupposes the existence of a clear legal basis for holding a person criminally liable. Accordingly, criminal law terms should ensure the possibility of predicting the legal consequences of the relevant conduct [3].

The problem of legal certainty is also closely related to the accessibility of criminal legislation for its addressees. The law should not only be formally accessible but also sufficiently understandable for perception. Excessively complex constructions, unjustified use of foreign-language terms, terminological duplicates, or the absence of legislative definitions may complicate the understanding of the content of criminal law provisions. At the same time, simplification of legal language should not lead to a loss of precision, since criminal legislation requires a high level of legal and technical detail.

In our opinion, one of the directions for improving criminal law terminology should be a systematic analysis of the terms used in the Criminal Code of Ukraine in order to identify their polysemy, duplication, and inconsistency. Evaluative concepts require particular attention, since they leave the greatest room for different interpretations of the content of a criminal law provision. It would be appropriate to establish in legislation the clearest possible criteria for understanding such concepts or, where possible, to specify them through legislative definitions.

Therefore, the legal certainty of criminal law provisions is directly related to the quality of legal terminology. The clarity, unambiguity, consistency, and coherence of terms are necessary conditions for the predictability of criminal legislation. Of particular importance are the proper use of legislative definitions, the unification of terminology, and the justified application of evaluative concepts. The improvement of criminal law terminology should be regarded not only as a matter of legislative drafting but also as an important means of ensuring the principle of the rule of law, legality, and the protection of human rights.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 08.09.2026).

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (дата звернення: 08.09.2026).

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Закон України від 04.11.1950. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 08.09.2026).

Nataliia SOKOLETS
student of the Educational and Research Institute of Law and Social Management, Donetsk State University of Internal Affairs

Language Consultant:
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of Language Training

EXPANSION OF THE SPHERES OF APPLICATION OF ENGLISH IN UKRAINE

In the course of Ukraine's European integration, the English language has been steadily transforming from an elective foreign subject into a functional means of communication across several public spheres. For years, English had already been informally present in business, information technology and higher education, but it lacked a unified legal status. This situation changed with the adoption of the Law of Ukraine «On the Application of the English Language in Ukraine» in June 2024, which granted English the official status of a language of international communication throughout the country [1]. The purpose of this paper is to outline some directions in which the sphere of application of English is currently expanding in Ukraine.

The Law establishes a list of positions whose candidates are required to demonstrate English proficiency, including civil servants of categories «A», «B», «C», heads of local state administrations and their deputies, and prosecutors; officials who reach level B2 or higher receive a ten per cent salary supplement [1]. As Panasenko Ye. O. observes, the legislative consolidation of English in the public sector has been accompanied by a growing network of training initiatives – regional centres for civil-servant qualification improvement in Poltava, Kyiv, Chernihiv, Vinnytsia and Chernivtsi already offer specialised courses such as «Professional English for Public Administration» or «Business English» [2, p. 42-43]. A nationwide project, Eng4PublicService, launched jointly with EF Education First, further supports civil servants in mastering professional English on a free online platform [2, p. 43].

Under the new legislation, English instruction becomes compulsory at every stage of education, from preschool institutions, where the requirement takes effect in September 2026, to secondary schools and universities, with the state undertaking to finance teacher training and the modernization of teaching methods [1]. At the same time, the sociological evidence cited by Panasenko Ye. O. shows that

Ukrainian society still lags considerably behind the European Union in English proficiency: in 2023 Ukraine ranked only 45th in the EF English Proficiency Index, and almost one in three adult Ukrainians reported no command of any foreign language [2, p. 43]. This gap indicates that legislative change alone cannot instantly transform the actual linguistic competence of society, and that its effect will unfold gradually, through sustained investment in language education at all levels.

The specialised training of law students and police cadets is a sphere in which the expansion of English is closely tied to the practical demands of the profession itself. As Snisarenko I. Ye. stated, future law enforcement officers will repeatedly need a foreign language in the course of their duties, since intercultural communication with representatives of foreign structures has become a norm rather than an exception in professional practice [3]. The author argues that an eclectic combination of traditional approaches, such as the grammar-translation and audio-lingual methods, with modern communicative techniques – the direct method, suggestopedia, situational language learning, total physical response and the communicative method proper – produces the best results when teaching English for a narrow specialisation such as law enforcement [3]. Such an eclectic approach allows cadets to acquire not only general fluency but also the specialized vocabulary needed for international cooperation, assistance to foreign nationals and communication during cross-border investigations. In more recent work, Snisarenko I. Ye. further develops this line of research by examining the introduction of innovative foreign-language teaching methods in institutions of higher education with specific conditions of study, such as those that train personnel for the security and defence sector [4].

Beyond public administration and education, the Law extends the use of English to the Armed Forces of Ukraine and the National Guard as a language of international communication, to state and municipal cultural institutions, where information about museum collections and archival holdings is to be duplicated in English alongside Ukrainian, and to passenger transport, where announcements at railway and bus stations and airports must be provided bilingually. The healthcare sector is likewise included among the spheres in which English is to be gradually introduced for communication with foreign patients and partners. Budgetary support for cinemas screening films in their original English-language version has also been introduced, reflecting the cultural dimension of the reform alongside its administrative and educational components [1].

The expansion of English in Ukraine spans public administration, education, law enforcement, defence, culture, healthcare and transport, driven by both legislative reform and European integration. Although proficiency levels still need considerable improvement, institutional regulation, targeted professional training and an eclectic teaching methodology together create realistic conditions for English to become a functional language of international communication in Ukraine.

1. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 04.06.2024 р. № 3760-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20.

2. Panasenko Ye. O. The English Language as a Geopolitical Phenomenon in the Context of Perception of Public Managers in Ukraine. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* 2024. Том 35 (74), № 4, Ч. 2. С. 41-45. URL : https://surl.li/lfzkzp.

3. Snisarenko I. Ye. Effective Methods of Teaching English to Future Law Enforcement Officers: An Overview of Modern Approaches and Practical Recommendations. *Академічні візії.* 2023. Вип. 18. URL : https://surl.li/ewimph.

4. Снісаренко І. Є. Інноваційні методики навчання іноземної мови у ЗВО зі специфічними умовами навчання. *Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни: матеріали ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф*. (м. Кропивницький, 16 квіт. 2026 р.). Кропивницький: ДонДУВС, 2026. С. 514. URL : https://surl.li/hueabz.

Карина СОКОЛОВА
здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тетяна ІЩЕНКО
старший викладач кафедри мовної підготовки Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державний університет внутрішніх справ

РОЛЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ЮРИСТА

Глобалізаційні процеси, інтеграція України до Європейського союзу, розвиток міжнародної торгівлі та цифровізація суспільства призвели до зміни вимог щодо професійного напрямку сучасного правника. Сьогодення показує, що юриспруденція вже далеко вийшла за межі національного законодавства. У зв’язку з цим навички та володіння англійської мови перетворилися з додаткової переваги на базову професійну складу сучасного юриста. Наразі вона виконує провідну роль глобальної правової системи, забезпечуючи взаємодію між юрисдикціями, міжнародними інституціями, а також надає

можливість співпрацювати з іноземним бізнесом та виходити на національний рівень [4].

Юридична англійська мова відрізняється від загальної розмовної, яку ми звикли використовувати в буденному житті, адже вона переходить спеціалізовану, що характеризується специфічною термінологією, використанням латинських висловів, стійкими фразеологічними зворотами та іншими особливостями. Юридична мова має свою специфіку та принципи, які не можна порушувати, адже будь-яка двозначність чи помилка у використанні термінів у тексті договору, нормативно-правових актів чи у судовому процесі може призвести до порушення прав людини і громадянина, значних фінансових збитків клієнта, програшу справи або волі особи. Саме тому правник повинен володіти не просто базовими навичками, а й глибоко розуміти правові концепції англомовних термінів щоб надалі про аналізі справи чи консультуванні надати правильну юридичну кваліфікацію [1;2].

Професійна діяльність сучасного юриста охоплює декілька основних напрямів, де англійська є провідною. Переважна кількість міжнародних комерційних угод складаються (ІТ-сфера, інвестиційні угоди, контракти постачання) укладаються англійською мовою. Виходячи з цього спеціалісту не буде достатньо мати базові навички, наразі постає питання професійних знань у цій сфері, а саме вимоги вміти складати, аналізувати та редагувати такі документи [5].

Провідні міжнародні арбітражні інституції МТП (ICC, Париж), LCIA (Лондон), SCC (Стокгольм) проводять слухання виключно англійською мовою. Виходячи з цього представництво інтересів клієнтів у цих органах вимагає від адвоката високого рівня знань розмовної англійської для переконливої аргументації, а також знань правових процесуальних норм англомовного судочинства. Іноземні інвестори та компанії потребують правового супроводу діяльності в Україні, а українські компанії масштабуються на законні ринки, саме для цього іноземна мова необхідна для ведення переговорів, підготовки правових висновків та перевірки бізнесу [2; 5]

Більшість сучасних наукових досліджень прецедентів Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), аналітичних звітів, міжнародних конвенцій та публікації у фахових виданнях доступні першочергово англійською мовою. Її знання надає юристові змогу опрацьовувати актуальну судову практику та підвищувати кваліфікацію закордоном. Наразі це актуальна тема, бо сучасному світу необхідні правники, котрі вдосконалюють свої практичні навики не лише в Україні, а й за її межами, що дозволяє розвивати здібності та надавати якісні послуги з урахуванням сьогодення [2;4].

Євроінтеграція України несе за собою масштабність процесів поєднання національного законодавства з європейським правом, що супроводжується певною проблематикою у контексті пошуку таких фахівців, котрі здатні перекладати, змінювати нормативно-правові акти. На сьогодні головним викликом для багатьох юристів є подолання мовного бар’єру та перехід від

звичайної буденної англійської до професійної, а також її практичне застосування у складних умовах реальних переговорів, надання консультацій чи судових засідань, де точність кожного слова має величезних вплив на ситуацію і подальший її розвиток [1;2;4].

Англійська мова для сучасного юриста – це не просто додаткова навичка, а професійний інструмент від якого залежить його компетентність. Володіння юридичною англійською розширює межі діяльності, надає перевагу у виборі спеціаліста, можливість працювати закордоном та обмінюватися досвідом з колегами з інших країн.

Наразі фахівець, котрий не володіє іноземною, наражає себе на обмеження в своїй діяльності виключно в межах національного законодавства, втрачаючи вигідні контракти, які є високооплачуваними та перспективних галузей права.

1. Аркушина О. В. Особливості перекладу англомовних юридичних термінів та специфіка юридичного дискурсу. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2020. Вип. 19. С. 14–19.

2. Зайцева Л. О., Подкопаєва Ю. В. *English for Law Students*: навчальний посібник з юридичної англійської мови. Харків : Право, 2021. 220 с.

3. Карабан В. І. *Англо-український юридичний словник*. 3-тє вид., випр. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2019. 1088 с.

4. Ковальчук О. М., Олійник Т. В. Іншомовна професійна компетентність майбутніх юристів у контексті євроінтеграційних процесів України. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 80. С. 112–117.

5. Павленко О. О., Гужва О. П. Юридична англійська мова як засіб забезпечення міжнародної діяльності суб'єктів господарювання. *Часопис Київського університету права*. 2022. № 2. С. 145–150.

Анжела СТЕЦЮК
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ

Артьом ЛИСЮК
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ

Ірина ГОРБАЧ
курсант Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Віта ФИЛИПСЬКА
доцент кафедри мовної підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ПОМИЛКИ В ПРОТОКОЛАХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВИЗНАННЯ ДОКАЗІВ НЕДОПУСТИМИМИ

Забезпечення законності та об’єктивності досудового розслідування безпосередньо залежить від якості процесуального фіксування перебігу та результатів слідчих (розшукових) дій. Протокол процесуальної дії виступає основним джерелом доказів у кримінальному провадженні, а отже, до його форми та змісту висуваються підвищені вимоги юридичної техніки та дотримання мовних стандартів. У практичній діяльності правоохоронних органів нерідко виникають ситуації, коли уповноважені службові особи під час складання протоколів припускаються термінологічних помилок, вживають неточні, двозначні або побутові вирази замість нормативно визначених юридичних категорій. Такі мовні дефекти виходять за межі суто граматичних чи стилістичних огріхів, оскільки вони здатні викривити суть процесуальної дії та істотно вплинути на оцінку належності й допустимості отриманих доказів у суді.

До термінологічних помилок належить використання некоректних або наближених термінів замість нормативно встановлених [1, с. 247]. Типологія термінологічних помилок у протоколах слідчих дій є досить різноманітною, проте найбільш поширеною є заміна легальних юридичних термінів побутовою чи професійно-жаргонною лексикою. Наприклад, під час проведення огляду місця події чи обшуку замість законодавчо закріпленого поняття «вилучено» у протоколах нерідко зазначають «вилучено на

відповідальне зберігання», «конфісковано» або «забрано», що створює процесуальну невизначеність щодо правового статусу майна. Так само некоректне позначення вилучених технічних засобів або цифрових носіїв інформації призводить до сумнівів щодо ідентичності вилучених об'єктів під час проведення судових експертиз або розгляду справи по суті.

Особливу процесуальну небезпеку становлять термінологічні помилки, пов’язані з описом дій учасників та перебігу слідчої дії. Застосування оціночних або нечітких дієслівних форм, неточна фіксація процесуального статусу присутніх осіб порушує імперативні вимоги Кримінального процесуального кодексу України [2] (далі – КПК України) щодо формалізації процесуальних дій. Судова практика виходить з того, що якщо у протоколі некоректно відображено фактичні дані через термінологічні викривлення, це унеможливлює точне встановлення обставин, за яких було отримано доказ. У результаті виникають підстави для застосування концепції істотного порушення прав людини та норм КПК України, що тягне за собою визнання відповідного протоколу та вилучених на його підставі речових доказів недопустимими відповідно до ст.ст. 86 та 87 КПК України [2].

Суттєвим дефектом мови процесуальних документів є також некоректне вживання спеціальної технічної, медичної або forensic-термінології під час опису слідів злочину. Описуючи сліди папілярних узорів, сліди вибуху або характер тілесних ушкоджень, слідчий не повинен підміняти висновки експерта власними передчасними судженнями, проте зобов'язаний застосовувати єдину верифіковану термінологію для опису первинних ознак об'єкта. Уживання довільних або некоректних найменувань створює підстави для сторони захисту піддавати сумніву ланцюжок збереження речових доказів та стверджувати про можливу підміну чи фальсифікацію матеріалів розслідування, оскільки вилучений об’єкт за документальним описом не відповідає об’єкту, наданому на експертизу.

До того ж, поширеною практикою залишається використання росіянізмів, штампів та некоректних перекладів юридичних конструкцій, що спричиняє двозначність сприйняття змісту документу. Принцип правової визначеності як складова елемента верховенства права вимагає, щоб кожен процесуальний документ був сформульований чітко, однозначно та зрозуміло. Наявність суперечливих термінологічних зворотів у протоколі створює можливість для їх подвійного тлумачення, що за правилом in dubio pro reo (усі сумніви тлумачаться на користь обвинуваченого) інтерпретується судом на користь сторони захисту та може призвести до нівелювання усієї доказової бази [3, с. 94].

Підсумовуючи викладене, слід підкреслити, що термінологічна точність мови процесуальних документів є не просто вимогою мовної грамотності, а важливим гарантом дотримання процесуальних прав учасників кримінального провадження та збереження доказової цінності матеріалів розслідування. Термінологічні помилки в протоколах процесуальних дій

створюють істотні ризики визнання доказів недопустимими, що нівелює результати проведеної слідчої роботи. Для усунення зазначеного негативного чинника необхідним є систематичне підвищення рівня юридично-лінгвістичної підготовки службових осіб досудового розслідування, запровадження стандартизованих глосаріїв процесуальних термінів та неухильне дотримання правил юридичної техніки під час складання підсумкових документів.

1. Кісельова А. А., Мамич М. В., Шевченко-Бітенська О. В. Мовна компетентність працівників правоохоронних органів як чинник ефективності юридичної комунікації (на матеріалі української та англійської мов). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського.* 2025. Том 36 (75) № 5. С. 246-251. DOI : https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.5.1/39.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

3. Васильєв С. В. Стандарти доказування у процесуальному праві України: галузева умовність та новітні ознаки. *Problems of Legality*. 2025. Issue 170. С. 82-101. DOI : https://doi.org/10.21564/2414-990X.170.335161

Анастасія СТРІЛЯНА
курсант 3 курсу навчально-наукового інституту №1, Харківський національний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

Артьом ЛИСЮК
курсант 3 курсу навчально-наукового інституту №1, Харківський національний університет внутрішніх справ, капрал поліції

Ярослав ДЯЧОК
курсант 3 курсу навчально-наукового інституту №1, Харківський національний університет внутрішніх справ, рядовий поліції

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ВЗАЄМОДІЇ З ГРОМАДЯНАМИ, ЯКІ МАЮТЬ ДОСВІД ЖИТТЯ В ОКУПАЦІЇ

Взаємодія поліцейських з громадянами, які пережили досвід життя в умовах окупації, становить унікальний і надзвичайно складний виклик для системи правоохоронних органів. Цей досвід, пов'язаний із систематичним

фізичним та психологічним насильством, постійною загрозою, втратою соціальних зв'язків та глибокою недовірою до будь-яких структур влади, формує у населення особливий психоемоційний стан, який безпосередньо впливає на комунікативний процес.

Ефективна комунікативна компетентність поліцейського в цьому контексті виходить за рамки стандартних професійних навичок; вона стає критичним інструментом для відновлення довіри до української держави, забезпечення правопорядку та сприяння соціально-психологічній реабілітації.

Аналізуючи особистісний компонент комунікативної компетентності, як правило, виділяють спрямованість суб'єкта на спілкування, комунікативні здібності, мотиваційну складову, ціннісне ставлення до професійного спілкування, комплекс особистих якостей. [1].

Громадяни, що перебували в окупації, часто мають ознаки посттравматичного стресового розладу (ПТСР), підвищену тривожність і гіперготовність до небезпеки. Їхня поведінка у спілкуванні з поліцейським може бути непередбачуваною. Це може проявлятися як у формі замкнутості, підозрілості, відмови від співпраці, так і у формі немотивованої агресії чи плачу. Такі чинники, як перебування в прифронтовій зоні з постійними ракетними та артилерійськими обстрілами, бомбовими ударами, перебування в окупації, значно підвищують уразливість наших співгромадян, сприяють поширенню психічних розладів, спричинені утратою почуття безпеки внаслідок вразливості практично всієї території країни до ракетних обстрілів та атак БПЛА; переміщення в інші регіони або країни й пов'язані з цим утрата роботи й звичного, комфортного середовища; побутові негаразди; фінансові труднощі; соціальна ізоляція; невпевненість у майбутньому і тривога за рідних та близьких. За результатами соціологічного опитування, проведеного у вересні 2022 року, 72 % українців вказують на війну з росією як основну причину стресу та тривоги [2].

Саме тому поліцейський у формі (яка візуально схожа на форму представників окупаційних структур, що чинили злочини) початково сприймається не як захисник, а як потенційне джерело нової загрози. Це вимагає від правоохоронця усвідомлення цього травматичного фону і постійного контролю за власною невербальною та вербальною поведінкою.

Велику роль у роботі працівника правоохоронних органів відіграють безпосередньо мовлення та його стиль. Тембр, інтонація, чіткість мовлення – це фактори, які психологічно діють на співбесідника, викликають у нього повагу, симпатію або, навпаки, негативно забарвлені емоційні переживання [3].

Поліцейський має бути здатним керувати власними емоціями і зберігати спокійний, впевнений, але не загрозливий тон голосу, незалежно від емоційної реакції співрозмовника. Важливо усвідомлювати, що агресія чи паніка громадянина є наслідком травми, а не особистою образою. Неприпустиме використання сарказму, іронії, підвищеного тону чи перехід на особистості.

Психологічна стійкість дозволяє не піддатися на емоційне зараження і залишатися професіоналом.

Базові комунікативні навички мають бути посилені високим рівнем чутливості та емпатії. Поліцейський повинен активно слухати, демонструючи повну увагу і не перериваючи співрозмовника. Необхідно виявляти повагу та не засуджувати, навіть якщо інформація здається нелогічною чи суперечливою на перший погляд. Забезпечення зворотного зв'язку («Я правильно зрозумів, що...») допомагає не лише уточнити інформацію, але й демонструє зацікавленість і повагу до слів потерпілого, сприяючи відновленню довіри.

Комунікація повинна бути максимально прозорою, чіткою та зрозумілою. Поліцейський зобов'язаний зрозуміло викладати власні думки, уникаючи професійного жаргону та складних юридичних формулювань. При виникненні конфлікту або емоційної напруги ключовим завданням стає деескалація. Це досягається спокійним і впевненим тоном, орієнтацією виключно на факти, а не емоції, та рішучим, але ввічливим зупиненням «перепалок» чи агресивних вигуків. Мета – знизити емоційний рівень і перевести розмову в конструктивне русло.

Невербальні сигнали мають першочергове значення. Засоби невербального спілкування поділяються на: а) паралінгвістичні (акустичні або звукові, тобто пов'язані з промовою – інтонація, гучність, тембр, тон, ритм, висота звуку, мовні паузи та їх локалізація в тексті); б) екстралінгвістичні, тобто не пов'язані з промовою засоби комунікації – сміх, плач, кашель, зітхання, скрегіт зубів, «шмигання» носом тощо; в) тактильно-кинестетичні (фізичний вплив – ведення сліпого за руку, контактний танець та ін; такесика – потиск руки, ляскання по плечу); г) ольфакторні (приємні і неприємні запахи навколишнього середовища). д) кінетичні (погляд, рухи, пози) [4]. Поліцейський повинен підтримувати спокійний зоровий контакт та демонструвати відкриту позу тіла, уникаючи схрещених рук, що можуть бути сприйняті як бар'єр чи агресія. Важливим є мистецтво встановлення психологічного контакту з перших секунд взаємодії, що досягається ввічливим представленням, поясненням своїх дій та увагою до індивідуальних особливостей співрозмовника.

Отже, комунікативна компетентність поліцейських на деокупованих територіях є критичною умовою для успіху місії. Вона вимагає глибокого розуміння психології травми, здатності до саморегуляції та використання травмо-інформованого підходу у спілкуванні. Навички активного слухання, емпатії, прозорості та деескалації не просто підвищують ефективність розслідувань, але й виконують соціально-психологічну функцію, сприяючи відновленню довіри громадян до державних інститутів та відчуття безпеки. Таким чином, комунікативна компетентність перетворює поліцейського на ключову фігуру у процесі відновлення соціальної справедливості та стійкості суспільства.

1. Новикова О. А., Пономаренко Е. В. Особливості комунікативної компетентності працівників поліції. *Підготовка фахівців системи професійної юридичної освіти в навчальних закладах зі специфічними умовами навчання*. DOI : 10.32366/2523-4269-2018-64-3-164-168 (дата звернення: 17.10.2025).

2. Глущук, А., Кандибал, А., & Оданельчук, Н. (2024). Постравматичний стресовий розлад, як наслідок війни у військовослужбовців та цивільних. *Вісник Національного університету оборони України*, *82*(6), 19–25. DOI : https://doi.org/10.33099/2617-6858-2024-82-6-19-25 (дата звернення: 17.10.2025).

Viktor SUPRONIUK
4-rd year cadet
Faculty of Training Specialists
for Pre-Trial Investigation Bodies
National Police of Ukraine
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Tetiana PAKULOVA
Senior Lecturer
of the Language Training Department,
Dnipro State University of Internal Affairs

PROBLEMS OF USING LEGAL TERMINOLOGY IN CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION OF UKRAINE

Legal terminology is a fundamental tool of legislative technique, since it is precisely through the precision and unambiguity of the terms used that the adequate perception of the legislator’s intent and proper law enforcement are ensured. The relevance of this study stems from the fact that the ongoing reform of Ukraine's criminal procedural legislation is accompanied by the emergence of new terms and the expansion of the content of existing concepts, while a unified approach to forming the terminological apparatus of criminal procedural law has not yet been finally developed. As noted in the legal literature, legal language, unlike literary language, excludes ambiguity and must provide guidelines sufficient for typical situations [2, p. 25].

The theoretical basis of the study is the requirement of the «quality of law,» which follows from the principle of legal certainty: a norm cannot be regarded as law if it is not formulated with sufficient clarity to enable a person to be guided by it in their conduct [2, pp. 21–22]. Since criminal procedural legislation directly restricts an individual's rights, the requirement of unambiguity of the terms used by the legislator acquires particular importance here: vague wording of the grounds or limits of the

powers of subjects of criminal proceedings may lead to arbitrary interpretation of the law, which contradicts the very essence of legal certainty [2, p. 24].

Formally, the Criminal Procedure Code (hereinafter — the CPC) of Ukraine attempts to resolve the problem of terminological certainty through a separate article containing definitions of the Code's basic concepts [1, Art. 3]. However, the list of defined terms is exhaustive only for a relatively small number of concepts, while a significant portion of the terms used throughout the Code remains legislatively undefined and is disclosed only indirectly through the context of specific articles or through doctrinal interpretation.

An illustrative example is the term «procedural actions,» which the CPC of Ukraine uses repeatedly but does not accompany with a general definition. A study of this concept shows that the legislator, when using the term «procedural action» in individual norms, most often «means» only actions whose performance falls within the powers of the investigator, inquiry officer, prosecutor, investigating judge, or court. It leaves aside the actions of other participants in criminal proceedings, although in the doctrine of criminal procedure there is no consensus regarding the range of subjects who may perform procedural actions [4, pp. 196–197].

The absence of a legal definition also results in an uneven level of legislative regulation of the concept itself. The performance of some procedural actions is regulated in detail by criminal procedural legislation, others only partially, while for a third group the CPC of Ukraine merely mentions the purpose of their performance, or the possibility of their performance follows from the absence of a direct prohibition [4, p. 199]. This state of terminological uncertainty complicates both law-enforcement activity and the formation of uniform judicial practice regarding the limits of the powers of individual participants in criminal proceedings.

Another example of terminological difficulties is the relationship between the concepts of «victim» (poterpilyi), «victim of a crime» (poterpilyi vid zlochynu), «aggrieved person» (postrazhdalyi), and «victim» in the broad sense (zhertva), which are used in criminal and criminal procedural legislation as partially synonymous, despite having different scope and content. As established in a dedicated study of this issue, only a natural person in respect of whom the investigator, inquiry officer, prosecutor, or court has issued a corresponding procedural decision is recognized as a victim as a subject of criminal proceedings. However, a legal entity, the state, or another social entity may also act as a victim of a crime, while the concept of «victim» in the broad sense is even wider in content [3, pp. 70–72].

This terminological discrepancy is not purely theoretical. Since the procedural status of victim arises only when the corresponding procedural decision is issued, a person may suffer harm from a criminal offense without receiving the procedural rights of a victim until formally recognized as such, thereby complicating the timely protection of their interests. [3, p. 73]. This demonstrates that insufficient consistency between the terms of criminal and criminal procedural legislation directly affects the scope of procedural rights guaranteed to a person.

The analysis demonstrates that the current criminal procedural legislation of Ukraine resolves the problem of terminological certainty only fragmentarily. A separate article of the CPC defines only some of the concepts used, while many others particularly «procedural actions» and the relationship between the categories of «victim» and «victim» in the broad sense lack a unified legislative interpretation, which is inconsistent with the requirement of the «quality of law» formulated in the case law of the European Court of Human Rights and reflected in the doctrine of the principle of legal certainty. [2, pp. 26–27].

A promising direction for further research is the development of unified criteria for forming the terminological apparatus of Ukraine's criminal procedural legislation, as well as a comparative legal analysis of approaches to the legislative definition of disputed criminal procedural concepts in the legislation of other European states.

1. Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine of 13 April 2012 No. 4651-VI (current version). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text (accessed: 3 September 2026).

2. Luts L. A. The Principle of Legal Certainty: Current State and Prospects. *Legal Scientific Electronic Journal*. 2023. No. 8. pp. 21–27. DOI : https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/2.

3. Lisna I. S. The Relationship of the Concept of «Victim» with Related Terms («Victim of a Criminal Misdemeanor», «Victim as a Participant in Criminal Proceedings», «Victim» in the Broad Sense). Current Problems of Law: Theory and Practice. 2023. No. 1(45). pp. 69–75. URL : https://doi.org/10.33216/2218-5461/2023-45-1-69-75.

4. Borzhetska N. L. Procedural Actions as a Concept of Ukrainian Criminal Procedure. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. Series: Law. 2025. Vol. 3, No. 88. pp. 196–203. URL : https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.3.29.

Anastasiia TETERKO
higher education student of the
Educational and Research Institute of Law
and Social Management,
Donetsk State University of Internal
Affairs

*Language Consultant***:**
Iryna SNISARENKO
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of
Language Training

ENGLISH AS THE LANGUAGE OF INTERNATIONAL POLICE COOPERATION

In the context of globalization and cross-border crime, effective communication between law enforcement agencies of different countries has become critically important. Investigations increasingly cross national borders, and cooperation between police forces trained in different legal systems and speaking different native languages requires a common communicative platform. The purpose of this study is to examine the role of English as a lingua franca in international police cooperation, with attention to its institutional use within Interpol and Europol.

The concept of English as a Lingua Franca (ELF) has become an established field of linguistic research over the past decades. It refers to the use of English as a communicative medium among speakers who do not share a first language, in situations where English is often the only realistic option for mutual understanding [1, c. 18]. Within international institutions, ELF performs an integrative function, allowing professionals with different linguistic backgrounds to interact predictably, using a common set of terms and formulas, even outside strictly Anglophone settings.

This phenomenon is particularly visible in the sphere of law where the internationalization of legal relations has required the emergence of a specialized variety of the language. Legal English increasingly functions as the medium through which legal and law enforcement professionals with different native languages negotiate, draft documentation, and interpret procedures within a shared framework, even though the underlying legal systems – for example, Common Law and Continental traditions – may differ substantially in structure and terminology [2].

A clear institutional illustration of this trend can be found in the practice of Europol, the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation. According to official European Parliament documentation, the common working language throughout Europol's structures is English, applying to internal administrative

arrangements and recruitment procedures alike, unless otherwise specified [3]. This choice reflects the practical necessity of a single operational language among liaison officers representing dozens of national police forces working side by side at Europol headquarters.

Interpol demonstrates a related but distinct model. As the world's largest international police organization, Interpol formally maintains four official languages – Arabic, English, French, and Spanish [4]. Nevertheless, in daily operational practice English functions as the most widely used working language between National Central Bureaus, in database management, and in coordinating cross-border investigative measures among the organization's 196 member states.

The practical significance of English proficiency for officers assigned to international duties is confirmed by national training practices. For instance, officers of the German federal state police service, who are selected for liaison postings at Europol headquarters in The Hague, undergo a structured evaluation of their English competence, including a written examination and an interview, before taking up their international assignment [5]. This shows that command of English is treated as a professional prerequisite for participation in international law enforcement cooperation, not merely an auxiliary skill.

For law enforcement students and future officers in Ukraine these developments have direct practical relevance. As Ukraine deepens its cooperation with European and international security structures, the ability to use professional English and legal terminology correctly becomes an increasingly important part of professional training. Participation in joint investigations and information-sharing mechanisms with partner agencies presupposes familiarity with the specific register of Legal English used in international law enforcement communication.

In conclusion, English functions today as the de facto operational language of international police cooperation. Its dominant role is shaped not only by historical and political factors but, more importantly, by institutional necessity: English provides a shared communicative platform that allows agencies operating under different legal systems and national languages to cooperate effectively against transnational crime. Further research into the features of Legal English used in this domain would be valuable for improving professional language training of law enforcement personnel, particularly in Ukraine .

1. Fiedler S. English as a lingua franca and linguistic justice: insights from exchange students' experiences. *International Journal of the Sociology of Language*. Vol. 2022. No. 277. 2022. P. 17-32. DOI : https://doi.org/10.1515/ijsl-2021-0075

2. Orts M. A. Legal English as the Lingua Franca for International Law: Traits and Pitfalls for ESP Practitioners and Legal Translators. *VAKKI-symposiumi XXXVII 9. 10.2.201*. 2017. URL : https://www.researchgate.net/publication/313650790

3. 2017 discharge: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol): European Parliament document. *Legislative Observatory*. *European Parliament.* 18/09/2018. URL : https://oeil.europarl.europa.eu/oeil/en/document-summary?id=1570539

4. Gless Sabine. Interpol. *Oxford Public International Law*. July 2019. URL : https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e516

5. Official language English: NRW police officers at Europol. *Polizei Nordrhein-Westfalen*. Ministry of the Interior of the State of North Rhine-Westphalia, 2026. URL : https://polizei.nrw/en/article/official-language-english-nrw-police-officers-at-europol

Анатолій ТІХОНОВ
здобувач вищої освіти спеціальності D8 «Право», експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Науковий керівник:
Ольга УСТЮЖАНІНОВА
доцент кафедри права
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького кандидат юридичних наук, доцент

ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ДЕФІНІЮВАННЯ КРИТИЧНИХ СУБ'ЄКТІВ: КОЛІЗІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ПРАВА ЄС

Термінологічна однозначність у сфері критичної інфраструктури є не суто технічною вимогою, а умовою національної стійкості. Українське законодавство формувалося фрагментарно, без єдиної концептуальної моделі, що породило нормативні колізії та правову невизначеність.

Конституція України закріплює принцип верховенства права, невіддільним елементом якого є правова визначеність [1]. Зазначені імперативи отримали деталізацію в Законі України «Про правотворчу діяльність» [2], що, попри відтерміноване введення в дію більшості положень, закріплює вимоги до лінгво-юридичного оформлення нормативно-правових актів: однозначність, уніфікованість термінології, заборону вживання термінів із подвійним смисловим навантаженням і тавтологій. Принцип юридичної визначеності також визнається Конституційним Судом України як складова верховенства права .

Сучасний український понятійний масив сформувався внаслідок неузгодженого прийняття спеціальних законів без єдиної концептуальної моделі. Закон України «Про критичну інфраструктуру» визначає «критичну інфраструктуру» через тавтологію – як сукупність об'єктів критичної інфраструктури [3]. «Об'єкт критичної інфраструктури» тлумачиться як матеріальний комплекс або мережа, а «оператор» – деривативно, як особа, що

управляє об’єктом. Паралельно Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» вводить конструкцію «об’єкт критичної інформаційної інфраструктури» – комунікаційну або технологічну систему, кібератака проти якої здатна вплинути на стале функціонування такого об’єкта [4]. Закон України «Про електронні комунікації» додатково встановлює поняття «електронна комунікаційна мережа» та статус постачальника відповідних послуг [5].

Головною концептуальною вадою української законодавчої техніки виступає «об’єктний» редукціонізм – зміщення регуляторного тягаря на технічний об’єкт, тоді як правосуб’єктна організація виступає похідним «додатком». Це спричиняє колізію: Закон № 1882-IX покладає обов’язки на оператора, а Закон № 2163-VIII визначає суб’єктами забезпечення кібербезпеки, зокрема, власників і розпорядників об’єктів критичної інформаційної інфраструктури [3; 4]. Коли титул власності належить одній особі, а фактичну експлуатацію здійснює інша, утворюється правовий вакуум, що блокує встановлення належного суб’єкта відповідальності.

Європейський законодавець відмовився від підходу Директиви 2008/114/ЄС, зосередженої на охороні окремих матеріальних споруд, і перейшов до суб’єктно-орієнтованої моделі. Регуляторне ядро утворюють Директива (ЄС) 2022/2555 (NIS 2) [6] та Директива (ЄС) 2022/2557 (CER) [7]. Первинною одиницею нормування постає «суб’єкт» – будь-яка фізична або юридична особа, створена відповідно до національного законодавства. Публічно-правові обов’язки адресуються системі корпоративного управління, а матеріальна інфраструктура розглядається як сукупність технологічних активів, які організація використовує для надання суттєвих послуг.

Ключовим механізмом суб’єктної моделі є стаття 20 Директиви NIS 2: керівні органи зобов’язані затверджувати заходи з управління кіберризиками, забезпечувати нагляд за їх виконанням і проходити спеціалізовані навчання; у разі невиконання вимог керівництво несе персональну відповідальність [6]. Директива NIS 2 запровадила бінарну класифікацію: суттєві суб’єкти – великі підприємства висококритичних секторів (енергетика, транспорт, банківська діяльність, охорона здоров’я, цифрова інфраструктура, публічна адміністрація), для яких передбачено випереджальний нагляд і штрафи до 10 мільйонів євро або 2 відсотків загального світового річного обороту (залежно від того, що більше); важливі суб’єкти – середні підприємства цих секторів або організації інших галузей (поштові служби, управління відходами, харчова промисловість), для яких встановлено коригувальний нагляд і штрафи до 7 мільйонів євро або 1,4 відсотка загального світового річного обороту (залежно від того, що більше) [6].

Директива CER регламентує функціонування критичних суб’єктів в умовах фізичних і комбінованих загроз за принципом урахування всіх видів загроз. Критичний суб’єкт визначається як суб’єкт публічного або приватного права, що забезпечує надання життєво важливих послуг, збій у наданні яких

тягне значні руйнівні наслідки [7]. На зміну ідеї пасивного захисту приходить доктрина стійкості – здатність запобігати інцидентам, реагувати, протистояти, пом'якшувати наслідки, абсорбувати шоковий вплив і відновлювати штатну діяльність. Регуляторний пріоритет переноситься на забезпечення спроможності організації поглинути шок і гарантувати безперебійне надання суттєвих послуг навіть в умовах часткової деградації технічних активів [7].

Порівняльний аналіз свідчить про онтологічний конфлікт між українською моделлю «об'єкт із заданими функціональними властивостями» та європейською парадигмою «суб'єкт із системними обов'язками забезпечення стійкості». Законодавство України залишається об'єктно-центричним: первинним адресатом обов'язків виступає фізичний актив, а оператор чи власник визначається деривативно [3; 4]. Право ЄС адресує обов'язки юридичній особі в повному обсязі її корпоративної структури [6; 7]. Категоризація в Україні ґрунтується на паралельному поділі систем на дві категорії об'єктів [3; 4], тоді як у ЄС запроваджено градацію суб'єктів на суттєві та важливі [6]. Локалізація відповідальності в Україні тяжіє до технічного фахівця, а в ЄС – до персональної відповідальності керівництва [4; 6].

Цей лінгво-юридичний розрив породжує практичні ризики. По-перше, виникає хронічна невизначеність суб'єкта відповідальності за інциденти. Коли шкода завдана через уразливість технологічної системи, виникає колізія між положеннями Закону № 1882-IX та Закону № 2163-VIII [3; 4]. На відміну від статті 20 NIS 2, яка пов'язує відповідальність із керівництвом [6], українське законодавство створює лазівки для перекладання провини на системних адміністраторів чи балансоутримувачів. По-друге, паралельне існування правових режимів накладає подвійне регуляторне навантаження: суб'єкт змушений проходити дві незалежні процедури ідентифікації та категоризації [3; 4]. По-третє, понятійний розрив ускладнює транскордонну гармонізацію. Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає наближення законодавства у сфері електронних комунікацій [8]; хоча директиви NIS 2 і CER ухвалені пізніше, їх імплементація є необхідною складовою євроінтеграційного процесу. Якщо Україна збереже «об'єктний» підхід, національні оператори не зможуть інтегруватися до спільних європейських безпекових мереж.

Проведений аналіз засвідчує принципову концептуальну несумісність між вітчизняною моделлю регулювання, зосередженою на фізичному об'єкті, та європейським підходом, який виводить на перший план суб'єкта управління. Це не просто термінологічна розбіжність, а різні філософії відповідальності: українське законодавство адресує вимоги технічному активу, тоді як право ЄС покладає їх на систему корпоративного управління та персонально на керівництво. Такий дисонанс перетворює національний понятійний апарат із регуляторного інструмента на джерело системних ризиків.

Наслідки термінологічної розмитості виходять далеко за межі законодавчої техніки: вони створюють прогалини у механізмах притягнення до відповідальності, уможливлюють уникнення санкцій через перерозподіл формальних титулів та ускладнюють практичну інтеграцію українських суб'єктів до європейських механізмів колективної безпеки. Збереження «об'єктно-центричного» підходу означає, що Україна імплементуватиме директиви NIS 2 та CER на рівні тексту, але не забезпечить їх дієвості на рівні функціонування правового механізму.

Запровадження категорій «критичний суб'єкт» та «критичний актив» має розглядатися не як косметичне оновлення дефініцій, а як зміна регуляторної парадигми. Тільки через таку трансформацію можливо досягти узгодженості між матеріально-технічним складником інфраструктури та організаційно-правовими механізмами її убезпечення.

У підсумку йдеться про здатність держави гарантувати національну стійкість не на папері, а в реальних умовах зростаючих загроз, де чіткість термінології стає умовою ефективності реагування.

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр (дата звернення: 26.04.2026).

2. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20 (дата звернення: 26.04.2026).

3. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20 (дата звернення: 26.04.2026).

4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19 (дата звернення: 26.04.2026).

5. Про електронні комунікації : Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20 (дата звернення: 26.04.2026).

6. Directive (EU) 2022/2555 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on measures for a high common level of cybersecurity across the Union (NIS 2 Directive). URL : https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj (дата звернення: 26.04.2026).

7. Directive (EU) 2022/2557 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 on the resilience of critical entities. URL : https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj (дата звернення: 26.04.2026).

8. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом : ратифікована Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 26.04.2026).

Юлія ТОЛМАЧОВА
здобувачка вищої освіти
четвертого курсу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Володимир КРАСНОПОЛЬСЬКИЙ
професор кафедри
мовної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор педагогічних наук, професор

ПОДОЛАННЯ МОВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ

Формування іншомовної компетентності є важливим аспектом професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції, адже передбачає не лише засвоєння мовних знань і набуття комунікативних навичок, а й також готовність застосовувати іноземну мову в професійно орієнтованих ситуаціях. Специфіка правоохоронної діяльності вимагає від офіцера поліції здатності вести оперативний діалог з іноземними громадянами, проводити первинне опитування потерпілих чи свідків, роз’яснювати процесуальні права затриманим, здійснювати патрулювання у місцях масового перебування людей, а також взаємодіяти з міжнародними поліцейськими місіями (Europol, Interpol, JIT) [1, 2].

Водночас процес іншомовної підготовки курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання часто супроводжується психологічними труднощами, зокрема мовною тривожністю [6], яка здатна негативно впливати на впевненість здобувачів вищої освіти у власних мовних можливостях та їхню готовність до іншомовного спілкування [1]. В умовах тривалого воєнного стану та постійного психоемоційного навантаження курсанти, які безпосередньо готуються до виконання службово-бойових завдань, відчувають підвищену відповідальність за точність кожної процесуальної фрази [1, 4]. Поєднуючись із загальною виснаженістю та вимогами суворої військово-службової дисципліни, мовна тривожність блокує комунікативну ініціативу та перешкоджає практичному застосуванню здобутих навичок [1, 2, 4]. За таких умов подолання психологічних бар'єрів стає пріоритетним завданням здоров'язбережувальної професійної підготовки [1, 4].

У сучасній педагогічній та психологічній науці мовна тривожність (англ.

Foreign Language Anxiety, FLA) розглядається як специфічний комплекс уявлень, емоційних реакцій та поведінкових виявів, що виникають під час опанування чи практичного використання іноземної мови [1, 3, 4]. Специфіка вивчення мови полягає в тому, що будь-який комунікативний акт містить ризик припущення помилки [4]. У правоохоронному контексті цей феномен набуває додаткового специфічного забарвлення і проявляється через три ключові компоненти [2]:

– *комунікативна тривожність* – страх припуститися неточності під час моделювання правоохоронних дій (опитування потерпілого, перевірка документів, передача інформації черговому) [1, 4];

– *страх негативної оцінки та втрати авторитету* – побоювання виглядати некомпетентним або безпорадним перед викладачами, командним складом чи колегами по службі, що суперечить стрижневому іміджу рішучого офіцера поліції [1, 2, 4];

– *тестова тривожність* – напруженість під час підсумкового атестування, складання фахових іспитів чи іспитів кадрового резерву для міжнародних місій [4].

Традиційні авторитарні методи викладання лише підсилюють затиск здобувачів [2, 4]. Ефективне зниження тривожності вимагає створення психологічно безпечного та здоров'язбережувального навчального середовища [1, 4], що спирається на три базові вектори:

– ***середовище довіри та етика піклування (Ethics of Care)*** характерне впровадженням принципів етики піклування передбачає зміну парадигми взаємодії з викладачем, а саме: від жорсткого контролю до партнерського супроводу [2, 4]. Помилка курсанта позиціонується не як дефект або порушення, а як природний і необхідний елемент пізнавального зростання [2, 4]. М’який, підтримувальний фідбек знімає страх перед публічним мовленням [2, 4];

– ***методика без осуду та професійне симулювання*** базується на зсуві фокусу з абсолютної граматичної бездоганності на досягнення прагматичної комунікативної мети [1, 4]. Практичне відпрацювання сценаріїв у малих і сталих парах знижує рівень соціального тиску [2, 4]. Застосування прийому «від письма до усного мовлення» (попередня фіксація ключових тез у рапорті чи нотатнику перед оголошенням) надає курсанту впевненості [4].

Цифрові інструменти та ШІ як «психологічний буфер» розглядаються через впровадження інноваційних технологій в освітній процес узгоджується із Концепцією розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1556-р, яка визначає впровадження ШІ в освіті стратегічним напрямом цифрової трансформації [5]. Використання великих мовних моделей (ChatGPT, Gemini та інші) дає курсанту змогу відпрацьовувати моделі поліцейських діалогів у безпечному середовищі [3, 4, 5]. Оскільки цифровий інструмент суб'єктивно нейтральний і позбавлений людського оцінювання, він виступає «психологічним

тренажером», дозволяючи багаторазово тренувати професійні мовні конструкції без остраху перед негативною оцінкою [3, 4, 5].

Таким чином можна виокремити практичні методичні прийоми для курсів іншомовної підготовки:

– *симуляція «Заявник – Оперативний черговий (ШІ)» при якому* курсант самостійно відпрацьовує з ШІ-чат-ботом алгоритм прийому повідомлення про правопорушення від іноземця, дотримуючись нормативних вимог щодо діджиталізації освітнього процесу [3, 4, 5];

– *прийом «Конструктивна неточність»,* при якому викладач свідомо демонструє на дошці рапорт із типовою мовною помилкою для її спільної корекції групою, показуючи нормальність процесу виправлення [2, 4];

– *анонімні опитувальники труднощів* потрібні для використання цифрових форм для збору інформації про найбільш складні теми з їх подальшим загальним аналізом без вказівки прізвищ курсантів [3, 4];

– *фіксація мікроуспіхів* використовується як оцінювання не за відсутність помилок, а за досягнення професійно-комунікативної мети (наприклад, установлення контакту та отримання необхідної інформації) [1, 2].

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, зазначимо, що подолання мовної тривожності у професійній іншомовній підготовці майбутніх офіцерів поліції є стратегічною умовою формування їхньої комунікативної готовності та психоемоційної стійкості. Системне поєднання етики піклування, комунікативно-симуляційних методик та інструментів генеративного штучного інтелекту дозволяє трансформувати освітній процес із джерела додаткового стресу на підтримувальне здоров'язбережувальне середовище [5]. Це гарантує не лише високу якість володіння мовою, а й збереження ментального здоров'я правоохоронців у сучасних складних соціально-політичних реаліях.

1. Зеленська, О., Величко, В., & Горбов, І. (2026). Подолання мовленнєвої тривожності у курсантів на заняттях з іноземної мови. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, (25), 141–154. URL : https://doi.org/10.31865/2414-9292.25.2026.365928

2. Четверик В. Етика піклування в навчанні іноземних мов: гуманістичний підхід. Аргументи сучасної філології: «етика піклування»: матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Харків, 2–3 квіт. 2025 р.). Харків, 2025. С. 323–328. URL : https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/18621

3. Гуліч О. Цифрові інструменти як засіб зниження мовленнєвої тривожності у вивченні іноземної мови. Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (м. Харків, 15–16 трав. 2025 р.). Харків, 2025. С. 64–66. URL : https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/20620

4. Гуліч О., Четверик В. Зниження мовної тривожності у процесі вивчення іноземної мови як складник здоров'язбережувального освітнього середовища в умовах соціальних викликів. Новий Колегіум. 2026. № 2. С. 36–45.

5. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text (дата звернення: 09.09.2026).

6. Кириченко В., Краснопольський В. Психологічна стійкість як ключовий фактор успішної адаптації поліцейських до умов воєнного стану. Природа та сутність людини: матер. Регіонал. наук.-практ. семінару (м. Дніпро, 18 грудня 2024 р.). Дніпро : ДДУВС, 2024. 134 с.

Kira TUR
3-rd year cadet of Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department of Language Training of Dnipro State University of Internal Affairs

OPERATIONAL COMMUNICATION OF PATROL OFFICERS WITH FOREIGN TOURISTS, DIPLOMATS AND RESIDENTS

Operational communication is an essential component of patrol policing because the effectiveness of a police response depends not only on the legality of an officer's actions but also on whether the person understands the officer's instructions, warnings and explanations. This issue becomes particularly important when patrol officers interact with foreign tourists, members of diplomatic missions, foreign residents and other persons who have limited proficiency in Ukrainian. In such situations, a language barrier may prevent the collection of accurate information, increase psychological tension, complicate the provision of emergency assistance and create a risk that an individual will misunderstand a lawful police requirement.

The legal framework of police communication in Ukraine combines the priority of Ukrainian as the state language with the possibility of using English, another mutually acceptable language or an interpreter. Article 16 of the Law of Ukraine «On Ensuring the Functioning of Ukrainian as the State Language» establishes that Ukrainian is the language of police regulations, documentation, record-keeping, official activities and communication with Ukrainian citizens. At the same time, a police officer may communicate with a person who does not understand Ukrainian in English, another language acceptable to both parties or with the assistance of an interpreter. Thus, the use of a foreign language by a patrol officer is legally permissible when it is necessary to establish effective communication, but official procedural documents must generally be prepared in Ukrainian [1, p. 187]. Educational activities in institutions of higher education are organized in such a way that future specialists simulate situations of real professional communication and perform motivated actions with speech material to solve professional

communicative tasks aimed at achieving the goals and intentions of communication [5, p. 36].

Communication with a foreign citizen should begin with the same professional identification procedure that applies to communication with any other person. Under Article 18 of the Law of Ukraine «On the National Police,» an officer must state his or her surname, position and special rank and, upon request, present an official police identification document without handing it over. When a preventive measure is applied, the officer must explain its reason and legal basis. In the case of a vehicle stop, the driver must be informed of the specific reason for the stop. When communicating in English, this information should be expressed through short and unambiguous sentences, for example: «I am a patrol police officer,» «Your vehicle was stopped because…,» «Please show your passport and driving licence,» and «You have the right to an interpreter.»

The Law of Ukraine «On the Use of the English Language in Ukraine» strengthens the role of English in emergency communication. Emergency calls from foreigners and stateless persons who do not understand Ukrainian must be accepted in English and, where necessary, in another language acceptable to the parties. Emergency assistance to such persons may also be provided in English or another appropriate language. For patrol units, this requires coordination between emergency call operators, dispatchers and officers sent to the scene. Information received in English should be accurately transferred to the responding patrol, particularly when it concerns the appearance of a suspect, the presence of weapons, injuries, the direction of movement or an immediate threat.

When communicating with Ukrainian residents, the principal language of official police activity remains Ukrainian. However, difficulties may arise when a citizen has limited Ukrainian proficiency, a speech or hearing impairment, or a psychological condition that affects comprehension. The objective of operational communication is not simply the formal use of the state language but the meaningful transmission of information. Accordingly, the officer should adapt the communication method, use written instructions, involve an interpreter or sign-language interpreter where required, and verify understanding before proceeding with measures that restrict the person’s rights [2, p. 156].

Special rules apply when a foreign person becomes a participant in administrative or criminal proceedings. Article 268 of the Code of Ukraine on Administrative Offences provides that a person brought to administrative responsibility may speak in his or her native language and use an interpreter if that person does not understand the language of the proceedings. Similarly, Article 29 of the Criminal Procedure Code establishes that criminal proceedings are conducted in Ukrainian but guarantees participants who do not understand Ukrainian the right to give testimony, submit motions, lodge complaints and speak in a language they understand with the assistance of an interpreter. The substance of a criminal suspicion must be communicated in Ukrainian or another language sufficiently understood by the person.

This distinction is fundamental. In an informal or low-risk interaction, a patrol officer's own foreign-language skills or a digital translation application may be sufficient. However, when a person is detained, questioned as a suspect, formally accused of an administrative offence, asked to sign a procedural document or informed of legal rights, approximate translation is unacceptable. The officer must involve a qualified interpreter if the language barrier prevents full understanding. A person's ability to exchange basic everyday phrases in Ukrainian or English does not necessarily mean that the person understands legal terminology and the consequences of a procedural decision.

Diplomatic personnel form a separate category because communication with them is influenced by international law. Diplomatic immunity does not mean that diplomats may disregard Ukrainian law. Article 41 of the Vienna Convention on Diplomatic Relations requires persons enjoying diplomatic privileges and immunities to respect the laws and regulations of the receiving state. At the same time, diplomatic agents enjoy personal inviolability and immunity from the criminal jurisdiction of the receiving state, as well as substantial immunity from its civil and administrative jurisdiction. Therefore, patrol officers must distinguish between the duty to document an incident and the legal possibility of applying coercive or administrative measures to the diplomat.

Intercultural competence is therefore inseparable from language competence. Words, gestures, personal distance, eye contact and forms of address may have different meanings in different cultures. A gesture considered neutral in Ukraine may be perceived as offensive or threatening by a foreigner. Patrol officers should avoid humour, irony, idiomatic expressions and culturally specific comparisons during official contact. They should use neutral vocabulary and explain expected behaviour directly. At the same time, cultural differences cannot justify unlawful conduct; they should be considered when selecting the most effective form of communication rather than when determining whether the law applies [3, p. 14].

In conclusion, operational communication with foreign tourists, diplomats and residents is a complex professional activity combining language proficiency, legal knowledge, intercultural awareness and psychological self-control. Ukrainian remains the language of official police activity and documentation, but officers may use English, another mutually acceptable language or an interpreter when a person does not understand the state language. Communication must be adapted to the person's procedural status and the seriousness of the situation.

1. Narayana I. Dewa Gede Agung Putra, and Nyoman Sri Subawa. Effectiveness of Tourism-Specialized Municipal Police in Maintaining Public Order at Tourist Destinations. *ARRUS Journal of Social Sciences and Humanities* 6.2. 2026. P. 184-198.

2. Kotsyuba I. Yu, Oleksandr Volodymyrovych Pasichnyk. The role of professional foreign language communication in the activities of military police and law enforcement agencies during international interaction. Актуальні питання розвитку сектору безпеки і оборони (зарубіжний досвід): зб. тез доп. учасників XXVII Міжнарод. наук.-практ. конф. для здоб.

освіти іноземн. мовами (м. Вінниця, Україна, 3 квіт. 2026 р.). Вінниця : ХНУВС, 2026. С. 155-158.

3. Bon, Kenneth Jesseniel, Evaluating The Performance of Tourist Police in Ensuring a Secure Environment for Tourists in Panglao, Bohol. *University of Bohol Multidisciplinary Research Journal* 13.2. 2025. P. 13-15.

4. Виноградська Є., Г. Декусар The relevance of language learning in the contest of intercultural communication. Молодь і світова співпраця: матеріали V Всеукр. 2023. P. 36.

Kira TUR
3-rd year cadet of Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Ganna DEKUSAR
Senior Lecturer, Department of Language Training of Dnipro State University of Internal Affairs

LANGUAGE PROFICIENCY REQUIREMENTS FOR CIVIL SERVANTS AND MILITARY PERSONNEL

Language proficiency requirements in Ukraine constitute an important component of public administration, national security, professional competence, and state-building policy. The legal foundation of this system is Article 10 of the Constitution of Ukraine, which establishes Ukrainian as the state language and requires the state to ensure its comprehensive development and use in all spheres of public life. The Constitutional Court of Ukraine has clarified that Ukrainian is the mandatory means of official communication when public authorities and local self-government bodies exercise their powers, including the preparation of official acts, records, documents, and administrative decisions.

Consequently, the language requirement is universal within the professional civil service and does not depend on whether the position involves direct communication with the public. It applies equally to the preparation of administrative documents, internal communication, public consultations, official correspondence, policy analysis, and the provision of public services [1, p. 172].

A candidate must confirm the required proficiency by providing the details of a state certificate or an extract from the Register of State Certificates. The certificate is issued by the National Commission for State Language Standards following an examination. For appointment to positions covered by legislation, an individual must demonstrate the level of free command of the state language of the first degree, corresponding to C1, or the second degree, corresponding to C2. A C1 certificate indicates the ability to understand complex texts, communicate fluently, and use

Ukrainian accurately for professional purposes. C2 demonstrates the ability to understand virtually everything heard or read and to communicate precisely even in complex professional situations. The certificate is valid indefinitely.

The examination evaluates practical communicative competence rather than only theoretical knowledge of grammar. Its current structure includes 30 written test items, an open-ended written task, and an oral monologue. The examination lasts 60 minutes: 30 minutes are allocated to the test, 20 minutes to the written statement, and 10 minutes to the oral component. The assessment therefore covers grammar, vocabulary, written argumentation, logical organisation of information, and oral communication. The scale also differentiates between C1, normally awarded for 70–89 per cent of the maximum result, and C2, awarded for 90–100 per cent [2, 229].

Formal certification performs several functions. First, it establishes an objective and uniform threshold for access to civil service. Second, it reduces the possibility of arbitrary assessment by an employer or competition commission. Third, it confirms that a candidate can prepare legally significant documents and communicate with citizens without linguistic barriers. Fourth, certification supports equal access to state institutions because citizens should be able to receive information and administrative services in the state language throughout Ukraine. The practical scale of this mechanism is considerable: in 2025 alone, 47,055 persons took the state-language examination for the performance of official duties.

Nevertheless, a state certificate should be regarded as evidence of a minimum professional threshold, not as proof that linguistic development has been completed. Civil servants regularly work with specialised administrative, financial, legal, digital, and European-integration terminology. Their competence must therefore include not only grammatical correctness but also the ability to draft clear administrative decisions, avoid ambiguous wording, communicate complicated legal information in accessible language, and adapt communication to persons with different educational backgrounds. Continuous professional training in official Ukrainian, legal terminology, plain language, and public communication is consequently necessary. This requirement is particularly important because military communication must be standardised, concise, and unambiguous. In civilian communication, a linguistic misunderstanding may delay an administrative procedure; in combat conditions, it may cause incorrect execution of an order, loss of coordination, damage to equipment, or danger to personnel. The use of a common command language therefore contributes to interoperability among units, reliable transmission of orders, standardised reporting, and the integration of service members from different regions into a unified defence structure.

The future English-language requirement for military personnel is also position-specific. It concerns candidates from among contract officers, sergeants, and senior enlisted personnel who seek appointment to positions included in lists approved by the Cabinet of Ministers. Resolution No. 1522 of 27 December 2024 establishes lists for the Ministry of Defence, the Armed Forces, military intelligence, the State Special Transport Service, the Security Service, the Foreign Intelligence

Service, the State Border Guard Service, the National Guard, and several other institutions. Depending on the authority and position, requirements may range from CEFR A2 to B1 or B2 and may additionally refer to NATO STANAG 6001 levels. The resolution will enter into force four years after the termination or cancellation of martial law.

Foreign-language training in the Armed Forces is organised on the basis of role-specific needs. Ministry of Defence regulations provide general and specialised courses for personnel who require foreign languages for official duties, service, or education abroad. General courses aim at standardised language proficiency levels under NATO STANAG 6001, while specialised courses develop professional terminology. Testing and certification under this system focus on military and operational communication. CEFR and STANAG 6001 should not be treated as completely interchangeable: CEFR is a general European framework, whereas STANAG evaluates military-relevant listening, speaking, reading, and writing through a standardised language profile [3, p. 36].

A major problem in the Ukrainian system is the possible gap between formal confirmation and actual occupational competence. A civil servant may possess a C1 certificate but still experience difficulties in drafting clear legal documents. Conversely, a military officer may confirm Ukrainian proficiency through a secondary-education certificate that does not necessarily demonstrate current ability to prepare military reports or issue precise commands. It is therefore advisable to supplement formal admission requirements with professional language modules adapted to the functions of particular institutions. The formation and improvement of professional foreign language communicative competence of students becomes possible only under the condition of practical use of a foreign language in the learning process, which involves modeling real educational, professional and everyday situations in classes, in the creation of professional discourses by a person for achievement of set goals in various spheres of life [4, p. 37].

In conclusion, Ukraine has developed a comprehensive but differentiated system of language proficiency requirements. Ukrainian remains mandatory for public administration and official military activity, while the method of proving competence varies according to professional category. Civil servants must generally demonstrate C1 or C2 proficiency through a state certificate, whereas contract officers may confirm Ukrainian proficiency through an appropriate secondary-education document or a state certificate. English is gradually being introduced for selected senior, internationally oriented, and military positions, but many of these requirements are postponed until after martial law.

1. Kravets I. L. Foreign language proficiency as a component of interoperability and leadership development of Ukrainian officers. Актуальні питання розвитку сектору безпеки і оборони (зарубіжний досвід): зб. тез доп. учасників XXVII Міжнарод. наук.-практ. конф. для здоб. освіти іноземн. мовами (м. Вінниця, Україна, 3 квіт. 2026 р.). Вінниця : ХНУВС, 2026.–С. 171-174.

2. Marchuk A. Professional training of security specialists: foreign experience of foreign-language communication. Актуальні питання розвитку сектору безпеки і оборони (зарубіжний досвід): зб. тез доп. учасників XXVII Міжнарод. наук.-практ. конф. для здоб. освіти іноземн. мовами (м. Вінниця, Україна, 3 квіт. 2026 р.). Вінниця : ХНУВС, 2026.С. 227.

3. Roliak A. English Language in Military Education: The Ukrainian Context Through a Comparative Perspective. *Scientific Collection «InterConf+»* 65. 2026. P. 29-38.

4. Виноградська Є., Г. Декусар. The relevance of language learning in the contest of intercultural communication. Молодь і світова співпраця: матеріали V Всеукр. 2023. С. 36.

Дар'я ФЕДОРЧАК
студентка 3-го курсу денної форми навчання навчальної групи ПД (ДК)2024-4,
Одеський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник:
Ольга ПОДЛІСЕЦЬКА
доцент кафедри теорії літератури Одеського державного університет внутрішніх справ

ВПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА СУЧАСНУ ЮРИДИЧНУ ТЕРМІНОЛОГІЮ УКРАЇНИ

У тезі досліджено вплив англіцизмів на сучасну юридичну термінологію України в умовах глобалізації, європейської інтеграції та розвитку інформаційних технологій. Проаналізовано основні причини проникнення англомовних запозичень у правничу лексику, особливості їх функціонування в різних галузях права, а також проблеми нормативності, перекладу й адаптації юридичних термінів. Обґрунтовано необхідність забезпечення балансу між використанням міжнародної термінології та збереженням національної мовної специфіки у правничій комунікації.

В умовах глобалізації та європейської інтеграції англіцизми дедалі активніше проникають у сучасну юридичну термінологію України. Поряд із розширенням міжнародної правничої комунікації виникають питання нормативності, точності перекладу та адаптації запозичених термінів до української мови.

Актуальність теми зумовлена необхідністю дослідження впливу англіцизмів на розвиток української правничої терміносистеми та забезпечення зрозумілості юридичної мови.

Полягає в аналізі впливу англіцизмів на сучасну юридичну термінологію України, визначенні причин їх поширення, особливостей функціонування в різних галузях права, а також окресленні проблем їх нормативного використання та перекладу.

Досліджуючи використання англіцизмів у юридичній діяльності, А. К. Солодка визначає англіцизм як англійське слово/словосполучення або фразеологізоване речення, яке перенесено в українську мову з англійської, і пройшло певну трансформацію або залишилося у своєму оригінальному вигляді. Входження англомовної лексики стало особливо інтенсивним наприкінці XX – початку XXI століть у зв'язку із розвитком Інтернету та зростанням економічних, політичних і культурних контактів між країнами.

Важливою причиною поширення англіцизмів у правничій сфері э поява нових видів злочинності, розвиток інформаційних технологій та сучасних практик захисту прав людини. Саме ці чинники спричинили необхідність використання нових термінів, які раніше були відсутні в українській юридичній мові.

Англіцизми поділяються на ті, що функціонують у юридичному мовленні, на дві основні групи: дискурсивні англіцизми, які характеризують професійну компетентність юриста в певній сфері діяльності, та англіцизми-терміни, що позначають об'єкти, суб'єкти, юридичні дії, операції й результати правової діяльності [1, с. 36].

Поряд із безпосередніми запозиченнями стоять кальковані словосполучення англійського походження, серед яких «дорожня карта», «мовчазна більшість», «обраний президент», а також буквальний переклад назв міжнародних організацій, зокрема European Court of Human Rights – Європейський суд з прав людини.

Проте, надмірне використання англіцизмів може ускладнювати професійну комунікацію, оскільки неправильне розуміння запозичених слів інколи призводить до комунікативних помилок, хоча водночас знання англомовної термінології сприяє встановленню ділових контактів і підвищенню довіри до юриста [1, с. 37].

Л. Шакало зазначає, що англійська мова стала глобальним засобом міжнародної комунікації, науки, економіки та високих технологій, що закономірно посилило її вплив на професійну юридичну лексику України [2, с. 260].

Авторка наголошує, що запозичення є природним процесом розвитку будь-якої національної мови, а юридична термінологія постійно оновлюється відповідно до розвитку суспільства. Особливістю сучасної правничої терміносистеми є її системність, адже окремі запозичені слова стають основою для формування цілих термінологічних гнізд, наприклад: інсайдер – інсайд, інсайдерська інформація, інсайдерська торгівля, інсайдерська реформація [2, с. 262].

Сучасне міжнародне, комерційне та транспортне право широко використовує такі запозичення, як лізинг, факторинг, трейдер, брокер. Дослідження законодавства про ринки капіталу демонструє, що значна частина професійної діяльності фондового ринку позначається саме іншомовними термінами: андерайтинг, лістинг, делістинг, опціон, ф'ючерський контракт [2, с. 261].

Авторка також звертає увагу на проблему нормативності юридичної термінології. На її думку, нові запозичення повинні відповідати вимогам української мови, а законодавці та філологи мають приділяти більше уваги мовному оформленню законопроєктів, щоб забезпечити точність юридичних понять [2, с. 262].

А. Токарської пов’язує активізацію запозичень із виконанням Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, розширенням міжнародних контактів у політичній, економічній та правовій сферах, а також впливом засобів масової інформації та цифрового середовища [3, с. 91].

На думку дослідниці, українська правнича мова стала мовою-реципієнтом, тоді як англійська виконує роль мови-донора. Це обумовлено глобальним поширенням англійської як основної мови міжнародної наукової та професійної комунікації [3, с. 91-92].

Також А. Токарська зазначає, що сучасне законодавство України потребує не лише оновлення змісту правових норм, а й перегляду мовностилістичної складової, усунення термінологічних суперечностей та вироблення єдиних критеріїв взаємодії української й англійської мов у правничій сфері.

Національна комісія зі стандартів державної мови розпочала процес осучаснення юридичної термінології саме у зв'язку зі зміною семантичного коду української мови та необхідністю формування сучасної національної терміносистеми [3, с. 92].

Інший аспект проблеми розглядається у дослідженні, присвяченому відтворенню англомовних юридичних термінів в українських перекладах. Наголошується, що юридична термінологія кримінального права є одним із найскладніших об’єктів перекладу через швидкий розвиток термінологічної системи та її функціонування в межах різних правових систем [4, с. 205, 208].

Серед основних вимог до юридичної мови називаються точність, ясність, доступність, логічність, вичерпність і зрозумілість, адже закон повинен бути однаково зрозумілим як юристам, так і пересічним громадянам [4, с. 207].

Дослідники встановили, що найпоширенішим способом перекладу англомовних юридичних термінів є калькування, тоді як адаптивне та змішане транскодування використовуються значно рідше. Вибір перекладацького відповідника залежить від наявності еквівалента в українській мові, контексту та мовних норм [4, с. 205].

Таким чином, ефективне використання англіцизмів у юридичній сфері безпосередньо пов’язане з якістю їх перекладу, адже неточне відтворення іншомовних термінів може впливати на правильність розуміння правових норм [4, с. 209].

У дослідженні І. Чорного та В. Чорної проблема англіцизмів розглядається в ширшому мовному контексті. Автори зазначають, що глобалізація та розвиток інформаційних технологій сприяли активному проникненню англійської мови в різні сфери життя, зокрема бізнес, медіа, культуру й професійну комунікацію [5, с. 499].

Науковці наголошують, що надмірне використання англіцизмів може витісняти українські відповідники та негативно впливати на мовну ідентичність, однак повна відмова від запозичень також є недоцільною, оскільки вони заповнюють лексичні прогалини й полегшують інтеграцію до міжнародного інформаційного простору [5, с. 501].

Необхідно підтримання балансу між природним збагаченням української мови новими термінами та збереженням її самобутності шляхом розвитку українських аналогів і продуманої мовної політики [5, с. 507].

Сучасна правнича терміносистема немислима без іншомовних слів. Поряд із латинськими, грецькими та французькими запозиченнями юридична сфера постійно засвоює нові іншомовні елементи, які або входять до складу мови безпосередньо, або адаптуються за допомогою українських словотворчих засобів. Такий процес розглядається як закономірна складова розвитку юридичної мови та її терміносистеми [6].

Отже, аналіз досліджених джерел свідчить, що вплив англіцизмів на сучасну юридичну термінологію України є результатом глобалізаційних процесів, міжнародної правової інтеграції, розвитку інформаційних технологій та потреб сучасної юридичної практики. Водночас усі дослідники наголошують на необхідності забезпечення точності, нормативності й зрозумілості юридичної мови, щоб запозичення сприяли розвитку української правничої терміносистеми без втрати її національної специфіки.

1. Солодка А. К. Використання англіцизмів суб'єктами юридичної діяльності. *Часопис Київського університету права.* 2025. №1. С. 35-40. DOI : 10.36695/2219-5521.1.2025.0.4 (дата звернення: 09.09.2026).

2. Шакало Л.С. Англомовні запозичення в українській юридичній термінології. *Scientific practice: modern and classical research methods.* 2023. С. 260-262. DOI : 10.36074/logos-22.12.2023.069 (дата звернення: 10.09.2026).

3. Токарська А. Термінологічні запозичення англіцизмів/американізмів у вітчизняній юриспруденції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки».* 2021. №2(30). С. 91-96. DOI : http://doi.org/10.23939/law2021.30.091 (дата звернення: 10.09.2026).

4. Рябокінь Н. О., Шатковська Д. М. Особливості відтворення англомовних юридичних термінів в українських перекладах. *Збірник наукових праць «Нова філологія».* 2020. № 80. Том ІІ. С. 205-209. DOI : https://www.novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/452/428 (дата звернення: 10.09.2026).

5. Чорний І. В., Чорна В. Л. Англіцизми в сучасній українській мові. *Вісник науки та освіти.* 2024. №7(25). С. 499-509. DOI : https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-7(25)-499-509 (дата звернення: 11.09.2026).

6. Запозичення в юридичній термінології. URL : https://studfile.net/preview/5170282/page:50/ (дата звернення: 11.09.2026).

Oleksandra FIZHDELYUK
4-rd year student of the Faculty of Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine, Dnipro State University of Internal Affairs

Tetyana PAKULOVA
Senior Lecturer, Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

THE IMPACT OF LEGAL TERMINOLOGY ON ENSURING THE RIGHTS OF PARTICIPANTS IN CRIMINAL PROCEEDINGS

The relevance of studying the impact of legal terminology on ensuring the rights of participants in criminal proceedings is determined by the growing importance of clear, precise, and understandable legal communication in modern law enforcement. During pre-trial investigations, investigators of the National Police of Ukraine prepare various procedural documents and communicate with suspects, victims, witnesses, and other participants in criminal proceedings. Such activities require the correct and consistent use of legally established terminology. Ambiguous, inconsistent, or incorrectly applied legal terms may complicate the understanding of procedural decisions, affect the exercise of procedural rights, and create difficulties in the practical application of criminal procedural legislation. Therefore, terminological accuracy and clarity should be regarded as important conditions for legal certainty, effective procedural communication, and the proper protection of human rights.

Legal terminology plays a fundamental role in legal communication because it is used to formulate legal norms, define the rights and obligations of participants in legal relations, and describe legally significant actions and decisions. This is particularly important in criminal proceedings, where the precise wording of procedural documents directly affects the understanding of their content. The study of the functioning of legal vocabulary in criminal law demonstrates that legal linguistics is closely connected with the formation of the conceptual framework of law and the proper functioning of legal communication [1]. Consequently, the

quality of legal terminology may have a direct influence on how legal information is perceived and understood by participants in criminal proceedings.

An essential characteristic of a legal term is its precision, clarity, and correspondence to the legal concept it represents. O. A. Lysenko emphasizes the importance of using legislative terms that are clear, concise, logically consistent, and linguistically accurate. At the same time, modern legal terminology continues to face such problems as ambiguity, polysemy, homonymy, and insufficient standardization. These linguistic inconsistencies may make legal provisions more difficult to understand and may negatively affect their interpretation and application [2]. In criminal proceedings, where procedural decisions can directly affect the rights and legitimate interests of individuals, such problems acquire particular importance.

The issue of terminological accuracy is especially relevant to the professional activities of investigators of the National Police of Ukraine. Law enforcement terminology constitutes a specific terminological system that requires systematic development and appropriate standardization. L. G. Udovichenko emphasizes the importance of organizing and developing Ukrainian law enforcement terminology in accordance with the needs of modern professional communication [3]. For investigators, this is particularly significant because their daily activities involve the preparation of procedural documents, recording the results of procedural actions, and communicating with different participants in criminal proceedings. The consistent use of established legal terminology therefore contributes to the accuracy of procedural documentation and helps ensure that legal information is communicated correctly.

The connection between legal terminology and the protection of procedural rights becomes even more evident when participants must understand the content of procedural decisions, the scope of their rights and obligations, or the procedure for carrying out specific procedural actions. This issue is particularly relevant when a participant does not sufficiently understand the language of the proceedings and requires the assistance of an interpreter. Researchers examining the role of interpreters in criminal proceedings emphasize that inaccurate translation of legal terminology may cause misunderstandings between participants, interfere with the proper exercise of procedural rights, and potentially result in adverse legal consequences [4]. Thus, the clarity and accuracy of legal terminology are important not only for the investigator who prepares a procedural document but also for the person who must understand and respond to its content.

Another important problem is the lack of terminological consistency within criminal procedural legislation. A. V. Kovalenko, examining the conceptual and terminological framework of the procedure for initiating a forensic examination, identified at least nine different terms established in legislation to describe related procedural actions. According to the researcher, such terminological diversity contradicts the principle of legal certainty and may lead to confusion in law enforcement practice [5]. The use of different terms to refer to the same or closely

related procedural concepts may result in different interpretations of legal provisions and make the practical application of criminal procedural rules less predictable. This demonstrates that terminological accuracy is not merely a linguistic issue but an important legal requirement that contributes to the consistent interpretation of legislation, proper procedural decision-making, and effective protection of the rights of participants in criminal proceedings.

In conclusion, accurate and consistent legal terminology is an important element of effective criminal proceedings. For investigators of the National Police of Ukraine, the proper use of legal terms contributes to the quality of procedural documents, facilitates communication with participants, and helps ensure the clear understanding of their rights and obligations. Therefore, improving the consistency, precision, and accessibility of legal terminology should be considered an important condition for strengthening legal certainty and protecting human rights in criminal proceedings.

1. Tsaryova, I. V. Functioning of the legal word in the texts of the Criminal Code of Ukraine. Language and law: materials of the All-Ukrainian scientific-practical seminar (Dnipro, November 6, 2019). Dnipro : Department of Internal Affairs, 2019. pp. 94–97 URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/3790?utm_source=chatgpt.com (access date 07.09.2026).

2. Lysenko, O. A. Linguistic aspects of legal terminology of modern legislation. *Scientific notes of the National University «Ostroh Academy»*. Series «Philology». 2022. No. 14(82). Pp. 139–142. URL : https://www.journals.oa.edu.ua/Philology /article/view/3594?utm_source=
chatgpt.com (access date 07.09.2026)

3. Udovichenko, L. G. Ukrainian law enforcement terminology: modern trends in typology. *Scientific notes of the National University «Ostroh Academy»*. Series «Philology». 2022. Issue 13(81). Pp. 336–340. URL : https://lingvj.oa.edu.ua/assets/files/full/NZ_FIlologiia_Vyp_13%2881%29.pdf?utm_source=chatgpt.com (access date 07.09.2026).

4. Arie Andrasyah Isa, Oliynyk O. O., Lukomska A. Legal aspects of the translator's activities in criminal proceedings and some difficulties in translating legal terminology. Scientific *Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs.* 2023. No. 1(122). P. 377–383. URL : https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/11898?utm_source=chatgpt.com (access date 07.09.2026).

5. Kovalenko, A. V. Problems of the conceptual and terminological apparatus of the procedure for initiating a judicial examination in criminal proceedings. *Bulletin of the Kharkiv National University of Internal Affairs.* 2024. No. 1(104). P. 176–187. URL : https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/2124U009597/?utm_source=chatgpt.com (access date 07.09.2026).

Яромир ФУНДУК'ЯН
здобувач вищої освіти 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта. 014.023 Мова і література (французька, англійська), Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:
Ольга ЮНІНА
доцент кафедри іноземних мов Луганського національного университету імені Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук, доцент

ІНСТРУМЕНТИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНИМ ОПЕРАЦІЯМ: ПРОМОЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ, ЕТНО-МУЗИКИ ТА ДЖАЗУ СЕРЕД МОЛОДІ

Гібридна війна Росії проти України точиться не лише на полі бою, а й у цифровому просторі, де щодня стикаються протилежні картини світу. Ворог системно застосовує інформаційно-психологічні операції (ІПсО) – сплановані впливи на масову свідомість, спрямовані на розмивання ціннісних орієнтирів, історичної пам'яті та культурної ідентичності українців [1]. Найвразливішою аудиторією таких операцій залишається молодь: активний користувач соціальних мереж, який водночас лише формує власну систему цінностей. Тому медіаграмотність сьогодні – це вже не суто освітня компетентність, а складова забезпечення інформаційної безпеки держави [5], а для закладів вищої освіти системи МВС України її дослідження має пряме прикладне значення.

Один із напрямів протидії ІПсО, що поки залишається на периферії наукової уваги, – просування позитивного культурного контенту: українського фольклору, етно-музики та джазу як альтернативи ворожому наративному полю. Мета цієї роботи – визначити інструменти медіаграмотності, застосовні до промоції автентичної музичної спадщини, і показати, як вони можуть протидіяти інформаційним операціям на практиці.

Медіаграмотність як інструмент протидії інформаційним операціям.

У визначенні В. Іванова та О. Волошенюк медіаграмотність – це здатність людини критично аналізувати медіатексти, розпізнавати джерело й мету повідомлення та свідомо створювати власний контент [2]. У контексті

ІПсО ця здатність працює як своєрідне щеплення: підготовлена аудиторія гірше піддається фейкам, наративним атакам і маніпуляціям [1].

Пояснити, чому саме культурний контент здатний протидіяти пропаганді, допомагають три класичні комунікаційні моделі. Теорія встановлення порядку денного, яку в 1972 році сформулювали М. Мак-Комбс і Д. Шоу, показала: медіа не диктують, що саме думати, але визначають, про що думати, обираючи теми для висвітлення [9]. Якщо ворожа пропаганда прагне нав'язати деструктивний порядок денний, витісняючи теми культурної ідентичності, то системна присутність позитивного культурного контенту здатна повернути ці теми в поле уваги аудиторії. Теорія культивації Дж. Гербнера й Л. Гросса (1976) описує інший ефект – не миттєвий, а накопичувальний: картина світу формується не одним повідомленням, а тривалим і одноманітним споживанням певного типу контенту [7]. Звідси випливає практичний висновок: культурна промоція дає результат лише за умови регулярності, а не поодиноких акцій. Модель двоступеневого потоку комунікації Е. Каца та П. Лазарсфельда (1955) додає третій елемент – роль посередника [8]: культурний меседж доходить до молоді ефективніше не напряму від джерела, а через довірених «лідерів думок» – музикантів, блогерів, освітян, які адаптують його мовою, зрозумілою конкретній аудиторії.

Культурна спадщина як засіб інформаційної контрпропаганди.

Фольклор та етно-музика – носії колективної пам'яті, а отже, і природний ресурс протидії наративам, що заперечують самобутність української культури або привласнюють її здобутки. Психологічна стійкість особистості значною мірою тримається на міцності ідентичності й відчутті належності до спільноти з чіткою культурною традицією – просування автентичного культурного продукту серед молоді працює саме на цей «культурний імунітет».

Особливо показовим є український джаз, що останніми роками дедалі відкритіше звертається до фольклорних коренів; українське музикознавство навіть закріпило за цим явищем окремий термін – синкретизм фольклору і джазу [4; 6]. Берлінський гурт LELÉKA, заснований 2016 року співачкою Вікторією Leléka, поєднує українські народні мелодії із сучасною джазовою імпровізацією: альбом «Kolysanky» (2025) присвячений світу українських колискових, а пісня «Ridnym» перемогла в національному відборі на Євробачення-2026 [3]. У ширшому колі того самого явища – DakhaBrakha з їхнім «етнохаосом» на основі пісень, записаних в експедиціях разом із фольклористами, електрофольк-проєкт ONUKA Нати Жижченко та Євгена Філатова, що вплітає звучання сопілки й бандури в електронні аранжування, і Go_A, чия пісня «Shum» на основі українських веснянок принесла гурту п'яте місце на Євробаченні-2021 [3]. Ці приклади доводять: фольклорна традиція не консервується в музеї, а живе й переосмислюється мовою,

зрозумілою молодій аудиторії, – і саме тому здатна конкурувати за її увагу з ворожим контентом.

Практичні механізми промоції.

Короткі відеоформати (TikTok, YouTube Shorts, Reels) відповідають кліповому характеру споживання контенту сучасною молоддю й дозволяють за кілька секунд показати автентичне виконання чи розповісти історію інструмента. Колаборації з лідерами думок – виконавцями, блогерами, музичними освітянами – підвищують довіру до меседжу, що прямо узгоджується з моделлю двоступеневого потоку [8]. Подкасти й освітній аудіовізуальний контент розкривають історичний контекст фольклорних творів і водночас навчають аудиторію розпізнавати ознаки культурного присвоєння чи фальсифікації у ворожих наративах, поєднуючи культурно-просвітницьку функцію з медіаосвітньою. Працює і фестивальний формат: Leopolis Jazz Fest у Львові (заснований 2011 року як Alfa Jazz Fest) чи Kharkiv Jazz Fest створюють простір безпосередньої комунікації аудиторії з культурним продуктом, підсилюючи ефект належності до спільноти. А системна інтеграція такого контенту в освітні програми та студентські медіапроєкти закладів вищої освіти поєднує розвиток медіаграмотності з популяризацією культурної спадщини.

Ефективність усіх цих інструментів різко зростає за умови систематичного застосування – це прямий наслідок теорії культивації [7]: стійкий культурний імунітет формується внаслідок тривалого контакту з якісним контентом, а не поодиноких культурних акцій.

Висновки.

Інструменти медіаграмотності, застосовані до промоції українського фольклору, етно-музики та джазу, здатні протидіяти інформаційним операціям, бо формують у молоді стійку культурну ідентичність і критичне мислення, що ускладнює вкорінення ворожих наративів. Поєднання класичних медіаосвітніх практик із цілеспрямованим створенням автентичного контенту у форматах, релевантних молоді, – короткі відео, колаборації з лідерами думок, подкасти, фестивалі, – утворює комплексний механізм інформаційної безпеки. Перспективним напрямом подальших досліджень залишається розробка методики оцінювання ефективності таких медіаосвітніх кампаній та їх упровадження в освітній процес закладів вищої освіти системи МВС України.

1. Жарков Я. М., Петрик В. М., Присяжнюк М. М. та ін. Історія інформаційно-психологічного протиборства : підручник / за заг. ред. Є. Д. Скулиша. Київ : Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2012. 212 с.

2. Іванов В. Ф., Волошенюк О. В. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / за наук. ред. В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.

3. Недураєва У. Українські народні мотиви: хто з артистів використовує їх у піснях і як реагує аудиторія. DeTalks. 2026. 9 лютого. URL : https://detalks.media/artysty-shcho-poiednuiut-ukrainski-narodni-motyvy-z-suchasnoiu-muzykoiu/ (дата звернення: 26.08.2026).

4. Попова А. О. Джазове мистецтво сучасної України: особливості становлення та розвитку. *Музичне мистецтво і культура.* 2021. Вип. 32, т. 1. С. 137–148.

5. Радзієвська О. Г. Правове забезпечення протидії спеціальним інформаційним і психологічним операціям: національний, міжнародний та євроатлантичний виміри. *Інформація і право.* 2026. № 2 (57). URL : https://il.ippi.org.ua/article/view/364418 (дата звернення: 26.08.2026).

6. Романюк Л. Б. Синкретизм фольклору і джазу в музичному мистецтві України кінця XX – початку XXI ст. Питання сучасної науки і освіти : матеріали XI Міжнар. наук. інтернет-конф., 16–18 берез. 2015 р. Тернопіль, 2015.

7. Gerbner G., Gross L. Living with Television: The Violence Profile. *Journal of Communication.* 1976. Vol. 26, No. 2. P. 172–199.

8. Katz E., Lazarsfeld P. F. Personal Influence: The Part Played by People in the Flow of Mass Communications. Glencoe, IL : Free Press, 1955. 400 p.

9. McCombs M. E., Shaw D. L. The Agenda-Setting Function of Mass Media. Public Opinion Quarterly. 1972. Vol. 36, No. 2. P. 176–187.

Лілія ХАЛАЦЬКА
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:
Ольга ЮНІНА
кандидат педагогічних наук, доцент
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДУ У ФОРМУВАННІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДІ

Сучасна мовна освіта перебуває у стані постійних змін, зумовлених процесами глобалізації, інтеграції та розширення сфер застосування іноземних мов. Одним із ключових завдань навчання є формування міжкультурної компетентності, яка забезпечує готовність учнів до ефективної комунікації в умовах багатокультурного світу. Переклад у цьому контексті виступає не лише як мовна практика, але й як методичний інструмент, що дозволяє інтегрувати мовні та культурні знання, розвивати критичне мислення та формувати толерантність.

Мета дослідження – визначити роль перекладу у формуванні міжкультурної компетентності учнів та показати його значення для сучасної мовної освіти, зокрема у підготовці майбутніх філологів і перекладачів.

Українські дослідники (О. Селіванова, А. Гудманян) підкреслюють значення перекладу як засобу міжкультурної комунікації. Зарубіжні автори (House, Kramsch) акцентують на ролі перекладу у формуванні культурної чутливості та комунікативної компетентності. Порівняння підходів показує, що переклад є універсальним інструментом інтеграції мовних і культурних знань.

Міжкультурна компетентність трактується як здатність ефективно взаємодіяти з представниками інших культур, враховуючи їхні цінності, норми та комунікативні стратегії [1]. Вона містить три основні компоненти:

– когнітивний (знання про іншу культуру);

– афективний (толерантність, емпатія, відкритість);

– поведінковий (уміння адаптувати комунікацію до культурного контексту).

Переклад, як зазначають J. House та C. Kramsch, є формою міжкультурної комунікації, адже вимагає від учня не лише знання мовних систем, а й розуміння культурних реалій [4; 5]. У лінгводидактиці переклад розглядається як методичний прийом, що інтегрує мовні та культурні знання [2].

Переклад у навчанні іноземних мов виконує кілька функцій:

– пізнавальну – учні отримують знання про іншу культуру;

– комунікативну – формуються навички міжкультурного діалогу;

– виховну – розвивається толерантність та емпатія.

Практичні завдання з перекладу (робота з художніми текстами, публіцистикою, медіа) формують здатність критично осмислювати культурні відмінності. Особливе значення має переклад реалій та ідіом, що не мають прямого відповідника в рідній мові. Це вчить учнів шукати адекватні способи передачі смислу, зберігаючи культурний контекст.

Переклад розвиває аналітичне мислення: зіставлення мовних систем, пошук еквівалентів, урахування прагматичних норм. Учні вчаться адаптувати висловлювання до культурного контексту, що формує гнучкість мислення.

У процесі перекладу формується здатність до міжкультурної комунікації, що є ключовою компетенцією сучасної людини. Це особливо важливо для майбутніх перекладачів, адже їхня професійна діяльність передбачає постійне зіткнення з культурними відмінностями.

Використання різних типів текстів та форм роботи із перекладом відіграє ключову роль у формуванні міжкультурної компетентності. Зокрема, переклад літературних творів знайомить із цінностями та світоглядом іншої культури, тоді як робота з публіцистикою та медіа – газетними статтями, інтерв'ю й новинами – активно розвиває критичне мислення та навички інтерпретації. Для підсилення комунікативних умінь і навичок співпраці

доцільно залучати групові перекладацькі проєкти. Практична значущість такого підходу підтверджується в межах магістерського дослідження, де переклад розглядається як ефективний засіб підготовки майбутніх філологів відповідно до сучасних освітніх викликів.

Отже, переклад у процесі вивчення іноземних мов є потужним засобом формування міжкультурної компетентності. Він забезпечує розвиток мовних навичок, культурної чутливості, критичного мислення та здатності до діалогу.

Для майбутніх перекладачів та філологів переклад є не лише професійною навичкою, але й способом інтеграції у світовий освітній та культурний простір. Таким чином, переклад сприяє вихованню учня як активного учасника глобального культурного простору та відповідає сучасним викликам світової інтеграції.

1. Байрам М. Міжкультурна компетентність у мовній освіті. Київ : Освіта, 2018. 240 с.
2. Гудманян А. Переклад як засіб міжкультурної комунікації. Вісник ЛНУ. 2020. № 3. С. 45–52.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Київ : Либідь, 2019. 320 с.
4. House J. Translation and the Development of Intercultural Competence. *Journal of Applied Linguistics.* 2018. Vol. 12, No. 2. P. 101–115.
5. Kramsch C. Context and Culture in Language Teaching. Oxford : 2013. 250 p.

Катерина ЦАРЬОВА
учениця 11-2 класу Дніпровського наукового українсько-американського ліцею Дніпровської міської ради

Науковий керівник:
Наталія НЕСТЕРЕНКО,
заступник директора з науково-методичної роботи Дніпровського наукового «Українсько-американського ліцею» Дніпровської міської ради

МОВА В ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ: ДЕ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ СВОБОДА СЛОВА І ПОЧИНАЄТЬСЯ ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ?

Ще декілька десятиліть тому більшість висловлювань людини залишалися в межах безпосереднього спілкування. Сьогодні ситуація докорінно змінилася. Один коментар у соціальній мережі може за декілька секунд побачити тисяча людей, а повідомлення, яке було написане імпульсивно, може залишатися доступним в Інтернеті протягом багатьох років. Цифрове середовище суттєво розширило можливості людини

висловлювати власну думку. Соціальні мережі дали змогу не лише отримувати інформацію, а й створювати її, коментувати суспільні події, брати участь у громадських дискусіях, висловлювати політичні, соціальні та особисті погляди. Водночас свобода комунікації породжує нові виклики. За екраном смартфона людина іноді відчуває меншу відповідальність за власні слова, ніж під час безпосереднього спілкування. Саме тому виникає принципове питання: чи все, що людина може написати в Інтернеті, вона має право писати? Проблема набуває особливої актуальності для молоді, яка значну частину комунікації здійснює саме в цифровому середовищі.

Свобода слова як фундаментальне право**.** Свобода слова є однією з основ демократичного суспільства. Вона передбачає можливість людини вільно формувати та висловлювати свої погляди, отримувати й поширювати інформацію. Водночас свобода слова не є абсолютною. Право людини висловлювати власну думку не означає права безмежно порушувати права інших осіб. Це особливо важливо в цифровому просторі, де межа між особистим висловлюванням і суспільно значущим поширенням інформації може бути дуже умовною. Наприклад, фраза, написана в особистому чаті, і та сама фраза, опублікована у відкритій соціальній мережі, мають різний масштаб поширення. У другому випадку висловлювання потенційно стає доступним необмеженому колу осіб. Цифрове середовище не скасовує правових норм. Навпаки, воно вимагає від людини більшої усвідомленості щодо власного мовлення.

Однією з характерних особливостей цифрової комунікації є те, що слово часто набуває ознак дії. Написати *«ти мені не подобаєшся»* і написати *«я тебе знайду і розправлюся з тобою»* – це не просто два різні за емоційністю висловлювання. Вони мають різне комунікативне та потенційно правове значення. У першому випадку людина реалізує власне ставлення. У другому висловлювання може сприйматися як погроза. Подібні ситуації демонструють, що для правової оцінки важливі не лише окремі слова, а й контекст, мета висловлювання, адресат, спосіб поширення та можливі наслідки**.** Саме тому цифрову комунікацію не можна оцінювати виключно за принципом «це просто текст». Текст може: завдати шкоди честі та гідності людини; порушити право на приватність; містити погрозу; сприяти поширенню неправдивої інформації; принижувати людину через певну ознаку; створювати психологічний тиск; стати частиною систематичного переслідування. Отже, цифрове слово може мати цілком реальні наслідки.

Особливо небезпечною формою цифрової комунікації є кібербулінг – систематичне агресивне переслідування людини з використанням цифрових технологій. Для підлітків ця проблема є особливо актуальною, оскільки соціальні мережі та месенджери стали важливою частиною повсякденного спілкування. Кібербулінг може проявлятися через образливі повідомлення, принизливі коментарі, поширення фотографій без згоди, створення фейкових сторінок, систематичне висміювання або поширення принизливої інформації.

Особливість такого явища полягає в тому, що цифрове повідомлення може поширюватися значно швидше, ніж інформація в традиційному міжособистісному спілкуванні. У результаті одна образлива фраза може перетворитися на масове приниження людини. Тому важливо розуміти: «це був лише жарт» не завжди означає відсутність відповідальності за наслідки сказаного або написаного. Ще одним складним явищем цифрової комунікації є мова ворожнечі. У соціальних мережах можна побачити висловлювання, спрямовані проти людей через їхнє походження, мову, національність, стать, релігію або інші ознаки. Однак не кожне різке чи неприємне висловлювання автоматично є мовою ворожнечі. Для її визначення необхідно враховувати зміст повідомлення, контекст, спрямованість висловлювання, його потенційний вплив та інші обставини. Саме тут виникає складна межа між правом людини на власну думку та неприпустимістю приниження чи підбурювання до ворожнечі щодо інших людей**.**

На нашу думку, цифрова культура повинна передбачати не заборону непопулярних думок, а відповідальне ставлення до способу їхнього висловлення. Людина може не погоджуватися з іншою позицією. Проте незгода не потребує образи. «Я просто поширив»: чи відповідає людина за чужий текст? Окремої уваги потребує поширення чужої інформації. У соціальних мережах користувач може не створювати повідомлення самостійно, а лише натиснути «поширити», зробити репост або переслати його в чат. Однак цифрова комунікація демонструє: технічно просте поширення інформації не означає автоматичної відсутності відповідальності. Перед тим як поширити сумнівний допис, фотографію, відео або твердження про конкретну людину, варто поставити собі щонайменше три питання: *Чи є ця інформація правдивою? Чи маю я право її поширювати? Чи може вона завдати шкоди іншій людині?* Така модель поведінки є важливим складником цифрової грамотності.

Ще однією особливістю цифрової комунікації є існування цифрового сліду. Людина може видалити коментар або повідомлення, однак це не гарантує, що інформація повністю зникла. Її могли прочитати інші користувачі, зберегти у вигляді скриншота або переслати. Тому цифрове мовлення має своєрідний ефект відкладеної дії: повідомлення, написане сьогодні емоційно, може мати значення через місяці або навіть роки. Це формує нову етичну категорію – відповідальність перед власним цифровим слідом**.** На нашу думку, сучасна мовна культура повинна включати не тільки знання орфографічних і лексичних норм, а й уміння передбачати наслідки цифрового висловлювання. Цифрове спілкування створило нові мовні явища: скорочення, меми, емодзі, сленг, змішування мовних кодів, графічні способи передачі емоцій. Сам факт використання таких засобів не є негативним. Мова природно адаптується до нових умов комунікації. Проблема виникає тоді, коли неформальна модель спілкування переноситься у сферу, де потрібна юридична точність. Наприклад, повідомлення в чаті друзів може бути

емоційним і скороченим. Натомість звернення до державного органу, пояснення, заява чи офіційний документ потребують чіткості, однозначності та відповідності мовним і правовим нормам. Отже, мовна компетентність сучасної людини полягає не лише в тому, щоб знати правила, а й у тому, щоб розуміти, де, кому, навіщо і яким способом доречно висловлювати певну думку.

Цифровий простір докорінно змінив характер людської комунікації. Сьогодні слово може за декілька секунд перетворитися на публічне повідомлення, стати частиною інформаційного конфлікту або вплинути на права та репутацію іншої людини.

Свобода слова залишається фундаментальним правом, однак вона передбачає відповідальне користування власними можливостями. Право висловлювати думку не означає права безмежно принижувати, переслідувати, погрожувати чи поширювати інформацію, яка порушує права інших осіб. Дослідження цифрової комунікації дозволяє зробити важливий висновок: у цифровому середовищі грамотність – це вже не тільки правильне написання слів. Це здатність усвідомлювати зміст, мету, аудиторію та можливі правові наслідки власного мовлення. Саме тому сучасній молодій людині необхідна не лише цифрова грамотність, а й цифрова мовно-правова культура. Вона передбачає простий, але важливий принцип: перш ніж натиснути «надіслати», «опублікувати» чи «поширити», варто подумати не тільки про те, що я хочу сказати, а й про те, які права іншої людини можуть бути зачеплені моїми словами**.** У цифрову епоху відповідальність за слово не зникає разом із натисканням кнопки «Опублікувати». Навпаки – саме після неї слово починає жити власним цифровим життям.

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. 2-ге вид., допов. Київ : Академія, 2009. 376 с.

2. Гула Р. Інформаційна війна: соціально-онтологічний та мілітарний аспекти: монографія. Київ: «Каравела». 2020. 288 с.

3. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр (дата звернення: 07.09.2026).

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 4 листоп. 1950 р. : ратифікована Законом України від 17 лип. 1997 р. № 475/97-ВР. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004(дата звернення: 07.09.2026).

5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15 (дата звернення: 07.09.2026).

6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 (дата звернення: 07.09.2026).

7. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12 (дата звернення: 08.09.2026).

8. Про захист персональних даних : Закон України від 1 черв. 2010 р. № 2297-VI : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17 (дата звернення: 08.09.2026).

9. Про медіа : Закон України від 13 груд. 2022 р. № 2849-IX : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20 (дата звернення: 08.09.2026).

10. Про освіту : Закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145-VIII : станом на 1 січ. 2026 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення: 08.09.2026).

Владислава ЧИРВА
здобувачка вищої освіти 4 курсу
факультету підготовки фахівців для
органів Національної поліції України
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Тетяна ПАКУЛОВА
старший викладач кафедри мовної
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АНГЛІЙСЬКА МОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

У сучасних умовах глобалізації, міжнародного співробітництва та цифровізації правоохоронної діяльності англійська мова набуває особливого значення як інструмент професійної комунікації працівників поліції. Вона є основним засобом взаємодії під час міжнародних операцій, обміну інформацією, участі у спільних проєктах із правоохоронними органами інших держав, а також у процесі вивчення передового зарубіжного досвіду.

Сучасні тенденції розвитку поліцейської діяльності свідчать про зростання ролі англомовної комунікативної компетентності. Працівники поліції дедалі частіше взаємодіють з іноземними громадянами, представниками міжнародних організацій та правоохоронних структур інших країн. У зв'язку з цим важливими складовими професійної підготовки стають володіння спеціалізованою юридичною та поліцейською термінологією, навички ведення ділового листування, оформлення службової документації англійською мовою та ефективного усного спілкування.

Питання чи важлива мова для діяльності українського поліцейського, дуже широке, адже до кожної проблеми необхідно підходити індивідуально. Державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток,

використання і захист інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом. Згідно з Законом України «Про Національну поліцію».

Міжнародне співробітництво поліції налагоджує:

1. Взаємовідносини у сферах діяльності поліції з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями базуються на міжнародних договорах, а також на установчих актах та правилах міжнародних організацій, членом яких є Україна;

2. Поліцейські можуть направлятися до міжнародних організацій, іноземних держав як представники поліції з метою забезпечення координації співробітництва з питань, що належать до повноважень поліції;

3. Поліцейські можуть залучатися до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки [1].

Виконання зазначених повноважень вимагає від працівників поліції не лише високого рівня професійної підготовки, а й сформованої іншомовної комунікативної компетентності. Насамперед це стосується володіння англійською мовою як основною мовою міжнародного професійного спілкування. Знання англійської мови забезпечує ефективний обмін оперативною інформацією, участь у міжнародних навчаннях, семінарах і тренінгах, співпрацю з правоохоронними органами інших держав, а також роботу з міжнародними нормативно-правовими актами, рекомендаціями та методичними матеріалами.

Особливого значення англомовна підготовка набуває в умовах євроінтеграційного курсу України та поглиблення співробітництва з міжнародними правоохоронними організаціями, такими як Інтерпол, Європол, Консультативна місія Європейського Союзу (EUAM) та іншими партнерами у сфері безпеки. Участь українських поліцейських у міжнародних програмах професійного розвитку, спільних розслідуваннях і миротворчих місіях потребує впевненого володіння англійською мовою як засобом професійної взаємодії.

До того ж, сучасна поліцейська діяльність дедалі більше пов'язана із застосуванням цифрових технологій, міжнародних інформаційних систем та спеціалізованого програмного забезпечення, інтерфейс і технічна документація яких переважно представлені англійською мовою. Це обумовлює необхідність постійного вдосконалення мовної підготовки працівників поліції відповідно до сучасних професійних вимог [2].

Важливим напрямом удосконалення іншомовної підготовки майбутніх працівників поліції є активне використання сучасних цифрових технологій, зокрема мобільних застосунків та онлайн-ресурсів. Застосування платформ, що містять аудіо- та відеоматеріали, інтерактивні завдання, тренувальні вправи й тести, створює додаткові можливості для занурення курсантів в іншомовне середовище та комплексного розвитку їхніх мовних навичок.

Важливим чинником підвищення ефективності навчального процесу є забезпечення курсантів закладів вищої освіти системи МВС України широким спектром навчально-методичних ресурсів, серед яких сучасні підручники, електронні курси, мультимедійні матеріали та спеціалізовані онлайн-платформи. Доступність таких ресурсів незалежно від часу та місця навчання сприяє організації безперервної іншомовної освіти та поступовому підвищенню рівня мовної компетентності.

Застосування мультимедійних технологій дає змогу урізноманітнити способи подання навчального матеріалу, зробити його більш наочним, змістовним та наближеним до реальних ситуацій професійної комунікації. Особливої актуальності це набуває під час формування навичок усного мовлення, оскільки цифрові засоби дозволяють створювати інтерактивні комунікативні завдання, моделювати професійні ситуації та забезпечувати практичне використання іншомовної лексики.

Не менш важливою складовою процесу мовної підготовки є систематичний контроль рівня сформованості іншомовних комунікативних навичок. За участю викладачів і наставників необхідно здійснювати регулярне оцінювання результатів навчання та надавати курсантам конструктивний зворотний зв’язок. Це дає можливість своєчасно визначати труднощі в опануванні мови, виявляти індивідуальні прогалини у знаннях і коригувати подальшу навчальну діяльність.

Водночас ефективність іншомовної підготовки значною мірою залежить від систематичного повторення та закріплення опрацьованого матеріалу. Регулярне повернення до вивчених лексичних одиниць, граматичних конструкцій і комунікативних моделей сприяє їх тривалому засвоєнню та формуванню стійких мовленнєвих умінь, необхідних для професійної діяльності майбутніх працівників поліції [3].

Отже, сучасні тенденції розвитку правоохоронної діяльності засвідчують зростання ролі англійської мови у професійній комунікації працівників поліції. Її знання є важливою складовою професійної компетентності поліцейського, оскільки забезпечує можливість ефективної взаємодії з іноземними громадянами, міжнародними організаціями та правоохоронними органами інших держав.

В умовах європейської інтеграції України, розвитку міжнародного співробітництва та цифровізації правоохоронної діяльності особливого значення набуває якісна іншомовна підготовка курсантів закладів вищої освіти системи МВС України. Використання сучасних цифрових і мультимедійних технологій, онлайн-ресурсів, інтерактивних платформ та професійно орієнтованих навчальних матеріалів створює сприятливі умови для формування стійких комунікативних навичок.

Таким чином, підготовка майбутніх працівників поліції має бути спрямована не лише на засвоєння загальної англійської мови, а й на формування професійної іншомовної компетентності з урахуванням

специфіки поліцейської діяльності. Систематичне навчання, практичне моделювання професійних ситуацій, використання цифрових ресурсів та постійний зворотний зв'язок сприятимуть підвищенню рівня мовної підготовки поліцейських і, як наслідок, ефективності міжнародного співробітництва Національної поліції України.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19 (дата звернення: 03.09.2026).

2. Кочина В. В. Вдосконалення навичок іншомовного професійного спілкування майбутніх офіцерів поліції. Інноваційна педагогіка. 2024. Вип. 69, т. 1. С. 181–184. DOI : 10.32782/2663-6085/2024/69.1.35.

3. Лопутько О., Шутенко С. Концептуальні засади створення моделі дорожньої карти вивчення англійської мови правоохоронцями. *Law & Border*. 2025. Т. 5, № 1. С. 77–96. DOI : 10.32453/law_border.v5i1.1827.

Анастасія ЧОРНОУС
здобувач вищої освіти
Національної академії Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького

Ольга БАБІЧ
старший викладач кафедри іноземних
мов Національна академія Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького кандидат
педагогічних наук, доцент

ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТІВ-ПРИКОРДОННИКІВ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У сучасних умовах професійна діяльність майбутніх офіцерів передбачає готовність до комунікації англійською мовою в різноманітних професійних ситуаціях. Для курсантів військових та правоохоронних спеціальностей іншомовна підготовка має бути орієнтована не лише на засвоєння загальновживаної лексики та граматичних структур, а й на формування здатності використовувати англійську мову для виконання професійних комунікативних завдань.

Майєр Н. В. та Юхименко В. О. визначають метою іншомовної підготовки майбутніх офіцерів формування практичних умінь, необхідних для спілкування в різних професійних ситуаціях. Автори дослідили потреби

курсантів та офіцерів у професійній іншомовній комунікації й апробували спеціально створене мобільне навчальне середовище. Воно включало мобільний застосунок English Speaking Skills, YouTube-канал Military Speaking Skills in Use та груповий чат English Speaking у Telegram. Результати дослідження засвідчили, що таке середовище створює можливості для інтерактивної комунікації, розвитку мовленнєвих умінь і підвищення ефективності засвоєння спеціальної військової термінології [1].

Зазначені результати мають методичне значення і для професійної підготовки курсантів-прикордонників. Використання мобільних технологій дозволяє створювати навчальне середовище, у якому англійська мова використовується не лише під час аудиторного заняття, а й у самостійній роботі. Зокрема, доцільно добирати цифрові матеріали відповідно до професійної тематики та комунікативних потреб курсантів.

Важливим компонентом професійної іншомовної підготовки є формування іншомовної комунікативної компетентності. Совгар О. М. досліджувала використання інформаційно-комунікаційних технологій для її формування у майбутніх офіцерів Збройних Сил України. Авторка провела педагогічний експеримент, результати якого підтвердили ефективність використання ІКТ у мовному навчанні курсантів. Застосування цифрових технологій сприяло підвищенню рівня володіння іноземною мовою, професійної підготовленості та загальних навчальних умінь [2].

Особливого значення набуває те, що використання ІКТ, за результатами дослідження Совгар, позитивно впливало на мотивацію курсантів, їхню автономність і готовність до самостійної роботи. Авторка також зазначає, що відеочати та відеодзвінки створювали можливості для реального контакту з носіями мови, колегами та військовими фахівцями, а також участі в міжнародних проєктах [2].

Для підготовки курсантів-прикордонників цей аспект є особливо перспективним. Англійська мова міжнародного спілкування передбачає здатність не лише розуміти професійну термінологію, а й підтримувати реальну комунікацію з представниками інших країн. Тому цифрові засоби можуть використовуватися для моделювання або організації професійної взаємодії, наближеної до реальних умов міжнародного спілкування.

Окремим завданням іншомовної підготовки курсантів є засвоєння професійної термінології. Твердохліб Ю. дослідила ефективність використання YouTube для навчання англійської військової термінології курсантів немовних спеціальностей. У дослідженні взяли участь 100 курсантів військової академії з рівнями володіння англійською мовою від A1 до B2. Експериментальна група працювала з відеоматеріалами, що містили автентичні військові розмови та навчальні матеріали, тоді як контрольна група використовувала традиційні методи навчання [3].

Результати дослідження продемонстрували перевагу відеоматеріалів у засвоєнні професійної лексики. Після шести тижнів навчання результати

тестування експериментальної групи були на 35 % вищими за початкові показники, тоді як у контрольній групі покращення становило 18 %. Статистичний аналіз за допомогою критерію Манна-Вітні підтвердив статистично значущу різницю між групами ($p < 0,05$). Найбільш помітне покращення було зафіксовано серед курсантів рівня B1 [3].

Водночас дослідження показало, що ефективність відеоматеріалів залежить від початкового рівня володіння мовою. Курсанти рівня A1 мали труднощі зі сприйняттям швидкого мовлення та великої кількості нової військової лексики. Для них авторка рекомендує адаптовані відеоматеріали з українським перекладом ключових термінів, повільнішим темпом мовлення та субтитрами, а також використання тематичних глосаріїв і флешкарток [3].

Цей висновок важливий для організації навчання курсантів-прикордонників, оскільки навчальна група може характеризуватися різним рівнем володіння англійською мовою. Отже, використання однакових автентичних матеріалів для всіх курсантів не завжди буде оптимальним. Доцільним є диференційований добір відео, термінологічних матеріалів та комунікативних завдань відповідно до мовного рівня здобувачів освіти.

Порівняння результатів трьох досліджень дозволяє визначити кілька взаємопов'язаних напрямів професійної іншомовної підготовки. Першим є орієнтація змісту навчання на професійні комунікативні потреби. Майєр та Юхименко безпосередньо наголошують на необхідності формування практичних умінь для спілкування у професійних ситуаціях [1].

Таким чином, професійне навчання англійської мови курсантів-прикордонників доцільно будувати як комплексну систему, у якій поєднуються професійно орієнтований зміст, розвиток мовленнєвої взаємодії, цифрові технології та автентичні матеріали. До того ж, основним критерієм добору навчальних засобів має бути їхня здатність забезпечувати практичне використання англійської мови у професійній комунікації.

Особливо перспективним є використання мобільних застосунків, відеоматеріалів, месенджерів та інших цифрових ресурсів для організації іншомовної взаємодії. Такий підхід дозволяє поєднати аудиторне навчання із самостійною роботою та створює додаткові можливості для регулярного контакту курсантів з англомовним матеріалом.

---

1. Maiier N. V., Yukhymenko V. O. Mobile Technologies in the Development of Professionally Oriented English Speech Interaction Competence in Information Systems and Technology Military Students. *Information Technologies and Learning Tools*. 2022. Vol. 88, No. 2. P. 115–125. DOI : 10.33407/itlt.v88i2.4830.

2. Sovhar O. M. Using ICT to Form Foreign Language Communicative Competence of Future Armed Forces Officers. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. Vol. 85, No. 5. P. 259–269. DOI : 10.33407/itlt.v85i5.4442.

3. Tverdokhlib Y. YouTube as a Tool for Learning English Military Terminology by Cadets of Non-Linguistic Specialties. *Information Technologies and Learning Tools*. 2025. Vol. 107, No. 3. P. 54–68. DOI : 10.33407/itlt.v107i3.6133.

Alina CHUBENKO
3-th year cadet of the Faculty of Training Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine
Dnipro State University of Internal Affairs

Scientific Advisor:
Eleonora SKYBA
Professor of the Language Training Department, Dnipro State University of Internal Affairs

LEGAL TERMINOLOGY IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION: PROBLEMS OF ADAPTATION AND DEVELOPMENT

Legal terminology constitutes the linguistic foundation of legal regulation, and the quality of law-making activity, the effectiveness of law enforcement, and the level of public trust in law directly depend on the precision of a legal term. After Ukraine obtained the status of a candidate country for accession to the European Union and the accession negotiation process opened in 2023, the problem of harmonizing national legislation with the EU acquis acquired not only a legal but also a terminological dimension, since aligning the content of legal provisions is impossible without aligning the underlying conceptual and terminological apparatus [3].

A telling example of terminological uncertainty, even at the level of the basic concepts of the European integration process, is the term «acquis communautaire» itself, which in the vast majority of official EU documents is used without translation owing to the absence of a precise single-word equivalent [3, p. 472]. In domestic legislation, the content of this concept has likewise not received a unified definition: whereas Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 189 of 28 February 2023 «On Approval of the Procedure for Conducting an Initial Assessment of the State of Implementation of European Union Legal Acts (EU Acquis)» equates the acquis with EU law as a whole [5], a narrower interpretation through the category of the «EU legal system» is proposed by individual researchers [3, p. 472]. The absence of a unified approach to defining the central concept of harmonization at the level of the relevant regulatory act attests to the systemic nature of the terminological problem.

At the same time, current legislation directly establishes a requirement of terminological unity for regulatory legal acts. The Law of Ukraine «On Law-Making Activity» provides that terms and concepts used in a regulatory legal act must be unified throughout its entire text without the use of synonyms, and that identical

words or phrases must denote identical concepts and be consistent with the terminology of other acts governing the relevant sphere of social relations [4]. However, it is precisely this requirement of consistency with other regulatory legal acts that creates an additional burden under conditions in which the translation of EU acquis acts introduces new legal concepts into the Ukrainian language that do not always coincide with the terminology established in national legislation.

A study conducted on the material of a thematic parallel corpus of EU directives in the field of trade and financial services demonstrates that the translation of the acquis does indeed influence the terminology of Ukrainian legislation, although this influence is uneven. Thus, the English term «investment firm» has been officially translated as «investment firm» [«інвестиційна фірма»], and it was precisely this variant, rather than the term «investment company» established in Ukrainian financial terminology, that was enshrined in the Law of Ukraine «On Capital Markets and Organized Commodity Markets» [1, p. 236]. Similarly, the term «payment institution» is translated as «платіжна установа», and in the 2024 revised wording of the Law of Ukraine «On Payment Services» this variant replaced the previously used term «payment organization» [«платіжна організація»] [1, pp. 236–237]. By contrast, the term «insurance undertaking», translated in the official version of the directive as «insurance company» [«страхова компанія»], did not displace the traditional Ukrainian term «insurer» [«страховик»], which continues to be used in insurance legislation [1, p. 237]. These examples confirm the conclusion that terminological harmonization is not uniform across all sectoral segments of legislation: in some cases, the national terminological system adopts the equivalent proposed by the EU, whereas in others it demonstrates resistance to terminological borrowing.

The researcher explains the discrepancies identified through the hypothesis of hybridization of Ukrainian legal discourse: the translation of EU legal acts introduces new legal concepts that partially alter the conceptual foundation of national law, while, in parallel with established terminology, a terminology used predominantly in translated acquis texts is being formed [1, p. 238]. The systemic nature of this problem is also confirmed at the official level: the Report on the Results of the Initial Assessment of the State of Implementation of European Union Legal Acts notes that inconsistent terminology and insufficient consistency between translations constitute a systemic obstacle to the proper implementation of the EU acquis in Ukraine [1, p. 234; 6].

Terminological instability is also partly conditioned by historical factors in the formation of the Ukrainian legal language. After Ukraine’s independence was restored, domestic terminology studies faced the task of standardizing legal terminology and purging it of Russianisms and calques from the Russian language that had penetrated professional usage during the Soviet period [2, p. 12]. Researchers note that calquing still remains one of the principal methods of translating legal terms, a fact explained by the lack of precise Ukrainian equivalents in the relevant branches of law rather than by a deliberate terminological policy

[2, p. 14]. Under current conditions these processes occur simultaneously: on the one hand, the de-Russification of legal discourse continues; on the other, its adaptation to EU legal terminology proceeds, which heightens the risk of new elements – this time calqued from English – emerging and potentially undermining the distinctive features of the Ukrainian legal language [2, p. 15].

The solutions proposed in the scholarly literature to address these problems come down to two interrelated directions. The first consists in creating a terminology database with the participation of legal linguistics specialists, translators, legislators, and sectoral experts, as well as in introducing procedures for the joint review and regular updating of acquis translations [1, p. 238]. The second direction relates to strengthening the role of state institutions in the standardization of legal terminology and to the use of modern technologies, including tools for automated term formation and consistency checking [2, p. 15].

The analysis conducted provides grounds for the conclusion that the problem of adapting legal terminology in the context of Ukraine's European integration is complex and cannot be reduced to a purely translational task: it is conditioned by the simultaneous operation of several processes – the harmonization of legislation with the EU acquis, the statutorily established requirement of terminological unity of regulatory legal acts, and the historically formed need for the de-Russification of the legal language. Until a systemic instrument of terminological coordination, in particular a unified terminology database, is introduced, a key role in overcoming terminological inconsistency will be played by consistent editorial practice in the drafting and translation of individual regulatory legal acts. A promising direction for further scholarly research is a corpus-based comparative analysis of the translation of EU acquis acts in other branches of legislation, as well as a study of the experience of harmonizing legal terminology in states that have recently completed the process of accession to the European Union.

1. Kabanova, S. Translation of EU Legal Acts into Ukrainian and Its Impact on the Language of National Legislation. *Humanities Science Current Issues*. 2025. Issue 91, vol. 1. P. 233–240. DOI : https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-1-31.

2. Movchan, O. Legal Terminology of the Ukrainian Language. *European Law Journal*. 2025. Issue 9. P. 11–16. DOI : https://doi.org/10.36919/3041-1149(Print).9.2025.11-16.

3. Vavrynchuk, A. The Significance of the Acquis Communautaire for the Formation of Modern Legislation of Ukraine. *Legal Scientific Electronic Journal.* 2023. No. 12. P. 471–474. DOI : https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-12/117.

4. On Law-Making Activity: Law of Ukraine of 24 August 2023 No. 3354-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text (accessed: 3 September 2026).

5. On Approval of the Procedure for Conducting an Initial Assessment of the State of Implementation of European Union Legal Acts (EU Acquis): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 28 February 2023 No. 189. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-п#Text (accessed: 3 September 2026).

6. Report on the Initial Assessment of the Progress in the Implementation of the European Union Legal Acts (EU Acquis). Kyiv, 2023. 304 p. (as referenced in: Kabanova S. Translation of EU Legal Acts into Ukrainian and Its Impact on the Language of National Legislation. Humanities Science Current Issues. 2025. Issue 91, vol. 1. P. 239).

Роман ШАХІН
курсант 2 курсуХарківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Вікторія ПЕРЦЕВА
доцент кафедри гуманітарних дисциплін та українознавства Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ СПОСОБИ МОВНОГО ВПЛИВУ В ТЕКСТІ ЮРИДИЧНОГО ДОКУМЕНТА

Юридичний документ є об'єктом юридичної техніки, що охоплює сукупність способів, прийомів і правил, необхідних для його написання та належного оформлення. Кожен юридичний документ укладається з певною метою. Для цього необхідно точно розуміти цільове призначення документа, зміст юридичного факту, що в ньому фіксується, спосіб досягнення мети та відповідну мовну конструкцію. Це ускладнюється тим, що поширені способи побудови тексту юридичного документа, такі як констатація, заборона, зобов'язання, прохання та дозвіл, хоча й різні за своєю природою, опиняються в одній групі.

Констатація, як спосіб викладення юридичного тексту, притаманна більшості юридичних документів. Головна мета такого документа – зафіксувати юридично значущий факт, принцип, обставину або вже наявне правове положення. Юридичний документ не обов'язково щось наказує. Він може, серед іншого, слугувати засобом повідомлення та юридичного закріплення певних фактів. Наприклад, протокол фіксує факт вчинення процесуальної дії, довідка – наявність певної обставини, а договір – досягнення сторонами угоди. Констатація у юридичному документі часто є цілком нейтральною. Зафіксувати факт юридично визначеним способом означає надати йому певного доказового або правового значення. Так, у протоколах огляду місця події чи допиту констатуються лише ті факти, які мають юридичне значення для подальшого розгляду справи.

Заборона встановлює межу дозволеної поведінки, визначаючи, що є допустимим, а що ні. У юридичних документах заборона є особливо важливою там, де необхідно запобігти певній дії, обмежити повноваження, встановити режим, захистити певне право чи інтерес тощо. Найважливішим є враховувати всі нюанси юридичної техніки. Обов'язок має бути настільки чітко визначеним, щоб можна було точно встановити, виконаний він чи ні.

Основна мета зобов'язання – сформувати в адресата юридично значущий обов'язок щодо вчинення певної дії або забезпечення певного результату. Тому правильно сформульоване зобов'язання зазвичай відповідає на такі питання: хто, що повинен зробити, у який строк, яким способом, де та за яких умов. Наприклад, «Негайно вжити необхідних заходів» – це некоректне формулювання, тоді як конструкція «Подати … до 18:00 20 вересня 2026 року» звучить більш переконливо.

Багато юридичних документів містять прохання, яке зазвичай поєднується з констатацією юридично значущої інформації. Наприклад: заява, клопотання, звернення, запит, прохання про надання інформації. Отже, прохання є особливим комунікативним способом початку юридичної процедури. Наприклад, фраза «Прошу надати мені копію…» не означає автоматично, що адресат зобов'язаний виконати це прохання.

Дозвіл також часто знаходить відображення у юридичних документах. Наразі доручення, посадові інструкції та нормативно-правові акти містять певний спосіб викладу правового матеріалу. Дозвіл окреслює межі юридично допустимої поведінки. Наприклад, фраза «Особа має право ознайомитися з матеріалами справи» не означає, що якщо суб'єкт має право подати заяву, він зобов'язаний її подавати.

Уповноваження відрізняється від дозволу. Відтак, у фразі «Керівник відділу має право підписувати документи» йдеться не просто про дозвіл на дію, а про певну компетенцію суб'єкта. Таким чином, дозвіл можна представити формулою «вам можна», а уповноваження – «ви юридично компетентні це робити». Ця відмінність є дуже важливою для публічного права.

Зокрема, укладаючи юридичний документ, необхідно обов'язково враховувати мету, яку ставить його автор, та правові відносини, на які він передбачає поширити дію цього документа.

На нашу думку, констатація, заборона, зобов'язання, прохання та дозвіл – це не просто п'ять засобів побудови тексту юридичного документа, а основні способи мовного впливу та закріплення права. Однак було б неправильно вважати, що тип документа збігається з конкретним способом впливу. Ми переконані, що документ майже ніколи не використовує лише якийсь один спосіб мовного впливу. Наприклад, наказ містить констатувальну частину («У зв'язку з …») та розпорядчу («НАКАЗУЮ: …»), а заява може містити не тільки прохання, а й констатацію обставин, які це прохання обґрунтовують.

Отже, юридичний документ – це текст не одного типу, а сукупність різних юридичних мовленнєвих дій. Отже, необхідно аналізувати не документ загалом, а його конкретні функціональні складові. Наприклад, порівняємо два формулювання: «Просимо надати інформацію…» та «Відділу надати інформацію…». Формально тут змінено лише частину тексту, проте тип відносин між суб'єктами теж змінюється. Отже, вибір граматичної

конструкції може кардинально модифікувати правовий і комунікативний ефект документа.

Розглянемо три граматичні конструкції. Наприклад, формулювання «Працівнику не дозволяється залишати приміщення…» означає заборону, речення «Працівник не має права…» стосується компетенції, а фраза «Працівник не зобов'язаний…» підкреслює відсутність обов'язку. Отже, у тексті юридичного документа обов'язково потрібно розрізняти заборону, відсутність права, відсутність обов'язку, виняток із правила. Для юридичної техніки це принципово важливо, оскільки «дозволено» не означає «обов'язково можливо». Мета документа може бути одна, а безпосередніх мовленнєвих дій – кілька. Відтак, суть юридичного документа важливіша за конкретні формулювання. Іншими словами, юридична норма відповідає на питання «що має бути», а мовна конструкція – «як це повідомляється, встановлюється або вводиться в обіг». Це надзвичайно важливий аспект, оскільки необхідно розуміти потенційні юридичні наслідки після того, як адресат прочитає та виконає вказівки, що містяться в документі.

Таким чином, юридична техніка полягає не лише в правильному укладанні документа, а й у вмінні підібрати таку текстову конструкцію, яка б максимально точно відображала задум документа, необхідну юридичну дію та унеможливлювала будь-яке інше тлумачення.

1. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2012. 20 с.

2. Перцева В. А. Документний текст у комунікативно-жанровому аспекті. *Мовна підготовка поліцейських: традиції, перспективи та зарубіжний досвід* : Матеріали круглого столу. Одеса : ОДУВС, 2022. С. 75–79.

3. Пивоваров В. М. Мова права як один із головних засобів юридичної техніки. *Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання* : Тези доповідей та повідомлень учасників науково-практичної конференції. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. 178 с.

Yelyzaveta SHEVCHENKO
student of the 11-th Grade
Dnipro Scientific and Ukrainian-American
Lyceum of the Dnipro City Council

Scientific Supervisor:
Ganna ANDRUKHIV
English teacher
Dnipro Scientific and Ukrainian-American
Lyceum of the Dnipro City Council

SPEECH AS A SOCIAL MARKER: A SOCIOLINGUISTIC ANALYSIS OF ARTHUR CONAN DOYLE'S «THE ADVENTURES OF SHERLOCK HOLMES»

The relevance of the chosen topic is driven by the need for a deeper understanding of the sociolinguistic features of the English language in both theoretical and practical contexts. The 19th century was a period of significant social, economic, and cultural transformations in Great Britain, which profoundly influenced the language situation in society. Language during this era acted not merely as a means of communication, but as a rigid social marker determining a person's class, education level, profession, and status. Victorian society had a clear stratification, conventionally divided into three main groups: the upper class (aristocracy, landowners, senior officials, educated elite), the middle class (small entrepreneurs, employees, teachers, doctors, officers), and the lower class (workers, artisans, servants, peasants, small traders) [2, p. 25].

The sociolinguistic approach to analyzing Arthur Conan Doyle's works allows us to trace the direct connection between the characters' speech behavior and their social origin. Within the framework of this study, speech is examined comprehensively on three linguistic levels – phonetic, lexical, and grammatical – through which the hierarchical structure of 19th-century British society is reflected. This approach is based on Peter Trudgill's thesis that «no element of culture reveals a person's class affiliation as clearly as his accent» [3, p. 44].

The research material comprised dialogue fragments from the stories «The Yellow Face», «The Speckled Band», and «The Adventure of the Blue Carbuncle» from the collection «The Adventures of Sherlock Holmes» [1].

It has been established that the speech of **upper-class representatives** is characterized by a high degree of normativity and a complete absence of phonetic reductions. Lexically, they utilize bookish, abstract, and neutral-formal vocabulary (e.g., using «upon the stair» instead of «on the stairs»). Grammatically, their speech relies on complex syntactic constructions that combine subordinate clauses and consequential parts, alongside a strict adherence to 19th-century norms (such as the

use of *shall* instead of *will*). Such features emphasize the intellectual prestige and education of the characters.

The speech of **middle-class characters** reflects their intermediate social position by combining standard English with conversational elements. Their language features grammatically correct but slightly simpler constructions, along with normative abbreviations (e.g., *I've*). A notable feature is the active use of emotionally colored vocabulary and idiomatic expressions (like «I've got to the end of my tether»), which serve as a means of emotional expression without compromising the overall stylistic normativity of their speech.

In contrast, the speech of **lower-class characters** acts as a clear social marker of speakers who are not oriented towards the literary norm. This is manifested through non-standard grammatical constructions (such as simple sentences with homogeneous verb forms) and dialect lexemes. The most prominent feature is the extensive use of phonetic abbreviations, specifically apocope (e.g., dropping the final consonant in *a-walkin'*, *a-stampin'* from the phrase «He was a very restless gentleman, sir...»), which clearly illustrates the phonetic reduction typical of working-class colloquial speech.

Thus, the conducted research proves that multi-level linguistic devices – phonetic, lexical, and grammatical – play a vital artistic role in Arthur Conan Doyle's stories. By demonstrating clear sociolinguistic differences in the characters' speech, the author contributes to the creation of convincing social portraits and accurately recreates the class structure of 19th-century British society. The obtained results confirm the strong correlation between social stratification and linguistic behavior, opening up prospects for further research in this direction.

1. A. Conan Doyle. The Adventures of Sherlock Holmes. URL : https://sherlock-holm.es/stories/pdf/letter/1-sided/advs.pdf.

2. Hughes A., Trudgill P., Watt D. English Accents and Dialects / Abingdon : Routledge, 2013. 220 c.

3. Trudgill P. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society / London : Penguin Books, 2000. 243 c.

Дар'я ШЕВЧУК
здобувач вищої освіти
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
Дніпровського державного університет
внутрішніх справ

Любов ТЕРЕЩЕНКО
доцент кафедри мовної підготовки
Дніпровського державного
університет внутрішніх справ кандидат
філологічних наук

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Глобалізація як лінгвістичне та суспільне явище пов'язана з трансформаціями, що охопили різні сфери життя, а також з інтенсивністю процесів міжкультурної комунікації. У соціальних мережах люди часто стикаються з іншомовним контентом, що переважно є англомовним. Через це і з'являються запозичені слова, мова має здатність змінюватись під потреби населення, головне, щоб англомовні слова не витискали українські відповідники.

«Забезпечення розвитку української мови для зміцнення національної ідентичності, збереження національної культури, традицій, звичаїв, історичної пам'яті та забезпечення її подальшого функціонування як державотворчого чинника української нації» [5]. Це означає, що наша держава моє створювати умови не лише для використання української мови, а й для її подальшого розвитку. На нашу думку, українська мова є важлива не тільки для юридичних аспектів життя, а й для збереження нашої культурної спадщини, історії та національної ідентичності. Особливо це важливо в умовах світової інтеграції, наразі велика кількість українців перебувають за кордоном через безпековий стан у нашій країні, де вони взаємодіють з іншими культурами та мовами. Наша відкритість до іншомовного середовища не означає втрату позиції української мови, це, навпаки, розвиває її, збільшуючи популярність серед іноземців.

«Зроблено висновок, що процес запозичення англіцизмів неоднозначно впливає на розвиток української мови. З одного боку, відбувається її збагачення, а з іншого боку, витісняються власні елементи, що замінюються на слова зі схожим значенням» [4]. Наразі англіцизми, звісно, розвивають нашу мову, але в той час і витісняють деякі українські відповідники з буденного життя українця, щоб такого не траплялось потрібно наповнювати

своє середовище не лише іншомовним контентом, а й нашим українським, звичайно, ніхто не можна зовсім прибрати його зі свого простору, досить буде зменшити споживання іншомовного контенту та збільшити український.

«Цифровізація стала одним із ключових чинників трансформації сучасної мови та комунікації. Подібно до того як друкарство у свій час започаткувало епоху національних мов і культур, цифрові технології створили умови для глобальної, мережевої, багатомовної комунікації» [2]. На сьогоднішній час цей вплив особливо помітний, оскільки значна частина повсякденного спілкування відбувається в соціальних мережах на різноманітних онлайн-платформах. Це дає нові можливості українській мові для поширення, хоча постійний контакт з іншими мовами сприяє появі англіцизмам. Тому цифровий простір може бути як можливістю для української мови, так і кидати виклик, чи зможуть українські відповідники витіснити іншомовні слова з повсякденної мови. Важливо, щоб наша мова розвивалась не лише у побуті, але й у науці, освіті, культурі та в інших галузях сучасного світу.

«Воєнний конфлікт між Україною й Росією призвів до формування в суспільній свідомості цілком виразних соціолінгвістичних підтекстів. За таких обставин домагання офіційного статусу для російської мови асоціюється з виправданням російської агресії, анексією Криму, загрозами українській державності й національній індентичності» [1]. Наскільки б війна не була жахливою подією, але ж все таки вона дала величезний поштовх для розвитку української мови, саме після терористичних дій «сусіда» велика кількість громадян перейшли на українську мову, російську припинили викладати в школах, іноземці зацікавились нашою мовою та культурою в знак підтримки, а деякі навіть почали вивчати нашу рідну мову.

«Щодо причин володіння значної частки населення України державною мовою на низькому рівні респонденти відповіли, зокрема: держава не створила належних умов для вивчення державної мови особам, які не мали можливості вивчити її під час здобуття освіти, – 30 %, значна частина інформації надходить до населення іншими мовами – 23 %, українська система освіти не забезпечує вивчення державної мови всіма учнями і студентами на однаково високому рівні – 20 %» [6]. Ця статистика показує, що для якісного вивчення мови та просуванні її далі потрібно, насамперед, подбати про якість нашої освіти, забезпечити безкоштовні курси для тих, хто бажає покращити свій рівень володіння мовою. Важливо створити якісний інформаційний простір, перехід на рідну мову повинен бути легким і не примусовим, варто створити такі умови, щоб український контент здавався більш зручнішим, щоб це увійшло до рутини людини, також варто збільшити кількість контенту.

«Підтримка громадських ініціатив, спрямованих на популяризацію та вивчення української мови за кордоном» [6]. Це важливо для світової інтеграції української мови в світі. Якщо українці почнуть проводити курси,

лекції – це дозволить іноземцям легше вивчати нашу мову та краще розуміти культуру країни, такі заходи дозволяють зберегти мовний зв'язок між українцями. Популяризація української мови за кордоном може сприяти зміцненню її міжнародного авторитету й поширити українську культуру світом.

Всесвітня інтеграція може створювати як проблеми для української мови, так і давати нові можливості. Звичайно, поширення іншомовних слів впливають на українську мову, але не позбавляють її мовної індентичності. Важливу роль у розвитку мови відіграє освіта, вона є основним джерелом поширення української мови серед населення, медіа також створюють умови для кращого засвоєння української мови та впроваджують її в побут українців, цифрові технології, наука допомагають українській мові ширитися світом.

Отже, перспектива в умовах світової глобалізації буде залежати від здатності української мови розвиватися разом із сучасним світом, зберігаючи власну індентичність.

---

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: європейські критерії і Україна. Українське мовознавство. 2019. №1. (49) С. 9-3. URL : https://ukr.movoznavstvo.knu.ua/.

2. Кравець Л. В. Українська мова в епоху цифрової комунікації: тенденції, зміни, перспективи. *Слобожанський науковий вісник*. Серія: Філологія. 2025. Вип. 12. С. 18-25. URL : https://journals.spu.sumy.ua/.

3. Лелека Т.О. Мовна глобалізація: особливості та перспективи. Наукові записи. Серія: Філологічні науки. 2025. № 214. С.60-66. URL : https://journals.cusu.in.ua/.

4. Мартинова Т. І., Кукушкін В. В. Англіцизми у сучасній українській мові. Закарпатські філологічні студії. 2023. Вип. 28. Т. 1. С. 56-59. URL : https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/.

5. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. Чинна редакція від 27.06.2026. Джерело доступу: URL : https://zakon.rada.gov.ua/.

6. Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 596-р. Чинна редакція від 19.05.2021. URL : https://zakon.rada.gov.ua/.

Соломія ШЕВЧУК
студентка Львівського Державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Роксолана БУТИНСЬКА
професор кафедри цивільно-правових дисциплін Львівського Державного університету внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ МЕДІАВПЛИВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан охоплює низку аспектів, що впливають на формування суспільної свідомості та її трансформацію, зокрема через медіаресурси. З одного боку, ці процеси можуть становити загрозу для національної ідентичності, а з іншого – відкривають можливості для її відновлення та переосмислення. На перший погляд це виглядає парадоксально, проте саме таку тенденцію можна спостерігати в сучасному інформаційному просторі.

Екстремальні умови безпосередньо впливають на сприйняття навколишнього світу та місця індивіда в ньому. У результаті відбувається трансформація самої ідеї ідентичності під впливом комплексу чинників різних сфер. Саме цей феномен буде розглянуто у цій роботі.

Розпочнімо з розгляду ключових понять, які напряму дотичні до формування національної ідентичності. «Медіавплив», «медійна лінгвістика», «національна ідентичність», виступають ключовими у подальшому роз'ясненні.

Медіавплив – дія або здатність засобів масової інформації формувати громадську думку, впливати на поведінку аудиторії та суспільні процеси [1]. У зв'язку з процесами цифровізації та загальним осучасненням комунікації способи репрезентації суспільних наративів зазнають трансформації. Водночас, однією з ключових переваг сучасного медіапростору є можливість оперативного відстеження таких тенденцій.

Медійна лінгвістика, згідно думки Дмитра Сизонова, вивчає мову не лише у ЗМІ (медіа), але й у політичній, бізнесовій, діловій та розмовній сферах, що реалізуються завдяки медіа комунікаціям [2]. Слід зазначити, що особлива увага приділяється дослідженню феномену маніпуляції та психологічного впливу. Зокрема, актуалізуються мовний та ідентифікаційний аспекти, що набувають особливої значущості в умовах трансформацій, зумовлених воєнним станом.

Безпосередньо одним з головних термінів постає «національна ідентичність». За своїм змістом є мінливим та динамічним поняттям, що

включає у себе три елементи: національна самосвідомість. Національне самовизначення та традиційну культуру. Тобто, визнання народом самого себе. [3]. У контексті історичного та соціального розвитку українського суспільства це поняття зазнавало примусового розмиття та підміни первинних сенсів. Штучне знецінення його значущості призводило до недостатнього рівня усвідомлення населенням як самої сутності проблеми, так і наявності відповідної кризи. У цій парадигмі саме медіаресурси відіграли неабияку роль для формування такого порядку денного.

Перейдемо до сучасних реалій та розглянемо, які позиції займають медіа сьогодні. Абсолютна більшість населення отримує інформацію про актуальні події саме через медіаресурси. Проте водночас часто простежується тенденція, коли поширювана інформація уже є емоційно забарвленою та містить чітко прослідковані наративи. Зокрема, використання яскраво виражених ярликів, протистояння образів, оцінні судження тощо. Уже на початковому етапі прослідковується прагнення сформувати певну думку та викликати конкретний емоційний стан. В умовах нестабільного психологічного стану населення, що зумовлює підвищену вразливість, це завдання значно спрощується. Водночас відсутність ефективних механізмів регулювання таких процесів сприяє підбурюванню суспільства та маніпуляціям психоемоційним станом громадян.

Такий стан речей підриває не лише довіру до державних інституцій і медіа, а й безпосередньо впливає на самосприйняття особистості. Постійне спостереження негативних подій і наслідків може провокувати прагнення відокремлення, зокрема на рівні самоідентифікації.

Водночас вагому роль відіграє ворожа пропаганда, яка нав’язує наративи – від знецінення культури та мови до спонукання до сепаратистських дій. У поєднанні з ефективними стратегіями поширення такі впливи безпосередньо трансформують свідомість, особливо в умовах її вразливості.

Окремо варто відзначити ситуацію на тимчасово окупованих територіях, яка постає яскравим прикладом руйнування національної ідентифікації, де через освітні та медійні інструменти здійснюється цілеспрямований вплив на дітей і молодь. Нав’язування чужих історичних інтерпретацій, мовних норм і культурних цінностей призводить до поступового розмивання національної ідентичності та її заміщення альтернативною.

Тут влучно можна зазначити висловлювання науковиці Антоніни Токарської: «Медіавплив може бути не лише інформаційним, але й маніпулятивним, коли спосіб подання інформації спрямований на зміну поглядів та оцінок особи» [4]. Тобто саме таку методику використовує держава-агресор з метою деформації суспільної свідомості, поширення деструктивних наративів та формування викривленого сприйняття дійсності. Саме так медіа перетворюються на інструмент інформаційного впливу.

Отже, за допомогою медіаресурсів можливе не лише конструювання національної ідентичності особистості, але й її трансформація відповідно до наративів, що домінують у певній парадигмі. Медіа наділені значним впливом, оскільки саме вони формують ідеї, цінності та націю загалом. Через поширення та створення певних образів медіаресурси здатні як посилювати відчуття національної приналежності, так і послаблювати. Особливої актуальності це набуває в умовах інформаційної війни, коли медіапростір стає одним із ключових засобів впливу на суспільну свідомість. Саме тому розвиток критичного мислення та медіаграмотності стає ключовим для формування та збереження свідомого суспільства.

1. Медіавплив – тлумачення | горох – українські словники. Про сайт горох українські словники. URL : https://goroh.Pp.Ua/тлумачення/медіавплив (дата звернення: 04.09.2026).

2. Стребільнецька О. О., Подолюк С. М. Медіалінгвістичні тенденції на сучасному етапі розвитку мовної освіти в Україні. Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки». 2021. Вип. 1. URL : https://academstudies.volyn.ua/index.php /humanities/article/view/34/33 (дата звернення: 06.09.2026).

3. Мовчан П. П. Зміст поняття "національна ідентичність": теоретико методологічний аспект. Державне управління. вип. 17. С. 106. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2015/21.pdf (дата звернення: 06.09.2026).

4. Антоніна Т. Як досягти досконалості в комунікації: до питань захисту прав і свобод людини в інформаційній сфері. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». 2020. Т. 7.

Dmytro SHULGA
4-rd year cadet of Dnipro State University
of Internal Affairs

Scientific Supervisor:
Tetyana PAKULOVA
Senior Lecturer of Language Training
Department Dnipro State University
of Internal Affairs

THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON THE DEVELOPMENT OF MODERN LEGAL TECHNIQUE

The rapid development of digital technologies is changing not only the way legal information is processed, but also the traditional approaches to legal activity. Electronic documents, digital registers, online legal databases, automated systems and electronic justice have become an increasingly important part of the modern legal environment. As a result, legal technique can no longer be considered

exclusively in the context of paper-based documents and traditional methods of legal work. The digital transformation of the legal sphere requires existing approaches to the preparation, organization and presentation of legal information to be adapted to new technological conditions. This makes the study of digitalization particularly relevant for understanding how modern legal technique is developing.

One of the most noticeable changes concerns the law-making process itself. Digital technologies provide new possibilities for preparing, analysing and systematizing legal information, as well as for improving access to draft legislation and legal materials. T. S. Podorozhna and O. S. Kotukha emphasize that digitalization of rule-making can contribute to greater efficiency, transparency and accessibility of modern law-making [1]. At the same time, the introduction of digital instruments does not eliminate the traditional requirements of legal technique. Legal provisions must remain precise, logically structured, understandable and legally certain. Therefore, digitalization should be viewed not as a replacement for established legal techniques, but as a factor that changes the ways in which these techniques are applied.

The transformation becomes even more evident at the level of legal documents. In a digital environment, the legal significance of a document is no longer connected primarily with its physical form. An electronic document must be created, transmitted, stored and authenticated in accordance with specific legal and technological requirements. The Law of Ukraine «On Electronic Documents and Electronic Document Management» establishes the legal framework for the use of electronic documents and regulates the main stages of their circulation [4]. Consequently, modern legal technique must take into account not only the wording and structure of a document, but also such aspects as electronic identification, electronic signatures, integrity of information and the reliability of digital data.

Digitalization also affects the content and mechanisms of legal regulation. Modern legal systems increasingly interact with electronic registers, digital platforms, databases and automated procedures. O. O. Kulynych draws attention to the connection between legal technique, law-making and law enforcement and identifies digitalization as an important contemporary factor in their development [2]. In these circumstances, the traditional requirements of accuracy, consistency and clarity acquire an additional technological dimension. Legal documents and norms should be formulated in a way that allows them to be correctly implemented within digital systems and, where necessary, processed or interpreted through automated technological tools.

The development of digital legal systems also creates new requirements for the stability and predictability of legal regulation. R. M. Dudnyk notes that digitalization affects not only the external forms of legal regulation but also the mechanisms of law-making and law enforcement. The researcher emphasizes the growing importance of electronic documents, digital data, public registers, electronic identification and software algorithms within the modern legal system [3]. This demonstrates that contemporary legal technique is becoming increasingly

interdisciplinary, as the quality of legal regulation now depends on the interaction between legal rules and technological infrastructure. At the same time, digital transformation must be accompanied by appropriate safeguards for personal data, information security and human rights.

Thus, digitalization is gradually transforming legal technique from a system primarily focused on the formal preparation of legal documents into a broader mechanism that must function effectively within a technological environment. The modern legal professional needs to understand not only how to formulate a legally correct provision or document, but also how that document will operate within electronic systems, digital registers and automated procedures. This creates a need to combine traditional legal requirements with technological compatibility, information security and accessibility of legal information.

The digital transformation of the legal sphere demonstrates that modern legal technique must develop together with technological progress. Digitalization creates new opportunities to improve the speed, accessibility and efficiency of legal processes, but at the same time introduces new requirements concerning the reliability of electronic information, cybersecurity, data protection and legal certainty. Therefore, the further development of legal technique should be based on a balanced combination of established legal principles and modern technological solutions. The main task is not simply to transfer traditional legal procedures into digital form, but to create legal mechanisms capable of functioning effectively in a digital environment while preserving the fundamental values of legality, clarity, predictability and protection of human rights.

1. Podorozhna, T. S., and Kotukha, O. S. The Digitalization of Lawmaking: Current Status and Prospects for Development. Almanac of Law. 2024. No. 15. pp. 155–163

2. Kulinich, O. O. Methodological Aspects of Legal Technique in Lawmaking and Law Enforcement. Analytical and Comparative Jurisprudence. 2025.

3. Dudnik, R. M. The Transformation of Legal Norms in the Context of the Digitalization of Legal Systems. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. Series : Law. 2026. No. 93.

4. On Electronic Documents and Electronic Document Management: Law of Ukraine No. 851-IV of May 22, 2003, as amended on December 31, 2023

Artem PYLYPCHYNETS
3-rd year cadet of Donetsk State University of Internal Affairs

Scientific supervisor:
Yaroslav CHERNONKOV
Head of the Language Training Department Donetsk State University of Internal Affairs,
PhD in Pedagogy, Associate Professor

SLANG AND PROFESSIONAL JOKES AMONG LAW ENFORCEMENT OFFICERS: A LINGUISTIC PERSPECTIVE

Law enforcement communication is a specialized occupational domain characterized by specific vocabulary, professional jargon, informal expressions, and distinctive discourse practices. From a sociolinguistic perspective, police communication may be regarded as an occupational register that performs several functions simultaneously: it facilitates rapid information exchange, reflects professional identity, establishes group boundaries, and helps officers cope with the emotional demands of police work [1].

Police slang can be viewed as a condensed linguistic code developed within a particular professional community. In operational situations, officers may need to exchange information quickly and with a minimum of unnecessary explanation. Abbreviations, acronyms, shortened forms, metaphorical expressions, and context-dependent lexical units may therefore contribute to communicative efficiency. Liaw, Dani, and Johari emphasize that police jargon and slang include terms, codes, acronyms, abbreviations, and other linguistic resources that enable officers to describe people, places, objects, and situations concisely [1].

One of the characteristic features of occupational slang is its connection with group identity. Shared knowledge of professional vocabulary enables members of a particular occupational community to recognize one another as participants in the same communicative environment. Consequently, specialized language may function as a sociolinguistic boundary between insiders and outsiders. At the same time, the meaning of many slang expressions is strongly dependent on context and shared professional knowledge. An expression that is immediately understandable to an experienced officer may be unclear to a civilian who does not possess the same occupational background [1].

Police slang is also characterized by various semantic and word-formation processes. These may include abbreviation, acronym, truncation, metaphorical extension, semantic shift, euphemism, and dysphemism. For example, the expression «BOLO» (Be On the Lookout), discussed in studies of police-related

slang, demonstrates how a relatively complex operational instruction can be reduced to a short lexical unit. Such compression is particularly useful in situations where speed and clarity are essential [1]. Importantly, however, professional slang should not be confused with formal legal terminology. Legal terms are normally standardized and institutionally regulated, whereas slang and informal professionalisms are more flexible and may vary across departments, regions, generations, and professional groups.

Another important component of police discourse is professional humor. Jokes, irony, teasing, storytelling, and forms of dark or gallows humor occur in informal interaction between officers. Research on police organizations demonstrates that humor may serve as an instrument of professional socialization, interpersonal bonding, coping with occupational stress, and the negotiation of authority [3]. Thus, professional humor should not be interpreted merely as entertainment. It may constitute an important part of the communicative culture of a law enforcement organization.

Waddington's concept of police «canteen culture» is particularly relevant in this context. According to Waddington, informal talk among officers provides an arena in which problematic occupational experiences can be discussed and interpreted in the presence of professional peers [2]. Such communication can include storytelling, joking, irony, criticism, and the reinterpretation of difficult situations. The linguistic form of this communication consequently reflects not only what officers experience but also how they collectively make sense of their professional environment.

From a linguistic perspective, professional jokes frequently rely on irony, exaggeration, understatement, metaphor, ambiguity, and incongruity. These mechanisms allow officers to transform an emotionally difficult event into a communicatively manageable narrative. A serious professional situation may thus be described through deliberately humorous or exaggerated language. The contrast between the seriousness of the underlying event and the humorous form of its presentation creates an incongruous effect that may reduce interpersonal tension and facilitate communication within the group.

Recent research also suggests that the relationship between police work and humor is complex. A large-scale 2025 study involving 2,291 police officers from 24 agencies found that different forms of humor were associated with different patterns of coping and psychological well-being. In particular, dark humor was not necessarily associated with better psychological outcomes, while lighter forms of humor were more consistently associated with adaptive patterns [4]. This finding is important because it prevents professional humor from being automatically viewed as a positive coping mechanism.

Professional humor also contributes to occupational socialization. Newly recruited officers learn not only formal regulations, legal procedures, and operational techniques but also informal communicative norms. Through stories, jokes, teasing, and everyday interaction, novice officers may become familiar with

the expectations, values, and behavioral patterns of their professional community [3]. Humor can therefore function as an informal social regulator: it may reinforce group solidarity, identify inappropriate behavior, highlight professional mistakes, and establish acceptable boundaries of interaction.

At the same time, specialized slang and professional humor may create communicative risks. Expressions that strengthen solidarity inside a police group may appear inappropriate, offensive, ambiguous, or unprofessional when used in communication with citizens, witnesses, victims, lawyers, journalists, or judges. Therefore, professional communicative competence requires the ability to distinguish between informal occupational discourse and the formal institutional register expected in official documentation, interviews, reports, court proceedings, and public communication.

This ability can be pragmatic flexibility or communicative code-switching. A competent law enforcement officer should be able to adapt vocabulary, tone, degree of formality, and communicative strategies to a particular interlocutor and situation. The same professional experience may require one linguistic form when discussed among colleagues and a substantially different form when presented to a victim, witness, prosecutor, judge, or member of the public.

For future law enforcement officers, awareness of professional slang and humor is therefore important not because they should necessarily adopt informal expressions, but because they need to understand the communicative culture in which professional interaction takes place. Knowledge of occupational language can improve comprehension of authentic professional communication, while awareness of its limitations can help officers avoid inappropriate language in formal and public contexts.

In conclusion, police slang and professional jokes represent important components of law enforcement discourse. Slang contributes to communicative efficiency, professional identity, and group solidarity, whereas humor may perform social, interpersonal, and coping functions. At the same time, both forms of informal communication are context-dependent and may create risks when transferred into formal or public communication. Consequently, linguistic competence in law enforcement should include not only knowledge of professional terminology but also the ability to recognize informal occupational language, interpret its pragmatic meaning, and switch appropriately between professional, informal and formal institutional registers.

1. Liaw, J. O. H., Dani, N. A., & Johari, A. Z. (2013). Language usage of jargon and slang in strategic studies. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 7(4), 661–666. URL : https://ajbasweb.com/old/ajbas/2013/March/661-666.pdf

2. Waddington, P. A. J. (1999). Police (canteen) sub-culture: An appreciation. *The British Journal of Criminology*, 39(2), 287–309. URL : https://doi.org/10.1093/bjc/39.2.287

3. Gayadeen, S. M., & Phillips, S. W. (2016). Donut time: The use of humor across the police work environment. Journal of Organizational Ethnography, 5(1), 44–59. URL : https://doi.org/10.1108/JOE-06-2015-0016

4. Anders, R., et al. (2025). Humor as a double-edged weapon in psychopathology: Light and dark humor styles, coping, and personality in police mental health. *Journal of Occupational Medicine and Toxicology*, 20, 41. URL : https://doi.org/10.1186/s12995-025-00485-2.

Наукове видання

МОВА І ПРАВО

Матеріали
всеукраїнської науково-практичної конференції,

(м. Дніпро, 07 жовтня 2026 року)

У двох частинах

Частина 2

Відповідальна за випуск
д.філол.н., професор І. В. Царьова

Редактор, оригінал-макет – *А. В. Самотуга*

Редактори: *О. Ю. Чижевська, О. М. Врублевська,*
Н. В. Леонова, М. С. Касян

Підп. до друку 27.10.2026. Формат 60×84/16. Друк – цифровий. Папір офісний.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 25,46. Обл.-вид. арк. 27,38. Зам. № 09/26-зб

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 8112 від 13.06.2024